

TARDIS

Biblioteka SIGNALIZAM

Miroljub Todorović

DNEVNIK
SIGNALIZMA
1979-1983

1979

„Zaklinjem pesnike budućnosti da vode tačne dnevnike svoga duha, da gledaju na sebe kao na nebo i tačno upisuju izlazak i zalazak zvezda svoga duha.“

Hlebnjikov

„Nije lako razumeti tuđu krv: mrzim besposlene čitaoce.“

Niče

„Treba pisati svakog dana, ne samo zbog vežbanja, čovek se od knjige rascvetava kao cvet. I često ni sam ne znaš kakve ti cvetove i lišće čuva duša.“

Aleksej Remizov

„Nije život duha onaj život koji se boji smrti i ostaje čist pred pustoši, već je život duha onaj koji je podnosi i u njoj opstojava.“

HegeL

Subota, 24. februar 1979.

Vreme: umereno hladno, jutarnji mrazevi, povremeno sneg. Približava se mart, trebalo bi već da se nazire početak kraja zime.

*

U botaničkoj bašti Akademije nauka u Moskvi rascvetale se gladiole nikle iz lukovica što su se nalazile u vasionskom brodu „Sojuz 20“ koji je putovao u svemir bez ljudske posade. Cilj naučnika bio je ispitivanje dejstva kosmičkih zraka i bestežinskog stanja na kasniji razvoj biljke u zemaljskim uslovima.

*

Adrijano Spatola obaveštava me razglednicom da je pisao o signalizmu u svojoj knjizi „Verso la poesia totale“, izdavač Paravia, Torino.

*

U poemama „Planeta“ i „Putovanje u Zvezdaliju“ suočeni smo sa lutnjem i istraživanjem. Za antičke Grke suština planetarnog je u lutajućem putovanju. *Planetes* – koji luta.

Ponedeljak, 26. februar 1979.

Na severu Vijetnama vode se teške borbe protiv kineskih vojnih snaga. Agencija Hsinhua, iz Pekinga, javlja da su kineske graničarske jedinice zauzele gradove Dong Dan i Lao Čaj.

Amerikanci apeluju na zaraćene strane da obustave borbe predlažući povlačenje vijetnamskih trupa iz Kampućije i Kineza iz Vijetnama. Kinezi, međutim, izjavljuju da će ofanzivu voditi dok ne osvoje Hanoj.

*

Pismo italijanskog umetnika mejl-artiste Ferruccia Dragonia: original mejl-art poruka br. 124; na crnom presavijenom kartonu komad gaze sa utisnutim slovima I WOULD LIKE TO LIVE IN NOVANOAH.

Otpisao mu da razmišlja o signalizmu.

*

„... absolutna pesma, pesma bez vere, pesma bez nade koja nikome nije upućena, pesma iz reči koje vi fascinantno montirate. (...)

Apsolutnoj pesmi nije potrebna mena vremena, ona je u stanju da operiše bez vremena kako to formule moderne fizike već odavno čine. (...) I ta pesma bez vere, i ta pesma bez nade, i ta pesma koja nikome nije upućena je transcendentna, ona je, da citiramo jednog francuskog misiloca: 'Saučestvovanje u jednom nastojanju koje je upućeno čoveku, ali ga prevazilazi'."

(Gotfrid Ben)

*

(San)

Stanujemo u drvenoj baraci sa četiri stana. Ona je na nekom brdu zarašlom u visoku travu. Pada veče. Teško se penjem ka baraci probijajući se kroz oštari zeleni gustiš. Pred vratima stana shvatam da nemam ključ. Zvonim. Nikog nema unutra. Grčevito i nemoćno preturam po džepovima. Odjednom, pojavljuje se pesnik D. za koga znam da živi u blizini. Pomaže mi da nekako otvorim vrata. U prvo vreme, dok se mučimo oko brave, i ne zagledam ga. Onda shvatam da je čovek pored mene isuviše mlad i normalno razvijen za, u stvarnosti, starog i oniskog pesnika. U onoj polutami unosim mu se u lice. Odatle me gledaju vedre, pametne i nasmešene oči moga deteta.

Ponedeljak, 12. mart 1979.

Prema anketi časopisa „Nova poezija“ najpopularniji engleski pesnik je Ted Hjuz, dok drugo mesto zauzima Filip Larkin.

*

Poruka Ursule Block, vlasnice galerije i izdavačke kuće „Rene Block“ iz Berlina oko knjige On Kaware „I am still alive“, koju očekujem da mi pošalje jer sam dozvolio da se u njoj reprodukuju tri On Kawarina telegrama upućena na moje ime iz Modernog muzeja u Stokholmu 1973. godine.

Gospođa Blok žali što mi ovu publikaciju na može poslati jer njeno štampanje još nije završeno. Iskrslji su neki problemi. Knjiga sa telegramima poznatog američkog konceptualca, japanskog porekla, trebalo je, inače, kako sam ranije bio obaveštavan od izdavača, da bude objavljena još u junu prošle godine.

*

„Svojim stvaranjem svaki umetnik na neki način u izvesnoj meri potkrada život.“

(Iz neobjavljenih beležaka Ive Andrića,
prekpučerašnja „Politika“)

Sreda, 14. mart 1979.

Nagradu „Miroslav Krleža“, koju, po prvi put, dodeljuje sarajevski list „Odjek“ dobio Marko Ristić.

*

Žilijen Blen (Julien Blaine) javlja iz Pariza da je primio signalističke marke (Artist's Postage Stamps), koje sam prošlog meseca poslao za njegov časopis DOC(K)S.

*

„Najzad ustanovih da je nered mog duha nešto sveto. Bio sam dokon, bio sam žrtva jake groznice: zavideo sam blaženstvu životinja – gusenice, koja predstavlja nevinost neodređenih stanja, krtice, tog zaspalog devičanstva.“

(Rembo)

Četvrtak, 22. mart 1979.

U Lukovdolu, rodnom mestu Gorana Kovačića, juče počelo šesnaesto „Goranovo proljeće“.

*

Broj sedam časopisa „Vile International“ iz San Franciska biće posvećen mejl-artu (podvrsta Rubber Stamp Art). Urednici (Anna Banana i Bill Gaglione) traže da pošaljem umnožen materijal sa otiscima svojih pečata u trista primeraka pre 21. juna. Najverovatnije neću učestvovati u ovom projektu.

*

Crvena zvezda se plasirala u polufinale kupa UEFA eliminisavši, u Birmingemu, poznati engleski klub Vest Bromvič Albion. Englezima nije pomogao ni njima naklonjeni nemački sudija Šojler. Napad na naše fudbalere i incidenti domaćih navijača posle utakmice.

*

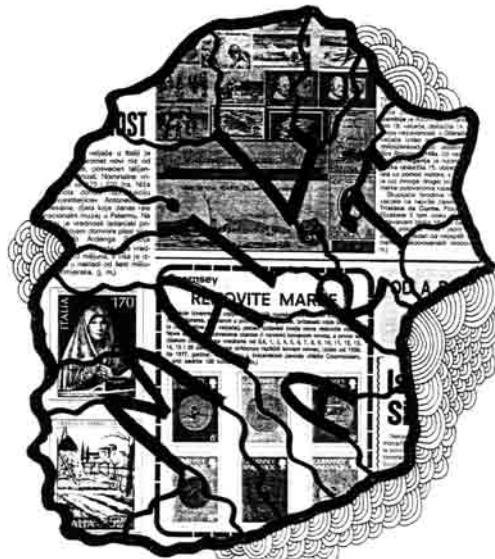
Šta je književnost – pitaš se – šta umetnost? Prolećno *orange*. Crveno jezgro plamena. Gnevni *krik*. Iz utrobe. Pokušaj. Obrazloži. *Jezik* poezije. Posluži se rečima. *Kao nakovnjem*. Kao plugom. Zatim. *Odstrani* korov. Iz zimogrožljive pesme. *Koren kvrgavi*. Ispod motike. *Preseci*. Snažnim udarcem. Grumen tvrdi. U prah pretvorи. *Kolevku* za seme.

Ponedeljak, 9. april 1979.

Razgovor u „Radu“ oko konačnog ulaska u štampu knjige „Algol“. Opet nerviranje. Opet je sve stalo. Ta knjiga kao da je začarana.

*

Za veliku mejl-art izložbu u Liverpulu (Liverpool Academy of Arts) poslao obilje materijala: postcards, Signal stamps, tekstove, vizuelne pesme. Prema listi pozvanih umetnika (između ostalih tu su: Joseph Beuys, Herve Fischer, Daniel Spoerri, J. M. Poinsot, R. Filliou, Fred Forest, Arturo Schwarz) izložba bi trebalo da ima reprezentativan karakter.

Pored materijala poslaću poštom još nekoliko svojih karata s porukom THINK ABOUT SIGNALISM. Sinoć je već upućena prva karta. Uz obične poštanske marke svaka postcard imaće i po jednu signalističku marku. Zamislio sam da pošaljem pet karata. Druga će pored poruke RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU nositi i datum 10. 6. 1979. (dan postavljanja izložbe), treća: 11. 6. 1979. (press view, konferencija za štampu povodom izložbe), četvrta: 12. 6. 1979. (dan otvaranja izložbe) i peta: 1. 7. 1979. (dan zatvaranja izložbe).

Private View 10th, Press View 11th; Open 12 th June -1st July 1979

*

Pismo iz Španije (Valensija). Grupa pesnika (Grupo Texto Poetico), koju sačinjavaju Bartolome Fernando, David Perez, Rosa Sauz i Mercedes Calpe, šalje mi svoje vizuelne pesme sa jednim kraćim teorijskim (manifestnim) tekstom.

Razmišljao o radu na esejistici. Ponovo me privlači ideja o *Fragmentima o signalizmu*. Potpuno teorijski obrazložiti signalizam u vidu većih ili manjih fragmenata. Nekoliko godina posvetiti tom poslu. Onda krenuti na prozu. Možda čak i u toku ovog rada nastaviti sa davno započetim verbalno-vizuelnim romanom *Apejron*.

Razgovarao sam sa Dejanom Poznanovićem (telefonom). Najavio za sutra svoj dolazak u Novi Sad. Ispostavilo se kasnije da ne mogu otići. Moraću s Dinkom do lekara. Zatrudnela je. Povraća. Ima nesvestice. Ne može sama. U Novi Sad ću, verovatno, u četvrtak 12. rano pre podne.

Što se tiče Dinkine trudnoće, imam neki čudan osećaj i razdraganosti i potištenosti. Naravno, odluka je na njoj da li ćemo dete zadržati. Činjenice protiv: sve se dogodilo u Budimpešti, bio sam pijan kada je dete začeto, pun mađarske barac palinke; Viktor je imao rubeole u međuvremenu (opasno za trudnice i plod), posle svega Dinka je dobila još i grip, uzimala andol, antibiotike i druge lekove. Žena mi kaže da oseća da bi opet bio dečak. Još jedan signalista, dakle. Ćutim. No, po svoj prilici pre nego što ugleda sunce izgubiće se u tami svemirnoj.

*

Na nekoliko sati. *Jedino rešenje*. Reč. Posle jedanaest godina. *Po Sartru*. Prepostavljam. Po sopstvenom zahtevu. *Streljan*. U književnosti. *Na ulici*. Uza zid. U liftu. *Bez presedana*. Naravno. Australijanac. *Sam*. Ako volite. Zbog pomanjkanja. *Čući u potoku*. Mraz. Prema umetničkom tekstu. *Znam*. Leksis i frazis. Nad zemljom. U kukuruzu. Zveči. Polemika s Platonovim shvatanjima. *Dovidenja*. Umetnosti reči.

Utorak, 10. april 1979.

Snažan zemljotres, nešto jači od sedam stepeni Merkalijeve skale, ošteto veliko broj zgrada u Baru i Ulcinju.

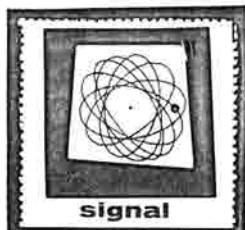
*

Prepodnevnom poštom stiže, neočekivano, iz Njujorka knjiga Dicka Higginsa „A Dialectic of Centuries“ (Notes towards a Theory of the New Art). Kažem neočekivano, jer iščekujem druge knjige: „Verso la poesia totale“ Adriana Spatole i knjigu pariskog profesora Virgila Ghinea „Dada et Neo-Dada“, za koju mi je rečeno da donosi nešto o signalizmu, ili od signalizma. Dika sam zamolio još početkom februara da mi pošalje svoje delo. On mi ga šalje s posvetom: „M. Todoroviću s nadom da čemo se sresti jednoga dana, Dick Higgins, 31. III 1979.“ Tu je i moja postcard s molbom. Možda ću o knjizi napraviti belešku u „Književnoj reči“ ili „Književnim novinama“.

*

Iz galerije „Rene Block“ upitnik mađarskog umetnika Endre Tota, jedna od njegovih konceptualnih akcija po kojima je poznat u svetu. Upitnik obradio i vratio ga Totu na adresu galerije (rok 16. juli) s porukom da tog dana razmišlja o signalizmu.

I AM GLAD IF I CAN ASK YOU QUESTIONS

0. Someone said only those questions are silly, which are not put, 000'0 00 0000?
.....
1. What was the most memorable gladness in your life?
.....
2. Have you ever been glad at all?
yesno noyes yesno noyes yesno noyes yesno
.....
3. Sure, life is no life without gladness, but how about art?
art is SIGNALISM think about signalism
.....
4. Why am I glad to ask?
glad glad llll glad glad glad glad glad glad
.....

signature

Miroljub Todorović

One more question:

Are you glad to fill in this questionary, dear ... Signal.....?
yesno noyes yesno noyes yesno noyes yesno noyes
.....

MIROLJUE TODOROVIC

International review

S I G N A L

Dobrinčića 3
11000 BELGRADE Please answer + send to Endre Tót
Yugoslavia
c/o Galerie René Block, 1000 Berlin 15, Schaperstr. 11.

THINK ABOUT SIGNALISM
RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU

10

*

Belgijski časopis „Luna-park“ posvećen Gertrudi Stejn.

*

Naš kandidat za „Oskara“ u kategoriji najbolji inostrani film, potresna i snažna Zafranovićeva „Okupacija u 26 slika“.

*

O poeziji se do signalizma uglavnom govorilo kao o jezičkom iskustvu unutar čvrstih, neprobojnih granica jezika. Poetska značenja i zračenja vezana su isključivo za medij jezika kao neprikosnoveni medij pesništva. Sve što je izvan toga, po mišljenju onih koji su vladali književnom scenom, nije poezija, rastače se u bezobličnoj masi nedefinisanih znakova, ne nosi teški „sudbinski“ pečat, breme jezika iz koga, po njima, poezija izrasta i u kome se iscrpljuje.

Četvrtak, 12. april 1979.

Putovao u Novi Sad. Pre deset godina (u leto 1969.) profesor Pavle Jeftić, saradnik Matice srpske, poslao mi je upitnike za Leksikon pisaca Jugoslavije koji se pripremao. Upitnike sam popunio biografskim i bibliografskim podacima i vratio profesoru. On me je kasnije obavestio da je sve to obradio i predao redakciji Leksikona gde je prihvaćeno. Na sve ovo sam gotovo bio zaboravio.

U proleće 1976. godine u Narodnoj biblioteci u Beogradu, radeći na nekim stvarima imao sam, prvi put, u rukama prvi tom Leksikona pisaca koji se pojavio još 1972. godine. Iskreno, uzbudila me je njegova glomaznost, serioznost. Oduvek sam sa nekim nejasnim oduševljenjem, pomešanim čak sa malom dozom zavisti i strahopoštovanja gledao i držao u rukama obimne knjige velikih formata. U Leksikonu je bilo naznačeno da je profesor Jeftić u međuvremenu preminuo.

Potražio sam ranije poslate podatke u svojoj dokumentaciji i video profesorovo uputstvo da dopune ubuduće šaljem direktno Matici na adresu Leksikona. Materijale sa novim činjenicama u svojoj biografiji i bibliografiji ubrzo sam poslao.

Ovih dana pojavio se, konačno, i drugi tom Leksikona. Pisci su stigli do slova „J“. Mediji su s pažnjom propratili izlazak ove knjige. Očekuju se još tri, ili čak četiri toma. Slovo „T“ je među poslednjima. Ako nastave sa ovim tempom izlaženja moj ulazak u biografsko-bibliografsku večnost biće odložen za tridesetak godina. Ipak, došao sam u Maticu da vidim šta je s tim, da li je primljeno ono što sam pre tri godine poslao?

Jedna ljubazna dama kazala mi je da je sve u redu i pokazala kesu (vrećicu) u koju se slažu podaci o mojoj malenkosti. Večnost je dakle na vidiku, treba samo ispunjavati vrećicu.

Kasnije, tokom popodneva, posetih Poznanoviće. Dugo se nismo videli. Bogdanka mi je pustila svoje filmove na videu. Jedan od njih je konceptualna akcija „Zlatna grana“, koju smo zajednički izveli i snimili leta 1973. godine. U njihovoj biblioteci videh i „Antologiju konkretne i vizuelne poezije“ Denisa Poniža, kao i knjige Adriana Spatole „Verso la poesia totale“ i „Dada et Neo-Dada“ Virgila Ghinea u kojima se govori o mome radu i signalizmu. Predveče povratak kući iz ovog lepog panonskog grada u kome sam oduvek želeo duže da boravim. U autobusu teško. Nepodnošljivi bolovi u kičmi, u mišićima, duž celog tela. Željno iščekivanje Beograda, stana u Šumicama, mogućnosti da ublažim bolove koji parališu čitavo biće. Večnost ostaje u Novom Sadu.

Utorak, 17. april 1979.

Na Viktorovo ime (adresa Strumička 96), upućena razglednica sa likom Ajnštajna i porukom THINK ABOUT SIGNALISM. Pored oficijelne pošt. marke od 1,5 din. zalepljena je i signalistička Artist's postage stamp.

*

Pre šest godina, tačnije u letu 1973, u banji Vrujci kraj Mionice, pred raznih konceptualnih i intermedijalnih akcija („Znak“, „Zabranjeno“, itd.), izveo sam i odavno zamišljenu signalističku gestualnu poemu „U cara Trojana kozje uši“. Zbog starog i rashodovanog fotoaparata ova gestualna poema veoma je loše snimljena. Većina snimaka je potpuno neupotrebljiva a mali ostatak jedva da može biti kliširan i publikovan, odnosno izlagan. To što je preostalo objavilo bi se i izlagalo pod nazivom „U cara Trojana kozje uši I“. U Bijeljini bih sada ponovio čitavu akciju i spremio materijal pod nazivom „U cara Trojana kozje uši II“; sve ovo za projektovanu knjigu gestualne, objekt poezije i signalističkih istraživanja (konceptualna umetnost) pod istim naslovom.

*

Stiže pošiljka s knjigom Adriana Spatole „Verso la poesia totale“ (oko 130 strana većeg B formata) iz Torina.

Veoma opširno i pouzdano Spatola govori o konkretnoj i vizuelnoj poeziji. Navodi i analizira dela brojnih autora. Utisak je, pak, da dosta piše o Italijanima (što je razumljivo) i pesnicima nemačkog govornog područja (mada i tu nema S. J. Schmidta), dok su Englezi i Amerikanci, na neki način, zapostavljeni.

Na strani 51. Spatola piše o meni kao osnivaču signalizma („fondatore del *signalismo*“) i raspravlja o mojim pesničkim stavovima navodeći delove iz drugog manifesta („Regulae poesis“). U fusnoti pod (4) na istoj strani on analizira i naziv (termin) signalizam obrazlažući zašto je ovaj pojam preveo na italijanski kao *Signalismo*, a ne u duhu jezika *Segnalismo*. Tu istovremeno citira deo trećeg manifesta preuzetog, prema navodu, iz knjige „Kyberno“, Belgrado 1970.

*

Poslate signal. postcards Endre Totu u Berlin, na galeriju Rene Block i Liverpool Academy of Arts, u okviru ranije već opisane signalističke akcije istraživanja komunikativnih medija.

*

Tokom januara, februara i marta ove godine sa poljskim slavistom, pesnikom i kritičarem Julijanom Kornhauzerom (Julian Kornhauser), koji je zainteresovan da piše o signalizmu, razmenio sam pisma i poslao dosta materijala: knjiga, časopisa, kataloga, koji bi mu pomogli u ovom radu. Istovremeno, kontinuirano u određenim razmacima, u okviru akcije RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU, poslao sam mu i niz (možda 15 do 20) signalističkih postcards s tom porukom otisnutom u obliku raznovrsnih figura na kartama. Dobar deo ovih postcards sadrži nalepljene signal marke. Poslednja u seriji bila je karta s velikom markom (likovi Dantea, Betovena, Tesle, Nila Armstronga etc.).

*

Ideja da se „Deli“ ili „Koracima“ ponudi jedna obimna antologija Mail Arta sa kraćim uvodnim tekstom i nizom prevedenih teoretskih i drugih tekstova J. M. Poinsota, Hervea Fischer, Romana Pelia, Kena Friedmana i drugih. Pripremiti pismo na engleskom. Umnožiti ga u 300 do 500 kopija i poslati na određene adrese. Po „Diaryu“ G. Polittia iz 1976. (izdanje „Flash Art“) mogao bih poslati na 200 adresa. Tome dodati još oko stotinu iz mojih adresara, dakle oko 300. U naslovu i na kraju pisma stajalo bi THINK ABOUT MAIL ART. Primljeni materijal mogao bi se pored antologije još i negde izložiti.

*

Odlazak kod reumatologa. Zakazivanje terapija. Bolovi. Preokupiran bolovima.

*

„Korist od svake bolesti, poezija bolesti.“

(Novalis)

Sreda, 18. april 1979.

Iz Toronto „Parallelogramme“ broj 4, mart-april 1979. Izvrstan informacioni bilten. Izdavač: Canada Council Visual Arts Section. Obaveštenja iz svih oblasti umetnosti, uključujući i video art i mejl-art, na engleskom i (delimično) francuskom jeziku.

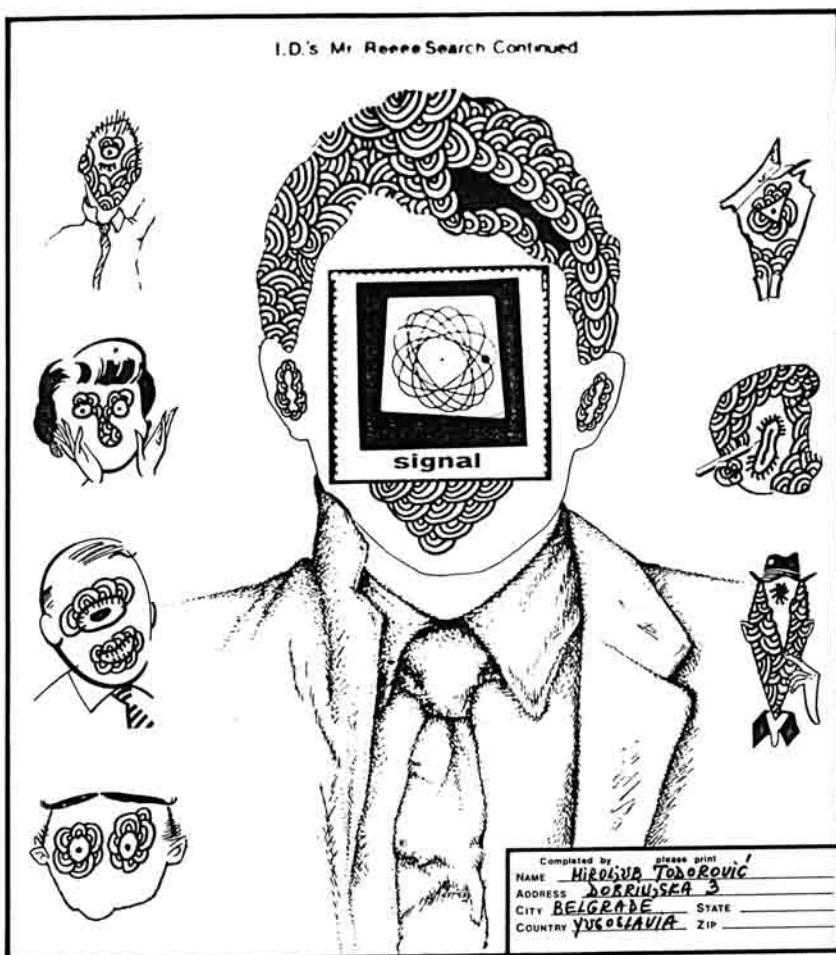
U okviru signalističke komunikacione akcije (mejl-art) poslate su poštanske karte mejl-artistima Guyu Schraenenu iz Antverpena (Belgija) i

Pawelu Petaszu iz Elblaga (Poljska). Schraenenu su upućene *Communication* i *Signalist Project Cosm. comm.*, a Petaszu *Signalist manifestation*. Na svim kartama su signal. marke s pečatom THINK ABOUT SIGNALISM i rukom upisana poruka THINK ABOUT MAIL ART.

*

R. Dick Trace iz Investigation Departmenta, Vancouver, Kanada, poslao mi je crtež koji treba doraditi i vratiti mu. Prema rečima Tracea, radovi primljeni do 30. maja biće izloženi, a publikovaće se i katalog.

Crtež obradio na svoj karakterističan i prepoznatljiv način i poslao ga avionskom poštom.

FILL IN THE FACES COMPLETE THE IDENTITIES

and return to

R. Dick Trace it
Investigation Department
P.O. Box 1495 Station A
Van., B.C., Canada V6P 2P7

A FREE CATALOGUE WILL
BE SENT TO EACH PARTICIPANT.

DEAD LINE FOR RETURNS MAY 30, 1979

ALL RETURNS WILL BE
EXHIBITED AND INCLUDED
IN A CATALOGUE.

*

Mozak. U hladnjaku. Ujedno. *Neutroni.* Zahvalni. Tek kad um. Oseti sebe. Rečenicu. Tamo. U žetvenoj vrućini. *Mogli bi reći.* Povratak Frojda. I reke će oteći. I zemlja. I mišljenje. Dakle. Subjekt. Ljut. U rukama žestokog gospodara. *Protivureči.* Značenju. Vreme. Uverenje slušalaca. *Nikad.* Ni izdaleka. Samo pokret. *Jezika.* Kad žetelac. Čije razumevanje je. Inače. Uzrok. Tom rastvaranju. *Mefista.* Moći i reči. Izgovorenih. *Nepovezanih.* U onome. Što ih. Uništava.

Subota, 21. april 1979.

Pismo Julijana Kornhauzera, pesnika iz Krakova, poslato avionom još 29. marta, putovalo skoro mesec dana. Neshvatljivo. Iz pisma se vidi da Kornhauzer nije dobio moje pismo upućeno polovinom marta. Javlja mi da su mu pristigle knjige Ljubiše Jocića (poslala Gordana) i Slobote Pavićevića.

*

Signalističke postcards za Viktora, Endre Tota i liverpulsку Akademiju (poslate iz zamišljene i realizovane mejl-art akcije).

*

Ovih dana kreirao sam novu seriju od osam signalističkih umetničkih maraka. Preostaje još samo da ih umnožim.

*

„Po svemu sudeći čovek je u toku veoma dugog vremena svog razvoja teško i s mukom postizavao integraciju telesnog i duševnog. Ova integracija tela i duha kao da nikad nije sa uspehom do kraja obavljena.“

(Vladeta Jerotić)

Petak, 27. april 1979.

Odlučio sam, ipak, da odgovorim na poziv Bila Galjonea i Ane Banane za saradnju u „*Vile International*“ no. 7, ali ne na način koji oni predlažu. Umesto da umnožim svoje radove u trista primeraka poslaću im tri postcards avionom sa utisnutim signalističkim pečatima i markama. Predlog je jasan: potrebno je da oni sami jednu od tih karata, koja predstavlja umetnički akt (Robber stamp art), ili sve tri, umnože i priključe ostalim radovima u svom časopisu. Jedna od postcards, koju ću, možda, prvu poslati je Galjoneova THE NEW DADA BROTHERS, koju sam za ovu priliku posebno signalistički obradio.

*

Lepo iznenađenje iz Hanovera: časopis za vizuelna istraživanja *ZWEISCHRIFT*. Uređuje ga i izdaje bračni par Uta i Michael Erlhoff a sazdravač je Paul Komor. Časopis izlazi povremeno, jednom ili najviše tri

puta tokom godine. Tema ovog broja (4/5, proleće 1979) je STRANGE IS THE STRANGER ONLY IN STRANGENESS. Uvodni tekst „On strangeness“ potpisuje Jackson Mac Low, poznati američki avangardni literata iz kruga Dicka Higginsa, Johna Cagea, Emmeta Williamsa i fluksusovaca. Od ostalih saradnika sa zvučnim imenima tu su konceptualni umetnici: On Kawara, Dan Graham, Petr Štembera, Timm Ulrich i Laszlo Beke. Konkretni pesnik Gerhard Ruhm objavljuje svoje najnovije pesme, a naš konceptualac Braco Dimitrijević: SIX PIECES JUST AFTER THE HISTORY.

Pošto mi je časopis došao a da ni sam ne znam kojim kanalima, nje-govo slanje shvatio sam i kao poziv na saradnju. Pripremio sam obiman materijal koji će u najverovatnije sutra poslati. On sadrži tri ciklusa. Prvi, naslovjen „Communication“, sa svim umnoženim komunikacionim materijalima i signalističkim markama. Drugi „As loud as you can“ sa brojnim kopijama vizuelnih pesama, uglavnom onih koji će ići u knjizi „Čorba od mozga“. Treći i poslednji „Legends“ sadrži više originalnih radova rađenih flomasterom preko već postojećih konkretnih pesama, s kojima sam eksperimentisao na matematičkoj mašini na Ekonomskom institutu u Beogradu 1973. godine. Priložene su i sve postcards sa otisnutim pečatom THINK ABOUT SIGNALISM.

Pored paketa (koverte) sa radovima bračnom paru Erlhoff šaljem posebnom poštom još i dve signalistički obrađene (originalne) poštanske karte.

Ponedeljak, 30. april 1979.

„Dok je pre nekoliko meseci, šef sovjetske diplomatiјe Andrej Gromiko, u pratinji svog domaćina Arnalda Forlanija, uživao u lepotama zamka i parka oko njega u Bračanu, četrdesetak kilometara od Rima, princ Filipo Odeskalki, vlasnik pomenutog zamka i još mnogih drugih nekretnina, sanjivo se protezao na stepeništu jedne palate u centru 'večnog grada'. Umotan u čebe drhtao je od zime, baš kao i njegov pas, običan džukac, dakle pas bez neke određene rase i, naravno, bez pedigree. Pored princa i psa, skupila se princeza Ema Đovanjoli Mameli, praunuka poznatog pesnika i Garibaldijevog heroja, životna saputnica princa Filipa. Najzad tu je i stari mudrac, latalica otkad zna za sebe, poreklom Mađar, poznat po nadimku 'Garibaldi'. Ovaj poslednji stalno čuti i u tome je, kažu, njegova najveća mudrost. Princ se ne odvaja od njega, princeza Ema pilji u princa, a pas – kao svaki pas – najviše voli da je u sredini. Tako mu je, valjda, i najtoplje.

Kada su Gromiku predstavljali plemićku porodicu Odeskalki, princ Filipo bio je odsutan. A koliko do pre četiri-pet meseci, bilo je nezamislivo ući u najpoznatiji rimski diskos-klub „Džeki O“ i ne primetiti zgodnog princa, koji mnogo podseća na pokojnog francuskog glumca Žerara Filipa. Princ je odjednom promenio način života, odrekao se bogatstva, odlazaka na razne mondenske prijeme, svega i svakoga sem svoje verne princeze Eme. Onda, kada su iz dvorca prešli da žive na ulicu, pridružio im se pas latalica. Kasnije oni su se pridružili usamljeniku 'Garibaldiju'. Čovek ih je prihvatio,

ali pod uslovom da ga ne uznemiravaju dok meditira, odnosno dok 'traga za istinom'."

(„Politika Ekspres“)

*

kajsijsa	mineralna voda	špargla
patka	pivo	jabukovača
krilce	svež	šljuka
ribizla	govedina	banana
pepeljara	krvavica	mozak
sardela	kafa	maslac
kupus	jagnjetina	viljuška
Tanjir	jelo	biskvit
konjak	celer	ručak
kompot	ananas	boca
palačinka	čokolada	račun
sud	slanina	biftek
alkohol	šlag	jagoda
badem	liker	supa
trešnja	liker	kakao
artičoka	cvekla	
prokelj	ljut	

11. maj 1979.

Bio do „Dela“, razgovarao s Muharemom da za ovaj časopis priredim jedan broj pod nazivom MAIL ART – MAIL POETRY. „Delo“ sa mejl-art prilozima, po mojoj zamisli, trebalo bi da se pojavi najesen. Muharem je prihvatio predlog i, ako ne bude ozbiljnijih smetnji od nekih članova redakcije, ovo će sigurno biti realizovano.

*

Krajem marta dobio sam od Loris Essary, urednice časopisa „Interstate“ iz Ostina, Teksas, sledeće pismo:

Dragi Miroljube Todoroviću,

dugo sam uživala u Vašem delu a sada Vam pišem s molbom da nam pošaljete više Vaših radova koje bismo objavili u jednom od sledećih brojeva „Interstate-a“. Kraj ove i celu sledeću godinu mi ćemo, u našem časopisu, posvetiti mnogo veću pažnju eksperimentima u jeziku i umetnosti nego što smo to činili ranije, mada smo uvek objavljavali inovativna dela, što nam je i cilj. Da bi Vam bilo jasnije šta objavljujemo, napominjem da su saradnici našeg časopisa bili: John Cage, Jackson Mac Low, Brian Eno, Richard Kostelanetz, Allen Fisher, Michael Gibbs, Berne Porter, Dick Higgins i drugi koji na sličan način stvaraju.

Bilo bi mi milo kada biste prihvatali moju molbu i nadam se da ćete se uskoro javiti.

Srdačno
Loris Essary

Odgovor – posle nešto više od mesec dana:

Draga Loris Essary,

dobio sam Vaše pismo s pozivom na saradnju u časopisu „Interstate“.

Veoma mi je drago što će biti objavljen tamo gde su objavljivali takvi avantgardni umetnici kao što su: John Cage, Jackson Mac Low, Berne Porter, a posebno moji dobri prijatelji Richard Kostelanetz i Dick Higgins.

Šaljem Vam jedan izbor iz svog dosadašnjeg stvaralaštva (tekstovi o signalizmu, vizuelna, kompjuterska poezija, Mail Art, poštanske karte etc.). Molim Vas da mi šaljete Vaš časopis.

Još jednom se zahvaljujem na Vašem pozivu.

Primite tople pozdrave.

M. T.

*

*

U fizičkom smislu kosmički (planetarni) prostori i prostori u atomu različiti su – u njima ne vladaju isti zakoni. Mehanika elektrona bitno se razlikuje od mehanike planeta, njihova gravitacija je podređena zakonima koji zavise od uzročnosti što se sasvim drugačije odvija.

Sreda, 16. maj 1979.

Juče sam umnožio a danas konačno poslao blizu tri stotine poziva: pescicima, umetnicima, kritičarima, časopisima, galerijama, da mi dostave radove za ANTOLOGY OF MAIL ART koju pripremam za „Delo“. Bio je to dosta naporan, ali i uzbudljiv posao slati pisma tako raznorodnim autorima u tako različite gradove i krajeve širom zemljinog šara. Poziv, bar meni, lepo izgleda. nadam se dobrom odzivu i već sada strepim šta će raditi sa gomilom materijala koji će prispeti a u „Delu“, kako mi je naglašeno, imam samo 120 strana na raspolaganju.

I am now preparing an extensive ANTHOLOGY OF MAIL ART / Mail poetry, art and marginal communication etc. / for the magazine DELO (Belgrade). DELO is one of the most prominent Yugoslav literary magazines. The Anthology will include the history, theory and practice of this form of art (poetry and communication).

Please send me your works (postcards, stamps, original works etc.), as well as published books and catalogues which I will add to an extensive bibliography, and theoretical texts that I could translate into Serbo-Croatian and publish in the Anthology (in the theoretical part). The works I receive from you will be exhibited at the THINK ABOUT MAIL ART show in November 1979. After that all materials will go to the SIGNALIST DOCUMENTATION CENTRE.

Please tell your artist friends about this action, or publish this letter in your magazine or bulletin.

Please send works to this address:

MIROLJUB TODOROVIĆ
Dobrinjska 3
11000 Belgrade
YUGOSLAVIA

Četvrtak, 17. maj 1979.

Razgovarao sa Jevtom: knjiga „Signalizam“ koja već dugo stoji u „Gradini“, prema njegovim rečima, u završnoj je fazi pripreme za štampu. On sutra dolazi u Beograd pa ćemo o svemu još detaljnije popričati.

*

Popodne stiže telegram od starog drugara On Kaware. I AM STILL ALIVE. Ko bi se tome nadao? Poštar umalo da vrati telegram. Zvonio je više puta, a kaže da dole na pošt. sandučićima nigde ne piše „Signal“. Telegram upućen iz Diseldorf-a.

129 19x ogd yu
8111tn dssd d

zccz 430
duesseldorf/32 14/13 17 1110

miroljub todorovic c/o signal
coordinjska 3
(11000) belgrade

i am still alive
on kawara

349

col 3 (11000)belgrade

*

Vittoreu Baroneu za izložbu „Political satire“ poslao nekoliko umnoženih vizuelnih pesama u kojima se mogu nazreti izvesni humorni i satirički elementi: majmun-pečaroš, mrtvačka glava na knjizi, Votergejt i slično.

*

Novo u izložima knjižara: Dušan Matić „Breton iskosa“.

Četvrtak, 31. maj 1979.

Juče do „Književnosti“. Dogovor sa Zvonkom Kostićem da se nadjemo u redakciji u 12 sati. Interesovao sam se za pesme, ciklus „Trbobilja“, koje sam poslao još decembra. Predložio sam Zvonku da za časopis napravim „Antologiju jugoslovenske konkretne, vizuelne i signalističke poezije“. To sam, čini mi se, zimus (februara) predlagao i Vuku. On se u načelu složio. Zvonko se takođe slaže, samo kaže da verovatno ne bih mogao dobiti ceo

broj za antologiju. Razgovaraću o tome detaljnije sa Vukom. Možda ne ceo broj, ali osamdesetak stranica pretpostavljam da bi zadovoljilo moje ambicije. Kasnije, kada sam ponovo razmišljao o tome, gotovo sam odustao. Uostalom, to u „Književnosti“ trebalo bi da bude samo priprema za izdavača. A za izdavača (BIGZ, na primer), mogla bi se pripremiti jedna zaista dobra međunarodna antologija na osnovu moje Antologije u „Deli“ (1975). Strožiji izbor, posebno jugoslovenskih autora. Novi uvodni tekst. Obavezani teoretski deo na kraju (programi raznih škola uz signalističke manifeste) sa iscrpnom bibliografijom: prethodne antologije, teoretske knjige, izložbe, važniji tekstovi, knjige i podaci o autorima.

*

U redakciji „Književne reči“ prelistam zagrebački časopis „Off“. U tekstu o avangardi Franci Zagoričnik pominje me kao Ljubomira Todorovića. Još negde sam to ranije video, možda u nekom slovenačkom časopisu. Pominje i reviju „Signal“, moju antologiju u „Deli“, izbor u „Gradini“. Nisam imao vremena da pročitam ceo tekst.

*

Bio do devizne banke. Nevolje sa narudžbinom knjige V. Ghinea „Dada et Neo-Dada“ nastavljaju se.

*

Viktor ovih dana (a i pre par meseci, samo sada mnogo zrelije), razmišlja i govori o smrti. Baba Stojki je kazao da mora pronaći lek (injekciju) da joj dâ, da ne ostari i umre.

Petak, 1. jun 1979.

U socijalnom kao i uvek stravična gužva. Posle pola sata stajanja i čekanja u redu od bolova u kičmi potpuno onesposobljen za bilo kakav rad.

*

U „Književnoj reči“ Aćin me obaveštava da je prva rubrika sa mojim „informacijama“ već otišla u štampu. U ponedeljak šifovi, korektura, u sredu i četvrtak prelom. Vrlo je važno kako će to grafički izgledati. Potrebno je i pripremiti materijale za nekoliko brojeva unapred, posebno za dva juljska broja.

Razradio plan rubrike u kome su već notirani: Žiljan Blen sa celokupnom avangardnom aktivnošću i posebnim naglaskom na DOC/K/S-u, knjiga Dicka Higginsa, kanadska avangarda, pristigli časopisi i listovi: „Impulse“, „Paraleogramm“, „Centerfold“ i dr., osvrt na rad Clivea Robertsona, „Antologija konkretnе in vizualne poezije“ Denisa Poniža, izložba „Artworks – Bookworks“ u Los Angelesu, Klaus Groh, Paweł Petasz sa „Commonpressom“, španska i portugalska antologija vizuelne poezije, itd, itd.

Ideja i za rubriku SIGNALISTIČKA POŠTA – SIGNALIST POST, gde bi se samo notirale primljene poštanske karte, pisma, poruke i druge manje mejl-art pošiljke u stilu ovog dnevnika sa ponekom reprodukcijom. Uz naslov SIGNALISTIČKA POŠTA staviti klišea jedne ili dve signalist's stamps.

*

Američke sonde „Pionir“ u svom istraživačkom pohodu otkrile na Veneri planinu višu čak za par hiljada metara od Mont Everesta. Planina se nalazi na ivici jedne gigantske visoravni sa kojom, po veličini, visoravni sa Zemlje ne mogu čak ni da se uporede.

*

„Mogućnost da se postane umetnik, tvorac stvari koje će nadživeti sa-mog tvorca, možda čoveku ne bi pala na pamet da pred svojim očima nije video, kao suprotnost prolaznosti ljudskog života, čitav svemir stvari, zemlju, okean, nebo, sunce, mesec, zvezde, itd. koje su mu izgledale večne i nepromenljive.

Fizika, geologija i biologija zamenile su sad taj večni svemir slikom pri-rode kao procesom u kome ništa više nije kakvo je bilo i kakvo će biti.“

Vistan Hju Odn

*

„Tajna je opšta. Velika pustolovina poetskog duha ne ustupa ni u čemu dramskim uvertirama moderne nauke.“

Sen Džon Pers

*

...krugovi svetlosti nad našim glavama crveni leptir iz usta izleće onda fijuk nebeske vijorine lišće javorovo pod nogama umorili smo se hodajući zaludno s jednog na drugi kraj ljubavne postelje oprosti nam gospode gorki med cedimo iz košnica svaki dan izvrću naše reči kako to podneti u ovoj žaravoj zemlji gde opaki pauci vladaju borba još nije završena popećemo se najzad na pustu uzvisinu izneti kamen i grede hrastove i zidati dom...

Ponedeljak, 18. jun 1979.

Razgovor sa Tanjom Kragujević, urednicom „Narodne knjige“ o mogućnosti da ova kuća objavi „antologiju konkretne, vizuelne i signalističke poezije“. Poneo sam i pokazao slovenačku (Denisa Poniža) i još neke strane antologije. Dogovorili smo se da se Tanja raspita u kom su tiražu Slovenci objavili knjigu i kako ide na tržištu, pa da vidimo šta ćemo dalje.

*

Časopis „Fandangos“ izlazio je u Holandiji od 1972. do 1978. godine posvećen umetničkim istraživanjima u masmedijima, Body Artu, Mail Artu, foto, performans i video umetnosti. Osnivači i izdavači „Fandangosa“ su: Raul Morroquin, Theo V. d. Aa, Aart V. Barneveld, C. v. Kent i Rod Summers.

Poslednji broj 8, 9, 10, 11, proleće 1978. na preko 150 strana većeg formata donosi primere iz svih gore navedenih umetničkih vrsta, kao i tekstove i intervjuje na engleskom jeziku. U pojedinim ranijim brojevima sarađuju: Joseph Beuys, Filliou, Jaski Apple, Marcia Resnick, Ulises Carrion, Jan Hendrix, Yoshio Nakajima i drugi. Jedan broj „Fandangosa“ bio je posvećen i avangardnoj umetnosti istočnoevropskih zemalja.

*

AGORA STUDIO – TRAVELING EXPOSITION 1975. Putujuća izložba hrvatskog Agora studija kroz južnoameričke gradove Buenos Aires, Karakas i Sao Paolo prikazala je čitav spektar viđenja i formi umetnosti života. Krilatica izložbe bila je UMETNOST JE ŽIVOT. Između ostalih u ovoj akciji su učestvovali: Peter Van Beveren, Michael Cardena, Ulises Carrion, G. A. Cavellini, Albrecht D., Michael Gibbs, Klaus Groh, Luc Deleu, Raul Marroquin, Yoshio Nakajima i Maurizio Nannuci.

*

Od Romana Pelija iz Parme dva originalna rada za izložbu THINK ABOUT MAIL ART.

*

Lamberto Pignotti, poznati vizuelni pesnik i kritičar iz Rima (dela „Odissea“, 1954, „Poesia visiva“, 1975, „Il mondo“, „Parola per parola“, „Divertimento“, „Poesia verbali e visive“), stalni kritičar „Unite“ i „Rinašite“, šalje prilog za Antologiju: obrađeni poštanski koverat gde italijanska „Marijana“ sa marke zapomaže HELP!!!

*

Guy Schraenen, umetnik iz Antverpena, poziva na izložbu SKY ART. Potrebno je da mu se pošalje ručno napravljena zastava ili sličan objekat. Izložba će se održati ovog leta na nebu (in the sky) blizu Antverpena. Biće štampan i katalog. Radove sa naznakom „no value“ poslati do 30. juna.

Isti umetnik osnovao je i stalni putujući muzej ARTIST'S POST STAMPS.

*

Signalistička postcard grupi „Fandangos“. Obećao sam da ću napisati belešku (I will make a note) o njihovom časopisu i avangardnim akcijama i zatražio broj posvećen istočnoevropskim umetnicima.

*

Sas Colby, Berkley, 1801 Elsworth St. Ca 94705, USA, uputio kratko pismo:

Dear Sas,

I received Your letter and Your excellent work for my Anthology and the exhibition THINK ABOUT MAIL ART. Your work with a sewing machine is very interesting and original.

I send You some of my works for Your book „The Art of Correspondence“.

Many thanks for all.

Best wishes,

M. T.

Sas Colby su poslati originalni radovi u boji: tri postcards i jedan obrađeni koverat avionskog pisma. Od uobičajenog materijala: postcard Lunometer, tekstovi o signalizmu na engleskom, bio-bibliografski podaci iz kataloga izložbe u SKC-u i umnožene crno-bele Postage stamps.

Subota, 30. jun 1979.

Enzo Minarelli iz Ćenta (Cento), Italija, javlja da je dobio vizuelne pesme koje sam mu poslao za izložbu „Itinerari per una alfabetizzazione“. Šalje jednu svoju vizuelnu pesmu (original) u znak zahvalnosti. Obećava da će poslati plakat sa izložbe i katalog. Traži časopis „Signal“, „neke ranije brojeve“. O „Signalu“ je „puno čuo, ali ga nikada nije video“.

*

Vratila se dva poziva za Antologiju. Catherine Millet nije više u Rue St. Martin 203 u Parizu, a galerije „Daniel Templon“ nema u via Tradino 30 u Milanu. Pošto su Francuzi i Italijani otvorena pisma, koja su išla kao „imprimé“, vraćajući natrag zatvorili, pošta u Zagrebu ih je komisijski otvorila „u cilju ustanovljenja adresa primaoca odnosno pošiljaoca“. Tako me je i „PTT poduzeće 41003 Zagreb“ upoznalo kao okorelog mejlartistu i nepopravljivog signalistu.

*

Zatražio od A. Sohma da me obavesti da li su u američkom časopisu „Source“ (broj iz 1973. godine) objavljeni neki moji radovi, i ako jesu da mi pošalje fotokopije. Nadam se da će to kod Sohma ići uspešno kao i sa portugalskom antologijom vizuelne poezije.

*

Na jučerašnjem sastanku Programskega saveta „Zapis“, Zakić mi je, na moj zahtev, doneo rukopis „Čorbe od mozga“ da ga još jednom pogledam. Tom knjigom sam, zaista, veoma zadovoljan i sa nestrpljenjem, evo već drugu godinu, čekam njeno štampanje. Kada će se to dogoditi sam Bog zna.

*

Nakon objavlјivanja većine poetskih knjiga koje već godinama čame što u mojim, što po izdavačkim fijokama, trebalo bi više raditi na fragmentima o signalizmu. Osnovni cilj je što bolje i što dublje zasnovati teoriju i estetiku signalizma. Temelji signalističke poetike, doduše, već su udareni u manifestima i drugim pratećim tekstovima krajem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina. Oni će biti objavljeni u knjizi koja će se, nadam se,

pojaviti (čeka već četvrtu godinu) u „Gradini“. U fragmentima bi se razrađivale i produbljivale neke od osnovnih ideja signalizma.

*

Kisnu pajtosi, džonjaju u Knez Mišovoju kod Akademije. Oči im ko kafanske sarme. Plivaju bataci maksi stritom. Pajtosi zrakaju, cvancuju, čaplaišu.

— Kiži ove avionke šmrkavac, sa svakom bi mogao da vežeš pupak i polivaš baštu.

— Nemoj da si dimitrije, kešo. Ima tu mnogo letećih riba. Secujem da bi svaku drugu mogao da poševiš za nešto zeleniša ili dobar šit.

*

„Osvojiti veštinu lakog buđenja iz snova.“

(Hlebnjikov)

*

Kuga, jedna od najstrašnijih bolesti, koja je proteklih vekova desetkovala ljudski rod još nije savladana. U izveštaju Svetske zdravstvene organizacije ističe se da se u periodu od 1958. do 1977. godine u čak dvadeset i devet zemalja sveta pojavljivala kuga od koje je umrlo više od 45.000 ljudi.

Ponedeljak, 9. jul 1979.

Žiljen Blen šalje nekoliko svojih poštanskih karata za antologiju mejlarta.

*

Od petka do ponedeljka bio sam u Bijeljini kod Dinke i deteta. Gotovo čitavo vreme padala je kiša. Očajno u vlažnoj, blatnjavoj Semberiji. Jedina radost dete. Nekako sam ugrabio vreme kada je načasak provirilo sunce i snimio „U cara Trajana kozje uši II“ i još par gestualnih i objekt-pesama.

*

Neki američki naučnici predviđaju da će za 50 miliona godina naša planeta bitno promeniti izgled. Kalifornija će se odvojiti od Severne Amerike, Australija će se znatno približiti Aziji, a Afrika će se spojiti sa Evropom. Pri tom će se Sredozemno more, koje razdvaja ova dva kontinenta, pretvoriti u nekoliko manjih jezera.

SIGNALISTIČKA POŠTA

15. VII – 3. VIII 1979.

Od 15. jula do 3. avgusta sa Dinkom i Viktorom na odmoru u Dubrovniku. Lokrum, Lapad, miris mora, agava i borova. Uz kupanje i sunčanje

svakodnevne šetnje. Muke s nemirnim Viktorom. Na Dubrovačkom festivalu osrednji „Lir“ i veoma dobra predstava „Oslobodenje Skiplja“ (zagrebački ansambl).

Po povratku s odmora u kući me je dočekala velika količina mejl-art pošiljki. Vest da se priprema Antologija u „Delu“ objavljena je u nekoliko stranih listova i časopisa pa se javljaju i šalju svoje radove, knjige, kataloge, umetnici i pesnici iz raznih zemalja sveta. Ovde ću pokušati da deo te mejl-art lavine zabeležim.

*

Izložba „Poste restante“ na Liverpulskoj akademiji umetnosti trajala je od 10. VI do 1. VII 1979. godine. Prema podacima iz kataloga učestovovala su 304 umetnika iz 25 zemalja sa ukupno 934 rada iz oblasti mejl-arta. Organizator Michael Scott piše da je to najveća izložba poštanske umetnosti koja je ikada održana u Velikoj Britaniji.

Pored izlaganja radova koje su poslali, učesnici su imali mogućnost da preko izložbe (c/o Poste restante) upute mejl-art poruke drugim umetnicima, svojim kolegama, prijateljima, itd. Meni su uputili svoje postcards: Art Pool iz Mađarske, Bozatros Mythic extravagance, Pat Fish iz Santa Barbare, Kalifornija (dve postcards), Gianni Becciani iz Firence, Vittore Baroni (Italija) i R. Rehfeldt iz Istočnog Berlina.

*

Krajem prošle godine dobio sam poruku od Mikea Cranea da još uvek priprema svoju knjigu o mejl-artu, koju namerava tokom 1979. da objavi. Crane me je istovremeno pozvao da učestvujem u akciji (izložbi) CONTENTS: OBJECTS, PILES AND BOXES koju organizuje u Micro Gallery – Sacramento, februara 1979.

Poslao sam radove. Pored umnoženih bilo je i nekoliko originalnih (unikatnih) dela kreiranih od kompjuterskih kartica (slično ranijim Signalist Books).

Izložba je održana i Mike Crane šalje lep katalog u kome su prezentovana pojedina dela i dokumentacija. U ovoj akciji dopisne umetnosti učestvovalo je 90 umetnika iz 19 zemalja. Radovi su se u Micro-Gallery tokom februara smenjivali svakih nekoliko dana. Prema belešci iz kataloga, istovremeno sa mnom (istih dana) bili su izloženi: Hort Tress, Pawel Petasz i Robot Vegetable.

*

Ricardo Cristobal, urednik avangardnog časopisa „Orgon“ iz Madrija, šalje svoje mejl-arteefakte: „1980 Mail Art Circus“ (ujedno i pozivnica za veliku izložbu mejl-arta u Madridu), „El Arte (co)rompe“, „Zero post“, „Arte“, kao i nekoliko manifesta nove umetnosti i tekst „El Mail art como posibilidad de alternativa“.

*

Sarah Void iz Amsterdama publikovala je niz karata sa porukama: „Aristotle shouldn't live here anymore“, „Vervallen“, „it ain't anna blaming

burnier“, „Role of no value“, „Archierf – Exemplar“, „nothing as eventually something“, „passed sense and sentences“, itd.

*

Pismo Kena Fridmana sa tekstrom o mejl-artu za Antologiju.

Dear Miroslav,

Thank you for your invitation to the mail art and communication art exhibition, and the opportunity to participate in the magazine. Enclosed you will find an article which can be translated for the magazine.

At this time, I am moving to New York. You can reach me there by writing

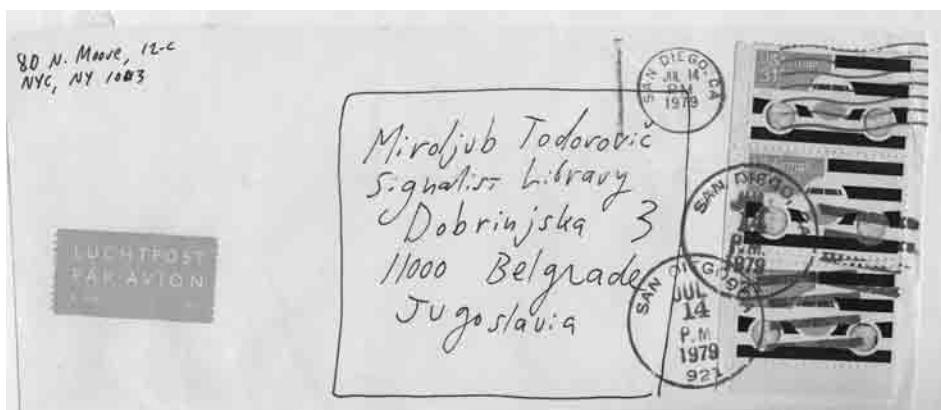
Ken Friedman
c/o Peter Frank
80 North Moore Street, 12-C
New York City
N.Y. 10013

By separate parcel, I am sending you a large selection of articles and reprints. Most of these, in whole, or in part, deal with my experiments in public involvement in the arts - many deal specifically with my work with mail art.

You have my full permission to reprint anything you wish.

With best regards,

Ken Friedman

*

John Christie iz Twickenhama, Engleska, šalje mi (18. jula) svoju dopisnicu „Picabia's three Yachts“ i obaveštava da je u časopisu „Art Monthly“ video poziv za Antologiju. Piše da će poslati više materijala.

*

„Copy Art = Avant-garde“, Soft Art Press, Lausanne.

*

Jimmie Williams, iz Birminghama, Alabama, moli da joj se dostave šire informacije o mejl-art Antologiji.

*

Unikatna postcard od Jamesa Cowana iz Londona.

*

Pismo Hansa Sohma sa fotokopijom sadržaja časopisa „Source“ no. 11 u kome se vidi da nisam zastupljen u panorami „Nova muzika“ koju su za taj broj priredili K. Friedman i S. Luneta.

*

G. L. Porter „Ah Art, ha Art“, Burbank, Kalifornija.

*

Nemedy Varga Jozsef „Avoid“, postcard, Budimpešta, 1979.

*

Michael Sumner iz Oaklanda, Kalifornija, šalje vizuelnu pesmu „The beautiful Spring“, 1979.

*

Serija dopisnica Dana Barbera iz Pasadene.

*

Postcard Barbare Rozenthal iz Njujorka.

*

Endre Tot ovoga puta sa telegramom I AM GLAD IF I CAN TELEGRAPH od 17. VII 1979.

Endre još posebno šalje „1/2 Dozen Berliner gladness postcards“ (1973–1978), Edition: Herta, Berlin, 1979.

*

Od Kena Friedmena, avionskom poštrom iz San Dijega, mali beli kartonski valjak (Object Poetry?) iz koga se, kada s valjak pomeri, čuje hrskavi šum nekih zrnaca ili praha (zemlja, pesak, sitno semenje i slično). Ne otvaram valjak kako ga ne bih pokvario (uništio).

*

Brian Smith iz Brightona, Engleska, piše da je video moj poziv u časopisu „Art Monthly“ i kaže da bi rado učestvovao u projektu. Potrebna su mu neka dodatna obaveštenja oko izložbe i Antologije.

*

Robert Blue „Steps into Space“, Los Angeles (postcard, pozivnica za istoimenu izložbu).

*

Od E. F. Higginsa iz Njujorka unikatna poštanska karta FIRST DAY OF ISSUE i izvanredna serija umetničkih maraka u boji DOODA POSTAGE WORKS, 1978.

*

Pismo Bena Vautiera, 103 route de St. Pancrace, 06100 Nice. Ovaj poznati fluksovac šalje obilje materijala i veoma značajan katalog FLUXUS INTERNATIONAL sa istoimenih izložbi u Lionu (april 1979) i Galeriji modernih umetnosti u Nici (5. VII – 23. IX 1979). U okviru ovih manifestacija izlažu najznačajniji predstavnici Fluksus pokreta: Joseph Beuys, Dick Higgins, George Brecht, Robert Filliou, Ben Vautier, Giuseppe Chiari, Tomas Schmidt, George Maciunas, J. M. Poinset, Wolf Vostell, Eric Andersen, Yoko Ono, Takako Saita, Emmet Williams, Marsel Alocco i drugi. U katalogu Charles Dreyfus piše „Istoriju Fluksusa“ a tu je i bibliografija ovog avangardnog pokreta.

*

„Interstate“ broj 4, Austin, Teksas donosi eksperimentalnu poeziju, eseje, prikaze, vizuelne pesme: Felipea Ehrenberga, Richarda Kostelanetza, Williama L. Foxa, Dicka Higginsa, Mary Lane, Loris Essary, Rona Sillimana i drugih.

*

Od Johna M. Bennetta iz Columbusa, Ohajo, stigle su knjige: „Seamless oats“, „Time Realease“, „Contents“ i više pesama, plakata i mejl artiških poruka:

CONTENTS

JOHN M. BENNETT

A Word Narrative

\$1.50

LUNA BISONTE PRODS
137 Leland Ave.
Columbus, Ohio 43214

THIS IS A MIRROR

WHITE MEAT

BORE SHOOT

EXPLODING HORSE

HOSE ZIT

EARTH CORN DOG PUKE

DEAD RAT

BURNING POODLE ON THE STEPS

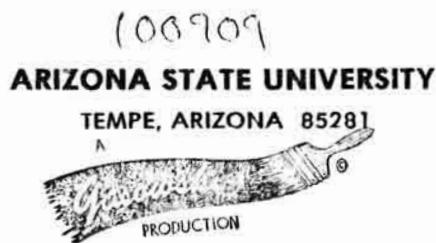
*

Avangardni umetnik Mata iz Madrida šalje nekoliko svojih mejl-art knjižica i postcards: „Pleno de viento“, „Waticinio“, „Epistola moral a flavia“, „Siete millones de franquistas ante el Tribunal Russel“, „The end of the intellectual adventure of modern man“, kao i tekst o mejl-artu „Art on the fringe of Art“.

*

PHOENIX 5 je grupa mladih umetnika koja radi i studira u okviru intermedijalnog programa umetničkog odseka na državnom Univerzitetu u Arizoni. Članovi grupe (Ron Gasowski, Denis Gillingwater, Muriel Magenta i James Antonie) šalju blok sa svojim poštanskim kartama uz molbu da se ove karte upotrebe.

*

John Stephan Fawcett „Rubber stampings“ (plakat išaran gumenim pęćtima raznih boja), Sorrs, USA.

*

Gerald Jupitter-Larsen dostavlja svoje dve knjige: „I don't care“ i „Underground Art“, privatno izdanje, Vancouver, Kanada.

*

Denis Tourbin iz Peterborougha, Kanada, šalje knjigu „The TV is the Poem“, izdanje Abcdelevision, Peterborough, 1976. i poštanske karte u specijalnoj koverti „Poetry box postcards“, 1977.

*

Tommy Mew (the mad diarist): manifest i plakat „Various small deaths“.

*

Maurizio Geldoni, Reggio Emilia, Italia, preko Romana Pelija, koji ga je obavestio o Antologiji i uputio na mene, šalje materijale svojih akcija. Specifičnost njegovog rada su telefonske poruke: COMMUNICATION/MESSAGE: DO YOU LIKE TO COMMUNICATE WITH ME? I AWAIT YOUR CALL ON SUNDAY 15th OCTOBER FROM 16 O'CLOCK – TO 18 O'CLOCK AT THE FOLLOWING TELEFONIC NUMBER OF MANTUA 0376-26685.

*

Opet Endre Tot: „I WRITE YOU BECAUSE YOU ARE THERE AND I AM HERE“.

*

ZONA, katalog (L. Majoni, M. Vismara, G. Pintus, C. Battisti, R. Pilari, F. Cornelini, The mental traveller, Rosellina), Firenze, 1979.

*

Mike Dyar: EAT ART, San Francisco, 1979. Uz ovo svoje delo Mike šalje i ovaj isečak iz novina, ili časopisa, gde je objavljen poziv za Antologiju i izložbu:

ANTHOLOGY OF MAIL ART is in preparation for the Yugoslavian literary magazine, DELO. To include history, theory & examples. Send mail art, or books/catalogs dealing with mail art. Works will be exhibited in "Think About Mail Art" show, Nov. 1979, and then forwarded to "Signalist Documentation Centre." Contact: Miroljub Todorovic, Dobrinjska 3, 11000 Belgrade, Yugoslavia.

Petak, 24. avgust 1979.

U „Politici“ vest *Umrla pesnikinja Gordana Todorović*.

„Prekuće pre podne preminula je u Beogradu, posle duge bolesti, pesnikinja Gordana Todorović. Rođena 1933. godine u Draincu kod Svrnjiga, pesnikinja je gimnaziju učila u Nišu, ali je zbog bolesti morala da prekine

školovanje. Rano je privukla pažnju osobenim, svežim lirizmom i bogatim jezikom punim kovanica. (...)"

Mrtva je pesnikinja „gimnazijskog trenutka“ – svog, ali i mog. U gimnaziji „Stevan Sremac“ u Nišu, kada sam bio učenik (1954–1958), Gordana Todorović je već bila legenda. Pričalo se s velikim pjetetom o njenoj prvoj zbirci, talentu, pesničkom uspehu, pesme smo joj učili napamet, sanjali da i mi nešto slično ostvarimo.

Nikada se nismo upoznali.

Krajem šezdesetih, (ili početkom sedamdesetih), moji niški drugovi Vesa Ilić i Mita Milenković zamolili su me da odem do Gordane, da nešto za njih zatražim, uzmem, dali mi njenu adresu.

U maloj ulici, kraj Novog groblja u višespratnici, na kojoj se videlo da je nedavno podignuta, dugo sam stajao pred jednim vratima i zvonio. S druge strane vrata čulo se šuškanje, dva glasa su se nešto došaptavala, ali se vrata nisu otvorila. Posle četvrtog ili petog zvona odustao sam.

Kasnije, viđao sam tu „zagonetku naše poezije“ na skupštinama Udruženja, pomalo izgubljenu, plavih staklastih očiju koje su bludele kroz dim i žagor iznad naših glava, zagledane, verovatno, po ko zna koji put, u svoje „crno detinjstvo“.

*

Već vremešni, ali veoma vitalni, španski pesnik Rafael Alberti, prošlogodišnji dobitnik „Zlatnog venca“, ponovo gostovao u Strugi čitajući svoje najnovije pesme.

*

Jedan američki pogrebnik, osokoljen uspesima NASE u osvajanju Sunčevog sistema, počeo je da nudi zainteresovanim mogućnost da pepeo svojih dragih pokojnika (pa i svoj), umesto u urne i grobove, lansiraju u Kosmos. „Ne plašite se smrти, ulepšajte je. Sada vam se za to pruža prilika. Ne propustite je“, reklamira se u medijima ovaj preduzimljivi grobar nudeći svojim klijentima, sadašnjim i budućim, „zvezdanu sahranu“.

Sreda, 5. septembar 1979.

Konačno, posle trogodišnjeg natezanja, potpisani ugovor s „Radom“ za objavljivanje „Algola“. Sada će se voditi borba da se knjiga pojavi do kraja ove godine, da ne pređe u 1980.

*

U „Književnoj reči“ pregledao šifove rubrike „Informacije“ i stavio neke primedbe tehničkom uredniku. Sutra idem do štamparije da vidim šta će od toga ispasti.

*

Razgovor sa Z. o dadaizmu, Dragana Aleksiću, zenitizmu, Branku Ve Poljanskom, itd. To, u stvari, i nije bio razgovor već moj monolog.

*

Bio do svoje stare gimnazijске drugarice Srbijanke, koja radi kao kontrolor u pošti br. 6 kod Železničke stanice, da joj se požalim na poštara pošto je majka Stoletu u Dobrinjskoj pretio da knjige i druge pošiljke koje dobijam zbog velike količine, više neće donositi već će ih vraćati pošiljaocima. Nadam se da će ta stvar biti sređena.

*

Predao Jovici Aćinu danas ciklus šattro-pesama „Fajfa na fircanju“ (sa vizuelnim pesmama) za jedan od sledećih brojeva.

Nikako da ozbiljnije i istrajnije uđem u neke poslove. Čak ni nove beleške za „Književnu reč“ ne mogu da započnem.

*

Od O. saznajem da je Dobrivoje Jevtić sjajno branio signalizam i signalističke poetičke stavove od napada nekih mlađih sarajevskih pesnika u Strugi.

*

Ponovo pregledao „Čorbu od mozga“ čija me snaga i raznovrsnost sve više doima i uzbuduje.

*

Već sam ti negde ođanisao njušku golube. Čekaj! Čekaj! Da nisi ti onaj gadnjak iz Mungosove bande? Sad mi se upalila sijalica. Džodžali ste kod „Kasine“ pre neki dan i nešto se domundavalii. Je li bre! Ziher ste tada smutili micu kako da dignete u vazduh onog poštara na Kukuriku sitiju što je nosio penzije? Auuu! Kakvi mangaši! Zar da orobite penzose? Oni su i bez vaše paljevine ovce. Gde će vam duša, majku vam geliptersku?!

1981

28. februar 1981.

Juče stiže knjiga „Mail Art“ novog signaliste iz Kule R. M.-a. Nisam zadovoljan predgovorom koji sam napisao za tu knjižicu.

*

Signalizm se početkom ove decenije intenzivira, oživljava i nastavlja svoju pionirsku i tragalačku ulogu u našoj kulturi sa novim ljudima. Već sam se dogovorio sa nekim od njih da u okviru poetike signalizma pripreme tekstove, svoje lične programe i manifeste, pa da to objavimo u publikacijama koje planiram. Potrebno je što više mlađih i talentovanih pesnika i umetnika zainteresovati i vezati za pokret kako bi se obnovile i razvile agoničke kreativne energije slične onim s kraja šezdesetih i početka sedamdesetih godina.

*

Danas sam poslao pismo pesniku Ranku Igriću u Zagreb. Molio me je da ocenim njegov polemički tekst u februarskom „Oku“ povodom nekakve M. Đ.-ove „antologije“. Podržao sam ga, ali sam mu jasno stavio do znanja da je M. Đ. književna ništica s kojom nije vredelo prljati ruke. Moramo nalaziti dostojni protivnike. Nadam se da će me Igrić razumeti.

*

Pisao sam i Denisu Ponižu u Ljubljani. Najavio je da će doći u Beograd tokom februara. Nema ga. Nisam odgovorio na njegovo prethodno pismo skoro dva meseca, pa me pomalo grize i savest. Pratim njegovo stvaralaštvo. Cenim njegov rad.

Ponižova žrtva je ogromna. U ovom hudom i ludom vremenu napustio je unosan posao da bi se posvetio samo literaturi. Zavidim mu pomalo na tom činu hrabrosti na koji sâm ne smem da se usudim a koji mi je u glavi, u svesti svakog dana, svakog trenutka kada se dileme umnože a sukobi sa spoljnim svetom i samim sobom postanu nepodnošljiva mora.

Ne pišem već dugo, pogotovo od kada sam, pre nekoliko godina, počeo da radim kao činovnik. Knjige pravim i objavljujem od starih i prastarih rukopisa, ali i to je za neke lenjivce i zlobnike, koji mi broje zbirke, mnogo. Za mene, naravno, nije jer čitav svoj život vidim i merim samo stvaranjem. Kreativna eksplozija započeta sredinom šezdesetih godina trajala je negde

do sedamdeset i druge. Posle se polako stišavala do sedamdeset i šeste, a od tada do danas – suša. Ne zbog ostvaralačke nemoći, nedostatka ideja, inspirativne energije. Energije je puno. Prosto provaljuje i muči. Zbog nje sam, čini mi se, i bolestan. Morala je ta velika stvaralačka energija, pošto su joj putevi ka kreaciji bili zatvoreni, izgubljeni, krenuti negde drugde. A ti putevi, ti osnovni uslovi za rad, koje sam izgubio, bili su mir i koncentracija. Za stvaranje (pisanje) potrebnici su mi vreme, prostor i apsolutna izolacija u enormnim količinama. Dani potpune odsutnosti, samoće, čvrste brane od udara spoljašnjeg sveta, kada se svest i podsvest ispunjavaju nekom, rekao bih, kosmičkom silom. Kasnije bi usledili trenuci stvaranja, mučno i mukotrpno porađanje, ceđenje reči, slika, gradnja pesničkog svemira, a onda opet vreme akumulacije u egocentričnom gluvilu sopstvenog ida, do novog pražnjenja. Sada više toga nema. Nema te brane između mene i sveta, nema te gradnje sopstvenog sveta pomoću jezika i slika u omami i pomami uznemirenog duha. Svet je provalio u mene: posao, porodica, dete, obaveze, razrušili su zidove. Svet više nije neprijatelj. Još je gore od toga. On je ljudožder. Ja sam sveže meso na njegovom stolu.

*

Poslao sam radeve za dve izložbe mejl-arta. Jedna će biti u Americi, druga u Holandiji. Časopis „Invisible Language“ priprema specijalan broj posvećen mejl umetnosti. Učestvuju: Carrion, Crane i drugi. Za njih posebna pošiljka. Očekujem da će to biti nešto izuzetno.

*

Novalis, pesnik i filozof, jedan od najznačajnijih nemačkih romantičara, u svojim filozofskim fragmentima, izrekao je pravu pohvalu bolesti. Za njega, koji je i sam umro veoma mlad, od sušice, u svojoj dvadeset i devetoj godini, bolesti, pogotovo ako su dugotrajne, „jesu godine u kojima se učimo životnoj veštini i obrazovanju unutarnjeg smisla“. I dalje, prema ovom pesniku, „ideal savršenog zdravlja interesantan je samo u naučnom smislu“, jer čovek je stvoren za bolest i patnju po čemu se i razlikuje „od životinja i biljaka“. Bolest spada u ljudsko zadovoljstvo, tvrdi on, budi u nama sklonosti i nagone omogućavajući nam, na taj način, često da postanemo stvaraoci.

Slično je govorio i Niče, po kome „Umetnika uslovjavaju izuzetna stanja: to su stanja koja su duboko srodna bolesnim pojавama i s njima srasla: tako da se čini nemogućno biti umetnik, a ne biti bolestan.“

Sasvim suprotno stanovište zastupao je veliki nemački pesnik Gete, koji je u romantičarskoj „žudnji za bolešću“ video svojevrsnu patologiju. Nešto slično je, začudo, mislio i Šopenhauer smatrajući zdravlje našim osnovnim blagom, uz ogragu da stvaraoci često zbog prevelike osetljivosti mogu biti melanhолici.

I Gete i Šopenhauer pozivali su se na helensku umerenost i vedrinu duha.

Nedelja, 1. mart 1981.

Trebalo bi početi s radom na novoj knjizi teoretskog fundiranja signalizma „Fragmenti o signalizmu“. Ideja je da se razmotre svi periodi i pravci signalističkog umetničkog iskustva od scijentističkog i planetarnog do najnovijeg iracionalnog i mističko-anarhističkog (apejronizam). Fragmenti, kojih već ima poprilično, neki su još od 1966. godine, bili bi na sličan način i grupisani. Prvi: *Kosmogonija* (ili *Planeta*), obuhvatio bi sva prvočitna i prvorodna (izvorna) iskustva signalizma. Inspirativne knjige za ove fragmente su „*Planeta*“, „*Putovanje u Zvezdaliju*“, ciklus *Ožilište* iz „Insekt“ i ciklus *Prostor, vreme materija* iz „Textuma“. Naravno, tu ulaze i neobjavljeni dnevničici iz tog perioda, kao i sva korišćena scijentističko-kosmogonijsko-planetarna literatura.

Sledeći ciklusi fragmenata formirali bi se, uglavnom, po knjigama, ili po pojedinim istraživačkim disciplinama. Primer: *gestualna poezija*, *Textum*, *šatrovački govor*, *ready-made poezija* itd.

Utorak, 3. mart 1981.

Približava mi se 41. rođendan a da gotovo nikakav osećaj nemam prema tom danu i datumu. Čak mi je danas, eto, slučajno pao napamet. Zadovoljan sam pomalo što će ga provesti izvan porodice u Igalu, i što me Dinka, koja, inače, ima smisla za svećarska, prigodna slavlja, neće opterećivati s tim.

Posao u Sekretarijatu za kulturu osećam kao ogroman teret koji me apsolutno i bukvalno otkida od rada na literaturi. Godinu dana nakon tolikog bolovanja još nisam našao način kako da osvojim bar deo vremena, deo nužne koncentracije za rad. Verovatno da je to nemoguće, bar za mene, do potpunog oslobođanja od prinudnog činovničkog rada, ali nada još uvek postoji i hvatam se za nju kao davlenik za slamku. Poslednji planovi su bili da posle 11 sati (po završetku posla), odlazim u Narodnu biblioteku i radim do 15, 16 sati popodne. To bi možda bilo i izvodljivo, ali isključivo za rad na esejistici, odnosno „Fragmentima o signalizmu“, koje sada imam u planu. Sve ostalo, naravno, posebno poezija i vizuelna poezija, otpada jer su potrebni sasvim drugačiji, specifični uslovi za rad.

*

Pre podne sam sredio sve za odlazak u Igalo na lečenje. Sutra letim avionom za Dubrovnik. Nadam se da će u lečilištu, pored smanjenja bolova, učiniti, u dubokoj izolovanosti, intelektualni napor da povećam broj fragmenata u knjizi koju pripremam.

U ponovnom čitanju svojih prvih zbirki (poema), tragajući za što potpunijim obrisima i definicijom planetarne opsese i imaginativne prostorno-vremenske kosmogonije, rodnih i motornih ideja prvočitne faze signalizma, uočio sam, naročito u „*Planeti*“, jedan poseban odnos prema jeziku. Na to ranije nisam u punoj meri obraćao pažnju. Poslednjih godina, u eri dominacije semioloških disciplina i lingvistike, pri ponovnom čitanju, to se moralno zapaziti i privući pažnju.

*Moje reči su očevidno bile
Nerazumljive planeti.
Primetivši to koristio sam ih
Isključivo u tehničke svrhe:
Bušio sam njima površinske stene
Ispitujući sa velikim interesovanjem
Geološki sastav dubinskih slojeva.*

Ovo i još neka mesta iz „Planete“ (posebno „Geometrijsko-algebarska analiza poezije ili Geometrija pesme“, „Zadaci“, itd.), određuju jedan sasvim nov odnos prema jeziku u ono vreme, rekao bih, potpuno nepoznat našoj literaturi. Tih novina bio sam već tada svestan što se može videti iz odlomaka „Pesničkih dnevnika“ objavljenih u knjizi „Signalizam“ („Jezička mašina“, „Raspadanje jezika“, „Eksplozija svemira – Eksplozija jezika“, „Jezik-oružje“, itd.). Ostalo je, međutim, puno naslućenih i nedovoljno profilisanih detalja i stvari, koje su kao mrvice rasute, tu i tamo, po pesmama, a koje bi me inspirativno mogle podstaći da dopunim, dogradim i na eseistički način oblikujem i zabeležim konture prvo bitne grandiozno zamišljene i bar, nadam se, delimično ostvarene signalističke kosmogonije.

*

Bio do Vese Ilića u Zavodu za proučavanje kulturnog razvijatka. Pre nekoliko dana zamolio sam ga da napiše pogovor za zbirku „Čorba od mozga“, za koju verujem da će se, ipak, ove godine pojavit u „Zapisu“. Vesa je u svom eseju „Jezik i poezija“ („Književna reč“ br. 143 od 25. aprila 1980.), započeo da u delu mog pesništva otkriva svojevrsne oblike „socijalne poezije“. Smatrao sam da bi „Čorba“ mogla da mu pruži obilje argumenata da tu svoju tvrdnju šire i dublje razvije, pogotovo što je njegov esej u književnim krugovima i među prijateljima dobio pune i nepodeljene pohvale.

*

Javljaо se R. M. S obzirom na moј odlazak na lečenje u Igalo odložiće otvaranje izložbe u signalističkoj galeriji u Kuli i malo će usporiti rad na „Signalističkom prospektu“ broj 1 i broj 2, kako bi se pojavili sredinom marta kada se vratim.

*

Poslao sam tri umnožena mejl-art rada za izložbu na Univerzitetu u Harrisonburgu (SAD).

*

„Umetnost poseduje niz osobina koje je čine srodnom modelima igre. Percepcija (i stvaranje) umetničkog dela zahteva osobito – umetničko – poнаšanje, koje ima niz zajedničkih osobina sa ponašanjem u igri.“

(Lotman)

*

Moljci

Moljci se u proseku legu dva puta godišnje. Njihove gusenice jedu najradije vunene tkanine, ali nisu veliki probirači. Na odeći najčešće biraju prljava mesta i mesta natopljena znojem. Izračunato je da potomci jedne ženke moljca mogu godišnje da pojedu čitavih trideset kilograma vune.

Sreda, 4. mart 1981. Igalo

Putovanje u Igalo, avionom do Dubrovnika. Tmurni i kišni Beograd. Iz aviona, čiji se let gotovo i ne oseća, okean bleštave beline bolno se zariva u oči pri svakom pokušaju da se pogleda ispod njega, dole prema zemlji. Oblaci, oblaci, ali i panorama sremskih polja i bosanskih planina prekrivenih snegom. Prvo, odmah po poletanju, Sava sa ogromnim meandrom, a onda, posle pola sata, pred samo sletanje zelena, vijugava Trebišnjica (ili Neretva), pa Gruški zaliv i najzad suncem okupan Dubrovnik. More kao za leđeno, nestvarno. Napolju gotovo toplo, oko 11⁰ C.

Odmah krećem u Igalo. U Institutu „Simo Milošević“ veoma ljubazno dočekan od doktorke Nade Jančić. Dala mi je jednu od najboljih soba s pogledom na more, i što je najvažnije, biću u njoj desetak dana sam na čemu sam doktorki veoma zahvalan. Kao stari poznanici (već treći put sam ovde), pričamo o mnogim stvarima. Pita za književni rad. Dogovaramo se da lečenje i terapija počnu sutra.

*

U „Ekspresu“ na naslovnoj strani predsednik Predsedništva SFRJ kaže da moramo biti „spremni na odricanja“. To sam oduvek bio, pogotovo dok ni sam imao porodicu, ali u ime i za literaturu i umetnost. Sve za njih. Odričao sam se mnogo čega samo da bih mogao raditi, pisati, stvarati, pa, na kraju, i objavljivati. Pre više od jedne decenije (1968, 1969, 1970, 71, 72.), to je bilo pravilo. A sada kada iz ove perspektive posmatram, posebno knjige koje su u tom višestrukom odricanju nastale, pa u odbijanju, nepriznavanju i nerazumevanju često štampane o svom trošku („Kiberno“, „Stepenište“), sve mi izgleda pomalo bolno, ali i entuzijastički divno i neponovljivo.

*

Za Maksa Benzea jedna od osnovnih funkcija umetnosti, koja, čak, opravdava njen postojanje, jeste *inovacija*.

Četvrtak, 5. mart 1981.

Prelep dan sa suncem kao da je maj. Terapije, glad, popodne šetnja do Herceg-Novog i natrag. Pisanje fragmenata. Mučno rvanje sa Prostorom, Vremenom, Materijom i Energijom. To je u „Planeti“ i „Zvezdaliji“ pesničkim jezikom, ipak, mnogo bolje izraženo.

Kasnije, tokom večeri, kao i pre par dana ranije, setih se da ulazim u svoju četrdeset i drugu godinu. Kako sam se setio, tako sam, gotovo, odmah i zaboravio.

Petak, 6. mart 1981.

Vreme prolazi zastrašujuće sporo. Bez knjiga, bez čitave one gomile pisama, dokumentacije i drugih artefakata što me zatrppavaju u Dobrinjskoj svakodnevno i, verovatno, odvlače od pravog posla, ovde se osećam najednom prazno, gotovo izgubljeno. Biće, izgleda, potrebno puno vremena da se otarasim droge zvane mejl-art i okrenem potpuno radu na literaturi. Da sam bar mogao poneti više knjiga bilo bi mnogo bolje, ovako opet sam prepušten nemilosrdnom teroru dnevne i nedeljne štampe.

Subota, 7. mart 1981.

Lep dan kao i prethodna dva. U rano jutro terapija: bazen, blato. Lekarska vizita oko 9 h, onda novine i šetnja. Obala sunčana. Čak je i previše sunca, ali i blagi, za telo koje se sat dva pre toga znojilo u vrelom blatu i vodi, neprijatan vetar. Samo on me zaustavio da ne odem do Herceg-Novog.

U sobi čitanje „Politike“ i zagrebačkog „Večernjaka“, u stvari mazohističko mrcvarenje i odugovlačenje da ne počnem rad na fragmentima, za što sam oran od jutra.

*

„Magijska realnost čudesnog“ u knjigama antropologa Karlosa Kastanede. Sticanje duhovne moći kao osnovni cilj Magije. *Tonal* i *Nagual* ključni pojmovi magijskog saznanja srednjoameričkih indijanaca. *Tonal* – naš ego, ono što je jasno, što vidimo i znamo. *Nagual* – nepresušni princip čovekove kreativnosti i neograničene duhovne moći, drugi bitan kosmički princip koji integriše sveukupnost našeg bića.

*

Šef čileanske hunte, general Pinoče, obnavlja i useljava se u predsedničku palatu „Monedu“, koju su njegovi pučisti bombardovali 1973, i u kojoj su ubili predsednika Aljendea.

*

„Vama koji će ostati iza mene javiću, nekako, sudbinu pesnika, srca, i šta on u susedstvu večne ravnodušnosti znači i šta bude sa munjom i dugama naše ljubavi. Javiću vam ima li razlike između grumena zemlje i čoveka i treba li strepeti od izjednačenja sa biljkom, kapljom i mineralima...“

(Iz intervjuia Desanke Maksimović)

*

Pekinška štampa objavljuje da su otkrivena šest stotina godina stara dokumenta koja spominju „đavolji trougao“ u Južnom kineskom moru. Na osnovu tih dokumenata mogao bi se objasniti nestanak, bez traga, mnogih brodova u tom području tokom prošlih godina.

*

Popodne sunce se gubi iza mekih, magličastih oblaka. Povremeno se pojavljuje, ali više ne onako blještavo. Po uzburkanom moru vidi se da vetr jača.

*

Kada sam u agoničkom kreativnom grču pod naponom unutarnjih sila, koje se komešaju u želji da provale, čini mi se za jedan dan, za jedan tren stvorio bih delo, knjigu. Koju? Kakvu?

*

Zeleni vetrovi. U podnožju. Čudo kraljeva. Misirskih. Jutro je. Kao čin vaskrsenja. Oblaci neumorni. Izlaziš. Iz lišća. Iz semenja. Andeo. Bez blagosti. U oku. Pomeraju se prostori. Tela mladića. Mirisi. Lanjskih snegova. Pred vratima raja. Rodilja. I ljubičica.

Nedelja, 8. mart 1981.

Namera da se ode na izlet u Dubrovnik otpala je. Bolovi u kičmi, bolovi u levoj nozi, strah da se putovanje autobusom i duži hod ne bi mogli izdržati.

*

Posle pauze od šest godina Amerikanci ponovo u svemiru. Ovog puta lansiraju novu letelicu „Spejs šatl“, raketoplan sa dvojicom astronauta. Raketoplan je tako konstruisan da može nakon putovanja, očuvan da se spusti na zemlju i upotrebi za ponovne letove.

*

Uveče se javljam kući. Viktor prvi podigne slušalicu i odmah počne priču: „Altobeli udario Simeunovića kopačkom po licu“; Dinka, u kratkom nevezanom razgovoru, pita koji je danas dan, traži da joj čestitam Osmi mart, što sam ja, naravno, po starom običaju zaboravio. U Dobrinjskoj, majka Stole uopšte ne čuje, pita: „Ko je? Ko zove? Koga tražite?“ Jedva uspostavljam kontakt u trenutku kada se veza u automatu prekida.

*

Pisanje je organizovano, sistematsko i sistematizovano (ne u smislu šablonu već najčešće intuitivno, podsvesno, po nekoj unutarnjoj, nedokučivoj logici), mišljenje. S te strane ono je neprekidno traganje, istraživanje onih

delova života, sveta i svemira koji ostaju još zaklonjeni u tami nepoznatog i tajnovitog.

Logika pisanja, ako je uopšte ima, je logika istraživanja. Istraživanje, međutim, nužno traži eksperiment i eksperimentisanje, jer nema utrte puteve. Pretpostavke istraživačkog rada, i njegovi tokovi, veoma su raznovrsni, a cilj najčešće dalek. Pisanje koje u sebi ne sadrži eksperiment ubrzo prestaje biti istraživanje, pretvara se u šablon, informacije koje takvo pisanje zrači već su viđene, čute, ne izazivaju u recipijentu gotovo nikakvu, ili slabu, reakciju, ne potiču na nadgrađivanje, ili razlaganje onog što nose, one su gotovi paketi već svarenog, okamenjenog, ne uvlače nas u neizvesnu igru bića i jezika i zbog toga ovakvo pisanje, koje je prestalo biti istraživanje, samo po sebi prestaje biti i mišljenje. Njegova unutarnja pokretačka energija, koja izvire iz samog istraživačkog bića čovekovog, mrtva je, utopila se u entropičku ravnodnevnicu istrošenog jezika, banalizovanog razmišljanja, nečujnog životarenja. Takvo pisanje pretvorilo se u puko ispisivanje.

Pisanje, kao poseban oblik mišljenja i istraživanja, nužno uslovljava sistematski, svakodnevni i neprekidni rad. To je, zapravo, ono osnovno što sam htio da istaknem započinjući uopšte ovaj traktat o pisanju. To je ono što sam osetio za ova četiri dana pišući, posle višegodišnje pauze, ne tako mnogo, i ne tako često, ali kontinuirano.

Pisanje, sam čin pisanja poticao je na mišljenje, poticao je na istraživanje, koje je opet, na svoj feed-back način, pospešivalo pisanje kao jedan od mogućih oblika ispoljavanja tog istog mišljenja, tog istog misaonog istraživanja.

*

Nepoznata je *zemlja*. Vrači i *vetrovnjaci*. U tvojim očima. Plamen. Leptirica. Iz *mraznog* formalina. Iskaču kalinarke. Okean *zatravljen*. Šta te krši? *Usove* uspaljeni. Gesture and *psalm*. Protivne bujice. *Muk* se širi. Nad cvetom. Nad nebesima. *Zašao* sam u tamu. Jezik nesavitljivi. Na rubu govora. Hramovi crveni. *Prisojkinja* iz kamena. Gnevna *pesma*.

Ponedeljak, 9. mart 1981.

U rano jutro, negde oko 5 h, čuju se slavuji iz grmlja i vreža prema moru.

*

Žestoke borbe na celom iračko-iranskom frontu posle neuspele mirovne misije islamskih zemalja.

Severno od Teherana, blizu kaspiske obale, u gradu Lahidžan, pobuna levičarske organizacije Mudžahedina.

Ayatolah Halhali zatražio da se Bani Sadr smeni, i da mu se sudi.

*

Smrzavanje žive materije na veoma niskim temperaturama dovodi do potpunog poremećaja čelijske ravnoteže. Svet u kome je do tada vladala

dinamika, akcija, pokret, okamenjuje se u stabilne mrežaste strukture. I sam se život kristalizuje u čvrste nepokretne ljsupe.

Utorak, 10. mart 1981.

Bolovi u kičmi i nozi su manji. To odlučuje da posle terapija krenem u Dubrovnik. Nevolje na autobuskoj stanici u Herceg-Novom. „Tara“ iz Titograda, za koju sam kupio kartu sa polaskom u 10.10 h kasni, ne dolazi do 11.15 sati. Vraćam kartu sa ostalim putnicima i ulazim u „Autoboku“ na liniji Kotor – Dubrovnik, koja je u međuvremenu stigla. Zbog svih ovih peripetija polazimo tek u pola dvanaest.

Dan sunčan, u autobusu vruće. Osećam uzbuđenje dok se približavamo Dubrovniku. Dinka je uspela da deo svoje velike ljubavi za ovaj grad prenese i na mene.

Sa autobuske stanice pešice idem preko Boninova okupanog sunčem kao usred leta. Pile – Stradun – ručak – kolači u poznatoj slastičarini na Stradunu – šetnja do luke i ferala. U sebi razgovaram sa Dinkom i Viktorom.

Iako nema turista, Dubrovnik nije prazan, ne deluje pusto kao većina primorskih mesta zimi. Ovakav, neopterećen turističkom gužvom, još mi je nekako lepsi, bliži. Zaprepašćuje osunčana belina grada, kamena; kao da je nedavno umiven, obeljen, doteran.

Povratakistim putem, pešice. Još jedan pogled sa strmoglavog Boninova, koji gotovo nestvarno deluje ovog toplog martovskog dana. Lagano spuštanje ka Gruškoj luci i autobuskom kolodvoru.

Autobusa ima i više nego što sam očekivao, tako da krećem ranije nego što sam predvideo. Na kraju puta, u Igalu: umor i bol u celom telu posle dvoiposatnog (tamo i natrag), putovanja.

*

U „Oku“ Dane Zajc, dobitnik „Prešernove nagrade“ meditira: „Ritual, vera, magija, kažeš. Svakako, jer je poezija čin polubudnog. Svakako jer je poezija prizivanje nekog stanja s namerom da nas to stanje, začarano u obrazac reči, koji je pesma, nadživi. Svakako jer plešemo pred idolom i zahtevamo od njega odgovor toliko dugo dok idol ne progovori kroz naša usta.“

*

Prema „Politici“, koja donosi člančić sa nekog savetovanja neuropsihijatara, svaki deseti odrasli stanovnik naše planete je neurotičar. Po toj statistici kod nas bi bilo više od dva miliona ovakvih bolesnika. Najčešći oblici neuroze su strah i depresija.

Sreda, 11. mart 1981

Jutro tmurno. Nebo prekriveno mekim, paperjastim oblacima. Sunce se ipak probija. Iznad mora paučinasta izmaglica. Njivice, mesto tačno nasuprot Igala, preko hercegnovskog zaliva, tek se naziru. Slavuji se čuju znatno kasnije posle pet sati; prevarila ih magla i jutro bez sunca.

*

Ove godine glad ugrožava više miliona ljudi u Africi.

„Nemamo ništa da damo deci, kaže predsednik jedne afričke zemlje, čitavi regioni su pogodjeni sušom i glađu.“

Na slici, uz ovu vest, vide se dva mala kostur-dečaka kako čiste mrvice s kazana, iz kojeg je deljeno sledovanje hrane međunarodne pomoći, u nadi da će na zidovima posude pronaći bar nešto čime se može utoliti glad.

*

Prvi put od Maove smrti u Kini je otvoreno i zvanično osporena vrednost Maove misli za poslednje dve decenije njegovog života i za više od dve decenije izgradnje kineskog socijalizma. „Partija je pravila mnogo-brojne greške zato što je njena vodeća misao bila pogrešna“ – piše kineska štampa.

*

U nauci su se pojavile teorije prema kojima su komete presudno uticale na stvaranje života na Zemlji. Pre nekoliko godina zaključeno je da su osnovni elementi života – aminokiseline, azotne heterociklične komponente i polisaharidi – nastali u Kosmosu. Ovaj prebiotički materijal lako je mogao da dođe u dodir sa objektima sličnim kometama i da tako dospe i do naše planete. Naučnici su na ostacima izvesnih kometa otkrili prisustvo molekula za koje se zna da nastaju kao produkti raspadanja složenih biohemikalija i vode.

Za vreme prolaženja kometa neposredno pored Sunca, prema Hojlu i Vikramašingeu, dolazilo je do mešanja lakoreaktivnog materijala sa površine kometa sa organskim materijalima koji su bili okupljeni oko njenog jezgra. Tako je mogao da nastane veoma kondenzovani vodeni rastvor međvezdanog prebiotičkog molekula, uključujući polisaharide, aminokiseline i druga jedinjenja. Ovakav prebiotički molekul pretrpeo je mnoge drastične temperaturne promene i snažne hemijske procese koji su pospešili njegovu evoluciju.

U toj evoluciji i daljim procesima formirali su se i prvi živi organizmi, najverovatnije fotosintetičke bakterije, sposobne da bez kiseonika vezuju vodonikov sulfid. Tako je pre četiri milijarde godina, zahvaljujući nekoj kometi, mogao da započne život na zemlji.

*

Krv. I senka. Orjen na vidiku. *Kažem.* Blatnjavi matičnjaci. Dečji plač. Gde li lososi pevaju? *U Homerovim očima.* Zračni čvorovi. Prosinac. Španjola. To je to. *Ne čitaj školjku.* Nagib zvezda. Pogrešno procenjen. *Kobra.* Uglomer.

Oluja bljesne. Daleko od ostrva. *Tvari bunovne*. Ti si noć. Aždaja. Što menja oblik. Maska odleti. Crveni skakavac. Pod zemljom. *U ustima*. Hrani se jalošću. Moj zavičaju. Plahoviti. Odričeš se. Slepih ulica. Strugotina. *Ljudski gnoj*. Otrvna srdžbo. Iz crnog Eufrata.

Četvrtak, 12. mart 1981.

Čitav dan u Igalu bez sunca sa mutnom izmaglicom, oblacima, topao, vlažan, težak.

„Mora da vas dobro boli — kaže doktorka ujutro na viziti, — kada je napolju ovakva vlaga?“

*

U Indiji postojeću energetsku krizu ublažavaju proizvodnjom takozvanog biogasa od kravlje balege. Već osamdeset i pet hiljada seoskih domaćinstava ima ovaj jednostavni uređaj, koji se sastoji od ozidanog bunara gde je smešten metalni cilindar sa priključnim cevima što vode u kuću. Naprava se puni svežim kravljinim izmetom i vodom. U njenoj unutrašnjosti, zatim pod dejstvom sunca, bez vazduha, pošto je sve dobro zatvoreno, i uz agilni rad bakterija, dolazi do fermentacije i proizvodnje biogasa koji se skuplja u cilindru da bi onda kad je to potrebno bio iskorišćen na drugom kraju cevi – u kuhinji.

*

Išao sam obalom mora za mirisom dima zapaljene trave i granja. Ti mirisi uvek u meni izazovu pravu poplavu slike iz moravskog detinjstva (Ćićevac, Obrež, Lučina i ponovo Ćićevac).

*

Uveče, Dinka mi javlja telefonom da je „Algol“ dobio treću nagradu za opremu knjige na sajmu u Lajpcigu. Vest je objavljena preko radija i u današnjoj „Politici ekspres“.

Petak, 13. mart 1981.

Poslednji dan u Igalu počinje s kišom a protiče, uglavnom, u nervoznom iščekivanju sutrašnjeg putovanja. (...)

*

Juče u „Ekspresu“, a danas u „Politici“ pojavila se beleška o lajpciškoj bronzi dodeljenoj „Algolu“. Poslao sam telegram Brani Miloševiću i čestito „Radu“ i Ljubi Samardžiću. Nadam se da će to priznanje prodati knjigu i omogućiti mi da im za koju godinu dam bez većih natezanja (bar ne kao s „Algolom“, čekao sam četiri godine da se pojavi), novi rukopis, možda baš eseje (fragmente o signalizmu), ili roman na kome već desetak godina radim, „Apejron“.

*

„Shvatanje – raspoznavanje ponovljenih elemenata govora (to jest, jezika) i osmišljavajuće shvatanje neponovljivog iskaza. Svaki elemenat govora prima se na dva plana: na planu ponovljivosti jezika i na planu neponovljivog iskaza. Kroz iskaz jezik se priključuje istorijskoj neponovljivosti i nezavršenoj celini logosfere.

Reč kao sredstvo (jezik) i reč kao osmišljenje. Osmišljavajuća reč pada carstvu ciljeva. Reč kao poslednji (viši) cilj.“

(Mihail Bahtin)

*

„Novinar, 38/70/60, crnokos, emotivan, šarmantan, upoznao bi rado djevojku ili ženu, bez obaveza, emotivnu, umjetničkih sklonosti, koja ima razumijevanja za stvaranje na književnom području. Ponude s priloženom fotografijom molim slati na šifru: *Ljubav kasnog proljeća*.“

*

Veliki praktičari i teoretičari ruske revolucije, njeni tribuni, propagatori i zagovornici (Lenjin, Buharin, Trocki, Kamenjev, Zinovjev, Rikov, Tomski, Lunačarski i dr.), nisu nikad pre revolucije zamišljali, obrazlagali ili razrađivali teoriju, ili doktrinu, jednopartijskog sistema: štaviše, takav sistem nije nikako bio u skladu s njihovom logikom i načinom razmišljanja, što se posebno može reći za Lenjina.

*

Razmišljaо sam poslednjih dana intenzivno o radu na literaturi. Nedostatak kontinuiranog rada možda bi se mogao ispraviti, na neki način, vođenjem Dnevnika. Činjenica je da su mi i ranije iz Dnevnika izrastale čitave knjige. No, da li sam dosadašnjim vođenjem Dnevnika stekao naviku neprekidnog pisanja, zapravo mišljenja kroz pisanje i pisanja pod stalnim pritiskom ideja i misli? Nisam, naravno. Dnevniци su se prekidali iznenadno i naprečac u kraćim i dužim intervalima. Ostajali bi u „traljama“. Najvećim delom bili su uništavani, dok bi se daleko manji deo uklapao u knjige pesama i buduće knjige eseja i poetičkih fragmenata. Dnevnik vođen tokom 1979. godine u 1980. odjednom je prerastao u verbalno-vizuelni dnevnik u kome vizualije toliko pretežu da bi pre mogao biti galerijski izložen nego štampan.

Za sada vidim više ravni na kojima su se odvijali, a nadam se da će se i dalje kretati, ovi dnevnički zapisi. Pre svega beleženje životne, porodične i radne situacije i atmosfere, dakle ono što se naziva ličnim, intimnim, dnevnikom. Onda prožimanje i mešanje tih zapisa sa beleškama, isećcima iz štampe o političkim, kulturnim i drugim događajima u zemlji i svetu; i najzad stavljanje na papir neposrednih poetskih i proznih darova u sirovom stanju, ideja, zamisli, izvoda iz pročitanih knjiga svega onoga što bi moglo da inspiriše za dalji rad na poeziji, prozi, eseju i slično. To bi u većoj, ili manjoj meri pratio (i prati), raznovrsni vizuelni materijal.

*

Otpusna lista mat. broj 1512, 13. III 1981.

Todorović Miroljub rođ. 1940, književnik iz Beograda. Dijagnoza: Discus herniae L5-S1 – lumboishialgia lat. sin. Discopathia cervicalis. *Pri prijemu:* pacijent se žalio na bolove u krstima, uz trnjenje duž lijeve noge, kao i bolove u vratnom dijelu kičme uz povremeno trnjenje duž ruku. *Objektivno:* izravnata lumbalna lordoza uz osjetljivosti duž spinalnih nastavaka cijele kičme, posebno na Valeix-ovim tačkama lijevo. Lazarević lijevo pozitivan na 70 st. Antefleksija trupom onemogućena bolom. Ograničena pokretljivost cervicalne kičme. Za vrijeme boravka rađene su kompleksne fizikalne procedure: hidro, balneo, kinez, nakon kojih je došlo do izvjesnog poboljšanja, i pored kratkog perioda rehabilitacije. Bilo bi neophodno obnoviti fizikalni tretman i to u dužem vremenskom periodu. Povremena kontrola kod nadležnog ljekara.

Jančić Dr Nada

*

Duboka noć. Napolju preteća grmljavina, pljušti kiša. More se besno obrušava na obalu.

*

Ponoćne žetve. Polja. Ljubavlju otrovana. Daleko su. Nebeski putokazi. Volja za menjanjem. Iz ljubičastog sumraka. Ističe. Polivaš lice mlekom. Između vatre i vode. Gusta šuma. Jezik razasut. Međ zvezdama. Vodomar. Sa tankim nožicama. Kap meda. U vedrini.

Subota, 14. mart 1981.

Ustao prilično rano, ali ispavan i spremam za put.

*

U avionu razgovor sa S. Đ., propalom pesnikinjom, doktorom istorijskih nauka. Ima u rukopisu, kako sama kaže, „tri knjige misaono-lirske poezije“. Bila je u poseti roditeljima u Herceg-Novom. Otac – romanopisac na ivici ne/sećanja i zaborava, pola godine provodi na moru, a ostatak u jednom republičkom centru; visoka boračka penzija, piše roman za romanom i samozadovoljno ih slaže u ladice.

*

Kod kuće, veliko, radosno uzbuđenje, pošto sam stigao ranije nego što sam javio.

Kod majke u Dobrinjskoj poprilična pošta, uglavnom, iz inostranstva.

*

Dencker šalje tekst o „Algolu“ na pet gusto kucanih strana, u pismu se izvinjava što nije stigao više da napiše. Tu je i prospekt njegove najnovije knjige „Grünes Erlangen“.

*

Thierry Tillier iz Belgije poziva na Mail Art Show pod nazivom MOSAICO – MOSAIKK.

*

Poruka Pawela Petasza da popunim praznu stranicu kartona, koji mi šalje, nekom svojom mejl-art informacijom, ili sličnim, pa da mu ga vratim.

*

Johannes Brus šalje pozivnicu (katalog) svoje izložbe *Plastiken und Fotoarbeiten* u Wiesbaden-Erbenheimu.

*

Poštanska karta Iana Tentya: I HATE POETRY (*Ja mrzim poeziju*). I ja dragi Lane – ponekad.

*

Imagini di Bruno Talpo: NATURALISMO INTEGRALE.

*

Schulz iz Poljske pita šta je s brojem „Dela“ koji je trebalo da bude posvećen mejl-artu. Na žalost, on nije ušao u taj broj.

*

Peti broj mesečnika za mejl-art „Libellus“. Izdaje ga International Culturel Centrum – Antwerpen, urednik Guy Schraenen. Objavljuje više vizuelnih pesnika, mejl-artista i razne informacije, pozive za izložbe, zbornike, antologije, poruke etc.

*

Muzej savremene umetnosti, Novi Beograd: „Molimo Vas da prisustvujete otvaranju izložbe BAUHAUS, u četvrtak 12. marta 1981. u 18 h.“

*

Teresinka Pereira sa Koloradskog univerziteta u Boulderu šalje knjižicu „The Sellout“ i pismo. U pismu kaže da je ona brazilska pesnikinja i izdavač koji živi u SAD od 1960. god. Izdaje mali časopis za poeziju, u kome prevodi i objavljuje pesnike iz raznih zemalja, na portugalskom. Piše kritičke prikaze za brazilske i meksičke novine. Zainteresovana je za rezmenu knjiga, časopisa i saradnju. Zatekla me je, nažalost, već umornog i zasićenog svake pa i međunarodne saradnje.

*

„Dragi prijatelju i dadaistički saradniče (dadacolaborator) u mejl-artu“, piše mi Jean Marc Rastorfer iz Lozane, „hvala ti na karti koju si mi poslao, moj katalog, na žalost, još nije štampan.“

*

U crvenoj šumi. Čoveče. Čoveče. Lišće. Ekspresionizam. Napoleonova muda. Gledaj. U staračkim rukama. *Obesmrćena ljubavnica*. Svadbene aza-leje. *Arsenik u vulvi*. Kéri jerusalimske. Otrov. *Neizbežan*. Na tvome jezi-ku. Uskršnja ostrva. Grob bez imena. *Beli cvet*. Sve je. Noć. Iskrivljuje vilice. *Jaganjci*. Gospodnji.

Ponedeljak, 16. mart 1981, Beograd

Razgovor sa Z. K. dosta neprijatan; veliki izbor, antologija vizuelne po-ezije opet je odložen, ovog puta za julski broj „Književnosti.“

*

Pesme u „Književnoj reči“ sa Kornhauzerovim tekstom, kaže glavni urednik, složene ali zbog Josifa Brodskog, pojaviće se u sledećem broju 25. marta.

*

Javlja se R. M., prvi broj „Signalističkog prospekta“ je gotov, danas ga šalje poštom, očekuje nove priloge za broj tri.

*

Pokušao sam telefonom da pronađem Vladu Stojšina i Radeta Rančića zbog knjiga: „Dan na devičnjaku“, Bigz i „Textum“, Dečje novine – uzalud. Razgovor sa Maksom obeshrabrujući, nema nade da će išta krenuti u štam-pu zbog trenutno teškog stanja u Bigzu.

*

Kasno uveče poslao Klausu Peteru Denckeru postcard (Lunomer) i za-hvalio mu na tekstu.

*

„Umetnička reč ne sme da opisuje već mora da istražuje sopstvenom snagom. Reč ima miris, boju, svoju dušu. Reč je živ organizam, a ne samo znak za označu nekog koncepta. Reč je sposobna da stvara beskonačne mo-dulacije kao muzička lestvica.“

(Majakovski)

Utorak, 17. mart 1981.

Ujutro iscrpljen nespavanjem s deprimirajućim bolovima u kičmi i nozi. Dinka i Viktor rano odlaze kod lekara. Viktor vadi uverenje za školu. Kasnije mi Dinka priča da je lekaru izjavio da on baš i ne mora da ide u školu pošto je njegov tata sveznajući: zna o planetama, vulkanima, dinosaurima, lavi-nama, praljudima, gejzerima, svim vrstama eksploziva, pa bi on mogao i kući da uči.

*

Pre podne zvao telefonom Š-a ponajviše zbog prevoda tekstova o signalizmu jer D. P. izgleda nema nameru da to uradi. Š. reče da je prikaz knjige „Signalizam“ poslao „Letopisu MS“, i da očekuje objavljinje. Dogovorili smo se da se nađemo sutra u 12 h u njegovom stanu na Paliluli.

*

„Dođoh, videh, pobedih!“ Petnaestog marta, kažu istoričari, navršilo se 2025 godina od ubistva Julija Cezara.

*

Svratio do „Književne reči“ i odneo tekstove i vizuelne priloge za četiri strane po ranijem dogovoru sa Gojkom Tešićem. Tekstovi: Ljubiša Jocić, Matteo D'Amdrosio, Miroljub Todorović, Spasoje Vlajić (s kompjuterskim pesmama), Enzo Minarelli i Miroljub Kešeljević. Vizuelni prilozi: Dobrivoje Jevtić, Radomir Mašić, Miroljub Kešeljević, Miroljub Todorović, Milivoje Pavlović, Ljubiša Jocić. Pošto Gojka nije bilo u redakciji, ostavim materijal Peri Cvetkoviću.

*

Pismo Sersea Luigettia iz Peruđe. Kaže da je pre pet-šest meseci negde u italijanskoj štampi pročitao o mojoj antologiji mejl-arta u „Deli“. Voleo bi da dobije primerak časopisa. Pita da li sam dobio njegov „Sign-post“ i šta mislim o njemu. Bio bi veoma srećan ako bih htEO da sarađujem u ovoj njegovoj publikaciji i moli da mu nešto pošaljem.

*

Popodne odlazak do fizijatra i dogovor oko daljeg lečenja i terapija. U autobusu, prema Novom Beogradu, miris lepih mlađih devojaka, čija me blizina i povremeni, slučajni dodiri uzbuduju.

Uveče, na televiziji, sa Dinkom gledam sjajan, ali istovremeno užasno mučan film R. Altmana „Tri žene“.

Sreda, 18. mart 1981.

Dogovor sa Š. za jedno književno veče o „Algolu“ kod njega na Čukarici.

Videti za raniju ideju: veče na tribini u Domu omladine sa Vesom Ilićem i Svetom Lukićem, ili tribina u Francuskoj 7. U svakom slučaju Š-ova tribina je interesantna zbog velikog broja stalnih posetilaca.

Lično nisam baš mnogo zainteresovan za ovakav oblik književne komunikacije, ali moram činiti ustupke zbog izdavača i prodaje knjige, kao i zbog kritičara koji često tek na ovaj način, i ovom prilikom, napišu nešto što će kasnije objaviti.

*

Homeini podržao Bani Sadra u sporu s njegovim protivnicima. Naredbom od deset tačaka on je prekinuo sve pokušaje vladajuće Islamske republikanske partije da Bani Sadra ukloni s položaja predsjednika i vrhovnog komandanta iranskih oružanih snaga.

*

Ujutro saveti Viktoru kako da se ponaša kod psihologa. Postao je veoma drzak, za njega je sada svako „Prdoguz Trtić“.

*

U autobusu slučajni susret s Blekom. Dogovorimo se da predloži da se na Tribini „Francuska 7“ održi veče posvećeno „Algolu“ sa Svetom Lukićem i još nekim od kritičara.

*

Stigao je probni broj „Signalističkog prospekta“ umnoženog na matričama. Ima pravi andergraund izgled. Naslovna strana: „Signalistički prospekt no. 1“ sa poznatim znakom signala i napomenom da se radi o katalogu izložbe sa istim nazivom održane 1. marta 1981. u Kuli. Ovo je, ustvari, naš bilten koji pokazuje da je signalizam mnogo življiji nego što sam i sam mislio.

Uvodni tekst „Fragmenti o signalizmu“, zatim dve signalističke vizuelne pesme Ljubiše Jocića, moja pesma „U čast Dragana Aleksića“, „Bela knjiga“ Milivoja Pavlovića, pa odlomak iz obimnijeg eseja Denisa Poniža „Fragmenti jugoslovanske eksperimentalne in avantgardne umetnosti“ (na slovenačkom). Slede odlomci tekstova Italijana Enza Minarellia „Signalistički pokret“ i Francuza Pierrea Garniera. Ostoja Kisić objavljuje svoje „Motive iz književne istorije“ (ovoga puta: „Ivo Andrić“). Tu su još sa vizuelnom i mejl poezijom: Miroljub Kešeljević, Denis Poniž, Ranko Igrić, Jaroslav Supek i Radomir Mašić. Spasoje Vlajić objavljuje „Fonizam sinestezije“ (signalistička kritika prvog načela Ferdinanda de Sosira). Na samom kraju biltena su „Signalističke vesti“.

*

Viktor je dobio od psihologa, za polazak u školu, sledeću karakteristiku:

„Viktor Todorović, star 5 godina i 9 meseci, ispitan je *Wechslerovom* skalom za decu.

Komunikativno, otvoreno dete, spontano verbalno veoma produktivan, sa potrebom da pokaže sve što zna. Motorno hiperaktivan, povremeno teško kontroliše svoju motornu aktivnost. Pažnja se lako privlači i održava. Pamćenje dobro razvijeno.

Prema rezultatima koje je postigao nivo razvoja njegovih intelektualnih sposobnosti se nalazi u okvirima visoke inteligencije.“

*

Milanu Tabakoviću dao Denkerov tekst na prevod. Nazvati ga u petak na telefon 767-542.

*

Uveče kod Milivoja, na Banovom Brdu, sa Viktorom, u krugu njegove porodice, gledamo utakmicu Zvezda – Inter. Nekoliko čašica viskija, nerviranje, glavobolja. Sa Milivojem se umalo nisam posvađao oko nekog intervjua, koji je on trebalo odavno da objavi prvo u „Omladinskim novinama“, pa u nedeljnoj „Borbi“, kao poslednju mogućnost sada pominje „Rad“. Zamera mi na preozbiljnosti teksta i preopširnosti pojedinih odgovora, traži novinske cake s ukusom skandala, što me, naravno, iritira.

*

Razgovor sa Biserkom Rajčić oko Kornhauzerovog dolaska u Jugoslaviju, najavljenog preko Petra Vujičića. Kornhauzer je danas trebalo da stigne u Zagreb gde bi se zadržao dva-tri dana, a onda bi svratio u Beograd. Biserka ništa o svemu tome konkretno ne zna, pošto joj se Kornhauzer nije javljaо. Izvor informacija za sada još nesigurnih i nepotvrđenih je Petar Vujičić.

*

Razgledajući „Signalistički prospekt“ palo mi je na pamet da bi se na taj način mogla umnožiti i objaviti važnija dokumentacija koja se odnosi na signalizam pod nazivom „Signalistička pošta“, ili slično. Postoje veoma značajna pisma: Klaus Groha, Johana Gerca, Ž. F. Borija, Ričarda Kostelaneca, Perfetija, Karege, Mičinija, Petera Urbana, Lučana Orija, Dika Higinsa i drugih, koje bi bilo vredno publikovati. Na sličan način, ako već ne može drugačije, mogli bi se objaviti i tekstovi koje su inostrani kritičari i teoretičari napisali povodom „Algola“.

*

Da li je beskonačno za nas slika Ništavila?

*

Kasno uveče prisetim se da sam sasvim zaboravio da odem na već zakazanu ambulantnu fizikalnu terapiju.

Četvrtak, 19. mart 1981.

Već drugi dan neprestano lije kiša; odvratna, više jesenje nego prolećno vreme. Otišao ranije do neuropsihijatra V. Igića. To je stari prijatelj iz Niša. Družili smo se i na studijama. Nekada se interesovao za poeziju, moguće da ju je i sam pisao. Sećam se da mi je, svojevremeno, nabacio jednu svoju koleginicu, zgodnu crnku s medicine. Moja poslednja ljubakanja u niškoj tvrđavi pred polazak u vojsku.

Na Novom Beogradu, gde se nalazi dom zdravlja u koji sam krenuo, poplava. Odmah primljen kod doktora. Pregled i dug razgovor. Kaže da je kod njega na intenzivnoj terapiji i pesnik A. V.

*

U velikom poštanskom sandučetu Signalističkog dokumentacionog centra u Dobrinjskoj, poslednjih desetak godina verovatno najzaposlenijeg pošt. boksa u ovom gradu, karta Klause Petera Denckera poslata 15. marta, u kojoj me pita da li sam dobio njegov „short essay“. Tu je i postcard Pepea Rosamilia iz San Giorgia, Italija sa uslikanom reči POESIA i ucrtanom reči ARTE. Od Enrica Sturania lep katalog mejl-art izložbe „Nuove cartoline“ održane u Museo del folklore u Rimu od 5–25 februara ove godine. Tekst u katalogu: „Nuove cartoline, cartoline postali di ieri e di oggi in un' attica d'avanguardia“ – Enrico Sturani. Lista učesnika ogromna, među njima i moja malenkost.

*

Denis Poniž šalje svoj prikaz pod naslovom: „Nova knjiga Miroljuba Todorovića *Signal Art*“, koji je pročitao u emisiji „Kulturni globus“ I programa Radio Ljubljane 11. februara 1981 od 20 do 20¹⁵ h. Prikaz se završava rečenicom: „Todorović pa si tudi z novo knjigo uvršča med najznačilnejše jugoslovanske in evropske konkretiste sedemdesetih let, kar priča tudi nje-gova nova knjiga.“

Subota, 21. mart 1981.

Nova administracija u Vašingtonu sve borbenija. Član Saveta za nacionalnu bezbednost Pajps izjavio u jednom intervjuu da „sovjetske vođe imaju da biraju između mirnog menjanja komunistikog sistema u pravcu kojim ide Zapad, ili ratovanja. Druge alternative nema, a stvari mogu da se razvijaju ovako ili onako.“

*

Prikaz „Signal Arta“ već je preveden. Vrlo čitljiv tekst pisan za širi auditorijum radija, sa puno podataka o mom radu, signalizmu, časopisu „Signal“, mejl-artu kao umetničkom obliku, itd. Poniž, međutim, po drugi put kaže kako sam startovao istovremeno sa slovenačkom grupom OHO (isto govori i u svojoj Antologiji). Raspraviti to u nekom tekstu i pokazati da je signalizam krenuo znatno ranije, i bez upliva sa strane, kao što su na grupu OHO, posebno njen literarni deo, uticali čehoslovački topografski pesnici: Vaclav Havel i drugi.

„U njegovoј poetici, piše Poniž, sadržano je uverenje da je signal najznačajniji elemenat svakog pesničkog znaka, pa i reči. Reč se, kako kaže Todorović, pojavljuje pred nama u obliku signala i svaki signal, koji u prvom trenutku još nije sasvim ispunjen estetskim sadržajem, lako postaje u procesu komunikacije predmet estetskog interesovanja, odnosno estetski materijal potencijalnog umetnika.“ Ovo je jedno od zanimljivijih Ponižovih

zapažanja u prikazu. Jedina zamerka mu je što nisam u „Signal Artu“ dao nikakve podatke o sebi i svom radu; kako kaže, time bi „knjiga pored umetničke imala i dokumentarnu vrednost“. Iskreno, ti podaci na kraju svake knjige već su mi preko glave.

*

Priprema se popis stanovništva, koji će početi prvog, a završiti se petnaestog aprila. Popis se obavlja svakih deset godina i obavezan je. Utvrđivaće se podaci na dan 31. III 1981. god. Sve bebe rođene posle ovog datuma (kritična tačka je ponoć 31. III) moraće da sačekaju sledeći popis da bi bile unete na popisne liste. Zagarantovana je apsolutna tajnost podataka, što znači da se oni ne mogu publikovati osim kao statistički.

*

U intervjuu „Politici“ naš poznati lingvista Pavle Ivić kaže da već više godina radi na istoriji srpskog jezika, obimnom višetomnom delu, „koje bi sadržalo sistematizovane podatke o razvoju glasovnog i gramatičkog lika našeg jezika, od doba njegovog nastanka, negde u vreme praslovenske jezičke zajednice, pa sve do aktuelnog stanja“.

*

S Viktorom čitam „Norton's nightime“ na engleskom, ali njega ipak više oduševljavaju doživljaji Betmena i Robina čudesnog dečaka.

*

Karpov i Korčnoj igraće meč za titulu svetskog šampiona u Meranu. Pošto se igrači nisu mogli složiti oko mesta odigravanja (konkurisali su Las Palmas, Merano i Rejkjavik), odluka je doneta žrebom u prisustvu predstavnika FIDE Frederika Olafsona.

*

Za one koji mnogo stoje: lezite na tlo potrbuške. Sastavljene i opružene noge i ruke, priljubljene su i počivaju takođe na tlu. Glava je malo podignuta. („a“) Vežbajte na taj način što gornji deo tela malo podignite od tla i šakama obuhvatite potkoljenice zgrčenih nogu, više od gležnjeva. Sada je gornji deo tela nekako „ulučen“, a glava zabačena unatrag. („b“) Posle toga se vratite u ležeći položaj. Ponovite ovu vežbu više puta.

*

Milan Tabaković je preveo tekst Klausa Petera Denkera o „Algolu“ brzo i profesionalno. Od pet kartica Denker na prve tri razmatra pitanje odnosa između konkretnе i vizuelne poezije. Naravno, veoma je oštar prema konkretnoj poeziji. Stavovi su mu zanimljivi, argumentovani i od šireg značaja. Sav moj rad, pa i „Algol“, posmatra u kontekstu vizuelne poezije.

Što se tiče udara na koncretiste, to već počinje da mi miriše na neku vrstu generacijskog sukoba. Prvo Zigfrid Šmit, pa sad Denker, ranije: Ori, Perfeti, Mićini; borba je mnogo šira i oštřija nego što sam pretpostavljao.

Nedelja, 22. mart 1981.

Ujutro rano nenajavljen odem do Š-a u Čelopečku ulicu kod Vukovog spomenika da ga uhvatim na legalu i uzmem knjige koje sam mu pozajmio pre više od godinu dana. Denkerovu Antologiju vizuelne poezije i Spatolinu „Verso la poesia totale“.

Stan ćumez od jedne sobe na mansardi, prokišnjava, vлага. Spatolu i Denkera Š. je jedva pronašao u hrpi svojih knjiga iz mitologija na raznim jezicima i slično. Posle je skuvao čaj. Dok pijuckamo kuka na stan. Preti da će sve knjige javno spaliti pred Skupštinom grada protestujući što nema gde da ih smesti. Soba krajnje prljava sa dva kreveta i rasklimatanim stolicama. Kuhnjica u sobi odvojena nekim zavesama. Žena mu nije tu već nekoliko dana. Kaže, zajedno uče sanskrit. Pokazuje mi fotokopije sanskrtskog pisma. Već razmišlja o tome da prevodi neku od Veda. Jedva čekam da se izvučem iz tog brloga prepunog prljavštine i jalovih iluzija.

Cela kuća, trospratnica, nekako trula, potmula i zastrašujuća ko naduvena bolesna žena, puna penzionera i nekih starica izbezumljenog pogleda s raščupanom kosom po mračnim hodnicima; sve kao u romanima Dostojevskog.

Napolju sunčan prolećni dan. S olakšanjem udišem svež vazduh i skoro potrčim Bulevarom ka Pravnom i pošti, kao da od nečeg bežim.

*

D. P. je od tri teksta (Spatola, Perfeti, Daligan), preveo samo Spatolu, ne-pune tri strane pod naslovom „Poetika signalizma“. Za ostalo moram tražiti novog prevodioca.

Spatolin tekst dosta dobar. Precizna analiza „Algola“ i nekoliko značajnih napomena o signalizmu. Jedna od njih je da se povodom moje vizuelne poezije može govoriti kao o „konkretnom letrizmu i letrističkom konkretnom“, zaključuje Spatola, radi se o, dakle „autentičnoj signalističkoj kombinaciji“.

*

Beogradu preti poplava. Obrenovac pod vodom. Posle višednevnih kiša, najveći vodostaj Save koji se ikad pamti.

*

Astronomi su u susednoj galaksiji, Velikom Magelanovom oblaku, pro-našli zvezdu monstrum, koja zrači sto pedeset miliona puta više energije od našeg Sunca. Zvezda P-136-A otkrivena je pomoću satelita za astronom-ska posmatranja u ultraljubičastom spektru, pošto ova posmatranja nisu moguća sa površine Zemlje. Masa zvezde iznosi oko 3.500 sunčevih masa, a temperatura je 60.000 stepeni celzijusa, što je deset hiljada puta više od sunčeve temperature. Izuzetna aktivnost P-136-A, i veliki gubitak mase, koju ona u ogromnim količinama izbacuje u svemir, čini da je njen životni vek po svemirskim merilima veoma kratak i da će trajati jedva milion godina. Suncu su naučnici predvideli trajanje od 10 milijardi godina.

Ponedeljak, 23. mart 1981.

Zbog odrona nastradao voz, opet kod Stalaća. Dvadeset poginulih, više desetina ranjeno.

Ova vest posebno me je pogodila jer su Stalać i okolna mesta oko Velike Morave: Ćićevac, Lučina, Varvarin i Obrež vezani za moje detinjstvo i dečaštvo. U tim krajevima i na tim prostorima sam živeo sa majkom, babom i sestrom u vreme teških ratnih i poratnih godina, između 1942. i 1954. Majka mi je bila učiteljica. Seljakali smo se često čas na levu, čas na desnu obalu Morave. Tada sam napisao (i objavio 1953. u beogradskom „Pioniru“), svoje prve pesme, prozne sastave i iscrtao brojne crteže.

Godine 1954. kada je trebalo da krenem u gimnaziju, preselili smo se u Niš. Odvajanje od Velike Morave i njenog okruženja teško mi je palo. Za nešto više od pola godine, tokom jeseni 1954. i proleća 1955., u Nišu nostalgično ispisujem nekoliko svezaka (više stotina stranica) sećanja i autobiografskih zapisa vezanih za svoje velikomoravsko detinjstvo i dečaštvo. Iako te sveske odavno nameravam da uništim, one još uvek stoje među mojim rukopisima. Evo nešto od tih zapisa iz sveske označene brojem 3 pod nazivom „Dani iz Lučine“.

„Lučina je malo selo sastavljeno iz dva dela. Donji, znatno manji, nalazi se pored pruge i na drumu Stalać – Ćićevac, a gornji, veći deo, je u jednoj udoljici između dva brda. Preko brda sa južne strane može se doći u Stalać, a sa severne u Ćićevac, Ražanj, Pojate i Vitoševac. Glavni deo sela je u brdima gde je i škola, ali se poslednjih godina nove kuće grade, uglavnom, pored puta i pruge prema Moravi. Priča se da je cela Lučina nekada bila kraj druma ali je nasilje Turaka oteralo ljude u brda i tad guste šume u udoljicama.

Kroz gornji deo sela protiče Lučinski potok na čijim obalama raste šibljasta grabovina i vrbovina. Sa desne strane potoka je put za Braljinu i Ražanj, a sa leve kuće, ambari i štale seljaka.

Svaki deo seoskog atara ima neko ime. Tako se donji kraj prema Moravi, i oko bare Moravče, sa plodnim njivama, naziva Moravište. Na istom prostoru su Gradine sa baštama zasađenim povrćem i Ključ pod livadama za ispašu stoke. U gornjem kraju, između severnog dela brda i brdašceta na istoku, dva tri kilometra od sela, pruža se uska dolina zvana Golubovac.

U srednjem delu sela nalazi se škola, u stvari privatna dvosobna seoska kuća u kojoj je „privremeno“ već godinama smeštena škola. U nekadašnjoj kujni je upraviteljska i učiteljska kancelarija, školska biblioteka i „kabinet“. U hodniku nema ničeg sem nekoliko polomljenih klupa. U ostale dve sobe smešteni su razredi. U jednoj prvi i treći, a u drugoj sobi drugi i četvrti razred. Škola je imala samo dva učitelja, od kojih je svako držao časove i predavao u dva odeljenja istovremeno. Tako su prvaci mogli da čuju šta se uči u trećem razredu, a oni iz drugog šta treba znati u četvrtom razredu.

Donja strana nevelikog dvorišta iza škole bila je veoma strma i neograđena. Dešavalо se često da se neko od učenika zanesen jurnjavom i igrom skotrlja u seosku avliju ispod škole. Na toj strmini bili su smešteni dački nužnici sklepani od trulih dasaka. Užasno su izgledali. (...)

1. mart 1949, Lučina – Golubovac

Ova zima baš nam je dosadila. Dugi gladni dani, sve zatrpano debelim belim smetovima. Proleće nikako da dođe. Moj drug Dušan i ja bili smo posebno nestrpljivi jer nas je učitelj, kao odlične đake, odredio da na prvi znak proleća odemo na nekoliko dana u jednu brvnaru u Golubovcu.

Golubovac je šumovit kraj nedaleko od našeg sela sa bujnom prirodom. Uz livade i bukove šume, prepune raznih životinja i životinjica, kroz Golubovac je proticala i rečica. Naš zadatak bio je da posmatramo prirodu i njene stanovnike u vreme prolećnog buđenja i o svojim zapažanjima izvestimo učitelja i razred.

Pošto proleće još nije davalo nikakve znake da će se pojaviti, našem strpljenju došao je kraj. Odlučili smo da odemo u Golubovac pre vremena i tamo ga sačekamo.

Danas popodne, posle zajedničkog ručka kod mene, spremili smo jednu torbu sa hranom, a u druge dve stavismo čebad i kuhinjski pribor. Usput smo svratili do učitelja, koji nas još jednom uputi kako da posmatramo, zapažamo i unosimo u sveske svoje utiske iz prirode. Sa nama je krenuo i Dušanov stari ker Lisko. (...)

Prešli smo preko zaledene Golubovačke rečice i ušli u šumu. Svud belasanje snega i tišina. Uskoro se pred nama pojavila brvnara u kojoj ćemo stanovati. Dušan otvori zakatančena vrata i mi počesmo da se smeštamo. Unutra su bila dva kreveta, rasklimatani astal, nekoliko stolica i stara lime-na peć. Posle razmeštanja upalismo primus da skuvamo čaj kako bismo se malo zagrejali.

Brvnara je bila dobro i čvrsto sagrađena. Istepana drvena debla još uvek su priyatno mirisala i ulivala nam neku sigurnost. Dok je Dušan kuvao čaj, ja izadoh napolje. Šumski proplanak na kome se nalazila brvnara nije bio veliki. Dalje u krug pružala se bukova šuma. Stare bukve, ko kakvi gordi divovi, nemo su čutale. Tišinu bi narušilo samo padanje krupnih slojeva snega sa ogoleleih grana. Udoh ponovo u brvnaru, uzeh lopatu, koja je stajala u uglu pored vrata i počeh da raščišćavam sneg. Posle nekog vremena, dok sam snažnim zamasisma razgrtao tanje naslage sa južne strane našeg boravišta, ukaza se ono što smo ove duge zime tako nestrpljivo iščekivali. Predamnom je, iz tek razgrnutog snega, virila visibaba.

„Duče! – viknuh – dodi da vidiš!“

Dušan dotrča i mi zajedno sa Liskom, koji je prethodno dobro onjušio prvog vesnika proleća, podelismo radost.

Ušli smo u brvnaru i popili čaj. Uskoro je i noć počela da pada. Založili smo peć, navukli rezu na vrata i legli. U duši sam osećao veliku radost zbog najave proleća. Visibaba ne vara, ona je njegov sigurni glasonoša. Ustao sam iz kreveta, prišao prozoru brvnare i pesnicom zapretio zimi. Onda sam se uvukao u čebad i mirno zaspao.“

*

U Domu omladine sa Kiti Stefanović i Ratkom Pekovićem, sredio za književno veče i blic izložbu u galeriji Doma. Veče bi se održalo 18. maja, a izložba bi potrajala još koji dan posle toga. Kritičari: Sveti Lukić, Denis Poniž i Ješa Denegri. Izložio bih stare stvari iz „Algola“ i nešto iz novijih

serija gestualne i objekt poezije: „U cara Trojana kozje uši II“, „Poem“, itd. Gotovo svi noviji fotosi su u boji. Videti za izradu većih formata fotografija (30x40) kod Cinefotoa, Beograd filma, Mileta Đorđevića, ili Jovice na Filološkom fakultetu.

*

Razgovor sa Gojkom Tešićem na ulici, gde smo se sreli. Primio tekstove o signalizmu; odlaže sve za jedan od letnjih brojeva „Književne reči“.

*

Razgovor sa Radetom Rančićem (telefonom). „Textum“ je na snimanju, dobiću snimljene otiske za eventualnu korekturu. Potrebno je poslati još dopunu biografije – nastavak izložbi zabeleženih u „Algolu“.

*

U zagrebačkom „Oku“ oštar napad na „Signal Art“ mladog pesnika i kritičara Branka Čegeca. Osnovna zamerka zašto je uopšte objavljena knjiga, jer po njemu „Tiskanje mail art proizvoda u obliku knjige potire njihova bitna intencijska ishodišta“. Tvrđnja da je „za razliku od tradicionalne (standardizirane) književne (umjetničke) proizvodnje, koja egzistira na relaciji umjetnik – mnoštvo primatelja, mail art proizvodnja konkretizira apstraktну kategoriju mnogočlane recepcijalne svijesti na određen odnos jednoga, konkretnog pošiljatelja poruke i jednoga, isto tako konkretnog primatelja te poruke, zadana izravnim označavanjem konkretna imena, prezimena i adrese“ potpuno je besmislena, jer svodi mejl-art, u stvari, na najprivatniju prepisku između dve osobe (umetnika) isključujući sve ostale: izložbe, kataloge, zbornike, itd. Ovako utamničena u sferu intimnog, privatnog i krajnje subjektivnog, poštanska umetnost bila bi ne mail-art već jail-art.

Pitanje je sad da li ući u polemiku i dečku očitati propisnu lekciju, kako bi on, a i drugi oko njega mogli nešto da nauče, ili odčutati.

*

Postcard Ulisesa Carriona „Multiple choice“, Amsterdam, 1981. Fotos: H. Hoffmann and Marike Stooker.

*

Prema poslednjim vestima, broj poginulih kod Stalaća popeo se na 37.

Utorak, 24. mart 1981.

U Beogradu alarmantno stanje. Nezapamćen vodostaj Save i Dunava. Donji delovi grada pored Sajmišta, Bulevar Vojvode Mišića i Karadordjeva ulica, već su pod vodom. Panike nema ali se oseća potištenost jer su materijalne štete, posebno u okolini Beograda (Obrenovac, Grocka), velike. Saobraćaj potpuno poremećen zbog neprohodnosti nekih popavljenih ulica.

Uvečer sam išao do Milivoja zbog intervjeta koji treba da objavi u „Radu“. Jedva sam stigao, a još se teže vratio s Banovog brda zbog drugačijeg saobraćajnog režima.

*

Razgovor telefonom sa R. M: „Prospekt“ štampan, on ga sutra šalje. Sutra se, takođe, otvara i izložba u signalističkoj galeriji u Kuli, dobiću fotografije sa otvaranja izložbe.

*

Kunstcentrum De Gelerijder iz Arnhema poziva na Internacionalnu mail-art izložbu (projekt) YELLOW. Poslednji rok za slanje radova je 7. maj 1981. Svi radovi biće izloženi od 14–25 maja.

Sa pozivnice koju potpisuje Ulises Carrion:

„A Mail-Art project is a research on concepts such as individual/group, meaning/interpretation, input/output, creation/destruction (plural authorship). The participation of the public represents a collective re-enactment of a main problem in contemporary art, 'how does art come into existence?' In Mail-Art the question as well as the answer, regardless of their eventual 'aesthetic' quality, become formal elements of a new art-work.“

Sreda, 25. mart 1981.

Pooštene borbe u Iranu. Iračani raketama i dalekometnim topovima bombarduju Ahvaz i druge iranske gradove izazivajući teške civilne žrtve.

*

Poziv Fine Arts Gallery University of California, Irvine:

„You are invited to send an art piece 4x2 inch or smaller for a traveling Exhibition worn by antwash each piece shown for one day April 1, 1981, Onward.“

*

Donji delovi Beograda, prema železničkoj stanici: Karađorđeva i bullevar Vojvode Mišića liče na Veneciju, još samo gondole fale.

*

Iz grada Aaron Flores (Mexico):

„You are invited – postcard show 81
– visual poetry show 81.
deadline march 31.“

Na sve pozive odgovorio. Radovi za izložbe poslati još iste večeri avionom.

*

Prema Romanu Jakobsonu, poezija je „organizovano nasilje poetske forme nad jezikom“.

Petak, 27. mart 1981.

Bio do Mileta Đorđevića zbog izrade fotografija. Mile je bogzna kako oduševljen signalizmom, kaže da je pratio sve što se u međuvremenu dešavalo. Inače, i sam je učestvovao u našim akcijama početkom sedamdesetih godina: objavljeni radovi u „Signalu“ no. 1, antologiji u „Uj Symposium“ i „Koracima“. Tvrdi da su ga prvi signalistički radovi inspirisali za Luminokinete, specifične apstraktne znakovne forme u fotografiji. Imao je samostalne izložbe u Salonu Muzeja savremene umetnosti u Beogradu, Galeriji grada Zagreba i u Sao Paolu gde je, zaista, po prikazima iz štampe koje sam imao prilike da vidim doživeo veliki publicitet i uspeh.

Sam je predložio da nastavi rad u Pokretu i da se ponovo, sa dvoje svojih asistenata, uključi u signalizam. Zatražio je naše novije publikacije. Prihvatio sam njegovu ponudu i očekujem znatno osveženje signalizma sa tog područja – eksperimentalne fotografije.

*

Pojavio se najnoviji broj „Književne reči“ sa tekstom Julijana Kornhauzera „Fenomenološka poezija M. Todorovića“ i mojim aleatornim pesmama „Hitno sveže ribe“ još iz 1969. godine.

Po Kornhauzeru fenomenološka poezija je predvorje konkretne i vizuelne poezije.

*

Zvao R. M. : „Prospekt“ malo u zastaju, kaže, poslaće ga u ponedeljak. Traži materijale za novi broj, koji bi odmah pripremio. Poslao mu desetak vizuelnih pesama raznih autora i kraći tekst M. P.-a.

*

Jezik – osvećena energija bića.

Subota, 28. mart 1981.

Legao u ponoć, probudio se oko četiri ujutro okupan u znoju, strahovito uznemiren. Više od sna nije moglo biti ništa. Dinka i dete rano odlaze u Bijeljinu.

Pre podne terapija: soluks i masaža, poslednji u ovoj turi; u ponedeljak na kontrolu kod lekara.

Posle zagrevanja donjeg dela kičme jakom lampom, slepi terapeut (maser) Nikola, često podmazan dobrom šljivovicom, veštim prstima prebira, vuče, šakom pritiska i trlja lumbalni deo mišićnog tkiva. On to radi polako, ritmički kao u transu. Muklu tišinu, ne onu spolja već u meni, prekinuće

samo iznenadni, reski bol kada maserovi prsti, u svojoj ritmičkoj igri po kičmi i telu, pogode ono mesto gde je došlo do hernijacije. Čitav taj terapeutski ritual traje desetak-petnaest minuta.

*

Sava i Dunav se smiruju. U Beogradu juče vodostaj obeju reka bio je niži za par santimetara.

*

Poljski sindikat „Solidarnost“ održao štrajk opomene. U celoj zemlji radile su samo najneophodnije službe. Prema oceni sovjeta „Solidarnost“ je organizovala štrajk „da bi izvršila politički pritisak na vladu, sa ciljem da vlast prihvati zahteve koji su antisocijalističkog i antinarodnog karaktera“.

*

Zbog nespavanja strahoviti umor. Popodne dolazi S. V. i donosi tekstove za novi broj „Prospekta“. Egzaltirano priča o mojoj knjizi „Signalizam“, pojedinim manifestima, fragmentima i poetičkim zapisima, pokazuje podvučene redove, citira, objašnjava, dopunjava. Onda dugo i naširoko govori o svojim istraživanjima. Iako strahovito umoran s pažnjom slušam. Ne shvatam sve. Nikad mi nije bio sasvim jasan i koliko toliko razumljiv zbog obilja formula, digresija, uopštavanja (metaforičkog) i iznenadnog konkretizovanja. Možda baš zbog svega toga uvek sam uživao u tim njegovim jezičkim solilokvijima, ali to je bilo više uživanje u nekoj zaumnoj glasovnoj intonaciji, zvuku i vibracijama njegovog govornog organa, nego li u intelektualnom poimanju onoga što se kazuje i što se dokazuje. S. V. mnogo bolje govori no što ume da piše.

Osećao sam prosto neko unutrašnje blaženstvo slušajući ga, nešto što tako retko osetim – gotovo kao ushićenje.

Posle svega, kada je, najzad, otišao primetivši sav moj umor, na njegovim radovima, koje ču kontinuirano objavljivati u „Prospektu“ beležim „S. V. genije signalizma“ i odlažem ih u fasciklu sa ostalim radovima signalista. Dinka ga inače ne podnosi, smatra ga ludim, a kad su u pitanju egzaktnе nauke, što bi ona kao fizičar trebalo bolje od mene da zna, još i gore – šarlatanom.

*

U Poljskoj se pojavili leci s parolom „Smrt komunistima“.

*

Na radiju vest da su pre dva dana (tek sada javljaju!), bile nacionalističke (čitaj antisrpske i antijugoslovenske), demonstracije Šiptara. Povređeno 27 demonstranata i 12 policajaca.

*

Nova mera naše savezne vlade da obuzda potrošnju i svede je na realne okvire: mnogi krediti ukinuti, a neki znatno pooštreni.

*

„Koji jede moje tijelo i pije moju krv ima život vječni, ai ja ću ga vaskrsnuti u pošljednji dan:

Jer je tijelo moje pravo jelo i krv moja pravo piće.

Koji jede moje tijelo i pije krv moju stoji u meni i ja u njemu.“

(Jevandelje po Jovanu gl. 6)

*

Na putu prema autobusu, koji će me dovesti kući, negde oko pola deset uveče, na Terazijama, kod palate „Albanije“, gužva. Gomila ljudi, pisak sirena vatrogasnih kola, blagi miris paljevine. Gori nešto u „Jugoslovenskoj knjizi“. Pristiglo je troje vatrogasnih kola, mlada publika većinom okupljena sa korzoa u Knez Mihajlovoj tapše kao u pozorištu. Vatrogasci ležerno istrčavaju, curi bela pena i prah iz kanti. Sve je jači miris onoga što u zgradi gori. Zapravo, i ne znamo šta gori. Svi pitaju: šta? ko? Čim se osetilo da nije ništa strašno, gužva se brzo topi.

*

Kući pisanje dnevnika. Želja da se napiše što više ipak ne može da nadvlada umor. „Tama koja nas okružuje razgoliće potpuno našu dušu“ (Valeri), i na kraju „Roditi se kroz pisanje, veliki je ideal samotnih bdenja“ (Gaston Bašlar). Sa tačkom koju ovde stavljam sat kod suseda (koji se jasno čuje kroz tanke zidove), otkucava ponoć.

Nedelja, 29. mart 1981.

Čitav dan proveo u pisanju polemičkog odgovora na „kritiku“ Branka Čegeca u „Oku“. Tekst dovoljno oštar tako da me zadovoljava. Za dan-dva, pošto malo odleži, poslaću ga.

*

Posle čitanja intervjuja Tarasa Kermaunera u „Književnoj reči“ broj 163, razmišljao o mogućnosti da mu postavim neka pitanja i istovremeno odgovorim bar na one stvari koje se tiču signalizma.

Ključno pitanje: da li signalizam samo „signalizuje; podržava sistem signala?“, kako se kaže u intervjuu. Na osnovu čega je Kermauner došao do ovako uske definicije signalizma? Po svoj prilici, on o signalizmu ne zna mnogo, po gornjoj odrednici, rekao bih, čak nimalo. Svoj proizvoljni zaključak verovatno je izveo samo na osnovu termina, naziva *signalizam*, što je, naravno, skroz pogrešno i u najmanju ruku površno.

Druga diskutabilna Kermaunerova tvrdnja, koja se odnosi na signalizam, glasi: „Svaka nova umetnička ideologija (konceptualizam, signalizam...) se prikazivala kao delić (odатле *sklonost tih umetnika ka sektama* – dalje od univerzalnih crkava i ideologija)“

Jedni kritičari prebacuju signalizmu što je pokušao da obuhvati i sintetizuje „gotovo sva avangardna kretanja šezdesetih i sedamdesetih godina“, sada Kermauner tvrdi da je signalizam samo delić u njegovoj glavi

stvorenog dinosaura *hipermodernizma*. Kao takav, kao delić nečeg ogromnog što stalno preti da ga proguta, obezliči, rastvoriti u sebi, signalizam, po ovom kritičaru, i ne može biti ništa drugo nego li sekta, skup zagriženih, militantnih umetnika koji mistifikuju svoju poziciju, koji se sakralno vrte oko obrednih pravila i mističkog ognja, što su ga svojim stvaralačkim naporom zapalili, ali čiju magičnu privlačnost više ne mogu da izbegnu, pa tako začarani tapkaju u mestu kao zmaj iz bajke čuvajući svoje mukom stečeno blago, bacajući kletve i anateme na sve što se zbiva izvan njihovog uskog, sektaškog kruga. Ovakva slika, koja se nameće posle Kermaunerove tvrdnje, bar što se tiče signalizma, nije uopšte tačna. Čak i površan pogled na teoriju i praksi ovog našeg Pokreta, kroz vremenski sled u kome je trajao i traje, pokazuje nam svu njegovu otvorenost, fleksibilnost, upravo snagu da se izade iz omadjanog kruga jedne literarne prakse i mogućnosti da se na njenom pepelu iznade i upotrebi nova.

Ponedeljak, 30. mart 1981.

Po podne kod lekara – završio s terapijama. Još jednom proverio polemički tekst za „Oko“ i uputio ga sa sledećim pismom zameniku glavnog urednika Josipu Brkiću.

30. 3. 1981.

Beograd

Dragi druže Brkiću,

šaljem Vam ovo svoje reagovanje na Čegecovu „kritiku“ s nadom da ćeće ga objaviti.

Pošto se radi o zanimljivom problemu, koji treba bar kako tako osvetliti, ponudio bih Vam, za jedan od sledećih brojeva „Oka“ (2–4 strane), izbor iz najnovije mail-art produkcije u svetu s tekstrom. Javite mi ako ste zainteresovani kako bih mogao da pripremim materijal.

U „Oku“ od 13–27 prosinca 1979. godine objavili ste mi tri vizuelne pesme iz knjige „Čorba od mozga“. Do danas honorar mi nije isplaćen pa molim da mi Vaš sekretarijat bar dostavlja list, kako bih mogao redovno da ga pratim.

Srdačni pozdravi,

M. T.

*

Iz Amerike pismo gospođe Jean Brown, upravnice i vlasnice čuvenog THE JEAN BROWN ARCHIVE u: Shaker Seed House, Tyringham, Massachusetts 01264.

ARCHIV JEAN BROWN sadrži:

Section I

Recent avant-garde books, multiples and periodicals Lettrisme, Concrete Poetry, The Something Else Press, Hasjörg Mayer.

Section II

Fluxus and Happenings, documents, publications and memorabilia.

Section III

Correspondence Art and performance Art.

Pismo pisano rukom, zbog nečitkog rukopisa, ne mogu baš sasvim da rastumačim. Gospoda Brown pita za nove stvari iz oblasti signalizma, traži razmenu publikacija. Pošto sam toj gospodri godinama besplatno slao sve signalističke publikacije i materijale, možda joj sad otpisati da bar delimično uzvrati nekom pošiljkom knjiga iz oblasti vizuelne poezije, mejl-arta i performansa.

*

Mali mejl-art časopis „Catastrophe“ iz Belgije ne mogu da uhvatim ni za glavu ni za rep.

*

Uveče sa Dinkom gledao odličan film Karpa Godine „Splav meduza“ o sudbini međuratne avangarde (Micić – zenitizam, Aleksić – dadaizam).

*

Osećaj potpune ispražnjenosti i otpora prema bilo kakvoj vrsti pisanja.

*

Kasno oko 10.30 h, dok sam čitao tekst Danijela Daligana o signalizmu, iznenada se prekida serija koju je Dinka gledala na televiziji: javljaju o atentatu na američkog predsednika Regana. Pucao belac star 23 godine. Metak pogodio Regana u levu stranu grudi ispod plećke. Ranjenik se nalazi u teškom stanju, lekari se dvoume da li da ga operišu.

Svet kao da se korak po korak približava katastrofi.

Utorak, 31. mart 1981.

Veliko uzbuđenje zbog atentata na Regana; sve je, međutim, mnogo bolje nego što je to sinoć izgledalo, Regan se veoma brzo oporavlja.

*

Neuspeo pokušaj da uradim fotografije velikog izložbenog formata u boji kod „Cinefotoa“. Ne rade, inventar.

*

Sreo Petra Gudelja u knjižari „Komunist“, kaže da ima dve knjige pesama kod izdavača: jednu u BIGZ-u, drugu u „Prosveti“.

*

Privodim kraju kompletiranje tekstova o signalizmu za „Delo“. Milo još treba da dovrši prevod Deislera, a Milanu Tabakoviću ču, najverovatnije, dati da prevede tekst Klausa Groha iz časopisa „Osteuropa“.

*

Michael Klaut iz Hajdelberga piše mi da je čitao o mojoj mejl-art Antologiji. Pita da li još uvek pripremam izložbu i sakupljam materijale. Ako je tako i on bi poslao radove. Ako nije, moli da mu pošaljem časopis ili katalog koji je objavljen sa mejl radovima.

Sreda, 1. april 1981.

Razgovor s Vesom Ilićem. Mada ga nisam direktno pitao, iz razgovora zaključujem da još nije krenuo sa radom na pogовору за zbirku „Čorba od mozga“, kako smo se dogovorili pre mesec dana.

*

Iz istočnog Berlina Galerie Arkade poziva me na izložbu sa temom 1. Artists' photography 2. Photographes of artists. Fotografije ne smeju biti veće od 24x30 cm. Traže dve do tri fotografije. Pripremaju katalog. Rok za slanje kraj aprila.

*

U odeljenju za žiro račune Beobanke u Kolarčevoj susretnom se sa Danilom Kišom. Bogzna kako se ljubazno pozdravimo i dok čekamo u redu, pred šalterom razmenimo par rečenica. Omršaveo, gotovo se potpuno osušio i još više poružneo, s tim što njemu ta „ružnoća“ nekako lepo, intelektualno stoji.

*

U šesnaestici za Novi Beograd gužva, puno mladog sveta, devojaka, studentkinja, prosto čovek da poželi da stanuje u tom veselom delu ovog tmurnog, ružnog i tužnog grada.

Četvrtak, 2. april 1981.

Prvi dan na poslu posle jednomesečnog bolovanja, težak i mučan kao i svi dani pre toga a, verovatno, i oni koji slede.

Razmatrao sam Izveštaj sa 27. sednice Odbora za međunarodnu kulturnu saradnju Republičke zajednice kulture održane 15. januara ove godine. Birokratske splaćine kao i sve ostalo što prođe kroz neinventivne glave i ruke činovnika. Od strane zamenika ministra predočen mi je neki novi hitni posao, ali nisam uspeo da saznam kakav. Uopšte, čini mi se, nije delovala pilula za umirenje (apaurin) koju sam pre polaska od kuće uzeo. Jedna

novina: više se ne upisujemo pri dolasku na posao u knjigu kod sekretarice u ministrovom kabinetu.

Dobio sam propusnicu:

Izvršno veće Skupštine SR Srbije

Uprava za opšte službe republičkih organa

PROPUSNICA broj 9

za Miroljuba Todorovića, radnika Republičkog sekretarijata za kulturu.

Uz to još i uslikan. Jedva sam dočekao 11 sati (moje skraćeno radno vreme invalida rada II kategorije) da napustim zgradu u Nemanjinu.

*

U „Književnoj reči“, kod Gojka Tešića, zamenio sam tekst M. Kešeljevića „Signalizam u funkciji budućnosti“ tekstrom Danijela Daligana „Signalizam ili kraj komunikacije“. Gojko mi reče da je dobio prikaz (napad) B. S-a na „Algol“. Za ovu priliku na srpski ga je preveo S. M. U redakciji su se, kaže Gojko, sprdali s osnovačkim gramatičkim greškama u tekstu (prevodu). Ti sitni isprdci signalizma, koji su prva slova avangarde sricali u našem Pokretu, sada su se toliko osilili da ujedaju. Nisu prvi, a po svoj prilici, ni poslednji.

*

Poziv iz Japana. Komai Yohsuke, Murai Rikuhei, Ogasawara Takuo i (stari poznanik) Takahashi Shohachiro, organizuju, u galeriji Saiensu u gradu Morioka, INTERNATIONAL EXHIBITION: MAIL ART MORIOKA '81 koja će trajati od 11. do 16 maja ove godine. Poslednji rok za slanje radova je 30. april. Radovi se ne vraćaju, organizator šalje listu učesnika.

*

Razgovor, po ko zna koji put, sa R. Z. oko objavljivanja „Čorbe od mozga“. Knjiga već četvrtu godinu čami u izdavačkoj fijoci.

*

Pismo Billa Whorralla iz Shoalsa (SAD). Kaže da je on američki umetnik zainteresovan da razmenjuje pisma, dopisnice, materijale u okviru mail-art akcija sa umetnicima iz celog sveta. Posebno ga zanimaju poštanske karte i marke sa neobičnim i čudnim sadržajem. Na karti koju šalje: kamion sa crvenom jabukom divovskih razmara, koju sa strane začuđeno posmatra grupa dečaka. Tekst: „They seem to think they grow big apples here“. Pismo načičkano duhovitim otiscima pečata u raznim bojama. Neiscrpna invencija mail-arta.

*

Ponovne separatističke demonstracije Šiptara na Kosovu. Velikih su razmara. Demonstriraju učenici, studenti, radnici. Više od dve trećine televizijskog dnevnika o ovom događaju.

*

„Pišem vam iz zemlje plašta i senke. Godinama već živimo, živimo na Kuli zastave na pola koplja. O! Leto otrovano! I otada, uvek je to isti dan, dan sa utisnutom uspomenom...

Dogovaramo se. Mi više ne znamo. Ne znamo ništa više jedni no drugi. Ovaj je zaluđen. Onaj pametan. Svi su zbumjeni. Spokoja više nema. Mudrost sada ne traje ni koliko jedno nadahnuće. Hajde, recite, ko će se, sa tri strele u obrazu, pojaviti nehajna izgleda?“

(Anri Mišo)

*

Razgovarao ponovo s Vesom, napomenuo mu da postoji mogućnost da „Čorba“ za dvadesetak dana krene u štampu i zamolio ga da uradi tekst povozora koji je obećao.

*

Iz Italije katalog izložbe „Ecce Signum“ Enza Minarelli-a. Izložba se održava u Centu, Pinacoteca civica di Pieve di Cento, od 21. marta do 12. aprila. Iz uvodnog teksta, pod naslovom NIHIL..., Alberta Cappi-a: „Le lavoro della calca, di fabricare la traccia della scrittura in cui riconascersi, nella quale veicolarsi, in cui avere del significato.“ Sledi esej Massima Cavalline „L'estensione della parola“.

Minarelli je rođen u Centu 1951. Doktorirao je psiholingvistiku na Univerzitetu u Veneciji. Knjige „Il linguaggio nella Poesia Oggi“ (1977), „Il poeta Reticenza“ (1978), „Obscuratas“ (1979), „Diario Come“ (1981); više samostalnih i brojne grupne izložbe. Organizovao je i jednu veliku međunarodnu izložbu zvučne i vizuelne poezije u Rocca di Stellata, Ferrara, 1979. pod naslovom „Itinerari per una Alfabetizzazione“.

*

„Cepkajući radnje, beskrajno ih usitnjavajući i neumorno ponavljamajući, ritual se laća pomnog krpljenja, zapušava međuprostore i tako pothranjuje iluziju da je moguće obrnutim putem oživeti mit, a neprekidnost postići polazeći od isprekidanosti.“

(Klod Levi-Stros)

*

Noćne more, jutarnja buđenja, u strahu – unezverenosti.

Prilazi mi otac u nekoj pustinji, izmaglici, pod zavesama teškog dalekog horizonta. Blag je, opušten, miče usnama, pomera ruke – ne čujem ga. Osećam, to je kosmička životinja koja izranja, iznenada, iz pustinjskog tla. Da li će je pripitomiti? Ne smem joj prići. Ipak... Budim se.

*

U autobusu, juče, na putu za kancelariju, ogromna plava žena (bat woman), viša od 190 cm, jaka, puna, ni lepa, ni ružna, sa pohotnim usnama, sisata kurožderka. Slutim u njoj ogromnu pičku, mesnati ponor slasti, koji

nezajažljivo guta nabrekle crvene kurčeve, kupa ih slapovima svojih toplih sokova, što izviru sa svih strana iz zidova podatne, užarene vulve.

*

Šta je ideologija? Žeđ. Pokraj ribnjaka. Iverje. *Kovačnica*. Dišem. *Govorim*. U zapaljenom dreniku. *Knjiga istanjena*. Mrazno mrestilište.

Petak, 3. april 1981.

Na poslu, traže mi izveštaj o radu za prva tri meseca ove godine. Konsultujem svoju malu radnu svesku, prekucavam:

Januar

— Razmatranje Informacije Saveznog biroa za poslove zapošljavanja o politici holandske Vlade u odnosu na etničke manjine, odnosno strane radnike (Informacija je dobijena preko Sekretarijata za odnose sa inostranstvom).

— Razmatranje pisma Republičkog zavoda za međunarodnu naučnu, prosvetnu, kulturnu i tehničku saradnju, kao i predloga programa manifestacije „Dani kulture SR Nemačke“ u Jugoslaviji, koji je dostavila Ambasada Savezne Republike Nemačke.

— Pismo Zajednice zavoda za zaštitu spomenika kulture Beograda.

— Upoznavanje sa Informacijom i materijalom izložbe „Lepenski vir u Rimsko-germanskom muzeju u Kelnu, SR Nemačka.

— Pismo Republičkog zavoda za međ. naučnu, prosv., kult. i tehničku saradnju SR Srbije u vezi sa izložbom italijanskog umetnika Carla Care u Muzeju savremene umetnosti u Beogradu.

— Razmatranje predloga petogodišnjeg programa razmena u oblasti kulture, koji je predložio Državni univerzitet iz Njujorka, Olbeni (Sektor za kulturu i obrazovanje Ministarstva za prosvetu države Njujork za period 1981-1985).

— Zahtev Kulturno-informativnog centra SFRJ iz Štutgarta oko održavanja II festivala jugoslovenske monodrame u Gagenau. Pismo i mišljenje Republičkom zavodu za međ. naučnu, prosv, kult, i teh. saradnju povodom ovog zahteva.

— Pismo i organizacija sastanka u vezi sa inicijativom grada Krfa za gostovanje jednog našeg ansambla – postavljanje spomen-ploče sa natpisom da je na Krfu boravila srpska Vlada i Skupština.

— Pismo Republičkom zavodu za zaštitu spomenika kulture povodom zahteva KIC-a za zaštitu spomen-ploče zgrade gde je živeo Dositej Obradović u Beču.

— Istim povodom pismo Narodnoj biblioteci Srbije i Narodnom muzeju.

— Mišljenje povodom inicijative Radio-Beograda i Kulturno-informativnog centra SFRJ iz Beča o organizovanju priredbe „Vukovo poselo u Beču“.

— Sastanak u Rep. sek. za kulturu povodom poziva grada Krfa jednom našem ansamblu da gostuje u Grčkoj. (26.I 1981).

Februar

— Pismo i beleška sa sastanka održanog u Rep. sek. za kulturu povodom poziva opštine grada Krfa.

— Razmatranje informacije o učešću SR Srbije u ostvarivanju bilateralne saradnje SFRJ sa NSR Albanijom.

— Sastanak u Sekretarijatu za odnose s inostranstvom oko izrade Informacije o saradnji SFRJ i Albanije.

— Srpska Akademija nauka – problem sa carinom oko razmene publikacija.

— Narodni muzej – odeljenje Vuka i Dositeja, izveštaj o poseti grupi književnika i umetnika Domu kulture „Dositej Obradović“ u Srpskom Senmartonu (Rumunija).

— Informacija Izvršnom veću o neposrednoj saradnji sa republičkim i pokrajinskim sekretarijatima za kulturu (Informacija se odnosi na period od maja 1978. do februara 1981. god.).

— Razmatranje materijala Sekretarijata za odnose sa inostranstvom o saradnji Australije i SR Srbije (Jugoslavije), deo koji se odnosi na kulturnu saradnju (u vezi sa predstojećom posetom Predsednika Izvršnog veća SR Srbije Australiji).

— Informacija Kabinetu predsednika Predsedništva SR Srbije o međurepubličko-pokrajinskoj saradnji u oblasti kulture.

— Drugi sastanak povodom inicijative grada Krfa (23. II).

— Razmatranje Analize sprovođenja Rezolucije XI kongresa SKJ, zaključaka Predsedništva SFRJ, Saveznog izvršnog veća i SK SSRNJ o informisanju naših građana na privremenom radu u inostranstvu (Savezno izvršno veće).

— Pismo i beleške sa sastanaka povodom poziva grada Krfa i rada na konzervaciji naših spomenika iz prvog svetskog rata.

Mart – bolovanje.

*

Galerija Rysunku iz Poznanja poziva na izložbu PROBLEM: DZIALALNOSĆ RYSUNKOWA – PROBLEM: DRAWING ACTIVITY. To je već XXI izložba „Drawing signs“ koju ova galerija organizuje.

U propratnom pismu stoji:

„The Drawing Gallery has an open character and is not connected with artistic convention nor any formal method. We are interested most in drawings or in activities related to a drawing character, which are interesting ideas of system of signs carrying individual values. Drawing is for us a sign, system of lines and surfaces, meaning thought which contains in itself an element of intellectual and intuitive reflexion of an author.“

Šaljem jedan kolaž sa mejl-artom, tekstrom o signalizmu na engleskom jeziku uz intervencije hemijskom olovkom (crtež).

*

R. M. poslao tri primerka „Signalističkog prospekta“, na žalost ima nekih grešaka na naslovnoj strani i u signalističkim vestima što će morati da se ispravi. Tako je pojavljivanje prvog broja signalističkog biltena odloženo za još najmanje nedelju dana.

Veliki entuzijazam mlađeg signaliste J. S.-a iz Odžaka, koji piše tekstove, stvara u različitim vidovima signalističke umetnosti, priprema knjigu koju bi M. trebalo na situ da otisne kao moj „Signal-Art“ pre nekoliko meseci.

*

Dvadesetih godina ovog veka, u vreme kada se više nije sumnjalo u dvojaku – korpuskularnu i talasnu prirodu svetlosti, francuski fizičar Luj de Broj izlaže novu revolucionarnu ideju. Osnova njegove hipoteze je da i čestice, pored korpuskularnih imaju i talasne osobine, do čijeg ispoljavanja dolazi pod određenim uslovima. Talasne osobine bilo kakve čestice opisuje talas pridružen svakoj čestici. Talasna dužina ovog talasa može se naći iz formule za impulse fotona koja po de Broju važi za sve talasne procese bez obzira da li su oni vezani za fotone ili čestice.

*

Prekorači prag. *Jezik*. Kraljica. Grobari pokatkad. Mirno spavaš. *Sa putom*. Sa labudom. U crvenom *odsjaju*. Maslačci i gejziri. Kraj zida *severnjača*. Med mirišem.

Utorak, 7. april 1981.

Ispraćao S. za Ulcinj. Voz koji polazi u 9 h izmakao nam za pet minuta, čekanje na sledeći tek u 11 h.

Stanica odvratna. Gužva. Regruti idu u vojsku. Peroni prepuni. Daire, muzika, pesma, uglavnom, beogradski šljam, ciganštija i ostali. Prosto je neverovatno koliko ih ima. Alkohol se piće iz flaše, ciči, samo što se ne puca. Vojna policija mirno šetka, ne meša se. Svakih dvadesetak minuta vojna ambulantna kola odvoze po nekog. Peva se najčešće „Jugoslavijo“ i „Druže Tito, mi ti se kunemo“. Kada koji voz ode iz stanice, galama i gužva se stišaju za desetak minuta, ali onda nađe novi i sve ispočetka.

Peronom šetka mlada devojka, nežnog, finog izgleda, plave kose, nekako nenametljiva, liči na studentkinju brucoškinju, kao da iščekuje nekog sa vozova koji dolaze. Kasnije se ispostavi da je prostitutka. Traži šezdeset hiljada za jedno tucanje. Na ovoj inflaciji to je, izgleda, bagatela.

*

Praskozorje. Možda ču. *Decembar*. Stećak i zagonetka. *U ognjenoj zemlji*. Glad. Gromovi govora. Gde je večnost? Iza stenice. *Iza vrtloga*. Proročanstvo. Pesma koja navire. Dim sa žrtvenika.

Sreda, 8. april 1981.

Dopisnica Denisa Poniža, najavljuje da će doći 16. aprila u Beograd, u Dom omladine, na tribini, govori na temu „Sreća i literatura“. Nada se da ćemo imati vremena da se sretнемo i porazgovaramo.

*

Juče zvao R. M., ispravlja greške na „Prospektu“. Dogovorili smo se da izdamo još jedan do dva broja, a onda najesen da krenemo sa „Signalističkim almanahom“ od 200 strana, koji bi delovao mnogo kompletnije, ozbiljnije i ubojitije.

*

Dogovor sa Slavkom Timotijevićem da izložbu „Marke umetnika“, koju sam projektovao za njegovu galeriju „Srećna nova umetnost“ održimo u septembru. Ovih dana pripremiću oko 200 adresa na koje će se poslati umnoženo pismo s pozivom umetnicima da pošalju svoje marke. Dogovorili smo se, takođe, da moja samostalna izložba „Mail-Art“ ide u maju. Katalog bismo umnožili na šapirografu, pa onda povezali belim koricama sa oti-snutim naslovom. To mi se čak više dopada nego da bude štampan. Tiraž ovakvog kataloga 150 primeraka.

Subota, 11. april 1981.

Sa Jovicom Aćinom, danas popodne, bio do Gordane Jocić. Još zimus, kada sam Jovici kazao da imam neobjavljene eseje Ljubiše Jocića, veoma se zainteresovao za njih. Predložio sam mu da priredi knjigu Ljubišinih eseja, što je on obećao prihvatio. Dogovorili smo se da mu u svemu tome pomognem, pre svega u onom delu, odnosno oko onih tekstova koje je Ljubiša napisao i objavio o signalizmu. Obećao sam mu da će ga odvesti i kod Gordane koja bi mu pokazala rukopise. Sve je to trebalo da bude negde početkom marta, ali zbog pogoršanja moje bolesti i odlaska u Igalo tek sada smo mogli da ovu posetu ostvarimo.

Gordana je u razgovoru sa mnom, još zimus u februaru, ispoljila izvesno nepoverenje prema ovoj akciji, naravno, ne i odbijanje. Imala je, kako kaže, veoma rđavo iskustvo sa Đ. V. koji radi na Ljubišinim izabranim pesmama za predstojeće redovno kolo SKZ. Danas, međutim, to nepoverenje, u odnosu na Aćina, mislim da se otopilo. Ipak, Gordana, onako kako mi je i najavila, nije iznela sve rukopise. Nije imala nameru ni da ih daje, Aćin ih, doduše, nije ni tražio.

Među rukopisima o signalizmu, kojih je, koliko sam mogao da procenim, najviše i bilo, nađem nekoliko za koje nisam ni znao. Jedan tekst je čak iz 1972. godine kada se sa Ljubišom još nisam poznavao. Pisan je povodom mojih „Fragmenata o signalizmu“ i izbora konkretnih i vizuelnih pesnika u prvom broju „Književne reči“, kao i povodom konceptualnih akcija Marine Abramović, Ere Milivojevića i, čini mi se, Raše Todosijevića u SKC-u. Tekst je, prema Gordaninim rečima, bio predat Simonu Simonoviću upravo za

„Književnu reč“, ali nikad nije objavljen. Zanimljiv je i intervju na par strana, takođe mislim neobjavljen, u kome Ljubiša puno govori o svom odnosu prema nadrealizmu i signalizmu, prema meni, mojoj poeziji, itd. Na nekim rukopisima vide se i moje intervencije, nastale posle čitanja i razgovora s autorom, a neke sam tekstove i prekucavao.

Jovica kaže da bi se mogla napraviti knjiga od oko 300 strana s njegovim predgovorom i odgovarajućim objašnjenjima. On bi već započeo preliminarne pregovore s izdavačima. Zamolio me je da mu pripremim bibliografiju Ljubišinih objavljenih tekstova o signalizmu. Obećao sam, takođe, da će mu dati neke neobjavljene Šermetrove eseje koji se nalaze u Signalističkom dokumentacionom centru.

Tri godine posle njegove smrti, Ljubišin stan se dosta izmenio. Nekako je svetlij, čistiji. Pudlica Belka, koju je stari pesnik veoma voleo, potpuno oronula, ostarela, ima dvanaest godina, sa retkim zubima, nervozna. Ubzro po našem dolasku u ugлу bučno povraća, što meni, dok jedemo slatkiše, pokvari apetit i raspoloženje.

Gordana priprema izložbu crteža posvećenih Ljubiši. Crta olovkom na platnu. Glasno se čudim. Kaže, počela je tako zbog nestasice hartije, pa onda nastavila. To mi ne zvuči baš nujuverljivije. Crteži mi se još manje dopadaju nego oni ranije, čak sada mislim da se radi o običnom kiču, koji, što je najgore, miriše na secesionizam, što ovih meseci postaje pomodan u krugovima nekih umetnika i kupaca njihovih dela iz krugova naše srednje klase.

*

Iz Japana poziv na izložbu THE WORLD MESSAGE NOW (international mail art show). Poziva Fukuoka Cultural Center. Izložba će trajati od 12–17. maja 1981. „No return. All messages will become permanent collection in Fukuoka Cultural Center.“

*

„U fotomontaži i u tipofotu današnjica je dobila novu vrstu pisma i govora u slikama. Poznajemo tek abecedu. Samo nas brojni eksperimenti mogu naučiti da savladamo ovo novo sredstvo sporazumevanja, nov sistem pisma: njime ćemo moći da pišemo nove istine i izazove i nove pesme.“

(Karel Tajge, 1932)

*

SIDAC: ART – ARCHIVES Pieta Franzena iz Haarlema, Holandija, poziva na mejl-art projekt „Circular“. Poslednji rok za slanje radova 30 maj. Uz poziv Piet Franzen šalje još nekoliko crteža olovkom i mejl-art radove.

*

Iz današnjeg NIN-a nešto više se može saznati o svoj ozbijnosti nereda na Kosovu. Prema Jugu Grizelju, koji je bio očevidac, demonstracije prvog aprila, po svojoj žestini, brutalnosti i izrazitom antijugoslovenskom karakteru iznenadile su sve, pa i neke od funkcionera ove pokrajine.

Stane Dolanc, u razgovoru sa stranim novinarama, kaže da ima jedanaest poginulih i pedeset i sedam ranjenih. Poginula su dva policajca (oba Šiptara) i devet demonstranata.

*

„Po ulicama će njegovijem pripasivati kostrijet, na krovovima njegovijem i na ulicama njegovijem sve će ridati suze lijući...

Jer će se voda Dimonska napuniti krvi; i još ču dometnuti Dimonu, na bjegunce Moavske i na ostatak zemaljski poslaću lavove.“

(Knjiga proroka Isaije gl. 15)

*

Pre dve godine dobijem pismo iz Kanade od Richarda Art Hambletona; šalje na formatu 18x21 jedan centralni, veći, nezavršen crtež ljudskog lika sa još sedam manjih sličnih likova oko njega uz molbu da se ovi crteži dovrše. Posao sam s velikim inspirativnim elanom obavio (kolaž + crtež), fotokopirao za „Dnevnik mail-arta“ i poslao. Čitavu tu stvar sam gotovo zaboravio kad ovih dana stiže lepa knjiga sa velikim brojem objavljenih crteža, među kojima je i moj.

Na novi poziv ovog mejl-art entuzijaste, s temom SUICID, takođe ču odgovoriti. Zasad, na žalost, još nemam ideju kako ispuniti gotovo istovetni, kao ranije, žućasti papir formata 14x21, na čijoj margini piše: You are invited to contribute to an exhibition, publication, and event out the theme Suicide – Selbstmord – Suicido.“

*

„Medijala je osuđivala avangardu i modernu umetnost, i to u trenutku kada su sloboda i inovatorska usmerenja naše umetnosti bili izuzetnan kulturni fenomen.

... pravi dometi Medijale nisu sadržani u njenom polemičnom, eksperimentalnom duhum već u manirističkim, paseističkim delima nekih njenih protagonisti...

Zato se postavlja pitanje da Medijala možda nije „bila samo zakasnela maniristička akademija?“

(Iz prikaza „Naličje Medijale“ S. Ristića u „Politici“)

*

Regan se, posle ranjavanja, toliko oporavio da je danas, kako obaveštava radio, napustio bolnicu i prešao na kućno lečenje.

Nedelja, 12. april 1981.

Lep, sunčan dan proveden u neradu, odvratnom lenčarenju, prekomernom ždranju, spavanju i iščekivanju Dinkinih kolega iz škole.

Viktor je zabrinjavajuće oslabio poslednjih petnaestak dana; po svoj prilici, opet ne jede dovoljno u obdaništu.

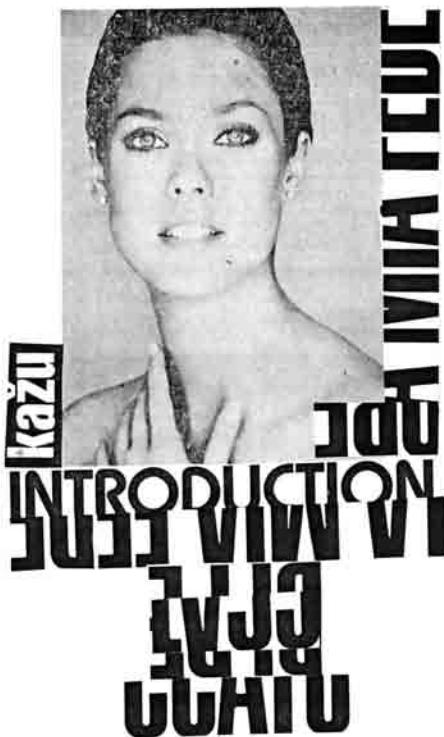
Uveče razgledam dnevnike, isečke, fragmente, kolaže, fotografije, poetske, prozne i druge zapise, neverovatan materijal za neverovatne knjige koje su se mogle stvoriti samo sa malo više snage, slobodnog vremena i organizovanog rada.

*

PRIRODNE MASKE ZA LICE

Suva koža: Napraviti masku od žumanceta i maslinovog ulja i ostaviti je na licu dvadeset minuta.

Masna koža: Obariti ruzmarin i žalfiju u мало воде и додати пола ситно исекане јабуке.

*

Naučnici evropskog centra za nuklearna istraživanja u Ženevi izazvali su, prvi put u istoriji nuklearne fizike, sudar između protona i antiprotona. Podaci prikupljeni prilikom ovog eksperimenta, koji je trajao nekoliko dana, omogućiće dalje proučavanje osnovne strukture materije.

Ponedeljak, 13. april 1981.

Poleto je prvi raketoplan Zemlja-Kosmos, gonjen ogromnom snagom mešavine tečnog vodonika veoma niske temperature i kiseonika. Predviđa

se da će ovakve letelice jednog dana održavati vezu između Zemlje i orbitalnih naselja u koja će se preseliti naučni centri (astronomija), industrija, itd.

*

Na poslu mučan rad na problemu „Ostvarivanje ustavnih načela o ravнопravnosti naroda i narodnosti“ (Uža Srbija – kultura). Mnogo idiotskih (političkih) frazeta od kojih se muti u glavi i stomaku.

*

Lon Spiegelman šalje katalog sa izložbe (akcije) *Help: „Teach“ mail art*, održane negde krajem prošle godine u Otis-Parsons Art Institute u Los Andelesu. Zapravo, ovaj Institut je pozvao Lona da održi neku vrstu mail-art kursa. Lon je to prihvatio, ali, kako to sam kaže, sa „pomešanim osećanjima“. „Kako uopšte predavati mail art? – pitalo se – jedan fenomen koji je tako slobodan i koji ne podleže nikakvim pravilima“. Onda se dosetio i zatražio pomoći od ostalih mejlartista iz čitavog sveta. Poslao je poziv da mu pošalju neko svoje delo, savet ili bilo šta što će mu pomoći u radu sa studentima.

Tokom 53 dana, koliko je ova akcija trajala, Lon je dobio 416 dela od 373 autora iz 23 zemlje. Svi ovi umetnici, kako Spiegelman naglašava, postali su istovremeno i „nastavnici“. Moj rad (više se ne sećam koji, ali verovatno nešto iz uobičajenog, umnoženog mejl-art materijala), stigao mu je, kako je u katalogu zabeleženo, 25. septembra 1980.

*

Ruski okeanografi nedavno su izjavili da su, još pre dve godine, pomoći gnjuračkim zvona snimili fotografije na morskom dnu oko jednog pustog ostrva, koje se nalazi u Atlantskom oceanu na sredokraći između Lisabona i arhipelaga Madeira. Na fotografijama se vide ostaci zidina i stepeništa. Naučnici su, pažljivo istražujući oko 460 fotografija, zaključili da snimljene ruine mogu biti ostaci potonulog kontinenta Atlantide.

Utorak, 14. april 1981.

Ujutro na posao: do autobusa kroz šumicu, pa kraj jutarnjih trkača, pasa izvedenih u šetnju, još odmornih slavuja i prvih đaka koji se lenjo, neki uz nevešto pućkanje cigarete (većinom devojke), gegaju prema školi.

U Ministarstvu crnački rad. Pokušaj da pronađem Vidaka (direktora „Narodne knjige“) i dogovorim se oko „Čorbe“ (da otkupi unapred 200 primeraka), opet propao.

Uveče odvedem Viktora na podšišvanje; vraćamo se Knez Mihajlovom, prema dvadesetici, i u novootvorenoj knjižari Matice srpske pronađem najnoviji Letopis (januar 1981). U Letopisu esej Julijana Kornhauzera „Stilistički pristup signalističkoj poeziji“ (Stohastička poezija), odlomak iz njegove disertacije „Signalizam – program srpske eksperimentalne poezije“ u prevodu Biserke Rajčić.

*

ОД „ЦЕМИНИЈА“
НА „АПОЛУ“

Амерички космички брод „Цемини“ је универзална космичка летелица за два астронавта, а пројектована је за најширији програм експеримената у вакуонима укупно изложак летача из кабине у вакуону, сусрет са другим космичким бродом и спајање са беспилотним летелицама на путањи око Земље. Основни задатак програма „Цемини“ био је овлашавање свим елементима космичког лета и маневрисања, како би се несметано ушао у пареци – „Аполо“ – у којем је било представљено да човек кроћи на Месец. Космонаути су у броду „Цемини“ биле смештени у фотеле које су се могле катапултирати у случају опасности. После лета „Цемини“ се враћао на површину океана, са астронаутима у кабини.

Обављено је десет летова космичких бродова, свог типа, тада је издвојен први сусрет два космичка брода („Цемини 6“ и „Цемини 7“) на путањи око Земље и прво спајање брода са другом летелицом („Цемини 8“ и „Епин 8“) у вакуону. Летови су обављени 1965. и 1966. године. Висина „Цеминија“ је 5,61 метара, пречник основе брода 3,05 м, кабина астронаута запрема 2,26 м³, тежина брода (зависно од мисије) од 3100 до 3900 кг, а одјек са астронаутима тежак је 2130 кг.

Sreda, 15. april 1981.

Poznata francuska spisateljica Fransoaz Sagan osuđena za plagijat. Na njen poslednji roman „Pas koji leži“, po tužbi Žana Uguna, sud je primenio paragraf o „neovlašćenoj reprodukciji“.

Knjiga mora da bude povučena iz prodaje u roku od mesec dana. Svi primerci koji se nalaze kod izdavača se konfiskuju, a celokupan materijal koji je upotrebljen za štampanje romana biće uništen.

*

*U oštrim zimama iznenade nas
silovite jugovine, bedni i nemoćni
u krevetima budni slušamo kako
cure istopljeni snegovi, kako
u zemlju prodire mokrina, kako
bubri i puca pod silnim pritiscima
kažemo: žmarci nas podilaze, nokte
zasanjamо u veđe, dahćemo i
ganjamо šuplje misli, a noći su
bele i pune maljavih oblaka
što ih gone južni vetrovi*

(Denis Poniž)

*

Fotokpirao „Dan na devičnjaku“ u jednom primerku, tako da original (rukopis) mogu predati ponovo BIGZ-u malo mirniji.

*

Milivoje telefonom javio da se u „TV-novostima“ pojavio prikaz o „Algolu“

*

Iz Italije Bruno Chiarlione:

„You are invited to take part in an artistic project of mail art, whose title is: ARTIST PROFESSION MAN. The maximum size of the works will be 16x16 cm. Deadline: 30th june 1981. Each participant will be sent a free copy of the catalogue. The matter of ARTIST PROFESSION MAN will be exhibited with movable manifestation at various art spaces.“

*

Anna Banana šalje svoj bilten BANANA RAG no. 16 spring 1981, gde, između ostalog najavljuje, kapitalno delo: „Enciklopedia Bananica“.

*

Rusi pokušavaju da rekonstruišu biblioteku Dostojevskog. Fjodor Mihajlovič je sa strašću čitao filozofsko-politička dela, posebno Hegela, kao i francuske socijaliste utopiste.

Četvrtak, 16. april 1981.

U „TV-novostima“ ubog prikazčić pod naslovom koji sam već uspeo da zaboravim, jer je krajnje ofucan (čini mi se „Poezija bez reči“ ili slično). Čitav tekst je na nivou lista i njegovih čitalaca. Ljut sam na sebe što sam dao knjigu čoveku za koga sam mogao s malim naporom pretpostaviti, ili bolje reći intuitivno osetiti, da ne može ništa pametno reći o signalizmu. Ali, sad, šta je tu je.

*

U „Oku“ se pojavio tekst upućen na adresu Branka Čegeca. Deluje mi dosta dobro. Očekujem odgovor napadnutog, za koji pretpostavljam da bi čak mogao biti nerazumno oštar, jer čini mi se da je Čegec tip malog, prepotentnog siledžije koji neće moći da podnese ove pedagoške šamare.

*

„6. Tako i jezik živi među našijem udima, poganeći sve tijelo, i paleći vrijeme života našega, i zapaljujući se od pakla.

7. Jer sav rod zvjerinja i ptica, i bubina i riba, pripomjava se i pripitomio se rodu čovječijemu;

8. A jezika nikо od ljudi ne može pripitomiti, jer je nemirno zlo, puno jeda smrtonosnoga.“

(Poslanica Jakovljeva gl. 3)

*

Uveče krenem s Viktorom u grad. Nisam ga mogao ostaviti samog kod kuće, Dinka radi. Dogovorio sam se s njom da se nađemo kod „Albanije“: predaću joj dete, pa onda otići u Dom omladine na razgovor s temom „Literatura i sreća“.

U međuvremenu obidem dve obližnje galerije: Kulturni centar (izlaže Dugonjić koga sam još ranije zapazio po nekim scijentističko-tehnološkim i vazarelističkim formama i temama) i Grafički kolektiv (crteži Branka Omčikusa). Moje dobro mišljenje o Dugonjiću, koga sam do sada znao samo po reprodukcijama, na ovoj izložbi samo se potvrdilo.

B. Omčikus, rođak mnogo poznatijeg P. Omčikusa, čije mi se slike, uzgred budi rečeno, jesenas na Sajmu knjiga nisu mnogo dopale, svojim crtežima me je zaista iznenadio, čak više od toga. Verovatno zato što mi je veoma blizak taj tašizam, to gotovo, po meni, kosmičko pulsiranje mrlja i crta, koje sam i sâm početkom i polovinom šezdesetih godina strasno nabacivao na hartiju i male formate hamera.

Po naslovima Omčikusovi su crteži daleko od svake apstrakcije i metafizičkog („Predeo iz krša I“, „Čempresi II“, „Fudbaleri“, „London“ itd.), ali ja ih apstrahujem u svojoj svesti nezavisno od „prizemnih“ asocijacija koje slikar sugerije i u njima vidim svoj nedosanjani kosmos: planeta, čestica, zvezda, svoj apejron.

Zanimljivo je bilo slušati i Viktorove komentare obeju izložbi.

*

U Domu omladine prepuno, uglavnom mladi ljudi, koji su, ruku na srce, tokom dvočasovnog razgovora u povećem broju, ipak, napuštali salu. Stekao sam utisak da je jedino Poniž govorio o temi večeri „Literatura i sreća“. Prof. Damjanović i prof. Kovač uglavnom su se vrteli oko određivanja pojma sreće, njene terminološke i filozofske definicije. Posle, u kafani preko puta, neobavezni razgovor do 11.30 h. Kući u 12, u krevet tek u 1, a u san, verovatno, negde pola sata kasnije.

Petak, 17. april 1981.

Allen memorial art Museum iz Oberlina (Ohajo), poziva na MAIL ART SHOW. Treba reagovati, odgovoriti na devizu (sintagmu) *The Modern World*.

Na pozivnoj listi nacrtana je ruka koja drži bombu. S donje strane bombe vidi se fitilj dok je na gornjoj četkica za zube. Po iscrtanoj četkici stvarno je prelivena nekakva zelena, stvrdnuta pasta. Iznad svega toga piše: This is the Modern World.

Radove treba poslati do 1. maja, pošto se izložba otvara već 4. 5.

*

Bio juče do galerije „Srećna nova umetnost“ da vidim šta se dešava sa pozivima za internacionalnu izložbu „Marke umetnika“. Poslali su samo one pozive koji su otpremljeni avionom. Ostali još stoje. Nemaju para. Jad i beda. Kako li će tek biti s katalogom, koji se u pozivu umetnicima obećava? Pokajao sam se (ovo nije prvi put), što sam uleteo u sve to. U ponedeljak donosim radove za svoju samostalnu mejl-art izložbu. Već se nagoveštava da je kseroks, na kome treba da se izvuče katalog, u kvaru. Šta li će od svega toga biti? Još jedna nova glavobolja, verovatno.

*

Pismo Richarda Kostelanetza, poslato iz Njujorka 28. januara, tek sada stiglo. Richard piše da je upravo primio „Algol“ „which is certainly handsome“. Što se teksta o signalizmu i knjizi tiče, tvrdi da za sada ne može da ga napiše, jer za nekoliko dana napušta Ameriku, putuje za Berlin pošto je dobio šestomesečnu stipendiju DAAD-a. Pita da li ga za tekst mogu sačekati negde do kraja godine, ili: „If I get to Belgrade, perhaps we can do an interview over your work. O? K?“

*

Prema rečima ruskog pesnika Vadima Šeršenjeviča, u osnovi imažinističkog učenja je slika „kao najstabilniji materijal reči“.

Literarni pokret imažinizam u Rusiji okuplja grupu pesnika koja se suprotstavlja futurizmu. Za imažiniste futurizam nije ništa drugo nego povampireni naturalizam, prikazivanje ogoljene sadržine bez odgovarajuće „poetizacije“ za koju se imažinizam posebno zalaže ističući parolu „poetizovanje poezije“. Imažinisti sebe smatraju poslednjim romantičarima, vitezovima poezije, slike i lirizma, nasuprot naturalizmu i fotografskom realizmu za koje se, po njima, zalaže futuristički pokret.

Subota, 18. april 1981.

Ponovo neka vrsta zakasnele zime, usred aprila ceo dan sneg i ledena kiša.

*

Nemci su uspeli da naprave „Priručnik o Kafki“ u dva toma na preko 1.500 strana, sistematizujući na taj način čitavo Kafkino stvaralaštvo u svim njegovim vidovima. Prikaz vremena u kome je živeo ovaj veliki pisac (socijalne i političke prilike u Pragu, Češkoj, Austrougarskoj tog doba, kao i kasnije u Čehoslovačkoj republici). Život i ličnost Franca Kafke, njegov odnos prema porodici, ocu, jevrejstvu, braku, svakodnevnom činovničkom poslu, književnom pozivu itd. Analiza dela pisaca i filozofa (Dostojevski, E. A. Po, Kjerkegor), koji su presudno uticali na njegovo formiranje kao čoveka i stvaraoca.

Navedena su sva izdanja Kafkinih dela na nemačkom kao i prevodi, dramatizacija, filmovanja itd. analizirana je Kafkina estetika, a date su i ocene kritičara o uticaju njegovog opusa na literarne tokove u pojedinim zemljama. Poseban odeljak obuhvatila je ogromna bibliografija.

*

Naučnici jednog instituta u Stokholmu, zajedno s američkim lekarima, završili su ciklus istraživanja o transplantaciji moždanog tkiva.

U toku eksperimenta pacovu-zamorčetu povređen je deo mozga, tako da se mogao kretati samo u krug. Povređeni mozak, zatim, bio je, putem operacije, zamenjen drugim mozgom uzetim od zdravog pacova. Dva meseča nakon presađivanja ponašanje operisanog pacova postalo je normalno.

*

Popodne na televiziji utakmica Željezničar – Rijeka. Snegom prekrivena Grbavica: senke ljudi taško vidljivih kroz guste zavesе kišnih kapi i snežnih pahulja; ljudi koji besomučno jure kroz blato, vodu, sneg, s jednog na drugi kraj igrališta, za loptom dahćući, padajući, kaljajući se, znojeći se, dok se sve oko njih već mrzne. Nalazeći snage za udarac, mržnju i radost, oni pokazuju istovremeno, u toj svemirnoj polutami i prljavobeloj pustoši i praznini, svu čar i sav jad i besmisao igre i borbe čovekove sa nevremenom, samim sobom i kosmosom.

Nedelja, 19. april 1981.

Čitav dan proćerdan u bezuspešnim naporima da, čuvajući Viktora, nešto pročitam ili zabeležim.

*

Pismo Boži Beku, direktoru Galerije suvremene umjetnosti u Zagrebu:

Dragi Božo,

polovinom februara uputih Vam neke od svojih novih knjiga („Algol“ i „Signal Art“) i pismo. Nadam se da ste ih dobili. U pismu sam Vas zamolio da u Vašoj galeriji, u okviru jedne samostalne izložbe, izložim svoj dugo-godišnji istraživački rad u literaturi i umetnosti. Ono što sam do sada uradio istražujući u ovim oblastima mislim da je dovoljna garancija i novine i

kvaliteta, pa prepostavljam da ne postoje nikakve prepreke, bar s te strane, da se ova akcija i ostvari.

S nadom da ćeće se javiti
primite najsrdaćnije pozdrave,
Miroljub

*

Sve više osećam potrebu da napišem jedan opširniji tekst pod naslovom „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“, posebno potaknut anketom „Novija srpska poezija“ u „Književnim novinama“ i sličnom akcijom pokrenutom u „Književnosti“.

Bezočno falsifikovanje svega čega se dotaknu u srpskoj poeziji, uz percutkivanje signalizma, kao glavnog i jedinog avangardnog toka u prelomnim sedamdesetim godinama, čine i dalje oni koji su taj posao radili nesmetano pre deset i više godina (Bogdan A. Popović, Slobodan Rakitić), sada već uz asistenciju novih neotradicionalističkih junosa kao što je Miodrag Perišić i drugi.

*

Dvojica američkih naučnika tvrde da je pre 65 miliona godina džinovski asteroid uništio dve trećine života na Zemlji, uključujući i dinosauruse.

Oni smatraju da je pad asteroida podigao ogroman oblak prašine oko naše planete i smanjio prođor sunčeve svetlosti na njenu površinu. Zbog toga je naglo prekinut proces fotosinteze kod biljaka, pa je došlo do odumiranja morskog bilja i životinja. Na kopnu to je izazvalo izumiranje dinosaura.

Ako je prođor svetlosti bio smanjen samo za stoti deo, kažu ovi naučnici, okeanski fitoplanktoni počeli su da izumiru već posle nedelju dana. Sa izumiranjem ovih mikroskopskih organizama počeli su postepeno da nestaju i oni organizmi koji se njima hrane. Na taj način smrtonosni lanac sve se više širio zahvatajući veliki deo žive mase naše planete. Najpre su, po svoj prilici, nestale one životinje koje zbog izvesnih genetskih i evolucionih osobenosti i neprilagodljivosti nisu mogle izdržati ovaj kosmički udar.

*

„Ne mogu. Nema reči. Govorim kao bez jezika, ruke prodiru kroz vazduh i vraćaju se prazne; ali sve u meni vapi za rečju, koje nema, koju ne mogu naći, koje ne može biti...“

... Možda je sve već izvan.“

(V. Memon, mladi slovenački pesnik, izvršio samoubistvo)

Ponedeljak, 20. april 1981.

Najteži dan u nedelji, jer se posle dvodnevne pauze mora krenuti na činovnički posao. Tamo sam još uvek na „Ostvarivanju ustavnih načela o ravnopravnosti naroda i narodnosti u SR Srbiji (kulturna)“. Posle odlazim do BIGZ-a, po dogовору с Максом, vrativši rukopis zbirke „Dan na devičnjaku“, koji sam fotokopirao. Uspeo sam da razgovaram i sa Radovanom

Blagojevićem, v. d. direktorom i glavnim urednikom, naslednikom Stojšina: obeshrabrujuća prognoza što se tiče ulaska knjige u štampu ove godine.

*

„Um, pošto nema utvrđeno boravište, treba nesmetano da teče.“
(Budistička misao)

*

Stigao je novi, martovski broj „Libellusa“, mejl-art mesečnika koji uređuje Guy Schraenen iz Antverpena, Belgija. Na osam stranica A4 formata puno štampanih radova, obaveštenja, informacija o akcijama i izložbama. Na pretposlednjoj strani Schraenen obaveštava da je 5. februara od mene dobio poštansku pošiljku.

*

Poziv iz Sao Paola od organizacionog odbora Šesnaestog internacionalnog Bijenala. Uz čuveni Venecijanski Bijenale, ovaj u Sao Paolu je jedna od najvećih i najznačajnijih prezentacija modernih tokova likovne umetnosti u svetu. Poziv na manifestaciju ovakvog značaja i ranga pokazuje da mejl-art polako izlazi iz svoje avangardne, andergraund ekskluzive i postaje interesantan za jedan širi krug, kako kritičara, tako i publike. Da li je to za mejl-art dobro, ili nije, i kako će uticati na dalji razvoj ove naše umetnosti, tek će se videti.

Sao Paulo, April 8, 1981.

The 16th Sao Paulo International Biennale (October 16 to December 20, 1981) will present in its Nucleus I the artistic production illustrated by systems of expression and communication that make use of new media.

Mail art works will be included allowing for the creation of an open space for artists who dedicate themselves to this activity in continuous expansion in the world today.

It is of undeniable importance that the public should become better acquainted with this system of art created for the intercommunication of artists...

Send Your participation by common air mail to: „NUCLEUS I – MAIL ART“ BIENAL DE SAO PAULO caixa postal 7832, 01000 – São Paulo/SP. Brasil.

Deadline: July 15, 1981.

*

I ponovo sam u kraljevstvu tom. *Raspuklina*. Sunce. Tutnji brod. Iskriviljuje vilice. *Gluva jupiterovska moć*. Svirep je tvoj *zakon*. Divlje oko. Pod udarom *gromova*. Brizne krv. U maglu. U prah. Iz kristalnih stabala. *Izleću kukcožderi*. Prospi seme. Pred *devicom*. Pred Lamijom. Izranja iz *stećaka*. Jeza zemna.

Utorak, 21. april 1981.

Od Nade Marinković desetak veoma dobrih radova, urađenih na kompjuterskom printeru, posle sugestije kako da, u signalističke (umetničke) svrhe, iskoristi svoje profesionalno znanje iz egzaktnih nauka. Nada je, inače, diplomirani fizičar i radi u Nuklearnom centru u Vinči.

*

Danas je stigla iz Poljske doktorska disertacija Juliana Kornhausera, „Sygnalism – propozycja serbskiej poeziji eksperimentalnej“, izdavač Jagielonski univerzitet, habilitaciona teza broj 47, Krakov, 1981. Rukopis je već godinu dana kod Biserke Rajčić, koja ga prevodi.

Pisati Julijanu i zatražiti još koji primerak, a, možda, i fotokopije njenih prikaza u Poljskoj za signalističku dokumentaciju.

*

Galerija Bar iz grada La Coruna, Španija zove „en una nueva experiencia de Arte Postal“ koja će se održati od 15. maja do 30. juna ove godine.

Sličan poziv i od Detroit Focus Gallery iz Detroita (SAD).

*

„Ne mogu više imati poverenja u svoju ženu, jer osećam da želi da dâ lekaru ovaj dnevnik na proučavanje. Rekao sam joj da niko nema pravo da dira moje sveske. Na želim da ih ljudi vide. Zato sam ih sakrio, a ovu ču svesku nositi sa sobom. Sakriću svoje beleške jer ljudi ne vole istinu. Plašim se ljudi jer mislim da će mi naneti zlo. Ali, ja ču ih i dalje voleti, čak i ako mi budu nanosili zlo, jer sam delo Boga. Ja volim svoju ženu i ona voli mene, ali veruje lekarima. Poznajem ja lekare i shvatam ih. Oni bi žeeli da prouče moj mozak, a ja želim da proučim njihov um. Ali, oni meni ne mogu proučiti mozak ako ga nisu videli.“

(Vaclav Nižinski, „Dnevnik“)

Sreda, 22. april 1981.

Završio sam prvu verziju izveštaja o „Ostvarivanju ustavnih načela o ravnopravnosti naroda i narodnosti u SR Srbiji (kulturna)“ i predao ga zameniku sekretara. U Sekretarijatu, inače, čitav dan neka frka zbog posete mađarskog ministra za kulturu. Zvrje telefoni, utanačuju se sastanci, kupuju pokloni (knjige), raspoređuju na papirima, za stolom i u kolima, zvanice, činovnici po zvanju i rangu, pišu zdravice, itd. Srećom, sve to pored mene prolazi kao laka letnja kiša, skoro da me ne dotiče.

Oko 12 h odem do „Dela“ kod Jovice Aćina po dogovoru. Predam mu skoro sve Ljubišine rukopise, što sam ih imao, zbog knjige koju spremam. Predam mu i radove za broj „Dela“ koji bi bio posvećen signalizmu: dva Ljubišina neobjavljeni teksta i prikaze, Spatole, Groha, Loratotina i Denkera. Treba predati još i tekst Čileanca Dajzlera o „Fortranu“.

*

Uveče s Viktorom gledam polufinalnu utakmicu Kupa evropskih šampiona: Inter – Real. U Madridu, pre dve nedelje, pobedio je Real ubedljivo sa 2:0. I ovde, u Miljanu, igra bolje. Njegovi igrači su mnogo sigurniji, ređa se napad za napadom. Italijani slučajno postižu gol, što naravno ništa ne znači pored madridskog rezultata, dobre igre Realja i kraja utakmice koji se približava. Viktor strastveno navija za Real. Plače kada Italijani daju gol. Ne vredi nikakvo ubedljivanje da je Real bolji i da je, ipak, na kraju, kada se sve sabere, pobedio. Dete oseća nekakvu nepravdu koju ne može da objasni. Vidi da su Realovi igrači superiorniji, želi samo njihovu pobedu i ne pristaje na kalkulaciju: oni su kući pobedili sa 2:0, ovde gube sa 0:1, ipak se plasiraju u finale.

*

Iz Meksika, u poslednje vreme, sve učestaliji pozivi kao ovaj:

Dear Sir,

this is an invitation to participate in the FIRST INTERNATIONAL VISUAL POETRY EXHIBITION, which will be held in Casa del Lago, Universidad Nacional Autonoma de Mexico, in collaboration with the CRAAG (Centro Receptor de Arte-Archivo General). In this exhibition we expect to gather more than 300 artists from all over the world. If You are interested in participation, please send the material You consider adequate; — it should arrive before May 15th to: CASA DEL LAGO, UNAM/ANTIGUO BOSQUE DE CHAPULTEPEC, MEXICO 5 D. F.

We look forward to hear from You as soon as possible in case You are willing to collaborate with us.

Sincerely Yours Cecilio Balthazar
Coordinator de Artes plasticas.

Isti tekst još i na španskom i francuskom.

Četvrtak, 23. april 1981.

Stigao je, konačno, „Signalistički prospekt“ no. 1, prvi signalistički bilten nakon „Signala“ koji se ugasio 1973. godine. Zvanično „Prospekt“ je katalog izložbe, koja još traje u signalističkoj galeriji u Kuli, nezvanično on je glasilo našeg pokreta, tako shvaćen i tako prihvaćen od svih nas. Sledeći korak je izdavanje već pomenutog „Signalističkog almanaha“, koji bi se realizovao u Odžacima. Postoji mogućnost, kako mi je danas u telefonskom razgovoru predviđeno, da se „Almanah“ ne umnožava kao „Prospekt“, već da ide u normalnu štampu na 64 strane u 500 primeraka. Pored radova (verbalnih i vizuelnih), almanahu pridodati još i bibliografiju signalizma, nastavak ranije datih bibliografija u katalozima, „Koracima“ i mojoj knjizi „Signalizam“. Napisati i uvodni tekst u kome bi se dao pregled zbivanja u pokretu i oko pokreta od 1975/76. godine do sada. Posebno se osvrnuti na delovanje Ljubiše Jocića; pomenuti raskid s pojedinim pripadnicima: Rošulj, Sombati, Tucić, Matković, napad Despotova. Na kraju nešto više reći o novoj gardi signalizma.

*

Iz Poljske (Poznanj) „Biulletin maximal art“ istoimene galerije sa prilozima „New tendencies“, „Critic note“, „Information“, „Few pieces of Mail Art“. Uvodni tekst na engleskom Grzegorza Dziamskog „Few reflections on the Polish Art“. Ostali deo biltena ispunjen je prilozima vizuelnih pesnika i mejlartista od kojih zbog obilja imena izdvajam samo sledeće umetnike: Michael Scott, Robert Rehfeld, Birger Jesch, Leonid Frank Duch, Falves Silwa, Paweł Petasz, Robin Crozier, Vittore Baroni, Scott Helmes i R. Prost. Posebno je zanimljiv esej „A theoretical idea of Performance Art“ Klausa Groha.

Negde na poslednjim stranama biltena data su imena izlagača sa izložbe održane u Galeria Rysunku, u istom gradu prošle jeseni pod nazivom „Dzialalnosc rysunkowa“ (Drawing activity). Među brojnim izlagačima Viktor (čije sam crteže poslao) i ja.

Andzej Wielgosz izdao je, tim povodom, kako vidim, i jednu „Xerox-Book“, koja mi, na žalost, nije dostavljena.

Uz biltén je stigao i plakat „Performance“ treće poznanjske galerije (Galeria Nova) sa imenima i fotodokumentacijom deset poljskih umetnika. Štampani su i odlomci iz većih eseja Jorgea Glusberga „Towards a Theory on the Art of performance“ i Roselle Goldberg „Performance. Live Art. 1909 to the Present“, prevedeni na poljski.

*

Jaroslavu Supeku, signalisti iz Odžaka:

Dragi Jaroslave,

dobio sam tvoje pismo, tekst i manifest. Na ovo poslednje odmah ti odgovaram. Hvala ti što si me uključio. Ideja je odlična i ja se nadam da ćeš ovaj projekat uspešno (u saradnji s publikom) relaizovati. Tekst „Čemu original“ je dobar, ti zaista umeš dobro da pišeš. Oba teksta, onaj koji sam dobio ranije i sada ovaj novi, objavićemo u katalogu-almanahu SIGNALIZAM 5, koji ćemo realizovati povodom izložbe u Odžacima. Mislim da je to publikacija gde ćemo se okupiti i izložiti svoje nove signalističke ideje, manifeste itd. Neophodno će biti da tu, na jednom mestu, pokažemo snagu i vitalnost signalizma. Biće dosta teoretskih radova (Ljubiša Jocić, iz zaostavštine, Spasoje Vlajić, Ostoja Kisić, M. Kešeljević, M. Pavlović i drugi). Taj katalog-almanah iz Odžaka treba da bude, na neki način, presudan za buduća izučavanja signalističkog pokreta u našoj kulturi.

Inače, tvoja *administrativna umetnost* sasvim se dobro uklapa u otvoreni, istraživački sistem signalizma. I s te strane, molim te, nikakvih bojazni i bojažljivosti: istražuj, stvaraj, piši.

U ime signalizma – planetarne umetnosti,
topli pozdravi,
Miroljub

P. S. Budi u stalnom kontaktu s Radetom, radite na zajedničkim signalističkim projektima i manifestima.

M.

*

Televizija javlja da je juče u Zagrebu umrla Bela Krleža, dugogodišnja prvakinja Hrvatskog narodnog kazališta, supruga Miroslava Krleže. Na pozorišnu scenu stupila je bez ikakvih uobičajenih priprema (glumačka škola, tečajevi itd.), debitujući u svojoj 33. godini kao barunica Kasteli u Krležinoj drami *Gospoda Glembajevi* februara 1929. godine.¹

*

„ja već znam plivati kao velika i kad sam plivala do beskraja došla sam do sedam tajnih morskih pećina koje je čuvao veliki beli kit ušla sam u kitovo ždrelo od slonove kosti a unutra su bila velika rebra kao na dnu barke koja me ljudjala i vozila do beskraja preko sedam mora kroz sedam morskih pećina

bio je to pravi mornarski život sa sedam kora u kitovom ždrelu od slonove kosti nema prozora samo dva mala prozorčića kroz koje kit šprica vodu u vodoskok do oblaka i puštao me da se popnem na vodoskok od morske pene i tako sam na vrhu vodoskoka gledala život preko sedam brda i sedam mora tako smo dugo plovili do beskraja a onda sam molila kita da me vratи kući jer sigurno je sve strašno i tužno bez mene i svi plaču i kit me onda iskrcao blizu obale a niko nije ništa primetio samo je mama rekla da sam modra i nisam više smela u more a kit je nestao

život je tajna u kitovom ždrelu.“

(Iz dnevnika petogodišnje devojčice)

*

„Lice mu je bilo nekako dečje, sve u bubuljicama, uvek obraslo sedom bradom koja je rasla u zapuštenom pramenju, kao loše oprljeno pile. Bio je sićušan. Odevao se u dronjke... Nosić mu je nešto večno njuškao, uhodio – da se obogati nekom fotografijom, a ne rukopisom. Činilo se da je postojao uvek – čak i pre zemljine kugle – plesan vremena...

Živeo je u Kirovskoj, u maloj ostavi. Mirisalo je na miševe. Nije bilo svetla. Jedini prozor bio je do tavanice zatrpan, zagađen – starudijom, za-vežljajima, nepojedenim konzervama, vekovnom prašinom, kuda je on, kao veverica gljive i jagode, skrivaо svoja blaga – antikvarne knjige i spise...

Da bi dugo živeo, izlazio je na ulicu napunivši usta čajem i natopljenom zemičkom. Čutao je, dok se čaj hladio, ili je mrmljao nešto kroz nos, skačući po barama. Kupovao je sve. Lepio je u albume i prodavaо u arhiv... Bio je ponosan kad bi se u rečniku srela reč ‘zaumnik’.

U svoje vreme on je bio Rembo ruskog futurizma. Tvorac zaumnog jezika, autor „dir bul ščil“, najednom je potpuno napustio pisanje ne umevši ili ne želeći da se prilagodi nastupajućem vremenu klasicizma... Kručonih je imao stihove:

1 Naknadno, nakon smrti Miroslava Krleže, krajem godine, iz izjave jednog hrvatskog pisca i izdavača, beležim da je Bela Krleža u stvari „Leposava Kangrga, Srpski-nja iz Like“ (Otočca). Muž joj je, kažu, promenio ime u Bela, jer nije mogao da živi s tamo „nekakvom Leposavom“.

*Zaboravih da se obesim
Lećim
Ameriku*

Imao je prefinjeno obrazovanje, napamet je mogao kazivati stranice iz Gogolja, dragog kladenca futurista...

Ju – u – ja – a! – započinje, pljuvačka vam nadode, vidite ta uskršnja jaja kao čigru koja se vrti na stolnjaku. *Zuhrr...* Glasom najviše patnje i sladostrašća, malaksavajući, dižući se na prste i uspijajući usne kao za zvižduk ili poljubac, izgovara najistanjenijim brilijantskim tonom *Mizjunj, Mizjunj!...* Sve je u tom *mizjunj* – i mlade devojke sa isturenim malim prstom, koje ceremonijalno uzimaju suvo grožđe iz lepih zdelica, i zanosna melodija Pauka (Tarantela) i Snežane i, na kraju ta najbolnija nota ruske duše i ruskog života, nota težine, izgubljenih iluzija...

On zamre, ne skidajući dlanove sa usana, kao da očekuje otklik svoje mladosti – snažan, ponovo sivooki princ, ponovo jutarnji rog ruskog futurizma – Aleksej Jelisejevič Kručonih.

Sve je prodao, svoj život, prijatelje... Ali jedno nije prodao – svoj ton i poeziju. Jednostavno je prestao da piše. Poezija je prijateljevala samo s njegovom mladošću. Jedino je sa njom ostao čist i častan.“

(Uspomene Andreja Voznesenskog)

BESMRTNOST

*Mceh
Hici
Muh
Cl
Lam
Ma
Cke*

(A. Kručonih, 1917)

Aleksej Jelisejevič Kručonih (1886–1968)

Jedan od najvećih eksperimentatora među ruskim futuristima. Stvarao je vizuelnu i zvučnu poeziju, crtao i ilustrovaо svoja dela. Po podacima američkog poznavaca ruskog futurizma V. Markova, izdao je 236 pesničkih plaketa većinom napisanih rukom i izvučenih na starinskoj mašini za umnožavanje – hektografu. Učestvovao je na brojnim futurističkim priredbama, zastupljen je u zbornicima. Pesnik Asejev u svojoj panorami „Majakovski počinje“, svrstava ga, uz Majakovskog, Hlebnjikova i Pasternaka, u krug velikih ruskih pesničkih imena. Poznat je i kao teoretičar i praktičar „zatumnog“, metalogičnog i iracionalnog jezika. Kručonih je u svojim eksperimentalnim pesmama često koristio i afektivni jezik psihički labilnih ljudi, šizofreničara, ekstatični govor verskih zanesenjaka i religioznih sektaša.

Petak, 24. april 1981.

Težak dan u Republičkom sekretarijatu za kulturu: odlučivalo se o mom zahtevu za povećanje plate podnetom još 16. februara. Uz neke druge tačke, gotovo farsična rasprava trajala je puna tri sata da bi na kraju zajapureni činovnički samoupravljači odložili svoju odluku za sledeću sednicu Radne zajednice. Pojedi bližnjega svoga.

*

Pjer Garnije (Pierre Garnier) šalje mi svoju najnoviju knjigu „Tristan et Iseult“ (Poeme Spatial), Editions Andre Silvaire – Paris, Collection Spatialism, sa lepom posvetom.

Ilza Garnije (Ilse Garnier), pesnikova supruga, takođe spacijalistička pesnikinja, predgovor ove knjige započinje rečima: „écrire – incire – Tristan et Iseult entre l'alpha et l'omega. Les signes écrits constellent le livre des amants. C'est le début et la fin, c'est le livre des livres.“

Les amants forment leur propre constellation parmi les éléments de l'espace et du temps; le ciel et l'eau – et la terre qui temps et temporaire cherche à dissoudre l'amour.

C'est ainsi qui dès les premières pages sont posés les symboles: dualité et unité, tension, attraction, globalité, dissolution. Mot et signe, parole et silence.“

*L'Amour
la mer
l'Amour
le sable
l'Amour
le ciel
l'Amour
la mer*

(iz poeme)

Uz knjigu katalog: „Pierre Garnier, vingt ans de poesie spatial“ an exhibition organised by the Design Department at the London College of Printing, 30 january – 20 february 1981.

„Spatial poetry belongs to the evolution of a poetry which rests more and more on emptiness, on the void. It is born of the void at the edge of language.

Today's poets have recognised that poetry is created in the void, that it is born of the void, even – that the very words put down by the poet become diagrams of the void, primitive forms and forces patterns of energy. To have an acute awareness of this phenomenon is to be a spatialist.“

(from „Qu' est-ce que la poesie spatiale?“
by Pierre Garnier, 1979)

*

Razgovor sa Biserkom Rajčić; bila je do Korinta, zato je nisam mogao pronaći ovih dana. Još uvek ne može da prevodi Kornhauzera do leta, zbog velike obaveze prema „Slovu ljubve“. Za njih prevodi s poljskog podeblju knjigu iz semiologije. Ima potpisani ugovor s rokom, pa mora na vreme da završi. Napomenula je da će, možda, esej Bjenjkovskog o avangardi, gde govorи i o signalizmu, prevesti za „Delen“, pošto nije obiman. Svoj prevod Kornhauzerovog teksta u Letopisu još nije videla. Obećao sam joj da ču „Gradinu“ i „Letopis“ poslati Kornhauzeru uz „Signalistički prospekt“.

*

Bolovi u glavi, malaksalost. Čitavo popodne i veče s detetom lutamo gradom; Dinka pokušava da mi kupi jaknu, ali bez uspeha. Uveče, pri povratku, uhvati nas blaga prolećna kiša.

*

Kako stvarati uz svakodnevne sitne poslove i obaveze, uz sve ono što odvlači pažnju, parciše duh, onemogućava ga da se bavi sam sa sobom, da se koncentriše u sebi i po sebi do iscrpljenja, do grča i bola iz kog će poteći reči, slike, krik izoštrenog življena i krik oživotvorenog mišljenja utkanog u signalistički tekstum, pletivo ikona i jezika u otvorenom prostoru i vremenu bez kraja i početka.

*

3. „Kakva je korist čovjeku od svega truda njegova, kojim se trudi pod suncem...“

5. Sunce izlazi i zalazi, i opet hiti na mjesto odakle izlazi.

6. Vjetar ide na jug i obrće se na sjever: ide jednako obrćući se, i u obrtanju svome vraća se.

7. Sve rijeke teku u more, i more se ne prepunja; odakle teku rijeke, onamo se vraćaju da opet teku.

8. Sve je mučno da čovjek ne može iskazati; oko se ne može nagledati, niti uho može naslušati.

9. Što je bilo to će biti, što se činilo to će se činiti, i nema ništa novo pod suncem...“

10. ... sve je taština i muka duhu.

17. I upravih svoje srce da poznam mudrost i da poznam bezumlje i ludost, pa doznah da je i to muka duhu.

18. Jer gdje je mnogo mudrosti, mnogo je i brige, i ko umnožava znanje, umnožava muku.“

(Knjiga propovjednikova, gl. 1)

*

Muzej savremene umetnosti:

„Molimo Vas da prisustvujete otvaranju izložbe Mladena Srbinovića, retrospektiva 1959–1980, u utorak 28. aprila 1981. godine u 18 časova.“

*

Hannes Clerico, industrijalac: „Clerico und Schmidt“ industrie, Chemie Muehlenbau piše mi:

„Dragi Miroljube,

Vi ste poznati mejlartist, ja sam kolezionar i imam o ovom umetničkom pravcu u svom centru ogroman materijal. Ako želite, mogu Vam nešto od mejl-art materijala fotokopirati i poslati. Pišite mi.

Srdačno Hannes“

*

Veoma uspela pošiljka Emmetta Walsha iz Cleveland Heightsa, Ohajo, u A4 formatu, savijena na tri dela i upućena kao avionsko pismo. Na prednjem (spolnjem) delu, gde je stavljena adresa primaoca, bezbroj neoficijelnih maraka, štampanih u crno-beloj tehnici i u boji. U gornjem desnom uglu, umesto marke, TV-ekran i na njemu ispisana pesmica:

*The wind in my heart
The wind in my heart
The dust in my head
The dust in my head
The wind in my heart
The wind in my heart*

Unutrašnja strana ispunjena je pečatima, nalepnicama, markama i jednom slikom umetnika, ili nekog njegovog prijatelja, isečenom na četiri dela, pa ponovo lepljenom. Pečati: *Real* i *Video*, verovatno idu uz drugi pečat (vizuelni) kojim se otiskuje glava čoveka sa nekim specijalnim aparatom na očima. Taj pečat zauzima više od polovine strane i otisnut je u više boja. Posebno je ispečatana u jednom nizu reč **REAL**. U gornjem levom uglu pečati: **ORIGINAL**, **PRINTED MATTER** i **SPECIAL HANDLING**, jedno preko drugog, onda po dva slova u plavoj i crvenoj boji FF, dok su u levom donjem uglu otisnute reči **PAST DUE**. Na gornjem delu strane su dve nalepnice (sličice) sa naslovima: **NEBRASKA LUMBER MILL** i **ACROSS THE SALTY WATERS**. U sredini, između nalepnica i otiska pečata, koji pokazuje glavu čoveka, autorova marka: **AMERICA'S BEST SELLING COOK BOOK!** **BETTER HOMES, NEW COOK BOOK**. U desnom gornjem uglu pečat **ICARUS** sa dve spojene šake i kažiprstima usmerenim u dva suprotna pravca. Tu je i potpis Emmetta Walsha uz oznaku 4/5.

*

Trenutak *sumnje*. Po izlasku iz Lo-kiong-hieni. *Brzaci*. Nebo nepomično. Vrata nemaju izlaza. *Znao si*. *Strvoder goni*. *Pesmu*. *Skitnicu*. S one strane *rađanja* i smrti. Tmurna taborišta. *Grotlo* hučno. *Jek iz hudodola*. Gde smo? U divljoj zobi. *Nagi*. Ružni. Sunce iščezava. Ispod mora. *Miriše*. Na tamjan.

Subota, 25. april 1981.

Uputio sam nekoliko pošiljki za izložbe čiji su se rokovi približili. U međuvremenu stiže katalog sa izložbe Michelea Perfettija AL DI QUA DELLA PAROLA AL DI LA DEL IMAGINE u Gramšijevom Institutu u Ferari. Izložba traje od 17. aprila do 5 juna. Uvodni tekst Gilla Dorflesa: MICHELE PREFETTI: BEFORE THE WORD, BEYOND THE IMAGE.

„*Poesia visiva* is a poetic language which may easily cause some misunderstanding – however justified enough – because it is considered to be tied to the comprehension of a given language, i. e. the person who wants to be able to weigh the connection between word and image thoroughly must know that language very well.“

(G. Dorfles)

*

Jutarnja kupovina u prepunoj „Gorici“: dvanaest jogurta, dva slatka mleka, kilogram hleba, čaša sa eurokremom, čajevi od nane i lipe, kompot od krušaka u tegli, dva pakovanja pšeničnog griza, jedan veći sapun (likosan prima lux, Merima), azulyn, penušava pasta za zube – nova formula i dve čokolade za kuhanje.

Usput na kiosku: „Politika“, „Ekspres politika“ i „Politikin zabavnik“, puno gorivo za nedeljni vikend.

*

„Bela rupa nije ništa čudniji objekt od crne. Ona je jednostavno njena suprotnost. Crna rupa je, naime, implozija, a bela rupa – eksplozija. Ništa ne može da pobegne iz crne rupe. Sve, međutim, ranije ili kasnije moraće da izđe iz bele rupe.

Ako se o crnoj rupi razmišlja kao o pojavi, onda su bele rupe njihova odgovarajuća anti-pojava.

Po rečima teoretičara Roberta Helminga, crne rupe mogu snabdevati bele rupe.

Fizičar Džon Viler veruje da čitava mreža tunela povezuje različite univerzume u supersvemiru.“

*

„Poštovani druže, drugarice,
od januara 1980. godine Udruženje književnika Srbije deluje na delegatskom principu. Jedna od bitnih promena u konstituisanju Udruženja odnosi se na uvođenje principa teritorijalnog organizovanja i delovanja pisaca. Kao što je poznato, na osnivačkoj Skupštini februara 1980. godine konstituisana je Beogradska sekcija koja okuplja oko 350 književnika koji žive i rade u Beogradu. Radom sekcijske rukovodi sekretarijat od 7 članova, čiji je mandat dve godine. Najmanje jednom godišnje održava se skupština Sekcije, a radni plenumi zakazuju se po potrebi.“

Odlukom Skupštine Beogradske sekcije sekretarijat se obavezuje da redovno informiše članstvo o svom radu kao i aktivnostima Sekcije. U tom

smislu želimo da Vas upoznamo s dosadašnjim tokom konstituisanja Sekcije, rezultatima i akcijama koje se vode.“ itd. itd.

*

Iz mojih slabina. *Grozd*. Bubašvabe što pretražuju raj. Ne mogu iskōpati. *Seme zemlje*. Tamo su *zatvorene* zveri. Lisičja glava. *Jezik* vuka. Puši se lavlja *krv*. Udaraju u tvoje grlo. Oprezno. *Tajanstveno*. Izgovorene reči. *Jutarnja* gorušica. Zar nije dosta? Golopnjača u travi. *Zjapine*. Krševine. Noć. *Pod naletima* oluće. Zamiriše. Ljudski. *Izmet*.

Nedelja, 26. april 1981.

Noćni košmar, san mora za koji imam utisak (nisam baš sasvim siguran) da se ponavlja. Mesto snova je poslednjih meseci (možda i godina) gotovo uvek Ćićevac. Ovoga puta, železnička stanica potpuno usamljena, odsečena od sveta u nekoj belini, u pustinji okupanoj svetlošću. Nikakve sličnosti sa pravom stanicom u Ćićevcu, ali u snu znam da je to ona. Nema vozova, čak ni šina, ni drugih zgrada, nema varošice, koja se u stvarnosti prostire u gustom nizu kuća s baštama odmah ispred stanice. Sve je pusto. Nisam svestan (ne osećam ga) ni svog sopstvenog fizičkog prisustva kao da sam negde sa strane iz nekog drugog prostora. Posmatram zadržljenu belinu zidova, belinu horizonta, neba, čini mi se čitavog svemira tamo negde iznad male izgubljene stanice. U svom tom pustom prostranstvu samo jedan čovek. Znam da je šef stanice, ali se više ne sećam da li baš nosi njegovu uniformu. Dosta je mlađi od mene, ipak u njemu prepoznajem svog školskog druga iz Ćićevca. Odmah, u snu, setim mu se prezimena: Babić, tako smo ga i zvali. Otac mu je bio poštar. Pravog lika svog druga Babića dobro se sećam. Ovaj šef železničke stanice, daleko mlađi od mene, uopšte ne liči na njega, ipak ja verujem, zapravo siguran sam da je to on. Hteo bih da mu pridem, da porazgovaramo, da mu kažem ko sam...

*

Berite *plodove*. I celivajte se. Pod uljanikom. Pod lelijom. To je onaj zov. *Crvena linija* između života i smrti. Samo u Južnopolutarskoj struci. Kada proključa kornjačina krv. *Ne pitam*. Ispljujem: žezlo, Kerbera, sedamdeset i sedam demona. I sve je tu: džinovski kompas, *beli okean*. Drhti slomljena pokorica limfe. Vi ste anđeli. U tamnom *magnezitu*. U zmiji. Na uzletištu. Presahnuće potoci Misirski. *Zariće se* trn. U ružičasto meso. Ja sam vaša žetva. I vaše vino. *Hleb* koji lomite. Inoverjem.

Ponedeljak, 27. april 1981.

Kod Vese Ilića u Zavodu za proučavanje kulturnog razvitka. Vesa je, nekako, umoran, ugojio se, omlojavio, očigledno rezigniran. Veoma se trudio da mi pomogne preturajući po ogromnoj gomili knjiga, studija, časopisa u svojoj kancelariji, tražeći nešto što bih mogao koristiti za izveštaj o stanju

u kulturi narodnosti sa užeg područja Srbije. Ipak, nisam izdržao i na posredan način prebacio sam mu što još, posle puna dva meseca od obećanja, nije ni započeo pogovor za „Čorbu od mozga“. U jednom momentu učinilo mi se, čak, da od toga neće biti ništa.

*

Veoma zabrinut za Dinkino zdravstveno stanje. Bolovi ispod desne plećke već mesecima ne prestaju, naprotiv, pojačavaju se. Izvor tih bolova može biti različit: žuč, jetra, kičma, bubreg ili neki bezazleni nerv.

*

Na francuskim predsedničkim izborima, u prvom krugu, Žiskar i Miteran izlaze kao pobednici. Pošto su eliminisali svoje protivnike, a sami se nisu „apsolutizovali“, tj. dobili absolutnu većinu glasova, kroz dve nedelje ponoviće svoju trku, svoj sedam godina iščekivani i pripremani derbi, u kome će Žiskar, najverovatnije za pola brnjice u finišu ponovo trijumfovati.

*

Reči zaludne. Posle toliko vekova. *Sled* i sleme. Magle lutaju. U glavi. U krvotoku. *Izranjaš* iz reke. Čemeran i *žedan*. Blaga groznica. *Otvara* prostore. Znak Erosa. Ne boj se. *Ovde sam*. Bićeš dah olujni. Čudesno *preobraženje*. Tamo gde se oblikuje. *Svet*. Mrav gde diše. Pčela *zoba* cvet. Tamo. Pod plasti *kiše*. Jezik se moj. Rasprskava.

Utorak, 28. april 1981.

Ponovo pre podne do Zavoda za proučavanje kult. razvitka. Ovoga puta odneo sam Radoslavu Đokiću Kornhauzerovu knjigu. Dogovorili smo se oko nekih prevoda iz drugog dela studije za „Signalistički almanah“. On je dobar znalač poljskog. Pre više od deset godina bio je u Krakovu na Univerzitetu kao predavač na katedri za jugoslavistiku. Prepostavlja da je, možda, i Kornhauzer jedan od njegovih tadašnjih studenata. Na kraju, sâm je predložio da prikaže knjigu za „Delo“. Njegov prevod reči *propozicija* iz naziva studije nije, međutim, ni *predlog* ni *program* već *pravila*, dakle „Signalizam – pravila srpske eksperimentalne poezije“. Dugo smo o tome diskutovali i sa Vesom. Zadržao sam svoje mišljenje da bi pravo značenje reči *propozicija*, u ovom slučaju bilo *program*, nikako *predlog*, dok je dosta diskutabilno *pravila*.

Sreda, 29. april 1981.

Prostor-Vreme je zakriviljeno. Potvrda za to je zrak svetlosti koji ne putuje pravo već se pod uticajem gravitacionih sila povija. Mi možemo zapaziti zakriviljenost neke površine u prostoru, ali spoznaja zakriviljenosti samog prostora izvan je ljudske moći.

Živimo u svetu u kome svi fizički objekti, od atoma do galaksija, menjaju svoje dimenzije tako da relativna rastojanja među njima ostaju neizmenjena u vremenu pa posmatrač i ne primećuje dilataciju (širenje Svemira).

Ako je dilatacija realnost našeg sveta (Svemira), svet sa nenarušenim prostor-vremenom (dakle, ravni prostor koji ne trpi dilataciju), postoji samo u našoj imaginaciji (mašti).

Mase svih tela u Svemiru rastu neprekidno takvom brzinom da gustina materije ostaje nepromenjena u vremenu. Kao što ne opaža širenje Svemira, a on se, ipak, širi, posmatrač ne zapaža ni porast mase.

Uzaludno je donositi sudove o početku Svemira, jer sama priroda stvara branu koja onemogućava da se fizičkim sredstvima taj problem razreši.

Svemir nastaje „tu“ i „sada“.

(Neke teze iz doktorske disertacije „Hibridni modeli Svemira s neprekidnim porastom mase“, našeg mlađeg naučnika S. Selaka, čiji je recenzent bio poznati kosmolog Fred Hojl)

Četvrtak, 30. april 1981.

„Mislaid Information“, mejl-art publikacija (zbornik, antologija) većeg formata. Priredili su je Jane Naybor i Philip Somerville sa Riverina Collegea iz grada Wagga Wagga, Australija. Objavljen mi je „Signal Art“ na dvadeset i šestoj strani.

Petak, 1. maj 1981.

Putovanje u Bijeljinu s Dinkom i detetom i dva očajna, dosadna i izgubljena dana u bosanskoj kasabi s kraja dvadesetog veka. Naravno, nije dugo trebalo čekati na mog osvedočenog neprijatelja, kišu.

Subota, 2. maj 1981.

Kupujem „Oko“ s odgovorom Čegeca. Dečko ne odustaje, mada se još više upetljao, posebno ono s Mikelanđelom i reprodukcijom. Očigledno je potpuno nepoznavanje novih umetničkih kretanja (konceptualizam, mejl-art i ostalo), kao što sam i pretpostavljaо.

Nedelja, 3. maj 1981.

Povratak kući u Beograd. Zabrinut sam što se ne javlja majka Stole iz Ulcinja. Ipak, očekujem da će ovih dana, neposredno posle praznika, doći.

Od Schumakera, San Francisco, mali špil belih kartončića u žutoj kesici. Na kartončićima rečenice i reči: A DOG BARKS – TREES – FENCE – GRASS – YARDS – SIREN – DISTANCE – NIGHT SIDEWALK – STARS, itd.

Magali Lara, Nicolas San Juan 1421, Mexico 12 D. F. šalje seriju maraka sa svojim crtežima.

Ponedeljak, 4. maj 1981.

U Ministarstvu još uvek rad na Izveštaju o ostvarivanju ustavnih načela o ravnopravnosti naroda i narodnosti u užoj Srbiji (kulturna). Pregledao sam dosijea sedam opština u kojima žive manjine i otišao do doma kulture „Đuro Salaj“, koji organizuje koncerte za Šiptare što žive u Beogradu, itd.

*

Iz Lunda (Švedska), Institut of Art History šalje knjižicu Johna Feknera „Stencil projects“, plakate: Paula-Armanda Gettea „Exotism as banality“, Paula Freislera „Craze Design“, Anne Banane i Billa Gaglionea „Lundadaland“, Andrzeja Berezianskog „Roks“ (mechanical drawings) i Seana Sellema.

*

Ekspres-preporučeno pismo Ranka Igrića, pesnika iz Zagreba, u kome piše da se oseća „posredno krivim zbog (svega) ovog što se zbilo na relaciji: Vi – Čegec“, pošto je on moju knjigu dao Branku Čegecu. Kaže, takođe, da mu ne može nikako oprostiti što je „Signal Artu“ prišao samo s jednog, i to pogrešnog stanovišta, odbijajući apriori svaku mogućnost da se upusti u analizu knjige. Na kraju pisma: „Vjerujem da ovaj brrrrrčkajući ekshibicionizam nije postao prepreka u našem daljem kontaktiranju,

puno Vas pozdravljam
Ranko Igrić

*

R. Javlja da je tek danas dobio pismo (poziv) od Happy new art gallery:

Happy new art gallery
students cultural center
m. tita 48, 11000 beograd
tel. 681 — 144

Dear friends,

Together with the Gallery Happy New Art from Belgrade, we are organizing an exhibition of „ARTISTS' POSTAGE STAMPS“.

You could send your original works, published artists' postage stamps or their copies.

All the received material will be exhibited. After the exhibition it will go to the Signalist Documentation Centre and to the Documentation Centre of the Gallery Happy New Art.

The exhibition will take place from september 15th – 30th 1981.

A catalog will be published as well.

Please tell your artist friends about this show.

Send your works to the following addresses:

Miroljub Todorović
SIGNALIST DOCUMENTATION CENTRE
Dobrinjska 3
11000 Belgrade, Yugoslavia

or Slavko Timotijević
Happy New Art Gallery
Students Cultural Centre
Maršala Tita 48
11000 Beograd, Yugoslavia

*

„Parallelogramme“ no. 4, mart-april 1981, donosi brojna obaveštenja o kanadskim galerijama i umetničkim centrima.

*

... stajao je na samom kraju utabanog puteljka pred svitanje omamljen mirisom šume sa nogama mokrim od rose gotovo nag i suviše uzbuden onim što vidi i oseća jezika pometenog riđe brade i kose koja mu je skoro skrivala čelo i oči pred predelima ispunjenim tišinom presečenom tek po kojim uzne-mirenim glasanjem ptica iz vreža i žbunova na obodima lazina ili iz tamnog srca dubrave odakle mu je u susret dolazio bešumni potok kao zmija viju-gajući kroz travu igrajući se grumenjem zemlje peskom korenjem drveća i žbunova ostacima buba i sasušenog lišća hitajući ka rečici na samom rubu doline tamo gde ga čeka uvir i umir rast snage i bratstvo svetlucavih riba stajao je sam samcit kao mesečar pred otvorenom utrobom šume nem u molitvenom miru pod nebom i zvezdama koje su se polako gasile...

Utorak, 5. maj 1981.

Razgovor sa Svetom Lukićem o književnoj večeri i izložbi povodom „Algola“, u galeriji Doma omladine, na kojoj i on treba da uzme učešće zajedno sa Denisom Ponižom. Kaže mi Sveta da je ovih dana bio zauzet sređivanjem svoje dokumentacije, posebno napisa i kritika o njegovim knjigama. „Pregurao sam pedeset – žali se – a to još nisam sredio“. Kod mene mali osećaj zadovoljstva da bar nešto od toga imam kako-tako sređeno što će mi, nadam se, kasnije omogućiti da neke stvari mnogo preglednije sagledam.

*

Mile Đorđević obećao da će danas početi s radom na fotografijama za izložbu u Domu omladine. Nazvati ga sutra.

*

Razgovor sa R. R. oko „Textuma“. Ne verujem da je urađeno i ono za šta on tvrdi da jeste. Uopšte, čini mi se, da je držanje R-a u najmanju ruku čudno

kada se radi o ovoj mojoj knjizi. Voleo bih da se varam, ali kao da on nešto koči oko „Textuma“. Nešto tu nije u redu, a ne mogu da razjasnim šta.

*

Dobrica Kamperelić poziva na internacionalnu izložbu „Ars as Idea“, koja će se održati u Salonu knjige Biblioteke grada Beograda, Zmaj Jovina 1, od kraja maja, do kraja juna.

*

Od galerije „Sincron“ iz Breše, Italija, već dvanaest godina neprekidno dobijam informacije o izložbama i kataloge. Ovoga puta u toj veoma agilnoj galeriji izlaže Winifred Gaul.

Sreda, 6. maj 1981.

Umoran, bolestan, nervozan. Ne javlja se Kiti iz galerije Doma omladine, po svoj prilici stvar se zamrsila, stari „prijatelji“ koče književno veče i izložbu.

Na poslu završio drugu, znatno obimniju verziju „Izveštaja o ostvarivanju ravnopravnosti...“

Od majka Stoleta pismo, kaže da je u Ulcinju lepo, da uživa i da će doći tek 15. maja.

Poziv od Zajednice penzijskog i invalidskog osiguranja za grad Beograd da se javim invalidskoj komisiji na kontrolni pregled u roku od dvadeset dana.

*

U Joang Ling Gallery, Gainesville, Florida, Tommy Mew je 2. maja otvorio izložbu „Paintings and selected works on paper“.

*

Upućena pisma „Libellusu“ (Guy Schraenen), informativnom listu „Parallelogramme“ i Richardu Padwicku iz Sunderlanda, Engleska. Poslat materijal o Signalističkom dokumentacionom centru.

*

Bojimo svoju decu živim bojama. Zelenom. Žutom. Plavom. Ona plaču. Predosećaju. Suze im spiraju boje s lica. Nežno ih hvatamo za udove, prinemosimo strmoj litici klisure i bacamo u reku. Reka besno huči ispod naših nogu. Krvava je. Gusta, crvena pena odbija se od stena. Škropi naše oči. Strašna je to tajna.

Četvrtak, 7. maj 1981.

Poznati poljski slavista, univerzitetski profesor i kritičar, jedan od recenzentata Kornhauzerove studije Jan Wierzbicki u tekstu „Književnost

danas – 1980“ objavljenom u riječkom časopisu „Dometi“ broj 6, 1980, do koga slučajno dođoh:

„Kada vođa srpskog signalizma, Miroljub Todorović, rušeći do temelja jezik književnosti kao instituciju, istodobno propovjeda strogu znanstvenost svoje doktrine, prima pjesničku pozu i nudi neku metafiziku, njegova gesta djeluje kao pokušaj obnavljanja onih pravila književne igre, u koje nitko više ne vjeruje. Slično Todoroviću ponašaju se oni najekstremniji današnji avangardisti. Njihovo rušenje književnosti zapravo je očajnički napor da se sačuva ona stara vjera u književnost, koja otkriva, spoznaje i sluti.“

*

Od Mikelea Perfetija ponovo katalog, ovoga puta sa izložbe u Centro Culturale G. Rodari, Ferrara. Naziv izložbe: POESIA SECONDO CONSTITUZIONE (cartoline illustrate con baloon ad uso mail-art).

*

Odlazak do doktora Đorđevića: uputi za fizijatra, neurologa i otorinolaringologa. Posebni uputi za laboratorijske analize potrebne invalidskoj komisiji na koju idem.

Kod specijaliste za uho, grlo, nos uspem da izbegnem penicilinske injekcije; konstatovano jako akutno zapaljenje grla. Dobijem rondomicin i kapi za nos. Ponovo da se javim u utorak popodne.

*

Iskustvo egzistencije – najčešći i najsulimaniji izvor poezije.

*

Pesma je skriveni govor žudnje.

Utorak, 12. maj 1981.

Književne večeri i izložbe u Galeriji Doma omladine neće biti. Razlog: upravnik doma Nikola Višnjić ne može (ili ne želi) da plati Denisu Ponižu put avionom od Ljubljane do Beograda. Kiti se, kaže, borila, ali nije uspela. Uteha, možda izložba najesen.

*

Zoran Markuš javlja telefonom da me je, pored Miodraga B. Protića, Mojovića, Safeta Zeca, Damjanovskog, Cvetkovića i još par slikara, odabrao za neku izložbu u Banjaluci. Kaže da je pre dvadesetak dana primio „Algol“, koji ga je impresionirao, i traži da vizuelne pesme isečem iz knjige i nalepim na dva paspartua većeg izlagačkog formata. Dogovorimo se da se nađemo u četvrtak u 17 h u Dobrinjskoj.

*

Zastoj na Dnevniku, uglavnom zbog toga što sam dva-tri dana radio na odgovoru Branku Čegecu u „Oku“. Rezultat, nešto više od pet kucanih

strana teksta za koji mislim da je sasvim dobar. Time bih i završio polemiku, što sam i napomenuo u pismu Josipu Brkiću, zameniku glavnog urednika.

*

Milisav Savić mi u razgovoru kaže da će tekst Denisa Poniža o „Signal Artu“ ići u prvom junskom broju „Književnih novina“.

*

R. javlja da je B. S. u „Hidu“ (februarski broj) objavio vrlo grub napad na „Algol“, mene, signalizam, vređajući i ostale članove pokreta kao moje epigone. To je po svoj prilici onaj isti tekst što je preveden s mađarskog i nuđen „Književnoj reči“, koja je zbog nepismenosti odbila da ga objavi.

*

Poslao Ranku Igriću jednu dopisnicu i knjige: „Algol“, „Signalizam“, „Poklon-paket“, „Naravno mleko plamen pčela“ i „Kyberno“. Posebno još i dva „Signal Arta“, pošto je najavio prikaz nekog Jelinčića u osječkoj „Reviji“.

Sreda, 13. maj 1981.

Pismo Julijanu Kornhauzeru. Prekjuče sam mu poslao „Gradinu“ 8, Letopis i „Signalistički prospekt“.

Dragi Julijane,

dobio sam tvoju knjigu o signalizmu i veoma sam ti zahvalan na njoj i trudu koji si uložio istražujući i pišući o pokretu.

Kao što znaš, Biserka Rajčić je pojedine delove tvoje studije iz rukopisa prevela, i ja ti šaljem „Gradinu“ i Letopis Matice srpske gde su ti eseji objavljeni. Biserka je još pre godinu dana prevela oko 80 stranica (završni deo: Stilistička analiza), od toga je sve objavljeno osim „Konkretne poezije“, koja treba da se pojavi u časopisu „Književnost“. Na žalost, Biserka od tada nije više prevodila studiju, sem kraćeg teksta iz uvodnog dela (objavljen je u „Književnim novinama“). Ona se dogovorila s J. Aćinom, još prošle godine, da za „Delo“, u više nastavaka, prevede delove tvoje knjige, ali je, kako kaže, sada prezauzeta oko prevodenja više knjiga za jednu izdavačku kuću, pa je ovu stvar morala odložiti.

S Aćinom sam se i sâm dogovorio za jedan broj (ili blok) „Dela“ posvećen signalizmu. Pored tvog teksta (koji još nije preveden), o signalizmu pišu: Adriano Spatola, Pierre Garnier, Michele Perfetti, Klaus Peter Dencker, Denis Poniž i drugi. Biće objavljeni nepublikovani tekstovi Ljubiše Jocića vezani za signalizam, kao i neki teoretski prilozi signalista. U tom broju Radoslav Đokić (bio je u Krakovu na vašoj katedri pre petnaest godina kao predavač) prikazaće tvoju knjigu, pošto sam mu odmah dao primerak koji si mi poslao.

Ovde se sporimo oko prevoda naslova knjige, odnosno reči *propozycja*. Biserka prevodi: SIGNALIZAM – PREDLOG SRPSKE EKSPERIMENTALNE POEZIJE. Đokić umesto predlog predlaže PRAVILA, a ja smatram da je

najbolje PROGRAM. Molim te preseći taj Gordijev čvor i javi šta smatraš kao najbolje rešenje.

Sa izdavanjem knjige stvar je zastala, kako zbog prevoda, tako i zbog drugih okolnosti. „Gradina“ je još uvek u prvom planu kao izdavač, ali postoje mogućnosti kod beogradskog „Rada“ (štampali su „Algol“), dok Biserka predlaže još i Maticu srpsku. Prethodno bi najveći deo studije bio objavljen u listovima i časopisima.

Da ne zaboravim: ako možeš, pošalji mi još tri primerka knjige (po jedan bih dao Narodnoj i Univerzitetskoj biblioteci u Beogradu). Pre više od pola godine stupio sam u kontakt sa Stefanom Morawskim i zainteresovao ga za signalizam javivši mu da si ti napisao studiju. Velika je moja molba da mu pošalješ primerak na adresu: Waszyngtona 20 M21 03-910 WARSZAWA.

Prikaze knjige koji se pojave u poljskim časopisima pošalji mi (ili fotokopije) radi dokumentacije.

Ovde je signalizam u punom zamahu, bar što se signalista tiče. Pored „Dela“, i „Književna reč“ će nam dati nekoliko strana za grupno predstavljanje. Osnovali smo galeriju u Kuli, izdajemo „Signalistički prospekt“ neku vrstu biltena koji ti šaljem. Pored knjiga, što si ih verovatno dobio: „Signal-art“ i „Mail-art“, objavićemo u malim tiražima (do 100 primeraka) i andergraund izdanja više takvih knjižica do kraja godine. Najvažnije će biti, međutim, publikovanje „SIGNALISTIČKOG ALMANAHA“ koji pripremamo za jesen. Tu će se okupiti nova garda obnovljenog i preporođenog signalizma (Jaroslav Supek, Radomir Mašić, Nada Marinković i drugi). Inače, izloženi smo stalnim napadima sada od strane lažne avangarde (V. Radovanović, F. Zagoričnik), avangarde iz treće ruke (V. R. Tucić, V. Despotov) kao i od otpadnika signalizma (Ž. Rošulj, B. Szombathy, S. Matković). Svi ovi napadi, međutim, i pismeni i usmeni, direktni i indirektni, samo jačaju naš pokret.

Javi se opširnjim pismom.

U IME SIGNALIZMA – PLANETARNE UMETNOSTI
najtopliji pozdravi,

Miroljub

THINK ABOUT SIGNALISM
RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU

*

Veoma dobro urađene fotografije u boji (format 20x25) kod privatnika u Vasinoj. Naručiti još nekoliko serija potrebnih za izložbe, a i za jednu

buduću knjigu (monografiju) gestualne poezije, ili signalističkih istraživanja uopšte.

*

Jaroslav me obaveštava telefonom da je bio do štamparije u Ruskom Krsturu. Signalistički almanah (katalog) od dva i po tabaka u B formatu koštaće KPZ Odžaci oko tri miliona dinara.

*

Iz Tokija časopis za konkretnu i vizuelnu poeziju „Shi“ br. 1, 1981. Urednik Shoji Yoshizawa. Časopis izdaje grupa SHISHI. Vizuelne pesme: S. Yoshizawa, Kyuyo Kajino i Kyajiro Yamamaka.

*

Chuck Stake, „The guru of Canadian correspondence/mail-art“, poziva na izložbu „Imagine the Legacy of John Lennon“, A correspondence/mail-art exhibition in homage to his life, his music, his ideas.

„You are invited to participate in this correspondence/mail-art exhibition which will be shown at OFF CENTRE CENTRE, an artist-run gallery in Calgary, and will then tour. There is **no** jury, there are **no** rejections, work submitted will **not** be returned.

A list of participants will be published and a catalogue is planned.

Works 8 ½ x 11 inches / 21 ½ x 27 ¼ cm. are preferred“.

Chuck Stake je poslao i punu prozirnu kesicu s raznim nalepnicama, improvizovanim markama, otiscima pečata, itd., što je oduševilo Viktora. Nešto od toga nalepili smo na jedan beli papir A4 formata: Indijanac koji sedi na raketni što preleće Njujork, ili neki grad iz budućnosti, otisnuta glava iskeženog tigra, ruža, čovek u invalidskim kolicima bez glave, zastava Ujedinjenih nacija kao marka, ruka što drži šipil karata na kojima su likovi naučnika, pisaca, državnika, itd.

*

Uvobolje

„Uvobolje jake dolaze od crvi u ušima ili drugih životinja, zatim one dolaze od nazeba i od prekomernog ‘soitija’ uživanja u polnoj ljubavi. Od preteranog soitija uvobolja je više-manje blaga, bez velikih bolova, ali je nipošto нико не sme zapuštati. Čim se ona opazi treba posve redak biti u soitiju“.

(Vasa Pelagić)

Četvrtak, 14. maj 1981.

Atentat na papu, veliko uzbuđenje u svetu.

*

Rano ujutro odlazak u Republički zavod za zaštitu zdravlja. Očajna gužva, nervoza, svađe bolesnika. Dao krv na Waserman. Ovaj nalaz traži se za invalidsku komisiju – potpuno besmisleno.

*

Nada Marinković donela nove delove svoje „Nuklearne botanike“. Većina radova veoma uspela. Trebalo bi napisati jedan kraći tekst o njenom radu (do dve kartice) za „Književnu reč“, „Književne novine“ ili za predstojeći „Signalistički almanah“.

*

Uveče u paviljonu „Cvijeta Zuzorić“ otvaranje „Trinaeste majske izložbe“ Udruženja likovnih umetnika primenjenih umetnosti i dizajnera Srbije. Otišao sam ponajviše zato što sam obavešten da je Miloš Majstorović za opremu „Algola“ dobio nagradu. „Algol“ je zaista impozantno stajao u izložbenoj vitrini. Nagradu je dala Sekcija likovnih kritičara i istoričara umetnosti. Naslovna strana „Algola“ reprodukovana je i u katalogu, koji je lepo opremio Nenad Čonkić.

*

Pismo Denisu Ponižu:

Dragi prijatelju,

javljam ti nekoliko vesti koje će te, svakako, interesovati. Razgovarao sam sa Savićem, urednikom „Književnih novina“, pa mi on reče da će prikaz koji si napisao o „Signal artu“ ići u prvom junskom broju ovog lista. Istovremeno mi reče da ti prenesem da će ti objaviti i esej o D. Rupelu. Njihova je molba da im se što češće javljaš sa kraćim tekstovima.

Ona moja izložba i književno veče o „Algolu“ u Domu omladine odložena je za septembar.

Na kraju imam jednu molbu. Sa Jovicom Aćinom dogovorio sam se za broj „Dela“ (ili blok) posvećen signalizmu. Mislim da sam ti već nešto govorio o tome. Za sada imamo tekstove sledećih autora koji se odnose na signalizam: Julian Kornhauser (odlomak iz njegove disertacije: „Signalizam – program srpske eksperimentalne poezije“), Pierre Garnier, Klaus Peter Dencker, Guillermo Deisler: „Signalizam Miroljuba Todorovića – jedna kosmička svest“, Adriano Spatola: „Poetika signalizma“, Michele Perfetti: „Algol – ključna knjiga signalizma“, Enzo Minarelli: „Poetika komunikacije“, Matteo D'Ambrosio: „Specificita e convergenze della poetica signalista“, Arrigo Loratotino: „Gordijev čvor jezika“, Klaus Groh: „Miroljub Todorović i signalizam“. Objaviće se i do sada nepublikovani tekstovi Ljubiše Jocića o signalizmu, kao i teoretski prilozi signalista.

Razgovarao sam sa Aćinom pa te obojica molimo da i ti učestvuješ sa jednim tekstrom u kome ćeš izneti svoje mišljenje, osvetljavajući teoriju i praksu signalizma kao stvaralačkog pokreta u našoj kulturi. Povodom ovoga, neke svoje stavove ti si već izložio u pogоворu svoje Antologije. Izvanredna su i tvoja razmišljanja o signalizmu, signalu itd, u eseju objavljenom u „Gradini“.

Na žalost taj tekst je veoma loše preveden što mu je umanjilo efekat. Kad smo već kod prevoda idealno bi bilo da ovaj tekst koji budeš napisao sam i prevedeš. Oprosti što ti tako kažem, ali već si mi govorio o toj mogućnosti pa što ne bi počeo s takvom praksom baš sa esejom o signalizmu. Uostalom i ja bih ti u ovom slučaju pomogao. Naravno, ako ne bude išlo, Aćin će naći prevodioca. Što se tiče roka, „Delo“ veoma kasni, još se nije pojavio ni januarski broj, imaju velike kubure sa štamparijom. Ja bih te molio, ako je ikako moguće, da nam do kraja juna dostaviš esej. Što se obima tiče, 10–15 stranica, s tim što se, naravno, može napisati i više.

U IME SIGNALIZMA – PLANETARNE UMETNOSTI

primi najtoplje pozdrave,
Miroljub

THINK ABOUT SIGNALISM
RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU

*

Bio Zoran Markuš u Dobrinjskoj. Razgovarali smo više od dva sata o zenitizmu, Miciću, Poljanskom, itd. Doneo je poziv za izložbu u Banja Luci. To je, u stvari, Jesenji salon bijenalog karaktera koji se otvara uoči novembarskih praznika i traje mesec dana. Tema ovogodišnjeg Salona je „Globalno i lokalno u savremenoj umjetnosti Jugoslavije“. „Ovakvom koncepcijom – kaže se u pozivu – žele se sagledati lokalni podsticaji, uvihek aktuelni u likovnoj umjetnosti, koji se prestilizirani ili prevedeno kroz vlastito viđenje uključuju u globalne tokove umjetnosti i obratno – globalni tokovi umjetnosti prilagođeni svojoj situaciji.“

Takva tematika i koncepcija naložila je da izlagače predstavljaju (biraju) republički i pokrajinski selektori „kojima se ostavlja mogućnost da samim svojim ozbilnjim izborom i tekstualnim obrazloženjem u predgovorima katalogu, odrede u kojem će omjeru kod izabranih autora biti prisutan lokalni ili globalni ton s obzirom na to da sami imaju najbolji uvid u likovno stvaralaštvo svoje sredine.“

Organizator preuzima sve troškove oko prevoza i osiguranja dela koja će se skupiti na jednom sabirnom mestu. O detaljima biću obavešten tokom septembra meseca.

Sa Markušem sam se dogovorio da na paspartu, ili karton veličine 70x90 cm prenesem (nalepim) više vizuelnih pesama iz različitih perioda svog stvaralaštva. Pošto se izlažu dva dela, u ovom slučaju, moram pripremiti dva kartona. Predložio sam odmah i nazine za radove koji će se izlagati: *Signalistička poezija I* i *Signalistička poezija II*.

*

Probudiš se. *Blagi plamen* u srcu. Muk i *magnovenje*. Iza crnih zidova. *Orfej*. Plete pesmu. Ja vidim. *Veliku zemlju*. Pod tvojim stopama. Krv *proključalu*. Psi nam se približavaju. Krastavi. Iskeženi. Sa belom penom. Na *čeljusti*. Pozdravljam tvoju hrabrost. *Zelene gore Mezije*. Na postelji svadbenoj. *Trag troglavog*.

Petak, 15. maj 1981.

Novinske agencije javljaju: uspešno obavljena vrlo komplikovana hirurška intervencija, papa će preživeti. Najopasniji je metak kojim je „Sveti otac“ pogoden u stomak, druga dva metka, inače velikog kalibra 9 mm, pogodila su ga u ruke. Prilikom operacije hirurzi su mu odstranili deo creva (u ukupnoj dužini od četrdeset santimetara) i to u neposrednoj blizini anusa (na svega tri santimetra). Prema mišljenju lekara, koji su ga operisali, papa će moći, ako se oporavi bez komplikacija, sasvim normalno da živi.

Atentator je turski desničar, Mohamedali Agdža, koji je prethodno pobegao iz vojnog zatvora u Turskoj gde je, takođe, trebalo da mu bude suđeno za ubistvo direktora levičarskog lista „Milijet“. U toj zemlji, inače, vlada veliko uzbudjenje zbog straha od antiturskog raspoloženja u zemljama Zapada.

*

Moja samostalna izložba pod nazivom „Poštanska umetnost – Mail Art“ otvorice se u četvrtak. Sa katalogom koji će se umnožiti na kseroksu i fotokopir aparatu kasni se ali me iz galerije „Srećna nova umetnost“ uveravaju da će sve biti u redu. Dobio sam nalog (pismo) za umnožavanje 1.500 fotokopija. Slavko piše uvodni tekst, a kseroksom se umnožava i moja opširna bibliografija (antologije, knjige, izložbe). Nisam pristao da napišem tekst o mejl-artu i, naravno, odmah se pokajao. Pokušaću do utorka to da ispravim, mada ima malo nade da za tako kratko vreme, u ovako velikoj frtutmi, bilo šta uradim.

*

Jedno od osnovnih stremljenja većine novih avangardnih pokreta iz šezdesetih i sedamdesetih godina bila je internacionalizacija umetnosti (pesništva).

Subota, 16. maj 1981.

Pre podne izgubljeno u lenstvovanju i, delimično, u pripremi mejl-art materijala za predstojeću izložbu. Čitavo popodne presedeo sam u „Ex-kopiji“, u Lominoj, umnožavajući deset mejl-art originala u po sto pedeset kopija za katalog, kao i tridesetak drugih radova za izložbenu postavku. Uveče, naravno, premoren za bilo kakav ozbiljniji rad.

*

Mešanje i spajanje više različitih medija otkriva i rađa u umetnosti (književnosti) nove kreativne oblike i forme.

Nedelja, 17. maj 1981.

Ubrzano pisanje teksta s radnim naslovom „Mejl-art akcija“. Ispisao sam više stranica i spremam sam da predložim Slavku da odloži otvaranje izložbe za ponedeljak (ako nije već štampao plakat i pozivnicu), samo da završim tekst kako bih ga uključio u katalog.

U tekstu prikazujem i opisujem (koliko me sećanje drži), svoje važnije mejl-aktivnosti tokom poslednjih jedanaest godina. Naravno, za potpuniji i informativniji tekst trebalo bi mnogo više vremena i preturanja po još nesređenim materijalima u Signalističkom dokumentacionom centru.

*

Uveče kod Š-a J. V. C. mi najavljuje stvaranje više, kako kaže, signalističkih pesma sa muzičkim znacima, kao i sa strukturama sanskrtskog pisma. Zanimljiva je i njena ideja o vizuelnoj realizaciji pojedinih stavova iz jedne od Kjerkegorovih filozofskih rasprava.

Održao sam dug i nadahnut govor (monolog) o signalizmu što, inače, u poslednje vreme retko činim Osetio sam, verovatno, još jednog potencijalnog vojnika signalizma i uloga vođe i propagatora novih ideja iznenada je izbila u prvi plan i ponela me da osvajam novi prostor, novog čoveka. Koliko sam u tome uspeo, videće se za nekoliko dana kada mi je rečeno da ću dobiti prve radove.

*

„Ali, više od načina saznavanja, poezija je pre svega način života – i to integralnog života. (...) Odbijajući da odvaja umetnost od života, i od ljubavi saznanje, ona je dejstvo, ona je strast, ona je snaga i uvek obnavljanje koje pomera granice.“

(Sen Džon Pers)

Utorak, 19. maj 1981.

Izložba će biti otvorena prekosutra u 19 h. Pozivnice su gotove i lepo izgledaju. Putem sita izvučena je jedna od postcards koju sam poslao na Viktorovo ime: „Think about Signalism“. Zajedno sa Slavkom, popodne u galeriji ispisali smo i uputili oko stotinu pozivnica.

*

Izrekao si laž. Spleti *ljubavniče*. Prah i pepeo. Jalovina u srcu. Na sinjoj steni sediš. S divinom u krilu. U crnu zvezdu. Zagledan. Sunce tone u more. Odisej *izgubljen*. Iz ledene zemlje. Razdor. Bodež. Krv. *Utvare* vekovne. *Klikuju* ti ime.

Sreda, 20. maj 1981.

Napravljen je izvanredan plakat za izložbu od iste poštanske karte koja je poslužila za likovnu obradu pozivnice. Katalog će, iako umnožen, isto tako dobro izgledati. Sve u svemu, onim što su uradili Slavko i njegova galerija – prezadovoljan, još samo da izložba uspe.

*

Harley Francis obaveštava me jednom informativnom postcard da je u Gallery Talk u Oberinu, Ohio, od 10. aprila do 2. maja održana izložba INTERNATIONAL STAMP/MAIL ART sa temom Self-Portraits, na kojoj sam učestvovao. Ovu izložbu uneti u bibliografiju.

*

Jürgen Schweinebraden iz Kasela šalje više poštanskih karata s porukom „Solidaritat for solidarnosc“, kao i pozivnicu MAKE ART FOR POLISH WORKER AND PEOPLE.

*

Od Jaroslava Supeka stiže rukopis knjige „I“ za koju ću napisati recenziju. Knjiga će biti štampana u malom tiražu u sito tehnici. Najavio sam odlazak u Kulu ove subote, ali kasnije se setim da moram završiti tekst o mejl-artu za katalog. Pošto sam poslednja tri dana potpuno zastao u radu na ovom tekstu, nadam se da ću moći u subotu i nedelju, kada prođe gužva oko izložbe, da ga završim.

*

„Umetnost kao spasenje saznavoca – tragičnog saznavoca koji vidi strašnu i dvosmislenu prirodu života, i hoće da je vidi.“

„Umetnost kao pravi zadatak života, umetnost kao *metafizička* delatnost života.“

(Niče)

Četvrtak, 21. maj 1981.

Uzbuđenje oko izložbe, nameštanje i ostalo. Stigao ukoričen katalog. Uveče neformalno otvaranje. Puno sveta, sve preko očekivanja. Mnogo prijatelja, kolega, poneki pisac, slikar, zalutali glumac.

Ukoričeno je 50 primeraka kataloga. U katalogu uvodni tekst „Miroslav Todorović – poštanska umetnost“ ispisuje Slavko Timotijević. Nakon toga sledi deset fotokopija uglavnom poštanskih karata iz serije „Neuspela komunikacija“, kao i ručno pravljenih postcards koje sam upućivao Viktoru. U nastavku je moj tekst iz „Književne reči“ i „Signal Arta“ „Šta je to mail art – mail poetry?“, koje je Slavko samoinicijativno uneo mada sam se tome protivio jer ne volim ponovo da objavljujem već publikovane tekstove. Završni deo kataloga čini obimna bio-bibliografija.

Preostalih 100 primeraka ove publikacije izgledaće drugačije. Uneće se, pre svega, tekst „Moja mail-art aktivnost“, ako ga završim. U pedesetak primeraka uneće se još i sedam radova koje trenutno šaljem na izložbe. Sve u svemu, biće tri različita „izdanja“ kataloga čiji je ukupan tiraž, inače, 150 primeraka.

*

„Umetnost i samo umetnost! Ona je veliko sredstvo koje omogućava život, koje nas zavodi da volimo život, ona je veliki podstrek života.“

(Niče)

„Stvarati znači dva puta živeti.“

(Kami)

Petak, 22. maj 1981.

Telefonski razgovor sa Jaroslavom Supekom. Do polovine juna trebalo bi konačno pripremiti „Signalistički almanah“ koji bi tokom leta ušao u štampu.

*

Pismo od Bože Beka iz Galerije grada Zagreba kojim me obaveštava da nije u mogućnosti da organizuje moju izložbu, ni ove, ni sledeće godine, jer je galerija zbog stabilizacionih mera znatno redukovala program. Na kraju pisma piše: „Inače sa velikim interesom pratim Vašu aktivnost i brižljivo sabirem dokumentaciju o Vašem radu. Obradovale su me publikacije koje ste mi poslali i srdačno Vam se zahvaljujem na pažnji koju ste mi ukazali.“

*

Denis Poniž šalje tekst o literarnim događajima u Vojvodini gde ponajviše govori o knjizi „Mail-Art“ R. M-a. Tekst je pročitao na ljubljanskom radiju početkom maja i moli me da ga prosledim R. M-u. Kaže da je dobio moje pismo i da uskoro od njega mogu očekivati opširan odgovor.

*

Opšti utisak kolega i prijatelja je da je izložba izvanredno uspela.

*

U galeriji Wielka 19 – Galeria Rysunku, Poznan, Paweł Petasz organizovao je izložbu pod nazivom „Projekt sztuki poczty zrealizowany bez zadnych zaproszen“ (Plan of mail art realized without any invitations). „The presented materijal has been partly enclosed in bookwork *Homages to some people*, vol. Arriere-Garde, Elblag, 1980“.

*

Biće pesme je u znaku. Jezičkom ili vizuelnom. Ponirući u pesmu, mi se približavamo (bez mogućnosti da ga sasvim dosegnemo), tom znaku u kome počiva zlatno zrno njenog neuvhvatljivog bitka.

Ponedeljak, 25. maj 1981.

Naporan rad na tekstu „Moja mejl-art aktivnost“, koji će uključiti u katalog izložbe „Poštanska umetnost“.

*

Danas je iz Poljske stigao još jedan primerak knjige Julijana Kornhauzera o signalizmu.

*

U galeriji „Srećna nova umetnost“ obavestiše me da je u subotu bio Bandić sa studentima. Galerija je bila zaključana, kustosa nigde. Drugi službenici SKC-a, pošto su prepoznali Bandića, rastrčali su se po Centru i pronašli ključeve galerije. Kažu da se Bandić dugo zadržao pred izloženim radovima, držeći studentima neku vrstu javnog časa.

*

Umoran, neispavan, razdražen.

*

Prema Makluanu, devetnaesti vek je bio „doba uredničke stolice“, a dvadeseti vek doba psihijatrijskog divana, pri čemu divan produžuje čovekovo integralno biće otklanjajući njegovu potrebu „za racionalizovanjem događaja“.

Utorak, 26. maj 1981.

Na poslu priprema materijala za sastanak republičkih sekretara za kulturu u Zagrebu. Posle toga ambulantne terapije: kičma, grlo. Kod kuće, ostatak dana, prekucavanje teksta o mejl-artu.

*

Od Gina Ginia iz Milana stigla jedna od njegovih postal communication „L'Imagine mitica“ no. 0305.

*

Bernd Minnich poziva na izložbu u galeriji „Harlekin Art“, Wiesbaden-Erbenheim.

*

Franco Cavallo, iz Napulja, šalje svoju najnoviju zbirku pesama „L'Alfabeto dei numeri“, izdanje „Altri Termini“, Napoli, maggio, 1981.

*

„Osluškivao sam disanje metala
slično je disanju zveri“

(Iz ponovnog čitanja „Planete“)

*

Jezički haos i samostvaralaštvo jezika.

Četvrtak, 28. maj 1981.

Pojavio se tekst „Mali zeleni Čegec“ u „Oku“, lepo plasiran. Relativno zadovoljan njime.

*

U „Delu“ neprijatan razgovor s Aćinom. On sada pokušava da izvrda obećani broj posvećen signalizmu. Tekstove stranaca o „Algolu“ objaviće posebno, a za broj, kaže, naknadno ćemo se dogоворити.

*

Iz Meksika: „International Mail Art“, Quinta Loreto casa 24, San Miguel de Allende, Guanajuato; plakat ARTE POSTAL – VIVO, VIVES, VIVE, VIVA!, VIVISIMOS, VIVEN.

*

Ranije se izraz *književni pravac* upotrebljavao za oznaku razdoblja ili perioda u nekoj literaturi, dok se danas pod tim podrazumeva ono što se iskristalisalo u istorijskoj avangardi kao *izam*: futurizam, dadaizam, nadrealizam.

„Uz *književni pravac* susreću se i nazivi 'struja' i 'pokret', ali je njihov smisao načelno isti: misli se na književno zajedništvo orientacije koja se doduše razabire i u načelu oblikovanja književnih djela i u njihovoј poetici, ali je najizrazitije prisutna u književnoј teoriji. Književni pravac okuplja tako književnike koji stvaraju barem okvirno u skladu s nekim teorijskim postavkama o prirodi književnosti i o najpogodnijim oblicima odnosno načinima književnog izražavanja. Književna teorija pojedinih pravaca može biti samo naznačena u programima i manifestima, u kritičkim prikazima pojedinih djela ili u prigodnim napisima pojedinih književnika o svrsi i tehniци njihova rada. U svakom slučaju, međutim, književni se pravac može dosta jasno odrediti kao u teoriji izraženo a u praksi prepoznatljivo usmjerenje unutar pojedine književnosti ili unutar nekoliko intenzivnom komunikacijom povezanih književnosti. Tek je nekoliko književnih pravaca doista međunarodnog književnog značaja, a čak se i u tim slučajevima može zapaziti kako razlike u nacionalnim književnostima obično dovode do toga da se isti pravac u drugoj književnosti razvije uveliko drugačije. Futurizam u Italiji i Rusiji, recimo, jedva se mogu shvatiti kao jedan te isti književni pravac.“

(M. Solar)

*

Biti veran svojim snoviđenjima i inspirativnoj istini signalističke poetike. Čitav život proživeti s belodanom vizijom i neporecivom svešću o cilju.

*

*Pod kristalnom planinom. Pust i zaboravljen. Leži jezik. Međaš vaseljene.
Zameće se nevera. Iz predvorja pakla. Zlatni grad. Na vidiku. Moj duh općijava.
Izdan osluškujem. Divljinu govora. Reči neukrotive. Truju. I. Isceljuju.*

Petak, 29. maj 1981.

Razgovor telefonom sa Supekom i R. M., dogovor oko sutrašnjeg odlaska u Kulu.

*

Popodne kod doktora Đorđevića, uzeo upute za neuropsihijatra i fiziјatra. Tražio, zatim, u knjižarama SKZ i „Prosvete“ na Andrićevom vencu Blohovu knjigu „Princip nada“, bez uspeha.

*

Bezvoljan, razdražen, nesposoban za bilo šta, za pisanje ponajmanje.

*

„Da li je stvaralaštvo suštastvo čoveka, pita se jedan naš filozof, a ako jeste da li je čovek uopšte moguć danas, ili smo u našem vremenu suočeni s nemogućnošću stvaralaštva i nemogućnošću čoveka.“

Subota, 30. maj 1981.

Put u Kulu na sastanak sa signalistima. Dogovarali smo se oko izložbe „Signalizam“ u Odžacima i „Signalističkog almanaha“ koji će tim povodom biti objavljen. Većinu tekstova za Almanah treba poslati do 10. juna, ostalo može i kasnije. Štampa bi počela jula, a završila bi se, po Supekovoj prognozi, do kraja avgusta. Izložbu bismo otvorili 25. septembra. Najvažniji je, u stvari, „Almanah“. Imaće oko 40 strana formata kataloga izložbe „Signalizam“ u Galeriji grada Zagreba 1974. godine. Po mojoj slobodnoj proceni, na jednoj strani „Almanaha“ staće oko tri kucane strane. U tom slučaju na 20 štampanih strana stalo bi oko šezdeset kucanih strana teksta, što je dovoljno za materijale koje imamo. U svakom slučaju „Almanah“ može imati i više stranica sa tekstovima nego sa vizuelnim prilozima. Po meni taj odnos, prema materijalu koji sam pripremio, biće 25+15, ako se, naravno, nešto bitno ne promeni i ne poremeti nam ove planove.

Signalistička galerija u kafeu „Viktorija“ jednog polu-Srbina polu-Madaru radi. Sada je na redu Supekova izložba „Administrativna umetnost“. Vlasnik će, inače, preko leta renovirati svoj kafe tako da će najesen i galerija startovati u boljim uslovima.

Supek je veoma zanimljiv momak, pomalo zatvoren, introvertan, stalno zaokupljen idejama signalizma. R. M., bivši glumac, bivši pijanac, probisvet, nametljiv, sušta suprotnost Supeku, nije ništa manje zanimljiv.

Povratak kući, za mene, uz skoro tri sata vožnje autobusom od Kule do Beograda, veoma težak. Bolovi u kičmi neizdrživi. Ipak, zadovoljstvo zbog susreta, dogovora, razmene ideja, važne akcije koja se ostvaruje, novog rasta signalizma.

Sreda, 3. jun 1981.

Zemun, 2. VI 1981.

Dragi druže Todoroviću,

Poziv na otvaranje Vaše izložbe poštanske umetnosti (poezije) u SKC stigao mi je dan posle otvaranja, u petak, ali zato sam u subotu, 23. maja o. g, posle fakultetske nastave – časa na kome se govorilo o signalizmu, s grupom studenata (bilo nas je dvadesetak) posetio izložbu, gde smo nastavili raspravu o našoj – i Vašoj temi.

Srdačno Vas pozdravlja

Miloš I. Bandić

M. I. Bandić
F. Rozmana 11
11080 Zemun

*

„Hteo bih da spojim, gotovo da poistovetim poeziju i nadu.“

(Iv Bonfoa)

*

„...Ovo značajno otkriće, ili prosvetljenje, doživeo je Tesla kao seriju mističnih vizija tokom svoje mladosti. Ključni događaji ovog prosvetljenja su sledeći:

1. Same vizije, od kojih je u nekima Tesla bukvalno padao u trans i razgovarao s bićima koje niko drugi nije mogao videti.

2. Serija neobičnih bolesti od kojih je obolevao u periodima između vizija. Za vreme nekih od ovih bolesti Tesla je postajao izuzetno osjetljiv, bolno primajući određene percepcije (boje kao presvetle, zvuke kao previše glasne, itd.). Nekoliko puta Tesla skoro umire od očiglednog gubljenja životne energije, što njegovi lekari nisu mogli nikako objasniti.

3. Posle svoje poslednje vizije, u kojoj je Tesla video da se sve u Kosmosu pokorava zakonu Oktava, on postaje vidovit i razvija neobičan oblik vizionarstva. Bio je u stanju da bukvalno vidi do najsjajnijih detalja bilo koju mašinu koju bi zamislio i to sve do mikroskopski preciznih dimenzija, kao da je, u stvari, koristio merne instrumente i premeravao stvarno postojeću mašinu.“

*

Izložba danas skinuta u galeriji „Srećna nova umetnost“; trajala je od 21. V – 3. VI '81. Već se spremaju pozivnice za novu postavku, Branimira Stojanovića „Umetnost i jezik“.

Petak, 5. jun 1981.

Priprema „Signalističkog almanaha“ i izložbe u Odžacima. Rad na uvodnom tekstu sporo i teško ide. Večeras, ili sutra, Supeku poslati deo tekstova i materijala, ostatak sa uvodnikom tokom sledeće nedelje.

Pismo:

Dragi Jaroslave,

šaljem ti tekstove i priloge za „Almanah“ i izlaganje. Oni su strogo razdvojeni, pazi da ih ne pomešaš. Radove predviđene za Almanah fotokopirati i fotokopije izložiti. Sve originale, molim te da mi sačuvaš i vratiš (uključujući i fotografije). Moje radove (osim fotografije koja će se reprodukovati u „Almanahu“, možeš zadržati u svojoj dokumentaciji. Neke priloge, uvodni tekst i Kornhauzera, dostaviću kasnije.

U ime signalizma – planetarne umetnosti,

Pozdrav, Miroljub

*

Od Galerie St Petri iz švedskog grada Lunda projekt Jean Paula Thenota „Wanted project to Render homage to unknown Artists“.

*

Od Mamablance, La Plata, Argentina publikacija vezana za jednu akciju u kojoj sam učestvovao (poslao radove) još pre dve godine. Naziv publikacije „Los codices marginales Mamablanca“.

*

Milošu Bandiću uputiti jednu signalističku poštansku kartu.

*

Stohastička i aleatorna poezija ne ukidaju jezički znak već samo razbijaju njegovu značenjsku celinu.

Subota, 6 jun 1981.

U „Letopisu“ br. 5 pojavio se Š-ov prikaz knjige „Signalizam“. Časopis je doneo K. iz Novog Sada, gde je bio na Pozorju, u beogradskim knjižarama nisam ga mogao naći. Prikaz, kojim ja nisam bio zadovoljan, na K-a je ostavio snažan utisak. Mislim da će Š. sada, posle prevoda eseja nekoliko stranih kritičara i pesnika o signalizmu, na kojima je poslednjih meseci radio, moći da napiše mnogo bolji pregled našeg pokreta. Uostalom, on već najavljuje novi „članak“, kako kažu, gde bi obuhvatio tri „izma“ u srpskoj kulturi: zenzitizam, hipnizam i signalizam.“

*

Završio sam recenziju Supekove knjižice „I“ i poslao mu sa materijalima za „almanah“. Ispalo je dosta dobro, i skoro dve strane.

*

Iz Antverpena, od Guya Schraenena, „Libellus“ br. 7 za april 1981, sav je posvećen markama i pečatima. Objavljene su mi tri marke: velika sa likovima pisaca, naučnika, političara i porukom „Think about mail-art“, manja mail-art sa kolažom poštanskih kupona, i isečak kečera s maskom i napisom preko grudi „Think about mail-art“.

Objavljen je veliki broj umetnika; uspeo sam da nabrojim čak šezdeset i osam radova. Uz časopis Schraenen šalje i poziv AEROPUS I collective sound composition a mail-art project by Guy Schraenen. Poslatu postcard treba mu vratiti sa intervencijama na drugoj strani gde se nalazi neka vrsta notnog sistema. Intervencija može biti i u vidu notnog (muzičkog) zapisa, kolaža, reči, crteža, itd.

„Aeropus I, sound piece, will be composed in order of arrival of the cards. Slides of the cards will be projected during the live execution by musicians at the Antwerp Mail-Art Festival.

All participants will receive a commemorative program of the first execution of Aeropus I.

Return this cards after treating before July 31, '81 to Guy Schraenen – P.O. Box 415, 2000 Antwerpen – Belgium.“

Udovoljio zahtevu Schraenena. Druga strana njegove karte iscrtana je sitnim polukružićima (moj prepoznatljiv crtež u nekoliko zmijolikoh formi, iznad i ispod notnog sistema. Sutra ču mu ovaj rad za Aeropus I poslati u pismu.

*

Buchhandlung Walter König iz Kelna dostavlja svoj katalog (pregled) objavljenih knjiga iz oblasti umetnosti, arhitekture i fotografije.

*

Pismo od La Mamelle, inc. video and publications iz San Franciska pismo. Kažu da oni u La Mamelle pripremaju jednu knjigu pod nazivom „Correspondence Art“ (the most complete book documenting the international network of mail art activity). Knjiga će sadržati rade autora, manifeste, eseje, popis publikacija vezanih za mejl-art, arhive. Znaju za moju Antologiju u časopisu „Delo“, koja prema njima predstavlja obuhvatan i pouzdan izbor najznačajnijih radova iz mejl-arta. Pošto pretpostavljaju da sam u kontaktu sa mnogim umetnicima mejlartistima, mole me da im pomognem i pošaljem svoju „mailing list“.

*

Prema izvršenim proračunima za naseljavanje čovečanstva u granicama Sunčevog sistema, a i za njegovo osvajanje biće potrebno oko 3.200 godina. Narednih 5.800 godina proći će u osvajanju drugih zvezdanih sistema naše galaksije. Pod osvajanjem se ne podrazumeva samo naseljavanje čovečanstva, već i potpuno korišćenje energije drugih zvezda.

*

Pesnik i svet okrenuti licem u lice. Odlučne oči pesnika, haotično i surovo lice sveta. Suprotstavljeni, spremni na bespoštednu borbu. Prvi da odgoneta, da pronalazi puteve u tami; drugi da utapa u svoj bezlični i beznadežni haos. Pesnik ne može, niti sme, da izbegne ovaj sukob, ovu borbu sa svetom.

*

Čvrsto telo predstavlja skup molekula koji *trepere* oko nekih srednjih položaja, a svi srednji položaji ne menjaju se sa vremenom. Ovakva nepromenljivost srednjih položaja svih molekula znači stalnost oblika za čvrsto telo u celini.

*

Zjapi. Napukla *zemlja*. Traži glavu tvoju. *Raskovnik* pod jezikom. Kamen otvara. Žar rude *utrnuli*. Gde je zora? I zvonki zvezet mraza. *Prozeblo* sunce. Iza crvotočnih vrata. Kija. Kija. *Tvoj glas*. Među pčelama. Žaoka nebeska. Sanjaš. Jabuke petrovače. Crnog bik. Na pragu. Noć *uzmiće*. Pred uznemirnim stvarima. Rascvetava se. *Mrlja* krvi.

Nedelja, 7. jun 1981.

Pokušaj da se nešto više uradi na uvodnom tekstu za „Signalistički almanah“ bez uspeha. Opet stare more. Razmišljaо о nemogućnosti kontinuiranog i dubljeg rada na brojnim planovima i zamišljenim knjigama. Trebalo bi pripremiti „Dnevnik avangarde“; „Fragmente o signalizmu“ čeka mnogo ozbiljniji i obuhvatniji rad. Sa prozom („Apejron“) počelo se odavno, ali samo počelo. S druge strane već bi trebalo zabeležiti mnoge stvari koje su se događale u signalizmu, i oko signalizma, posebno u burnim sedamdesetim godinama, kako se ne bi zaboravilo. Sve to traži celog čoveka a ne činovnika, koji nakon posla na radnom mestu ne može da se sredi ni za par dana a kamoli da već to popodne, ili veče nešto ozbiljnije radi na literaturi. Ispostavilo se, eto, da, u ovakvim uslovima, ne mogu biti čak ni „vikend-pisac“.

*

Pronašao stare papire sa beleškama (bez datuma), neka vrsta samoaanalize „Planete“, „Putovanja u Zvezdaliju“ i ciklusa „Ožilište“. Prepostavka da su beleške iz 1973/74. godine.

„PLANETA“
„PUTOVANJE U ZVEZDALIJU“
„OŽILIŠTE“

Biologističke likovne strukture u ranoj fazi signalizma (scijentizam). Životinje, ljudska tela, predmeti iscrtani pod neposrednom inspiracijom struktturnih oblika ćelija, jedra, vakuola, vlakana, kretanje protoplazme, citoplazme, itd.

„Ožilište“ je ne samo ukidanje već i desubjektivizacija pesničke slike i poezije: *objektivna poezija* (scijentistička), kasnije fenomenološka u jednom delu „Kiberna“ i „Poklon-paketa“.

Odeljak 22, „Nezvezd“, „Putovanje u Zvezdaliju“, Cvet-smrt.
Planetarna katastrofa.

Posle katastrofe ponovno oživljavanje – FLOZVEZD
„oživljavanje severnih pustinja“
zelenom krunicom flovezda..“ (Odeljak 23)

Kretanje civilizacija na Planeti
„U večnom kretanju nad licem civilizacije“
(Moguća opširnija i dublja analiza)

Odeljak 20.
„Sablasna premoć oluje u nama..“
„...mirisi onih koji odlaze
s proleća i s jeseni, u voće, u insekte
u resku prašinu vazduha, zaboravljenih
u svojim zemunicama, u svojoj poročnoj
osami...“

PROTOPLAZMA I BELANČEVINA
U I manifestu „tajni belančevine, protoplazme..“
U „Planeti“ – protoplazma.
U „Zvezdaliji“ strane: 14, 16, 21, 64, 31, 49.
U „Ožilištu“ pesma „Belančevina“.

SVETLOST (shvaćena u fizikalnom i biološkom smislu)
FOTOSINTEZA – Život
SVETLOST – belančevina – protoplazma – život
KRETANJE MATERIJE
slika, crteži

KRETANJE MATERIJE – KRUŽENJE
u „Planeti“: „O Prostoru i kretanju“
u „Zvezdaliji“: 13 (jedro), 15, 16, 41, 43 gibanja sunca
u „Ožilištu“ 44, 52, 59, 65 (druga strofa odozgo i odozdo),
79, 80, 81
Ciklus „Kretanje materije“ i „Sokovi“
Jezički izraz Kretanje materije
Slika: „Kretanje materije“
— Vizuelna pesma „Ožilište“
— Vizuelna pesma „Sokovi“
— Vizuelna pesma „Ugljen-bilje“

„Zvezdalija“ je sva u kretanju, posebno ciklusi „Flozvezd“ i „Nezvezd“.

Str. 41. „Evo onih što u dugim danima letenja...“

Str. 44. „ZAMKE kretanju Vremena i Energije

krvi od srca do kapilara“

U „Zvezdaliji“ vidi traktat „O kretanju materije“.

KRETANJE i katastrofe.

Vidi *Nezvezd* „O svemirskim katastrofama“

Iz „Ožilišta“: „Ptica“

Iz „Planete“:

SVETLOST – shvaćena u fizikalnom i biološkom smislu.

Elektromagnetno zračenje = svetlost

Dualistička priroda svetlosti

1. Korpuskularna

2. Talasna

Biologističko tumačenje

Fotosinteza

UGLJENIK – KRETANJE

Razmena materije ŽIVOT

Svetlost u „Planeti“ Svetlost u „Zvezdaliji“

13 (Evo biljaka...), 19, 20, 21, „talase i čestice lomljive nam u glavi“, 22, 23, 29, 31, 32, 37, 41, 43, 49, 50, 59, 63, 66, 71, 72, 74, 79, 86.

Svetlost u „Ožilištu“ – pesma „Fotoni“

VREME Za Ajnštajna vreme je relativno. Prvi je Galilej dao osnovne principe (klasični princip) relativnosti Prostora, ali je ipak zadržao jednu tačku.

Za klasičnu mehaniku (fiziku) vreme je apsolutno za ceo Kosmos.

Ajnštajn vreme relativizuje. Posledice: dilatacija vremena. (Na jednom mestu u prostoru vreme teče brže).

Razlika vremena I i II.

Vreme u „Planeti“

Vreme u „Zvezdaliji“: 16, 27, 28, 28, 43, 44

Vreme u „Ožilištu“

PROSTOR Po Ajnštajnu, u odnosu na klasičnu fiziku, nema (sistema) prostora koji apsolutno miruje. Sve se kreće. Sve se menja. Prostor klasične fizike je apsolutni prostor.

Prostor u „Planeti“

Prostor u „Zvezdaliji“: 11, 15, 23, 28, 29, 42, 44, 51, 58, 63, 66, 73, 78, 82.

Prostor u „Ožilištu“

UGLJENIK – Osnova života na Zemlji.

KISEONIK – Svetlost – belančevine, razmena materija.

Ugljenik i kiseonik u „Planeti“.

Ugljenik i kiseonik u „Zvezdaliji“: 11, 20, 27, 29, 31, 33 (ozon), 44, 53, 54, 65.

Ugljenik i kiseonik u „Ožilištu“: pesma „Kiseonik“.

Prelaz sa Legendi na Flozvezd.

Flozvezd identifikovan sa silama Života: belančevine, hlorofil, ugljenik, citoplazma, jedro, fotosinteza, kretanje materije, svetlost.

Ako je Nezvezd bio smrt, Flozvezd je život.

Traženje ličnog identiteta (eventualni zaključak o „Planeti“ i „Zvezdaliji“).

U prvoj legendi o postanku (postanju) – rastegljiva slika mikro i makro kosmosa.

ENERGIJA Definicija energije: fizika, biologija, Vernadski, Zakon o održanju energije, Ajnštajn.

Energija u „Planeti“

Energija u „Zvezdaliji“: 37, 42, 64, 66.

Energija u „Ožilištu“

PROSTOR

VREME

MATERIJA

SVETLOST

BELANČEVINE

PROTOPLAZMA

KRETANJE

TEORIJA RELATIVNOSTI

UGLJENIK

FOTOSINTEZA

PROSTOR – zajedno sa vremenom nužna objektivna forma i osnovni uslov bića; materijalističko shvatanje prostora za razliku od idealističkog (Kantovog) koje ih smatra subjektivnom formom i uslovom čulne percepcije.

Prostorne forme i odnose stvari i njihove zakonitosti izlaže *geometrija*. To je, po prvobitnom značenju, nauka o prostornim odnosima i prostornim formama realnog sveta a zatim nauka i o drugim odnosima i formama koji su po strukturi slični prostornim.

Nauka novijeg vremena (relativistička fizika, Ajnštajnova teorija, teorija relativiteta) ustanovljava da Prostor i Vreme nisu apsolutni, već zavisni od kretanja i mase tela i da Euklidova trodimenzionalna geometrija nije jedina moguća geometrija, najpogodnije primenljiva za objašnjenje fizikalnih zbivanja.

SVETLOST – jedan od oblika kretanja materije. To je zračenje koje potiče od atoma, ima razne talasne dužine, vidljiva je samo u malom intervalu (4.000–8.000 angstrema).

Postojale su dve teorije o prirodi svetlosti: 1. Njutnova korpuskularna (emisiona) i 2. hajgensova talasna (undulatorna). Danas se smatra da je svetlost dualističke prirode: i korpuskularne i talasne.

UGLJENIK Hemijski elemenat. He. znak C (carbon), redni broj 6 u Mendelj. tablici, atomska težina 12,011.

Hemijska jedinjenja od kojih je izgrađena živa materija pretežno su ugljenikova. On predstavlja osnovu života na Zemlji. Zbog sposobnosti njegovih atoma da se jedine, međusobno vezuju jakim vezama u molekulima i obliku nizova a isto tako i sa drugim atomima, gradi ogroman broj jedinjenja. Do sada je poznato preko 800.000 različitih ugljenikovih jedinjenja.

FOTISINTEZA – hemijski proces kojim se u listu zelene biljke, pod uticajem sunčeve svetlosti, stvara sva biljna materija iz ugljendioksida i vode. U širem smislu svaka hemijska sinteza koja se vrši pod uticajem svetlosti.

UGLJENIKOV CIKLUS je kruženje ugljendioksida iz atmosfere u *organizme* i natrag (gorenje, disanje, vrenje, raspadanje).

PROTOPLAZMA Osnovna supstanca ćelije (biljne i životinjske), nosilac svih *životnih funkcija*. Sadrži vodu, organske soli, *belančevine*, masti. Razlikuju se *citoplazma* (ćelijska plazma) i karioplazma (plazma jedra), koja sadrži mnogo složenih belančevina.

BELANČEVINE – organska hemijska jedinjenja velikih i složenih molekula koja se nalaze u organizmima svih živih bića. U svom sastavu sadrže *ugljenik*. Smatra se da su prva prosta živa bića nastala u ogromnim toplim zemaljskim okeanima, razvijajući se pod određenim uslovima iz belančevina.

VREME s prostorom čini osnovne uslove i forme bića (materije). Jedinstvo vremena i prostora čini kretanje.

SVETLOST Sastav „bele“ svetlosti otkrio je Njutn 1672. godine. Otpor Getea prema Njutnovom shvatanju treba tumačiti time što je Gete polazio sa stanovišta da je prirodni osećaj „belo“ jedinstven a ne složen. Ali svetlost kao uzrok ne treba mešati sa osećajem svetlosti. Osećaj može biti prost i pored složenosti njegovog uzroka.

Dualizam talasa i čestica

MATERIJA je data u prostoru i vremenu sa suštinskim svojstvom da je „subjekt svih promena“, odnosno da je dinamička jep u sebi sadrži *princip kretanja*. *Kretanje* je način postojanja materije i kao i prostor i vreme neodvojivo je od nje. *Masa i energija* su oblici materije.

TEORIJA RELATIVITETA – učenje o prostoru, vremenu, kretanju i fizičkom polju. Specijalna teorija rel. (1905.) donosi nova shvatanja o prostoru,

vremenu i brzini svetlosti. Ranija fizika smatrala je *vreme* apsolutnim dok ga Ajnštajn relativizuje. Na telu koje se brže kreće vreme sporije teče posmatrano sa drugog tela u odnosu na koje se kreće. Sva tela i dužine skraćuju se u pravcu kretanja i to više ukoliko se brže kreću.

Prema opštoj teoriji relativnosti prostor i vreme zavise od tela koja se u njima nalaze – rastojanja između dve tačke prostora različita su kad se među njima ili u njihovoј blizini nalaze tela, tok vremena se menja kada se u blizini nalaze tela (sve to zavisi od mase tela). Opšta teorija odnosi se i na gravitaciono polje.

Jedan od rezultata Opšte teorije je i *konačnost svemira* što se ne može prihvati.

Iako je Teorija relativiteta opšte prihvaćena i čini osnovu moderne fizike ima i neopravdanih stavova i budućnost će je verovatno modifikovati a neke stavove i zameniti.

Ponedeljak, 8. jun 1981.

U Ministarstvu previše poslova posle sastanka republičkih i pokrajinskih ministara u Zagrebu. Papiri, umnoženi, prekucani: „u skladu sa...“, „u proceduri“, „dostavljamo vam“, itd, gomile reči činovnika za skladištenje u fasciklama, ormanima, podzemnim trezorima, na pet ili više godina; posle se, kažu, papiri uništavaju zavisno od „važnosti“.

*

U galeriji „Srećna nova umetnost“ još nije gotov prošireni katalog.

*

Popodne sastanak s Milivojem. Bio je iznenaden kada sam mu pokazao Kornhauserovu knjigu. Nije znao da se pojavila, a ja sam zaboravio da mu to kažem. Napisaće belešku za „Politiku“. Kasno uveče javlja mi da je njegova knjiga „Kultura od do“ dobila veoma značajnu novinarsku nagradu „Svetozar Marković“.

*

Tamo gde govor ističe iz sebe samog.

*

Reč oslobođena magije prividnosti.

Četvrtak, 11. jun 1981.

Salon Muzeja savremene umetnosti poziva na izložbu „Arhitektura zemlje“, a Legat Milice Zorić i Rodoljuba Čolakovića na izložbu „Neki vidovi jugoslovenskog crteža sedamdesetih godina“.

*

Guglielmo Pepe iz Catanie šalje svoju poštansku kartu u boji „Il Cardinale“. Na karti kolažiran klovn.

*

DADA LIVES, tvrdi Allan K. Yost iz Albuquerquea i traži da pošaljem radeve na izložbu COSMIC DESERT – DADA MAIL ART, koju namerava da organizuje septembra u svom gradu. „Participate + Enjoy + Create“ njegova je poruka.

*

Cracher Jack Kid priprema novi „Commonpress“ sa temom „Material metamorphosis“. Poslednji rok za slanje radova 30. oktobar 1981.

*

Pojavio se odgovor B. Čegeca u „Oku“ pod nazivom „Balkan ekspres, itd.“. Dečko se potpuno otkačio i u par smušenih rečenica pokazao sav svoj nestvaralački jad i duhovnu bedu. S tim sam završio.

Ovo s Br. Čecom trebalo bi da bude samo dobar trening za glavnu stvar: početak polemike sa tradicionalistima (B. A. Popović, Milan Komnenić) i ne-tradicionalistima (M. Perišić). Ubrzati pripreme i rad na tekstu „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“.

*

„Prepoznaj ono što ti je pred očima i otkriće ti se ono što je skriveno.“
(apokrifna Jevangelija)

Subota, 13. jun 1981.

Iz Los Angelesa stigao je katalog izložbe FIRST LOS ANGELES EROTIC MAIL ART SHOW 1980, koju je organizovao Richard A. Maede.

Svoj uvodni tekst u katalogu autor izložbe počinje rečima da njegovo interesovanje za erotsku umetnost datira još iz mladosti kada je prvi put u rukama imao jedan špil karata sa fotosima na kojima su bile prikazane razne poze seksualnog čina. Kasnije je Meade na koledžu čak proučavao erotsku umetnost i literaturu. Tom prilikom, kaže on, studenti su pokušavali da razluče umetnost od pornografije. Po njima, umetnost je imala „socially redeeming value“, a pornografija ne.

U svom tekstu Meade navodi i slučaj Majkla Brodskog (Michael Brodsky) kome američke poštanske vlasti nisu omogućile da pošalje svoj rad na ovu izložbu optuživši ga da je to što je želeo da pošalje u suprotnosti sa čl. 18 United States code Sections 1461, 1463, koji zabranjuje slanje opscenih, nepristojnih, razvratnih, lascivnih ili skarednih publikacija, ili crteža, na spoljnoj strani koverata i poštanskih karata.

Izložba je, inače, obuhvatila sve aspekte seksualnog – od heteroseksualnog, preko homoseksualnog do sadomazohističkog. Najviše je, međutim, bilo izloženo humorističkih i satiričnih radova na tu temu.

Na jednoj od fotografija, objavljenih u katalogu koje prikazuju izložbe-ne eksponate, vidi se i moj plakat „Signal Art“.

Uz katalog Richard Meade šalje i poštansku kartu na čijoj se poleđini treba potpisati (use your normal signature) i vratiti mu je.

*

Daniel Daligand i F. Guinocket pozivaju na izložbu L'ART POSTAL DEDANS/DEHORS LE SYSTEME. Izložba će se održati oktobra meseca ove godine u Parizu. „Envoyer Vos cartes postales on tout autre objet avant le 30 septembre 1981.“ Učesnici će dobiti jednu informaciju sa izložbe i listu izlagača.

*

Peter Sümeghy iz Budimpešte šalje jedan list papira na kome treba intervenisati (crtež, kolaž) i vratiti mu. Priprema knjigu. Intervenisan sa nekoliko sopstvenih artists postage stamps. Sutra šaljem.

*

Časopis „In Folio“ iz Milana broj 2, maj 1981. Veliki uvodni tekst „Lacan e l'insegnamento della psicanalisi“. Vizuelne pesme: R. Rehfeldt, Guillermo Deisler, A. de Araujo, Falves Silva i Antonio Edgardo Vigo. Poezija Jacquesa Lepagea (prevod s francuskog). Beleške o časopisima i knjigama.

*

Dobio sam tekst (prevod) Julijana Kornhauzera „Gestualna poezija“ od Radoslava Đokića i zajedno s mojim uvodnim tekstrom „Signalizam u akciji“ poslao ga danas Supeku za Almanah „Signalizam '81“.

*

Posle okončanja polemičkog eseja „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“ započeti sa radom na tekstu „Protiv lažne avangarde“.

Ponedeljak, 15. jun 1981.

U razgovoru sa Đordijem Vukovićem saznajem da je svojevremeno u zbornik „Poezija“ (Rađanje moderne književnosti), Nolit, 1975, koji je predio sa Sretenom Marićem, uneo jedan od manifesta signalizma. Ova značajna knjiga upravo je trebala da se završi signalističkim manifestom, ali je glavni urednik Nolita, Miloš Stambolić, kategorično bio protiv, izbacivši, na svoju ruku, moj tekst iz zbornika.

*

Snimio sve zube na Zubnoj klinici. Tražili su mi eventualne fokuse, žarišta zbog stalno zapaljenog ždrela. Kažu, sve je u redu. Jedan umnjak, levo gore, nije izrastao, a jedan neizvađeni deo korena, desno gore, odšetao je do sinusa. To, međutim, ne bi trebalo da izaziva probleme koje imam.

*

Nakon poslednje terapije (kičma) i pregleda, fizijatar na Reumatološkom institutu dao je mišljenje za produženje skraćenog radnog vremena.

*

Preobražen u *prah*. Ponornicama *plutam*. Tražim. Zlatnu *reč*. U utrobi zemljinoj. *U miru* studenom. Iza granica *vidljivog*. Majka. *Munja*. Bog. Iz njihovih očiju. *Sija*. Svetlost nebeska.

*

Iskustvo poetskog i mističnog kao iskustvo neizrecivog.

Utorak, 16. jun 1981.

Biserka Rajčić me obaveštava da je tekst „Stilistički pristup signalističkoj poeziji“, dosta obiman deo iz Kornhauzerove disertacije, posle dogovora s glavnim urednikom, poslala u Kruševac, časopisu „Sinteza“. Tekst, prema njenim rečima, ima oko osamdeset strana. Pored objavlјivanja u časopisu obećano joj je i separatno objavlјivanje knjižice.

*

Od J. V. C. dobio nekoliko signalističkih radova sa motivima iz muzike, indijske filozofije i sanskritskog pisma. Kao ideja veoma zanimljivo, mada još nevešto realizovano. Dva rada odmah poslao Supeku za izložbu i „Almanah“.

*

Razgovarao o Viktorovoj knjižici „I onda cvetić počne da ima noge“ sa jednim malim izdavačem koji je zainteresovan da je objavi. Sutra nosim rukopis.

Uveče kod kuće sa magnetofona skidam još nekoliko Viktorovih pričica ispričanih pre dve godine. Slatko smo se smejali dok smo ih slušali. Viktor je obećao da će mi uskoro ispričati još šašavije priče.

*

Slavko još nije završio (ukoričio) ostatak od 100 primeraka kataloga-publikacije „poštanska umetnost“. Umnoženi tekst „Moja mejl-art aktivnost“ i još neki delovi kataloga vuku se po čoškovima galerije uz opasnost da se oštete, pohabaju, razvuku ili izgube.

*

Iz Barselone, Centre de documentacio d'Art actual poziva na izložbu LLIBRES D'ARTISTA, koja bi se održala od 1–30 oktobra u galeriji „Metronom“ u ovom gradu. Radovi koji stignu pre 30. avgusta biće izloženi i reprodukovani u katalogu. Kod slanja radova organizator sugeriše da na koverti treba naznačiti „no value“.

Sreda, 17. jun 1981.

Majka Stole slomila ruku. Sinoć, kad se vraćala od nas, iz Šumica, oklizne se i padne u strmoj Dobrinjskoj na vlažnom asfaltu. Celo pre podne proveli smo na traumatološkom odeljenju bolnice na Banjici: pregled, snimanje, gips. Iako je imala jake bolove, sve je zadržala stočki podnela.

*

Matt Svetich iz Portlanda, Oregon, USA, šalje par svojih interesantnih kolaža uz pismo:

„Dear Miroljub,

I'm sorry that I couldn't send You any postage stamps. I don't make artist's postage stamps. I do stamp with rubber ones though...“ I onda na toj strani sledi nekoliko lepih otisaka pečata sa raznim motivima i u raznim bojama.

*

„Vazduh na Veneri teži je od vode zemljinih okeana. On se sastoji od superzagrejanog ugljendioksida pod pritiskom oko sto puta većim od našeg atmosferskog, a začinjen je sumornom kiselinom jačom od one iz automobilskih akumulatora. Spori vetrovi Venere liče na okeanske struje sa svojom blagom potisnom snagom i neumoljivošću.

Jezivo je i pomisliti na to što bi se dogodilo sa jednim ljudskim stvorom koji bi se bez zaštitne opreme najednom obreo na Veneri. Ni dašak vazduha ne bi ušao u smrskana pluća. Spram džinovskog pritiska okeana ugljendioksida, snažnija eksplozivna sila usključalih telesnih tečnosti raznela bi sve slojeve mesnatog tkiva. Ta građa bi se sasvim rastočila pri džinovskoj toploti pre nego što bi stigla da se razide na sve strane. Posle nekoliko minuta od čoveka bi ostala samo gomilica kalcijuma i čađava mrlja na steni gde je stajao.“

*

Iskra čovekove inteligencije, u tami daleke praistorije, blesnula je onog momenta kada su ljudi s određenom namerom počeli da preinačuju sopstvenu životnu sredinu, umesto da pasivno prihvataju nepromenljivu prirodnu datost.

*

„Najčudesniji, večni fenomen jeste sopstveno postojanje. Čovek je sam sebi najveća tajna.“

(Novalis)

Petak, 19. jun 1981.

Viktorov rođendan. Danas puni šest godina.

*

Maximal Art galerija iz Poznanja, uz pomoć Andrzeja Partuma, Pawela Petazsa, Andrzeja Wielgosza i Grzegorza Dziamskog, priprema CORRESPONDENCE ART MEETING oktobra 1981. Cilj je učešće što većeg broja mejlartista iz celog sveta. Štampaće se i katalog sa mišljenjima, izjavama, tumačenjima mejl arta.

*

Jürgen Gottschalk iz Drezdena poziva na mejl-art izložbu VISUAL EROTIC: fotografije, kolaži, crteži, slike, fotomontaže, grafike, itd. „Pornography is excluded“.

*

Devi Det Hompson šalje za izložbu „Marke umetnika“ u galeriji „Srećna nova umetnost“ nekoliko svojih originalnih artists postage stamps u boji.

*

Georg Ozory, graphic artist iz Štutgarta organizuje campaign „Mail Art for Peace Art“. „With this Mail Art Campaign I want to arouse the interest of all artists worldwide to take part in an international action for peace.

The list of participants will be presented to the United Nations General Assembly at its second special session on disarmament on 24. october 1981.“

*

Pismo od Ranka Igrića. Kaže da je odgađao da mi se javi čekajući Jelinčićev tekst o mojoj knjizi „Signal Art“. Poslednja vest je da je Jelinčić napisao recenziju i da će je poslati nekom časopisu, kao i meni. Prema Ranku, uskoro mogu, zaista, od ovog kritičara očekivati taj prikaz.

Inače, zahvaljuje na objavlјivanju u „Prospektu“ i šalje nekoliko dopisnica sa svojim markama za izložbu u galeriji „Srećna nova umetnost“. Uz ove priloge šalje i nekoliko fotografija svojih, kako ih sam naziva, „signalističkih projekata“.

Na kraju, posebno mi zahvaljuje na knjigama što sam mu poslao, koje, kako kaže, za njega „znače snažan poticaj za istraživanje novih oblika stvaralačkog izražavanja“.

*

Od „Male galerije“ iz Varšave – osam kataloga avangardnih umetnika sa izložbi održanih ove godine (naslove navodim na engleskom): Marek Janiak PLAY, Leszek Bogowski PRZYGOROWANIE DO „ICONOLOGII“, Zygmunt Rytka PHOTOVISION – CATALOGUES SOME MEETINGS, Jan Swidzinski WE ARE IN TROUBLES, Zygmunt Swietek POSZUKIWANIA, Krzysztof Wojciechowski A PASSER-BY, Anna Kutera THE INVENTORY, Andrzej Paruzel EXPRESSION – MOTIVATION – CONFRONTATION.

*

Galerija „Srećna nova umetnost“ danas otvara izložbu „Rok fotografije“ koja će trajati od 19. do 30. juna. „Na otvaranje ponesite fotoaparat“ – pozručuju iz galerije.

*

Pismo J. Supeku:

Dragi Jaroslave,

šaljem ti ove radeve Ranka Igrića, pesnika iz Zagreba, koje sam danas dobio. U pismu on ih naziva „Signalističkim projektima“, pa bih te molio da ih uključiš u Almanah, kao i u materijal za izlaganje.

Rade je zvao, kaže da ima mnogo tekstova. Po mom proračunu, staće tri kucane strane na jednoj štampanoj strani Almanaha. Tekstove treba gusto složiti, kao u zagrebačkom katalogu. Ako i to ne pomogne, smanjićemo vizuelne priloge. Svaki autor dobio bi samo po jednu stranu, a ako i to ne bude dovoljno, ići ćemo i sa dva autora na jednoj strani. Ipak, ja mislim da će razmer u Almanahu 25–30 strana teksta i 10–15 strana vizuelnog materijala biti u redu. Naslov Almanaha ostaje kako smo se dogovorili, „Signalizam '81“. Za korice kliširajte amblem Signala.

Javi se kad primiš ovaj materijal. Da li su stigli ranije poslati radovi? Piši mi opširnije o svemu.

U ime signalizma, planetarne umetnosti

topli pozdravi,

Miroljub

P. S. Šaljem ti ovaj poziv za mejl-art izložbu u Poljskoj. Obavesti o njoj i Radeta. Pošaljite više stvari.

M.

*

Pismo Ranku Igriću:

Dragi Ranko,

primio sam danas twoje pismo s radovima. Hvala ti na svemu. Dva rada od onih koje si nazvao signalističkim projektima odmah sam poslao Jaroslavu Supeku u Odžake gde u septembru organizujemo izložbu. Uz izložbu štampamo i almanah „Signalizam '81“ gde će, ako bude sve u redu, i ovi twoji radovi biti objavljeni. Deo radova štampaćemo u „Signalističkom prospektu“, koji u stvari nije katalog već bilten (smešno je nazvati ga časopisom) signalizma. „Prospekt“ ćemo izdavati 3–4 puta godišnje na 10–12 strana što će biti dovoljno, bar za sada.

Radovi koje si poslao za izložbu u galeriji „Srećna nova umetnost“ svim su dobri. To će biti jedna šira internacionalna izložba koju ćemo (po dogовору са galerijom Stud. kult. centra), по svoј прилici preneti и у Zagreb.

Šaljem ti i ovaj poziv za izložbu u Parizu. Uputi više radova na naznacenu adresu Danielu Daligandu i u pismu se pozovi na mene.

Primi najsrdačnije pozdrave,

Miroslav

P. S. Ako se neko zainteresuje za „Signal Art“, ili za signalizam, ili za kontakt i saradnju, molim te javi mi, ili ga direktno uputi na mene.

M.

*

Smisao za poetsku igru rečima, značenjima, zvukom. Ne samo jedno-stavno umnožavanje asocijacija, šokovi bizarnih ikona koji će konačno do-vesti do stanja kada na čula, na svest više ništa ne deluje uzbudjuće, već razuđeni tokovi imaginativnih poniranja, složeni zvezdani sistemi fanta-zije, pronalaženje nevidljivih tek naslućenih svetova, novih oblika, jezika i slika.

Igru ne rađa konvencionalna forma. Naprotiv, ona je umrtvљuje zače-pljujući sve izvore ludičkog, neprepoznatljivog, tajanstvenog, riskantnog, razvejavajući u prah i pepeo snažnu iracionalnu žudnju za bleštavom jezič-kom eksplozijom u magmi podsvesnog *apejrona*.

Subota, 20. jun 1981.

Pošto je Dinka juče radila, Viktorov rođendan smo proslavili danas u porodičnom krugu. Babe, ženini rođaci s dečurlijom, torte, pokloni, мало вина и разговора, општа слика градског и грађанског породичног живота у нашем друштву друге половине XX века.

*

Naučnici sve više povezuju geometriju i materiju. Jedan od ekstre-mnih stavova predstavljaju ideje Wheelera zasnovane, u stvari, na ranijim Riemannovim zamislima. Wheeler predlaže da se čitava materija izgradi iz geometrije. Naime, zakriviljen prostor-vreme pruža neverovatne moguć-nosti – može se zamisliti zakriviljen prostor-vreme koji nije jednostruko povezan i stoga ima netrivijalnu topologiju. Pošto je prostor-vreme četvo-rodimensionalni kontinuum, takvu mogućnost teško je vizuelno objasniti, ali korak ka njenom razumevanju može se napraviti sledećom analogijom: sfera je jednostruko povezana zakriviljena mnogostrukost, dok je sfera sa ručkom (tj. sfera iz koje izlazi i u koju ponovo ulazi jedna cev) dvostruko povezana, sfera sa dve ručke trostruko povezana, itd.

Posmatrajmo sada prostorno-vremenski kontinuum u kome je vreme neka koordinata forsirana i zakriviljen je samo prostor. Neka taj zakriviljeni prostor ima „ručku“. Wheeler tu „ručku“ naziva „wormhole“ – „crljiva rupa“ i postulira da je ta crljiva rupa u stvari čestica, te predlaže to kao korak ka potpunoj geometrizaciji svega postojećeg. Zatim ide još i dalje i postulira da je sama geometrija nastala iz pregeometrije. Po njemu pregeometrija je kalkulus logičkih propozicija izbačenih nasumice u limesu kada takvih logičkih propozicija ima mnogo i kad su veoma duge.

*

Podrigivanje

„Ima i takve vrste podrigivanja da čoveka dovede do očajanja, da omrzne život. Za takvo kao i svako drugo podrigivanje odlično pomaže ovo. Iščupaj iz guske pero pa uzmi žeravice na lopati nekoj i pripali pero da gori, a ti nadnesi nos nad dim taj i udiši ga kroz nos. Tako čini nekoliko puta i ostaviće te napast.“

(Vasa Pelagić)

Nedelja, 21. jun 1981.

Prelistavam svoje sveske sa nalepljenim objavljenim radovima i isećcima prikaza, brojeve „Signal“a, knjige, pisma i još neka dokumenta. Razmišljam o pisanju „Istorije signalizma“. Materijali su tu, neka sećanja, od pre jedne decenije i više, polako blede, ipak, pokret je još aktivan, živ, razvija se: pogotovo u ovom trenutku, za njegovu „Istoriju“, možda je još rano. Sada bi osnovna preokupacija trebalo da budu „Fragmenti o signalizmu“. Što čvršće teorijski utemeljiti signalizam.

*

„Odavno se priznaje moć umetnosti da, za celo jedno pokolenje, pa i više, anticipira buduća društvena i tehnološka zbivanja. (...) Ovaj pojam umetnosti kao proricanja jako odudara od rasprostranjene predstave o njoj kao pukom samoizražavanju.“

(Makluan)

Ponedeljak, 22. jun 1981.

Ozbiljna zabrinutost zbog bolova i smetnji u grlu koji već mesecima ne prestaju. Danas saznam da je doktor (specijalista ORL) kod koga se lečim otišao na odmor. To još više povećava nervozu. Premoren, neispavan, uplašen. Dete, svojom nemarnošću i nedostatkom bilo kakve organizovanosti i odgovornosti, produbljuje nervnu napetost do eksplozije. Sve se još više pogorša pošto ga istučem, svestan činjenice da u njemu, pored svega, tučem i sebe, svoj strah, svoju nemoć i svoje nesnalaženje u ovom i ovakovom svetu i vremenu.

*

Od Elene Mary Siff iz Santa Barbare, Kalifornija, dve „handmade stamps“ za izložbu: žig ispružene šake obraden svetlucavim crvenim, zelenim i plavim i metalno sivim opiljcima. Tu je i njena poscard „The Museum of my Natural History“ s molbom da joj se uzvrati katalogom, ili bilo kakvim dokumentacionim materijalom sa izložbe.

*

„Jugoslovenska knjiga“ po ko zna koji put preplaćuje neki američki univerzitet na odavno ugašeni časopis „Signal“. Sada još iz ove revnosne ustanove traže fakturu br. 17386 od 25. 12. 1977. godine. Žarko bih želeo da mogu da im pošaljem nove brojeve časopisa.

*

Claudio Goulart brazilian artist (26 years old) living in Amsterdam (with interest for new forms of communication and contact with public) šalje svoj informacioni bilten „Daily Art“. U „Daily Artu“ puno pečata: Ephemeral, elegance, cancelled, KISS, RED, YELLOW, itd, maraka umetnika, poziva, akcija i drugih umjetničkih iznenađenja, lepota i štosova.

*

„Priča o pukotini na ledniku.

Negde čeka pomoć, i hajkači me gone onamo.“

(Iz Kafkinih „Dnevnika“)

*

G. A. Cavellini šalje svoju novu knjigu „Cavellini in California and Budapest“. Ovaj umetnički klovni, vlasnik više supermarketa u Italiji i kolezionar Pop Arta, koji je iznenada pre desetak godina odlučio da postane „umetnik“, putuje sada po svetu sa trakama i majicama sa njegovim likom, nalepnicama „Cavellini 1914–2014“, višebojnim markama na kojima je prikazan sa kraljevskom krunom na glavi, uveren, u svom infantilizmu, da je „najveći umetnik posle Pikasa“. Prepun para GAC štampa knjige o svojim „umetničkim akcijama“ na najfinijem papiru i u boji, pa ih distribuira gde god stigne i gde god to može. Iako sam ranije imao nekakve simpatije prema Cavelliniju, poslednja njegova knjiga uverila me je da se radi o samoreklameru bez trunke duha, a kamoli nečeg umetničkog.

*

„Čovek ostavlja vidljivim ono što bi najpažljivije morao skrivati od pogleda drugih.“

(Valeri)

Četvrtak, 25. jun 1981.

Rade Rančić, tehnički urednik „Dečih novina“, doneo je „Textum“ (otiske na ozolitu) iz štamparije da ga pogledam pre nego što krene u štampu. Knjiga izvanredno izgleda. Moje kapitalno delo, koje sintetiše period od dvadeset godina rada. Signalistička knjiga u najboljem smislu te reči.

Posle pažljivog pregleda zapazio sam priličan broj grešaka, slovnih i tehničkih, koje treba do srede, kada će Rade doći po ozolite, ispraviti.

*

U kanadskom informativnom časopisu „Parallelogramme“ broj 5, maj-jun 1981, objavljeno je Slavkovo i moje pismo (poziv) za izložbu „Artists' Postage Stamps“.

*

Chuck Stake iz Calgarya:

Dear Miroljub,

Enclosed please find two (2) drawings for the „Artists' Postage Stamps“ exhibition You are organizing.

I am also enclosing some invitations for the IMAGINE show I am organizing. I hope You will be able to entier and post and otherwise spread them around.

Sincerely

Chuck Stake

Pozive za izložbu „Imagine“ poslao R. M-u i Supeku.

*

Još jedan broj časopisa „In folio“ iz Milana, no. 11, jun 1981. Pored tekstova o psihoanalizi, objavljena je i poezija Emili Dikinson u originalu i prevodu na italijanski.

*

U galeriji „Sincron“ (Brescia) tokom maja i juna izlažu Maria Luisa Grimani SPAZI RISONANTI, Colette Dupriez TRANSPARENZE i Winfred Gaul crteže.

Petak, 26. jun 1981.

Zamor od svega. Mnogo vremena i energije troši se na signalizam kao pokret: organizovanje, dopisivanje, razgovori i ostalo. Posebno energija otiče u pravcu mejl-arta i međunarodne komunikacije i saradnje. Čeka signalistička proza, čekaju fragmenti o signalizmu, obračun s neotradicionalistima i lažnom avangardom.

*

Od Michaela Bidkera iz Kanade tri serije umetničkih maraka za izložbu.

Michael Vater iz Kelna detaljno obaveštava o svojim umetničkim akcijama.

Johan Van Geluwe iz Waregema, Belgija, šalje prilog za izložbu u galeriji „Srećna nova umetnost“. Za izložbu je saznao iz „Parallelogramma“, čiji isečak sa obaveštenjem dostavlja zlepiljen na drugoj strani koverte.

Ponedeljak, 29. jun 1981.

Pismo Bošku Ivkovu uredniku Letopisa Matice srpske. Ovom časopisu poslao sam tekst „Signalizam u akciji“, esej Mattea D'Ambrosia „Sličnosti i konvergencije u signalističkoj poetici“ i po jedan rad R. M-a, Supeka i Nade Marinković.

*

Pored kanadskog „Parallelogramma“ obaveštenje o izložbi u galeriji „Srećna nova umetnost“ objavio je i kalifornijski časopis „Umbrella“. O tome me obaveštava Eleanor Kent iz San Franciska. Gospođa Kent rođena je 1931. godine. Završila je na Harvardu englesku književnost, a na Umetničkom institutu državnog Univerziteta u San Francisku studirala je slikanje i keramiku. Profesor je i umetnik. Ima u svom studiju Color Xerox 6500, sa kojim eksperimentiše. Kaže da u svom radu pokušava da pomiri umetnost i nauku. Šalje dva priloga sa markama u boji.

*

Lon Spiegelman iz Los Angelesa u pismu zahvaljuje na pozivu, šalje dva izuzetna priloga, i kaže da piše članak o mejl-artu u kome će pomenuti ovaj moj projekat, kako bi što više umetnika zainteresovao da upute radove.

Priloge za izložbu, uz pismo, šalje i Francuz Mario Borillo iz Tuluza.

*

Zastajem. Oklevam. Nešto mi ne dâ da se približim tom stvorenju, čiju siluetu tek povremeno nazrem u tami. Sakriveno je iza gromadne stene. Izviri na trenutak pa se povuče. Oči mu zasijaju ko dve žeravice u mrklini. U početku tiho dahtanje i jedva čujno režanje postaju sve nervozniji. U srce mi se uvlači strepnja. Stavljam prst na obarač i – čekam.

Utorak, 14. jul 1981.

Optimističko uverenje da će, kada ostanem sam (Dinka i dete su pre desetak dana otišli u Bijeljinu), znatno više uraditi na literarnom planu bilo je sasvim neopravdano. Naprotiv, dve nedelje nisam čak ni ovaj dnevnik vodio. Ponovo depresivna stanja, iracionalni strahovi, nesanica, opšta parališuća neaktivnost, česte misli na bolest, na samoubistvo.

U međuvremenu razgovori s Milivojem. Ponovo se oduševljava svojom budućom knjigom o signalizmu, čiju osnovu treba, pored njegovih do sada objavljenih tekstova, da čini jedan naš razgovor (intervju), kao i odlomci iz dosadašnjih prikaza, sa potpunom bibliografijom.

*

Carlo Pittore (Pittore Euforico) iz Bowdoinhama, država Maine, šalje čitavu seriju svojih maraka za izložbu.

*

Vrije Universiteit Brussel poziva na Mail Art exhibition. Tema izložbe: LOVE/HATE/FEAR + SUICIDE: ARE YOU EXPERIENCED? Radovi će biti izloženi u biblioteci fakulteta umetnosti. Poslednji rok za prijem radova je 5. septembar 1981.

Nešto slično pod nazivom ADMINISTRATIV ART READY-MADE, anonimno, bez ikakvog potpisa, iz Švedske.

*

Walter Zanini iz Sao Paola javlja se pismom; kaže da je primio moje radove poslate za izložbu NUCLEUS I – MAIL ART u okviru XVI Bijenala u Sao Paolu, zahvaljuje i obećava nove informacije o ovoj izložbi.

*

Peter Jörg Splettstößer organizuje u Bremenu INTERNATIONAL RUBBERSTAMP WORKSHOP (22. 8 – 30. 8. 81) sa temom STAMP=QUOTATION – QUOTATION=STAMP. Ideje za pečate, ne veće od 8x5 cm, poslati organizatoru do 1. avgusta. Praviće se katalog, a umetnici će dobiti i svoje pečate.

*

Švajcarac Jean-Marc Rastorfer javlja se iz Varšave.

*

Skroman prilog za izložbu iz Holivuda.

*

Pepe Rosamilia iz Castel San Giorgia, Italija, šalje listu umetnika čije je radove primio za svoju „Mail Art exhibition“, koju će otvoriti oktobra ove godine.

*

Dogfish iz Fairveiwa, SAD, upućuje obiman i veoma dobar materijal za izložbu. U pismu napominje da ga je o izložbi obavestio Lon Spiegelman. Jedna od njegovih maraka ima naziv „Čuvajte se meduza“. Kaže da je to prepisao iz „a serbocroatian phrase book“ kada je bio u poseti Jugoslaviji 1977. godine.

Subota, 18. jul 1981.

Pismo s prilogom Klausom Groha koji šalje za izložbu „Artists' Postage Stamps“. U pismu poziv na neku akciju, nažalost nedovoljno čitljiv tako da neću moći odgovoriti.

*

Bruno Chiarlone dopisnicom zahvaljuje na radovima koje sam poslao za izložbu „Artist profession Man“ koju organizuje.

*

U galeriji „Apollinaire“, Via Brera 4, Milano, od 23. do 26. juna 1981. godine održana je izložba „Mail Art – The Mythical image“ coordinata da Gino Gini. Gini šalje i poveću listu umetnika (učesnika) gde apsolutno dominiraju Italijani. Od Jugoslovena jedino moji radovi.

*

Lice ozreno. U plavom plamenu. Munje. Prilazi mi. Prilazi. Sama vatra. Žar u kostima. Nepojamno.

*

Kreativni automatizam – most i kanal kojim se neposredno i nesputano oslobađa unutarnja podsvesna verbalna i znakovna materija i energija.

Sreda, 10. avgust 1981.

Dvadesetodnevno letovanje u Ulcinju dosta naporno i mučno. Žrtva zbog moje bolesne kičme koju je trebalo pržiti u vrelom ulcinjskom pesku. Potpuno opuštanje i nerad što uostalom pokazuje i ovaj dnevnik, gde ništa nije zabeleženo skoro mesec dana. Po povratku kući, u Beograd, obimna (uobičajena) pošta.

*

Poziv iz Wilmingtona (SAD) na International Mail Art Show sa temom GREETINGS FROM... Slati: photos, postcards, rubber stamps, mixed media, audio tapes, etc. Poslednji rok je 15. septembar 1981. Svim učesnicima biće poslat katalog.

*

Mr. & Mrs. Beach-Pelieu iz Jacksonvillea (Florida) šalju radove za izložbu s pismom na francuskom jeziku. Na jednom od radova (original) ruski vojnik (verovatno onaj iz Avganistana), u zelenim rukavicama, pred ogromnim butovima mesa. U pozadini avion dvomotorac na čijem je prednjem delu nalepljena pornografska slika: dve žene dudlaju nekom muškarцу.

*

Rineke Kron, holandski slikar koji živi u Škotskoj, pročitao je u „Artists newsletter“ prikaz o Signalističkom dokumentacionom centru. Traži objavljene publikacije: časopis „Signal“, antologiju u „Deli“ (viz. poezija) i „Mail Art – Mail Poetry“, šalje poštanske karte na kojima su reprodukovane njegove slike. Moli za još više informacija o Signal. dok. centru, poslao bi slajdove sa svojim radovima, itd.

*

Laboratorija Artivisive centro culturale Foggia u saradnji sa Ginom Ginijem organizuje novu mail-art exhibition THE MYTHICAL IMAGE decembra 1981. godine. „You are invited to send your postcards-communications which should represent a famous art-work and on which you may intervene in ironical, critical, poetical or political way“.

*

Javlja se Endre Tot sa svojim VERY SPECIAL DRAWINGS i rubber porukom „After Budapest and Berlin now I am glad in Cologne“.

*

Pismo i dopisnica od Parsons School of design, 66 Fifth Avenue, New York, gde je od 1-31. jula održana izložba INTERNATIONAL ART SHOW ANTI – W W 3. Prema pismu, to je kolektivna putujuća izložba umetnika i pisaca, organizovana kao odgovor na ratne pripreme dveju supersila. Na izložbi učestvuje oko 800 umetnika i književnika iz 45 zemalja sa preko 2.000 radova. Izložba je prikazana u San Francisku oktobra 1980, a zatim je bila u Los Angelesu, Tusconu, Arizoni i sada u Njujorku. Ova prezentacija će nastaviti svoj put dalje kroz značajne galerije Amerike i otvorena je za prijem novih radova.

U časopisu „Artbeat“ Suzaan Beettger o ovoj akciji umetnika i književnika beleži sledeće: „The exhibition's dynamic presentation enhanced the intensity of the images which, instead of focusing on the strength and courage of world-wide resistance movements and the art and language which communicate them...“

*

John Evans, umetnik iz Njujorka, šalje marke (originalne) za izložbu i u opširnijem pismu zahvaljuje na pozivu.

U „The New York Times“, Friday, March 6, 1981, kritičarka Vivien Raynor, između ostalog, o ovom umetniku piše: ...In two dozen or so collages, John Evans gives the impression of an artist just reaching his peak - and a very lovely peak it is, too. He uses a few found objects - labels, logos, scraps of print and by washes of clear water-color into monolithic or treelike images. One of the very best involves a faded old photograph of Thomas Mann and his family in California, its torn edge rimmed in bright purple.“

*

Umetničke marke Karin Dekker iz Almelo-a, Holandija.

*

Nova poštanska karta Dogfisha s pečatima.

*

Marke Patricka T. iz Berkeleya, SAD.

*

Jürgen Schweinebraden iz Kasela zahvaljuje se dopisnicom na radovima koje sam poslao na izložbu „Solidarität for Solidarnošć“.

*

Aline M. Trott iz Bexhill-a (Engleska) šalje slajdove svojih crteža.

*

Ranko Igrić javlja se iz Šoderice razglednicom na kojoj je, pored oficijelne poštanske, nalepio i svoje umetničke marke.

*

Studio Le Clair iz Santa Rosa (SAD) upućuje svoje umetničke marke i plakat „Radio free Dada“.

*

Od Jaroslava Supeka pismo s rupom.

*

Vittore Baroni šalje obilje materijala za izložbu.

*

Lepi prilozi Jacka Keguenne-a iz Belgije.

*

Od Harley-a iz Oberlina (Ohajo) više listova sa izvanrednim umetničkim markama u boji pod nazivom „Terra Candella“.

*

„My dear friend Miroljub, piše mi Bill Gaglione, enclosed are my Postage Stamps for Your project. Please keep me informed on Your activities.“ Sledi 16 maraka s likom njegove životne saputnice Anne Banane.

*

Henk Fakkeldij iz Utrehta šalje katalog izložbe THE MEETING na kojoj sam učestvovao sa još devedeset umetnika.

*

Romano Peli poziva da sarađujem u časopisu „Mailartspace International“ koji pokreće u Parmi.

Četvrtak, 20. avgust 1981.

Od 13. do 16. avgusta s Dinkom u Londonu. Tri dana punih utisaka. Najvažnije: poseta Tate galeriji. Čitavu jednu sobu Sol LeWitt je iscrtao svojim linijama i geometrijskim figurama. Bela kreda na crno ofarbanom zidu. Pojedini od ovih radova veoma podsećaju na dvobojni crtež koji mi je ovaj poznati američki konceptualni umetnik uputio iz Italije pre desetak godina. Taj crtež objavljen je u „Signalu“ broj 8/9, 1973.

U galeriji kupujem knjigu Paula Klea „On Modern Art“ s predgovorom Herberta Rida, kao i kataloge izložbi Iva Klajna i Pjera Manconija (paintings, reliefs and objects). U londonskim knjižarama, između ostalog, nalazim „Modern Painting“ i jedno veoma zanimljivo izdanje „Earth Watch“, snimci Zemlje sa kosmičkih satelita. Snimci su u boji i zapanjujuće izgledaju. Apstraktni slikari mogli bi samo da sanjaju nešto slično da stvore. Pored toga što su veoma inspirativni, učinilo mi se da ove snimke mogu koristiti u svojim vizuelnim pesmama i kolažima.

*

Pismo J. Supeka u kome me obaveštava da je signalistički almanah „Signalizam '81“ ušao u štampu. Šalje i svoje umetničke marke za izložbu u galeriji „Srećna nova umetnost“.

*

„Iskušao sam na sebi da nipošto nije beskorisno, kad se nalaziš u mraku, u krevetu, ponavlјati u mašti površinske crte oblika ranije proučavanih ili druge viđene stvari što ih sadrži istančano umovanje. A upravo to je hvale vredan čin i koristan da se potvrđuje u pamćenju.“

(Leonardo da Vinči)

Subota, 22. avgust 1981.

Pismo Supeku, uputstva oko Almanaha. Signalistički dokumentacioni centar pojaviće se kao izdavač njegove knjige. R. javlja da bi napravio tri signalistička plakata u 50 primeraka za izložbe po školama, itd. Detaljnija razrada ove ideje sledi.

*

Patrick Beilman iz Milvokija, „The first 21st Century Genius“, šalje dve table svojih umetničkih maraka. Svoje radove Beilman označava kao „Cow Town Art“.

*

„– Čuj, nakon nekog vremena s tedijima ti postane dosadno. Mjuza je usrana, šminka još gore. S njima sam bila jedino zbog Teda. On mi je bio frajer, ali je zapravo teški cuger 'srednjih godina'.“

Uzdahnula je još jednom.

Razgovor je zamro.

„Čuj, još se nikad nisam ševila s pankom. Hoćeš da budeš prvi?“ — rekla je.

(Iz pank literature)

Petak, 18. septembar 1981.

Primećujem da je poslednji zapis u ovom dnevniku datiran dva dana pre nego što sam počeo da radim svoj činovnički posao. Posle toga, i pored tolikih događanja, uzbuđenja – ništa. Pustinja, mrtva hartija, jalovo pero. Činovništvo je, više nego očigledno, moja golgota.

*

„Literarnom radu, međutim, ne mogu se potpuno predati, onako kako bih morao, i to usled različitih razloga. Čak i ako ostavimo po strani moje porodične prilike, ja od literature ne bih mogao živeti već i usled sporog nastajanja mojih radova i usled njihovog posebnog karaktera; osim toga i moje zdravlje i moj karakter sprečavaju me da se predam jednom u nepovoljnijem slučaju neizvesnom životu. Zato sam postao činovnik u jednom zavodu za socijalno osiguranje. Ali ta dva poziva ne mogu se uzajamno podnositi, niti dozvoliti zajedničku sreću. Najmanja sreća u jednom pozivu postaje velika nesreća u drugom. Ako sam jedne večeri napisao nešto dobro, sledećeg dana sagorevam u kancelariji i ne mogu ništa da završim. Bacan sam tamo-amo, i to biva sve gore. U kancelariji spolja izvršavam svoje dužnosti, ali

ne i unutrašnje dužnosti, a svaka neispunjena unutrašnja dužnost postaje nesreća koja me više ne napušta.“

(Franc Kafka, „Dnevnići“)

*

Već viđen prvi primerak „Tekstuma“. Izvanredan. Zbog izvesnih tehničkih grešaka oko boje, Rade će ponovo štampati neke tabake. Znači, knjiga tek kroz dvadesetak dana.

*

Javlja se danas Supek, iz Odžaka, telefonom. Almanah „Signalizam '81“ izašao iz štampe. Hitno mi šalje nekoliko primeraka. Otvaranje izložbe u Odžacima, po ranijem dogovoru, 25. IX u petak. Mora se otici. Pitanje je samo kako sve to u ovakovom stanju, sa ovakvom kičmom izdržati? Ipak, sve za signalizam! Iz Odžaka i Kule javili su mi se novi ljudi sa novim idejama, delima. Potrebno je porazgovarati, organizovati ih. „Signalistički prospekt“, almanah i druge zajedničke publikacije u ovom trenutku, kada je znatan broj mlađih stvaralaca zainteresovan za rad u pokretu, dobijaju presudnu ulogu zbog koordiniranja, okupljanja, odlivanja energije, beleženja i daljeg podsticanja.

U pripremi je drugi broj „Prospekta“, koji bi trebalo da se pojavi nešto posle „Almanaha“. U njemu, kao i u „Almanahu“ sveže snage signalizma sa veoma zanimljivim poetskim, mejlartističkim, konceptualnim i vizuelno-poetskim radovima.

*

Pre neki dan u razgovoru sa Biserkom Rajčić saznajem da je Kornhauzer pozvan i da će verovatno doći na Oktobarske susrete. Konačno, prilika da se bolje upoznamo.

*

Lenguel Andras iz Budimpešte uz kraće pismo upućuje nekoliko zanimljivih radova za izložbu.

*

Od Bele Egyedi iz Montreala više mejl-art originala sa fotokopijom stranica iz časopisa „The Ontario Review“ u kome ova umetnica objavljuje svoje grafičke radove uz takva literarna imena kao što su Carlos Fuentes, John Updike i Miroslav Holub. U pismu Egyedi napominje da je 1974. godine izlagala na našoj poznatoj izložbi crteža u Rijeci. Sećam se nekih njenih radova koje mi je poslala pre dve godine za mejl-art antologiju u „Deli“, gde je, na žalost, zbog smanjenog obima časopisa, nisam uvrstio.

*

Velika izložba INTERNATIONALER STEMPPELWORKSHOP u Bremenu od 22. 8–30. 8. 1981. sa temom „Stempel=Zitat – Zitat=Stempel“. Trebalo je napraviti i poslati nacrt pečata. Organizator mi šalje lep plakat sa imenima učesnika i otisnutim pečatom koji je izrađen po mom nacrtu THINK ABOUT

MAIL-ART. U pozivu na izložbu, koliko se sećam, obećali su da će poslati i izrađene pečate.

*

Radovi Amerikanca R. A. Meada uz poruku: „The real revolution today is in mail-art, and the fire it has kindled will in time destroy the old order more effectively than anything else.“

*

Nenad Bogdanović iz Odžaka šalje umetničke marke za izložbu. Uključiti ga.

*

Paulo Bruscky – Brazil: poštanska karta „arte via aerea, urgente“ s umetničkim markama.

Na sličan način Martina i Steffan Giersch upoznaju me sa otiscima svojih pečata.

*

Od Jaroslava Supeka poštanska karta sa crnom rupom.

*

B. Jesch iz Drezdena šalje umetničke marke i rubber stamp art. Od istog umetnika blok s naslovom „Please stamp for me“ i poziv na mail-art exhibition s poslednjim rokom 1. 12. 1981.

*

Sumerghy Peter iz Mađarske – originalni prilog pod nazivom SIGNALISM.

*

Theatre de silence by G. Guerini 28/8/81

In the city of Crema will be a three days of poetry. (oct. nov.) In the review we have a stand for international poetry, and we hope in your participation.

THANKS!!!

To send by post numbers reviews to:

Ivan Ceruti, via Zaninelli 7, 26013 CREMA (cr), Italy.

Subota, 19. septembar 1981.

Iz časopisa „Lightworks“ javljaju mi da su promenili adresu. Sada su u Birmingemu, p. o. box 1202.

*

Muzej savremene umetnosti: „Molimo Vas da prisustvujete otvaranju izložbe Češko slikarstvo tridesetih godina“.

*

Ponovo časopis za konkretnu i vizuelnu poeziju japanske grupe SHISHI (Shishi group). Ovog puta broj 2. Objavljaju: Hideo Kajino, Ryojiro Yamanaka, Shoji Yoshizawa. Izdavač časopisa i koordinator grupe je S. Yoshizawa iz Tokija. Časopis skroman (mislim na grafički izgled i štampu), kao naš „Signalistički prospekt“.

*

Poštanska karta Šandora Gogoljaka, novog signaliste iz Odžaka.

*

“Pinko” (sort of Red), a group show of European and American artists at Des Refusés, 151 Bank St. NYC, October 16- November 5, 1981.

If you have work pertinent to this theme, notify Sandra McKee c/o Soho News, 514 Broadway, NYC 10012 by September 25. Photos, paintings, color xeroxes, sculpture and texts are all acceptable. Deliver

or mail work to gallery by October 12. Please have work ready to hang.

We are an alternative space with minimal funding, so you will have to include return postage if you want the work back. We will contact critics, publications, design the announcement, and give the opening party. You will receive announcements for your personal mailing by October 1.

*

Bartolomeo Migliore iz Santena (Torino) šalje lepu fotografiju nekog italijanskog brezika.

*

U čitalištu biblioteke grada Beograda otvorena je izložba „Umetnost kao ideja“ u organizaciji Dobrice Kamperelića. U skromnom katalogu ove izložbe, zagrebački pesnik Milko Valent beleži:

„Ars as Idea – po svom osnovnom značenju okuplja demokratsku smještu mail-arta, letrizma, konkretnе i vizuelne poezije, foničke poezije, signalizma, reizma, performansa, konceptualizma općenito...“

*

Postcard izložbe STEMPEL=ZITAT International Rubbers Workshop sa imenima učesnika.

*

Marco Sansoni i Mario Giavino iz Milana: crtež i kolaž na poštanskoj karti.

*

Tommy Mew: PAINTINGS AND SELECTED WORKS ON PAPER, may 1981, Joan Ling Gallery, Gainesville, Florida.

*

Graciela Guiterez Marx is Argentine: *artists postage stamps*.

*

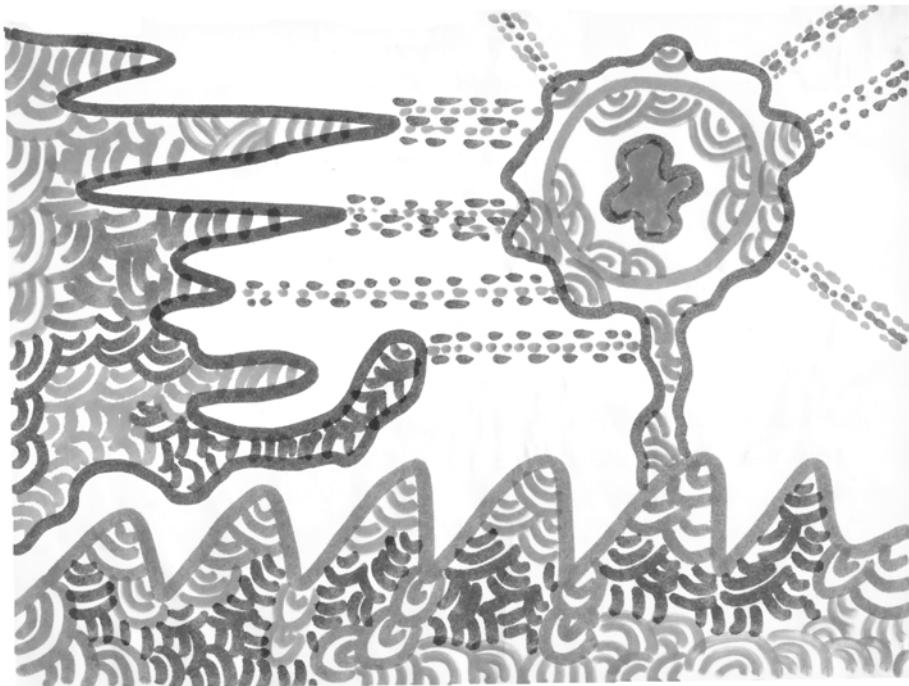
Guy Schraenen traži da mu pošaljem još jedan primerak „Dela“ sa autologijom mejl-arta. Šalje dva broja „Libellusa“. Broj osam posvećen je umetničkim markama. U broju devet uobičajeni mejl-art prilozi s pozivima na izložbe, etc. Zabeležen je Signalistički dokumentacioni centar.

*

Uveče kod Mileta Đorđevića. Konačno, posle mog velikog insistiranja, rad na fotografijama je krenuo. Pokusni primerci pokazuju da fotografije, i pored toga što se na veličinu 30x40 cm. uvećavaju sa lajka formata, ispadaju dobro. Do utorka ili srede trebalo bi sve da bude gotovo.

*

Crtež nastao u igri sa Viktorom i za Viktora.

Četvrtak, 24. septembar 1981.

U današnjoj „Politici“ objavljena su imena kandidata za Oktobarsku nagradu grada Beograda. „Rad“ me je predložio za „Algol“.

*

U italijanskom časopisu „In folio“: „La via materialistica“, „La costruzione del testo-delitto“, „La danza e il corpo“, *Poesia* Filippo Ravizza.

*

Novo pismo G. Schraenena, kojim traži da mu pošaljem jednu postcard sličnu onoj koja je reproducovana u „Libellusu“ broj 2. Karta mu je potrebna za „Libellus-Exhibition“, koju planira.

*

Pošiljka iz japanskog grada Kobea s katalogom i dve fotografije sa izložbe PORTOPIA 81. Izložba je bila otvorena polovinom marta i trajala je do 15. septembra; posetilo ju je 14 miliona ljudi. U okviru ove grandiozne izložbe održano je veoma uspešno predstavljanje mejl-arta pod nazivom „Letters to Kobe“. Taj deo izložbe, po rečima organizatora, video je 3 miliona ljudi.

Detalj sa izložbe u Kobeu

*

Od Kulturno-prosvetne zajednice Odžaci poziv da održim predavanje o signalizmu i na taj način otvorim izložbu „Signalizam '81“.

*

Lep katalog sa izložbe „The Fault“ (Punk-Dada-Mail-Art Exhibition), koju je u američkom gradu Union City organizovao Ian Tenty. Tenty mi zahvaljuje na učešću i istovremeno upućuje novi poziv: „Submit to the fault's winter Dada TV guide, march 1982“.

*

Galerie S: T Petri, archive of experimental and marginal art iz Lunda i Institute of Art History, Division for Modern Art and Environment Lund University, Švedska, šalju obilje kataloga i plakata. Iz tog materijala vidim da je u galeriji, juna ove godine, svoje „Typewritings“ izlagala i Ruth Wolf-Rehfeldt iz Istočne Nemačke.

*

Katalog izložbe „Alien Transmissions“, koju je u galeriji „Artlink“, u američkom gradu Fort Wayne, organizovala Debra Clem. Učestvovalo je preko 260 umetnika iz celog sveta.

*

Giovanni Fontana iz Frosinonea, Italija, šalje časopis „Dismisura“ broj 51/53 u kome uglavnom objavljuje svoje vizuelne pesme i crteže.

*

„...ako materija koja ulazi u crnu rupu izlazi na nekom drugom mestu, ništa materijalno što bi se našlo u crnoj rupi ne može da prođe nezdrobljeno, sve do nivoa subatomskih čestica ili još sitnije, pod neverovatnim plimskim dejstvom nepojmljivo snažnog gravitacionog polja crne rupe.“

*

Još dva broja „Libellusa“ (10, 11, jul i avgust). MAIL YOUR ART.

*

Italijani Bedeschi i Ponzi, u okviru svog „Archivio internationale“, napravili su izbor radova više autora pod nazivom „Graphic Writing“. U ovom izboru koji je štampan u 200 primeraka objavljen je deo moje vizuelne poeme „Lunomer“. Dobio sam primerak broj 148.

Napraviti od slova datih reči nove reči

KAPNA.....	DRAGANA.....
ASKETA.....	SATNICA.....
KUČINA.....	ČUPERAK.....
KARATE.....	LAVINA.....
GLOBA.....	KAVEZ.....

KASTA.....	RAGBI.....
VERANJE...	MALAGA.....
SOKAK.....	DREKA.....
OPREZ.....	BEDRO.....
MESAR.....	ZAMKA.....

Petak, 25. septembar 1981.

Putovanje u Odžake zajedno sa Spasojem. Uveče u prostorijama Kulturno-prosvetne zajednice, uz kraće predavanje o razvoju i značaju signalizma, otvorim izložbu „Signalizam '81“. Posle ovoga otvoreniji i duži razgovor uz brojna pitanja. Govorio o signalizmu, posleratnoj i ranijoj „istorijskoj“ avangardi, posebno o Maljeviču, Rusima, itd. Razgovor se nastavio u kancelariji predsednika KPZ-a, a kasnije, uz dobru alasku večeru, do 1 sat po ponoći kod Jaroslava. Spavanje kod Jaroslava. Spasoje i Jaroslav su se našli na istoj *metafizičkoj* talasnoj dužini i fascinirali jedan drugog.

Izložba je, inače, lepo postavljena, onako kako smo se i dogovorili. U dve prostorije izloženo je obilje materijala. Pored originala i novijih radova izložene su i brojne fotokopije radova signalista iz časopisa „Signal“, „Koraka“, itd, tako da ova prezentacija pomalo liči i na retrospektivu, mada, ipak, nije to.

Sutradan sa Supekom odemo do Kule kod Radeta. On je, zaista, u euforičkom stanju. Pripremio je i u sito štampi otisnuo dve knjižice vizuelne poezije: „Znak“ sa mojim pogовором и „Potencijalno stanje“ sa pogовором Denisa Poniža. Požuruje da mu pošaljem materijal za „Signalistički propekt“ no. 2.

Uveče povratak kući. Spasoje oduševljen. Ni sam nisam ravnodušan pred ovim uzbudljivim stvaralačkim vrtlogom u koji je pokret ponovo vraćen posle par godina mirovanja i akumuliranja energije.

*

Nalazim se pred nekim gradom sa čudesnom panoramom. Na levoj strani je veliko naselje sa zgradama koje imaju okrugle, šiljaste kule, bajkovitog izgleda, kao srednjevekovni zamkovi. Na desnoj strani su brežuljci sa retkim usamljenim kućicama.

Sve je tiho. Sve je prekriveno nekom pepeljastosivom svetlošću koja unosi nespokojsstvo. Mada grčevito pokušavam da dokučim, ne znam gde se nalazim. Sâm sam i neodlučan u kom pravcu da krenem. Brežuljci me ne privlače, a neka napetost, sila iznutra sprečava me da se uputim ka naselju sa čarobnim kulama. Iznenada s desne strane, sa brežuljka, silazi grupa dece školskog uzrasta. Čudno je to što su ta deca neverovatno mirna, tiha, gotovo nečujna. Vodi ih visoka, lepa, riđokosa žena sasvim neadekvatno obučena za jednu nastavnicu.

Dok neodlučno stojim, ona mi prilazi i zavodljivo pokušava nešto da mi kaže. Smeši se, otvara usta, ali ja joj ne čujem glas. Naprežem sluh, naginjem se u njenom pravcu – ništa. Iz mimike i gestova, ipak, naslućujem da govori kako želi da me odvede u naselje s kulama.

Odjednom osetim snažno seksualno uzbuđenje. Budim se naprečac sa jakim bolom u desnom čeonom delu glave.

Sreda, 30. septembar 1981.

Pismo od Muzeja moderne umetnosti iz Stokholma:

Dear Mr Miroljub Todorovic,

Please find enclosed the telegram „I am still alive“ that You sent for our Kawara exhibition.

Thank for Your help!

With kind regards,

Björn Springfeldt

*

„U vilinih konjica, ljubav i način oplođavanja nemaju uopšte ništa sličnog u celom životinjskom carstvu (...)

U trenutku pohote, mužjak savija trbuh napred i privlači mu kraj uz podgrudni organ parenja. Seme se izlučuje iz semenog otvora i prelazi u semenu kesicu. Ukratko, mužjak pre ljubavnog čina oplođava samog sebe. On to čini naizmenično više puta skupljajući i opružajući svoj dugački i gipki trbuh, koji pritom potresaju grčeviti drhtaji.

Kad jednom napuni semenu kesicu, on je spreman da odigra svoju pravu mušku ulogu. Kad nađe ženku, on je hvata za prednji deo tela, blizu glave, prvo nožicama, zatim hvataljkama koje se nalaze na završnom delu trbuha. Tako prihvaćena, ženka povija svoj dugački trbuh i njegov završetak prinosi uz mužjakov organ.

Na taj način par obrazuje neku vrstu srca, čiji je šiljak mužjakova glava, a ženkina glava udubljenje. U ovom položaju se vrši oplođavanje. Semena kesica, sabijena u savitljive džepove, ispušta seme, koje će posredstvom penisa preći u ženkino telo, gde će se smestiti u novo skladište, u spermoteku. Seme će u određeno doba napustiti spermoteku da bi oplodilo jajače“.

(Žan Rostan)

Četvrtak, 1. oktobar 1981.

Poštanska karta s pečatima umetnika iz Singapura.

*

Izložba u Odžacima do sada zabeležena vestima u „Borbi“, na sam dan otvaranja, i nekoliko dana kasnije u „Politici“.

*

Pismo iz Poljske. Grzegorz Dziamski iz Maximal Art Gallery, Poznanj, poziva me na trodnevni susret (26–29. oktobar), posvećen mejl-artu.

Otvoriće se izložba mejl-art radova poslatih za tu priliku, uz diskusiju o problemima koji prate ovu novu umetničku disciplinu.

Na Simpozijumu će učestvovati samo dvanaest pozvanih najeminentnijih teoretičara i praktičara mejl-arta. Organizator obezbeđuje hotel i ostalo. Dziamski me usto moli da mu pošaljem, ili ponesem, antologiju mejl-arta koju sam objavio u „Delu“, čak, ako nemam primerak viška, da mu fotokopiram „Delo“, pošto priprema bibliografiju značajnih mejl-art izdanja.

*

„Čovjek posjeduje sposobnost da gradi jezike kojima se može izraziti svaki smisao, nemajući ni pojma o tome kako i šta znači svaka riječ (...)“

Nije u čovjekovoj moći da neposredno iz njega razabere logiku jezika.“
(Vitgenštajn)

*

„Sve što vidimo moglo bi biti i drugačije.
Nema apriornog poretku stvari“.

(Vitgenštajn)

Petak, 2. oktobar 1981.

Katalog „Signalizam '81“ iz Odžaka ostavio veoma dobar utisak na sve one koji su ga videli i čitali.

*

„Međuzvezdano komuniciranje kao plod uzajamnog dejstva astronomije i elektronike je potencijal koji u krajnjoj liniji može izvršiti presudan uticaj na živote i sADBINE svakog od nas, našu civilizaciju, naše društvo, potomstvo konačno, na našu budućnost.

Posredno ili neposredno ono je kadro da objedini sve vidove čovekovog postojanja na planeti Zemlji – veliki deo saznanja mukotrpno sakupljenih tokom stoljeća integriraće se u teorijama i praktičnim poduhvatima na planu uspostavljanja međuzvezdane komunikacije.

Prijem pouzdanih i nesumnjivih signala, koje nam je uputila neka daleka, strana civilizacija, neumitno će imati znatno dublji i trajniji uticaj na čovečanstvo nego iskrcavanje prvih astronauta na mesec.“

*

U galeriji „Srećna nova umetnost“ Predrag Šiđanin: „Akt nasilja“ („The Act of Violence“), večeras u 19 časova.

*

Pismo.

Dragi Rade,

šaljem ti materijal za „Prospekt“ no. 2. Ovde ima ukupno 10 strana. Dodaj, po dogовору, Ponižov tekst o tebi, tvoj rad, rad Supeka, kao i njegovih saradnika: Gogoljaka, Bogdanovića i Ane (ne znam joj prezime). Ja

ću ti naknadno poslati „Signalističke vesti“ (jedna strana). Redosled u „Prospektu“: prvo Ponižov tekst, zatim tvoj rad, a ostalo kako nađeš za shodno s tim što će *Vesti*, kao i u prošlom broju, biti na kraju. Ako si otisnuo kompletiraj mi knjige „Znak“ i „Potencijalno stanje“ i hitno pošalji da ih za beležim u *Vestima*. Štampa „Prospekta“, kako je dogovoren, s obe strane. Tiraž 200 primeraka.

Dao sam Supeku nove adrese pa zatraži od njega i dopuni stari adresar na koji će se naš bilten slati.

Javi se kad primiš materijal.

U ime signalizma – planetarne umetnosti!

topli pozdravi,

Miroslav

Subota, 3. oktobar 1981.

Sređivao tokom poslednjih meseci pristigli materijal za izložbu ART-IST'S POSTAGE STAMPS. U ovoj prvoj fazi registrovao sam šezdesetak autora. Po svoj prilici, za izložbu dodaće se još ponešto od starog materijala (Pawel Petasz, Klaus Groh i drugi). Pretpostavljam da je i Slavko na galeriju dobio dosta toga. U svakom slučaju prezentacija umetničkih maraka biće obimna i informativna.

*

to je žar u nama u našem oku u našoj krvi svetlost narandžasta izbjija iz pustolina u obliku fotonskog gejzira osvaja svemir razvučen i nepomičan u tajnom doslihu sa rečima hrani vatrui na tom već ugasom sunca a tvoja misao postaje ni manje ni više nego zvezdana mašina usmerena ka otkrivanju zaboravljenih svetova u galaktičkom kotlu iz nepoznatih razloga utihnu ogromne energije kao cvetovi pred oluju i gle! oko njegovo je nad nama hvali našu moć i čuva kosti naše od ledenih vetrova planetarnih ponora dok ti ne posustaješ pod teretom vremenskog beznađa u čijoj su ruci dani naši pokazni neutaživi plamen svoje pesme nevine oči omađijanog zvezdoznanca dižu se talasi velikog okeana preplavljuju planetu u rušilačkom besu nasrću na planine brišu gradove sa lica zemlje to je govor bezumnika što nož u sopstveno srce zariva ne polažeći račune nikome obuzdaj ga krv mu pretvori u zlato snagu u seme budućeg jezika koji će carovati vaseljenom

Petak, 23. oktobar 1981.

Salvatore Commercio: ARTE VERTICALE POSTALE (Mail Vertical Art), poštanska karta iz Katanije (Catania)

*

Brazilska pesnikinja i izdavač Teresinka Pereira, koja živi i radi u SAD (Koloradski univerzitet u Boulderu), ponovo se javlja i šalje svoju publikaciju „Alternative 6“.

*

Chuck Stake obaveštava učesnike izložbe IMAGINE da su poslati radovi stigli, ali da je do izvesnog zastoja oko prezentovanja izložbe došlo zbog štrajka kanadskih poštanskih radnika.

*

PHOTOGRAPH/MARING PHOTOGRAPHS je naziv mejl-art izložbe na koju me pozivaju, a koja će se održati u „Toronto Photographers co – op Gallery“ u Torontu. Izložba se otvara 1. decembra. Radove poslati do 10. novembra.

*

Napisao sam tekst za izložbu ARTIST'S POSTAGE STAMPS i zajedno sa radovima odneo Slavku. Izložbu bi, po dogovoru, trebalo da postavimo u novembru.

*

Kako jesti ribe?

„Ribe se jedu posebnim priborom ili samo vilicom, a nikada nožem. U lijevu ruku prihvativite komadić kruha, kojim pridržavate ribu u tanjuru, a desnom rukom držite vilicu, kojom skidate meso s kosti i prinosite ga ustima. Kada jedete ribu šutite, da vam kost ne ostane u grlu. Jedite prednjim Zubima, da lakše osjetite sitne kosti. Bolje je, da kruh ne uzimate u usta zajedno s ribom. Nakon što ste ribu pojeli, ostavite vilicu na tanjuru. Nije pristojno nuditi gostu ribu s mnogo kosti.“

Četvrtak, 29. oktobar 1981.

Juče popodne sa Dinkom i Viktorom na otvaranju Sajma knjiga, velikoj fešti literarne taštine. Viktor je tamo proturio svoj novi štos: sa svima s kojima se pozdravlja, a bilo ih je dosta, kako bi im stezao ruku pokušavajući da izazove bol, a time pokaže i svoju dečačku snagu.

*

Katalog iz Pariza: D. Daligand i F. Guinochet présentent L'ART POSTAL DEDANS/DEHORS. Izložba je bila održana od 10–24 oktobra 1981. Jugoslaviju je predstavljala signalistička četvorka.

*

Postcard Jacquesa Juina iz Riedea, Zapadna Nemačka.

*

The small press ed. Vogeslang iz Berlina, „is going to publish a book, that will collect works, which do not complementarily describe the image, respectively the figure, or vice versa aren't illustrating the plane of language...“

Fritz Balthaus, koji ovu knjigu priprema, piše mi da je moje radević video u „Doc(k)s“-u i drugim publikacijama i da bi bio srećan ako učestvujem u ovom njegovom projektu.

Krajanji rok za slanje radova je 31. decembar 1981.

*

Timm Ulrich se javlja pismom, pita šta je s antologijom mejl-arta u „Deli“. Odmah sam mu poslao jedan primerak.

*

Iz Poznanja katalog izložbe „Dzialalnosc rysunkowa“ (Drawing activity), XXI Exhibition of Drawing Signs, oktobar 1981, Geleria Wielka 19/Galeria risynku. Pored mene učestvovalo je i Viktor sa svojim dečijim crtežima, pa i njemu šalju katalog.

Subota, 14. novembar 1981.

U Westfälischer Kunstverein prof. dr S. J. Schmidt organizuje izložbu „Die Mechanik des Nomaden“ od 10–15 novembra 1981. Štampaju i publikaciju pod istim nazivom.

*

Peter Jörg Splettstösser, iz Bremena, koji je organizovao veliku izložbu gumenih pečata, šalje pečat napravljen na osnovu mog predloga (ideje). To je rukom ispisano i jednim mojim karakterističnim crtežom uokvireno THINK ABOUT MAIL ART. Pečat je izrezan u nekoj plastičnoj materiji. Odneo sam ga u pečatoreznici „Morava“ gde su mu samo stavili drvenu dršku, tako da ga sada mogu, pored postojećeg THINK ABOUT SIGNALISM, koristiti u svojoj mejl-art komunikaciji.

*

Matteo D'Ambrosio u „Teatro san Carlo“ u Napulju od 21–28 septembra 1981, pod nazivom PERVERSO CONTRAVERSO, organizovao je II internacionalni festival poezije. Učestvovali su: Allen Ginsberg, Jackson MacLow (videotape 1975), Charles Bukowski (videotape 1973), Emilio Villa (videotape 1981), Eugenio Miccini (ontologia natarale; azione poetica), Henri Chopin (poesia sonora, performance), Gianni Toti (videopoesia), Edoardo Sanguineti (lettura), Richard Kostelanetz (nombres: poema and stories, performance) i mnogi drugi.

Emitovani su glasovi i slajdovi sledećih autora: James Joyce (Finegan's Wake), Ezra Pound („Cantos“), T. S. Eliot („La terra desolata“).

D'Ambrosio mi šalje mali informativni katalog sa ove izuzetne pesničke akcije.

*

Karta Ranka Igrića „Pozdrav iz Imotskog“ sa njegovom „pornografskom“ markom.

*

Od Dogfisha ponovo poruka s pečatima „Xero population growth“.

*

„Primjećujemo da je jedini čovjekov pravi neprijatelj strah, i da su sva djela imaginacije (sav heroizam) nadahnuta željom i nepokolebljivom odlučnošću da se nadvlada strah – u kojem se god obliku očitavao.“

(Henri Miler, „Knjige mog života“)

*

Pozivnica iz Banjaluke za X jesenji salon sa temom „Globalno i lokalno u savremenoj umjetnosti“.

Salon će biti otvoren u izložbenim prostorima doma kulture od 20. novembra do 10. decembra 1981. godine.

Mole da ih obavestim najkasnije do 17. XI da li će doći na otvaranje kako bi mogli da mi rezervišu sobu u hotelu.

Otvaranje izložbe predviđeno je za petak 20. novembra u 19. h.

*

Klaus Groh javlja se dopisnicom. Bio je u Poznanju. Čudi se što i ja nisam došao, pošto su ga Poljaci obavestili da su i mene zvali. Traži da mu pošaljem plan, odnosno ideju za najmanji muzej na svetu (objavljuje katalog). Traži, takođe, da mu pošaljem neka svoja dela za prvu izložbu u ovom mini muzeju. Na kraju pita šta sada radim. Uzgred, promenio je mesto boravka, sada živi u Augustfehn II.

*

Umetnikova obredna igra stvaranja.

*

Prema Kasireru, umetnost nam pruža „novu vrstu istine – ne istinu o empirijskim stvarima već istinu čistih formi.“

*

Poziv Muzeja savremene umetnosti i moj odgovor:

Poštovani druže Todoroviću,

Muzej savremene umetnosti u Beogradu organizuje izložbu čiji je radni naziv REČ-ZVUK-LIK/VERBO-VOKO-VIZUELNO koja će se održati od 14. januara do 7. februara 1982. u prostorijama Muzeja predviđenim za povremena izlaganja. Autor izložbe je Vladan Radovanović. Izložba će obuhvatiti sve pojave pretežno literarno-poetskog porekla sa težnjom širenja ka vizuelnom i zvučnom uz naglašena prostorna i kinetička svojstva, koje su se na području Jugoslavije razvijale od pedesetih do osamdesetih godina. Smatrajući Vašu delatnost na tome polju značajnom, nadam se da ćete se saglasiti sa tim da na izložbi budu zastupljeni sledeći Vaši već objavljeni radovi:

1. Jezik u biću

2. Kraj

3. Nestati

Takođe Vas molimo, ukoliko imate još radova koji bi se eventualno ukloplili u ovu izložbu, da pošaljete i 1–2 plošna rada, koji zbog tehnike u kojoj su realizovani nisu mogli biti dosad publikovani, i 1–2 objekta, od kojih:

1. Vreme je novac

2. Objekt-poezija (slova na bocama i čašama)

— ploče i kasete sa zvučnom poezijom

— sve publikacije u kojima su zastupljeni isključivo Vaši radovi (autor-ska izdanja) i unikatna izdanja

— sve publikacije namenjene prodaji.

Molimo Vas da radove i publikacije pošaljete najkasnije do 15. novembra uz naznačenje vrednosti radova.

Troškove slanja snosi autor a povratka Muzej. Svaki učesnik dobija jedan primerak kataloga u kome će biti predstavljen sa najmanje jednom reprodukcijom.

S drugarskim pozdravom,

UPRAVNIK MUZEJA

Marija Pušić

Poštovana drugarice Pušić,

primio sam Vaše pismo u kome tražite saglasnost da moji radovi „Jezik u biću“, „Kraj“ i „Nestati“ budu zastupljeni na izložbi „Verbo-voko-vizuelno“. Moram odmah da kažem, da ne samo da se ne saglašavam, već ne dozvoljavam da se bilo koji od mojih objavljenih, ili drugih radova pojavi na ovoj izložbi, reproducuje u katalogu, ili materijalu koji je vezan za izložbu. Takođe ne mogu dozvoliti da se bilo šta od knjiga, publikacija, časopisa i antologija koje sam objavio i uredio izloži ili da se nešto iz njih preuzme za izlaganje, ili reprodukovanje.

Razloga za to imam previše. Navešću samo jedan nadajući se da je on dovoljan. Uostalom, s tim razlogom bićete uskoro i sami suočeni. On će se manifestovati najpre u količini sopstvenih „verbo-voko-vizuelnih“ tvorevina kojima će „autor“ ove izložbe usrećiti Muzej i njegove posetioce. Ništa manje neće biti uočljiva ni uloga koju će „autor“ sebi pripisati u predgovoru kataloga izložbe, uključujući tu i „analizu“ svojih radova. Da nisam usamljen u ovome što mislim navešću prikaz iz zagrebačkog „Oka“ broj 227 od 27.11.1980. godine.

„Radovanović nastoji zastupati svoje verbi-voco-vizuelno... Autor nam nadalje navodi i pokušava objasniti mnoge 'VVV' radove nastale u poslijeratnom srpskom avangardnom stvaralaštvu, ponajčešće navodeći svoja ostvarenja. Uistinu ostaje nejasnim što je to Vladanu Radovanoviću... trebalo da pod svaku cijenu nastoji biti 'sam svoj teoretičar'.“ (Podvukao M. T.)

Toliko o liku ovog „autora“, kome ne dozvoljavam da u bilo kom obliku koristi moj stvaralački rad, duboko verujući da će verbo-voko-vizuelna farsa i razni falsifikati u punoj meri doći do izražaja i na „izložbi“ koju priprema.

Ostajući otvoren za svaku drugu saradnju sa Vama i Muzejom savremene umetnosti, čije napore u našoj kulturi veoma cenim,

primite najsrdičnije pozdrave,
Miroslav Todorović

*

Živčano leluja kraj „Konja“. Stalno baca farove na lokot. Ziher čami štrudlu.

- Šta penaviše čukelac, frajer?
- Petnaest do osam.
- Zrakam te, usidrio si se, džonjaš dugo, jel kajmak piša u pitanju?
- Ne kači mi se na kreka, kretenu. Odsmrdi! da ti ne prospem njupavce.

Ponedeljak, 16. novembar 1981.

Guy Bleus iz Wellena, Belgija, organizovao je izložbu i objavio knjigu s naslovom „Are You Experienced? L. H.F. S.“ Knjiga nije obična, iako ima korice i listove kao sve knjige ovog sveta. Radovi autora objavljeni su na mikrofilmovima. Ima sedamnaest mikrofilmova, koji su smešteni u posebnim kesama napravljenim na unutrašnjim stranama prednjih i zadnjih korica. Između toga su listovi sa odštampanim imenima autora i brojem mikrofema na kome se nalazi rad. Moj „Signal-Art“ nalazi se na petnaestom mikrofilmu u donjem desnom uglu.

*

Ovih dana dobio sam poziv iz Udruženja primenjenih umetnika da učestvujem na izložbi „Zlatno pero Beograda“. Posle malog kolebanja odneo sam tri rada: dva iz serije mejl-arta i jedan sa vizuelnom poezijom iz „Tekstuma“.

*

Posle večerašnjeg telefonskog razgovora sa Zoranom Markušem oduštoao od putavanja u Banjaluku na otvaranje izložbe. To bi za mene bio pre-dug i naporan put pogotovo po ovakovom vremenu.

*

Jean-Paul Thenot iz Colombesa, Francuska, psihoterapeut u jednoj psihiatrijskoj bolnici, umetnički aktivan od 1969. godine, poziva me da učestvujem u njegovom projektu „Homage to unknown Artists“.

Thenot će pristigle radove izlagati na više izložbi u različitim gradovima. Pored toga objaviće i knjigu.

Ovaj umetnik dosta je poznat u avangardnim krugovima. izlagao je na Bijenalu u Parizu 1971, u Muzeju moderne umetnosti u Sao Paolu, predstavljao Francusku na Bijenalu u Veneciji, itd. objavio je i knjigu o Marcelu Duchampu pod naslovom „Cent Lectures de Marcel Duchamp“.

Utorak, 17. novembar 1981.

Tommy Mew imaće od 1–31. decembra ove godine u „Moon“ Gallery Berry colege, Mount Berry, Georgia, izložbu pod nazivom „The Angel Show“.

*

„Bonsoir Bonset“ naziv je mejl-art projekta koji priprema Italijan Mario Gavino. To bi trebalo da bude jedna publikacija (svaki autor umnožava svoj rad u 100 kopija i šalje Gavinu), posvećena holandskom avangardisti Théo Van Doesburgu. Bonset je, inače, bio dadaistički pseudonim ovog umetnika, koji je rođen 30. avgusta 1883, a umro 7. marta 1931. Ove godine se navršava pedeset godina od Doesburgove smrti.

*

Dear Miroljub,

I have just received the very good „Delo“ – magazine on mail art; and I'll study it in the next days. Today I send to You – as printed matter – a new catalogue of mine. May I beg You to confirm the arrival of it? (1 catalogue and 4 posters).

I hope You and Your work are going strong as ever!

All the very best

Thank You!

Timm Ulrichs

*

NO SHOW

You are cordialy
invited to view no
drawings & no paintings.
No artists will be in
attendance.

(No refreshments served)

No reply No time
necessary No place

Ovaj NO SHOW stiže iz Vankuvera, Kanada.

*

Javio pismima Supeku i Radetu da učestvuju u antologiji Berlinca Fritza Bathausa.

*

Noćne more. Jutarnja ozarenja. Stojim na rasputnici. *Senovitoj*. Žarni stršljeni. *Obleću oko glave*. Ranjeni pas. *Zavija*. U bezdanici. S one strane sna. *Dan uškopljen*. Promiču vekovi. Stotine crnih munja. Na mome su *tragu*.

Sreda, 18. novembar 1981.

Poziv iz Meksika:

Miroljub,

WE ARE PREPARING A MAIL ART EXHIBITION FOR THE INTERNATIONAL FESTIVAL OF 'OPOSICION' WHICH WILL TAKE PLACE THIS DECEMBER.

REPRESENTATIVES OF DIFFERENT DEMOCRATIC PARTIES FROM VARIOUS COUNTRIES OF EUROPE, ASIA, AFRICA AND LATIN AMERICA WILL BE PRESENT. THEREFORE WE CONSIDER THE PRESENCE OF ALTERNATIVES OF A COMMITTED AND/OR CONTESTATARIAN ART AS HIGHLY IMPORTANT.

WE WOULD LIKE TO RECEIVE SOME CONTRIBUTION FROM YOU RELATED EITHER TO THE SITUATION IN YOUR COUNTRY OR ELSE TO A CRITICAL ATTITUDE TOWARDS THE WORLD SITUATION. IT IS OUR AIM TO MAKE „AVANT-GARDE“ PROPOSITIONS IN ART MORE HUMAN ONCE AGAIN.

SEND YOUR CONTRIBUTION TO:

CAROLIA PANIAGUA

HORTENSIA NO. 22 COL. FLORIDA

ALVARO OBREGON

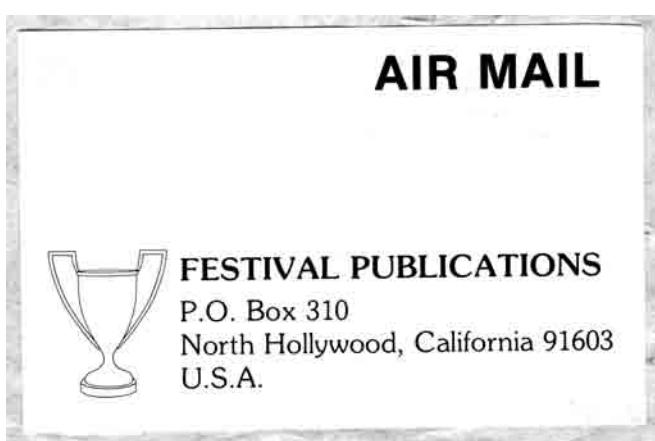
01020

MEXICO D. F.

MEXICO

DEADLINE: 28 NOVEMBER 1981.

*

*

Fotokopirao tekst Klementea Padina „La nueva poesia (Signalismo)“ iz urugvajskog lista „El popular“ od 16. oktobra 1970. god, i zajedno sa još jednim neobjavljenim prikazom prve signalističke antologije Guillermo Deislera iz 1972, dao Milu da prevede. Oliveri dat prikaz Godeharda Schramma u bečkom časopisu „Literatur und Kritik“, takođe iz 1972. godine.

*

Slavku se potpuno zameo trag, nikako da ga pronađem i vidim kako stoje stvari sa katalogom za izložbu „Artist's Postage Stamps“.

U Stud. kulturnom centru velika gužva. Gostuju Poljaci sa svojim programom. Neki funkcioneri Beograda i Republike, prema rečima službenika Centra, pokušali su da onemoguće ovu poljsku manifestaciju. Centar je krenuo na rizik. U međuvremenu su autobusi sa Poljacima zaustavljeni na češkoj granici, pronađene su im značke „Solidarnosti“, i neki drugi materijali. Mnogi su se vratili i naknadno doputovali avionom. Zbog toga se kasnilo sa programom. U Beogradu „Politika“ nije htela da objavi plaćeni oglas u kome je najavljeno prikazivanje poljskih filmova. Razlog: filmovi nisu prošli kroz našu cenzuru. Oglas sa najavom ove akcije odbile su i „Novosti“.

Razgledao izložbu fotografija o borbi poljskog naroda za demokratiju i slobodu od Poznanja 1956. do Gdanska 1980. godine. Shvatio da ih više ništa u toj borbi ne može zaustaviti.

U velikoj galeriji Centra, između ostalih umetnika, izlaže i Zdzisław Sosnowski, avangardni umetnik, s kojim sam ranijih godina bio u kontaktu.

Iz kataloga izložbe:

„Čovek – (razumno biće, homo sapiens), čovekolika vrsta, postoji od kraja pleistocena; zapremina mozga 1.200–1.500 cm³; čelo glatko, vilica sa bradom; snažna rasna diferencijacija; ističe se najsavršenije razvijenom psihom i sposobnošću društvenog života, jedini koji poseduje kulturu i mogućnosti stvaranja.“

(Mala enciklopedija PWN)

„Humanizam – etički princip, po kome najveće dobro predstavlja čovek. Humanizam je povezan sa dubokom verom u čoveka i njegove stvaralačke mogućnosti. Humanizam zahteva poštovanje načela slobode, dostojanstva i sreće čoveka.“

„Jednostavno je graditi poredak jednog društva na principu podređivanja svakog njegovog člana zauvek utvrđenim pravilima. Nije teško oformiti čoveka tako da slepo i bez protesta prihvati naredbe vladara ili propise Kurana. No, mnogo je veći uspeh naučiti ga da rukovodi samim sobom i kroz to ga učiniti slobodnim.“

(Sent-Egziperij)

*

„Nouveau mixage“, dadaistički časopis iz Francuske poziva na mejl-art akciju koja bi se održala od 3. do 15. januara 1983. godine.

Četvrtak, 19. novembar 1981.

Harley iz Oberlina, Ohio, organizuje FIRST INTERNATIONAL MAIL-ART CONGRES od 1. do 10. aprila 1982. god. u Klivlendu (Image Resource

Center). Izložbe, diskusije, performansi, etc. etc. Organizator traži da mu se pomogne idejama, savetima.

*

„Sema – Cahier“, an Art Magazine of original work presented on loose leaves. Urednik Piet Franzen šalje dva kolaža-crteža.

*

Uvečе čitao pesme iz zbirke „Svinja je odličan plivač“. Valjda će te neverovatne pesme, napisane šezdeset i devete i početkom sedamdesete godine, privući kad tad ozbiljniju pažnju kritičara.

*

Faličan sam. Ne gijam iz gajbe. Žuljam dan u zembilju. Blentavo zirkam kroz prozor. Dživdžan džaka, secka mi živce a onda đubri po futeru. – Iš! seronjo!

Puca mi tintara. Nameštaj mi skroz riknuo. Nema lovudže, nema kalifornije. Odapeo sam načisto. Pajtaša Krleta, što mi je delisao travu ufanjali panduri. Odradiće bar dve godine u konzervi. Šta sad da štrikam?!

Petak, 20. novembar 1981.

Stigao je novi broj kanadskog informativnog lista „Parallelogramme“ za oktobar-novembar 1981. U njemu u rubrici „Abroad“ beleška:

„SIGNALIST DOCUMENTATION CENTRE. This is the most important archiv in Yugoslavia. Founded in 1970 as part of the journal ‘Signal’, it archives avantgarde work from around the world. Signalists invites all artists to send their work: Books, journals, postcards, stamps, messages, slides, records and other material to be included in their archive. Send to: Miroljub Todorovic, Signalist documentation Centre, Dobrinjska 3, 11000 Belgrade, Yugoslavia.“

*

Pošto je gradska i republička birokratija shvatila da joj ne preti nikakva opasnost od poljske akcije u Studentskom kulturnom centru, pojavili su se u „Politici“ i NIN-u prvi napsi o gostovanju Poljske i razgovori s pojednim učesnicima.

*

Tko vlada autogenim treningom uopće ne može biti začepljen
(Nekoliko autosugestija)

„Probava se odvija pola sata nakon ustajanja“.

„Crijeva rade mirno i točno.“

„Probava radi kao sat.“

„Trbuš ostaje posve opušten“ (kod grčenja u crijevima).

„Potpuno sam miran i staložen“.
„Trbuš strujno topao i posve opušten“.
„Debelo crijevo zadržava“ (kod proljeva).

Ponedeljak, 23. novembar 1981.

Pisao D. S. u Varšavu; poslao joj fotokopiju njenog teksta o signalizmu iz 1972. godine u časopisu „Poezija“, s molbom da ga prevede s poljskog. Imam namjeru da taj tekst ponudim Š-u za knjigu „Signalizam u svetu“ koju priprema.

*

Ove godine navršava se dvadeset vekova od smrti rimskog pesnika Vergilija.

Roden 15. oktobra 70 godina pre naše ere, tvorac „Eneide“, jedan je od najvećih pesnika svih vremena. Umro je nakon 51. godine života u Brindiziju, posle neokončanog puta po Grčkoj i Maloj Aziji 22. septembra, 19 godina pre Hristovog rođenja.

Ponovo pročitati Brohovu „Vergilijevu smrt“.

*

Bruno Chiarlane, italijanski umetnik, rođen 1947. godine, osnivač grupe „Work Aerea“, šalje komunikacioni bilten „Corto circuit n. zero“ u kome, pored svojih radova, objavljuje još: Michelea Perfettija, Ulisesa Carriona i više pečata s adresama raznih umetnika, između kojih i moj Signalist Documentation Centre.

*

„48226 A Mail Art Show“ održana je od 15. avgusta do 12. septembra 1981. godine u Detroit Focus Gallery u Detroitu, SAD. Štampan je lep katalog u kome je reproducovan i jedan moj rad „Think about Mail Art“ (Kečer s maskom). Na izložbi je učestvovalo 292 umetnika sa 1.212 radova. Bilo ih je, kako na izložbenom plakatu stoji, iz 25 zemalja sa pet kontinenata, od čega 192 Amerikanaca i 100 stranaca.

Utorak, 24. novembar 1981.

Uveče sa Viktorom odem na otvaranje izložbe „Zlatno pero Beograda '81“ u paviljonu „Cvijeta Zuzorić“. Izlažem kao gost nekoliko mejl-art radova i signalističkih vizuelnih pesama. U bogatom katalogu reproducovan je i ovde „Think About Mail Art“ (Kečer s maskom). Učesnika podosta - 149. Pored domaćih (izlažu primjenjeni umetnici iz cele Jugoslavije), ima i stranaca iz: Poljske, DR Nemačke, Rumunije, Engleske, Čehoslovačke i SSSR-a.

Posebno su predstavljeni stripovi Andrije Maurovića i bibliofilska izdanja zbirke Biškupić. Šteta što se nisam setio da odnesem i neka svoja bibliofilska izdanja.

Izložba će u Beogradu trajati od 34. novembra do 9. decembra, a onda se seli u druge gradove: Galerija umetnosti, Priština, Collegium Artisticum, Sarajevo, Galerija Društva slovenskih likovnih umetnikov, Ljubljana, Dom kulture, Trstenik, Dom kulture, Svetozarevo, Dom kulture, Knjaževac, Dom kulture, Raška, Dom kulture, Prijepolje.

*

U Beogradu je juče u 87. godini umro književnik i istoričar umetnosti Milan Kašanin. Poslednjih godina Kašanin je objavio nekoliko veoma zanimljivih knjiga: „Sudbine i ljudi“ (1968), „Susreti i pisma“ (1974), „Srpska književnost u srednjem veku“ (1975).

„Nijedna svetlost nije jasna kao ona koja dolazi iz davnina i nijedan koren nije dubok tako kao stari. Ukoliko je tama gušća, utoliko je svetlost jača i ukoliko je koren dublji utoliko su grane prkosnije na šibi vetrova. Odreći se svoga korena isto je što i umreti.“

(Milan Kašanin)

Četvrtak, 26. novembar 1981.

U galeriji „Srećna nova umetnost“, Slavko mi pokaže radeve koje je odabrao za katalog. Složimo se da na koricama, umesto Kavelinija koga je on predložio, ide marka E. F. Higinsa. Sugerisao sam, takođe, da od naših u katalog uđu: Poniž, Supek i Gogoljak. Po onome kako su Slavko i tehnički urednik Centra Stojanovski objasnili, katalog će lepo izgledati. Sa koricama ukupno 16 strana većeg formata.

Predvideli smo da se izložba otvoriti negde krajem decembra. Slavko traži da mu dostavim svoje marke koje bi štampao kao izdanje galerije uz izložbeni materijal.

*

Od Hansa Sohma, vlasnika verovatno najvećeg i najzanimljivijeg arhiva posleratne avangarde (Fluksus, vizuelna poezija, konceptualna umetnost), postcard:

Dear M. T. thanks for catalogue „Signalizam '81“ and the huge book of your work. Please let me know of all your publications. My archive will be opened at 1983. at the Stuttgart gallery of the state as a permanent institution. So it will be good to have a nearly complete set of your work.

All best, yours cordially

Hans Sohm

*

Ovih dana umro je u Zagrebu književnik Novak Simić, brat od tetke moje majke. Još u detinjstvu slušao sam priče o njemu, o poznatoj porodici Jelić iz Sarajeva, čiji je i on potomak, po ženskoj liniji, bio.

Moj praded, po majci, Gavrilo Jelić, veliki sarajevski trgovac, pored obilja magaza punih raznom robom, imao je i veliku porodicu. Umro je

krajem devetnaestog veka u šezdeset i nekoj godini. Prababa Daša odlaži neko vreme u Vareš kod svoje čerke, majke Novaka Simića. Kasnije se vraća u Sarajevo gde i umire u dubokoj starosti. Imala je još jednu čerku usedelicu. Od sinova, jedan se obreo čak u Kini, a drugi u Egiptu. Moj deda Aćim Jelić učio je trgovacku akademiju u Lajpcigu. U svojim lutanjima dospeva do Carigrada, da bi potom živeo i radio kao srpski učitelj i prosvetni nadzornik u Južnoj Srbiji (Makedoniji). Družio se s Vasom Pelagićem i Nušićem. Umro je u Skoplju 1935. godine, ostavivši brojnu porodicu, dobrojno ozaljen kao nacionalni radnik (Videti list „Vardar“ od 3. 12. 1935. godine).

U majku Novaka Simića, kao devojku, negde na početku ovog veka, na međunarodnoj izložbi u Parizu, gde je predstavljala svoju Bosnu, zaljubljuje se Matoš. Od te ljubavi siromašnog pisca i boema i lepotice iz poznate trgovacke porodice, koju je još delila i vera, naravno, nije bilo ništa.

Svog rođaka (ujaka), kao književnika, upoznao sam 1958. godine kada sam, sasvim slučajno, kao najbolji maturant niške gimnazije „Stevan Sremac“ dobio njegovu knjigu „Brkići iz Bara“. Stvarno smo se upoznali oktobra 1965. u Zagrebu, gde sam služio vojsku. Radio je još uvek kao urednik u „Zori“. Tih godina su se nekako pojavili sabrani Prust i Kafka u biblioteci koju je on uređivao. Bio je polupijan i mrzovoljan. Koliko znam iz porodičnih priča, napustili su ga žena i deca. Ipak, primio me je iznenađeno i lepo. Otišli smo u njegov stan na Srebrnom dolu. Veliki, izvanredan stan, tek useljen. Nered, svuda puno mačaka, koje baš mnogo ne ljubim, i tacni s mlekom. Glasno sam se oduševio stonom. Novak je polupijano opsovao „mater ustašku“ onima koji su „najzad morali da mu ga daju“.

Potražio sam još jednom ujaka krajem godine i odneo mu nekoliko primeraka svoje prve knjige „Planeta“, koja se upravo pojavila.

Video sam ga ponovo znatno kasnije, posle šest godina, 1971. u vreme hrvatske nacionalističke euforije. Društvo hrvatskih književnika pozvalo me je na Zagrebačke susrete, koji su bili posvećeni, čini mi se, eksperimentalnoj i vizuelnoj poeziji.

Na prijemu u gradskoj skupštini, ili nečem sličnom, kraj stepeništa zgrade gde se prijem održavao, Novak pijan kao zemlja psuje svima „nacionalističku mater“. Odgovaraju mu pomalo posprdno ali i izazivački zlovoljno neki mlađi hrvatski pisci. Naišao sam sa pesnikom Borbenom Vladovićem, tihim, čutljivim momkom. Bilo me je, priznajem, pomalo stid da u toj gužvi i nimalo priyatnoj atmosferi priđem Novaku. Iskreno, sumnjam da bi me u onakvom stanju i prepoznao.

U „Oku“ In memoriam piše Duško Arežina:

„... Umro je Novak Simić. Akademik, pjesnik, pripovjedač, romansijer, kritičar. Pisac bogata, slojevita i specifična djela. Samosvojna stvaralačka ličnost, na žalost još uvijek nedovoljno poznata u odnosu na ono što nam je ostavila kao trajnu vrijednost u prostorima ovih naših jugoslavenskih književnosti.

Novak Simić rođen je u Varešu 14. siječnja 1906. godine, u malom bosanskom mjestu poznatom po željeznoj rudi i bogatim šumama. Otac Milan iz osiromašene trgovacke obitelji Simića, majka Tatjana (Savka) iz tašlihan-ske sarajevske trgovacke obitelji Jelića. (I danas jedna ulica u Sarajevu nosi

ime po toj obitelji!). Godine 1911. obitelj seli u Sarajevo a 1913. otac Milan, pustolov i skitnica nepoznata boravišta (kako napisala sam Novak Simić prijatelju Jovanu Popoviću 16. svibnja 1928), napušta obitelj. Mali Novak raste uz majku i baku, snažnu, odrešitu i odlučnu ženu, pred kojom je strahovalo, kako se pričalo u Sarajevu, i sam šef policije. Rastao je u nemirnim igrama na uskim baščaršijskim ulicama, i tipično sarajevskoj izmiješanosti vjera i nacija, polazi osnovnu školu i gimnaziju, trgovacku akademiju, mladalački se zaljubljivao, pa bježao i od kuće. Godine 1923. pobegao je u selo Rudanku (kasnije motiv njegovih djela!) i pola godine radio kao šumski radnik. („Radio sam na pilani 10 sati dnevno, i umoran lijem.“) Nakon diplomiranja od 1925–1927. radi u sarajevskoj tvornici čilima. Već tada počnušava objelodaniti svoje prve književne radove – pjesme, ali ga urednici časopisa odbijaju.

Godine 1927. Novak Simić prelazi u Zagreb, kome će ostati vjeran do smrti, polaze diferencijalne ispite i upisuje se na visoku ekonomsku školu. Te iste godine u „Vijencu“ objavljuje prve pjesme („Sentimentalne pjesme“, „Utjeha“), a već slijedeće godine objavljuje i prozne fragmente“...

Ponedeljak, 30. novembar 1981.

Pismo administraciji lista „Oko“ da mi isplate honorar za polemički tekst „Mali zeleni Čegec“.

*

Stigao je četrnaesti broj američkog literarnog časopisa „Interstate“. Izdaju ga i uređuju Loris Essary i Mark Loeffler sa Univerziteta u Austinu, Teksas.

Još pre dve godine Loris Essary pozvala me je jednim ljubaznim pismom da pošaljem vizuelne pesme za broj posvećen avangardi, koji priprema, kako je naglasila, za kraj ove (1979), ili početak 1980. godine. Poslao sam i gotovo na sve zaboravio. „Interstate“ nikako da stigne. Sada je došao – iznenadno. Na drugom unutrašnjem listu (prva strana prema sadržaju), ispod imena časopisa i urednika, moja vizuelna pesma iz ciklusa „Lunomer“: dečak s mesečevom glavom, ili kako ga je Pjer Garnije nazvao „Dete-mesec“. Od vizuelnih pesnika i konceptualnih umetnika objavljaju još: Ian Durant (V. Britanija), Eric Cummins (USA), Peter Cherches (USA), Tim Thackeray (V. Britanija), Karl Kempton (USA), Dick Higgins (USA), Kurt Mautz (Zapadna Nemačka), Syoji Yoshizawa (Japan), A. de Araujo (Brazil), John Rothfork (USA), Lew Thomas (USA), Ulises Carrion (Holandija), Andy Robson (V. Britanija), J. Christopher Jones (V. Britanija) i David Ohle (USA).

Časopis sa blizu 200 strana velikog formata, pun je veoma zanimljivih priča, pesama, eseja.

*

„Čovek pojedinac ima osećanje da u masi prekoračuje granicu svoje ličnosti. Oseća se olakšan pošto su ukinute sve distance koje su ga vraćale njemu samom i nagonile ga da se zatvoriti u sebe. Skidajući sa sebe teret

distance, on se oseća slobodnim, a njegova sloboda sastoji se u prekoračivanju tih granica. Ono što se njemu događa treba da se dogodi i drugima, on od njih očekuje isto.“

(Elias Kaneti, „Masa i moć“)

*

NAŠ KOMPLEKS

„Tako se događa da se pojedini pisci mlađe generacije uzdižu na račun svojih kolega vršnjaka, mada nije izvesno da su dali kvalitetnija umetnička ostvarenja. Jedni su miljenici a drugi prečutani. Prvi su, čini mi se, oni koji se pre uklope u važeće sisteme vrednosti, tj. koji su nastavljači nekih tradicionalnih tokova u savremenoj literaturi. Drugi su, nasuprot njima, isuviše drsko okrenuli leđa literarnoj tradiciji i uputili se „sumnjivim“ putevima unapredivanja književne umetnosti. Što imamo takvu situaciju u današnjoj književnosti kriv je po mom mišljenju, naš kompleks male književnosti. Još uvek se više pazi na vrednosnu lestvicu dela nego, na primer, na njihovo potpunije, bogatije konkretizovanje i osvetljavanje. Traži se samo vrednosna ocena; traži se da se pisac smesti na postojeću lestvicu književnih veličina i time se pomalo zatvara prostor za potpuniji i slobodniji život književnih dela.“

(Iz intervjeta Stojana Đordića u „Književnoj reči“)

*

Postcard Ranka Igrića, pre par dana, verovatno, iz Dubrovnika.

„Dragi Miroslave,

upravo je u časopisu „Pitanja“ izašao moj „Pojem pojem“ projekt. Čim se vratim u Zagreb (za dva tjedna) poslati ću Vam primjerak.

Puno pozdrava Ranko

Ovu poštansku kartu Ranko je signalistički obradio. Preko panorame Dubrovnika nalepio je svoju gestualnu pesmu. Vide se četiri faze ove akcije. U prvoj autor istura u gro plan svoju zbirku „Kolajna sa zlatnom rupom“, koja se prošle godine pojavila u Zagrebu. U drugoj je cepa i stavlja u jedan avan. U trećoj tuca u avanu, da bi ga na kraju okrenuo i istresao na sto njegovu sadržinu. Na stolu se pojavljuje reč POEM.

*

...kralj dolazi skačući preko barica trulih panjeva i oštrog kamenja spreman da se odrekne svoje krune prostori oko nas ispunjeni mlečnobelom svetlošću sumnjivo lupanje srca i ti koja svakog trenutka nestaješ u zelenoj pustinji jednog mračnog jutra na razmeđi bića i nepostojanja pozdravljam te melanholična istorijo goniteljko slepih miševa i nepodobnih naroda bežiš u nemirnu večnost punu krvi i nenadanih uskrasnica moje kosti i moj prah kao rajske seme razvezjano južnim vetrovima oplodiće opustelu zemlju vrtatiči i uvale snoviđenja gde vlada drugi bog...

Utorak, 1. decembar 1981.

„Književnost je predodređena da zaustavi vreme u njegovom rušilačkom toku. Ona je ta sila koja zaustavlja u večnoj sadašnjosti sve što se bilo kada moglo dogoditi. (...)

Dobar deo književnog stvaranja može se objasniti duhom bežanja (...)

Po prirodi svoga posla književnik je kabinetsko stvorene. Potreban mu je sopstveni kutak, zatvoren među četiri zida, makar na mansardi, s prozorčićem bar kao u golubinjaku, zatim, sto – da se samo drži na nogama, i stolica – toliko čvrsta da se na njoj može sedeti.“

(Jan Parandovski)

*

Već dosta dugo na mom stolu leži oveći koverat sa pozivom iz Bilbaoa za ARTEDER '82, muestra internacional de arte grafico.

Dear Sir:

„Arteader '82“ has the pleasure of inviting You to participate in the International Graphic Arts Exhibition which will take place at the Bilbao International Exhibition Centre from 19th of March to 4th of April 1982.

Enclosed are the regulations and the necessary documents for Your participation.

We shall be most willing to provide You with any further information You may require,

Your sincerely

Roberto Velasco Barroetabena

General Director

Značajna međunarodna, oficijelna izložba, slična našoj riječkoj izložbi crteža, sa obiljem kojekakvih dokumenata, formulara koje treba ispuniti, potpisati; uputstvima i obavezama kako radove poslati, itd, itd. Isuviše za moj slobodni, anarhični, neoficijelni mejlartistički duh, tako da se najverovatnije neću (mada predviđaju visoke nagrade i lep katalog), odazvati.

*

„Ja, to je neko drugi“.

(Rembo)

*

„Pesnička starudija imala je velikog udela u mojoj alhemiji slova“.

(Rembo)

*

„Primetio sam da imam samo jedno oko nasred čela“.

(Lotreamon)

Sreda, 2. decembar 1981.

Guy Schraenen završio je svoju uspelu jednogodišnju mejl-art feštu oktobra 1981. Između ostalog, izradio je i jedan pečat s mojim likom i napisom „Todorović“, pa mi šalje otiske na papiru i koverti. Na posebnom papiru otisnuo je pečate sa likovima značajnih odabranih umetnika mejlartista (portrait postage stamps) koje je napravio. Evo tih srećnika na pečatima: K. Groh, van Barneveld, Carrion, R. Crozier, G. E. Marx Vigo, A. Banana i B. Gaglione, V. Baroni, van Geluwe, Johnson, Anne and Guy Schraenen, Petasz, Angelika Schmidt, Chuck Stake, Brusky, Todorovic, Carballo, Below, Galantai, Padin, Mohamed, Peli and Versari, Leonid F. Duch.

*

Salon Muzeja savremene umetnosti:
„Goran Trbuljak – Retrospektiva“
od 4–14 decembra 1981.

*

Stigla su zagrebačka „Pitanja“ koje mi Ranko Igrić šalje sa njegovom gestualnom poezijom „Pojem pojem“.

*

Javlja se Vesa Ilić, kaže da je završio tekst o mojoj poeziji, signalizmu, avangardi i mitu i da ga sada prekucava. Sutra bi trebalo da dobijem taj esej i rukopis zbirke „Čorba od mozga“ povodom koje je Vesa i pisao. Deo teksta, ili ceo tekst, poslužio bi kao pogovor ili predgovor zbirke. „Čorba od mozga“, inače, čeka u „Zapisu“, i pored svih obećanja i najava odlaska u štampu, već četvrtu godinu.

*

NIZANJE

„Princip montiranja nizova identičnih likovnih partikula su posle prvi literarnih primera Gertrude Štajn („a rose is rose is a rose“...) i Kurta Švitersa (pesma „Zid“) upotrebljavali pop-umetnik Endi Vorhol na slikama i u filmovima posle 1962. godine. Tim Ulriks, Manconi, Arman (nizanje kao gomilanje istih predmeta u sanduku od pleksiglasa=akumulacija), kao i Peter Rep. Peter Rep je nizanje usvojio kao isključivi princip stvaranja montaža u obliku nanizanih slova, reči, delova reči, predmeta i fotografija. U svojim poslednjim radovima Rep je serijalni princip preneo i na filmsku i tonsku montažu, pri čemu se osnovni motiv preuzima sa radija, iz igranog filma, televizijske reklame ili TV-serije.“

(iz „Malog leksikona umetnosti 20. veka“)

*

Na sastanku sam u nekom gradskom forumu. Ogromna kružna prostorija slična starorimskim arenama za borbu gladijatora. Puno ljudi, čelavih, ozbiljnih. Dogovaraju se, klimaju važno glavama, razmenjuju papire. Svi su jednoobrazno odeveni u zelenkaste uniforme sa zlatnim širitima. Osećam

se nelagodno u svojoj od pranja izbledeloj džins jakni i pantalonama. Tu nelagodnost pojačava činjenica što znam da sam ovde kako bih molio da se reši moj stambeni problem.

Odjednom jak pisak sirene. Znak za uzbunu. Gradske većnici počinju panično da napuštaju dvoranu. Provlačim se kroz neka sporedna vrata, zatim kroz polumračni hodnik i nađem se na desnoj obali Save kraj Brankovog mosta. Sa mnom je, sve vreme, kao da me prati, jedan od poznatih, visokih gradskih funkcionera. Ozbiljan, namršten, iznenada, kada smo se izvukli iz hodnika, pita:

— Pa, gde vi sada stanujete?
Bez dvoumljenja podižem ruku i pokazujem na Savu.

Četvrtak, 3. decembar 1981.

U Studentskom kulturnom centru saznam da je katalog izložbe „Artist's Postage Stamps“ danas krenuo u štampu. Pretpostavka tehničkog urednika je da će biti gotov za 12 dana.

Razgledao publikaciju „Nova umjetnička praksa 1966–1978“ koju je uredio Marijan Susovski, izdanje Galerije suvremene umjetnosti iz Zagreba. Nigde signalizma sem u bibliografijama pojedinaca, i tu restriktivno. Grozni falsifikati grupe oko Denegrija. Puno materijala da se konačno raščisti s lažnom avangardom i brojnim prevarama, posebno oko grupe OHO, bošovaca, Novosađana i, naravno, Marine, Neše i Zorana. J. Denegri i njegova supruga B. Tomić, koji su, kako sam obavešten, pre par godina u svom stanu na Novom Beogradu, organizovali čitave seminare protiv signalizma i moje malenkosti, moćnici institucija, misle da mogu da rade što god hoće. Da prikrivaju, falsifikuju, prećutkuju i prave svoje lažne preglede srpske posleratne avangarde. Kao da ih nisu naučile istorijske lekcije sa Micićevim zenitizmom i Aleksićevim dadaizmom. Ove stvari se moraju u jednoj oštrot polemici isterati na čistinu i istina mora izbiti na videlo.

*

Interesantan časopis iz Italije „Verticalismo“, izlazi već sedam godina u Kataniji kao tromesečnik. U ovom broju objavljuje, a i za sledeći najavljuje, više mejlartista iz raznih zemalja.

*

Poziv iz grada Gulfport, Florida, USA na izložbu „Post Industrialism“.

*

Belgijanac Guy Bleus organizuje nov internacionalni mail-art projekt WORLD ART ATLAS. Šalje poveću kartu sveta na kojoj treba intervenisati s tim što će kao osnova (polazna tačka) umetnikove intervencije poslužiti njegova zemlja.

Petak, 4. decembar 1981.

Pismo Denisu Ponižu. Obavestio sam ga o izložbi „Artist's Postage Stamps“ i zamolio da mi javi da li je dobio knjigu „Textum“ i katalog „Mail Art“.

*

Razgovor sa Slavkom u Srećnoj galeriji. Kaže da je katalog u štampi. Predao sam mu marke koje je obećao da će posebno objaviti (jednu ili više njih?). Zadržao mi je i dva originala s ranije nalepljenim markama za izložbu, mada sam mu to s velikim ustezanjem i nevoljno ostavio.

*

Danas mi je Vesa Ilić dao tekst „Avangarda, jezik i poezija“, trideset i četiri strane s fusnotama. Na prvih petnaestak strana govori se uopšteno o odnosu avangarde, poezije i mita. Originalno, dokumentovano i veoma zanimljivo izloženo. Tu se Vesa koristio i svojom doktorskom disertacijom o mitu. Na ostalih petnaestak strana analizira poetiku signalizma i moju poeziju. Poslednjih pet strana posvećeno je „Čorbi od mozga“. U ovaj esej uklopljen je i ranije objavljeni tekst u „Književnoj reči“. Jedna od osnovnih teza V. Ilića je da „Nije potrebno sačiniti potpunu analizu sadržaja svih poetičkih tekstova Miroslava Todorovića pa dokazati da je signalizam i osobeni avangardni oblik angažovane socijalne poezije (...). Po tome svome svojstvu signalistička poezija i poetika M. Todorovića bi se mogla odrediti i kao svojevrsna socijalna kontra-poezija, koja nastoji da sruši i negira sve postojeće i do sada vladajuće poetičke i estetičke sisteme.“

*

Iz Rio de Žaneira, A. de Araujo poziva na MOSTRA DE ARTE POSTAL. Ova izložba sa temom „Cultura Alternativa“ održaće se od 6–26. januara 1982. godine u Fundacao Rio Centro de cultura alternativa.

„The Centre de Cultura Alternativa, a research project of Fundacao Rio, began its activities in June 1980; its main purpose is to register and preserve the cultural production which was largely developed in the 70's, and which has circulated outside the traditional cultural establishment and editorial system.

By collecting and filling this cultural production we hope to become a meeting place for people interested in new ideas and mainly in research and debates related to the creative independent cultural production of our days.

The Centre de Cultura Alternativa has collected about 2.000 pieces – books, records, clippings, posters, newspapers, magazines – and has assisted students and research-works in this field.“

Adresa: Fundacao Rio

Projeto Centro de Cultura Alternativa

Rua Rumânia 20 – Laranjeiras

CEP 22240

Rio de Janeiro – BRAZIL

*

Uveče odem na otvaranje izložbe Gorana Trbuljaka u Salonu Muzeja savremene umetnosti. Širom cele galerije izlepljena su samo dva plakata sa slovima u crnoj i crvenoj boji i istovetnim natpisom:

„Ne želim pokazati ništa novo i originalno, činjenica da je nekom dana mogućnost da napravi izložbu važnija je od onoga što će na toj izložbi biti pokazano; ovom izložbom održavam kontinuitet u svom radu.“

Po Goranu Trbuljaku on je „umjetnik po onome što ne radi, a ne po onome što radi...“

„Ja nisam imao eksponate nego samo izložbe“, glasi njegov paradoksalni zaključak.

„Kada jedan umetnik odluči da izložbu ne shvati kao priliku za dalje upotpunjavanje svoga opusa već je, naprotiv, shvati kao povod za preispitivanje sopstvenih stavova, onda se o samoj toj izložbi može govoriti pre kao o činu umetničkog ponašanja nego kao uvidu u rezultat umetničke produkcije.“

(J. Denegri iz kataloga)

Na izložbi razgovor sa Veljom Abramovićem, Rašom Todosijevićem i Nešom Paripovićem. Raša mi je obećao da će pokušati da nabavi par primeraka Kornhauzerove knjige pošto ima dobre prijatelje u Krakovu, gde je nedavno bio na nekoj izložbi posvećenoj konceptualizmu.

Subota, 5. decembar 1981.

Dopisnica Klaus-a Groha iz koje se vidi da je dobio katalog i „Signal Art“, ali da još nije dobio pismo. Čeka na moje projekte za svoj mini muzej.

*

Pre izvesnog vremena američki astrofizičar Frank Rippler uzbudio je naučnike jednom neobičnom i smelom tezom koja prelazi u domen naučne fantastike. Tipppler je izjavio da su „crne rupe“ vrata za druge svetove, „prirodni kosmoplovi“, kroz koje materija našeg univerzuma otiće u neki drugi, nama nepoznati svet.

*

„Želeo sam da uradim, ali, u suštini, ja sam strahovito lenj. Više volim da živim, dišem, nego da radim. Ne mislim da ono što sam napravio može imati bilo kakav značaj u budućnosti. Prema tome, ako hoćete, moja umetnost će biti umetnost življena. Svaka sekunda, svaki udisaj je delo koje nigde nije zapisano, koje nije ni vizuelno ni cerebralno. To je neka vrsta neprekidne euforije.“

(Marsel Dišan)

*

Mejlartista Harley iz Oberlina (SAD) imaće od 8. januara do 19. februara 1982. godine u Cleveland State University Gallery izložbu pod naslovom

TERRA CANDELLA (collage, color xerography, mail-art). Na pismu: marke „Terra Candella“, pečati: „Terra Candella first day of issue“, itd.

*

Preplivavaš reku. Nabujalu. *Reku reči*. Začet. Među divljim jabukama. *Osvanjuje* dan. Iz žlezda ti. *Sokovi* užareni. Grimasa. Grč. *Urez* limfe srebrne. U razastrtoj *mreži*. Jezika. Pesma *darovnica*.

*

„Jezik govori pre nas, i samo onaj koji ga sluša kroz njegove rečenice, ritmove, njegovu muziku, samo taj će biti prorok...“

(Novalis)

Ponedeljak, 7. decembar 1981.

Ja – reč koja dolazi iz samog izvora bića da nas odslika, da nas pokaže svetu. Odričući se nje odrekli smo se i sebe.

Ko sam ja, šta osećam, čemu težim, u šta verujem? U pesmu, u svemir, u pra-stvar kao moćni signal sveta „koji je prisutan u svemu“ i iz koga sve dobija svoju magičnost, svoju otvorenost prema beskonačnom i smislu. Jer *ja* to je *smisao*, „pitanje postojanja“, žudnja za odgovorom koji je skriven duboko u nama, a samo je senka u zvezdama. Sada je za mene pesnik onaj koji stoji opkoljen zidovima, sam pred svojim *ja*, „spreman da sebi postavlja pitanje o sebi“.

*

Bile DADAZINE, Čikago.

Editor's note: I want all you dadaists out there to keep his post office box stuffed even if you don't know the meaning of those words!

*

Studenti Visoke škole grafičkih umetnosti iz Würzburga (Z. Nemačka) šalju svoj mail-art projekt. Na papiru su tek naznačeni neki crteži koje treba nastaviti i na svoj način dovršiti.

„All works will be hung in the student art gallery at the end of the course. This exposition will produce the catalogue we'll send to all participants.“

Utorak, 8. decembar 1981.

U galeriji SINCRON u Breši izlažu: Jean Allemand i Koichi Kozuru.

*

Iz Meksika dobijem papir u formatu A4 pod nazivom POEMA COLECTIVO III na kome treba nešto napraviti na temu *revolucija*.

Udarim pečat THINK ABOUT MAIL-ART i pošaljem.

*

Klaus Groh javlja da je primio pismo.

*

„Svi važeći zakoni u savremenoj fizici su simetrični u vremenu, što znači da podjednako važe i kada časovnik vratimo unazad ili ga pomerimo unapred. To važi za Njutnovu mehaniku, na primer, za sudare čestica, za Ajnštajnovu opštu relativnost, Maksvelovu elektromagnetsku teoriju, uobičajenu formulaciju kvantne mehanike.

Ako želimo da objasnimo Drugi zakon termodinamike i simetriju singulariteta ‘velike eksplozije’, koji ima malu entropiju, i singulariteta kolapsa, koji ima veliku entropiju, nama je neophodan novi fizički zakon, a on ne može biti simetričan u vremenu (...).

Zakoni koji su vladali u vreme ‘velike eksplozije’ bili su sasvim različiti od zakona koje danas prihvatomo. Ti zakoni su bili potpuno asimetrični u vremenu i za takvima zakonima treba sada tragati.“

Sreda, 9. decembar 1981.

Tri unikatne knjižice Klausova Groha: „Landscapes“, „Ok“, „DA DA DA DA DA“, just for You,

K. Groh '81.

*

Alberto Harrigan iz Brazila šalje posebno oblikovan koverat i u njemu poruku na parčetu kartona:

„Please just teach me how to be happy with love and sex. Put Your instructions into this envelope than send it to me.“

Love A. Harrigan

Poručio mu na srpskom cirilicom i latinicom s obe strane kartona:
Dragi Alberto, jebi što više možeš.

*

Voda „Solidarnosti“ Leh Valensa deklarisao se za otvorenu borbu. Ponesen vrućom atmosferom, on je prihvatio poziv da se „odmah zauzmu tenkovi, avioni i druge stvari“.

„Naravno, ta se borba ne može dobiti ako se za nju ne plati. Radi se samo o tome da to bude najmanja moguća cena – upozorava Valensa. – Od 1970. godine ne verujem nikom ko vrši vlast. ... Moramo shvatiti da mi zapravo rasturamo taj sistem... Od početka je bilo jasno da će doći do borbe, ali je trebalo birati sredstva kako bi društvo što bolje shvatilo smisao te bitke. Ne treba govoriti glasno: konfrontacija je neizbežna, jer će nas preduhitriti... Moramo ponavljati: volimo vas, volimo socijalizam i partiju, volimo, naravno, Sovjetski savez, a obavljati posao i čekati...“

Nikakva promena sistema ne može se izvršiti bez hvatanja za gubicu... Započeli smo veliku igru, moramo u celosti promeniti stvarnost, a takva igra ne može se drugčije završiti.“

*

Dopisnica Ljiljani Perduv Misirlić, kustosu Umjetničke galerije u Banjaluci, s molbom da mi pošalje katalog izložbe „Globalno i lokalno u jugoslovenskoj umetnosti“.

Petak, 11. decembar 1981.

Milivoje svratio do Ministarstva. Pisaće za „Politiku“ članak o carini koja svojom birokratskom tupošću onemogućava normalnu cirkulaciju knjiga i časopisa između naših i stranih kulturnih institucija. Desilo se, nedavno, da je neke pošiljke upućene iz inostranstva Narodnoj biblioteci i biblioteci Akademije nauka, carina zadržala a onda prodala kao staru hartiju. Nikakve intervencije i pozivanja na međunarodne konvencije ne pomažu.

*

U „Srećnoj galeriji“ katalog već stigao na korekturu.

*

Fritz Balthaus piše iz Berlina; zahvaljuje na radovima koje sam poslao, ipak moli da mu za ovu priliku (knjigu koju priprema), pošaljem jedan originalan rad pošto su, po njemu, radovi koje sam poslao već objavljeni.

Pripremio mu nešto s pečatom „Think about Mail-Art“ uz dodatne intervencije crtežom i poslao mu.

*

„Sreća mora biti, dakle, shvaćena u svojoj punoći i stalnosti kao postojani totalitet zadovoljenja koja istovremeno čine i obeležavaju saglasnost ljudskog bića s poretkom sveta. (...) Nema istinske sreće za jedan dan ako nije takođe, i sreća zauvek. Sreća je stanje bića kome se, počev od datog trenutka u njegovom životu sve događa prema redu njegovih vrednosti.“

(Rejmon Polen)

Subota, 12. decembar 1981.

„Tomas Man je u *Čarobnom bregu* bio dotaknut iskušenjem da kosmos izjednači s organizmom. Naporedо sa svojim širenjem u prostoru, život prodire u vreme, gravitirajući ka relativnoj beskonačnosti, odnosno besmrtnosti.“

(R. T.)

*

U galeriji DUEMILA, u Bolonji, 29. januara 1982. u 18 h, Enzo Minarelli predstavlja svoju knjigu „Multipoesie Melogrammatiche“, Gaiger 1981. „Plusplusplus – performance di poesia sonora. Interviente Renato Barilli“.

*

Čitav dan malaksao i premoren zbog lošeg spavanja. Bolovi u očima, nemogućnost da radim.

*

U „Poljima“, oktobar-novembar, napad na mene i signalizam u celini, povodom izložbe u Odžacima. Ovaj napad zbog raznoraznih podmetanja, očigledno iz kuhinje V. Radovanovića, zahteva opširan i oštar odgovor.

*

I think about Signalism and about Dada too. Verovatno uskoro zanimljiv rad o našoj međuratnoj avangardi, dadaistički orijentisanoj.

Srdačno, prijateljski
Vida Golubović

P. S. Zahvalujem na poštanskoj karti.“

*

„Destruktivne dogme neoavangarde usmerene su baš na one aspekte kojima se do sada estetika štitila. Techné, ili veštine, izraz, forma, mimesis, talenat i genije – sve je to prezreno i izbačeno iz umetničke igre. Ono što vredi, ako razmatramo umetničke trendove od pop-arta do konceptualne umetnosti, nije rezultat već tendencija da se odbaci celokupno nasleđe koje je obezbeđivalo autonomiju umetničkog dela i svetost umetničke profesije“.

(Stefan Moravski)

*

Razgovor sa R. telefonom. Sastaće se sutra sa Supekom. Istiće neophodnost reagovanja na, kako kaže, „ordinarnu laž“ u „Poljima“ da je Zagoričnikov rad bio izložen na izložbi „Signalizam '81“. Supek je, inače, povodom toga ranije već otpisao Zagoričniku. Sve je to zakuvano tako da ovaj mahniti čovek (Zagoričnik), čija je mržnja prema meni potpuno iracionalna i u sferi psihopatije, prospje još jednom svoju kofu smrdljivih, čak šovinističkih govana po signalizmu.

*

Š., koji je između ostalog i numizmatičar, žali mi se kako su mu, nedavno, za dobru lovnu (dvanaest starih miliona), prodali lažne rimske zlatnike.

*

Razmišljam ozbiljno o mogućnosti štampanja jednog Signalističkog almanaha od 80 strana u B formatu kod privatnog štampara Gadže za nekih dva miliona i petsto hiljada starih dinara. Zastupljeni autori sami bi finansirali Almanah. Pored mene, računam da bi sigurno finansijski učestvovali: Supek, R. M., S. V. i Keša. Eventualno učešće J. V. C. i Gordane (za Ljubišu).

*

Fundamentalne čestice materije možemo razvrstati u dve jasno odvojene grupe: leptone i hadrone.

Leptoni su istinske elementarne čestice. Bez obzira koliko pokušavali da ih razbijemo najmoćnijim akceleratorima oni uporno nastavljaju da se ponašaju kao sićušne tačke materije ili energije. Oni nemaju veličinu, unutrašnju strukturu, niti bilo kakve delove.

Najpoznatiji lepton je *elektron*, sićušna, negativno naelektrisana tačka energije koja kruži oko jezgra svakog atoma. *Mion*, još jedna vrsta leptona razlikuje se od elektrona po tome što je nestabilan i što se razlaže na elektron emitujući pri tom čestice koje se nazivaju *neutrini*. Mion, koji se još naziva „teški elektron“, oko 200 puta je masivniji od elektrona. Treći masivni lepton, takozvana *tau čestica*, četiri hiljade puta je teži od elektrona. Ovaj novi, masivni, nestabilni lepton s razlogom bi se mogao nazvati „superteški elektron“.

Neutrini, čestice bez električnog naboja, a možda i bez mase, takođe spadaju u red leptona. Nastaju prilikom raspada drugih čestica i javljaju se u nekoliko varijeteta. Treba, na primer, praviti razliku između elektronskog neutrina i mionskog neutrina. S obzirom na simetriju prirode trebalo bi da postoji i tau-neutrino, ali takva čestica još nije pronađena.

Prema tome šest vrsta leptona javlja se u parovima: *elektron* i *elektronski neutrini*, mion i mionski neutrino i tau čestica i hipotetički tau-neutrino.

Nasuprot *leptonima, hadroni* poseduju veličinu. Na jedan milimetar stalo bi približno bilion ovih čestica. Hadrona ima preko 200, ali većina njih traje (živi) jedva jedan milijarditi deo sekunde. Hadroni se mogu podeliti na dve grupe: lake hadrone koji se radioaktivno raspadaju na elektrone, nazivamo ih *mezoni*, i teže hadrone koji se radioaktivno raspadaju na protone i koje nazivamo *barioni*. Ni mezoni ni barioni nisu elementarne čestice. U njima mora postojati još nešto, neka još bezličnija jedinica iz koje su te čestice sazdane.

Proučavanjem ponašanja bariona ustanovljeno je izvesno logično, simetrično ustrojstvo rasporeda ovih čestica. Stalno je do izražaja dolazila svojevrsna trostruka simetrija. Porodice bariona razvrstavale su se u trougaone sklopove; broj 3 postao je najednom izuzetno značajan. Ova simetrija bila je tako upadljiva da je naučnik Gel-Man 1963. godine smelo izložio zamisao da se svi barioni sastoje iz samo tri bazična entiteta. Ove hipotetičke gradivne elemente materije on je nazvao *kvarkovima*, prema jednom izmišljenom izrazu iz poznatog eksperimentalnog romana „Fineganovo bdenje“ Džemsa Džojsa.

*

Dinka se uveče vratila sa predstave „Karamazovi“ Dušana Jovanovića (zagrebačko pozorište „ITD“), u Stud. kult. centru, eggzaltirana.

(Iskreno, nikada nisam naročito voleo pozorište. Čitava atmosfera oko te umetnosti, ono što je ona zračila, ma o kakvom se komadu radilo, činila mi se nekako veštačkom, izveštačenom. Ipak, ništa me nije sprečavalo da pojedine predstave pogledam, pa u ponečemu i uživam.)

*

Za Ezru Paunda pesnička slika je intelektualno-emotivna kompleksna celina koja u nama budi osećaj neograničene slobode i „osećaj iznenadnog uzletanja koga doživljavamo u prisustvu najvećih umetničkih dela“.

*

Kako otkriti iracionalno jezgro pesničke slike?

*

Sleđeni *vodopadi*. U mom oku. *Znaci zmije*. Bezdan pod zvezdama. Diže se *neman*. Iz zahukatalog *rečnika*. Nemoguć povodanj. U tvojoj pesmi. *Vekovi* zarobljeni. Probudi se. *Ustani*. Kapljica krvi. Na *kuršumu*. S tvojim se srcem. *Došaptava*.

Nedelja, 13. decembar 1981.

Stvaralaštvo me pokreće, oživjava, izvlači iz apatičnih i depresivnih stanja sa suicidnim porivima, uliva mi bar kakvu takvu nadu da život nije samo beskonačno i uzaludno batrjanje u životu blatu bezlične egzistencije i surove stvarnosti. Da ne stvaram, završio bih, verovatno, na nekoj nervozno spetljanoj omči ili na nervnoj klinici.

*

Televizija javlja da je uvedeno vanredno stanje u Poljskoj. Spiker jednočnim glasom čita saopštenje Vojnog komiteta spaša Poljske.

HRONOLOGIJA DOGAĐAJA U POLJSKOJ PREMA LISTU „POLITIKA“

„Poljska kriza počela je u letu prošle godine. Iz hronologije najznačajnijih događaja u toj zemlji za poslednjih godinu i po dana mogu se izdvojiti sledeća zbivanja.

1. juli 1980. – Poljska vlada drastično je povećala cene mesa za 40 do 60 odsto.

Sredina jula i početak avgusta – Prvo u Lublinu izbija štrajk železničara, koji se zatim proširuje na čitavu oblast javnog transporta. Vlada naređuje da se radnici vrata na posao, ali se štrajkovi šire na jugu zemlje.

10. avgust – U Poljskoj je već 150 štrajkova.

14. avgust – U brodogradilištu 'Lenjin' u Gdansku radnici preuzimaju vlast i zahtevaju vraćanje na posao svojih otpuštenih kolega. U zvaničnoj terminologiji prvi put se upotrebljava reč 'štrajk'.

24. avgust – Reorganizacija vlade. Premijera Edvarda Babjuha zamenuje Juzef Pinjkovski. Trojica članova Politbiroa su smenjeni.

29. avgust – Štrajkovi se šire na rudnike uglja.

31. avgust – Štrajk u Gdansku okončan potpisivanjem sporazuma između radnika i vlasti.

5. septembar – Vanredna sednica poljskog Parlamenta i Centralnog komiteta PURP-a. Partički lider Edvard Gjerek pretrpeo srčani udar.

6. septembar – Edvard Gjerek smenjen i na njegovo mesto izabran Stanislav Kanja.

7. septembar – Radnički lider Leh Valensa sastao se sa kardinalom Višinjskim.

17. septembar – Delegati ogranka nezavisnih sindikata sastali se u Gdansku i 'proglašili' Solidarnost kao nacionalni sindikat.

3. oktobar – Održan prvi legalni štrajk kojim je obustavljen rad u celoj zamlji za jedan čas.

19. oktobar – Kardinal Višinjski izrazio podršku 'Solidarnosti'. Sovjetski ministar spoljnih poslova Gromiko stigao u posetu Varšavi radi učešća na ministarskom sastanku zemalja Varšavskog ugovora.

24. oktobar – Sindikat 'Solidarnost' registrovan, pri čemu je vojvodski sud u Varšavi jednostarano promenio povelju o osnivanju, ističući vodeći karakter PURP-a u zemlji, sa čime se 'Solidarnost' nije saglasila.

7. novembar – Vrhovni sud poništio odluku vojvodskog suda o registraciji 'Solidarnosti'. Savet 'Solidarnosti' zapretio generalnim štrajkom.

14. novembar – Sastali se Kanja i Valensa.

1 – 2. decembar – Na plenumu Centralnog komiteta PURP-a Kanji data šira ovlašćenja, a iz rukovodstva odstranjene neke Gjerekove pristalice. DR Nemačka zatvorila granicu za zapadne vojne posmatrače.

7. januar 1981. – Rukovodstvo 'Solidarnosti' usvojilo rezoluciju o uvođenju petodnevne, odnosno 40-časovne radne nedelje, odbacujući na taj način stav vlade.

11, 12, 13. januar – Sovjetski maršal Viktor Kulikov sastao se u Varšavi sa Stanislavom Kanjom i najvišim poljskim vojnim ličnostima.

3. februar – Kanja optužio 'Solidarnost' zbog pokušaja formiranja političke opozicije Partiji.

5. februar – Štrajkovi na severoistoku Poljske. Bivši predsednik vlade Jarošević isključen iz Partije.

9. februar – Centralni komitet PURP-a smenio predsednika vlade Pinkovskog i na njegovo mesto naimenovao ministra odbrane, generala Vojčeha Jaruzelskog.

11. februar – Premijer Jaruzelski najavio promene u vladi i zatražio tre-mesečnu obustavu svih štrajkova.

19. mart – U Bidgošću, na severoistoku Poljske, uhapšeni članovi 'Solidarnosti'.

29–30. mart – Na plenarnoj sednici CK PURP-a koja je trajala 18 časova izglasano poverenje rukovodstvu.

7. april – Leonid Brežnjev na kongresu KP Čehoslovačke dao punu podršku naporima poljske Partije da okonča krizu.

10. april – Jaruzelski saopštio da će se povući ukoliko Parlament ne dâ ovlašćenja za akciju. Parlament apelovao na dvomesečnu obustavu štrajkova u zemlji.

24. april – Član Politbiroa CK KPSS Mihail Suslov sastao se u Varšavi sa članovima Politbiroa CK PURP-a i još jednom izrazio sovjetsku podršku poljskoj Partiji.

29. april – Održana sednica CK PURP-a koja je trajala 20 časova. Bivši premijer Pinkovski isključen iz rukovodstva.

13. maj – Registrovana seoska „Solidarnost“.

25 maj – Masovne demonstracije studenata koji zahtevaju oslobođanje političkih zatvorenika. Dvojica bivših ministara izvršila samoubistvo. Bivši premijeri Jarošević i Babjuh saslušani pred istražnom komisijom.

28. maj – Umro kardinal Višinski.

30. maj – Sovjetski maršal Kulikov ponovo doputovao u Varšavu.

7. jul – Nadbiskup Juzef Glemp imenovan za poglavara poljske crkve.

8. jul – Počeo štrajk 40 hiljada lučkih radnika.

14–20. jul – Vanredni kongres PURP-a.

7. avgust – U štrajkovima učestvuje više od 500 hiljada radnika.

8. avgust – Sovjetski maršal Kulikov ponovo u Varšavi.

14. avgust – Kanja i Jaruzelski odlaze u Sovjetski Savez.

5–10. septembar – Održan prvi deo kongresa ‘Solidarnosti’.

18. septembar – Sovjetski Savez upozorava poljsko rukovodstvo da de-
luje odlučnije.

26. septembar – 8. oktobar – Održan drugi deo kongresa ‘Solidarnosti’.

18. oktobar – Jaruzelski zamjenjuje Kanju na položaju generalnog se-
kretara CK PURP-a. Vlada i ‘Solidarnost’ potpisuju preliminarni ekonomski
sporazum.

30. oktobar – Nove promene u poljskoj vlasti. Jaruzelski traži vanredna
ovlašćenja.

31. oktobar – Poljski Parlament apeluje na okončavanje štrajkova.

1. novembar – Više od 250 hiljada zaposlenih stupa u štrajk uprkos ape-
lu Parlamenta.

4. novembar – Sastaju se Glemp, Jaruzelski i Valensa sa namerom da se
otvoriti nova stranica dijaloga.

24. novembar – Kulikov ponovo u Varšavi.

Kraj novembra – Centralni komitet PURP-a traži od Parlamenta da vlasti
da vanredna ovlašćenja za rešenje krize u Poljskoj.

3. decembar – Rukovodstvo ‘Solidarnosti’ sastalo se u Radomu i usvo-
jilo nacrt rezolucije o pozivu na generalni štrajk.

9. decembar – Sastali se Valensa i Glemp.

11–12. decembar – Nacionalna komisija ‘Solidarnosti’ sastala se u bro-
dogradilištu ‘Lenjin’ u Gdansku gde je usvojena rezolucija kojom se 17. de-
cembar proglašava danom nacionalnog protesta.

13. decembar – Proglašeno vanredno stanje u Poljskoj.“

*

Posle podne, do kasno uveče, bio do M. P. koji mi je preveo sa španskog tekstove Klemente Padina (iz 1970) i Giljerma Dajzlera (iz 1972) o signa-
lizmu. O. je već ranije prevela prikaz knjige „Kiberno“ i časopisa „Signal“
Godeharda Schramma iz bečkog časopisa „Literatur und Kritik“.

*

Sneg, mraz, hladnoća i pomalo strepnja zbog poslednjih događaja u
Poljskoj.

*

Latalica. I zvono. Tvoje ruke. *Crven put.* Ko je? *U ruži.* U pustinji. U ognju. *Nedoumica.* Orači utrnuli. *Gavran.* Što priželjkuje smrt. Raz-otkrivanje skrivenog.

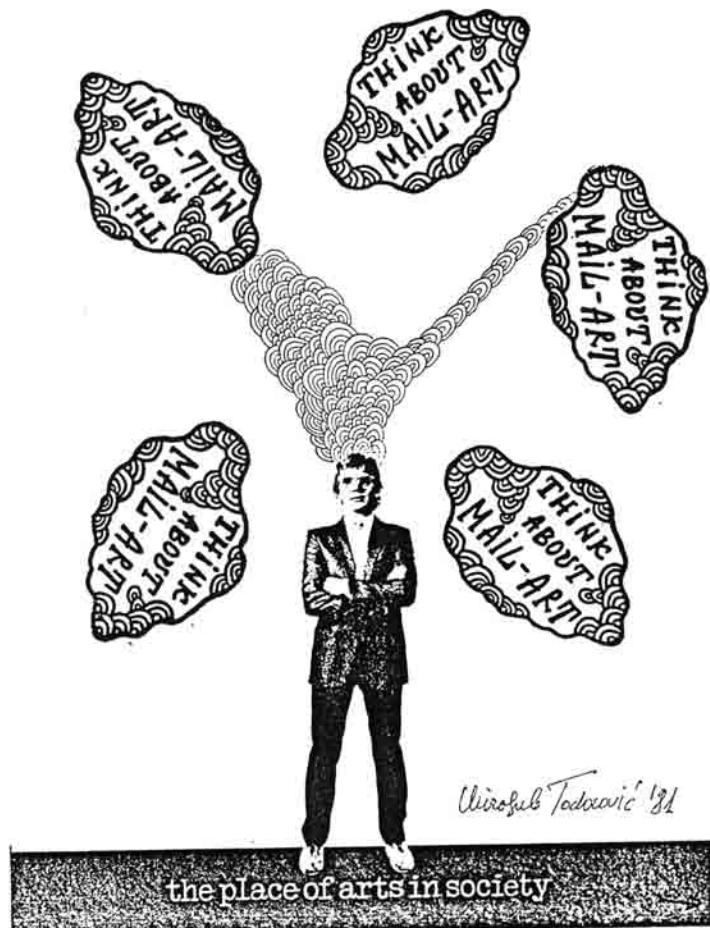
Ponedeljak, 14. decembar 1981.

THE PLACE OF ARTS IN SOCIETY

A group of six artists from Arnhem, Holland are invited to make an exhibition with the above mentioned theme as fundamental idea.

Rad se sastoji u intervencijama na papiru A4 formata koji šalju. Održaće se dve izložbe u galeriji Zwinger - St Wendel (Zapadna Nemačka), april 1982. i u umetničkom centru De Gele Rijder - Arnhem, maj 1982.

Poslao odmah rad za ovu izložbu.

Miroslav Todorović '81

the place of arts in society

Utorak, 15. decembar 1981.

L'ART POSTAL DEDANS/DEHORS, još nešto materijala sa izložbe koju su jesenjas organizovali u Parizu D. Daligand i F. Guinochet. Lista učesnika po zemljama i tekst o mejl-artu na francuskom.

*

Miroljub Todorović, književnik, Strumička 96, 11000 Beograd.

Izdavačka radna organizacija „Rad“ ima čast da Vas pozove na proslavu dana „Rada“.

Proslava će se održati 18. decembra 1981. godine u sali Narodne biblioteke Srbije (glavni ulaz), sa početkom u 12 časova.

Program proslave

Svečana sednica organa upravljanja.

Susret sa predstvincima javnih glasila i saradnicima „Rada“.

Predstavljanje novog izdanja Sabranih dela Dostoevskog u 20 tomova.

(Sala Narodne biblioteke, početak u 18 časova)

Oduvek sam imao averziju, pomešanu s popriličnom dozom uznemirenosti, čak i straha, prema svim vrstama čoporativnog, a posebno svečarskog okupljanja. Podsećaju me na seoske spomen daće iz mračnog, posleratnog velikomoravskog detinjstva.

*

Sao Paulo, December 6, 1981.

Dear Friend,

Our „Nucleus I – Mail Art“ exhibition presents more than six thousand documents, including Yours. The show occupies an area of 2.000 m².

Among the foreign mail artists who came to Brazil in person were Cavellini, Fischer, Carrion and Jenifer Marin.

The illustrated catalogue is being send to You by surface mail.

Best wishes

Walter Zanini

General Curator

16 h Sao Paulo Biennale

*

Koristeći grafičke, zvučne, taktilne i prostorne elemente, signalistička vizuelna, fonička, objekt i gestualna poezija formiraju poseban jezik i drugačiju polimedijalnu poetsku strukturu.

*

Mogućnost za iskustveno, pouzdano i istinito tumačenje i razumevanje čoveka i sveta nije, niti može biti, samo privilegija verbalnog jezika.

Sreda, 16. decembar 1981.

Ponovo pismo od upravnice Muzeja savremene umetnosti:

Poštovani druže Todoroviću,

Primili smo Vaše pismo od 14. XI i žalimo što ste zauzeli takav stav prema izložbi Verbo-voko-vizuelno, koju Muzej priprema. Dozvolite da Vam skrenemo pažnju na to da će izložba, pored prikaza aktuelnih zbivanja, imati i veoma izraziti istorijski karakter, u najvećoj meri zasnovan na dokumentarnim podacima, što odgovara obavezama Muzeja da osigura studijski i što je moguće objektivniji nivo izložbi koju priređuje. Istovremeno, Muzej ukazuje poverenje istaknutim autorima iz različitih oblasti nastojeći da u saradnji s njima doprinese obradi i prezentaciji pojedinih fenomena, kao što je to bio i slučaj sa Vašom izložbom Signalizma održanoj u Salonu 1975. godine.

Budući da Vaša delatnost kao umetnika, teoretičara, izdavača i organizatora izložbi – inače sroдna idejama oko kojih se formira ova izložba – predstavlja istorijski značajnu i nezaobilaznu činjenicu, molimo Vas da još jednom razmotrite svoju odluku i ne lišite izložbu svog učešća.

U uverenju da ćete imati razumevanja za naše razloge, drugarski Vas pozdravljamo,

UPRAVNIK MUZEJA
Marija Pušić

Naravno, ovoga puta izlišan je svaki moј odgovor.

*

You are invited to participate

COLAGE CITY International

Mail Art project

Theme: cities

Deadline: january 28, 1982.

All entries will be exhibited in Perugia, february 1982, poziva Italijan Serse Luigetti.

*

Kod Tešića, u „Književnoj reči“, novi dogovor oko predstavljanja signalizma u ovoj reviji.

Četvrtak, 17. decembar 1981.

Viktor je sanjao izvanredan san. Ispričao mi ga je dok sam ga vodio u školu.

Bube, mravi i žabe pojedu sve šume na Zemlji. Šumar onda ode na Mars da potraži nove šume.

Naravno, to je samo mali deo dečije neobuzdane mašte od koje ja, čini mi se, ni mrvicu nisam preneo.

*

Uveče zvao R. Kaže da je bio do Vrbasa i da postoji mogućnost da tamo početkom iduće godine (februar, mart) imamo izložbu sa katalogom 10–15 strana.

Tim povodom uputio hitna pisma Slobi Pavićeviću i Supeku.

*

Proširivanje jezika i njegovo kreativno mešanje sa drugim komunikativnim medijima može samo da doprinese dubljem i boljem osvetljavanju i sagledavanju, kako čoveka tako i sveta.

Petak, 18. decembar 1981.

U Poljskoj je pala krv. Sedam radnika je ubijeno, a oko 200 povređeno, u sukobu s vojskom i policijom. Regan izjavljuje da je ruska vojska ušla u Poljsku preobučena u poljske uniforme.

*

U Ministarstvu četiri sata rasprave i smešnobudalaste scene oko raspodele male svote novca.

*

Osmar Santos iz Šrivera, Urugvaj, čestita „Happy expectations for 1982“ i traži razmenu mejl-art materijala.

*

U razgovoru s Branom Miloševićem, glavnim urednikom „Rada“ povodom, kako to kaže, velikog priznanja „koje je izdavač dobio na Jesenjem sajmu knjiga“ jer su Sabrana dela Dimitrija Tucovića objavljena u deset knjiga zasluženo osvojila nagradu za „izdavački poduhvat godine“, novinar Zoran Sekulić, primećuje: „Još jedna lepa vest stigla je ove godine na adresu „Rada“: antologija signalističke poezije ‚Algol‘, koju je pripremio Miroljub Todorović, osvojila je treću nagradu za najbolje opremljenu knjigu u svetu na Međunarodnom sajmu knjiga održanom u Lajpcigu“.

Možda bi trebalo blago reagovati u NIN-u na ovu omašku i pomenuti još neke nesporazume oko „Algola“.

Kasnije od toga odustao.

*

...podrhtava kolevka *nemušta* zornjača u brazdi *bubri* cvetni mlečni put ispletite mi posteljinu od *reči* krhke nedoumice šumornog *ozilišta* mirisaću na maj *trudno* proleće srećnog ljubavnika u izgnanstvu...

Utorak, 22. decembar 1981.

Slobodanu Pavićeviću za „Korake“ poslao tekstove Klemente Padina, Giljerma Dajslera, Godeharda Šrama, Danute Strašinjske, Zbignjeva Bjenjkovskog, Irene Krašek Mušinjske, Ariga Lora Totina i Klausu Groha. Uz tekstove i beleške o autorima.

Saši Hadži-Tančiću prikazi Denkera i Dajzlera („Algol“) za „Gradinu“. Jovanu Zivlaku – Garnije za „Polja“, Čedi Kisiću Minareli za „Odjek“.

*

„Postojanje kao pronalaženje, htenje, samoporicanje, samosavladavanje: ne postoji subjekt, nego tvoračko delovanje i postavka stvari, nema 'uzroka i posledica'.“

(Niče)

*

„Ovaj svet je ogromna energija, bez početka, bez kraja...“

(Niče)

Sreda, 23. decembar 1981.

Salon Muzeja savremene umetnosti poziva na otvaranje izložbe Božidara Damjanovskog u petak 25. decembra.

*

Kriegskunst iz Oldenburga.

*

Nova knjiga Kavelinija „Autoritratti“.

*

Gaspari Walter iz Italije šalje mali časopis „Fetishe Journal“ i traži radove za objavlјivanje.

U ovom broju časopisa, između ostalih, objavljaju: D. Daligand, M. Perfetti, Franco Cavallo, Lon Spiegelman.

Adresa: Gaspari Walter, Via XX settembre 9, 24060 Chiudino (BG), Italia.

Četvrtak, 24. decembar 1981.

EXPERIMENTAL POETRY TODAY naziv je izložbe koja će biti organizovana u Valensiji (Vallencia) od strane poznate avangardne pesničke grupe „Texto Poetico“. Posle Valensije izložba će se prošetati kroz još nekoliko španskih gradova. Potrebno je poslati tri originalna rada do 31. januara 1982. Katalog i plakat sa izložbe slede.

*

Pismo Klausa Groha. Šalje mi svoj članak iz časopisa „Osteuropa“ objavljen 1977, misleći da ga nemam, odnosno da ga svojevremeno nisam dobio. Voljan je da napiše i novi tekst o mom mejl-art radu. Moli da ga obavestim do kada bi trebalo da ga pošalje. Uzgred kaže da vizuelna pesma, koja je reprodukovana uz tekst u časopisu „Osteuropa“, nije ona prava (na koju je mislio i koju je analizirao), već ljudska glava (lice) sa mesečevom poluloptom, isto iz vizuelne poeme „Lunomer“ reprodukovana na jednoj od mojih postcards.

*

U poetske svrhe maksimalno koristiti: grafička, vizuelna, fonička, taktilna i prostorna svojstva reči, znaka, zvuka, gesta.

*

Razbijati vekovima ustaljenu predstavu o poeziji koja može da egzistira samo u jeziku kao utvrđenom i drugim medijima nenarušivom sistemu.

Petak, 25. decembar 1981.

Otvaranje izložbe „Marke umetnika – Artist's Postage Stamps“ u Srećnoj galeriji. Lep katalog. Gužva na izložbi. Došao je i Supek iz Odžaka. Dogovorili smo se detaljno za izložbu u Vrbasu koja bi išla pod nazivom „Signalistička istraživanja“.

*

Danas mi je stiglo rešenje o penzionisanju. Uplašen za dalju egzistenciju s malom penzijom i bez potpuno rešenog stambenog problema nisam se previše obradovao, naprotiv. Ipak, osećam da će me ovo oslobađanje od kancelarije potpuno otvoriti prema stvaralaštву. Biće potrebno samo izvesno, nadam se ne tako dugo vreme, da se naviknem na novu situaciju.

*

Male *divlje* žene. U predvečerje. Čas *glad*. Čas žeđ im. U očima. Samotne *senke*. Iz predela začaranih. Zaronio si u reči. Meke i podatne. Vrtložni orkan. U kosti čeonoj. *Spava*. Jezik se tvoj. U utrobi svemirnoj. *Rascvetava*.

Subota, 26. decembar 1981.

Sa L. R-em otišao do glavnog urednika „Naše knjige“, N. M-a, zbog zbirke „Čorba od mozga“. Tokom januara znaću da li će „Čorba“ moći da bude objavljena u ovoj novoj izdavačkoj kući.

*

Poslao katalog „Marke umetnika“ Denisu Ponižu.

*

Čitav ovaj dan bio je tako mračan da mi se učinilo kao da nije ni svanjivalo.

Ponedeljak, 28. decembar 1981.

Poštanska karta Nenada Bogdanovića iz Odžaka: „Čas anatomiјe“.

*

Nova izdanja „Underwhich editiona“ iz Toronto, Kanada. Knjižica strog drugara bp Nichola OF LINES: SOME DRAWINGS, zatim Johna Riddella WAR i dr.

*

Jürgen Schweinebraden: International mail-artaction ART against war. Isti umetnik šalje pošt. kartu sa listom mejlartista koji su učestvovali u akciji „Solidarität for Solidarnošć“ gde sam jedini od Jugoslovena.

Sreda, 30. decembar 1981.

Umro je veliki hrvatski pisac Miroslav Krleža.

Znao je da bude ironičan prema svome delu: „Znate, ja patim od nesbine i grafomanije – na svoju muku a na dobrobit hrvatske književnosti.“

*

Arhiv „Jean Brown“, zahvaljuje na katalogu „Signalizam '81“. U tom arhivu Amerikanci će moći dosta da saznanju o signalizmu.

*

Vaso Milinčević o našim kulturnim deobama:

„...izvršena je dezintegracija srpske književnosti u ime sadašnje administrativno-teritorijalne podele (...)

Zna se da se ne samo srpska kultura, nego i srpska nacionalna misao u prošlosti, u vreme nacionalne porobljenosti, razvijala čak i izvan teritorije današnje SR Srbije i Jugoslavije: u Pešti, Beču, Sent Andreji, Hilandaru. Stvarajući svoja dela, Dositej Obradović je pisao sa svešću da stvara za srpski narod, da stvara srpsku književnost i razvija srpsku nacionalnu svest.“

*

Svemirski teleskop, na kome se sada radi u Americi, dovešće do revolucije u astronomiji. Ovaj aparat biće lansiran 1985. godine pomoću svemirskog broda i postavljen u orbitu 486 kilometara udaljenu od Zemlje.

Veruje se da će pomoći svemirskog teleskopa moći da se dobije odgovor na osnovno pitanje: da li postoje planete izvan sunčevog sistema. Do sada nije otkrivena nijedna, mada astronomi neke naslućuju i veruju da

ih ima na milijarde. Odgovor na ovo pitanje biće prvi presudni korak ka otkrivanju mogućih oblika vanzemaljskog života.

Četvrtak, 31. decembar 1981.

Poslednji dan stare godine. Užurbanost na poslu. Izbegao opšti sastanak s kolegama i starešinama. Kod kuće priprema za veče (doček): jelka, pokloni detetu. Osećam neku potištenost (koja me celi dan ne napušta), zato što ne mogu svemu ovome da se radujem kao i ostali; naprotiv, ovakve svečarske dane uvek sam primao kao teret.

*

Dok stavljaš šaku. Na *svetlost*. Detinjstvo. Crna bubašvaba. Na *zidu*. Kuća straha. U. Pejsažu *čuda*. Zaludna je odbrana. Divljač si. Zlatni *kuršum*. U lovčevom *oku*. Prolazi dan. Krik *prepelice*. U sutonu. Pod *zvezdanim* svodom.

1982

„Svijet je sve što je slučaj.
Svijet je cjelokupnost činjenica, ne stvari.
Svijet se raspada na činjenice.“

Vitgenštajn

„(...) Jer moj Dnevnik je papazjanija i gotovo svaka rečenica
služi nekolicini bogova odjednom.“

Gombrović

Petak 1. januar 1982.

Lep, gotovo prolećan dan, toplo je počela Nova 1982. godina.

*

Ready-made

„Naziv koji je Marsel Dišan uveo za gotove ili industrijski upotrebljive predmete, koje umetnik bez ikakvog menjanja spoljašnjeg oblika proglašava za umetničko delo.“

Dišan je prve ready-made izložio u Njujorku 1913. godine, među njima čuvenu ‘Fontanu’ koja se sastojala od jednog pisoara, ‘Bicikl’, montiran na jednu kuhinjsku stolicu i ‘Stalak za sušenje boca’, koji su izazvali žestoke proteste na tadašnjoj umetničkoj sceni. Dišanova umetnička težnja pri stvaranju ready-mades jeste približavanje umetnosti stvarnosti, što on postiže tako što pušta da u tim objektima stvarnost predstavlja samu sebe i time običnim stvarima kao umetničkim predmetima oduzima tradicionalnu i uobičajenu funkciju da služe podražavanju stvarnosti. Tako je Dišan postavio značajan kamen međaš u razvoju moderne umetnosti, koja se od ready-made demonstracija bitno koncentriše na problematiku svesno-kritičkog primanja stvarnosti, kako bi time izbegao iluziju pukog odslikavanja stvarnosti. Istovremeno, Dišan je umetničkom dekoracijom oslobođio stvari njihove jednodimenzionalne svrhovitosti određene potrošnjom, predmeti ponovo zadobijaju svoj čisti izgled, a umetnost i savremena situacija postaju identični, pri čemu stvar iz života koja se proglaši za umetnost usmerava na život“.

(„Mali leksikon umetnosti 20. veka“)

*

Uveče poseta Divjakovima na Novom Beogradu, posle šetnja sa Dinkom Terazijama i Knez Mihajlovom do Kalemeđdانا i početne trolejbuske stanice za Šumice.

*

„Ne znam da li sam spavao, ali znam da sam sanjao.“

(Ivo Andrić)

*

U vozu stojim kraj prozora kroz čije se prašnjavo i masno staklo spoljni svet jedva nazire. Čitav voz je prava starudija. Neverovatno je prljav i zapušten. Podseća na one vozove, neposredno posle rata, kada sam kao šestogodišnji dečak, sa majkom i sestrom putovao iz Ćićevca kod rođaka u Beograd. Vukla nas je parnjača. Putovalo se satima. I sada, u ovom snu, nešto je slično.

Odjednom voz polako počinje da usporava. Na nekom je nasipu, Kroz prljavi prozor nazirem masu ljudi što stoje pokraj pruge. Goli su do pojasa, obrijane glave. Nešto viču, preklinju, mole.

Film se opet, za tren, vraća na poratne godine, detinjstvo, putovanje, i gomile nemačkih zarobljenika, u prljavim pocepanim uniformama, koji na prilazima Beogradu popravljaju nešto oko pruge. Narod iz voza ih mirno, sažaljivo posmatra. Neki im bacaju hleb.

Ovo ovde nisu vojnici. Ne mogu dobro da ih vidim i čujem. Predosećam da su ti ljudi u nekoj velikoj nevolji, u opasnosti. Hteo bih da im pomognem. Ne znam čime, ni kako.

Grozničavo, ali bezuspešno, pokušavam da otvorim zaglavljeni prozor.

*

„San, niz halucinatornih, pretežno vizuelnih fenomena za vrijeme spašavanja, a mogu se javiti i u drugom snu sličnim stanjima. Snovi imaju izvještan stupanj koherencije, mada su često konfuzni i bizarni,”

(„Psihijatrijsko-psihološki leksikon“)

*

Prema Frojdu san je sastavljen od, tajnog (skrivenog) dela, koji sadrži misli sna, i manifestnog dela koji se najčešće javlja u obliku simbola. Manifestnog dela sna se, nakog budjenja, uglavnom prisećamo dok latentni deo, sastavljen od potisnutih želja, ostaje duboko u nama. Tek metodom slobodnih asocijacija, tvrdi Frojd, možemo otkriti i skriveni sadržaj sna.

Nedelja, 3. januar 1982.

Film „Obični ljudi“ Roberta Redforda u „Jadranu“. Neverovatno snažan utisak posle dvočasovne projekcije; gotovo mučan, osećaj kao da sam dobio udarac pesnicom u stomak.

*

„Na ostrvu je većina zatvorenika bila sa malom krivicom. U odnosu na kaznu koju su izdržavali. Sve te nesrazmere pokazuju koliko je bio surov i opasan sukob iz 1948.

Bio je neki D., uporan i savestan, sjajan islednik, bez premca. Službi sam o njemu poslao dve pismene pohvale.

Jednom smo u našem restoranu za istim stolom večerali i D. mi je tad ispričao svoj dnevni, zanimljiv slučaj.

Za vreme ručka, kod velike cisterne, D-u je prišao jedan kažnjenik; snenivajući se, izvukao je iz džepa komad presavijene hartije, žute i po krajevima iskrzane. Na njoj je pisalo da je dotični kažnjen na 9 meseci. Pa pošto je prošlo 7 dana od isteka kazne, sloboden je da se obrati dežurnom isledniku. D. je pogledao u dokument i svojom mastiljavom olovkom ispred devetke dopisao jedinicu. I rekao je kažnjeniku da je daktilograf pogrešio, ispustio jedinicu. Greška, najobičnija daktilografska greška.

Sjakte oči D. Smejao se. I ja sam se osmehnuo i pohvalio njegovu dovitljivost.

Bili smo sami u restoranu, D. nije prestajao da se smeje“.

(Odlomak iz romana „Tren 2“ A. Isakovića)

*

Iz trenutka. *U trenutak*. Ledeni kuršumi. Na tvom licu. Krv i žezlo. Puste su zemlje *osvojene*. Zaustavili smo *brod*. Sa polomljenim jedrima. *Žedni mornari*. Ajkule i skorbut. Zvezdana se *lavina*. Stropoštava.

Ponedeljak, 4. januar 1982.

Pošto rešenje o penzionisanju nije stiglo u Sekretariat odlazim i dalje na posao; što je čudno, izgleda s mnogo većom voljom i revnošću nego ranije dok u džepu nisam imao rešenje.

*

„Moje telo, onakvo kakvo je moje iskustvo njega, nije samo s drugim deljivo ili javno, već je i skup ličnih zbivanja: naime, telo-za vlastito-ja. Telo-za-vlastito-ja javlja se u snovima, mašti i sećanju. Bez obzira na to u kojem se od ovih modaliteta javljalo, ono se može doživeti, kao živo ili mrtvo, kao stvarno ili nestvarno, kao celovito ili razbijeno na delove. Sa stanovišta refleksivne svesti, koja se smatra za zdravu, nečije telo-za-vlastito-ja prevashodno je lično iskustvo, a telo-za-ja-drugog prevashodno je nedokučivo.“

(R. D. Leing)

*

Iz Saudijske Arabije (Al Khobar) Mr. Sandman mi se zahvaljuje na mail-art pošiljkama. Nekoliko njegovih pečata s palmama i rečenica: „A BOY AND HIS DREAM“.

*

Prema rečima Gotfrida Bena za pesnika je neobično važno „da razvije specifičnu nadražljivost za reči i izraze“.

Utorak, 5. januar 1982.

Prijatelji mi pokazuju, u Udruženju književnika, novembarski broj ilustrovane revije matice iseljenika Srbije „Zavičaj“. Alek Vukadinović uređuje u njoj dve strane s poezijom. Na jednoj je „Savremena srpska poezija“ a na drugoj „Poezija iseljenika“. Ovoga puta u rubrici „Savremena srpska poezija“ dve pesme: moja i Komnenovićevo. Od mene je Alek uzeo pesmu „Vezao si se“ (podnaslov statistička poezija) najverovatnije iz plakete „Signal“, ili možda iz „Dela“ gde je prethodno objavljena, još u martu 1970.

*

„Povlačim liniju. Dok je bila samo pomisao, nikog još nije bilo u njoj; ali prešla u pokret, ušla u odnose, u preplete, u prekrete može da vodi do nedostižnih crteža, do nesnevanih otkrića. Sva njena stvarnost leži u toj faltnosti, u neizbežnosti koju nosi, a ne u lepoti, a ne u istini ili laži.“ (1923)

„Mnoge moje pesme i prozni radovi potekli su upravo iz ovih crteža i slika i njihovih naziva. Poželeo bih da crtam, da crtežom ubličim neko razmišljanje, a zatim je crtež dobijao i naslov. Onda bih ideju dalje razradio, u pesmu ili priču. Neke od slika nisu bile završene, njih sam završio rečima. Tako mi je oko 400 crteža i njihovih naslova poslužilo za stvaranje zbirke pesama „Munjeviti mir“ (...) (Ti naslovi) često i nisu namenski, ne vezuju se isključivo za prizor na crtežu, već su samo produžetak nekog mog raspoloženja ili neke misli. Iz tih naslova proistekle su mnoge pesme i desetak kraćih i dužih priča, priča koje su ih dopunjavale ili im širile značaj.“

(1980)

„Moram da kažem da je moje znanje iz slikarstva vrlo skromno, ono je poneto iz škole, iz gimnazije, gde smo najčešće crtali dve gipsane figure i senčili ih. Ali, vremenom, moji su crteži dobijali neko svoje obeležje. (...) Pre mnogo godina moja omiljena 'slikarska tehnika' bio je najpre kolaž. Pravio sam nadrealističke kolaže, najčešće su od materijala koji su bili u stanju raspadanja, propadanja. Mnogo sam kasnije razmišljao o tome, shvatio sam da sam se opredelio za te materijale upravo zato da bi ih na neki način oživeo, da bi ih sačuvao od propadanja. Još od rane mladosti imao sam snažnu želju da se suprotstavim prolaznosti stvari, da pokušam da im produžim trajanje.“

(Dušan Matić, iz kataloga izložbe „Dušan Matić: crteži“, oktobar 1981. – januar 1982)

Bio sam na otvaranju te izložbe jesen. Prilično razočaran Matićevim crtežima. Kolaži iz nadrealističkog perioda, bar po onome kako ja to vidim i osećam, mnogo su mu inventivniji.

*

“We are ready! And You?” – Studio '79, Bedeschi – Ponzi, Via degli Sforza 14, 48022 Lugo (Ra), Italia.

*

Dobrivoje Jevtić štampao je dopisnicu sa svojom pesmom

Noć, kad se smenjuju godine

*Noćas su vrata
svih belih kuća
otvorena
u oba smera*

I gde krateri vladaju:

*Unutrašnje
od spoljnih stvari
ne deli granica*

*Ko želi
može da za zapeva*

*Samo
treba požuriti
(...) zimska
noć ne traje večno.*

*Praznične pesme I/100 s
Dobrivoje Jevtić, 18000 Niš
Miloša Đurića 27b*

Sreda, 6. januar 1982.

Krenuo sam odlučno u borbu za stan. Obratio sam se ponovo Republičkom pravobraniocu, mada tu ne očekujem mnogo, i Ustavnom sudu Srbije da ukine dosadašnji Pravilnik o raspodeli stanova u Sekretarijatu kao nezakonit. To će me ponovo koštati mnogo živaca i izgubljenog vremena u trenucima kada sam pomislio da sam bar neke stvari sredio.

*

OBARITE JAJA

Ukoliko želite
da obarite jaja
a niste sigurni
da su sasvim sveža
proverite ih
na sledeći način:
spustite ih u litar vode
u kojoj je rastopljeno
pet kašičica
kuhinjske soli.
Sveža jaja
potonuće na dno
dok će bajata
isploviti na površinu

*

„S inspiracijom političke svesti Oskar Davičo je, kao sekretar malog ali moćnog Udruženja književnika Srbije, 20. marta 1949. godine saopštio ne samo Izveštaj o radu književne organizacije, nego i političku delatnost i političku misao kojom je bilo obuzeto pesničko biće u minuloj 1948. godini. U vremenskom periodu trudbenici ove zemlje s uspehom su završili drugu godinu Petoletkе, ispunivši i prebacivši zadatke koje je postavio plan, uprkos neočekivanim smetnjama pred kojima su se našli od časa kada je otpočela klevetnička kampanja Informbiroa“.

U svom političkom nadahnutom saopštenju Oskar Davičo zatim registruje informbirovske posledice na kulturnom i književnom planu (...) I sam u legiji revolucionara, Davičo ne broji i ne razvrstava naše književnike koji su pali na bojnom polju, na borilištima i mučilištima, nego ukazuje na moralno viteštvu pesnika, pisaca, publicista koji ni u najtežim časovima po svoju zemlju ‘nisu hteli da odvoje svoju sudbinu od subbine i borbe svog naroda’.

Govoreći o jednom nečasnom izuzetku, izdajniku i beguncu iz redova socijalističke kulture, Davičo ispoljava svoj neobuzdani borbeni temperament, polemički žar prepun odgovornosti pred zbiljom dana, prepun doslednosti revolucionarnog bojovnika.“

(M.M: „Mišljenja o doslednom pesniku“, tekst sa okruglog stola o delu O. Daviča „Odjek“, Sarajevo)

*

CORTO CIRCUITO N. ZERO (Foglietto di circuitazione artistica ciclostilato in proprio diffusione (molto) limitata, con preghiera di divulgazione oculata), cas. Post. 5, 24040 ARZAGO D'ADA (BG) Italia, Gennaio 1982.

Listić izdaje Bruno Chiarlione. Na prvoj strani tekst na italijanskom „Body poetry – IPOTESI DI SPERIMENTAZIONE“ grupe Yarry; na ostalim stranama vizuelni radovi i akcije izdavača i još ponekog vizuelnog pesnika i mejlartiste, na trećoj strani lista učesnika izložbe ARTISTA PROFESSIONE UOMO koju je B. Chiarlione organizovao novembra prošle godine i na kojoj sam izlagao.

*

KAKO PODNOSITE NEUSPEH?

„Pored uspeha, neminovni su i porazi. Ali, svi ljudi ih ne primaju na isti način. Jedni su u stanju da se nasmeju, kada izgube, a drugi to primaju kao katastrofu. Kakvi ste vi? Kako podnosite poraze? Odgovorite na pitanja!

Šta mislite o borbi u areni?

– odvratno	4
– neobično	2
– napeto	0

Da li biste voleli da se bavite nekim sportom?

– da	3
– ne	0

Posle mnogo truda i rada doživeli ste kritiku. Kako se osećate?

– razočarano	4
– zbumjeno	2
– normalno	0

Smatrate li da je talenat najvažniji za bavljenje nekim poslom?

– da	0
– ne	2

Tim za koji navijate izgubio je tesnim rezultatom. Mislite li da je kriv sudija?

– da	0
– ne	2

Jeste li spremni da priznate da posao koji ste obavili ne valja?

– da	4
– ne uvek	1
– ne	0

SABERITE POENE:

Manje od 6 poena: Teško primate poraze, sasvim jasno govori da je u pozadini svega neka vaša nesigurnost. Upravo taj strah od neuspeha dovodi vas ponovo do novih neuspeha jer niste u stanju da se opustite i bez treme pokažete sve što znate.

Od 6 do 12 poena: Često pomislite da je važnije učestvovati nego pobediti, i u tome ste potpuno u pravu, ali samo kada se to odnosi na sport kojim se bavite ili neku drugu aktivnost u slobodnom vremenu. Jer, vaša preterana opuštenost na poslu izgleda kao potpuna nezainteresovanost. Pokažite ponekad da vam je krivo zbog neuspeha!

Više od 13 poena: Način na koji vi podnosite poraze je iznenađujući. Vas, izgleda, baš ništa ne može da uzbudi. Međutim, potrebno je da napravite razliku između neuspeha jer svi nisu isti. Tek tada ćete moći da kažete da vam neuspeh ne pada teško, znajući da se njegove posledice lako mogu praviti. Ako se, međutim, radi o nečem veoma značajnom, sigurno je da ćete se potruditi da do neuspeha uopšte i ne dođe, jer je sprečavanje poraza još važnije nego lako prihvatanje.”

*

Iz Udruženja „Informacija o radu Udruženja književnika Srbije“: O vrednovanju, Agencija, Osnovana interesna zajednica za knjigu, Samoupravni sporazum, Spomen-obeležja.

„Predsedništvo je imenovalo Radnu grupu koja treba da pripremi predlog izrade spomen-obeležja koja će biti postavljena na mesta gde su živeli i radili znameniti srpski književnici. Skupštini će biti predložen i način uređenja grobova srpskih pisaca, od kojih se dobar broj nalazi u zapuštenom stanju.“

Četvrtak, 7. januar 1982.

Zvao telefonom “Književnu reč” – Tešića. Na putu je, vraća se tek u ponedeljak.

*

Posle izložbe i pečata koje je napravio, Peter Jorg SPLETTOSSEN šalje veoma lep katalog „ZITATSTEMPEL“ sa otiscima pečata umetnika i pesnika „who were invited to participate in this international workshop with one plan for a rubberstamp“. Otisci u više boja. Katalog je ručno rađen u 250 primeraka.

Nekoliko poruka s pečata:

Art... is NEVER WRONG, Zdislaw Jurkiewicz.

MY MIND IS CLEAR, Davi Det Hompson.

STAMP-ART IS NOT VAMP-ART, Klaus Groh.
RESTAURATION, Jochen Gerz
WHY ON EARTH RUBBER STAMP? Gabor Toth, itd.

*

„Kada sam pre dve godine posetio u Parizu svog starog dadaističkog druga Tristana Caru, on mi je na rastanku kazao nešto o čemu sam razmišljaо celim putem: ‘Ne zaboravi da su polemike uvek imale veliku ulogu u Dadi...’ To je verovatno istina, posebno kad se odnosi na literarni deo Dade. Ali na Dadu se često gleda kao na jedan literarno-polemički stil usmeren ka obaranju postojećih formi.“

(Iz predgovora knjige “DADA ART AND ANTI ART” Hansa Richtera, izdanje THAMES AND HUDSON)

Nameru mi je da uz veliku pomoć ove knjige (prevodeći neke delove), do leta, ili jeseni, učvrstim svoje krhko znanje engleskog jezika.

*

Posle više gotovo prolećnih dana oko Nove godine, ponovo je hladno. Sneg, vejavica, mraz.

*

Jean-Paul Thenot zahvaljuje mi se pismom na učešću u njegovom projektu „Homage to unknown artists.“ Šalje i jedan „Certificat de participation“. Je soussigne Jean-Paul Thenot certifie que Miroljub Todorović a proposé un projet en ce sens. Fait à Paris, en 1981.

S pečatom Jean-Paul Thenot: INSTITUT INTERNATIONAL ARTHERA-PIE.

*

Jedan od zenovskih (zenbudističkih) metoda kojim se razbija zavisnost od racionalnog (logičkog) načina razmišljanja je MONDO (ispitivanje i odgovaranje). Sastoji se od niza brzih pitanja i isto toliko munjevitih odgovora, spontanih, bez „misli“, bez interpretacija. Evo nekoliko primera MONDO metoda još iz XI veka:

PITANJE: Svako ima svoj zavičaj. Gde je tvoj zavičaj?

ODGOVOR: Jutros sam rano jeo pirinčanu kašu. A sad sam opet gladan.

PITANJE: Liči li moja šaka na Budinu?

ODGOVOR: Svira se na lauti pod mesecom.

PITANJE: Liči li moje stopalo na majmunsko?

ODGOVOR: Kad bela čaplja stoji na snegu, druge je boje.

Petak 8. januar 1982.

Na pitanje novinara: „Kako vidite naredni vek? Kakve su Vaše prognoze?“ Krleža odgovara: „„Elektromagnetni interfaktori uspostaviti će direktnu vezu između mozga i nagomilanog znanja. Trajanje ljudskog života produžit će se u beskonačnost (...) Razne religije, bogovi, ideologije, revolucije i kontrarevolucije, revolucionari i kontrarevolucionari, kapitalisti, biskupi, generali, banke, sindikalni borci za pravilno reguliranje odnosa radne snaže i zlata, kontrolori i profiteri kretanja robe na tržištu, privatno pravo i posjed, sve će to biti svrstano u grupu idiotskih pojmoveva iz davne historijske prošlosti kad su Sjekira i Vaga bili simboli pravde.“

Prevladat će čovjek brzinu svjetlosti i vremena, tako da će konačno postati ravan bogovima, a kao besmrtnik zaputit će se u intergalaktičke strateški planirane izlete za konačno osvajanje svemира.“

*

Izdavačka kuća "Rimerco" iz švajcarskog grada Melano priprema „Catalogue international d'art contemporain.“ Traže uobičajene podatke o meni i tri crno bele fotografije mojih karakterističnih dela kako bi me uneli u katalog.

*

Bio sam na koncertu juče,
Mnogo sam se smejavao.
Kartu sam kupio veoma lako.

Ti si bio u pozorištu u subotu.
Imao si dobro mesto.
Mogao si lepo da gledaš.

Mi smo upravo ručali.
Vi čitate dvanaestu lekciju.
Oni su Džimu dali svoju adresu.

Jeste li bili u Parizu?
Bio sam.
Da li ste bili u Engleskoj?
Ne, nikada nisam bio u Engleskoj.

Koje boje volite?
Volim belu i plavu.
U redu, ali koju od ove dve više volite?
Više volim belu.

Subota, 9. januar 1982.

„9. Nego koliko su nebesa viša od zemlje, toliko su putevi moji viši od vaših puteva, i misli moje od vaših misli.

10. Jer kako pada dažd ili snijeg s neba i ne vraća se onamo, nego natapa zemlju i učini da rađa i da se zeleni, da daje sjemena da se sije i hljeba da se jede,

11. Tako će biti riječ moja kad izide iz mojih usta: neće se vratiti k' meni prazna, nego će učiniti što mi je drago, i srećno će se svršiti na što je pošaljem.“

(Knjiga proroka Isajje, gl. 55)

*

HLEB

„Pšenični hleb je najvažnija vrsta hleba i prema tipu upotrebljenog brašna stavlja se u promet pod sledećim nazivima:

beli hleb izrađen od brašna 'tipa 500',

polubeli hleb izrađen od brašna 'tipa 800',

hleb mešani (sa dodatkom kukuruznog brašna i krompira),

graham hleb, izrađen od pšenične prekrupne zvane graham brašno koje se dobija mlevenjem ... očišćene i oprane pšenice bez prosejavanja.

Specijalni hleb u prometu može se nalaziti kao:

hleb sa ovsenim pahuljicama (15% ovsenih pahuljica)

mlečni hleb (pripremljen sa 50% vode i 50% mleka)

hleb sa začinom, suvim grožđem, voćem ili voćnim prerađevinama,

hleb obogaćen masnoćama (najmanje 5% masnoće),

trajni hleb,

hleb za dijabetičare,

beli hleb obogaćen solima (kalcijuma i gvožđa), i vitaminima (B1, B2 i PP).

Hleb se proizvodi u obliku: vekne, sendvič vekne, hleb u kalupima, okrugao, itd.

U odnosu na težinu, hleb se proizvodi u komadima od 2 kg, 1 kg, 0,5 kg, 0,8 kg i 0,2 kg.

Pored navedenih vrsta pšeničnog hleba u prometu se nalaze: raženi i kukuruzni hleb.

Radi ubrzanja zrenja, u procesu proizvodnje obogaćuju se određene vrste hleba dodavanjem odgovarajućih aditiva. Obogaćeni hleb ima veću trajnost, a u prometu se pojavljuje označen sa više karakterističnih udubljenja raspoređenih na kori.

Kvalitetan hleb mora imati koru po celoj površini, a boja kore treba da bude svetlijе ili tamnije rumena do mrke. Kora treba da bude dobro pečena, reš, glatka, sjajna i čista. Sredina hleba treba da bude šupljikava, dobro pečena i elastična.“

Nedelja 10. januar 1982.

U „Omladinskim novinama“ prikaz izložbe „Artists Postage stamps.“

Na 12. strani istog lista sasvim slučajno primetim reprodukciju SIGNALIST MANIFESTATION, postcard by Miroslav Todorović. Reprodukcija nema nikakve veze sa prikazom izložbe i uklapljena je u polemički tekst „Profesor se nasukao“ u kome izvesna Biljana Stojadinović oštro napada knjigu Dragana Jeremića „Narcis bez lica“. Sve ovo povezano sa jednom rečenicom iz teksta: „Liči ova knjiga Dragana Jeremića na igru kompjuterizovane memorije“, izaziva niz neprijatnih asocijacija koje se ne mogu ozbiljnije povezati sa mojom gestualnom poemom „Signalist manifestation“, niti im ona može služiti kao bilo kakvo pokriće.

Milivoje me telefonom obuzdava u želji da uputim protest redakciji, da polemišem.

*

Viktor i Dinka vraćaju se kasno uveče sa jednog rođendana na kome je Viktor prema Dinkinoj priči vodio glavnu reč: brbljarijama, imitacijama, stezanjem ruku, gegovima, recitovanjem, beskrajnim razgovorima i drugim, kako on to voli da kaže, „zezajčinama“. Dočekujem ih zgrčen nad papirima i knjigama u naporu da ponešto iscedim iz sebe.

*

„Pisanje je neka vrsta molitve.“

(Kafka)

*

„Moje samo-biće, moja svest i osećaj mene samog, taj ukus mene, mogu ja i mene iznad svega i u svemu, uključuje moj ukus tebe. Ja okušavam tebe i ti okušavaš mene. Ja imam svoj ukus mene u tvom sluhu. Jedno i ne može sve i istovremeno imati sve.“

(R. D. Leing)

*

„Jedina briga koja čoveka izdiže iznad njega samog jeste uronjavanje u Apsolutno. Mislim na esencijalnu, opsednutost sličnu žudnju prema Apsolutnom“.

(Jonesko)

Ponedeljak, 11. januar 1982.

Plan za ovaj dan:

Videti Nacrt novog pravilnika o raspodeli stanova.

Kirija, struja, štednja.
„Flaš Gordon“ za Viktora.
Lj. V., Predsedništvo Skupštine SR Srbije – predstavke i žalbe – 683–662.

Doći kući oko 12h zbog te-ve opravke.
Kupiti jabuke (celodnevna voćna dijeta).
Otići i do Ljilje i Ustavnog suda.
Zvati T. („K. reč“).

Kupiti parker uložak (imitacija).
Računovodstvo – prosek plate (bolovanja).
Pogledati knjigu „Pojetika“ nekog francuskog estetičara (nisam mu zapamtio ime), u izdanju Fakulteta umetnosti. Preporuka Svetе Samurovića.

*

Pierre Garnier šalje svoju novu knjigu "Livre de Daniele", (poeme d'amour spatial suivi d'une lettre), Editions Andre Silvaire – Paris, Collection Spatialisme.

Na kraju poeme u *Lettre a Daniele*:
ma generation quitta La Terre; elle erra sur lisieres les de l'illimite-
nous nous sommes trouves devant l'espace
inconnu – nous avans commences de l'eeplorie, d'
y tracer des lignes –
Nous avons travaille poetes silencieux loin de notre langue.

*

„Leonid Šejka: GRAD – ĐUBRIŠTE – ZAMAK I i II.

Premijera celokupnog spisateljskog opusa genijalnog umetnika koji ga predstavlja i kao jednog od najznačajnijih istraživača metafizičkih dimenzija čoveka, uzbudljiv putopis, od 'pakla' do 'raja' konačnih istina“.

Cena 400.–
Niro „Književne novine“, Beograd, Francuska 7

Sreda 13. januar 1982.

Guy Schraenen šalje LIBELLUS No. 12 na čijoj je naslovnoj strani otisnuo pečat s mojim imenom i imenom kanadskog avangardnog umetnika Chucka Stakea. Održana je i velika izložba povodom ove jedinstvene Mail-art akcije koja je trajala godinu dana. LIBELLUS No. 12. je verovatno poslednji. Schraenen poručuje da je sav primljeni materijal smešten u njegovom arhivu i da će odatle biti povremeno izlagan u Antverpenu i Brislu. Zahvaljuje se na saradnji i kaže da se od njega uskoro mogu očekivati druge novosti.

U posebnom pismu Schraenen me ponovo moli da mu pošaljem „Delen“ posvećeno Mail-artu. Nudi razmenu za neke druge ili čak da plati. Spakovao

sam „Delo“, ARTISTS POSTAGE STAMPS (katalog), SIGNAL-ART i MAIL-ART (katalog sa izložbe u maju prošle godine u Srećnoj galeriji) i sutra mu šaljem.

*

DANAS

Nekoliko književnika osnovalo je književnu grupu DANAS:

DANAS umnožava rukopise i zaštićuje ih od mraka, propadanja i uništenja. DANAS traži javno i kritičko ocenjivanje rukopisa. DANAS, dok u izdavačkim kućama urednici objavljaju svoje knjige i knjige svojih najbližih, dok u izdavačke planove ulaze nenapisane knjige prinudnih škrabara. DANAS, jer knjiga izdržava urednike, savetnike, recenzente, redaktore, lektore, korektore, portire, kafe-kuvarice, sekretarice, direktore i njihove pomoćnike, i zamenike, trgovačke putnike, referente, vozače, pravnike, magacionere, knjižare i ostale knjiške rentijere. DANAS, jer je za štampanje male knjige potrebno 15 tona žita, 30 hiljada jaja ili stado od 100 jaganjaca. DANAS ima dugu tradiciju: Vuk, Laza, Dis, Bora... DANAS dok recenziranje knjiga ne postane javan i pošten posao. DANAS – za sutra.

DANAS je pokrenulo biblioteku „Rukopisi“. Izašla je prva sveska, druga i treća su u pripremi. Za svaku svesku „Rukopisa“ odgovara njen autor. (Izdavač i vlasnik prve sveske je Ivan Ivanović, 1253 Sremčica, Beogradska III deo 7. On prima i poružbine, predloge, nove rukopice, daje obaveštenja, zajedno sa ostalim utemeljivačima „Rukopisa“ književne grupe DANAS.

„Književna reč“ 10. I 1982.

Grupišu se i dovijaju pisci, polupisci, genijalci i antitalenti na raznorazne načine. Jedan od njih je i ovaj svojevrsni grupni „samizdat“ nepotrebno agresivan i plačno patetičan.

Četvrtak, 14. januar 1982.

U Talinu (SSSR) održan je veliki simpozijum sa temom *Potraga za razumnim životom u vasioni*. Učestvovalo je više od dve stotine naučnika: fizičara, astronoma, filozofa, lingvista iz Sovjetskog saveza, Amerike i drugih zemalja.

Jedna od onih „nerazumnih“ hipoteza koja je oštro podelila naučnike bila je da se obilje metala i drugih retkih elemenata na nekim zvezdama ne može objasniti samo savremenom teorijom o evoluciji zvezda već i maštovitom prepostavkom da se tu radi u stvari o industrijskim otpacima inženjerijske delatnosti visokorazvijenih civilizacija u Kosmosu.

Pristalice hipoteze o paleokontaktu pozivale su se na staroindijski ep *Mahabharatu*, na sumerske legende o čudnim došljacima i „teško objašnjiva

znanja afričkog plemena Dogona o ustrojstvu Sirijusovog zvezdanog sistema“. Svi ovi izvori, a i mnogi drugi, upućuju na to da su se ljudi naše planete, u dalekoj prošlosti, već susretali sa predstavnicima vanzemaljskih civilizacija. Tako, na primer, drevna kineska predanja veoma su precizna u tvrdnji da su došljaci stigli sa zvezde *Regul* iz sazvežđa *Lava*.

Drugi, kao profesor Harvardskog univerziteta Dejvid Švarcman, mnogo su skeptičniji. Prema ovom naučniku „visokorazvijene civilizacije kosmosa, možda, već odavno posmatraju naš zemaljski život, ali smatraju da je stepen našeg razvoja, pre svega moralnog, nedovoljan da bismo mogli stupiti u *galaktički klub*.“

*

Poziv iz San Franciska:

Dear friends,

Join 1000's of artists around the world by filling in this frame on the theme:

RECLAIM THE WORLD -

REDESIGN THE FUTURE

No limit – no returns

Deadline: april 15, 1982.

All the frames will be became a movie on paper – a part of the INTERNATIONALIST ARTS FESTIVAL – ANTI – WW3 and FOR THE FUTURE.

Opening in San Francisco, May 1982.

U okviru (frame), koji su poslali, intervenisati pečatom THINK ABOUT MAIL-ART

*

Gio Ferri iz Milana šalje katalog L'INSISTENZA DEL SEGNO (la Rassegna di grafica scriturale).

Izložba je održana od 8. februara do 1. marta 1981. u TEATRO CTH-MILANO. Učestvovali su samo Italijani, stara (Miccini, Carrega, Belloli) i nova (Minarelli) garda vizuelnih pesnika.

U pozivu koji sam uz katalog dobio Ferri poručuje „At the begining of 1982. we intend to organise L'INSISTENZA DEL SEGNO No 2 which will be specifically dedicated to VISUAL POETS from EASTERN Europe“. Potrebno je do 31. januara poslati tri rada minimalne veličine 18 x 24.

*

Poznati grčki pesnik Konstantin Kavafi najveći broj svojih pesama izdavao je u veoma malom broju primeraka (ponekad su to bile sveščice pisane rukom) i slao ih prijateljima.

*

„Na severu Kruga, božanstvo nazvano Samo-razastrti Posedovalac Znanja, zelene boje, sa polu ljutim, polunasmejanim izrazom lica, a grli ga Zelena Dakini, (božanska) Majka (on koji) drži nož u obliku mesečevog srpa i lobanju (ispunjenu) krvlju, igrajući i čineći mudru općinjavanja, (sa svojom desnom rukom koju drži) visoko gore, doći će da sija.“

(iz Tibetanske knjige mrtvih)

*

Preko *Jugoslovenske knjige* Northwestern University Liberry – Serials Department, Evanston, Illinois i The New York, naručuju da im se tokom 1982. šalje po jedan primerak časopisa *Signal!!!*

*

Prošlo je mesec dana od uvođenja ratnog stanja u Poljskoj, prema rečima potpredsednika vlade Mječislava Rakovskog „zemlja se ponovo nalazi na početku puta čiji je pravac i dalje neizvestan.“

*

Za Karin Tomasovu *Konkretna poezija* je „sinteza tekstualnog, glasovnog i likovnog jezika, koja svoje prethodnike ima u slikama – poeziji antike, baroknoj figuralnoj poeziji i optofonetskoj glasovnoj poeziji futurizma. Poezija više ne stiče svoj lirski izraz iz semantike reči, već iz jedinstva govora reči i govora slike.“

*

Na međunarodnim berzama pada cena zlata. Ovaj će se pad po prognozama nastaviti i sledeća dva meseca.

*

Uveče, porodično, odlazimo u umetnički paviljon „Cvijeta Zuzorić“ na otvaranje izložbe *Enformel u Beogradu*

Autor izložbe, Lazar Trifunović, izabrao je osam umetnika: Veru Božićković Popović, Branka Filipovića Fila, Zorana Pavlovića, Miću Popovića, Branka Protića, Vladislava Todorovića Šilju, Živojina Turinskog i Lazara Vozarevića.

Izbor je dosta strog (najuži krug umetnika), što je mač sa dve oštice. Slikari su predstavljeni sa više dela, svako ima svoju autorsku mini izložbu. Možda je trebalo, ipak, malo proširiti krug umetnika i uspostaviti neka dva nivoa na kojima bi se jasnije ocrtavale vrednosne strukture pojedinih dela i težina celokupnog opusa. Očigledno je da Vera Božićković Popović i Branko Filipović Filo ne pripadaju prvom već drugom nivou (redu) enformelista, a njima se moglo pridružiti još nekoliko kojih nema na izložbi. Na taj način

ova retrospekcija bila bi potpunija, a beogradski enformel bio bi prikazan celovitije.

Na otvaranju glumica Gorica Popović čita odlomak iz Beketove monodrame „Ne, ja“. Svetla se gase. U paviljonu velika gužva. Negde iz mračne galerije, kreštan, ubrzan, teško razumljiv glas glumice. Viktor kaže: „Tata, ona je luda.“ Jedva uspevam da ga zaustavim da u toj tami, poklonički mu kloj tišini, prepunoj pisaca, slikara i ostalih kulturnih radnika, koju samo presecaju visoki i rafalni tonovi glumičinog namerno neprijatnog glasa, ne počne da zviždi.

Petak, 15. januar 1982.

Poljska nema sredstava za otplatu svojih dugova, čak ni kamata. Američki bankari i političari kažu da Poljsku treba ostaviti da padne pod stečaj, pa neka je onda spasava Sovjetski Savez, ako može. To isto smatraju i članovi „Solidarnosti“ Zbignjev Kovalevski i Severin Blumštajn u razgovoru s francuskim novinarima. „Svaka ekonomski pomoći bi morala biti ukinuta, izuzev pomoći u namirnicama, a i ona se mora odvijati pod kontrolom i mora biti upućena isključivo crkvi.“

*

Aprila meseca 1982. godine izačiće iz štampe knjiga pod naslovom „Intimne beležnice F. M. Dostojevskog od 1860. do pišćeve smrti“. Izdavač „Partizanska knjiga“, Ljubljana – Beograd.

*

*Now as I was young and under the apple boughs
About the lilting house and happy as the grass was green,
The night above the dingle starry,
Time let me hail and climb
Golden in the heydays of his eyes,
And honoured among wagons I was prince of the apple towns
And once below a time I lordby had the trees and leaves
Trail with daisies and barley
Down the rivers of the windfall light.*

(iz pesme „Fern Hill“ Dylana Thomasa)

*

T. Rinnstein iz Bremena poziva na izložbu DESTROY MAIL ART. Poslednji rok za slanje 1. februar. “All works will be exhibited, and you’ll get a photo copy catalogue”.

*

Od Romana Pelijsa iz Parme MAIL-ART-SPACE INTERNATIONAL (rivista di „discussione“ sul fenomeno della mail-art - ediz. europea in lingua madre), n.1, gennaio 1982.

U „časopisu“ 33 umetnika iz 14 evropskih zemalja; sami su umnožili svoje rade u 150 primeraka i poslali Peliju koji ih je stavio u lep višebojni omot. Mejl art rade različite sadržine i vrednosti. U uvodnom tekstu „Linguaggi atipici in lingua madre“, Romano Peli i Michaele Versari iznose svoje razloge zbog čega su pokrenuli jedan ovakav časopis. U sledećem tekstu „Duemila metri quadrati di arte postale a S. Paolo“ oni pišu o izložbi NUCLEO I MAIL-ART, do sada, možda, najvećoj i najreprezentativnijoj izložbi poštanske umetnosti u svetu. O tome najviše svedoči i podatak da su rade brojnih učesnika zapremali prostor od 2.000 m². Na kraju Peli kaže da je ovo, na neki način, „prava lekcija koja nam je došla iz Južne Amerike“ što se tiče organizacije i prezentovanja Mail-arta.

U rubrici *Brevi del Mondo* piše da je od 26. – 30. oktobra 1981. održana u Poznanju velika rasprava o mail-artu koju je organizovao Grzegorz Dziemski u *Maximal art Gallery*. Na ovaj sastanak bili su pozvani: BARONI, BELOW, BLAINE, CARRION, GROH, KLIVAR, KOSTELANETZ, LOMHOLT, PARTUM, PETASZ, PELI, REHFELDT, SCHRAENEN, SCOTT, TODOROVIĆ, RUTH REHFELDT, WIELGOSZ, ZABALA, GALANTAI, DZIEMSKI.

U belešci se ne navodi koji su od pozvanih autora učestvovali na sastanku.

Romano Peli će saradnike časopisa MAIL-ART-SPACE INTERNATIONAL izložiti od 18 do 31. januara 1982. godine u svom CENTRO DOCUMENTAZIONE ORGANIZZAZIONE-COMUNICAZIONI VISIVE u Via dei Farnese 9, Parma.

*

„U ranim jutarnjim časovima 30. juna 1908. godine, u srednjem Sibiru, jedna džinovska plamena kugla vidjena je kako brzo prelazi nebom. Na mestu gde je dodirnula obzorje, došlo je do ogromne eksplozije. Ona je sravnila oko dve hiljade kvadratnih kilometara šume, a mnogo hiljada stabala izgorelo je od plamenog dejstva blizu poprišta udara. Eksplozija je izazvala i atmosferski udarni talas koji je dva puta obišao Zemlju. Čitava dva dana nakon toga, u atmosferi je bilo toliko fine prašine da su se usred noći mogle čitati novine pri rasejanoj svetlosti na ulicama Londona udaljenog deset hiljada kilometara.“

„Sedeo sam na tremu kuće blizu trgovачke postaje u Vanovari; bilo je vreme doručka i ja sam zaludno gledao prema severu. Upravo sam podigao sekiru da pričvrstim obruče na jednom buretu, kad se iznenada (...) nebo raspolutilo, a visoko iznad šume ceo severni deo svoda kao da je bio zahvaćen plamenom (...) U istom trenutku zaplijusnula me je silna jara, kao da mi je košulja najednom buknula pravim ognjem (...) Mašio sam se da je strgnem sa sebe i odbacim, kada se u taj mah nebom razlegao prasak, a odmah

potom oglasila grdna lomljava. Bio sam odbačen u vazduh i tresnuo sam na zemlju oko tri sažena (približno šest metara – prim. prev.), dalje izgubivši za trenutak svest. Moja žena je istrčala i uvukla me u brvnaru. Posle treska zaorila se tutnjava, kao da kamenje pada s neba ili pucaju topovi. Zemlja je stala da se trese, a ja sam, ležeći na tlu, prekrio glavu rukama, iz straha da me ne pogodi neki kamen. U času kada se nebo otvorilo, sa severa je oko kolive stao da huči vreli vetar, kao iz topovske cevi, ostavljajući svoj beleg na tlu (...)"

„Bio sam u polju (...) Taman sam upregao jednog konja i počeo drugoga da uprežem u drljaču, kada sam najednom, sa desne strane, začuo nešto što mi se učinilo kao rezak pucanj. Istog časa sam se okrenuo i ugledao jedan izduženi, plamteći predmet kako leti nebom. Prednji deo bio mu je znatno širi od repa, a boja mu je nalikovala onoj kojom se odlikuje vatrica viđena po danu. Bio je višestruko veći od Sunca, ali i znatno tamniji, tako da se mogao posmatrati golinom okom.

Iza plamena vuklo se nešto što je ličilo na prašinu. Bilo je izvijeno u male plamenove, a za plamenim jezicima vijorile su se plave pruge (...)

Čim je ovog ognjenog predmeta nestalo počele su da se oglašuju eksplozije bučnije od gruvanja topova, osećalo se kako zemlja podrhtava, a i prozorska okna na brvnari žestoko su podrhtavala.“

*

Važni telefoni:

Tačno vreme 95

Prijava smetnji na telefonu 977

Međumesnini razgovori 900

Međunarodni razgovori 901

Razna obaveštenja 981

Sportski rezultati 9841

Sportska prognoza i Loto 9844

Brojevi pretplatnika 988

Hitna pomoć 94

Hitna pomoć psihijatra 685-050

Vojna hitna pomoć 976

Dežurna vojna policija 988

Dežurstvo narodne odbrane 643-423

Dežurni oficir garnizona 668-664

Vatrogasci Beograd 93

Vatrogasci Zemun 218-322

Dežurna inspekcija 327-000

Nađene stvari 624-877

Pogrebne usluge 762-762

Društvo „Oganj“ 443-743

Rado-taksi GSB 765-666
Radio-taksi priv. 443-443

*

Enriko Berlinguer u uvodnom izlaganju na sednici Centralnog komite-ta IKP istakao je da je u socijalističkim društvima i u svima onima koja su prihvatile sovjetski model socijalizma, pokretačka snaga obnove iscrpljena i da borba za ostvarivanje socijalizma sada ulazi u novu, treću fazu.

Prema Berlinguerovom mišljenju, osnovna greška koja se javlja u svim socijalističkim državama sovjetskog tipa jeste čudno preobraćanje osnova Marksove filozofske misli. Umesto da na prvom mestu budu realnost i specifičnost svakog društva, primat ima ideologija, čak neka vrsta ideoološkog vjeruju shvaćenog kao okoštala doktrina gotovo metafizičkog tipa, kao skup formula koje treba da garantuju i razvijaju najrazličitije tipove ekonomskih, političkih i drugih struktura, što sve naravno, treba da realizuje, odnosno, nametne partija.

*

Došli su. Uuurzzz. Brrrrrrrzzzzzzz. Tri slova. Iz leda. *Iz glave*. Listopad. Još uvek. *Misljam*. S kišom. San Julijan. Poslužila nas je. *Ognjena zemlja*. Dan. *Zima i zmija*.

Subota 16. januar 1982.

Ceo dan s bolesnim detetom u stanu. Napolju hladno s gustom maglom, koja se i pored svih prognoza ne diže.

*

Ukupan obim robne razmene i usluga između Jugoslavije i SSSR-a premašiće u ovoj godini sedam milijardi dolara. Prema protokolu, koji je juče potpisana u Beogradu, predviđena je međusobna razmena od oko 6,1 milijardi dolara, od čega izvoz iz Jugoslavije oko 3,2 milijarde a uvoz iz SSSR-a oko 2,9 milijarde dolara.

*

Crvena meduza čiji je dodir kobniji po čoveka nego ujed kobre hara pritokama Pacifika i vodama Indijskog okeana. Ona ima prečnik od 10 do 20 santimetara, boja joj varira, od mrkocrvene do okeržute. Opremljena je sa pedesetak pipaka dugačkih 30 do 40 cm koji u svojih 750.000 minijaturnih ćelija sadrže otrov sličan koprinom.

*

Ninova nagrada za roman godine zagrebačkom piscu Pavlu Pavličiću za *Večernji akt*.

*

U podne ručamo tri riblje konzerve s jogurtom i dosta hleba. Dete povraća.

*

Gotovo svakodnevno menja se, raste, kurs dolara i marke. Od danas dolar se prodaje za 43,2183 a marka (sto maraka) 1877,0203 dinara.

*

Pod pokroviteljstvom Uneska ova godina će biti posvećena ostarelim licima.

*

Uveče uzbudjenje oko izvlačenja i formiranja grupa za svetsko prvenstvo u fudbalu u Španiji. Svi su zadovoljni što se naša reprezentacija našla u grupi sa Hondurasom, Severnom Irskom i domaćinom.

*

„Život na robiji (...) Danima sedimo i ležimo na betonu. Danima ne vidi-mo sunce. Vodu smo imali u jednoj kofi. Iz nje smo svi pili (...) Spavali smo, takođe, na betonu. Tek kasnije dobili smo 'trospratni' krevet od grubih dasaka bez posteljine (...)

U početku svaki dan smo dobijali po tri 'ragifa' (narodni crni hleb od 150 grama, dve kore pečenog testa). Malo 'crnog meda' ujutru u prljavoj 'aravani'. Posle podne mali komadić suvog sira 'alariš (...) Tako sam prisilno držao dijetu. I evo sada imam jedanaest kilograma manje.“

(Hejkalova sećanja na tamnicu)

*

Sa poštanskih karata Dicka Higginsa:

REALITY = REALITY + UNREALITY

REALITY = (REALITY + UNREALITY) + UNREALITY

REALITY = (REALITY + 2 UNREALITIES

REALITY = (REALITY + UNREALITY) + 2 UNREALITIES

*

„Ulazi u pećinu su zatvoreni. Unutra se tiskaju duše mrtvaca, u jatima, kao roj muva koje uveče igraju. Roj muva koje igraju uveče, kad se spusti tama noći, kad iščezne sunce, roj muva: kovitlac mrtvih listova u oluji što zavija.“

(iz pesme gabonskih Pigmeja)

*

U Albaniji umesto „samoubice“ Mehmeta Šehua za premijera naimenovan Adilj Čarčani.

*

Prognoza za Jugoslaviju:

Ujutru u kontinentalnom delu zemlje veoma hladno i maglovito s mrazom od minus 15 do minus 5, a u pojedinim kotlinama i do minus 18 stepeni. U Slavoniji, Vojvodini, i dolinama reka i u kotlinama magla će se zadržati tokom celog dana. U ostalim krajevima, kao i duž Primorja tokom dana pretežno vedro.

Beograd i okolina:

Biće maglovito, hladno i tiho vreme. Najniža temperatura oko minus 7, a najviša oko minus 3 stepena.

*

Naveče. *Iskustvo jezika*. Oranice. Obasjava. *Sanjaj*. Plodno *plandište*. Zidove ružičaste. Otkrivam. *Omamljen*. Pod zovom. *Rascvetalom*. Rumen. *Netopira*.

Nedelja, 17. januar 1982.

Na sednici komisije poljskog Sejma poslanici nisu bili spremni da prihvate u celini sistem sanacija (koji već deluje više od mesec dana) i odlučno su zahtevali ublažavanje pojedinih odredbi Zakona o ratnom stanju.

*

Kod majke u Dobrinjskoj priprema pošte za sutra. Materijale (vizuelne pesme i mail-art radove) dobiće: Gio Ferri (Milano), Serse Luigetti (Peruđa), Walter Gaspari (Chinduno, Italija), T. Rinnstein (Bremen), International Arts Festival (San Francisko) i Poesia experimental, Hoy i (Valensija, Španija).

Učešće na izložbama sam u poslednje vreme proredio. Na neke pozive nisam stigao na vreme da odgovorim (primer izložba u Bilbaou) pa sam onda odustao od slanja radova.

*

Beogradski izdavač „Vuk Karadžić“ objavio je da sada najkompletnije izdanje sabranih dela Vojislava Ilića. Prema priređivaču Dr Miloradu Paviću: „Ilić je spona sa ranijim razdobljima i tokovima srpskog pesništva i anticipator najmodernijeg u srpskom pesništvu XX veka.“

*

Ribe (od 19. februara do 20. marta) – izuzetno ste dobre volje. Spremni ste svakome da pomognete, kada god vam zatraži pomoći. Ipak, bićete računarani. Sada očekujete da vam uzvrate istom merom, a toga neće biti. Potrudite se da budete vedri, i kada vam se ne smeje.

Sreda, 20. januar 1982.

Pošiljka iz Kanade od *Poeple's Republic of Poetry*. Šalju svoje materijale: karte, poetic licence, manifeste, pesničke zbornike, etc., kao i materijale Poljaka Andrzeja Partuma osnivača *Bureau-de la Poesie* u Varšavi.

*

Akadska boginja đavola Ištar bila je čerka Greha i Anu, i sestra kraljice podzemnog sveta. Ona je bila dosta nejasan, dvosmislen lik – opisivana kao božanstvo povezano sa jutrom i večeri. Javlja se u dva osnovna vida: ponekad kao milostiva majka zemlja, ali u svojoj najrasprostranjenijoj inkarnaciji bila je zlo; demon seksa i rata. U borbi je bila brza i nemilosrdna, prikazivana kako стоји u dvokolicama što ih vuče sedam lavova, obučena u plamen, naoružana mačem i lukom. Žrtvovane su joj brojne životinje i mnoga prvo-rođenčad. Kao božanstvu telesne ljubavi, njeni obredi su bili orgijastični, prostitutke i homoseksualci bili su joj odani. Ona je bila prva kurtizana među bogovima, mada je svoje bezbrojne ljubavnike birala među smrtnicima. Kada je njena želja bivala zadovoljena, oni su tu njenu naklonost morali skupo da plate, najčešće životom. Moć Ištar širila se čak i na podzemni svet, odakle je oslobođila svog omiljenog ljubavnika Tamuca. Kada se vrata pakla pred njom nisu dovoljno brzo otvarala njena besna i nepodnošljiva priroda je provaljivala kroz njih i ona je vrataru pretila ovako:

*Ako ne otvorиш vrata da je mogu proći
Slomivši katance slomiću ih još ove noći
I prag i dovratak uništiću ja
Mrtni će ustati, biće ih tušta i tma...*

*

Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković“ želi da se pretplati na 2 primerka časopisa *Signal* za 1982. godinu!?

*

David Cole i Paul Zelevansky iz Njujorka imaju nameru da pokrenu časopis „Which will speak to problems of social and political interaction which both threaten and enrich our lives. We believe that whatever condition we are now in exist in process, in a state of evolution and we sense that the best political, social, economic system for a highly technological democratic society has yet to be defined.“

Za sada oni objavljaju neku vrstu ofset biltena na 4 strane s nazivom MC. MC:1 posvećen je temi „The responsibility of the artist in contemporary society“. Javlja se više autora koji na, zaista, malom prostoru reaguju rečima ili slikom; među njima: Klaus Peter Dencker, Robin Crozier, Lon Spiegelman, itd.

Za novi broj MC:2 izdavači traže i moje učešće.

Tema je: ART, MONEY AND POWER.

„Money and power are often viewed by artists as the exclusive preserve of others. Were the power and the money in our hands, individually or collectively, what would we do with it?“

Radove poslati do 1. marta 1982.

*

Naš mali stan od 35 kvadrata u Šumicama sastoji se od jednog mračnog pretsoblja, u kome radim, uske pravougaone kuhinje, kupatila i sobe sa terasom. Okrenut je prema parkiću. Sa leve strane čuje se blaga, prigušena buka iz ulice Vojislava Ilića. U dnu parkića je nekoliko višespratnih zgrada. U jednoj od njih živi Đoka Popović, niški pesnik, kasnije novinar u „Novostima“, pisac veoma zanimljive knjige „Ljubavi srpskih pisaca“ koju je pre više godina izdala niška „Gradina“. Iako se nikada nismo upoznali, na ulici, i u slučajnim komšijskim susretima, prepoznajemo se i diskretno, pomalo suzdržano pozdravljamo.

S desne strane parkića, gledano s naše terase, prema Viktorovojoj osnovnoj školi, nalazi se jedan niz veoma lepih zgrada zidanih kao porodične kuće, U jednoj od njih, sa suprugom, živi Maks Erenrajh (alias Karlo Ostojić), novinar i kritičar, koji je napisao jednu od prvih obimnijih studija o Vasku Popi.

S Maksom me je upoznao Božidar Šujica koji, takođe, živi u neposrednoj blizini, u istoj ulici, samo koji broj niže od nas.

Maks je prijatan i neposredan čovek. Veoma mu se dopao Viktor svojom otvorenosću, radoznalošću i maštovitim dečijim brbljarijama.

Šujica, posle smrti žene, živi kao samac u lepom dvosobnom stanu na samoj ivici šume. Ima zanimljivu kolekciju slika, grafika i crteža uglavnom umetnika svoje generacije, ali sam zapazio i jedan crtež Dušana Matića, kao i više radova u boji na papiru Oskara Daviča. Kaže mi kako papir i boje sam donosi Oketi i tera ga da slika. Ovi Oskarovi radovi, koje sam imao prilike da vidim, tipično su nadrealistički i malo se razlikuju od onoga što je on

radio između dva svetska rata aktivno učestvujući u pokretu i objavljajući u nadrealističkim publikacijama.

Na kraju, iako sam u tome veoma škrt, i nikako ne volim da se odvajam od svojih vizuelija, Šujica je i od mene uspeo da dobije jedan kolaž (vizuelnu pesmu) za kolekciju.

Četvrtak 21. januar 1982.

Milo Petrović donosi mi knjigu Richarda Kostelanetza: *Visual Literature Criticism*, izdavač West cost Poetry review 1979. god. Knjiga je stigla na njegovo ime na Studentski kulturni centar. Kostelanec je sabrao i štampao neobjavljene eseje: Aaronu Marcusa, Davida W. Seamana, Petera Mayera, Dicka Higginsa, Emme Kafelanos, John M. Bennetta, Charlesa Dorie, Loris Essary, Johnatona Pricea Stephana Scobiea, Freda Trucka, Boloka Dzacaba, Berna Portera, Jeromea Klinkowitza, Johna Jacoba, Raymonda Federmana, Rolanda Grossa, Geoffreya Cooka, Karla Younga, Eugena Gomiringera, Reitha Rahmningsa, Paula Zelevanskog, Clivea Phillipota i svoj (dosta zanimljiv) pod naslovom *Art autobiography*, gde opisuje sopstveni rad na vizuelnoj poeziji i eksperimentalnoj literaturi i umetnosti od 1967. godine. Roland Grass (1926), profesor stranih jezika i literature i dekan koledža za umetnost i nauke Western Illinois University u eseju „Concrete treatment of Space“ analizira po jednu konkretnu pesmu Gomiringera, Pedra Xista (Xisto), A. Lora Totina i moju. Sve se pesme odnose na prostor (space). Moja pesma uzeta je iz knjige *Stepenište*, crni mali kvadrat na beloj stranici A5 formata naslovljen „Pesma o prostoru“. Grass navodi naslov na srpskom i daje prevod (*Poem about Space*).

U svojoj analizi profesor Grass kaže da ova moja pesma „makes one wonder“ i da mali crni kvadrat sugerije nihilistički stav.

*

Novi broj „Književnih novina“ sa setnom pesmom Adama Zagajevskog, prijatelja i književnog saborca Julijana Kornhauzera. Zajedno su napisali knjigu kritika u kojoj su, kako je to negde možda malo preterano rečeno, sahranili pola poljske književnosti.

6. jul 1980.

*Velesila, upravljujući se brigom
za svoju bezbednost, zauzima
susednu zemlju. Milioni izbeglica, među
njima žene, deca i starci, luta nomadski
u blizini granice svoje otadžbine.
Muškarci naoružani prošlovekovnim*

*puškama, idu u planine da se bore
sa agresorom koji traži bezbednost.
Predsednik druge velesile
tužno se smeši. Evropljani
čitave tri nedelje grozničavo
raspravljuju o razvoju događaja. Levičarska
nemačka mladež protestuje protiv
naoružavanja i planira za slučaj rata
stvaranje malih, pokretnih odreda
samoodbrane, naoružane prošlovekovnim
puškama. Američki dirigent nagovara
da se poslednjih dana pred kraj sveta
слуша Beethovenova muzika. Penzionisani
bankarski činovnik prikazuje na televiziji
magnetofonske trake sa snimljenim glasovima
umrlih. Mrtvi nemaju mnogo da kažu,
govore svoja imena,
plaču ili nas pozdravljaju kratkim
kao uzdah, ptičjim kricima.
Ti i ja sedimo pred otvorenim prozorom,
posmatramo tamnozeleno lišće klena,
nedelja je, pada kiša, smejemo se
sveznanju novinara i taštini
političara. Bespomoćni smo
i vedri čini nam se da razumemo
više no drugi.*

U istom broju samo na drugim stranicama i drugim povodom govori se o poljskoj posleratnoj književnosti koja je prema rečima autora priloga „u znaku sukoba i smene generacija. Zagajevski i Kornhauzer pripadaju generaciji 1970. koju karakteriše: otvoreni bunt, protest, otpor, kritika, de-maskiranje pojmoveva, izoštravanje problema, sve u cilju da se „izmeni svet“.

*

Pismo Johana van Geluwea. Po ko zna koji put me moli da pošaljem za njegov projekat „UP TO THE MUSEUMS!“ dve identične fotografije, formata poštanske karte, na kojima je snimljen unutrašnji ili spoljni izgled nekog muzeja. Kaže da je izložba koju priprema od tog materijala veoma važna i daje tačno uputstvo kako snimiti i kako mu poslati fotografije. Uz pismo van Geluve šalje i marke koje je Schraenen objavio u jednom od brojeva „Libellusa“.

*

Jurgen Gottschalk: Kunstdpostkarten, visuelle erotik, the German Dilemma s pečatima. HAPPY NEW YEAR i INCREATIV CONTAKT.

*

Martina i Steffen Griesch iz Drezdena pozivaju da učestvujem u njihovom Mail-art projektu: *Mobil ohne auto* i (active without motor-car"). Izložba je izgleda vezana s propagandom protiv upotrebe automobila. Radovi će biti izloženi na velikoj biciklističkoj akciji TASTER-FIDE 1982. godine. Krajnji rok za slanje 31. mart. Učesnici će dobiti poštansku kartu sa akcije i informaciju o izložbi.

*

„Od predratnih pisaca u beogradskom modernističkom pokretu, uz Vinavera i Manojlovića, najaktivniji je bio Sibe Miličić (1886–1943). Kao pesnik istakao se u godinama pred rat u pokretu jugoslovenske nacionalne omladine, pripadao je krugu pisaca čiji je duhovni vod bio Dimitrije Mitrinović, posle rata on je sa Vinaverom i Crnjanskim, iako bez njihove izražajne i misaone snage, pesnik kosmičkog idealizma i utopije univerzalnog jedinstva (zbirke kosmičkih pesama *Knjiga radosti*, 1920. i *Knjiga večnosti*, 1922.). Verovao je da čovek može biti slobodan samo ako se potpuno oslobođi svega materijalnog, a kada to postane, „dignuće se visoko i novo duhovno, do danas nečuvena poezija, odjeknuće svetom, velika poezija sveopšte klasične ljubavi.”

(„Srpska književnost“ – književnost između dva rata, J. Deretića)

*

U Varšavi su se pojavili ilegalni leci koji prema odredbama ratnog stanja spadaju u krivično delo. U pokušaju da spreči štampanje letaka i zidnih napisu, vlasti su u nekim delovima zemlje zabranile prodaju papira, svezaka, materijala za umnožavanje i boja.

*

CAPTAIN COLLAGE PROCLAIMS 1982. – THE YEAR OF THE UMBRELLA!!!!!!

Noted nihilist and person from another planet (Pulpton), Captain College, informs us that in his world the Nova Year 777777 (wich corresponds to our 1982) is the Umbrella Year. Now living on Earth, Captain Collage has proclaimed 1982. to be THE YEAR OF THE UMBRELLA!

I am pleased to *invite* You to be one of the specially selected people to take part in the exhibition of post cards for the year of the umbrella!....

Shazoom – c. c.

*

Kako ukloniti otiske prstiju sa listova knjige? Postupak je veoma jednostavan. Uzmite sredinu hleba i njome protrljajte zaprljano mesto.

Petak, 22. januar 1982.

Pravosnažno rešenje o mom penzionisanju najzad je stiglo u Sekretarijat, zapravo stiglo je još pre dva dana ali me tek danas iz kabineta obaveštavaju. Jedna velika mora konačno je skinuta s vrata, sada ponovo punom parom u literaturu.

*

Timm Ulrichs javlja kartom da je primio *Signal art* i *Mail-art*. Zahvaljuje se što sam mu knjige poslao i pozvao ga da napiše tekst. Kaže da će materijale pažljivo pogledati i da će otprilike kroz tri nedelje poslati ono što bude napisao.

*

Pismo Birgera Jescha iz Drezdena sa materijalima i pozivom na izložbu ARTISTS STAMPS koju organizuje. Piše da mi je oktobra slao iste materijale, ali da mu ja nisam odgovorio. Takođe tvrdi da mi je poslao dve karte za izložbu ARTIST POSTAGE STAMPS.

*

Uvek me je zanimala sADBina pesnika pogotovu ako je tragična. Za ovo što se dogodilo starom Sen Pol Ruu znao sam i ranije. Sada kada sam ponovo naišao na tu priču o smrti, silovanju i spaljenim rukopisima poželeo sam da je unesem u Dnevnik.

„Sen Pol Ru (1861–1940). Rođen u Sent Anriju. Bio je već autor dve zapažene zbirke pesama: *Lazar i Žrtveni jarac*, kada ga je Remi de Gurmon uveo u krug simbolista. Nazvali su ga Sen Pol Ru Veličanstveni zbog njegove elegancije i uzvišenog načina govora. Prve sveske njegovog remek dela *Odmorišta na putu povorke* pojavile su se 1893. Pisanjem libreta za operu Gistava Šarpantjea *Luiza*, neočekivano zarađuje poveću sumu novca, kupuje imanje u Bretanji i tu se zauvek nastanjuje. Tu je napisao dve drame i niz zbirki pesama: *Ruža i trnje na putu*, *Unutarnje čarolije*, *Čobaninova smrt*, *Bretanja je svet* i druge. Njegovo ime su 1925. godine nadrealisti izvukli iz zaborava i priredili mu svečani doček u Parizu, slaveći ga kao svoga duhovnog oca, ali se Sen Pol Ru vraća ponovo u svoju Bretaniju. Godine 1940. jedan pijani nemački vojnik upada u njegov dom i na njegove oči teško povređuje kćer Divinu i ubija služavku. Uskoro posle tog tragičnog događaja, saznavši u međuvremenu da su mu spaljeni svi rukopisi, plod četrdesetogodišnjeg rada, stari pesnik umire.“

Od svih tih brojnih rukopisa, pisanih u pastoralnom spokoju, Divina je posle rata uspela da pronađe i objavi samo pregršt reminiscencija koje su poslužile kao potka za njegovo predavanje na skupu nadrealista 1925. kao i samo to skoro proročko predavanje.

*

Prema nedavnoj analizi Saveznog zavoda za društveno planiranje po produktivnosti rada mi smo za 2 do 2,6 puta iza industrijski razvijenih zemalja.

*

Marko Ristić protestuje u „Politici“ zbog preštampavanja Krležinog teksta *Dijalektički antibarbarus* iz predratnog „Pečata“ br. 8–9, 1939. u časopisu „Književnost“ broj 3 od ove godine.

„Objavljinje *Dijalektičkog antibarbarusa*, tog monumentalnog, tragičnog i humornog Krležinog polemičkog eseja iz 1939. bez uzimanja u obzir svega onog čime je Krleža vrlo precizno uslovio to objavljinje, samo je jedan novi i vrlo drastičan slučaj cinične bezobzirnosti koja caruje u našim književno-komercijalnim običajima.“

*

Ako ste omaleni

Izbegavajte:

izreze koji se penju uz vrat i visoke okovratnike,
odeću sa proširenim ramenima,
džepove u visini grudi,
haljine presečene na struku,
vodoravne pruge
široke narukvice
velike torbice
suviše svetle čarape
tkanine upadljivih boja

Lepo će vam pristajati:

jednobojne tkanine jer izdužuju stas,
haljine sa uspravnim šavovima, prugama ili porupčićima,
izrezane cipele sa potpeticom visokom 5 do 6 cm.

*

Poštanska karta Pierreu Garnieru:

Cher Pierre,

J ai recu Votre livre (poeme) „Livre de Daniele“. Je Vaus remercie beaucoup. Mon livre avec Votre essey extraordinaire est en grand retard. Mais j'espere qu'il sera publier jusqu'a l'ete.

Bien amicalement Votre

Miroljub

*

„Pojava tvorevina čije je ustrojstvo epigonsko i imitativno ponekad obesmišljava čak i one novine i srećne iznađenice koje su autentična tekovina ovog perioda naše proze. Osim toga poznato je da epigoni „prevremeno kodifikuju“ i nastoje da isprazne i one modele čiji razvoj nije okončan, koji se nisu dovršili...“

Ali to nije ono što sam pre svega želeo da kažem. Moj utisak je, zapravo, da svekoliki naš književni modernitet, stvaralačka više značnost i sloboda, mada nikako beznačajni, predstavljaju jednu još tanku pokoricu ispod koje vriju mogući, različiti anahronizmi i recidivi.“

(iz intervjuja Srbe Ignjatovića u „Književnim novinama“)

Subota, 23. januar 1982.

Karta M. Perfetija. Primio je katalog izložbe ARTIST POSTAGE STAMPS, zahvaljuje se dodajući da ga moja aktivnost i radna dinamičnost impresionira.

*

Karta iz Gulfporta (Florida) od organizatora izložbe POST INDUSTRIALISM. „Thanks for your participation“.

*

„Otpor okamenjenom avangardizmu“ naslov je teksta kojim mladi zagrebački kritičar Velimir Visković prikazuje ovogodišnjeg dobitnika Ninove nagrade. On u sledećim rečenicama precizno definiše tu svoju misao.

„Neprekidno se govori o modernitetu i avangardnosti kao da pojedini postupci imaju trajnu avangardističku vrijednost, kao da i oni nisu podložni 'ispražnjavanju od značenja', svodenju na stereotipnost. Kao pisac s vrlo izraženim odnosom prema tradiciji i kao vrsni poznavalac tradicije (uostalom, Pavličić je istaknut proučavatelj starije hrvatske književnosti, profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu), zasigurno je taj otpor prema okamenjenom avangardizmu ugradio u svoj pristup literaturi.“

*

Veliki izdaci za naftu. Od 1973. godine do sada uvoz nafte u Jugoslaviju povećan je 2,2 puta, a izdaci za njenu nabavku za 40 puta!

*

Uveče od Biserke Rajčić saznajem telefonom da je Kornhauzer uhapšen. Vratio se u Poljsku iz Amerike samo nedelju dana pre zavođenja ratnog stanja i izgleda da je odmah po dolasku vojske na vlast interniran ili uhapšen.

*

Ponoć u tebi. *Slap krvi*. Podrhtava. Otvaraju se rane. Priviđenja. Krhke svirale. Večnosti. U mleku mesečine. Šaka sam *pepela*.

Pred slepim zidom. *Stojiš*. Čuvar sopstvene senke. Skrivenom *stazom*. Jezika. Prozuje reči. *Basme*. Bleskovi bezdana. Zidaju. Zvezdanu *katedralu*.

Ponedeljak, 25. januar 1982.

SRBLJAK (u četiri knjige). Službe, kanoni, akatisti.

„Ovo je prvo potpuno izdanje himni čuvenim srpskim srednjovekovnim ličnostima. *Srbljak* jedini sadrži dosledan petovekovni kontinuitet naše stare poezije i predstavlja najviši domašaj drevnog pesničkog mišljenja i kazivanja“. Izdavač SKZ cena kompleta 500 dinara.

*

Prema podacima iz statističke uprave u Moskvi privreda SSSR-a nije ostvarila predviđeni plan za prošlu godinu.

*

Kulturni centar „Žorž Pompidu“ u Parizu ne radi. Tridesetak radnika, čistača centra, štrajkuje od 6. januara tražeći bolje uslove rada i veće plate. U međuvremenu, u ovom hramu kulture nagomilalo se toliko đubreta da je morao biti zatvoren.

*

Sneg, koji je padaо poslednjih dana, izazvao je detonaciju preko hiljadu mina postavljenih duž 1400 kilometara duge granice koja deli dve Nemačke. Prema objašnjenju zapadnonemačke pogranične policije i jedan kilogram težine dovoljan je da aktivira mine, pa je tako snežni pokrivač jedini krivac za eksplozije.

*

Grad prekriven gustom maglom i smogom, nekako čudno pust i miran.

*

Telefonirao ujutru u Sekretarijat i molio da mi što pre daju rešenje o prekidu radnog odnosa kako bih mogao da regulišem isplatu penzije.

*

Sastanak Radničkog saveta u „Zapisu“. Još jednom (po ko zna koji put) razmotrio sam sa direktorom mogućnosti štampanja „Čorbe od mozga“ koji već petu godinu čeka u ovoj kući.

*

Iz redakcije „Književnih novina“ zove Ljiljana Šop i kaže da su odlučili da u sledećem broju (izlazi 4. februara) objave blok posvećen signalizmu i meni. Štampaće tri prikaza pa traže da sutra hitno donesem tri signalističke vizuelne pesme, koje bi išle uz ove tekstove.

*

Renato Pigoli iz Breše šalje svoje četiri pesme na italijanskom kao Mail-Art Mail-Poems. Na koverti marka *Dante Alighieri 1265–1321*. Veliki pesnik sa Vergilijem, jednim svecem i anđelom stoji pred nekim plamenim – brdom, ili, možda, pred vratima pakla.

Utorak, 26. januar 1982.

Javljuju se Dinka i dete sa Zlatibora. Prvo kartom a popodne i telefonom.

*

U Salonu muzeja savremene umetnosti u petak 29. januara otvaranje izložbe grafita Džima Kejva (Jim Cave).

*

Osnovna zajednica penzijskog i invalidskog osiguranja radnika za grad Beograd. Beograd, Nemanjina 30, broj I 60 768-012-14.

„Radi puštanja u tečaj Vaše penzije potrebno je da što pre dostavite potvrdu radne organizacije sa kojim danom ste izmireni sa ličnim dohotkom, odnosno bolovanjem.“

*

Gromiko po dolasku u Ženevu na sastanak sa Hejgom izjavljuje da „o unutrašnjim pitanjima Poljske i poljskog naroda“ nema nameru da diskutuje.

*

Crvena zvezda se vratila iz Afrike! I igrači i trener zadovoljni su ovom turnejom.

*

Autobiografski zapis Petra Dobrovića:

„Moj život je jednostavan. Prošao je u slikarstvu. Kada su me uznemirili u tome za vreme svetskog rata, ja sam vodio pobunjeničke čete protiv monarhije: istina, ja sam bio uhapšen, osuđen na smrt, ali nisam ja propao, nego je propala monarhija. U leto 1921. imao sam čast da budem predsednik

republike nad narodom koji broji pola miliona, pa su me opet proterale mađarske čete. Bio sam profesor Umetničke škole u Beogradu; od toga sam opet ja pobegao posle nekoliko godina. Tako, danas, mirno slikam i verujem da će celu Jugoslaviju sa celim pučanstvom zajedno naslikati do moje smrti. To je sve što bih mogao da kažem o mom životu. Danas imam 47 godina, imam ženu i sina i sasvim zadovoljno provodim svoje vreme.

Moje kolektivne izložbe: Budimpešta, 1917, Pariz, 1919, Beograd 1920, 1921, 1922, 1924, 1930, 1933, 1934, 1936, Prag, 1924, 1932; Pariz, Salon de l'Escalier 1927, Zagreb, 1921, 1928, 1929, 1934, Hag, Rotterdam i Amsterdam, 1931...

Inače, izlagao sam često svuda po Evropi, na izložbama; slike su mi razbacane. Slikam i crtam, sa svim tehnikama. Karikature ne pravim, kao ni ilustracije. Slikam sve, i pejzaže i ljude, i aktove, i kompozicije."

*

Popodne, posle 12h, svraćam u redakciju „Književnih novina“ u Francuskoj 7 da ostavim tražene vizuelne pesme za sledeći broj. Sede bosovi stari i novi s prijateljima, pomalo bahato, posednički. Nelagodno mi je u tom društvu, brzo se pozdravljam i izlazim. Usput sretnem B. M-a; taj se izgleda prepoznao u polemici u „Oku“ proletos, ne javlja mi se više.

*

„Jedna osoba, ispitujući iskustvo druge, neposredno je svesna jedino vlastitog iskustva drugog. Ona ne može biti neposredno svesna tuđeg iskustva *istog* sveta. Ona ne vidi kroz oči drugog, ne čuje kroz uši drugog. Jedino pravo putovanje, primetio je jednom Prust, bilo bi ne putovanje kroz stotinu različitih zemalja sa istim parom očiju već videti istu zemlju kroz stotinu različitih pari očiju. Sve što čovek *oseća, sluti, opaža*, i tako dalje, o drugom, ovaploćuje zaključivanje iz njegovog vlastitog iskustva drugog u pogledu iskustva tog drugog koje se tiče njegovog ja.“

(R. D. Leing)

Sreda, 27. januar 1982.

Više časova ponovo gubim u Sekretarijatu. Nema referenta za opšte poslove pa pravnici, i sa preko 20 godina radnog staža, ne umeju da napišu obično rešenje o prestanku radnog odnosa. Posle dugog mučenja i ta se stvar konačno završava.

Na osnovu člana 184. tačka 1 Zakona o državnoj upravi („Službeni glasnik SRS“, br. 9/80 i 18/80), a u vezi (...)

donosim

R E Š E N J E

Todorović Miroljubu, savetniku na poslovima međunarodne i međurepubličke kulturne saradnje u Republičkom sekretarijatu za kulturu, prestaje radni odnos u Republičkom sekretarijatu za kulturu 20. januara 1982. godine, zbog odlaska u penziju. (...)

Republički sekretar
Božidar Manić

Dostaviti:

1. Todorović Miroljubu
2. Personalnoj službi
3. Računovodstvu i
4. Arhivi

Najzad sam za birokratiju arhiviran.

Četvrtak, 28. januar 1982.

Supek zove ujutru, kaže da se u „Dnevniku“ (novosadskom) pojavio prikaz na „Textum“. Dogovaramo se za izložbu „Signalistička istraživanja“ koja je sa „Srećnom galerijom“ utanačena za mart mesec. On radi na tekstu o bojama (zajednički rad sa S. Vlajićem). Umnožiće ga u 200 primeraka i poslati da se uklopi u katalog. Na sličan način će sa Gogoljakom u sito-štampi izvući po 200 komada vizuelnih radova u boji. Sve ovo će učiniti da katalog-publikacija „Signalistička istraživanja“, gde ćemo i te radove ubaciti, bude raznovrsnija i zanimljivija.

*

Telefoniram Saviću u „K. novine“ i molim ga da napomene svom tehničkom uredniku da mi pripaze vizuelne pesme u cinkografiji (štampariji) prilikom kliširanja i ne upropaste ih kao što to inače imaju običaj da učine. Kaže da ne brinem i ujedno traži da mu poklonim jednu od tih pesama. Izgleda da mu se veoma dopala ona koju će pustiti na naslovnoj strani. Obećavam, ali tek kad vizuelne pesme reprodukujem u knjizi „Čorba od mozga“ za koju se nadam da će se ove godine konačno pojaviti. Milisav ovo shvata kao da želim da izvrđam, da mu pesmu ne poklonim. Uzaludna su moja uveravanja da nije u pravu i da će vizuelnu pesmu, koju želi, dobiti nakon štampanja knjige.

*

U „Dnevniku“ prikaz pod naslovom „Signalizam, opet“ potpisana sa V. K. (najverovatnije Vladimir Kopić). Prikaz je pozitivan, mada, rekao bih, ponegde s malom uzdržanosti, čemu su verujem kumovali poslednji napanidi na signalizam i mene, pogotovo oni potekli iz Novog Sada. To uostalom sugerije i naslov teksta. Karakterističan je početak:

„Bez obzira na prisustvo različitih i često oprečnih sudova izraženih o pojedinačnim i opštim doprinosima bogatog i raznorodnog stvaralačkog opusa Miroslava Todorovića i na njegovu ulogu u celovitom korpusu ovih pojava naše novije književnosti kojima bi se mogli pripisati atributi tragalačkog i avangardnog, nesumnjivo je da delu ovog neumornog inovatora, u navedenim okvirima, pripada jedno od vodećih mesta“. ... Ipak, ono „u navedenim okvirima“. Moje delo nije trpelo nikad nikakve okvire.

*

Juče i danas pišem preporuku (recenziju) za knjigu mog drugara iz studentskih dana Rodoljuba Stepanovića koji je bukvalno vaskrsao kao pesnik. Pesme sam iznenadno počeo da mu srećem prošle godine po listovima i časopisima. Mislio sam da je odavno prestao da ih piše.

NEGRAD – Rodoljuba Stepanovića

Zanimljiva je i nesvakidašnja pesnička судбина Rodoljuba Stepanovića. U našu poeziju ušao je još pre 25 godina i to na velika vrata, na ona kroz koja se prolazilo i ostajalo u literaturi. Oskar Davičo je daleke 1957., tada još gimnazijalcu Rodoljubu Stepanoviću, objavio u časopisu „Delen“ ciklus pesama. Oni koji znaju šta je „Delen“, pod uredništvom Vuča, Daviča i drugih, značilo u tim vremenima, a posebno šta je značilo objavlјivanje jednog mladog pesnika, „pesnika iz školske klupe“, mogu da shvate značaj i težinu jednog takvog početka. Samo godinu dve dana pre toga na sličan način startovali su (opet posredstvom Daviča, koji je zaista imao izvanredan osećaj za otkrivanje i lansiranje mladih pesnika) tragični Branko Miljković, Mića Danolić i Dragan Kolundžija. Iste 1957. godine na pojavu Stepanovićevih pesama u „Delen“ reaguje u svom „Dnevniku“, koji je objavljivao u zagrebačkoj „Republići“, nadrealistički klasik Marko Ristić.

Ovaj zaista izuzetan pesnički start, na žalost nije bio nastavljen, ponajviše zbog spoljnih uzroka. Iznenadna teška bolest koju je trebalo žilavom borbom savladati, a kasnije, sa završetkom Pravnog fakulteta, opredeljenje za druge poslove, udaljili su Rodoljuba Stepanovića od književne arene gde je bio tako veličanstveno najavljen. Sledecih dvadeset godina na pijaci literarnih taština neće se pojaviti Stepanovićev ime, ali to ne znači da je on prestao biti pesnik.

Tokom prošle godine pojavilo se više ciklusa i pojedinačnih pesama Rodoljuba Stepanovića u „Oku“, „Književnim novinama“, „Politici“ i istom onom „Delen“ gde se i najavio. Neko bi možda povodom toga kazao: ponovo se rodio pesnik. Rekao bih to drugačije: pesnik nam je posle toliko godina čutnje ponudio zrele plodove svog rada u tišini. Ti plodovi skupljeni su u zbirci „Negrad“.

Pesnički govor Rodoljuba Stepanovića, u njegovim ranijim pesmama, izvire iz takve jezičke realnosti u kojoj se uvek iznova obnavlja jedan

proces i postupak gotovo kaleidoskopske smene jarkih pesničkih slika. Tu se kao mogući uzori mogu nazreti: Pasternak, Davičo, rani (futuristički) Majakovski. U većem delu novijih pesama Stepanovićev jezik i metafora znatno su smireniji, zaokruženiji, možda sa manje eksplozivnog emotivnog naboja, ali zato misaoniji. U tim pesmama osećaju se delimično i nijanse, preliv i dodiri s poezijom, velikog pesnika našeg jezika, Momčila Nastasijevića.

Budna svest Rodoljuba Stepanovića u „Negradu“ govori nam da „vazduh se prolama/ drugim pravopisom“. Taj „drugi pravopis“ kojim ovaj pesnik ispisuje svoju poeziju različit je od onog kojim se pisala poezija u nas, kako pre 25 godina, tako i danas. To je unutarnji „pravopis“ nagonskog pesnika koji se služi rečima, ali kojim se i reči služe nadirući iz njegovog pesničkog bića. Time se samo potvrđuje već izrečena misao da je u evoluciji poetskih rezultata imaginacija osnovni izvornopetski kriterijum.

Neke od „pesničkih opsesija“ Stepanovićevih, nešto što se posebno zapaža u ovoj zbirci su, pak, samo pisanje, slovo, reč, rukopis kao takvi. O tome nam govore i naslovi pojedinih pesama: „Zora slova“, „Reč“, „Obrada hartije“, „Rukopis“, „Grad slovoslagач“ itd. To nije „prejaka reč“ Branka Miljkovića, niti ona opsesija poezijom i pisanjem iz škole neosimbolista i postmiljkovićevaca. To je jedan sasvim drugačiji, nov način gledanja na ove probleme, stalno obnavljana, „večna pitanja pesništva“ na relaciji biće – svet – kosmos.

Karakteristična kao primer je izvanredna pesma:

OBRADA HARTIJE

*U kancelarijskoj kocki
Imenice i glagoli
Cure iz vlasti gospodaru*

*Hartija postaje sve teža
Sve jače vetar mesa njom duva
Sve se u rukopis stropoštava*

*Čovek il kiša
Sve paralelno cveta u slovima
Igori mokrom slamom rečenica*

Ovakav način gledanja na pisanje, „obradu hartije“, daleko je od valerijevske irealizovane univerzalnosti. Stepanović je tu mnogo bliži Malarmeu, zapravo onom delu njegovog pesništva iz koga su potekle mnoge moderne pesničke škole pedesetih i šezdesetih godina. Ne napuštajući, međutim, jezik, čak zaronivši još dublje u njega, Stepanović ostvaruje ovde svojevrsnu depatetizaciju pesme, uklapajući jedno egzistencijalno iskustvo u funkciju oslobođenog pesničkog govora.

Na kraju dodao bih i to da sam sa iskrenim uzbudjenjem pročitao zbirku „Negradi“ Rodoljuba Stepanovića. Sa istim takvim uzbudjenjem i uverenjem da se radi o značajnom doprinosu našoj savremenoj poeziji, predlažem „Narodnoj knjizi“ rukopis za objavljivanje.

*

Fotografija Rolfa Staeca iz Bitterfelda (DDR), radnici na skelama neke građevine iznad njih natpis LOSUNG 82. Na poleđini fotografije „Najlepše želje za srećnu novu umetničku godinu.“

*

Javlja se Salvatore Commercio sa svojom poštanskom kartom ARTE VERTICALE POSTALE. Potresna slika izgledne afričke dece s rečima koje izgovaraju: „Grazie governi, civilissimi e industrializzati! Se non fosse stato per voi saremmo morti domani!“

*

Ricardo Cristobal (1943), značajan španski avangardni umetnik, živi i radi u Madridu, izdavao je i uređivao časopis "Orgon", u kome sam sarađivao, šalje publikaciju štampanu povodom njegove retrospektivne izložbe oktobra prošle godine. U publikaciji: reprodukcije radova umetnika sa važnjim izložbama i biografijom gde se navodi i "Mail-Art Mail-Poetry", „Delen“ 2. 1980. gde je Cristobal zastupljen, i tekstovi kritičara: Raul Chavarri UN ARTISTA PARA EL TERCER MILENIO, Jose Maria Iglesias RICARDO CRISTOBAL UN CREADOR DE NUESTRO TIEMPO, Leopoldo Maria Panero EL HOMBRE TUERA DEL ARBOL SEPHIOTICO, Luis Alberto de Suenca: LA CASA DE LOS RECUERDOS, Jose Luis Prodo LA VIDA INTIMA DE RICARDO CRISTOBAL, Ignacio Gomez de Liano ENTRE EL ALEPH Y EL OJO, etc.

*

U kojoj meri stvaranje novine (novuma) u umetnikovom delu utiče na dinamizam jedne kulture?

*

Svaka signalistička pesma morala bi biti napisana u novom, nepoznatom, krajnje iznenadjućem kodu, koji će od čitalaca zahtevati maksimalan ludičko-imaginativni napor.

Petak, 29. januar 1982.

U Padovi je pronađen i oslobođen američki brigadni general Džems Li Dozijer, zamenik načelnika kopnenih snaga NATO pakta u južnoj Evropi. Dozijera su teroristi „Crvenih brigada“ 17. decembra prošle godine

kidnapovali u Veroni. Oslobođenje kidnapovanog generala do sada je najveći uspeh italijanske policije u borbi protiv terorizma. Akcija je izvedena munjevito, bez pucnjave, krvoprolića, gotovo savršeno.

Postavlja se pitanje ko je pomogao policiji da sazna gde se nalazi skrovitište terorista. Po svoj prilici neko od crvenih brigadista uhapšen ovih dana. Dok su ranije teroristi pomogli u istrazi samo ako se na to sami odluče (pokajanje). U ovom slučaju pomoć izgleda nije bila dobrotvoljna. To pokazuju i izjave dvojice članova „Crvenih brigada“ koje je policija uhvatila 4. januara. Oni tvrde da su u zatvoru bili podvrgnuti „nečuvenom teroru“, posle čega su morali da kažu sve što znaju.

*

U Iranu štampana je knjiga, zbirka govora verskog vode ajatolaha Homeinija, na trinaest jezika, pod naslovom „Smrt Americi“.

*

Krležino mišljenje o sopstvenim „Dnevnicima“, prema njegovim sarajevskim izdavačima: „To je jedna intimna literatura, i to je faktično jedna literaturna literatura“.

*

Pismo iz Seula od južnokorejskog umetnika Sho Sang-Hyun-a. On u KWAN HOON MUSEUM OF FINE ART u Seulu priređuje od 7. – 13. jula ove godine izložbu s naslovom „Grand International mail art exhibition of visual meesage“.

„This grand international mail art exhibition is designed in order to enable all the painters possible to make their visual message public who are recognizing the fact that we are on the edge of longing for the turning – point without having only choice but to aim at the conversion or transformation in the contemporary art; while considering sights in succession formed for years gone by os firmly routinized.“

Cho Sang-Hyun kaže da je pismo-poziv upućeno na adresu 200 “World-famous artists who are in favour with purpose of the exhibition among the 31 country“. Tema izložbe je „message of sight“. Radovi se primaju do 30. maja. Organizator obećava dobar katalog.

Sho Sang-Hyun je, inače, poznati korejski umetnik. Završio je studije slikarstva na Univerzitetu u Seulu i do sada je imao pet samostalnih i brojne grupne izložbe, dobitnik je nekoliko nagrada. Mail-art iskustvo mu nije veliko. Izgleda da se sa ovim avangardnim umetničkim oblikom upoznao prošle godine u japanskom gradu Kobe-u na izložbi KOBE-PORTOPIA '81. Do sada je učestvovao samo u Mail-art akciji Belgijanca Johana van Geluwea „The Museum of Museums“.

*

PASADENA FILMFORUM iz Pasadene, Kalifornija, zove na Mail Art-Film Work. Poslati filmove ili delove filma od 16 mm ili super 8 mm. Premijera će biti septembra na zatvorenoj projekciji u sklopu tromesečne serije prikazivanja dadaističkih i nadrealističkih filmova.

*

*Dvoja su vrata kroz koja ništavni izlaze snovi
jedna su od rogova, a druga od slonove kosti.
Koji dođu kroz vrata od rezane slonove kosti
to su varljivi snovi i lažne donose reči...*

(Homer, „Odiseja“)

Subota, 30. januar 1982.

Dinka i dete stigli su sa Zlatibora, osveženi, osunčani.

*

Iz Udruženja:
„Poštovani druže,
u organizaciji Beogradske sekcije Udruženja književnika Srbije u Beogradu će se 4. i 5. februara održati radni skup ‘Pripovedačko delo i drugi aspekti književnog stvaralaštva Veljka Petrovića’.

*

Kavelini (Cavellini) opet maltretira svojom pošiljkom. Pošto je dobio kataloge „Artist postage stamps“ i u njemu video sebe reprezentativno objavljenog (zahvaljujući Slavku), posebno je blagonaklon, šalje dva originala. Prvo: vraća koverat u kome je dobio kataloge načičkan svojim markama i pečatima s potpisom GAC 82. i naslovom OPERATION ROUND-TRIP No-2257.

Drugo: šalje veliki – u boji štampan plakat sa slikom Homeinija koji drži poštansko sanduče. Na plakatu autor je flomasterom dočrtao i dopisao „rin-grazio per le due copie della rivista. Opera dedicata a Miroljub Todorović“. Slede pečati i potpis GAC 82.

U paketu, pored ovoga, još i knjige, nalepnice, marke, štampani manifesti, izjave, materijal kojeg već imam u povećim količinama.

*

„Škripanje stepeništa najčešće nastaje zbog toga što usled skupljanja drveta dolazi do razmaka između čela i gazišta stepenika. Čelo stepenika napravljeno od nedovoljno suvog drveta može da se skupi i po nekoliko milimetara.

Da bi se otklonilo škripanje, treba pritegnuti gazište i čelo stepenika sa tri eksera sa izduženom glavom, dužine 55 mm; eksere ukucati dužinom gazišta i to jedan u sredinu, a dva druga sa svake strane na jednakom razstojanju između sredine i krajeva stepenika.

Posle ukivanja, uterati glave eksera uterivačem i zapušti rupe pastom za drvo.“

Nedelja, 31. januar 1982.

Sređivanje radova i dokumentacije za izložbu „Signalistička istraživanja“ u „Srećnoj galeriji“. Učestvovalo bi oko 10 signalista, možda i više. Katalog sličan mom sa izložbe „Poštanska umetnost“, umnožavanje i fotokopiranje tekstova u 200 primeraka, korice u štampariji, obim 50 listova. Predviđeni učesnici: J. Supek, Š. Gogoljak, R. Mašić, M. Pavlović, M. Kešeljević, O. Kisić, N. Marinković, M. Todorović, Lj. Jocić, J. Cvetković, R. Igrić. Lista se, naravno, može proširiti ili suziti.

Tekstovi: Ljubiša Jocić: „Signalistička istraživanja“, O. Kisić: „Knjiga i mašine u signalizmu“, M. Kešeljević: „Zagonetke signalizma“, M. Todorović: „Fragmenti o signalizmu“, Spasoje Vlajić: „Jezik i mogućnosti univerzalnog koda“, M. Pavlović, tekst o radu S. Vlajića, posebno esej o bojama.

Pismo Ranku Igriću da pošalje radeve za ovu akciju.

*

Sirija, na specijalnom zasedanju Generalne skupštine OUN, traži oštре sankcije protiv Izraela zbog anektiranja Golana.

*

U Poljskoj se nastavlja ilegalno rasturanje letaka, umnožavanih putem pisaće mašine ili rukom. I dalje, takođe, bez dozvole vlasti, izlazi bilten „Dnevne vesti“ koje je pre zavođenja ratnog stanja izdavala Varšavska uprava sindikata „Solidarnost“.

*

Po Karlu Gustavu Jungu navodno pojavljivanje letećih tanjira može se objasniti psihološkom potrebom ljudi „za fantastikom i maštanjem o nedoučivim tajnama vasione i prirode, kao i za stvaranjem mitova koji zadovoljavaju takve ljudske potrebe“.

*

Uveče kod Šujice s Rodoljubom, ogovaramo literaturu, pisce, izdavačke planove. Šujica plastično opisuje svoje seksualne dogodovštine od kada je postao udovac, mada ni pre toga nije bio svetac.

Ponedeljak, 1. februar 1982.

Prema izjavi predstavnika za štampu Visokog komesarijata UN za izbeglice u zapadnoevropskim zemljama trenutno se nalazi između 150 i 180 hiljada Poljaka.

*

Američki listovi su objavili jednu studiju u kojoj se tvrdi da je Izrael u stanju da se „u kratkom vremenu obračuna sa svim arapskim vojnim potencijalom, uključujući i egipatski, ako bi se on ujedinio protiv Izraela“.

*

Karta Klausa Groha, primio je katalog ARTISTS POSTAGE STAMPS, on ga naziva časopisom (magazin), zahvaljuje se. Pita koji je moj sledeći projekt. Kaže da će narednih dana poslati paket o mom Mail-Art radu.

*

Javlja se i Ulises Carrion iz Amsterdama. Zahvalan je, takođe, što je dobio katalog (publication) i veoma žali što nije učestvovao na izložbi. Šalje dve svoje poštanske karte naslovljene sa „Tasting mail“ i „Seeing mail“, izdanje „Obas Archive“, Amsterdam 1981.

*

Sude mi. Ne znam uopšte o čemu se radi. Sa rukama vezanim na leđima stojim u prvom redu neke dvorane slične pozorišnoj. Na bini, ispred mene, je sudsko veće sastavljeno od petorice sudija. Sede za velikim, baroknim stolom sa glavama zagnjurenim u gomile spisa. Povremeno podignu glavu, razgovaraju između sebe, razmenjuju papire i pokazuju u mom pravcu. Među tim papirima primećujem i neke od svojih knjiga.

Jedva čujnim, mucavim glasom obraćam se sudijama rečima da ne shvatam u čemu je stvar. Zašto sam uhapšen i vezan, kada znam da sam apsolutno nevin.

Predsednik suda, omalen, drčan, veoma nalik na Pikasa, ustaje sa stolicе, koja je na nešto višem nivou od ostalih, energično odmahuje rukom, prilazi, unosi mi se u lice, i kaže, jasno i glasno, da u umetnosti nema nevinih.

Utorak, 2. februar 1982.

U Jasenovcu je ovih dana otkrivena nova masovna grobnica. U njoj je nađeno na hiljadi okova kojima su logoraši bili okovani.

*

Nenad Čonkić, pored Slobodana Mašića i Radeta Rančića, jedan od najzanimljivijih i najboljih mlađih srpskih dizajnera, umro u 33 godini života. Poslednji put sa Čonketom video sam se u Udruženju primenjenih umetnika, novembra prošle godine, kada sam odneo (po njihovom pozivu), radeve za izložbu Zlatno pero Beograda.

*

Katalog sa mail-art izložbe ILLUSION-REALITY, održane od 22. aprila do 5. maja i od 16. juna do 14. jula prošle godine u Galeriji 101, u američkom gradu River Alls, Viskonsin.

Organizator u uvodnom članku piše da je bilo izloženo preko hiljadu radova poslatih od 409 mejl umetnika. Katalog skroman, nešto reprodukcija i obavezni imenik s adresama po zemljama učesnika. Očigledna je dominacija Amerikanaca.

*

Iz najdubljeg. *Izvire*. Ožiljak. Poezija. Reči. *Reči*. Tučkasti cvetovi. *Religioznost* smisla. Ne čudim se. Ipak. Jezik je *istraživač*. Kao leptir *u rujnu*. Belina. Perunika. *Podjednako* večan.

Sreda, 3. februar 1982.

U redakciji „Književnih novina“ podignem novi broj ovog lista, koji sutra treba da se pojavi i kioscima s mojim dizačem tegova (ovog puta diže slova) na naslovnoj strani. Na preko dve strane tekstovi o signalizmu i knjizi „Algol“, pišu: Mila Kostić, Mikele Perfeti i Nikolaj Arkadijević Anastasjev. Tekst Mile Kostić „Igra oblicima ili oblik igre?“ iznenadujuće dobar. Pitam urednike u Književnim novinama – ko je to? Niko ne zna da mi odgovori. Iz samog njenog teksta, prema nekim indicijama koje nisu baš sigurne, prepovstavljam da joj je obrazovanje likovno, odnosno da je istoričar umetnosti. Po načinu interpretacije i obimu podataka vidi se da dobro poznaje moje delo, čak i ranije knjige, „Planetu“, „Putovanje u Zvezdaliju“ i druge. Dosta citata navodi iz manifesta i fragmenata o signalizmu. Veoma joj je sigurna i razložna kraća analiza ciklusa *Karbon* iz „Algola“. Sve u svemu, priyatno sam iznenađen i želeo bih da upoznam tu kritičarku.

*

Vitore Barroni šalje jedan od produkata svoje NEAR THE EDGE editiions: GUNS AND BUTTER (yearbook 1981), štampan u 100 primeraka, zapravo su sami autori umnožili u tom broju primerke svoga dela a Barroni ih je samo složio u odgovarajuću kesu s naslovom i naznakom edicije.

*

ANGEL PAINTINGS a special exhibition by Tommy Mew, February 22 – march 12, 1982. Marvel Theatre Gallery, Rockfeller Arts Center, State University College, Fedonia, New York.

*

Iz Londona „Aard Press“ poziva da pošaljem radove (mailartworks) za knjigu naslovljenu ROBERT QUERCUS koju će objaviti ove godine. Krajnji rok 15. maj, veličina radova 15 x 10 cm.

*

„Nije lako ni s prezrenjem odbaciti, a ni s poverenjem prihvati predskazanja do kojih dolazimo dok spavamo, a daju se, kako se tvrdi, iščitati iz snova. Shvatanje mnogih, ako ne i svih ljudi, da snovi imaju neko značenje, prilično je uverljivo, jer ga potvrđuje iskustvo.“

(Aristotel)

Četvrtak, 4. februar 1982.

Uzaludni pokušaji da se organizujem i počnem da radim, još uvek dopuštam da vreme od ranog jutra pa do ponoći nepovratno proleti. Jedini rad ovaj DNEVNIK, i on nevoljno i gotovo silom.

*

U „Srećnoj galeriji“ izložba maraka je skinuta.

Slavku dajem tekstove: Ljubiše Jocića „Signalistička istraživanja“ i „Odlomci iz pisma“ (ukupno 7 strana), Miroljuba Kešeljevića „Zagonetke signalizma“ i Ostoje Kisića „Knjiga i mašine u signalizmu“. On ih daje odmah da se prekucaju na matrice radi umnožavanja, ali istovremeno odlažemo izložbu za maj mesec.

*

Mali katalog izložbe Mail-Art (THE MYTHICAL IMAGE) na kojoj sam učestvovao od 23–31. januara u Laboratorio artevisive, Centro culturale, u italijanskom gradu Foggia. Na izložbi najbrojniji Italijani i Amerikanci.

*

*Litterae nihil sanantes
po Justinjanu
gomila nezavršenih poslova.
Doneo sam veliku kristalnu kuglu;
ko može da je podigne?
Može li se prodreti u veliki žir svetlosti?*

*Ali lepota nije bezumlje
Mada su svud oko mene zablude moje i greške.
I ja nisam polubog,
Ne mogu da povežem sve to.*

(Ezra Paund, *Canto CXVI*)

*

Karta Vide Golubović, istražiteljke zenitizma: "Posetila sam izložbu *Marke umetnika – jedan novi vid Mail-Art komunikacije* u SKC-u i primila katalog sa ove umetničke manifestacije.

Najsrdačnije zahvaljujem!!!"

Petak, 5. februar 1982.

Gledana sada ovako rasuto u knjigama, rukopisima, crtežima kolažima i ostalim proizvodima neprekidnog rada dužeg od 20 godina, gotovo zapanjujućom se čini moja kosmogonijska zamisao. Kao da nema granica koje nije probila, prostore koje nije dotakla signalistička pesma. Složenost i komplikovanost te kosmogonije, čiji početak i kraj više ni sam ne mogu da nazrem, njena metajezička i metafizička konstrukcija, sva u prepletima, u krhkome prelivanju, daljem rastu i osvajanju, kako svemira, znaka, materije, tako i društava, jezika, čoveka, čini mi se da neće moći nikad biti iscrpljena, čak ni obuhvaćena, ponajmanje jednom kritičkom svešću, jednosmernim i jednoznačnim postupkom dekodiranja.

*

Poštansku kartu (original) s naznakom mail-art šalje Marisa da Riz iz Padove.

*

U Salernu od 8–21. februara izložba Mikelea Perfetija INTERLUDI (al di qua della parola al di la' dell' imagine). Tim povodom u omanjoj kesici karton s kritičkim prikazima i tri vizuelne pesme „percorsi/incontri“ autora, štampane odvojeno na formatu dopisnice.

U belešci stoji da je Michele Perfetti rođen u mestu Bitonto kod Barija 1931. godine. Posle dužeg perioda koji je proveo u Torinu sada živi u Ferari. Završio je filozofski fakultet i predaje sociologiju sa kulturnom antropologijom na Višoj školi društvenih službi u Torinu i estetiku na Akademiji lepih umetnosti u Lećeu (Lecce). Jedan je od članova i osnivača poznate italijanske grupe vizuelnih pesnika – GRUPPO 70 (itd).

O Perfetiju pišu: Jennifer Stone (na engleskom) i Ergio Cogulli i Gaetano Barbarosi (na italijanskom).

Jennifer Stone sa Eseks Univerziteta u tekstu „Michele Perfetti's visual Poetry“ između ostalog kaže: „Images and words are not returned in a moment of pseudo-totalization. The visual-poetry gives a pretence of the pre-post-semiotic since the texts have necessarily to work within the constraints of ordinary language. They are not meaningless psychotic hallucinations, they refuse to lend meaning to traditional edenic signs; they do not enclose, but rather they perform a symbolic abolition of perception which implies a real presence or empirical 'facts'. Visual poetry speaks the fissures of the fragmented uncoordinate subject. The montage of partial objects mirrors only the void of a prolepsis – a society not based on commoditization and on salutary ideological fictions where stagnating power is misrecognised. The viewer can no more be a keyhole voyeur at a necessary distance from the art-object created by magical genius. Instead, he/she is implicated in the process of trying to 'compete' the truncated signification and thus creates his/her own. Smoke screens assume the diagram of eroticism, and through the look, the reader enters the light and is him-/herself photo-graphed, looked at/read-becomes a picture-poem. If I am unable to see myself from the place where the other is looking at me, at least I no longer am duped into seeing myself in the signification imposed on me. The meta-activity of criticizing Perfetti eludes unitary 'me'. His texts provide a panorama for the erased self seen from different points of view simultaneously“.

*

Poštanska karta Slavka Timotijevića: AQUA ART (leva ruka, snimljena, nakon pet sati neprekidnog držanja u vodi) 1980.

*

„Same ideje mogu biti umetničko delo; one su u lancu razvoja koji može da može pronaći neki oblik; no sve se ideje moraju opredmetiti.“

(Sol LeWitt)

Nedelja, 7. februar 1982.

Sastanak sa Spasojem Vlajićem u Dobrinjskoj. Doneo je svoj tekst „Signalistička teorija boja“ za katalog izložbe „Signalistička istraživanja“. Dogovor oko izložbe. Njegov rad je sve zanimljiviji, svoju istraživačku sondu on sve dublje zariva u ponore jezika.

Ponedeljak, 8. februar 1982.

Ceo dan izgubljen u kući. Telefonski pozivi: Sekretarijatu zbog novca (deo januarske plate), SIZ-u grada zbog stana, Tešiću u „Književnu reč“ (nike kako da ga uhvatim), Jovici Aćinu (zakazao sastanak s tim da mu odnesem TEXTUM, nisam otišao), Zvonku Kostiću itd. Čekaju: pismo Hadži Tančiću u Niš (dogovor oko „Gradine“ posvećene signalizmu), odlazak do Svetе Lukića (više puta najavljujan), odlazak do Vese Ilića u Zavod za proučavanje kulturnog razvijanja, rad na tekstu odgovoru „Ostrvljeni psi na tragu signalizma“ (ili neki drugi naslov), rad na polemičkom tekstu „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“, rad na fragmentima o signalizmu i mnogi drugi već pomalo zaboravljeni poslovi.

*

„Nisam ja taj koji je izmislio konfuziju...“

„Mene ne interesuju nikakvi sistemi; ne želim nigde da vidim bilo kakav znak nekog sistema...“

„Naći formu koja se prilagođava zbraci – to je, u ovom trenutku, zadatak umetnika...“

„Na kraju moga rada ne ostaje ništa osim prašine.“

(Beket)

Utorak, 9. februar 1982.

Gay Schraenen obaveštava da je primio pošiljku: „Delo“ No. 1980, katalog „Poštanska umetnost“ i katalog „Artists postage stamps“. Kaže da će napisati tekst o mom radu na osnovu materijala koji je dobio. Takođe obećava da će poslati neke kataloge sa izložbe koju je organizovao u briselskom Poštanskom muzeju.

*

Muzej savremene umetnosti poziva na otvaranje izložbe „Jugoslovenska grafika 1900–1940“ u Galeriji – legatu Milice Zorić i Rodoljuba Čolakovića u četvrtak 11. februara u 18 časova.

*

Posle duže vremena nešto od Žilijena Blena (Julien Blaine) iz Pariza: veliki plakat sa serijom fotografija na kojima se vidi jedna gestualna akcija ovog pesnika i urednika avangardnog časopisa „Doc(k)s“. Slike prikazuju Blena kako se penje na neki od brojnih nacionalnih spomenika u francuskom

glavnom gradu, skida potpuno go, malo pozira, zatim oblači i odlazi s tog „svetog mesta“.

*

Vesa Ilić je svoj tekst „Avangarda, jezik i poezija“ (o odnosu jezika i poezija u signalističkom opusu Miroljuba Todorovića) poslao „Letopisu matice srpske“.

*

Prema najnovijim podacima broj članova Poljske ujedinjene radničke partije smanjio se od jula 1980. godine za pola miliona.

„Najveći živi sovjetski pesnik“ Andrej Voznesenski, kako tvrdi londonski „Tajms“, može s lakoćom da napuni fudbalski stadion.

*

U „Odjeku“ broj 3, za ovu godinu, kraći esej mlađeg italijanskog avantgardnog pesnika i kritičara Enza Minarellija „Poetika-komunikacije“ (pričaz signalizma i mog rada).

Enzo smatra da je: „Istorijska mapa vizuelne poezije (u Italiji to je vizivna sa grupom 70, u Francuskoj konkretna s Pjerom Garnijem na čelu i sornim pravcem letrista), unekoliko definitivna, njoj se u svojoj osnovi priključuje signalistička teorija, podsećajući nas da se jedna poetska operacija neophodno mora pridržavati pravila i veoma preciznih estetskih principa“.

*

Vraćam se iz grada. U dvorištu kuće koja se naslonila na sam rub Šumice dva mlada kera načuljila uši, zategli svoja mišićava tela spremna na skok, gledaju preko žice u susedno dvorište, napeto, uzbudeno. A тамо veliki žuti mačak, zgrčen, sav nakostrešen, uzvraća им ljutitim, ali и помало uplašenim pogledom.

Podseti me to na jedan davnji nemio događaj.

Zima 1946. u Ćićevcu. U jednom prostranom dvorištu sa uzvišice spuštamo se sankama. Buljuk dece, neviđena dreka. Pokraj nas nečiji ker sedi na snegu, načuljenih ušiju, nervozno trza glavom. Odjednom, dok se spuštам niz uzvišicu, ležeći potrbuške na sankama, ker zalaje, skače i ugrize me za nogu. Od sve dečurlije izabroa je baš mene.

Da nevolja bude veća samo nekoliko dana posle toga dobijem zapaljenje pluća. Zapaljenje je bilo tako teško da je, u ono vreme bez antibiotika i drugih lekova, i lekar, po pričanju moje majke, već bio digao ruke. Jedva sam preživeo. Od tada na desnom plućnom krili nosim posledice koje me i dan danas muče. U mojoj šestogodišnjoj dečijoj glavi ujed psa i zapaljenje pluća nerazmrsivo su se povezali. Postao sam osvedočeni i nepopravljivi mrzitelj svih vrsta pasa.

Sreda, 10. februar 1982.

Tek započet tekst „Ostrvljeni psi na tragu signalizma“ daje nekakvu nadu da će možda biti i završen. S ovim tempom rada / nerada kada i kako?

*

Išao za stan kod sekretara Gradskog SIZ-a kulture. Veoma ljubazno primljen. Nade za dobijanje većeg stana ipak postoje, šanse su čak mnogo izglednije nego što sam mislio.

*

Slavku, u galeriju, odneo tekst Spasoja Vlajića o bojama i prikaz Vlajićevog rada od Milivoja Pavlovića.

*

Razgovor telefonom sa Gojkom Tešićem. Blok posvećen signalizmu (četiri strane „Književne reči“) dogovoren za prvi martovski broj. Još malo pa će godina dana kako je materijal za taj projekat predat.

*

Poljska ponovo devalvirala zlot.

*

Papa Jovan Pavle Drugi odlučnije nego dosad ustao u odbranu „Solidarnosti“.

*

U Zagrebu na koncertu rok ansambla „Riblja čorba“ dogodila se tragedija. U gužvi, pravom ljudskom stampedu, koji je nastao neposredno pre početka koncerta pregažena je petnaestogodišnja Željka Marjanović.

*

Zvao J. Denegri iz Muzeja savremene umetnosti da pita za moju odluku i da moli da učestvujem na izložbi „Verbo-voko-vizuelno“. Iznenaden ovom upornošću (dva pisma a sada usmeno insistiranje), još jednom sam kategorički sve odbio i pozvao se na svoje pismo upućeno upravnici Muzeja novembra prošle godine. U svojoj tiradi posle mog odbijanja D. se pozvao čak i na Autorskiju agenciju.

*

Iz Udruženja likovnih umetnika primenjenih umetnosti i dizajnera Srbije poštanska karta:

„Hitno nam dostavite broj Vašeg žiro računa radi uplate obeštećenja „Zlatnog pera '81“.

*

DICK HIGGINS – ACTIVITIES IN EUROPE 1982.

Higgins je trenutno u Berlinu (zapadnom) gde će prema programu koji sam dobio boraviti do leta (verovatno neka od brojnih umetničkih stipendija). Iz Berlina povremeno će gostovati u pojedinim evropskim zemljama (predavanja, akcije, izložbe): Švedska, Danska, Holandija, Norveška, Francuska.

Stalna Higinsova adresa je, inače: P. O. BOX 27
BARTYTOWN, NY 12507, USA

*

COLECTIVO No 1-a enero/82, bilten za Mail-Art, izlazi u Meksiku. U ovom broju: Brazilac A. de Araujo, Anti WW3 (informacija), prikaz Laure Elenes II. Internacionalne izložbe poštanskih karata koju su organizovali Aaron Flores i Blanca Noval, zatim radovi Španca Mate, Italijana Baronija, Mađara Tota Arpada i drugih.

Na posebnoj ceduljici u biltenu:

Dear Friend,

thanks for your cooperation in the collective poem „Revolution“.

Please send us your work for this bulletin. Measures: 14 for 21 cm.

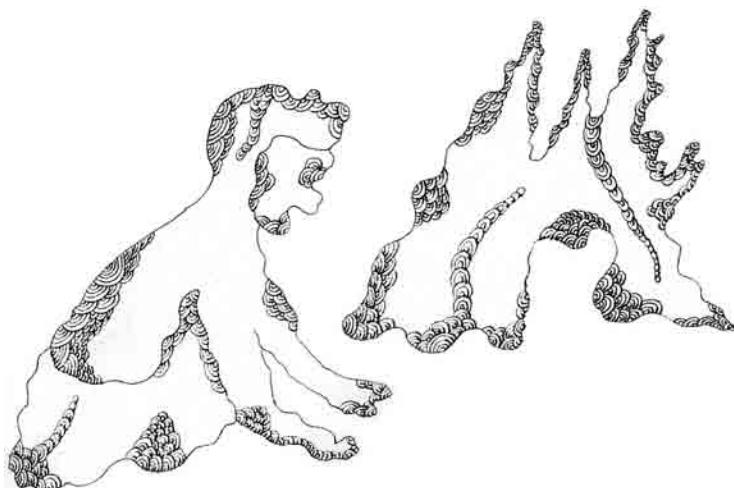
All the best Colectivo

*

„Kratki snovi, ali strašni i odvratni, kao da su svirepo probrani – to je ono što me po nekoliko puta budi u toku jedne noći i što je čini tako neizdržljivom i teškom.“

(Ivo Andrić)

*

Četvrtak. 11. februar 1982.

Javlja se Slobodan Pavićević telefonom iz Kragujevca. Špigrila „Korake“, ima teškoća oko ilustracija (Nešinog i mog rada) koje Groh navodi (reprodukcijske) i analizira u svom tekstu „Miroljub Todorović i signalizam“. Vizuelne pesme (ilustracije) moraju biti ukomponovane u sam tekst (pričaz); Slobodanu to pravi velike teškoće pa nalazi solomensko rešenje da ih objavi izdvojeno, kako sam razumeo, na samom početku bloka posvećenog stranim prikazima signalizma.

*

Pismo Jaroslava Supeka. Po dogovoru šalje svoj tekst „Hromofoni“ kako bi odobrio njegovo umnožavanje za katalog. Esej je kratak (2 strane) i odnosi se na signalističko poimanje boja koje Supek i Vlajić pokušavaju da razrade.

*

Kanadski „Parallelogramme“ No 2. februar 1981. januar 1982., kao i uvek veoma informativan, ali ovog puta, nažalost, bez informacija o mail-artu. Da li je to možda pokazatelj smanjenog interesovanja za ovaj oblik umetnosti u svetu i da li predstoji, ako već nije počela, oseka poštanske umetnosti?

*

Dopisnica Dragoljubu Jekniću u Sarajevo.

*

Bio do Ministarstva u Nemanjinoj. Dvadesetak dana nakon prestanka rada i jutarnjeg hodočašća „velikom i važnom državnom poslu“ osećao sam se potpuno stranim i izgubljenim u toj glomaznoj činovničkoj zgradurini i njenim dugim polumračnim hodnicima.

*

...unezveren gledaš LAVINU ZELENU ispod duge se pomalja krava s ružičastim vimenom doviđenja ZVEZDOZNANČE pišem ti krvlju iz OGNJENE ZEMLJE ti si noć okrugla i nepojamna sviloprelja s mesečevom glavom iz UZANIH hrastovih vrata kosci ŽANJU velebilje u njihovim otrovnim očima VATRALJI prepuni žara – mrazna NESANICA...

Petak, 12. februar 1982.

Najzad je nešto malo krenuo rad na polemičnom tekstu čiji je povod napad u „Poljima“. Tekst bi trebalo da bude mnogo obuhvatniji nego što sam

u prvi mah mislio. Pokušaću da prikažem istorijat napada na signalizam u njegovim globalnim tačkama. U tom smislu promenio sam i naslov sada je to „Signalizam protiv tradicionalizma i lažne avangarde“. Raniji naslov „Ostrvjeni psi na tragu signalizma“ možda će poslužiti kao jedan od podnaslova kojih će biti više u tekstu. U tom slučaju pod njim bi se obuhvatili napadi lažne avangarde i otpadnika signalizma.

Ponedeljak, 15. februar 1982.

U Salonu Muzeja savremene umetnosti slike i crteže izlaže Ivo Fruščić.

*

Od Klausa Petera Denckera dopisnica (reklama) za knjigu (Zbornik) vizuelne poezije u kojoj su zastupljeni autori iz Sarajevskog: Frischsmith, Muller-Dietz, Gulden, Simon, Bungert, Astel, Stebner, Tanzer, Philippi, Dencker, Stegentrift i Harig.

*

Dalji rad na tekstu „Signalizam protiv lažne avangarde“ posle treće strane uplovio je u ranije zamišljeni esej „Signalizam i srpsko pesništvo 70-ih godina“. Pokazuje se da su problemi duboki i da ih treba što bolje i svestranije pretresti. Pretpostavljam da će i pored uobičajenih zastoja u radu završiti tekst do polovine marta. Obzirom da je predviđeno najmanje dvadesetak strana, sa dve do tri prerade i prekucavanja, taj se rok može pokazati još i tesnim. Odmah nakon završetka ovog eseja raditi na započetom tekstu „Signalizam protiv lažne avangarde“. Rok, ako ikako može, početak aprila. Do leta bi se intenzivnim radom mogla pripremiti knjiga „Dnevnik avangarde“ sa svim ovim i ranije napisanim polemičkim i drugim tekstovima izuzev „Fragmenata o signalizmu“. „Fragmenti o signalizmu“ bi predstavljali novu fazu rada predviđenu za jesen i sledeću godinu.

*

S druge strane zida naše sobe je komšijino kupatilo. Zidovi su tanki. Često se čuje bučni šum vode. Poslednja dva dana vodokotlić mu je u kvaru. Voda buči neprestano. Ne možemo na miru da spavamo.

U zgradi, i na spratu, jedva da koga i poznajem. Ni skim se ne družim. Komšiju pored mene, čoveka srednjih godina, stalno namrštenog, ponekad sretnom na stepeništu. Ne pozravljamo se. Znam samo da živi sa ženom, bez dece, u dvosobnom stanu.

Čekam da vodokotlić konačno prekine svoju nesnosnu pesmu, ali od tog ništa. Drugog dana ujutru, iznerviran, i pomalo zabrinut šta se zbiva u susednom stanu, odlazim i zvonim. Posle dužeg čekanja vrata se otvaraju.

Pojavljuje se čovek u izgužvanoj pidžami, neobrijam, podbulih očiju. Vidim da sam ga probudio. Osećam se neprijatno. Kažem za vodokotlić. On lagano podiže glavu, pogleda me za tren svojim pomalo zakrvavljenim očima i bez reči zatvori vrata.

Utorak, 16. februar 1982.

Knjiga Mattea D'Ambrosia „Perverso controverso“, ustvari, neka vrsta antologije italijanskih avangardnih pesnika izdata povodom II Internacionalnog festivala poezije septembra 1981. u Napulju. Osim Eugenia Miccinia koji je predstavljen svojim gestualnim pesmama „performansima“ ostali pesnici zastupljeni su pesmama ostvarenim u jeziku. Među njima je, bar za mene, najpoznatiji Eduardo Sangvineti.

*

Prema mišljenju Denisa Poniža „na snove moramo gledati – ako ih posmatramo s književnog gledišta – na dva načina, koji se međusobno dopunjavaju. Snovi su najpre način doslednog realizovanja čoveka, jer nas stalno vode istom cilju, tajni života, koja je – kako se čini i kako nam govori hiljadugodišnja istorija evropocentričnog sveta – neulovljiva za stvarnost, odnosno za njen derivat, zdravi razum. Snovi su, dalje, način na koji književnost pokušava da istovremeno i obnavlja i širi ono što nazivamo poljem njene samorealizacije.“

Posebno pitanje i problem za Poniža predstavlja literatura proistekla i zasnovana na snu u vremenu elektronske civilizacije. Kibernetika, po njemu, predstavlja otkrivenost svega; ono što je još skriveno, dato na raspolaganje tehničkom umu. „U kibernetskoj eri su i snovi postali predmet otkrivanja, oni iz skrivenosti i tajanstvenosti izlaze na (tehničko-kibernetsku) svetlost. Šta književnost može, odnosno šta mora da učini? To nije samo načelno pitanje o sudbini književnosti u tehničkom vremenu, ili pitanje međusobne zavisnosti tehnike i umetnosti, to je pre svega pitanje o sudbini nečeg dubljeg: čovekove volje i sposobnosti da se iskazuje i da nešto kazuje. To je sposobnost čoveka da svojim govorom sve iznosi na svetlost, pri čemu je ta (govorna) otkrivenost ipak nešto drugo nego ona druga tehnička. Kad književnost nešto iznosi na svetlost, ona tu stvar prepušta njenom postojanju, a da je nikako pritom ne menja niti okrnuje. Kad, dakle, savremena književnost govori o snovima, kada svoje tkivo plete i iz građe snova, to je poseban govor, govor koji na jednoj strani neprestano proverava ono što je iskazano i viđeno. Književnost se na tak način stalno obnavlja, a obnavljaju se i svi njeni slojevi i među njima, pre svega i najpre, upravo oni koji su van dometa stvarnosti. Snovi predstavljaju granicu na kojoj se s jedne strane dodiruju, a s druge razdvajaju tehnika i književnost. Dodiruju se u tome što obe, svaka

na svoj način i po svom putu, iščitava odgovor na to gde je granica izmedju svesnog i nesvesnog, između budnog stanja i snevanja“, zaključuje Poniž.

Četvrtak, 18. februar 1982.

Odlazak do Narodne biblioteke; fotokopirao članak M. Perišića „Na tenu pesništva“ iz „Književnih novina“ koji mi je potreban zbog obračuna s njim i Milutinom Petrovićem.

Sreo se sa Šutićem. On i Zoran Konstantinović dobili su zadatak u Institutu za književnost da završe „Rečnik termina“. Šutić me je detaljno pitao o vizuelnoj i konkretnoj poeziji, signalizmu itd, pošto neke od tih termina (jedinica) obrađuju.

Pobegao iz biblioteke zbog hladnoće, i, verovatno povezano s tim, iznenadnih bolova u kičmi, iako bibliotekarka Vera reče da je danas tamo toplo „kao u amamu“, kako se inače oni smrzavaju.

Rad na polemičkim tekstovima ponovo u zastoju; nikako da se otaram Komnenića. Ipak prekucao sam nešto oko 12 strana, obzirom da sam tek na početku, ovo, bar po dužini, miriše na neki moj „Antibarbarus“.

*

Popodne zove Zakić iz „Zapisa“ i kaže da spremim „Čorbu od mozga“. Konačno se odlučio, izdaće je zajedno s nekom štamparijom iz Valjeva s tim što ja po svoj prilici neću dobiti nikakav honorar. To je, pak, najmanje važno. Važno je da knjiga posle čekanja od pet godina konačno krene.

*

Rascep Patriotskog fronta Zimbabwea, Nkomo iskjučen iz vlade i od strane predsednika Mugabea optužen za zaveru i izdaju.

*

U Krakovu uskoro suđenje aktivistima „Solidarnosti“.

*

Front nacionalnog oslobođenja Korzika (FANC) izvršio u Parizu 14 napada eksplozivom.

*

Turski terorista Omer Au, koji je uhapšen u Hamburgu, osumnjičen je da je bio saučesnik Mohameda Agdže prilikom atentata na papu.

*

INTERNATIONAL MAIL-ART SHOW. Theme: ENLIGHTENMENT AND DEPRAVITY IN URBAN LIFE, April 13-23. 1982. A. Montgomery Ward Gallery, University of Illinois.

Radovi za izložbu primaju se do 1. aprila. Svi učesnici dobiće katalog. Send Work to: Fine Arts. 346 ccc Unviversity of Illinois, Box 4348 – Chicago, Illinois 60680.

*

„Ništa nije rečeno.“

„Poezija je u pravom smislu reči geometrija.“

(Lotreamon)

Petak, 19. februar 1982.

Kineski lider Deng Sjaoping, o kome se više od mesec dana nije ništa čulo, ponovo je uzeo učešće u javnom životu.

*

Italijanski umetnik Piermario Ciani iz grada Bertiolo šalje svoje mail-art materijale: fotografija TRAX, poštanska karta *The Great Completto* sa najavom izložbe COLORXEROX ovog umetnika u galeriji Dell' occhio u Njujorku i tekst Vitorea Baronija (na italijanskem i engleskom) o njegovom radu. Posebno, Ciani me poziva za pošaljem rad za publikaciju SELFPORTRAIT koju priprema. Posledni rok za slanje rada 31. mart 1982.

*

I dalje zastoj na pisanju polemičkog teksta „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“.

Subota, 20. februar 1982.

U Zagrebu u izdanju Nacionalne i sveučilišne biblioteke pojavila se monografija „Crteži Miroslava Šuteja“ čiji je autor Zvonko Maković.

*

Dr Stipe Šuvar na sednici Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu:

„Pre mjesec dana izrazio sam, ne samo u svoje osobno ime, zabrinutost nad nekim postupcima raznih mutikaša i politikanata, koji su, izgleda, čekali Krležinu smrt, da ga uzmu za barjaktara 'slobode' protiv revolucionarne

partije kojoj je pripadao i da u isto vrijeme i njega prikazuju kao čovjeka koji je svoju zastavu i naše socijalističko vrijeme spustio na pola koplja.

Na žalost, malograđansko-radikalni slobodoljupci, razni peticijski intelektualci, euforični antipartijski barbari iz dana u dan tu svoju besramnu rabiću nastavljuju, a sve u ime mrtvog Krleže i posebno njegova 'Dijalektičkog antibarbarusa'."

*

Sa 26 provala na 1000 stanovnika Pariz je osvojio neslavnu titulu prvog grada u svetu po broju pljački i provala u privatne stanove, prodavnice i ustanove.

*

Radio Varšava javila je da je samo za protekla dva dana u Poljskoj uhapseno više od 3.500 građana.

*

Nikaragva se plaši američke invazije.

*

Izabrana dela Žan-Pol Sartra:

„Mučnina“, „Zid“, „Reči“, „Putevi slobode“, „Odlaganje“, „Putevi slobode“, „Ubijene duše“, „Putevi slobode“, „Zrelo doba“, drame, tekstovi o pozorištu, „Šta je književnost“, „Portreti“, „Filozofski spisi“.

„Mislim da u francuskoj književnosti nema značajnijeg duhovnog pothvata. Sartr je izrazito moderan: on je savremen. Ono što je tražio i što je dosegao postalo je za nas više nego putokaz: primer za ogled. To je otuda što je reč o stvarnom pothvatu, u dvostrukom smislu; pre svega, on je ovaplotio ovaj vek, podnosio ga, delovao na njega; a takođe i jer ga je izrazio. On je, neizbrisivim rečima, izrekao deo našeg doba – za naše pokolenje napisao je reči koje je trebalo napisati, reči koje su bile očekivane. Pisac ne može steći veću zaslugu nego kad napiše ono što je bilo potrebno. Onaj koji računa na potomstvo i piše za buduće generacije – vara se. Ono što je važno, to nije sutra, nego danas...“

Ma kakav bio način čovekovog izražavanja, od trenutka kad upotrebi jezik on je istovremeno pesnik, moralist i kritičar. Ove tri funkcije jezika uvek dolaze do izražaja kroz onu koja je izabrana. *Mučnina*, *Biće i ništavilo*, *Situacije* su proizvod istog čoveka. Njihovo (jedinstvo je Žan-Pol Sartr).

(Žan-Mari le Klezio)

*

Javio se R. M. iz Kule. Drugi broj „Signalističkog prospekta“ nikako da krene.

*

Poštanska karta Wally Darnella iz Saudijske Arabije: „Happy Valentine's Day!“ Darnell se kartom javlja iz Tajlanda, Bangkok (po markama i pečatu), šalje špansku razglednicu „La plaza de Toros de la real maestranza de Sevilla“ koju je dosta preoblikovao raznim pečatima i nalepnicama: Supermen, jedno od tri praseta, pečat s likom krave, nalepljeni letreset cvjetići itd.

*

U galerji SINCRON, Breša, večeras u 18h otvorice se izložba Guida Zanolettija (Guido Zanoletti). Galerija Sincron postoji već šesnaest godina i ovo joj je 140 izložba.

*

Poštanska karta Šandora Gogoljaka iz Odžaka: Pečati, marke, kolaž nalepnice, crteži u boji (sito štampa).

*

Viktor, Viktor, to čudesno dete! Beskrajno sam zahvalan Velikom Arhitekti Svemira što mi ga je podario.

Nedelja 21. februar 1982.

Javljao se Milivoje, vratio se sa Zlatibora gde se odmarao desetak dana. Dogovori za neke akcije vezane za „Zapis“ gde je on predsednik programskog saveta.

*

Posle podne u Dobrinjskoj Spasoje Vlajić doneo izvanredne crteže u boji nastale pomoću njegovih „energetskih“ formula. U svemu tome, posebno u njegovoј žustroj priči, uživao čitav sat.

*

Aleksandar Hejg prema pisanju „Vašington posta“ ljut na slabu podršku saveznika nazvao je britanskog ministra Karingtona „dvoličnjakom“, a držanje Zapadne Evrope „kukavičkim“.

*

Kristini Onazis grčka vlada zatražila da plati 45 miliona dolara utajene nasledne takse.

*

„Istaknuti književnik, akademik Marijan Matković, glavni i odgovorni urednik časopisa 'Forum' imenovan je za predsednika Odbora za očuvanje

imena i stvaralaštva Miroslava Krleže, koji je juče osnovan kao savetodavno telo pri Republičkom komitetu za prosvetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu. Zadatak Odbora je da proučava i neguje književno i revolucionarno stvaralaštvo velikog pisca, njegov ogroman opus koji predstavlja trajni i inspirativni deo hrvatske i jugoslovenske kulture, te da podstiče usmerava i koordinira društvene akcije u tom smislu.

U specijalnoj izjavi za 'Politiku' predsednik Odbora Marijan Matković je rekao:

'Odbor neće biti cenzorsko tijelo, jer Krležino djelo – kao otvoreno djelo velikoga pjesnika i revolucionara – izaziva trajno kritičku misao. I, naravno, ona se ispoljuje u različitim odnosima prema tome djelu. Ali ako Odbor neće imati funkciju neke cenzure u vezi s pisanjem o Krleži i objavljivanjem njegovih radova, on će svakako animirati pisce i izdavače za što jaču afirmaciju toga djela u našoj socijalističkoj stvarnosti. Odbor je nikao na osnovu intencija koje dolaze do izražaja u poslednjoj volji Miroslava Krleže koja je, od prekjučer, poslije ostavinske rasprave postala javni dokumenat. Taj dokument obavezuje u prvom redu sve poštovaoce Krležina genija.'

U ostavinskoj raspravi, koju pominje Matković, Opštinski sud je utvrdio da je Krleža za svog univerzalnog naslednika odredio dr Krešimira Vranešića, svog prijatelja, ličnog lekara, kome su pripale sve pokretne stvari u piščevom stanu (umetnički predmeti, dragocenosti i dr.), dinarska i devizna sredstva na štednoj knjižici i deo autorskih prava.

Novinar Enes Čengić, urednik Krležinih sabranih dela i lični sekretar velikog pisca, testamentom je određen da upravlja svim autorskim, izdavačkim i reproducentskim pravima, da sklapa i potpisuje ugovore, o njihovom korišćenju i vodi brigu o zaštiti celokupnog opusa M. Krleže. Naslednici autorskih prava su: dr K. Vranešić (30 odsto), E. Čengić (20 odsto), dr Andelko Malinar, redaktor Krležinih dela i „Panorame pogleda, pojava i pojmove M. Krleže“ (10 odsto) i Društvo književnika Hrvatske (preostali deo).

Novčane iznose i neke vrednosti ostavio je: Vanji Matkoviću (sinu svog prijatelja Marijana Matkovića), dr A. Malinaru, šoferu Josipu Živkoviću, odnosno dvojici njegovih sinova, kćerci, supruzi Mirjani, domaćici kuće na Gvozdu br. 23 Ivki Švagelj, Milutinu Popoviću, železničkom dispečeru iz Beograda, zatim službeniku Jugoslavenskog leksikografskog zavoda Miroslavu Presečkom i svom brijaču Marku Matoševiću.

Sud nije prihvatio zahtev Milutina Popovića da se prizna kao Krležin posinak, smatrajući da za takav status nema pravnih dokaza.

Krležini (neobjavljeni) rukopisi i korespondencija biće predati na čuvanje Nacionalnoj i Sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu, s tim da će moći da se otpečate tek po isteku 20 godina od pišćeve smrti."

(„Politika“)

*

„Crvena zvezda“, u bednoj igri, izgubila od „Dinama“ sa 3:0.

*

U kljunu *sluzavom*. Zemlja. Pelud. And green and *golden*. Kiljan *rušim*. Gde ste ljubavnici? *Dim* bez tela. Alhemičari. *Jednorozi*. Mrzim vaš njuh. Na ledenom *jutrenjaku*. Oštреći noževe.

Ponedeljak, 22. februar 1982.

Primio otpremninu od svojih bivših poslodavaca Republičke uprave u iznosu od 39.000 dinara (tri prošlogodišnje plate). Pomišljam da je utrošim za štampanje knjižice „Miroljub Todorović i signalizam“.

*

U „Srećnoj galeriji“ S. Kaže da se tekstovi za signalistički katalog postepeno prekucavaju, odnosno prenose na matrice. Za izložbu Maraka nije uspeo da se dogovori sa Gudcem iz Studentske galerije da je prenese u Zagreb. U međuvremenu u najnovijem „Odjeku“, koji sam dobio, vidim da je izložba prikazana od strane meni nepoznatog kritičara u rubrici „Pismo iz Beograda“.

*

Mali korak u polemičkom tekstu: oslobođio se Komnenića, ali moram ponovo da se vratim na B. A. Popovića pre nego što krenem na ove najnovije neotradicionaliste. Rasčistiti, u vezi sa B. A. P-om šta je to avangarda, prizvati u pomoć Podolija i druge kritičare i istraživače avangardnog fajfmena.

*

Iz španskog grada La Coruna katalog i plakat mail-art izložbe, iz prošle godine, na kojoj sam učestvovao. Izložba je održana u galeriji Bar o Patacon.

*

Po mišljenju američkog naučnika Karla Segana da je naučna tradicija starih Jonjana uhvatila koren, da su naučni metodi, ogledi, eksperimenti počeli šire da se primenjuju današnja civilizacija bi sasvim drugačije izgledala. Pre svega industrijska revolucija bi bila pomerena za čitavih devet možda i dvadeset vekova unazad tako da bi i današnji čovek već uveliko osvojio Kosmos. Prema Seganu: „U ovom trenutku možda bi se prvi izviđači već vraćali sa Alfe Kentaura i Barnardove zvezde, Sirijusa i Tau Cetija, noseći nam neslućene rezultate.

U Zemaljskoj orbiti uveliko bi se gradile velike flote za međuzvezdani prevoz – male izviđačke letilice bez ljudske posade, putnički brodovi za emigrante, kao i ogromni trgovачki transporteri“.

Utorak, 23. februar 1982.

Pred vojnim sudovima u Turskoj nalazi se 45.721 lice.

*

Sol Belou napisao roman o Čikagu.

*

Retka prirodna pojava – da se planete sunčevog sistema „postroje“ gotovo u jednoj liniji – moći će da se posmatra u martu mesecu ove godine. Ranije su se planete „postrojavale“ 1805. i 1845. a sledeći put ovaj prirodni fenomen moći će da se vidi tek 2357. godine.

Postoje mišljenja da takav poredak planeta može izazvati džinovske eksplozije na površini Sunca, zbog zajedničkog gravitacionog dejstva svih planeta. To bi, zatim, moglo biti uzrok snažnih zemljotresa, poplava i drugih elementarnih katastrofa na Zemlji.

*

Iz Brazila je stigao katalog sa XVI bijenala u Sao Paolu koji sam moram priznati već skoro dva meseca nestrpljivo čekivao. Po poštanskom žigu pošiljka putuje od 7. decembra prošle godine.

Katalog zaista izvanredno izgleda. Bezbroj reprodukovanih radova mejlartista među kojima i moj „Kečer sa lentom“ – „Think about Mail-art“. Taj je „Kečer“, izgleda, mnogima prirastao za srce kada ga tako često odvajaju od ostalog materijala koji šaljem i objavljuju.

Čini se da postoje dva kataloga onaj, sa normalnim izlagачima na ovom poznatom Bijenalu i ovaj sa mejl umetnicima koji nosi naznaku Volume II Catalogo de arte postal.

Generalni sekretar celog XVI-og Bijenala je Walter Zanini koga od ranije znam jer sam učestvovao na dve ili tri izložbe vizuelne poezije i konceptualne umetnosti koje je on organizvao

Selektor postavke Maii-Art je Julio Plaza, saradnik Zaninijev s kojim sam takođe ranije imao kontakata.

Tekstovi u katalogu na portugalskom i engleskom: Walter Zanini „Mail Art at the XVI Bienale“, Julio Plaza „Mail Art – Art in synchrony“, Ulises Carrion „Erratic Art mail international system“ i „Mail art and the big monster“, Romano Peli e Michaela Versari „Mail art“ i Mirela Bentivoglio „The Square of saying“.

XVI Bijenale u Sao Paolu trajalo je od 16. oktobra do 20. decembra 1981. godine.

Sreda, 24. februar 1982.

Pismo Vladimira Kopicla. Zahvaljuje se na „Signal-Artu“ i katalogu „Poštanske umetnosti“ koje sam mu poslao. Šalje mi zanimljive knjige mlađog novosadskog pesnika Andreja Živora „Dokument“ i „Ponašanje“. U jednoj od posveta Živar mi poručuje: „Da li se sećate mladića koji je fotografisao Vašu akciju, sa Bogdankom Poznanović, ‘Zlatna grana’? To sam bio ja“. Na žalost, ne sećam se. To moje slabo pamćenje jedan je od razloga što sam počeо voditi ovaj *Dnevnik*.

Adresa Kopicla nije ona na koju sam poslao knjige već Gagarinova 5, 21000 Novi Sad.

*

General Idea iz Toronto šalje pismo s porukom THREE CHEERS!

*

Posle dužeg perioda suvog i hladnog vremena ponovo sneg i kiša.

*

„Ne prodire strah spolja u naše misli, nego leži oduvek u nama i nastoji da obuhvati i prožme sve što nam stane pred oči i dođe u svest. On je kao vulkanski pepeo: mrtav, ali poletan, brz i smrtonosan, i stvara grobnu humku od svega na šta padne. Mi ga ne priznajemo, ali njemu ne treba naše priznanje.“

(Ivo Andrić)

Četvrtak, 25. februar 1982.

Sa pisanjem polemike ide dosta pipavo ali se ipak kreće. Po svoj prilici ću probiti rokove koje sam sam sebi dao jer pročitavam obiman materijal o avangardi kako bi neka pitanja rasčistio.

*

WOFFORD COLLEGE iz Spartanburga, USA, poziva na INTERNATIONAL MAIL ART SHOW sa temom COMEDY AS REVELATION. Radove poslati do 15. marta.

*

Dobrica Kamperelić šalje fotografiju sa otvaranja izložbe „Artists postage stamps“ i još nekoliko filmova. Fotografija nije, na žalost, uspela, mutna je. Dobrica mi čestita i novu knjigu („Textum“) i čudi se što je još uvek nema u knjižarama. Čudim se, bogami, i ja.

*

Carlo Pittore sav oduševljen piše iz Njujorka:
Thank You! Thank You! For Your MARKE UMETNIKA catalog II ARTISTS
STAMPS it is beautiful and I am proud to be a part of it.

*

Harley, vladar „Terre Candelle“ iz Oberlina, Ohajo, moli me da mu prevedem na svoj maternji jezik i pošaljem sledeću rečenicu:

„The Painter of Unicorns of Terra Candella“ – „Slikar jednoroga Tere Kandele“.

Na pismu Harleyeva izvanredna marka u boji s pečatom *Bureau de poste 16 fev. 1982. Terra Candella*.

Poseban pečat s likom jednoroga s ljudskim telom, u pozadini američka zastava, i napisom *ESSE QUAM VIDERI*.

Ovaj „vladar“ počastvuje me i posebnom kartom (zahvalnicom) u istom pismu: „Greetings to Miroslav Todorovic from Terra Candella“. Pretpostavljam da se i on javlja povodom izložbe „Marke umetnika“ i kataloga koji je u međuvremenu dobio.

*

„KONAČNI PODACI O POPISU STANOVNIŠTVA SFRJ

JUGOSLAVIJA IMA 22.418.331 STANOVNIKA

Najbrojnija nacija Srbi – 8.136.578, na drugom mestu su Hrvati sa 4.428.135, a na trećem Muslimani kojih ima 2.000.034, a zatim slede Slovenci, Albanci, Makedonci, Crnogorci i Mađari.

„Od danas se tačno zna – u Jugoslaviji živi, prema popisu iz 1981. godine, 22.418.331 stanovnika. Prema nacionalnom izjašnjavanju u svim republikama i pokrajinama, najviše ima Srba – 8.136.578. Po brojnosti iza Srba su Hrvati sa 4.428.235, na trećem mestu su Muslimani sa 2.000.034, Slovenci 1.753.605, Albanaca ima 1.731.252, Makedonaca 1.341.420, Crnogoraca 577.298 i Mađara 426.865.

Od brojnijih nacionalnosti su Romi, kojih ima 148.604, Turci – 101.326, Slovaci – 80.300, Rumuni – 54.721 i Bugari – 36.642. Inače u Jugoslaviji žive, po popisu, 24 naroda i narodnosti, ne računajući one u rubrici ostali i neopredeljeni, koji su se izjasnili kao Jugosloveni.

Kao Jugosloveni izjasnili su se 1.216.463 stanovnika naše zemlje, a nije se nacionalno izjasnilo ili opredelilo 46.716 stanovnika, nepoznato 150.924, a po regionalnoj pripadnosti 25.711 žitelja.

Kao Srbi u celoj zemlji se izjasnilo u procentima 36,3 odsto stanovništva, Hrvati 19,7, Slovenci 7,8, Muslimani 8,9, Albanci 7,7 odsto, Makedonci 6 i Crnogorci 2,6 odsto stanovništva.

Kao Jugosloveni izjasnilo se 5,4 odsto stanovnika naše zemlje.

Stanovništvo po republikama i pokrajinama

Naša najveća republika SR Srbija ima 9.305.836 žitelja, od čega na SAP Vojvodinu dolazi 2.034.772, na SAP Kosovo 1.584.553 stanovnika. Srbija, van teritorije SAP, ima 5.686.506 stanovnika, a u celoj SR Srbiji živi 6.178.378 Srba, 1.303.668 Albanaca, 390.408 Mađara i 215.476 Muslimana.

U SR Hrvatskoj prema konačnim podacima, živi 4.643.469 žitelja. Posle Hrvata, u ovoj republici su najbrojniji Srbi – 531.502.

Naša treća republika prema broju stanovnika je Bosna i Hercegovina sa 4.124.008 stanovnika. U njoj najviše živi Muslimana, zatim Srbi i Hrvati.

U četvrtoj po veličini našoj republici – u SR Makedoniji ima 1.912.257 stanovnika: 1.281.195 Makedonaca, 377.726 Albanaca, 43.223 Roma i ostale nacionalnosti.

Gotovo neznatno manje stanovnika ima SR Slovenija – 1.891.804, od čega 1.712.445 Slovenaca.

SR Crna Gora, prema konačnim podacima, ima 582.899 stanovnika, od čega 399.127 Crnogoraca.

Jugosloveni i neraspoređeni

Od 1.216.463 stanovnika, u SR Srbiji kao Jugosloven se izjasnio 439.461 žitelj, u Hrvatskoj 379.057, Bosni i Hercegovini 326.280, a preostali deo otpada na Sloveniju, Makedoniju i Crnu Goru.

Napomenimo ovde da u SAP Kosovo ima neraspoređenih stanovnika 48.941. I ovaj nedostatak će uskoro biti otklonjen, piše u objašnjenu zvaničnog popisa stanovništva u Jugoslaviji.

Ovim podacima smo dobili, mada još ne potpuno kompletne, podatke o pripadnostima narodu, narodnosti ili etničkoj grupi. Ovakva klasifikacija je izvršena, objašnjava Savezni zavod za statistiku, zbog velikog interesovanja javnosti za podatke o stanovništvu prema pripadnosti narodu, narodnosti ili etničkoj grupi i broju neopredeljenih.“

(„Politika“)

*

Poslao sam pismo s tekstrom „Signalizam u akciji“ i sedam vizuelnih pesama Čedi Kisiću za „Odjek“. Pala mi je na pamet ideja da bih u ovom listu mogao nastaviti „Dnevnik avangarde“ (informacije iz „K. Reči“) sa dve do tri kartice teksta i po jednim ilustrativnim prilogom. Saradnja bi možda mogla započeti sa prikazom XVI bijenala u Sao Paolu – sekcija Mail-art.

*

Trči sve dok ne čuješ. Mračno podne. Dečaka uspavanog. U staklenoj cevi. Kamforovo drvo. Šimširike. Sa žutim cvetovima. U času očajanja. Kuću insekata.

Subota, 27. februar 1982.

Stigli su kragujevački „Koraci“ broj 1–2 sa osam tekstova iz pera stranih pesnika i kritičara posvećenih signalizmu, od Klementea Padina do Klaus-a Groha.

*

Davičo u Sarajevu pokrenuo časopis „Dalje“.

*

Pre nekoliko dana pismo Mikelea Perfetija nakon toga što je dobio „Književne novine“ sa objavljenim njegovim tekstrom. Pismo je poduze i na italijanskom pa će malo pričekati dok ga protumačim.

*

Iz Australije antologija konkretne poezije pod naslovom MISSING FORM. Autori su je sami finansirali i objavili. Antologija počinje sa Alanom Riddellom a završava se Mikeom Parrom. Glavnu reč vode pesnici okupljeni oko časopisa „Born to concrete“ koje sam već ranije zapazio i pominjao u predgovoru svoje antologije u „Deli“ 1975. godine.

„Mising form“ bi trebalo prikazati ozbiljnije, možda u zamišljenoj rubrici u „Odjeku“.

*

„Umetnik je biće koje podstiču demoni. Ne znam zašto su njega odabrali, pa mu je obično preveć stalo da odgonetne zašto. On je oličenje amoralnosti, jer spremam je da od bilo koga, od svakog pljačka, pozajmljuje, iskamči i ukrade samo da bi izašao na kraj sa svojim posлом. (...)

Jedina odgovornost pisca je odgovornost prema poslu koji radi. Ako je dobar pisac, biće u svakom pogledu bezobrazan. On je u vlasti jednog sna. Taj san ga toliko kinji da ga se mora ratošiljati. Dotle nema mira. Svaki obzir pada u vodu: čast, ponos, pristojnost, bezbednost; sve otpada da bi se napisala knjiga.“

(Fokner)

Ponedeljak, 1. mart 1982.

Guy Schraenen šalje tekst o mom radu na polju signalizma i mail-arta pod naslovom „Mail-art as a Signal“. U pismu naglašava da mi u posebnom paketu dostavlja katalog sa izložbe „Mail (Art) Stamp“.

Tekst sam odmah odneo Slavku u srećnu Galeriju da se prevede i prevod eventualno objavi u katalogu izložbe „Signalistička istraživanja“.

*

„Pretpostavimo da na san gledate kao na neku vrstu jezika. Kao na način da se nešto kaže, ili kao na način da se nešto simbolizuje. Mogao bi sa državati uobičajeni simbolizam, ne nužno alfabetски – on bi, recimo, mogao biti sličan kineskom. Onda bismo mogli naći način da se ovaj simbolizam prevede na jezik svakodnevnog govora, uobičajenih misli. Ali, prevođenje tada treba da bude moguće u oba smera. Treba da bude moguće da se primenom iste tehnike prevedu uobičajene misli na jezik snova. Kao što Frojd uviđa, ovo se nikada ne čini i ne može se ni činiti. Tako bismo se mogli pitati da li je sanjanje način mišljenja o nečem, da li je ono uopšte neki jezik.“

Očigledno je da postoje izvesne sličnosti sa jezikom.“

(Vitgenštajn)

Utorak, 2. mart 1982.

Sastao se u Bezistanu sa M. K, piscem priloga o „Algolu“ u „Književnim novinama“. Veoma simpatična, lepa i pametna devojka. Studira književnost a ne istoriju umetnosti kao što sam prepostavljao. Do signalizma je došla slučajno. Tekst koji je objavila u „K. novinama“ napisala je još pre godinu dana. Sada treba da diplomira, a za diplomski rad, kod profesora Bandića, uzela je Ljubišu Jocića. Obećao sam joj pomoći oko Jocića i već u toku dana povezao je sa Gordanom. Zapanjujuća je činjenica da je njen esej o „Algolu“, koji je po mišljenju mnogih izvanredan, prva ozbiljnija stvar koju je napisala.

Napominje da je moju knjigu „Signalizam“ čitala u biblioteci „Svetozar Marković“. Dodaje, zatim, da je knjigu neko pre nje imao u rukama i svu je ispodvukao. U šali kažem dobro što je nije isprecrtao.

Dao sam joj „Textum“, koji ju je odmah impresionirao, „Signalizam“ i katalog „Signalizam '81“. Dogovorili smo se da i dalje sarađujemo. Iskreno, očekujem mnogo od te saradnje.

*

Opet pismo od Harleya iz „Free Candelle“.

„Greetings from Terra Candella + many thanks to You for the fine *Marko umetnika* catalogue. It looks to have been a fine exhibit – all best wishes to You – please keep in touch.“

Harley

*

Izabrao si *kolevku*. Nemir među sazvežđima. Resko ždrela noći. Pod blagoslovom. Nekog drugog sunca. Sanjaš. Belinu papira. Priče proždrlijive. Sve je jezik. Senka. Pokret. Krik. Kuršum-reči. Črbog se porađa. Na kobilici. Broda planetarnog.

Sreda, 3. mart 1982.

Kinezi upola smanjili svoju vladu, broj ministarstava sa 98 smanjen na 52.

*

U „Politici“ veliki naslov „Irak i Iran žele trajan mir“, odmah ispod toga znatno manjim slovima „Bitke nesmanjenom žestinom“.

*

Srbija u odnosu na vreme od pre deset godina kraća za 30% seljaka.

*

Danilo Kiš jedini je naš pisac kome je najpoznatija francuska kuća „Galimar“ objavila tri knjige.

*

Poziv iz Duseldorf-a na 13 Westdeutsche Kunst Messe.

*

BERGIN: jednom ste rekli da, ako je čovek srećan, ne želi da piše ili da bilo šta radi, jedino želi da postoji.

BORHES: Da, jer je sreća sama sebi cilj. To je jedna od prednosti, ili možda jedina prednost nesreće. Nesreća MORA da se pretvori u nešto.

BERGIN: Onda Vaše sopstveno pisanje proističe iz osećanja tuge.

BORHES: Mislim da svako pisanje proističe iz nesreće“ (...)

(iz knjige „Razgovori s Borhesom“)

Četvrtak, 4. mart 1982.

Bio do Svetе Lukića, odneo mu „Tekstum“ i katalog „Mail-Art“, dobio od njega „Novo neko vreme“.

*

U Briselu ponovo ubijeni naši ljudi.

*

Iz Valensije poštanska karta.
„Gracies per la teva participacio!

Gracias por tu participacion!
Merci pour ta participation!
Thank you for your participation!"
Izložba vizuelne poezije otvara se 13. marta.

*

Pismo J. Supeka s prilogom radova koje on i Gogoljak treba da umnože za katalog izložbe. Odmah im kartom javio da predložene radove mogu da štampaju.

*

Iz Italije mali andergraund časopis „Il segnale“ Quaderno di informazione poetico. U sadržaju: Lettera circolare, Editoriale, Segnali, Poeti fuori commercio, Poesia – Scuola, Rassegna manifestazioni, Rossegna gruppi, Note critiche, Le riviste, Novita librarie.

*

„Zaustavite biološki sat. Starenje se može usporiti, tvrde lekari, ali treba znati šta da se radi. Telesne vežbe, pravilna ishrana i ublažavanje stresova uveliko će usporiti naš biološki sat.“

*

Pismo J. V. C. u Niš da pošalje radove za izložbu „Signalistička istraživanja“.

*

U nevelikoj sam prostoriji koja je, ujedno, i umetnička (izložbena) galerija. U levom uglu prostorije je omanji kauč na kome sedim sa kustosom. Služimo se južnim voćem iz posude neobičnog izgleda i časkamo.

U jednom trenutku u galeriju furiozno upada mlada žena u skupocenoj bundi sa dva kljunara, ili jazavca, što ne mogu tačno da utvrdim. Iz kese, koju drži u levoj ruci, teatralno vadi veliko parče krvavog mesa i bacaa ga na pod životinjama. One besno počnu da ga rastržu.

Osećam se veoma neprijatno. Osim ove žene, napadnog izgleda i ponašanja, kustosa i mene, nikog više nema u galeriji.

„To je konceptualna izložba, performans, svetski poznate umetnice, koja je jedva, za veliki novac, pristala da gostuje kod nas“, objašnjava, umirujući me, kustos.

Razdražen krvoločnom scenom izgladnelih životinja, za koje mi se, u jednom trenutku, učini da postaju sve krupnije i krupnije, grozničavo po džepovima tražim olovku i parče papira. Kažem kustosu kako ću odmah tu, na licu mesta, napisati za medije veoma negativnu kritiku ove bizarne i za mene mučne i besmislene „izložbe“.

Petak, 5. mart 1982.

Ujutru mi žena i sin, mamurnom i potpuno neispavanom posle nemirne noći sa teškim snovima i stalnim buđenjima, čestitaju četrdeset i drugi rođendan.

*

Od Ranka Igrića pismo s radovima za izložbu:

Dragi Miroljube,

Šaljem Vam priloge za izložbu „Signalistička istraživanja“. Hvala za katalog.

Dobio sam samo jednu praznu razglednicu na kojoj je reproducirana moja marka pa bih Vas molio ako imate da mi ih pošaljete. Jelinčić je poslao recenziju Vaše knjige „Signal-art“ u osječku „Reviju“ no ove godine je izašao samo jedan broj. Smatram da će u prvom narednom biti objavljen taj njegov tekst.

Neobjavljene pjesme koje Vam šaljem su iz moje zbirke „Strahoslov“ koja bi (nadam se) uskoro trebala biti tiskana, a za gestualnu poeziju šaljem Vam fotografiju iz moje serije „Pojem poem“ (također neobjavljenoj).

Puno pozdrava, Ranko Igrić

Na toj fotografiji Ranko proturio glavu između butina neke ženske, bradom joj pritisnuo mindžu, a na čelu mu ogromnim slovima piše „POEM“.

*

Gordana Jocić me zamolila da od Aćina zatražim Ljubišine „Nemoguće memoare“ koje je ovaj od nje pozajmio prilikom naše posete pre godinu dana.

*

Ceo dan neispavan, bunovan, kao u nekom polusnu.

*

Propao još jedan sastanak sa Gojkom Tešićem u „Književnoj reči“ zakazan zbog dogovora o bloku posvećenom signalizmu koji treba da se pojavi u idućem broju.

*

Rad na polemičkom tekstu potpuno stao.

Subota, 6. mart 1982.

Karte Klausu Grohu, Timmu Ulrichsu i Guyu Schaenenu.

*

Dragomiru Peroviću odneo kraći Perfetijev tekst iz 1970. godine da ga prevede.

*

Od Rehfeldovih iz istočnog Berlina puno materijala: vizuelnih pesama, plakata, kataloga.

*

Akademik Bogdan M. Bogdanović predložen za predsednika grada Beograda.

*

Homeini šalje sveže jedinice na front, „u časnu smrt na božjem putu“.

*

Uveče u šetnji kišnim gradom sretnem se s Đordđijem Vukovićem. Sat i po priče, i s Đordđijeve strane neke za mene šokantne i porazne činjenice i stavovi o Ljubiši Jociću, njegovom ljudskom liku i stvaralaštvu. Da li povezovati u sve to?

Nedelja, 7. mart 1982.

U prvoj četvrtini 21. veka ljudi starijih od 60 godina biće 1,1 milijarda, odnosno svaki osmi stanovnik na Zemlji imaće više od šest decenija. Prema oceni demografa, broj lica starijih od 80 godina porašće od 13 miliona koliko ih je 1975. godine ukupno bilo u svetu na 67 miliona 2025. godine. Sociolozi smatraju da ćemo se dalje, početkom 21. veka suočiti sa problemom velikog broja staraca u svetu.

*

...evo me nasred puta s KRISTALNIM TRNJEM u očima spavam u SVADBENOJ POSTELJI kraj prizemljuše bez zida i krova kotrljaju se zvezde padalice PONOĆNI PSALMI u muklini pred predvorjem raja zastaje SLEPI PUTNIK tragalac za svetilištem tela LJUBAVNIK NEPOGODE...

Ponedeljak, 8. mart 1982.

Italijanski umetnik Marco Sbizzera iz Ivrea (Torino) šalje svoj rad vezan za izložbu u galeriji Nuovo spazio 2, Venecija. Uz rad podaci o autoru da je rođen 1951. u Ivreji i da je završio arhitekturu u Torinu; do sada je imao 10 samostalnih i brojne grupne izložbe. Sbizzera je održao više performansa a specijalizovao se i u video umetnosti.

*

Poštanska karta R. M-a s jednim motivom iz već objavljene knjige „Mail-art“.

*

Misteriozni oblak prašine koji je okružio Zemljinu kuglu krajem januara ozbiljno je zbumio svetske naučnike. Kako je izjavio predstavnik američke nacionalne agencije za svemirska istraživanja (NASA), „jedino što znamo jeste da se nešto desilo 20. januara u Zapadnom Pacifiku ili Aziji što je izbacilo milion tona prašine u stratosferu, ali nam nije jasno šta“. Oblak se proteže oko Zemlje na geografskoj širini Havaja, na visini od 16 kilometara.

*

Uz stvarnu avangardu često se lepi lažna avangarda, koja se izjašnjava kao avangarda i sebe tako kvalifikuje i pre nego što je izvršila svoj istorijski zadatak. Ona pozajmljuje nešto avangardnog ugleda i kredita radi pokrića svoje stvarne nesposobnosti.

(Pođoli)

*

Još uvek zimski, ali prelep dan za šetnju, za ljubav.

*

Preturam po svojoj biblioteci. Nalećem na dve knjige s posvetama. Prva je „Moć govora“ Brane Petrovića još iz studentskih dana s početka šezdesetih. Tada sam po omladinskim, studentskim i drugim listovima i časopisima objavljivao scijentističke (kosmičke) pesme, pa zato i u Braninoj posveti „...pesniku galaksija, drugarski...“.

U drugoj knjizi („Ljudi s četiri prsta“) od reči do reči stoji:

„Sve je *Signal*, sve je 11 taj fatalni broj. Ne zaboravi to, prijatelju: u signalistički pokret samo što nisam ušao: biće to pojačanje; ali ste i bez mene jaci, najjači, *Miroslave*

Srećna 77, kao i svaka Nova

Miodrag Bulatović“

Utorak, 9. mart 1982.

Kineski arheolozi otkrili izvanredno očuvanu mumiju žene koja je umrla pre 2.100 godina. Tkivo je na njoj čitavo, a arterije su prirodne boje, tako da ova kineska mumija za razliku od egipatskih izgleda „kao živa“. Telo žene iz dinastije Kon plivalo je u crvenoj tečnosti u tri kovčega, a potom u još tri sanduka odvojena slojem ugljena i kreča, na dubini od 20 metara ispod zemlje.

*

Poziv iz Milana:

MOVIMENTO FREUDIANO INTERNAZIONALE

Milan, 22 fevrier 1982

Cher Monsieur,

Je tiens tout particulièrement à vous inviter au Colloque autour de Mathématique et art qui aura lieu à Venise les 26 et 27 juin 1982. Le Colloque est organisé par "Nominazione. Collana Internazionale di Logica" et par le Mouvement Freudien International.

Je serais ravi que vous interveniez par un exposé. Je vous prie, dans ce cas, de bien vouloir me transmettre, dès que possible, un sujet de votre choix, afin de l'inclure dans le programme, et d'envoyer le texte avant le 10 avril. Ce texte sera éventuellement inclus dans un des recueils concernant le colloque.

Je compte beaucoup sur votre collaboration et, dans cette attente, je vous prie de croire à mes sentiments les meilleurs.

Armando Verdiglione

*

Na kursnoj listi veliki skok marke.

*

Snošaj za vreme trudnoće ne ugrožava plod. Potrebno je, ipak, kod normalne trudnoće, šest nedelja pre porođaja prestati s polnim odnosima.

*

Sa Viktorom u 7 uveče krenuo u šetnju; vojničkim korakom projurili od Slavije do Kalemegdana pa se devetnaesticom vratili umorni kući.

Sreda, 10. mart 1982.

U centru Niša, pored tvrđave, usred dana krvava tuča niških Cigana u kojoj je jedan od učesnika ubijen.

Očevici tuče opisuju stravičan prizor: krizi, isukani veliki noževi, vitljanje teških lanaca, drvene motke, čak i jedne krojačke makaze.

*

Tradicionalna nagrada „Goranov venac“ ove godine dodeljena je pesniku Dragutinu Tadijanoviću za njegov celokupni pesnički opus.

*

Jedan nov metod za lečenje nezdrave gojaznosti isprobali su američki lekari na sledeći način: želudac pacijenta bio je, tako reći, ograđen plastičnom mrežom. Kod teških oboljenja gojaznosti ranije se nastojalo da se između ostale hrane koja će se iskoristiti u organizmu, na taj način što će se hirurškom intervencijom, skratiti tanko crevo i tako smanjiti absorpcija hranljivih sastojaka. Ovaj postupak, međutim, pratile su teške propratne pojave, pre svega, proliv. Metod da se jedan deo želuca uštine i na taj način izoluje davao je bolje rezultate mada ostatak želuca, pri povećanom konzumiranju hrane, teži da se razvuče i ponovo dostigne staru veličinu. Ovaj efekat se umanjuje postavljanjem mreže u želudac koje je usavršio Lorens H. Vilkinson, sa Medicinskog fakulteta u Nju Meksiku. Tako se ograničava količina konzumirane hrane. Do sada su svih sto gojaznih pacijenata, koji ma su postavljene Vilkinsove mreže, u zadovoljavajućem stanju.

*

Za ovaj dan zbog specijalnog poretka planeta predviđen je smak sveta; čak je naznačeno i vreme: pet sati ujutru. Tačno u to vreme sam se i probudio, ali bunovnom i još pospanom nije mi palo napamet da upravo otkucava predviđeni sudnji čas. Nastavio sam da spavam do 6 sati. Posle ponovnog buđenja, sada već svesniji, jedan sat posle očekivane „katastrofe“, mogao sam zaključiti da svet neće moći baš tako lako da propadne.

*

Prema mišljenju kritičara Nevena Jurice koje objavljuje u tekstu „Obzori nove liričnosti“, revija „Danas“, „Hrvatsko mlado pjesništvo nakon višegodišnjeg kriznog lutanja, barem zasad, vraća se tradiciji“.

*

Iz Italije (mesto Pordenone) pismo od „Associazione culturale per la ricerca visiva“ sa jednom razglednicom Venecije, traže da učestvujem u projektu „Salviamo Venezia“. Potrebno je na poslatoj razglednici intervenisati crtežom, ili na drugi način i vratiti je pre 31. maja. Ovaj rad biće izložen u galeriji „La Roggia“, via Trieste 19, Pordenone, a kasnije objavljen i u katalogu.

*

Iz Njujorka:

Dear fellow Artists:

The International Society of Copier Artists (ISCA) is being established as a non-profit organization to provide leadership and recognition in the new field of copier art.

At last we will have a network – a formal organization for exchange of information... works of art... job and exhibition opportunities... the pursuit of grants.

Above all, it is our intention to establish electrostatic art as a legitimate, valuable, serious – and collectible – new art form, itd. itd.

*

Uveče se pošteno napijem, posle svih lomova koje ovih dana doživljavam, i sat i po preko telefona lupetam s jednom poluknjiževnom budalom koju sam odavno prezreo. Po smehu kojim je prihvatio moje pijane „štosove“ videlo se da ga svojski zabavljam.

Kasno noću, pritisnut nesanicom i već otrežnjen, duboko sam mrzeo samog sebe.

Četvrtak, 11. mart 1982.

Ujutru kod doktora Đorđevića zatražim i dobijem uput za neuropsihijatra. Sa doktorom se uvek lepo ispričam. Moj je vršnjak, možda godinu dve dana stariji, ali izgleda mladalački. Njegov sport je pešačenje. Znamo se odavno, lečim se kod njega već 14 godina. Poznat je i u literarnim krugovima; prati književne večeri, čita knjige i u kontaktu je s mnogim piscima i kulturnim radnicima. Pita me da li sam čitao „Tren 2“ i kaže kako je ovih dana dobio celokpnog Isakovića na poklon od urednika „Prosvete“.

*

Nicola Frangione iz Monze šalje plakat sa internacionalne izložbe poštanske umetnosti koju je organizovao, svoju knjigu „Poesie visive... ecc“. I poziv da učestvujem u „The collective work of Mail-Art Mail-music“.

*

„TARGET: EARTH

Mail-Art exhibition opposing nuclear proliferation and militarism. Their causes and their motives... and promoting a non-nuclear future which celebrates LIFE.

This show will run in conjunction with larger 2-day event in downtown Los Angeles called TARGET L. A. The Art Survival in May 1982. sponsored by the Alliance for Survival.“

Izložbu pripremaju Neal Taylor i Lon Spiegelman.

*

Pojavile se „Književne novine“ s novom redakcijom, ali ne i novom konцепцијом, zapravo, opšti je utisak da su priično praznjikave.

*

U „Književnosti“ svi na bolovanju, od glavnog urednika, koji iz igalskog blata polemiše s ministrom Šuvarom povodom „Antibarbarusa“, do sekretarice Milice.

*

Nad prelomom „Književne reči“, razočaran i potišten povodom dve stranice posvećene signalizmu koje će se pojaviti u broju za dan dva. Po ko zna koji put, veštački je isforsirano prikazivanje signalizma kao pokreta isključivo vizuelnih istraživanja i vizuelne poezije. Tako će se još jednom potvrditi i onako kriva predstava o našem pokretu kod većine čitalaca, a to je upravo ono što sam ovom prilikom htio da izbegnem. Trebalo je uspostaviti bar kakvu takvu ravnotežu između verbalnih i vizuelnih radova. Zar signalizam nije svoja najdublja i najspektakularnija istraživanja (stohastička, kompjuterska i šatrovačka poezija), izvršio baš u jeziku? Intervencijama (smanjenje obima sa dogovorene četiri na dve strane, etc.), propuštena je šansa da se neke stvari i notorne zablude o signalizmu bar počnu ispravljati.

*

Moje kraljevstvo. Zvezde. Zvezde. Kišne kaluzine. Gugut gatalinki. Tamo gde vas nalazim. Anđeli. Otronice. Istorija nas uči. Bog je bez pamćenja. Ledeni vetrovi. Nedodirnuta energija. Prhnu ptice. Kapljice mleka. Omađijanost kretanjem. U krvu. U jeziku. Eli, Eli, lama sabahtam?

Petak, 12. mart 1982.

Prema pisanju dr Dragovana Šepića, nekadašnjeg Šubašićevog šefa Kabineta, Šubašić u početku nije htio da se prihvati uloge predsednika nove

jugoslovenske vlade. On je Idnu „objašnjavao potrebu da Srbin iz Srbije bude novi predsednik vlade, pozivajući se na 'važnost Srbije i srpskog naroda za Jugoslaviju', na borbe koje je srpski narod vodio poslednjih 150 godina za slobodu, posebno u prvom svjetskom ratu, i upozoravao na masakre, na stradanja Srba u sadašnjem ratu, što je sve imalo za posljedicu 'raspoloženje među srpskim masama protiv Jugoslavije' (...)".

*

Kod neuropsihijatra sretnem pesnika A. V. Pričamo o svojim porodičnim nevoljama, maloj penziji, lošem zdravlju, itd. U toj priči stignemo i do Terazija.

*

Radni dan Ajatolaha Homeinija, po rečima njegove kćerke:

„Ustaje u 7.30 i obično ne doručkuje, a kad doručkuje, onda to znači da piće samo čaj. Zatim od 8 do 12h prima goste, vodi državne poslove, razgovara, a onda, koliko mu to njegove 82 godine dozvoljavaju, šeta. Zatim se odmara pola časa, pa ponovo šeta. Po podne čita pisma, a uveče sluša radio-stanice. Leže kasno oko 11 časova. Malo spava – dva ili tri časa. Potom se moli sve do svanuća, pa se opet odmara oko dva časa, opet moli i počinje novi dan.“

*

Od Letopisa matice srpske:

„Poštovani druže Todoroviću,

Obaveštavamo Vas da se Uredništvo *Letopisa Matice Srpske* nije odlučilo da objavi Vaše priloge o signalističkoj poeziji.

Drugarski vas pozdravlja

Glavni urednik

Boško Ivkov“.

To je odgovor na pismo i priloge koje sam poslao još prošlog leta. Tekst „Signalizam u akciji“ već sam objavio u katalogu izložbe „Signalizam '81“ Šteta za radove Supeka, Mašića i Nade Marinković koji će se izgubiti, a dobar deo njih, posebno Nadini radovi su originalni (unikati).

*

Opako ime. Duša u medu. Kamen. *Trmka*. Iz žestoke oluje. *Rosište*. Kordiljeri. Grad smo *sagradiili*. Zamkove kristalne. Oko tvoje *glave*. Prah koji *svetli*. Pištanje ponoćnih čaplji. Prinčevi i *pesnici*.

Subota, 13. mart 1982.

Majda R, lepotica (muslimanka) s kojom sam pre osam godina na „Šantićevim večerima poezije“ proveo tri uzbudljiva dana u Mostaru, toliko divna da sam čak, na zaprepašćenje domaćina, odbio da odem u Počitelj samo da se ne bih ni trenutak rastajao od nje, došla je službeno u Beograd i javlja se telefonom. Želi da se vidimo. Nekad lepa sedamnaestogodišnjakinja sada sa 25 godina, verovatno rasna lepotica sa maznim glasom koji miluje i navodi na iskušenje, ali ipak za moj ukus malo previše sigurnim. Odbijam je smušeno izgoverajući se da se nećemo prepoznati, da sam ostareo itd... Sa po jednim hladnim zdravo i telefonskim klik! završava se ta za mene mala na rubu sećanja, a za nju, pošto je bila veoma mlada, možda značajna storija.

Dinki viteški i, ne znam ni sam zašto (jer tad nismo bili u braku), poma-lo pokajnički objašnjavam celu stvar. Doživljavam, nažalost, nerazumevanje, nepotrebnu scenu ljubomore, plač i mučninu koja će potrajati i narednih dana.

*

C. Goulart iz Amsterdama šalje svoju „handstamped post card“: „Thanks for mail. It's a nice catalogue. Keep in touch. Claudio“.

Poštanska karta, beli karton, išaran pečatom „EPHEMERAL“ koji se postepeno u jednom vertikalnom nizu gubi.

*

Zapadnonemački umetnik Bernd Lobach, s kojim sam i pre desetak godina imao srdačne odnose, moli me da pošaljem svoje postcards na izložbu poštanske umetnosti koju organizuje u Galerie fur Visuelle Erlebnisse, Cremlingen/Weddel.

*

Iz Pariza – Galerie Diagonale, 10 Bd. Edgar Quinet, poziva na izložbu s temom „Autobiographies“. Dostavljaju i jednu *carte postale* na kojoj treba intervenisati nekim „autobiografskim“ elementima: crtež, tekst, fotografija itd. i poslati im pre 10. aprila.

*

13. III 1982.

Poštovani druže Bandiću,

Želim da Vam se zahvalim na interesovanju i izvanrednoj podršci koju pružate mom radu i signalizmu. Povod je esej Vaše studentkinje M. K. koju ste Vi uputili na proučavanje ovog našeg stvaralačkog pokreta, a koji je objavljen u „Književnim novinama“ i veoma lepo primljen. Na neke pisce i

kritičare, po načinu i zrelosti kako je urađen, ovaj esej delovao je kao pravo otkrovenje. I sam nisam mogao verovati da se radi o tako mladoj osobi i maltene prvom njenom radu. Utoliko sam Vam zahvalniji što ste za prikaz signalizma i mog rada odabrali inteligentnu i veoma talentovanu osobu od koje se, po mom mišljenju, može dosta očekivati u našoj kulturi.

S nadom da ćemo se videti i porazgovarati, primite najtoplije pozdrave.

Miroslav Todorović

Nedelja, 14. mart 1982.

Kiša i prvi koraci proleća, ili barem njegov nagoveštaj, posle suve i hladne zime.

*

„Svi koji su na vlasti, pod izgovorom prevremenosti hoće da sakriju istinu – a to je nemoguće“ (iz intervjuva Vladimira Dedijera u subotnjem kulturnom dodatku „Politike“). Na kraju intervjuva govoreći o sadržaju trećeg i četvrtog toma „Priloga za biografiju“ Dedijer kaže: „Ne znam kome ide u račun da sada dovede u pitanje objavljivanje ovih knjiga?!”

Sve je to zabeleženo na devetoj i desetoj strani „Politike“ pod naslovom „Tito se nije bojao vaše istorije“. Na sedmoj strani istog lista međutim, može se pročitati saopštenje „Liburnije“ i „Mladosti“: „Treća i četvrta knjiga Dedijerovih *Priloga...* neće biti objavljene, autor je izneverio očekivanja izdavača“.

Ponedeljak, 15. mart 1982.

Dalji razvoj signalizma prema kosmičkom (mističkom) anarhizmu ili *apejronizmu*. Apejron kao osnovna pokretačka snaga kosmosa, beskraj stvaranja i razaranje upravljen u oba smera, i prema makrokosmosu i prema mikrokosmosu. Da to možda ne znači vraćanje na prvotnu, izvornu inspiraciju signalizma – kosmizam? Svakako, ali sa značajnim pomeranjem od scijentizma ka iracionalizmu i misticizmu.

*

Meseci kao dani; dani kao sati; sat kao tren.

*

Sreo Jocu Acina, impresioniran „Tekstumom“, sprema se da mi piše, kako sam kaže, „veliko eseističko pismo“.

*

Naša galaksija nije samo odašiljač (izvor) svetlosti, već, takođe, i izvor radio-talasa. Pretežni deo svetlosti dolazi sa zvezda, a ona je dobijena iz energije koju stvaraju nuklearni procesi unutar njih. Radio-talasi dolaze od vrlo brzih pozitrona i elektrona, koji se kreću u najvećem delu u magnetnom mehuru što okružuje galaksiju.

*

Gde je suština jezika?

*

„Jedan od problema kojim su se (...) bavili kasniji pitagorejci, bila je konstrukcija iracionalnih brojeva kao graničnih vrednosti naziva kontinuiranih razlomaka. Ipak, nikada nije bila formulisana potpuna aritmetička teorija ovog problema. Rezultat je toga da se proporcije nikada nisu mogle objasniti u aritmetičkim okvirima. Bilo je, naime, nemoguće dati numeričko ime iracionalnom ili nemerljivom broju.“

*

Pismo od Chuck Stakea iz Kanade. Koverat po običaju načičkan otisцима štambilja, nalepnicama, neobičnim markama. Jedna od štambilj poruka: REMEMBER: IT'S ALL A JOKE.

*

Seksualni čin: grozničava energija kojom plamti telo, žudeći za dodom, za stiskom. Onda užareni ponor vulve, blaga nesvestica pod moćnom eksplozijom čula. Da li je to sanjani let čoveka u Vaseljenu i njegov ponovni pad u krilo majke Zemlje?

Utorak, 16. mart 1982.

Jaša Ignjatović u svojim „Memoarima“ o Koderu: „Klasičnu književnost osobito je studirao. Valjda nije bilo štampanog članka grčkog kog nije čitao, ne samo čitao, već i citata napamet izvesti mogao. Kesnofon, Tukidud, svi redom. Omirovu *Ilijadu* gotovo je napamet znao, i đacima koji su hteli tumačio je. Od srpskih književnika najvećma je uvažavao Dositeja i Simu Sarajliju. Sarajliju je držao za najvećeg srpskog pesnika, i što se dubine tiče, sravnjivao ga je u mnogome sa Šekspirom, kog je kroz i unakrst pročitao i shvatio.“

*

Poštansku kartu s likom devojke u crvenoj bluzi (polaroid fotografija) šalje Gerardo Burmester iz Moia Portoa, Portugal.

*

Poziv iz Japana:

„Artist's Union is planning to publish the Mail Art Book. This book will be comprised of the Mail Art sent in from all over the world.

The book will be about as large as a telephone directory. To further complete this book. We'd like you to send your mail art to us. We will be receiving mail art until the end of July 1982.

We will leave the contents of the mail art totally up to you.

You are free to send in whatever you wish.

Please be sure to write: To Mail Art Book and write your name and address clearly.

Art Space 1-1 - 10 Roshien-guchi
Nishinomiya Japan

*

Tablica stresova

Tablica pokazuje koliko bodova vam donose različiti stresni događaji u toku života (Holmes-Raheova tablica)

1. Smrt bračnog druga	100
2. Razvod braka	73
3. Odvojen život od bračnog druga	65
4. Kazna zatvora	63
5. Smrt člana uže obitelji	63
6. Ozlijeda ili bolest	53
7. Sklapanje braka	50
8. Dobivanje otkaza na poslu	47
9. Pomirenje s bračnim drugom	45
10. Umirovljenje	45
11. Promjena zdravlja člana obitelji	44
12. Trudnoća	40
13. Seksualni problemi	39
14. Dolazak novog člana obitelji	39
15. Promjene na radnom mjestu	39
16. Promjene u finansijskom stanju	38
17. Smrt bliskog prijatelja	37
18. Promjena profesije	36
19. Promjena broja prepirki s bračnim drugom	35
20. Kredit veći od 20.000 novih dinara	31
21. Promjena odgovornosti na poslu	29
22. Sin ili kći napuštaju roditeljski dom	29
23. Teškoće s bliskim rođacima bračnog druga	29
24. Izuzetno veliki osobni uspjeh	28
25. Bračni drug se zapošljava ili gubi posao	26

26. Početak ili završetak školovanja	26
27. Promjena u standardu života	25
28. Promjena u ličnim navikama	24
29. Problemi s rukovodiocem	23
30. Promjene u radnom vremenu i uvjetima rada	20
31. Promjena mjesta boravka	20
32. Promjena škole	19
33. Promjena u navikama odmora	19
34. Promjena u društvenim aktivnostima	17
35. Krediti manji od 20.000 dinara	17
36. Promjena u navikama spavanja	16
37. Promjena u broju obiteljskih skupova	15
38. Promjena u ishrani	15
39. Letovanje	13
40. Praznična sezona	12
41. Manja povreda zakona	11

Zbrojite bodove koje ste dobili. Ako je zbroj manji od 150, ne prijeti vam nikakva opasnost. Ako imate između 150 i 300 bodova, opasnost da ćete oboljeti povećava se 50 posto. Rezultat veći od 300 bodova stavlja vas u kategoriju vrlo ugroženih osoba. U knjizi „Možete li doživjeti stotu?“ dr Woodruff kaže: „Ako se nalazite u kategoriji vrlo ugroženih osoba, morate biti krajnje oprezni, izbjegavati svaku promjenu u toku iduće godine i obratiti se liječniku i na najmanji znak bolesti“.

*

Uveče na književnoj večeri čukaričkih pisaca. Prekrasna galerija na Banovom brdu načičkana nekakvim kič apstraktnim slikama srednjeg i malog formata. Skupljeno društvo (publike je ovde, inače, neuobičajeno mnogo za literarno veče) uglavnom je penzionersko: domaćice, penzionirani prosvetni radnici, bivši sindikalci, pisci amateri od fabričkih radnika do univerzitetskih profesora. Svi se međusobno poznaju, toplo pozdravljaju, ljube kod susreta, i odjednom mi sve ovo liči na skup kakve krajnje zatucane verske sekte. Nivo književnih radova, naravno, bedan, u potpunom neskladu s lepom prostorijom, atmosferom koja se stvara oko literature, posebno poezije. Glavnu reč vodi Š., on je za sve njih vrhovni književni kritičar, perjanica. U ugлу galerije mali, izdignuti podijum, tu su đakonije (piće i ostalo) koje donosi slavljenik pesnik, pisac o čijem se delu govori. Kod Š-a nema ništa bez ovih đakonija. Kada pominje književne večeri, čukaričke ili neke druge, Š. ih se, uglavnom, seća i razvrstava ih po vrednosti, i po tome kako su uspele, prema količini i vrsti posluženja. Po njegovom pričanju za sada je još ostalo neprevaziđeno neko književno veče u GSP-u sa brdima ēvapa koje na kraju, i pored sveg ždranja, ješni „pesnici“ i „poklonici poezije“ ipak nisu uspeli da pojedu.

Ovde je uobičajeno zakašnjenje od 15 minuta iako je galerija odavno puna. Š. se po treći put penje na podijum i naliva vinjakom. Onda otvara književno veče. Prvo pozdravlja goste: nekog profesora univerziteta, pa uvaženog doktora urologa iz obližnjeg doma zdravlja, a onda moju malenkost, „osnivača signalizma o kome danas pišu mnogi svetski estetičari“. Savijam se i smanjujem na stolici, u zemlju da propadnem.

Veče počinje: kritičar, pa pesnik, pa drugi kritičar sve u svemu oko 45 minuta. Š. ovde trijumfalno prekida seansu rečima: „A sad, pre diskusije, mala pauza – posluženje osveženje“.

Dve devojke s podijuma iznose sok i vinjak.

Iskoristim ovu priliku da, dok se ljubitelji poezije pred „diskusiju“ okrepljuju, neprimetno odmaglim.

Sreda, 17. mart 1982.

JAT AIR LIFT – Kina

Novi program: 8-dnevni, 4, 11, 18. i 14. april. 15-dnevni 11. i 25. april, cena 47.500 dinara.

*

U Zagrebu se pojavio prvi broj nove serije književnog časopisa „Republika“. Uređuje ga nova redakcija u sastavu: Tito Bilopavlović, Branimir Bošnjak, Dalibor Cvitan i Alojz Majetić. Glavni i odgovorni urednik je poznati pesnik i kritičar mlade generacije Branko Maleš.

*

„Hruščov nije nikada skrivaо stvarnost i govorio nam je o zbivanjima u njegovoj zemlji bez i najmanje sustezanja, zbumjenosti ili osjećaja. Na primjer, potanko nam je ispričao kako je novo rukovodstvo poslije Staljina maknulo šefa tajne policije Lavrenta Beriju.

Očigledno je Berija bio skupio mnogo dokaznog materijala, fotografija i magnetofonskih snimaka o nedjelima i devijacijama svih članova sovjetskog rukovodstva.

Bilo je nemoguće uhapsiti ga ili ubiti, pričao nam je Hruščov, jer su njebove oči bile posvuda a njegovi su špijuni pratili svaki pokret i registrirali svaku riječ i postupak. Naposljeku se odlučilo sazvati Politbiro Centralnog komiteta na redovitu sjednicu. Berija je bio prisutan kao član Politbiroa. Članovi Politbiroa okupili su se oko stola za konferencije a zatim su zaključali sva vrata. Na znak svi su ustali i krenuli ravno prema Beriji, zgrabili ga za vrat i zadavili.“

(Iz Sadatovih memoara)

*

Uveče opet razgovor s Milivojem oko njegove knjige „O signalizmu“, koju treba da započne. Namerava da uzme višemesečno bolovanje i da kreće s radom. Računa i na moju pomoć.

*

Izgubljeni *raj*. Sonetna bajka. *U rastvoru lužine*. Gde si ti? Dan *osvane*. Smeši se protoplazma. Sunce pojede *Zemlju*. Devet zvezda. Iz zveri. *Izlazi*.

Četvrtak, 18. mart 1982.

U knjižari *Matrice srpske* na studentskom trgu preturam po hrpi brojnih časopisa koje ova knjižara drži. Prelistavam i najnoviji januarski broj *Letopisa*, koji, inače, dobijam i nemam nameru da ga kupim. Odjednom među prikazima naslov „Signalizam danas i ovde“. O „Agolu“ piše Živan S. Živković, ime za koje prvi put čujem. U belešci „Autori letopisa“ stoji da je rođen 1952. u Novim Karlovcima kod Indije, da živi u Beogradu i da objavljuje radove iz književne istorije i književnu kritiku.

Prikaz simpatično napisan (možda prvenac) u oceni, (ako ja o tome smem da sudim), siguran i objektivan. Ovaj drugi (posle „Književnih novina“) iznenadni i iznenadujući prikaz signalizma i mog rada od strane nepoznatih i mlađih ljudi uverava da posao koji radim nije uzaludan i da će od strane ovih što dolaze biti mnogo bolje prihvaćen i vrednovan.

*

PILING Otklanjanje izumrlih ćelija

„Piling je terapeutski ili kozmetički metod, koji se primenjuje na kožnim klinikama i u kozmetičkim salonima. Potiče od glagola pil – što znači ljuštiti ili odstranjivati slojeve kože. Dubina zavisi od vrste pilinga. Inače, piling je bio poznat još u devetnaestom veku. Prvo ga je primenjivao bečki dermatolog Una, a kasnije su ga otkupili Amerikanci od poznate francuske glumice Polet Durval, koja je imala svoju kliniku na periferiji Pariza. Kasnije piling biva prihvaćen u Evropi, kako kod dermatologa tako i kod kozmetičara. Otklanja fleke, akne i ožiljke. Danas je široko primenjen u kozmetici. Postoji medicinski i kozmetički piling, dubinski i površinski.“

Medicinski piling –

Primenjuje se na kožnim klinikama i kod operacija plastične hirurgije na bolesnoj koži. Može da bude hemijski ili mehanički.

Kozmetički piling –

Površinski, primenjuje se na zdravoj koži, kao sastavni deo kozmetičke nege. Može biti u kremu, prahu ili tečni. Površinskim pilingom odstranjuje se gornji sloj kože i na taj način ona bolje asporbuje preparate.

Blic piling –

Površinski, primenjuje se posle čišćenja i skida se mikromasažom, osvežava lice. Može se koristiti kod svakog tretmana.

Dubinski piling –

Je stari metod, jer su žene oduvek težile da odstrane fleke, ublaže ožiljke i bore, kako bi izgledale mlade. Dubinskim pilingom skida se površinski sloj epiderma (dubina deblijine flis papira), zajedno sa slojem epiderma skidaju se fleke, ožiljci se ublažavaju a takođe i bore. Tretman traje od 5 do 7 dana, a zahteva mirovanje kože. Može se primenjivati dva puta godišnje, u proleće i u jesen. Koža treba da bude prethodno dobro očišćena od mitisera. Posle pilinga preporučuju se biološki preparati i specijalne biljne maske.

Ova vrsta pilinga preporučuje se posebno kod lečenja fleka i posle lečenja akni. Daje dobre rezultate.

*

STUDIO B – PRVI PROGRAM

5.00	I dalje smo sa vama
5.30	Beograd pre 30 godina
6.30	Sportski dnevnik
7.15	Beograde, dobro jutro
7.30	Beogradska razglednica
12.05	Mini diskomer
12.50	Beograd pre 30 godina
13.05	Mladi novi svet
13.30	Ploče iz naših i zloga
14.05	Fontana
16.05	Na beogradskim talasima
19.05	Sabor
20.05	Vibracije
13.05	Noćni program
01.05	Pesma za treću smenu

*

POIESIS – centro documentario della sperimentazione poetica.
Alatri, 27. febbraio 1982.

My Dear,

I am arranging with Enzo Miglietta an exhibition called „Figura/Partitura“ (Figure/Score) to the Poetry Laboratory in Novoli (Lecce).

The show wants to place its attention in the role that the shapes of the images (figures) undertake in the „reading“ of a visual text and, then, the direct influence that the image exerts over the sound dimension (in the right moment when the text – poem) score – is performed.

For this reason I pray you to send me works (at most cm. 50 by 70) where the interaction figure/writing and the report score/reading are particularly significant in this way.

The exhibition will take place at the end of April and will be re-proposed in the show room of the Liceo Artistico Statale „Anton Giulio Bragalia“ in Frosinone at a date to be fixed.

Materials must be sent no later than 31th March 1982.

Counting on your collaboration, I thank you in advance.

Best wishes

Giovanni Fontana

P. S.

Each author will receive the catalogue of the exhibition.

*

„Schwitters je, od svih umetnika Dade bio najneumorniji. Njegovim zlaganjem je u Hanoveru umetnost neograničeno postojala: dvadeset četiri časa dnevno. Sve je odmah realizovao i ostajao pri svojim realizacijama. Bio je povezan s Baaderom. 'Ja kujem svoje slike', objašnjavao je on. Rezultat njegovog rada predstavljale su takozvane 'merz' slike /naziv je izведен od komercijalne banke – Commerzbank). Merc se zvao i njegov časopis. Takođe je izdavao mape i pesme. Poznata je njegova pesma 'Ana cvet', dok je stih: 'Ana ti izgledaš otpozadi kao spreda', postao poslovičan. (...) Držao je predavanja o umetnosti i putovao po zemlji sa velikim mapama punim kolaža koje je prodavao po 20 maraka. Visok dva metra, duhovit, pun neočekivanih upadica, spontan, nabijen aktivnošću koja nije nikada popustila, predstavljao je jedan Dada pokret za sebe.“

Petak, 19. mart 1982.

Kiša i košava. Viktor ide na dvonedeljnu „nastavu u prirodi“ u Šuplju stenu kraj Avale. Gužva, nervoza, zabrinutost. U stanu bez deteta, već posle pola sata, odvratan osećaj praznine.

*

Američki „Viking“ s Marsa je poslao jedno sasvim slučajno ali veoma važno otkriće: ako se Marsovom tlu dodaje voda ono oslobađa kiseonik.

*

„Jezik nije nikad monolitičan; njegov sveukupni kod uključuje niz potkodova. Pitanje pravila transformacije optimalnog, eksplisitnog jezgra koda u potkodove raznog stepena eliptičnosti kao i poređenje tih potkodova s obzirom na količinu date informacije, sve to zahteva i lingvističko i tehničko ispitivanje. *Konvertibilni kod jezika*, sa svim njegovim fluktuacijama iz jednog potkoda u drugi i sa svim tekućim promenama kroz koje taj kod prolazi, treba da bude zajednički i sveobuhvatno opisan sredstvima lingvistike i teorije komunikacije.“

(Jakobson)

*

BIBLIOTECA CIVICA
"Martiri della Loggia"
CAPRIOLI

The Town-library of Capriolo with the co-operation of:

- Bruno Chiarlane (Workarea of Arzago d'Adda), Emilio Morandi (Artestudio di Ponte Nossa), Ruggero Maggi of Milan and Sever Rossi of Capriolo, is going to organize for the months of May/June 1982 a Mail-Art exhibition on "CHRIST, REVOLUTION/INVOLUTION"

Works, size 20 x 30 cm., must be sent to:

- SEVER ROSSI
Via Chiesa 10/A
25031 - CAPRIOLI (BRESCIA) - ITALIA

The manifestation on Christ, Revolution/Involution, is organized at an international level and besides Mail-Art exhibition, will suggest a seminar on Christ Led by well-known scholars as well as concerts, theatre-performances and film-shows by various authors.

Mail-Art exhibition will be opened on 29th May and will end on 15th June, afterwards the works will be set in a room of the Library in permanent exhibition.

The whole manifestation will be presented to the press on 16th May, and it will be advertised by daily-press, magazines, radio, private TV as well as by wall-posters and road-posters.

In reasonable short time catalogue and press-articles relevant to the manifestation will be sent to the participants.

- Size 20 x 30 cm.
- Maturity day: 15th May 1982
- Address: SEVER ROSSI
Via Chiesa 10/A
25031 CAPRIOLI (BRESCIA) - ITALIA

*

Piće je čudesni dar prirode, magična moć uznesenja i zaborava.

*

Prema mišljenju američke novolevičarke Suzan Zontag koje prenosi „NIN“, „između fašizma i komunizma nema razlike“. Za nju je, zapravo, „komunizam još strašniji jer u gušenju slobode i čovekovog dostojanstva postiže ono što fašizmu ne polazi za rukom“. Komunizam je, po S. Zontag, „uspešni fašizam, fašizam s ljudskim likom.“

*

Razgovor (telefonom) sa Biserkom Rajčić o Kornhauzeru i književnoj (kulturnoj) situaciji u Poljskoj. Kaže da su se, tek sada, pojavila dva tri književna časopisa, među njima i „Literatura na świecie“, ali da ni na šta ne liče, pogotovu ne na ono što su bili, i kako su izgledali ranije.

*

Ko *pčele* iz saća. Metal. *Oblaci*. Na mojim stopama. Ožiljenica. *Žarne životinje*. Svih sedam. Sa izjedenim srcem. Gde su *rastilišta*? Nabrekle žile. *Ognjeni krpelji*. U zaboravljenom lavirintu. Tu steže *mraz*. Pobesnela *uspavanka*. Tvoj je plod popljuvan. S mržnjom u mošnicama. *Demoni Vavilona*. Teče *govor*. Kroz gorka *mora*. Preko vučjeg brvna. Razmeđuje svet.

Subota, 20. mart 1982.

Poslednji dan zime.

Ujutru bol u predelu grudnog koša, utrnulost leve ruke, mala nesvestica, strah. Jedini pravi lek dobri gutljaji klekovače.

*

Prema Predragu Matevejeviću „Krležina hronologija“ Stanka Lasića po svojoj koncepciji najbliža je Sartrovom delu „Flober – porodični idiot“, gde je učinjen pokušaj da se „totaliziraju egzistencijalna određenja i stvaralački projekti“.

*

Poznati pisac naučno fantastičnih dela H. DŽ. Vels izuzetno je privlačio žene. Znatiželjni Somerset Mom želeo je da zna zašto. Kada je upitao Velsove obožavateljke one su odgovorile da je to zbog njegovog mirisa.

Odnedavno se u Engleskoj proizvode aerosol sprej i parfemi, koji sadrže akva androstenol, uz reklamu da će muškarce učiniti neodoljivim za žene. Androstenol je feromon – „hemski prenosilac poruka“ – koji oslobađa

vepar, a ima direktni uticaj na seksualnu prijemčivost krmače. On se nalazi i u ljudskom znoju.

*

ОБАВЕШТЕЊЕ

Радним људима и грађанима о изборима и начину гласања на дан 21. марта 1982. године

У недељу, на дан 21. марта 1982. године, сви радни људи и грађани са навршених 18 година живота који имају пребивалиште на територији општине Вождовац:

1. Бирају две делегације у својој месној заједници и то: једну делегацију за скупштине свих друштвено-политичких заједница и једну делегацију за скупштине самоуправних интересних заједница у области материјалне производње (путна привреда, водопривреда, ПТТ саобраћај) и запошљавања [гласачки листић жуте боје];

2. Бирају онолики број савета јединица у својој месној заједници колико је Статутом те месне заједнице утврђено (могу бити утврђени следећи савет јединица: Савет јединице за друштвено бригу о деци, Савет јединице за основно образовање, Савет јединице за културу, Савет јединице за физичку културу, Савет јединице за здравствену заштиту, Савет јединице за социјалну заштиту, Савет јединице за комуналне делатности. Међутим, дозвољено је и њихово спајање, тако да више савета јединица могу бити заједно у једном, што се утврђује Статутом месних заједница) [гласачки листић беле боје].

3. Изјашњавају се о избору кандидата за делегате у Друштвено-политичко веће Скупштине општине Вождовац. [гласачки листић розе боје]

Nedelja, 21. mart 1982.

Putovanje autobusom u Bijeljinu, ne tako naporno i teško kao poslednje dve tri godine.

*

Kineski katolički biskupi optužili papu za „klevetu“ i „vredjanje boga“.

*

„U kosmičkim prostranstvima možda postoje druge civilizacije, starije i razvijenije od naše. Zar u tom slučaju nije logična misao da su one već posetile? Da li se to stvarno ikada dogodilo? Od 1974. godine bilo je na stotine izveštaja o neidentifikovanim letećim objektima. Međutim, definitivnih materijalnih dokaza nema.“

*

Posle oštре kritike u Poljskoj raspušten Savez novinara.

Ponedeljak, 22. mart 1982.

Novoizgrađena bijeljinska biblioteka „Filip Višnjić“, koja uskoro treba da se otvori, ima fascinantni standard i uslove za rad, po onome što sam nakratko video, bolje nego Narodna biblioteka u Beogradu.

*

„Ko je Amnesty International?

Ova organizacija prema svom statutu, ima dalekosežne humanitarne ciljeve. U svoje redove uspela je da okupi i izvestan broj poznatih javnih radnika u čije namere ne treba sumnjati. Između ostalog, dobila je određena međunarodna priznanja među kojima i Nobelovu nagradu za mir.

Grupa profesionalaca, međutim, koja praktično rukovodi aktivnostima Amnesty Internationala, bez obzira na visoke principe u koje se zaklinje, u odnosu na mnoge zemlje, u prvom redu socijalističke, nije dobronamerna. To, očito potvrđuje i publikacija o našoj zemlji. U njoj se činjenice prikazuju jednostrano ili netačno, a nesporno je i nastojanje da se obezvredi naš društveno-politički sistem, rad pravosudnih organa a Jugoslavija prikazuje kao zemlja koja se represijom obračunava sa neistomišljenicima. (...)

Predstavnici Amnesty Internationala su u više navrata boravili u Jugoslaviji. Omogućeno im je da posete nekoliko kazneno-popravnih domova i da razgovaraju s političkim zatvorenicima koje su sami izabrali. Savezni javni tužilac ih je lično primio u dva navrata i detaljno i dugo razgovarao o svemu što ih je interesovalo. I posle tih razgovora ostali su, međutim, otvoreni neki nesporazumi.

Amnesty International, koja se deklariše kao međunarodna organizacija za zaštitu ljudskih prava, a kao svoj osnovni cilj ističe oslobođanje takozvanih „zatvorenika savesti“, tražila je pismeno, u razgovorima i u svojoj publikaciji ukidanje nekoliko važnih članova Krivičnog zakona. Reč je o onim članovima koji se tiču kontrarevolucionarnog napada uperenog protiv države, ugrožavanja teritorijalnog integriteta i nezavisnosti države, udruživanja protiv naroda i države, a u prvom redu tražila je ukidanje krivičnog dela neprijateljske propagande.

Pomenuta krivična dela, kako tvrdi AI, omogućuju zatvaranje naših građana zbog kritike zvaničnih institucija ili prakse ili zbog neslaganja sa ustanovljenom vlašću. Oni tvrde da naši zatvorenici uopšte nisu optuženi za nasilje već jedino za širenje ideja ili informacija u kojima se kritikuje vlast.“

(„Politika“)

*

Budimpeštanski mejlartista Lengyel Andras šalje kartu načičkanu pečatima i markama: *cloud stamp, estra stamp*, itd.

Dear Miroljub Todorović,

I was got Yours „Stamp“ catalogue. Many thanks for it.

Best wishes

Yours Andras.

Na poštanskoj karti je, inače, izuzetno lepo smišljen i reprodukovani pečat od voska sa uzdužnim zeleno-crveno-belim vrpcama.

*

Pismo iz Amerike od gospođe Jean Brown koja drži poznati arhiv avangarde. Pismo je opet pisano rukom i nečitljivo kao i ono pre godinu dana. Vidim da se zahvaljuje na nekom „Signalist material“ koji je dobila, hvali ga: „It is extraordinary fine work“. Pretpostavljam da se radi o „Textumu“, pošto sam pre više meseci izdavaču dao adresu arhiva da joj knjigu pošalje.

*

U pariskom Boburu otvorena je prošlog meseca retrospektivna izložba Džeksona Poloka (Jackson Pollock) začetnika i najistaknutijeg predstavnika apstraktнog ekspresionizma. Posle dugog traganja, Polok 1940. godine odbacuje štafelaj i počinje da slika na platnu razapetom na podu, sredstvima koja mu dođu pod ruku. Najčešće samo prosipa boju iz kutije ili tube, retko upotrebljava četkicu, koristeći svoje prste u razmazivanju boje, itd.

*

Prema američkom naučniku Karlu Seganu traganje za vanzemaljskim civilizacijama nije ništa drugo do traganje za odgovorom na pitanje – Ko smo mi?

Utorak, 23. mart 1982.

Poseta Viktoru u „Šupljoj steni“. Šuma s bungalovima (po troje u sobi), tereni za sport, bazen. Sve je to lepo, đački, ferijalno, ali u nevreme. Napolju je hladno. Prekjuče je ovde u podnožju planine, čak padaо sneg.

*

Javlja se dopisnicom Klaus Groh.

*

Karl Kempton, urednik časopisa „Kaldron“ iz Grover City-ja (SAD) poziva na izložbu „Visual Poetry & Language Art“. Radove treba poslati do 15. jula a izložba će biti održana od 1. avgusta do 15. septembra ove godine.

„Quality work only, all media. All work will be displayed, no work returned but will be placed in the KALDRON ARCHIVE. Work will be considered for publication in KALDRON. All participants will receive a copy of KALDRON. Works will be displayed in the windows or on the walls of A HOLE IN THE SKY OR THE CREATIVE URGE.“

*

Steen Móller Rasmussen iz Danske traži da mu pošaljem jedan slajd veličine 24x36 mm za izložbu „Mail Art Slide“ i knjigu koju povodom te akcije priprema.

*

„Sada poznajem svoj put, unatrag i unaprijed.

U mom začetku već su bila mrtva tkiva, širila su se u živom ustrojstvu, uskoro će prevladati. A kad umrem, ostat će u meni živih predjela, u meni mrtvom nešto živog tkiva. I dugo još ono će tinjati, dok sasvim ne utrne dok ne strunem, da se prometnem u što sam bio od čega jesam, da od mojeg gnoja bude tmurna zemlja, klasje ili loza.

Sad poznajem svoj put, unatrag i unaprijed: u mijeni tvari uvijek drugi oblik.“

(Dubravko Horvatić)

*

Meksikanac Cesar Espinosa šalje poštansku kartu naslovljenu „Euroshima, mon amour“ sa stilizovanim crtežom jedne atomske bombe uz molbu da na praznom, slobodnom prostoru karte intervenišem i vratim mu je.

Uz kartu Espinosa dostavlja i mali biltén „sellografias“ no 1 sa brojnim porukama u stilu „Euroshima“, kolažima i pečatima. Na poslednjoj (četvrtoj) strani bilténa može se pročitati: !VIVA POLONIA, LIBRE Y SOCIALISTA! NO INTERVENCION

*

Sa pesnikom Lj. J. (koji je već četvrtu godinu upokojen), u velikoj sam zgradi baroknog izgleda na samoj ivici strmoglave klisure. Ta klisura veoma je slična Sićevačkoj klisuri kod Niša, koja je na mene još u gimnazijskim danima (pogled sa litice na reku), ostavila neizbrisiv utisak.

Dan je prepun sunca i svetlosti što preplavljuje sobu u kojoj se nalazimo. Nasred sobe je prostran sto kraj kog nas dvojica stojimo uzbudjeni, stvaralački zaneseni, zasukanih rukava, grozničavo meseći rukama gomilu smeđe mase sa priyatnim mirisom i ukusom čokolade. Od te smese, (kao deca kada se igraju u blatu ili pesku), pokušavamo da napravimo maketu zgrade u kojoj smo se zadesili. Povremeno prekidamo rad i upuštamo se u žustru raspravu oko svakog detalja naše tvorevine.

*

„Jasno video noćas, budeći se iz grozničavog sna da se oslobođim, jasno video fantastičnost sna u njegovoj tako jednostavnoj prirodi.“

(Valeri)

Sreda, 24. mart 1982.

Iz Barselone veliki, lep katalog povodom izložbe „LLIBRES D'ARTISTA / ARTIST'S BOOKS“ koja je održana u galeriji/arhivu „METRONOM“ od 6. oktobra do 5. novembra 1981. godine. Direktor (ili vlasnik) ove kulturne ustanove Rafael Tous i pre dve godine (1980) organizovao je veoma uspelu izložbu mejl arta.

Na izložbi „Libres d'artista / artist's books“ učestvovalo je preko 800 učesnika sa oko 2.000 „knjiga“. Tekstove na katalonskom i engleskom jeziku objavljuju: Rafael Tous, Ulises Carrión, Jose Luis Mata i Guy Schraenen.

Ovom prilikom poslao sam knjižicu „Fortran“ (original) načinjenu, samo za ovu akciju, od nekoliko raznobojnih kompjuterskih kartica. Knjižica je u katalogu reproducovana na strani 117 pod rednim brojem 624.

*

Artfoot iz Peralte (Peralta) Berk. Ca, USA, zahvaljuje na katalogu „Artist's Postage Stamps“ i poziva na neki svoj telefo-šou.

*

Materijali sa izložbe „Artista professione uomo“, održane od 6. do 13. marta 1982. u Studio D'Antonio u Salernu. Ovo je već druga (ili treća) izložba pod istim nazivom koju organizuje Bruno Chiaralone, a na kojoj učestvujem.

*

„Na pitanje o suštini stvaralačkog, psihološke zakonitosti koje se nalaze kod pisaca literarnih umetničkih dela mogu se, isto tako, dokazati analizom bilo koga.“

(Hartman)

*

Iz brojnih papira i knjiga iznenada isplivava ovaj manifest poljskog umetnika Pawela Petasza, koji mi je poslao još pre tri godine dok sam za „Delen“ pripremao „Mail Art, Mail Poetry“.

the ten theses typed here by myself for Miroljub because of lack of the book wherein they were beautifully printed also by myself with "little printer" set.(1978)

0. If art is crown of intellect my theory or reflection is possible in art language ONLY.
1. Art is the area of intellectual creation manifesting itself in various media, the highest human activity.
2. Designation "art" is senseless, with its all baggage of handiness and somersaults /historical baggage I mean/" but it cannot be helped.
3. Generally: the conceiving of art develops unstably. For simplicity - history sets a net of partitions on this development and adds labels.
4. Art facts from the past are understandable by actualised meaning only /it is inherent in each of them as they exist still now/
5. Any single art fact as a process follows any true-to-the-actual-art-meaning scheme.
6. In practice there art facts:
 - a.which are possible by one's personal participation only (defined place and time) /e.g. happening/
 - b.which are or will be /as the technology develops/ to be recorded and reproduced in any place and time./e.g.any video made of any happening is another piece of art than that happening itself, but any video made of any happening made specially for that video only - the same./
7. Art is comprehensible for artists only. How can an eunuch comprehend Casanova?
8. Ideal situation: everybody is artist - everybody is receiver.
(naturally: the ideal situation is this one which will never be realised at all, but it fixes the direction)"
9. The general aim of art is to develop notion "human being"
(sorry, I missed one point)
8. Artist is not a profession. This is the attitude of mind and depends on one's choice.

(ad 10 - every activity could reach any "art" degree, eg: art of cooking, art of teaching, art of jumping etc.etc.
the Art I'm thinking about is just art of art...//so of all arts)
(It seems to be more than a play of words)

with best regards
Yours
Rudi J.

(PS - ad 6. Main art is just between. It depends on one's own point of view if closer to first hand or the second one.)

Petak, 26. mart 1982.

London: pregovaranje, ali samo s pozicija sile.

*

THE MOTHER'S DAY SHOW:
Myths and Realities of Motherhood.

Deadline: April 23. All work displayed, no returns. Catalogue to all participants. Send work to:

K. Thompson
3572 Madison st.
Carlsbad CA 92008

*

Knjiga vizuelne poezije „Le lamie del labirinto“, autor Giovanni Fontana dott. arch. rođen 1946, radi u pozorištu kao scenograf, muzičar, režiser i pisac tekstova. Do sada je objavio više zbirki vizuelne i foničke poezije. Predgovor u knjizi Arrigo Lora-Totino.

*

Kapsula betakarotina sadržanog u šargarepi sprečava pojavu raka na plućima, dok jedan aspirin svaki drugi dan pouzdano štiti od srčanog udara. Ove tvrdnje izneo je u svojoj studiji profesor Harvardske medicinske škole u Bostonu Čarls Henekens.

*

Tako, ukratko, ideja koju imamo u duhu, kad se usporedi s idejom koju imamo o tijelu, izgleda ovako: supstancija duha nam je nepoznata, a jednakom nam je nepoznata supstancija tijela.“

(Džon Lok)

Subota, 27. mart 1982.

Od Šandora Gogoljaka i Mikloša Mesaroša vizuelna poezija za izložbu „Signalistička istraživanja“.

*

Matt Svetich iz Portlanda dostavlja čitavu hrpu svojih neodadaističkih radova, zahvalan što je primio katalog „Artist's Postage Stamps“.

*

Iz Kelna Geza Perneczky šalje svoje publikacije: „Breakage“, „International stamps“, „Isolated“ i „International Stamps“ no. 2 za razmenu.

*

Popodne kod Viktora u „Šupljoj steni“. On kaže da mu je tamo toliko lepo da bi ostao hiljadu dana.

*

Prema mađarskom kritičaru Đerđu Šapiru, koji je napisao obimnu knjigu o Miroslavu Krleži, Krleža je u „Dnevniku“ ostvario kompletno životno delo, koje je, možda, i najznačajnije, jer u njemu on nije razmišljao o čitaočima i žanrovskim šemama. Krleža, po ovom kritičaru, svojim „Dnevnikom“ ispisuje celokupnu istoriju dvadesetog veka, posebno njegovu kulturnu istoriju.

*

„Posmatraj s kakvom brzinom odlazi i iščezava, posle kratkog i neodređenog toka, sve što postoji i što se rađa, jer materija teče neprestano kao neka ogromna reka.“

(Marko Aurelije)

Ponedeljak, 29. mart 1982.

Dogovor sa Slavkom Timotijevićem iz „Srećne galerije“ za organizovanje jedne internacionalne izložbe gde bi se prikazale „Artist's Books“. Poziv bismo poslali već u maju, dok bi izložba bila krajem godine, u decembru.

*

U poslednjem broju kanadskog *Parallelogramme*-a obaveštenje da poznati vizuelni pesnik John Furnival, koji živi u Rooksmoor House, Woodchester, Glos, England, pravi veliki zid oko svoje kuće. Ovo ne bi bilo ništa neobično da John Furnival ne moli vizuelne pesnike, mejlartiste i ostale umetnike iz celog sveta da mu pošalju po jedan kamen. Furnival obećava da će kamen ugraditi u zid, snimiti ga i onome od koga ga je dobio poslati fotografiju ovog „umetničkog predmeta“ u novom ambijentu.

*

„Tako je Mao Cedung, otac kineske komunističke revolucije, čovek koji je uzdrmao svoj narod pokušavajući da ostvari doktrinarno čistunstvo, ulagao posebne napore da pokaže kako su parole naškrabane na zidovima širom Kine bile beznačajne što se spoljne politike tiče i da su u spoljnoj politici nacionalni interesi važniji od ideoloških razlika.“

(Iz Kisindžerovih memoara)

*

Kućnu književnost, prema nekim teoretičarima, možemo podeliti na *oficijelnu*: prepiska, dokumenti (testamenti, zaveštanja), spomenari itd. i *neoficijelnu*: dnevničici, ispovesti, beleške, zbornici i kolaži s različitim isečcima iz novina i slično.

*

Edgar Allen Bushmiller iz Norfolka, SAD, traži da mu se pošalje bilo kakva dokumentacija o UFO fenomenu (fotografija, opis, tekst, itd.). On sve to arhivira a kasnije će objaviti i knjigu.

*

Gete je u svojoj radnoj sobi, sa malom priručnom bibliotekom, pisao stojeći za pultom.

*

Ćutanje najčešće ne može da računa s večnošću.

*

Zaboravljaš jezik. Vreme se vraća. Natrag. Gorske livade. Ili *revijem*. Gnojidba cvetova. *Razorio si mravinjak*. Zev *nesanice*. Jaguar. Tone u plamen. Majka. *Mleko*.

Utorak, 30. mart 1982.

Podsetnik za ovaj i neke od sledećih dana:

1. Telefonirati u „K. novine“ Lj. Šop – nisu poslali honorar.
2. Telefonirati Tešiću u „K. reč“ (honorar).
3. Supek će nazvati telefonom iz Odžaka u 12 h. (Dobrinjska).
4. Slobodan – fotografije – „Dušanov grad“ (kafana u 13 h.)
5. Pismo za Slavka – (Artist's Books).
6. Pripremiti i poslati radeve za izložbe po pozivima koji su u međuvremenu stigli.
7. Poslati knjigu „Signal-Art“ i katalog „Mail-Art“ još nekim inostranim prijateljima: Sohm, Barroni, Gerz, Blaine, Borillo.
8. Napomenuti M. da plati honorar iz „Rada“.
9. Pronaći tekst Matea D'Ambrosia za „Delo“.
10. Razgovarati s Aćinom.
11. Otići do Osnovnog suda udruženog rada.

*

U Briselu je svečano proslavljen 25. godišnjica Evropske zajednice. Zajednicu, inače, trenutno karakteriše duboka ekomska kriza sa rekordnim brojem nezaposlenih od blizu 11 miliona ljudi.

*

Organizmi izloženi stresu manje su otporni na rak ili kancerozni proces koji je već započeo, smatra grupa američkih naučnika. Posle višegodišnjih

opita na životinjama ovi istraživači došli su do zaključaka da prirodni odbrambeni mehanizmi znatno slabe u organizmu koji je izložen stresu i ćelije raka u takvom organizmu imaju plodnije „tle“ za razmnožavanje.

*

Gaspari Walter šalje broj 3 svog andergraund časopisa „Fetiche Journal“ i zahvaljuje na radovima koje sam mu poslao. U ovom broju objavljaju: L. Pignotti, M. Perfetti, P. Vangelisti, G. Guerini, D. Ogaz, M. Klivar, E. E. Cummings, M. Pachetti, E. Minarelli, D. Albrecht i drugi. Na koricama, prednja strana: Lon Spiegelman, zadnja strana T. Schultz.

*

Da pojedine reči sopstvenog jezika mogu iz nekih razloga, ne baš savsim i do kraja jasnih, da budu teško prihvatljive i svarljive pokazuju i ovi primeri.

U svojoj nedugoj činovničkoj karijeri zgadila mi se u zakonima, službenim aktima i drugim sličnim spisima često rabljena reč *zaživeti*. Tu reč, koju su u svojoj jezikotvoračkoj nemoći najverovatnije sklepali pravnici, toliko nisam mogao da podnesem da sam ugledavši je stvarno dobijao grčeve u stomaku i nagon za povraćanjem.

Druga reč, koja mi takođe maksimalno ide na živce je *ponad*. Ona se često sreće u literaturi, posebno u poeziji. Onog momenta kad je u pesmi primetim završavam čitanje. Ta reč u mojoj otrovno-kritičkoj svesti briše sve ranije, makar i dobre stihove iz pesme, a autor, često nepravedno, biva okvalifikovan kao trećeražredni pesnik.

Sreda, 31. mart 1982.

Još jednom kod Viktora u podnožje Avale. On već oseća nostalгију за kućom.

*

U Dobrinjskoj iznenadna poseta jedne Kanađanke. Pokazuje mi informaciju o „Signalističkom dokumentacionom centru“ koja je objavljena u jednom od prošlogodišnjih brojeva „Parallelogramme-a“. Kaže da je u prolazu i da je šalje jedan njen prijatelj (Laban ili nešto slično) konkretni pesnik, Kanadjanin ukrajinskog porekla, koji je zainteresovan za saradnju. Pokažem joj knjige, antologije, itd. i poklonim primerak plakete „Signalism“ (na engleskom) i knjigu „Naravno mleko plamen pčela“. Srdačno se rastanemo.

*

Oskarov časopis „Dalje“ donosi tri manifesta francuskih novoromantičara: „Apsolutni romantizam“, „Romantičarska bitka“, „Nov nalet vetra“.

*

Upitnik koji je nekad sačinio Marsel Prust a na koji su odgovarali mnogi pisci i umetnici:

1. Šta je za vas najgore u nesreći?
2. Gde biste voleli da živite?
3. Za koje greške imate najviše razumevanja?
4. Ko su vaši omiljeni junaci iz literature?
5. Koja vam je istorijska ličnost i ličnost iz realnog života najdraža.
6. Koje istorijske junakinje volite.
7. Vaše junakinje iz literature?
8. Vaš slikar?
9. Vaš muzičar?
10. Koju osobinu najviše volite kod čoveka?
11. Koju osobinu najviše volite kod žena?
12. Koju vrlinu najviše cenite?
13. Čime se najradije bavite, koje od Vaših aktivnosti su Vam najdraže?
14. Ko biste žeeli da budete?
15. Osnovna greška Vaše ličnosti?
16. Vaš osnovni nedostatak?
17. Vaš san o sreći?
18. Šta je za Vas najveća nesreća?
19. Koje boje volite?
20. Koje cveće volite?
21. Koje ptice volite?
22. Vaši prozni pisci?
23. Pesnik koga najviše volite?
24. Koje ime volite?
25. Koje istorijske ličnosti prezirete?
26. Koje osobine volite kod ratnika?
27. Koje osobine volite kod Vaših prijatelja?
28. Kojim se reformama divite?
29. Šta najviše mrzite?
30. Koji dar prirode biste najviše žeeli da imate?
31. Šta biste žeeli da budete?
32. Kako želite da umrete?
33. Kakvo je stanje Vašeg duha danas?
34. Vaše geslo?

*

Okopniće. Ledeni bregovi. U tvom oku. Padaju kresnice. Kao jabuke. Gde je ljudska večnost. U cvetu kaćuna. U noćnom leptiru. Ne meri vreme. Otkucajem srca. Moj ud prodire. U beskraj. U tvoju vlažnu. Mrkolastu tamu.

Četvrtak, 1. april 1982.

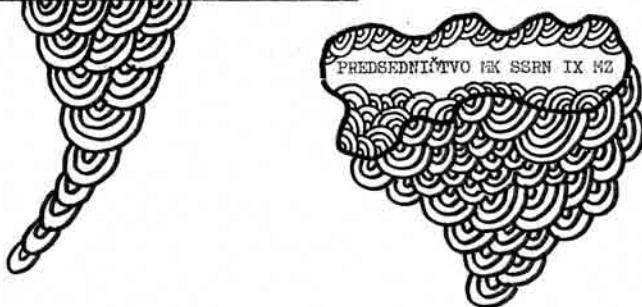

Pozivamo sve naše radne ljudе i gradjane IX MZ "Veselin Masloča" da dodju na ZBOR GRADJANA na kome treba da se dogovorimo i izjesnimo o predlogu za uvodjenje samodoprinosa u mesnim zajednicama i opština u Beogradu.

Ove važne razgovore i dogovore vode radni ljudi i gradjani, na svim nivoima u gradu Beogradu (radne organizacije - sindikat, mesne zajednice - SSRN), pa je potrebno da i mi, radni ljudi i gradjani IX MZ iznesemo svoјe mišljenje o uvodjenju samodoprinosa u Beogradu.

Verujemo da stе već dovoljno obavesteni preko sredstava javnog informisanja, o načinu uvodjenja i značaju samodoprinosa za radne ljudе i gradjane Beograda, ali vas ipak obavještavamo da materijale Gradske konferencije SSRN Beograda - predlog o pokretanju inicijative za uvodjenje mesnog i opštinskog samodoprinosa u Beogradu, možete dobiti u kancelariji tehničkog sekretara MZ, Ustanička 125c, svakog radnog dana od 7,00 do 15,00 časova.

Zbor gradjana održаće se u utorak, 6.aprila 1982.godine u 17,00 časova u sali IX MZ, Ustanička 125c.

*

Mišljenje Jožeta Javoršeka o srpskohrvatskoj aveti koja ugrožava slovenački jezik:

„Zločinačko nagrizanje slovenskog jezika medjunarodnom štokavštinom, balkanskom jebentilogijom i lumpenproleterskim jezikom izraz je političkog poricanja bilo kakvog uspešnog razvoja slovenačkog društva a u isto vrijeme zatvaranje toga društva pred svijetom.”

*

Uzbudljiv i veoma čitljiv roman Milana Oklopđića (Mika Oklop) „Kalifornija bluz”, koji dosta podseća na Kerouakove romane iz pedesetih godina.

*

Mejlartista Georg Ozory iz Štutgarta šalje katalog sa izložbe „Mail Art for Peace“, koja je juna prošle godine održana u Künstlerhaus u njegovom gradu. Učestvovalo je 150 umetnika iz 30 zemalja.

Izložba je ove godine od 18–24 marta ponovljena u Štutgarskom teatru. Od Jugoslovena učestvuju: Balint Szombathy, Miroljub Todorović i Jaroslav Supek.

*

Prijem u nekoj državnoj ustanovi. Kao da je skupština grada. Stojim na balkonu, po strani, sa još dvojicom meni nepoznatih ljudi. Kroz velika balkonska vrata, iz sale, u kojoj je prijem, gurajući se kroz gomilu svečarski raspoloženih i već polupijanih pisaca, prilazi mi poznati slovenački eseista Taras Kermauner. Ogroman je, za tri glave viši nego u stvarnosti.

„Napadaju te – kaže – napadaju“ i pruža mi ruku glavom pokazujući na bučnu gomilu u sali.

Ruku mu prihvatom i naglo je stegnem do bola, što se odmah primeće na njegovom iskrivljenom licu.

„Napadaju – odvratim – ali se ja branim i nogama i rukama“.

*

OFF CENTRE CENTRE

118 8th Ave. S.E., 3rd Fl.,
Calgary, Alberta T2G 0K6
C (403) 233-2399

PERSONNEL

Coordinator, Don Mabie;
Administrator, Sandra Tivy; Curator,
Wally May. Board of Directors: Wally
May, president; Sandra Tivy, vice-
president; Bob Stowell, Treasurer; Dennis
Burton, audio director; Allan Dunning,
director; Don Mabie, director.

SPACE/LOCAUX

Approximately 2000 sq. ft. of
exhibition/performance space with 10
foot ceilings, white walls, wooden floors,
track lighting, FM radio broadcasting
facility (broadcasting via cable) with
audio production studio. Video produc-
tion facility planned. Limited storage
space and office space.

HOURS/HEURES D'OUVERTURE

Tuesday to Saturday from 11:30 a.m. to
5:30 p.m. Closed Sunday and Monday.

Off Centre Centre is a multi-disciplinary, multi-media centre directed by a Board of working artists elected by the members of a non-profit society. We attempt to respond to the local art community's needs by inviting proposals for exhibitions and events. We also try to challenge (or stimulate, or whatever) visitors to the gallery by presenting innovative work by national and international artists. Off Centre Centre wishes to provide exposure and encouragement to artists who find difficulty showing their work in commercial or institutional galleries. We have 2,000 square feet of exhibition/performance space with 10 foot ceilings, white walls, wooden floors, track lighting. The Centre also houses Radio/Radio, an FM broadcasting facility and recording studio for gallery events. Centre Video will soon be setting up a complete video production access centre as well.

Petak, 2. april 1982.

Viktor je jutros stigao autobusom iz „Šuplje stene“ posle četrnaestodnevne „nastave u prirodi“. Ceo životni porodični tok time se menja, kao da postaje čvršći, organizovaniji.

*

Od Klausa Groha pošiljka: tekst „Signale des Alltags“ (die Mail-Art des Miroslav Todorović), pismo u kome traži da mu nabrojam i imenujem njegova dela koja se nalaze u Signalističkom dokumentacionom centru i katalog Minimuzeja s mini izložbama koje organizuje (uz pitanje zašto mu ne šaljem radove za ovaj Minimuzej).

*

U novosadskim „Poljima“ (najnoviji februarski broj) članak J. V. C. „Naša avangarda, signalizam i njegova recepcija“. Ovo reagovanje na Negrišorčev napad prilično je smušeno i sa dosta sitnijih i krupnijih netačnosti i grešaka. U dva navrata čak C. stavlja u usta Klausu Groha jedan od mojih fragmenata citirajući ih kao Grohovo mišljenje o signalizmu, itd.

*

Prilikom erupcije vulkana Čičonal na jugu Meksika poginulo je 102 a povređeno više hiljada ljudi.

Subota, 3. april 1982.

Juče rano u zoru Argentina je vojnim prepadom zauzela britanska Malvinska (Foklandska) ostrva.

*

„Kada ti noge sklizne po ljigavoj žabi, osetiš gađenje; a kad lako dodirneš rukom ljudsko telo, koža prstiju puca kao listići liskuna koji razbijaš jednim udarcem čekića; i kao što srce ajkule, uginule pre čitav sat, još podrhtava na palubi nekom živom snagom, tako se i naša utroba prevrće još dugo posle tog dodira. Toliki užas izaziva čovek u svom bližnjem.“

(Lotreamon)

„Ja verujem da sam u paklu, dakle jesam u njemu.“

(Rembo)

„Koješta! Nakreveljimo se što bolje možemo.“

(Rembo)

*

KOLIKO STE HLADNOKRVNI

Hladnokrvnost je osobina koja se retko sreće i koju poseduje malo ljudi. Svaki čovek se, doduše, nađe u situaciji da reaguje smireno, ali se najčešće događa da reaguje uplašeno u opasnim situacijama, ili, u najmanju ruku, brzopledo. Upravo od toga, koliko smireno reagujete u različitim situacijama, zavisi i odgovor na pitanje našeg testa. Kakvi ste vi? Da li ste hladnokrvni? Odgovorite na pitanje i saberite poene.

1. Kasnite na posao, a nailazite na crveni semafor. Hoćete li ipak preći ulicu?

- da 0
- možda 1
- ne 5

2. Izbegavate li da gledate filmove strave i užasa jer znate da će vas uzbuditi?

- da 1
- ne 3

3. Da li biste po svaku cenu pomogli nepoznatom čoveku u nevolji?

- da 5
- ne 1
- zavisi od situacije 3

4. Izgubili ste dokumenta i novac. Da li ćete se u tom trenutku osećati bespomoćno?

- da 1
- ne 3

5. Šef vam, po vašem mišljenju neopravdano, zamera da nešto niste uradili kako treba. Hoćete li odgovoriti odmah ono što mislite?

- da 0
- možda 1
- ne 5

6. Mnogo vam je stalo da gledate neku predstavu u pozorištu, ali se pred blagajnom otegao veliki red. Hoćete li da odustanete?

- da 0
- ne 3

SABERITE POENE

Manje od 10 poena:

Hladnokrvnost nije vaša glavna osobina. To, naravno, još uvek ne znači ni da u svakoj prilici reagujete uplašeno, ali pokazuje da je potrebno da, pre svega, dva puta promislite pre nego što reagujete. Tako ćete lakše postati gospodar situacije, a verovatno je da će takvo vaše ponašanje biti mnogo otresitije.

Od 11 do 16 poena:

Pravu meru je najteže naći a vama to očigledno ne pada teško. Ali, vaše ponašanje često zavisi od toga da li ste se prethodno zbog nečeg iznervirali ili obradovali, a samo zahvaljujući sreći događa se da je potrebno da baš tako reagujete. Kada bi vaše reakcije postale svesne i nezavisne od ranijeg raspoloženja postali biste ono čemu i težite, smireni i hladnokrvni.

Više od 17 poena:

Vaša hladnokrvnost može ponekad da uplaši. U situacijama, u kojima neko drugi „čupa kosu“ od uzbuđenja vi se ponašate kao da se ništa nije dogodilo. Postoji opasnost da okolina takvo vaše ponašanje shvati kao prezir, a vaši najbliži kao znak nedovoljne pažnje prema njima, pa je potrebno da se malo više „unosite“ u sve događaje oko vas.

*

Francusko ministarstvo inostranih poslova je opomenulo bivšeg alžirskog predsednika Ben Belu da je, uživajući gostoprимstvo na teritoriji Francuske, obavezan „na uzdržanost“. Ovo je saopštenje usledило iz Ké d'Orseja posle „poluslužbenih“ intervencija Alžira zbog političkih izjava Ben Bele, koji se nalazi u Francuskoj.

U državnim i privatnim informativnim medijima, Ben Bela je poslednjih sedmica bio čest gost, sa svojim krajnje negativnim ocenama o situaciji u njegovoj zemlji i kritikama na račun državnog rukovodstva Alžira. Ovdašnji posmatrači su uočili da je bivši alžirski predsednik odustao i od nekih svojih ranijih ideja i koncepcija, naročito insistirajući na islamskoj religiji kao komponenti društvenog i ekonomskog razvoja Alžira i drugih arapskih zemalja, izražavajući pri tome mnogo simpatija za put kojim je krenuo imam Homeini u Iranu.

*

Lon Spiegelman je, izgleda, tek nedavno sporovozno a ne avionom dobio kataloge „Artist's Postage Stamps“ pa se javlja kartom:

Dear Miroljub,

thank you very much for the beautiful catalogues and also for picturing my contribution. Your writing is excellent and makes some very fine points. Hope you don't mind if I use some of our observations. Dalje on piše kako

ga je ovih dana posetio mejlartista A. Leclair koji se vratio sa putovanja po Meksiku gde, kako kaže, vlada prava euforija za mejl artom.

Poštanska karta Spiegelmana posvećena je, inače, poljskim avangardistima. Rukom su ispisana imena brojnih umetnika, a u sredini još: Homage to our Polish mail-art friends.

*

Javlja se i Thierry Tillier iz Charleroi, Belgija.

*

Italijan Serse Luigi iz Peruđe šalje svoju poštansku kartu s porukom protiv ekološkog zagađivanja.

*

Odneo D. Peroviću tekst Klausa Groha da ga prevede s nemačkog. Obećao je već za prvu polovinu iduće nedelje.

Nedelja, 4. april 1982.

„MI SMO ZVEZDANA GRAĐA

Pre petnaestak milijardi godina, naša vaseljena nastala je u najmoćnijoj eksploziji svih vremena. Potom je stala da se širi, hлади и замрачује. Energija se kondenzovala u materiju, poglavito u vodonikove atome. Ovi atomi sabrali su se u ogromne oblake koji su počeli da se međusobno udaju; od njih će jednoga dana nastati galaksije.

U tim galaksijama rođeno je prvo pokolenje zvezda koje je stalo da oslobada energiju zapretenu u materiji i da preplavljuje kosmos svetlošću. Vodonikovi atomi stvorili su svetlost sunaca i zvezda.

U to vreme nije bilo planeta da se dive blistavosti nebesa. Ali duboko u zvezdanim ognjevima, nuklearna fuzija gradila je teže atome – ugljenik i kiseonik, silicijum i gvožđe. Ovi elementi, pepeo izgorelog vodonika, bili su sirovina iz kojih će kasnije nastati planete i život.

Teški elementi najpre su bili zapreteni u srcima zvezda. Ali masivne zvezde ubrzo su iscrple svoje gorivo i u samrtnom ropcu vratile pretežan deo svoje tvari u svemir. Međuzvezdani gas postao je obogaćen novim elementima.

U Mlečnom Putu kosmička materija stala je da se reciklira u novo pokolenje zvezda, sada bogato teškim atomima, zaveštanju njihovih zvezdanih predaka.

A onda, u studeni međuzvezdanog prostora, gravitacija je počela da tvori velike, uskovitlane oblake, zapljuskivane svetlošću zvezda. U njihovoј unutrašnjosti, teški atomi kondenzovali su se u zrnca kamene prašine i

leda kao i u složene molekule na bazi ugljenika. Saglasno zakonima fizike i hemije, vodonikovi atomi iznadrili su građu života.

U drugim oblacima, masivniji agregati gasa i prašine obrazovali su potonja pokolenja zvezda. Kako su nove zvezde nastajale, pokraj njih su stvarane sićušne kondenzacije materije, neupadljiva stecišta kamena i metala, leda i gasa iz kojih će proizići planete.

A na tim svetovima, kao i u međuzvezdanim oblacima, gradili su se organski molekuli od atoma koji su spravljeni u unutrašnjosti zvezda. U jezerima i okeanima na mnoštву svetova svetlost sunca razgrađivala je molekule, a hemija ih je ponovo stvarala. Jednoga dana, kao plod tih prirodnih opita, pojavio se takav molekul, koji je, sasvim slučajno, bio kadar da pravi grube kopije samoga sebe.

Kako je vreme prolazilo, ovo samorepliciranje postajalo je sve tačnije. Oni molekuli koji su se bolje duplirali, proizvodili su više kopija. Na scenu je stupilo prirodno odabiranje. Razvila se složena molekularna mašina. Lagano, neopazice, počinjao je život.

Kolektivi organskih molekula prerasli su u jednoćelijske organizme. Od njih su potom nastale višećelijske kolonije. Njihovi različiti delovi postali su specijalizovani organi. Neke kolonije spojile su se za morsko dno. Druge su slobodno plivale. Razvile su se oči – i kosmos je sada mogao da vidi.

Živa stvorenja krenula su da kolonizuju kopno. Jedno vreme trku su predvodili reptili, ali onda su ih pretekla mala toplokrvna bića sa većim mozgom, koja su stekla spretnost i radoznalost prema okolini. Naučila su da upotrebljavaju oruđa, vatru i jezik. Zvezdana građa, pepeo stelarne alhemije, prerasla je u svest.

Mi smo način na koji kosmos doznaće samoga sebe. Mi smo stvorenja kosmosa i oduvek smo žudeli da dokučimo vlastiti nastanak – da razume- mo našu povezanost sa vaseljenom, da pojmimo kako je sve nastalo.

Mi smo zvezdana građa koja žanje svetlost zvezda.”

(Karl Segan)

*

„O, svemiru! O, božanska vaseljeno! Sve što priliči tebi i meni je dobro.”

(Marko Aurelije)

Ponedeljak, 5. april 1982.

Dear Friend,

I send you this card, it is a piece of a great mosaic to make by cooperation of all world artists.

The work, whose theme is „PEACE AND FREEDOM FOR PEOPLE“, must be developed on the gold side of the card and sent back to following address:

MOSAICO INTERNAZIONALE „PACE E LIBERTA' DEI POPOLI“ – CENTRO COM. VISIVE/Archivio CAPUANO GUIDO – VIA LUCCA, 1-97014 ISPICA (Ragusa) – ITALY

Use the envelope enclosed in this letter.

For every card, it will be made a slide which will be shown during the exhibition of the works, translating the messages contained in the work.

I Thank you for your cooperation.

P. S. – A catalogue-manifest will be sent to every artist.

Deadline June '82.

*

Uveče u SKC-u o knjizi „CA blues“ Mike Oklopa. Prepuna pozorišna dvorana – mladi ljudi.

Stajao sam sa strane sa Milanom Vlajčićem. Prvo je dvadesetak minuta neka čuburska grupa svirala bluz, kasnije su se pojavili: Oklopđić, Bogdan Tirnanić i dva prodavca knjiga iz čuvenog salona Narodne knjige u Cetinjskoj. Najavljeni Slavenka Drakulić, zadužena za odnose žensko-muško, kojih u ovoj knjizi, i te kako ima, nije se pojavila. Knjižari su pokušavali dovikivanjem i prozivkom da malo zabave publiku. To isto je pokušao i Tirnanić, ali više govoreći o Kerouakovom romanu „Na drumu“ nego o Mikinom „Kalifornija bluzu“.

Oklop me jedini nije razočarao. Takvim sam ga, možda, i zamišljao. Ni na šta ne liči. Nešto kao prerano iždžikljali pubertetlja, onanista u 33–34. godini, stidljiv, a istovremeno drzak.

Publika je najveće razočaranje. Glupa, nesuvisla pitanja. Uzaludni su bili pokušaji Tirnanića i Oklopđića da uspostave kontakt sa njom. Posle 45 minuta gnjavaže, kada nije preostalo ništa drugo nego da se ponovo pojave muzikanti i vade stvar, štuknuo sam.

Utorak, 6. april 1982.

U Argentini euforično raspoloženje najširih narodnih slojeva i svih stranaka posle zauzimanja malih ostrva u Južnom Atlantiku. U Britaniji osećaj potištenosti i poniženja. Lord Karington i njegov zamenik podneli ostavke. Savet bezbednosti osudio postupak Argentine i zatražio povlačenje okupacionih snaga. Britanski ratni brodovi isplovili su iz luke Portsmaut u pravcu Foklandskih ostrva gde će stići za četrnaest dana. Argentinci izjavljuju da su spremni za bitku svim sredstvima.

*

Australijski zoolozi su uspeli da ukrste ovcu i divlju kozu i tako dobili novu vrstu životinje. Šef grupe zoologa, koja je radila na ukrštanju, Mejl Mur, kaže da ova životinja iako ima dosta sličnosti s divljom kozom može lako da se pripitomi.

*

1. Reka u Sibiru.
2. Spartanski kralj (III vek pre naše ere).
3. Slavni kompozitor („Čarobna frula“).
4. Sačuvati u tajnosti, zatajiti.
5. Hemijski znak za aluminijum.
6. Prva jutarnja svetlost pri pojavljivanju dana.
7. Snimanje krvnih sudova.
8. Mera za hartiju.
9. Jugoistočna oblast Nove Gvineje.
10. Oduševljenje, ushićenje.
11. Prilog za vreme.
12. Strano muško ime.
13. Ram.
14. Naša pesnikinja (Vesna).
15. Menični termin.
16. Hromatski povišen za polustepen prvi stupanj C-dur lestvice.
17. Jedna od SAD.
18. Mek kristal.
19. Dva ista samoglasnika.
20. Šljaka, troska.
21. Vrsta dvokolica.
22. Jedan planetoid.
23. Red u pesmi sastavljen od većeg ili manjeg broja ritmičkih jedinica.
24. Roditelj.
25. Japanska mera za težinu.

*

Mali katalog sa listom učesnika izložbe „Comedy as Revelation“ na kojoj sam učestvovao.

COMEDY AS REVELATION
International Mail Art Show
March 21-27, 1982
Wofford College - Spartanburg, South Carolina

In February invitations to contribute work for our exhibit were mailed to 241 known mail artists; and we received about 36% response to the mailing. Up to, and including, our March 15th deadline we had received about 300 pieces of mail art from 88 artists. 26 of the 88 had also been contributors to our first mail art show displayed in the spring of 1980. Mail came from four continents; Europe, Asia, North America and South America. Artists of sixteen foreign countries and 23 of our states contributed pieces of themselves to share with our Wofford audience.

The theme "Comedy as Revelation" takes into account the fact that true comedy is balanced on the knife edge of tragedy. The art reflects this. Contributing artists took a critical look at the human condition in this last quarter of the Twentieth Century. Some of the work presented is preposterous, outrageous, or absurd; while some of the work must be classed as fine art. Attention getting devices to provoke viewers into giving attention to the major issues of our times.

The artists are concerned with human rights, individual dignity, international relations and the brotherhood of man, human sexuality, The Establishment art world, the Damocletian sword of nuclear weaponry, terrorism, the distribution of wealth, and the ecology of Planet Earth. These visual commentaries on the current situation of humankind are worthy of serious attention.

The media used to present these ideas include: drawing, collage, offset printing, painting, rubber stamps, xerographic copier, color Xerox, letterpress printing, and 3-D objects.

My thanks to the U. S. Postal Service, and especially my mail carrier Ralph Bagwell. Special thanks to all the old, and new, friends in the international mail art network for taking the time to create art work for our show.

- Frank J. Anderson

*

„Mi sanjamo o putovanjima kroz svemir; zar svemir nije u nama. Mi ne poznajemo dubine našeg duha. Unutra vodi tajanstveni put. U nama je, ili nigde nije, večnost sa svojim svetovima, prošlost i budućnost.“

(Novalis)

Sreda, 7. april 1982.

Već nekoliko dana lepo i toplo vreme, do 23 C, ali drveće i šiblje još nikako da pusti lišće i cvetove. Proleće kasni.

*

Vulkan Čičonal posle niza erupcija ubio je znatno više ljudi nego što se u prvi mah činilo. Posledice njegovih eksplozija poprimaju razmere nacionalne tragedije. Čitavi gradovi i sela potpuno su zatrpani lavom i pepelom. Strahuje se da ima više od deset hiljada poginulih. Gotovo sve crkve u ovim oblastima Meksika ispunjene su seljacima koji odbijaju da ih napuste. Neprekidno se mole, ubedeni da je nastupio kraj sveta.

*

Ežen Jonesko: „Sve mi je teže ...”

„Jutro je mučno. Želja da više ne ustanem, koju moram da nadjačam svih jutara. Ničeg više da se traži od društvenog života. Uostalom, ničeg više da se očekuje? Ako postoji milost, nedopustivo je da se živi bez milosti. Kako svi oni udešavaju? Oni žive. Kako udešavaju da žive? Hteo sam reći kako udešavaju da umru? Međutim, nema mnogo veselih lica oko mene. Ali oni rade, dok ja samo pišem i dangubim. Oni koji rade srećni su da dođu uveče kući i da se odmore. Ja sam sve vreme na odmoru i nikada na odmoru. Od jutra do večeri slama me dosada, s trenucima popuštanja. Za ovo je potrebno da ispunim belu stranicu a ne znam šta je bolje: pisati ili se dosadivati?”

*

Pismo iz Belgije:

Dear friend,

I am working on a dissertation about Mail-Art (mail poetry, art and marginal communication) for the department of Art-History at the Catholic University of Louvain / Belgium.

I heard you organised (in 1979) a „Think about Mail-Art show“ and published an extensive „Anthology of Mail-Art“.

I wonder if you could send me a copy of this anthology or some other information, documentation etc... about Mail-Art, especially about the Yougoslavian Mail-Art-artists.

I'll send you more information about my work in progress during the following months + a copy of the dissertation when finished.

J. L. Kramer
o. L. Vrouwstraat 27
3000 LEUVEN

*

Neispavanost, potpuna malakslost, strah. Dezorganizacija u radu, u životu, praktično potpuni nerad i nemoć da se sve to prevaziđe. Nekoliko opijanja posle čega se stanje još više pogoršavalo. Noćne more s krikovima i teškim snovima od kojih ujutro ne ostane ništa sem opake glavobolje i opšte iscrpljenosti.

Četvrtak, 8. april 1982.

Ispisivati pitanja.

*

Egipat prihvatio francuski predlog da se izvuku na površinu ostaci Napoleonove flote koja je potonula nedaleko od Aleksandrije pre 184. godine. Prema pisanju kairskog dnevnika „Al Musavar“, egipatski i francuski ronioci bi taj posao završili za oko dve godine. U bici kod Abu Kira britanska armada pod komandom admirala Nelsona je avgusta 1798. godine potopila skoro čitavu Napoleonovu flotu, što je bio početak uspostavljanja britanske dominacije u Mediteranu.

*

Bio na izložbi „Verbo-Voko-Vizuelno“ u Muzeju savremene umetnosti. Prilično bledo, da ne kažem bedno izgleda. U katalogu стоји да моји радови нису уврштени у изложбу на мој изричити захтев. Приметио сам да је већи број прилога, посебно signalista, reproducован из мојих избора и антологија, наврно, без икакве напомене одакле је шта преузето.

Скоро половину свог текста „Verbo-Voko-Vizuelno u Jugoslaviji od 1950. do 1980.“ V. Radovanović троши да би се спорио са мном и са signalizmom, negде то наглашавајући а negде једnostavno и не именујући. Немује signalizam изгледа постао опсесија тако да у pojedinim momentima tekst i „argumenti“, које пoteže, изгледају absurdni i smešni.

*

Kristali су čvrsta tela у којима се просторни raspored njihovih čestica (atoma) periodično ponavlja у простору. Suprotno kristalima, *amorfna tela* су сastavljena од atoma bez pravilне просторне raspoređenosti.

*

Happy Galery
Students Cultural Center
M. Tita 48, 11000 Beograd
te. 681-144

Signalist Documentation Centre
Dobrinjska 3
11000 Beograd

Dragi prijatelju,

Posle veoma uspele izložbe „Artists' Postage Stamps“ Signalist Documentation Centre i Happy Gallery организују изложбу „Artists' Books“.

Molimo Vas da nam пошалјете Vaše objavljene (štampane) ili originalne Artists' Books, као и teoretske tekstove у којима се razmatra ovaj umetnički oblik. Potrebno је да текстови буду на engleskom jeziku.

Sav primljeni materijal биće izložen. Posle izložbe materijal ће иći u Signalistički dokumentacioni centar i dokumentacioni centar Srećne galerije.

Poslednji rok za slanje radova je 30. oktobar 1982. Izložba će biti održana od 15–30. decembra 1982. Pored Beograda, Artists' Books biće izložene i u nekoliko poznatih galerija drugih jugoslovenskih gradova, Zagreb, Sarajevo, Titograd. Molim obavestite Vaše prijatelje umetnike o ovoj izložbi. Šaljite svoje radove na sledeće adrese.

Miroslav Todorović
SIGNALIST DOCUMENTATION CENTRE
Dobrinjska 3
11000 Belgrade
Yugoslavia

or

Slavko Timotijević
HAPPY GALLERY
Students Cultural Centre
Maršala Tita 48
11000 Belgrade
Yugoslavia

Pripremio sam ovo pismo i poneo Slavku da ga dâ da se prevede i šampa, kad Slavko otperjao u Englesku. Vratiće se tek oko 20. aprila.

Ponedeljak, 12. april 1982.

Nekoliko dana intenzivan rad na polemičkom tekstu „Kako odbraniti svoje delo od (ne)kulturne birokratije“ – (otvoreno pismo Mariji Pušić, upravnici Muzeja savremene umetnosti u Beogradu). Povod za ovo pismo je izložba „Verbo-Voko-Vizuelno“ ali su problemi mnogo dublji.

*

Iskusni grčki ronilac Aleksi Papadopoulos, koji je otkrio brodsku olupinu sa tovarom amfora iz III veka pre naše ere, objavio je da je pronašao ostatke Helike, jonskog grada, uništenog za vreme zemljotresa 373. godine pre naše ere. Prema roniočevim rečima na dnu mora, 11 kilometara od grada Ajona, nalazi se velika mermerna ploča, a njegova naknadna traganja otkrila su ostatke keramike i druge mermerne komade, moguće ostatke spomenika.

*

MALE MAIL – a mail exhibition open to all issues concerning.

Mail to: Male Mail Burlington County College, Burlington – Browns Mills Rd. Pemberton N. J. 08068

Deadline for receipt of entries Apr 30, 1982. Exhibition May 9 to June 23, 1982.

*

„Oni koji žele da postanu dobri mađioničari! Naručite drugo izdanje mađioničarskih trikova, najbolje u Jugoslaviji sa objašnjenjem! Cena povoljna! MAMROKO, Svetozara Markovića 3, 38300 Peć.“

*

Uzaludni napori Hejga da pomiri Britance i Argentine.

Utorak, 13. april 1982.

Salon Muzeja savremene umetnosti: Victor Macarol, fotografije (otvaranje izložbe u četvrtak 15. aprila u 19 časova).

*

Poštanska karta: Bedeschi Giuseppe i Ponzi Paolo:

HEROS – WORKS

What heros without war?

Long live the war!

*

Prema statističkim podacima koje je objavila Organizacija islamske konferencije, broj muslimana u svetu je dostigao jednu milijardu. Ovaj podatak je dobijen kompjuterskom obradom podataka u islamskim zemljama i zemljama u kojima su muslimani manjina. (KNA)

*

Završen rad na polemičkom pismu upravnici Muzeja savremene umetnosti. Treba ga samo prekucati.

*

Latino-američke zemlje sa retkim izuzecima, čak i Kuba, daju punu podršku argentinskom vojnom režimu u sukobu sa Britanijom oko Foklandskih ostrva.

*

Horoskop

Ribe (Od 19. februara do 20. marta – Melanholični ste i bez osmeha na licu. Pitate se i sami šta je tome doprinelo. Sigurno je samo jedno, da ste najkrivljivi sami i da ne možete nikako da krivicu prebacite na druge.

Sreda, 14. april 1982.

Grčki pesnik Odisej Eliti izjavio je da otkako je dobio Nobelovu nagradu nije napisao ni jedan jedini stih. Umesto da piše, prema njegovim rečima, on sada najveći deo svoga vremena provodi u posetama drugim zemljama, na seminarima i predavanjima o poeziji, kao i u dopisivanju sa svojim izdavačima i prevodiocima.

*

Vrednost poštanskih maraka Foklandskih (Malvinskih) ostrva, iznenađujuće je skočila zbog britansko-argentinskog spora. Jedan vinčesterski prodavac maraka prosto je opsednut poslednjih dana. Filatelisti mu nude astronomske sume za marke sa ostrva, kojih je ostalo svega nekoliko pošto je jedan dovitljivi Britanac kupio sve serije i to za 3.000 funti. Foklandske (Malvinske) marke se štampaju u Velikoj Britaniji, prva je štampana 1878. godine, a poslednje su razgrabljene.

(AP)

*

Oskar Davičo u intervjuu u listu omladine BiH „Naši dani“ kaže: „Ja sam naivno biće i od svakog očekujem neko čudo života. Ja uvek verujem da će sa svakim poznanstvom doživeti tako nešto. Skoro su svi sem dvojice-trojice, od onih kojima sam pružio ruku i omogućio im da nešto štampaju, uspeli da me iznevere.“

*

Oblačno i kišovito u celoj zemlji.

Četvrtak, 15. april 1982.

Otvoreno pismo Mariji Pušić posle prekucavanja ispalо je skoro dvanaest strana. Odneo sam ga u „Književnu reč“ i pošto nije bilo Tešića predao ga Peri Cvetkoviću. U međuvremenu „K. reč“ se proslavlјajući desetogodišnjicu, pojavila kao dvobroj (za 10. i 15. april, preko 50 strana). Tako će se pismo, ako ga prihvate, pojaviti tek u broju koji izlazi 10. maja.

*

Teoretičari takozvane „nove umetnosti pravljenja knjiga“ („The New Art of making Books“) kategorički su u tvrdnjama da knjiga predstavlja „niz prostornih elemenata“, gde je svaki od tih elemenata moguće „opažati u različitim trenucima“. Prema tome „knjiga je, takođe, i niz trenutaka“. Ona je za ove teoretičare najmanje „nosilac reči“ ili „kutija reči“, odnosno kako su se još žešće izrazili „prtlijag reči“.

*

U „Centropromovoj“ prodavnici kod palate „Albanije“ mogu se kupiti prepeličja jaja – iz Japana. Uz malenu šarenu lopticu – kako jaja izgledaju, kupci dobijaju i uputstvo za upotrebu. Japanska jaja su lekovita, korisna za krvotok, srce, bubrege, želudac, mozak... Jedu se sirova, osim ako nisu starija od šest meseci, navedeno je u uputstvu.

Petak, 16. april 1982.

Katalog iz Drezdена sa izložbe „Visuelle Erotik“ koju je organizovao Jürgen Gottschalk. Učestvovalo je 173 umetnika iz 23 zemlje. Uvodni tekstovi na nemačkom, organizatora i Anite Kühnel.

*

Stigao je umnoženi tekst J. Supeka, i putem sito štampe otisnut mejl-art rad Šandora Gogoljaka u boji, za izložbu „Signalistička istraživanja“.

*

Bračne ponude

„Izrazita crnka, 176/36, lepe spoljašnosti, fakultetski obrazovana sa stanom u Beogradu, bez obaveza, osećajna, želi upoznati slobodnog čoveka, fakultetski obrazovanog, ozbiljnog i zgodnog. Šifra: Pisati opširno.“

Subota, 17. april 1982.

Pismo Ranka Igrića:

Dragi Miroljube,

Oprostite što vam se nisam ranije javio. Jedno vrijeme nisam bio u Zagrebu, a potom sam radio na organizaciji mail-art izložbe u Zagrebu te čekao da vam javim rezultate tih mojih nastojanja.

Radi se o internacionalnoj (mail-porno-art) koja bi se (kako sada stoje stvari), trebala održati tokom svibnja/lipnja u Zagrebu. Prostor je osiguran. Treba nam još samo novac za katalog i dr. Kad budem 100% siguran da će do realizacije izložbe doći biti ču sloboden da vas zamolim za pomoć (adrese, vaši savjeti i sl.).

Puno vam hvala za razglednice s mojom markom koje ste mi poslali i drago mi je da ste zadovoljni radovima koje sam vam poslao za katalog. Ukoliko vam treba još radova (mojih) za samu izložbu javite mi pa ču vam ih poslati.

Kako ste mi napisali, javio sam se Slavku Timotijeviću u vezi razglednica a ujedno mu napomenuo za ovu izložbu „Mail-porno-art“ jerbo bi možda „Srećna galerija“ bila zainteresirana da se dio izložbe postavi kod njih.

Smatram da je sama ideja zanimljiva pa vas molim da mi napišete šta o tome mislite. Također vas molim da mi javite kada će biti otvorenje vaše izložbe „Signalistička istraživanja“ kako bih, ukoliko budem mogao, doputovao u Beograd.

Puno pozdrava
Ranko Igrić

*

U kulturnom dodatku „Politike“ pod naslovom „Vek rizika“ Srba Ignjatović pišući o „izabranim pesmama“ Ljubiše Jocića između ostalog kaže:

„Koristio je poetska iskustva nadrealizma, nije ih prosto umnožavao nego dograđivao, ali je delao izvan nadrealističkog kruga. Učestvovao je u razgaranju pojedinih neo-avangardističkih praksi, posebno signalizma u novije vreme. Reklo bi se da ga je i tu privlačilo ono što je izvan institucije, ili što još nije postalo institucija. Njegov profil klokotristi ističu danas na svom imaginarnom barjaku. Na širem imaginativnom planu zanimalo ga je carstvo hibrida, ivičnih oblika, proširen postupak kolaža.“

*

Evropska zajednica prekinula uvoz iz Argentine. Ulondonskom „Tajmsu“ pominje se mogućnost pozivanja britanskih rezervista pod oružje.

*

Završio sam tekst „Vladan Radovanović, uvek na početku“ (ili: „Otisak prsta koji uz sadejstvo sa naslovom postaje znak identiteta“), od 4,5 kucane strane i odmah ga poslao „Oku“ za rubriku „Polemički poligon“.

Nedelja, 18. april 1982.

Vreme u Beogradu i okolini. – Promenljivo oblačno. Vetar slab severozapadni. Najniža temperatura 5 a najviša dnevna 11 stepeni.

*

Prema Tanjugu u glavnom čehoslovačkom partijskom listu „Rude pravo“ slavi se vreme kada je 1968. vođstvo partije, posle intervencije snaga Varšavskog ugovora, od Aleksandra Dubčeka preuzeo Gustav Husak. Ali, nagašava se u ovom listu, treba biti oprezan jer „reakcionalne snage i dalje čekaju priliku za napad na socijalizam“.

*

Obaveštenje!

Svim stanašima ovog naselja zainteresovanim da im se na prozore i balkone ugrade

„MINI“ plastično-željezne ROLETNE

sa UFALCOVANIM VODILJICAMA, radi ZASTITE od kiše, sunčevog zagrevanja i veta.

Roletne izradujemo u ZUTTOJ i SIVO-BELOJ boji, od najkvalitetnije plastične kuteće od pocinkovanog ličila ili aluminijuma (nerđajućeg materijala), vodilice s rukazama od željeza.

Radove izvodi roletarski majstor VARGA-SOMOĐI JOZEF, 21235 TEMERIN, Zmaj Jovina br. 53.

BESPLATNO OBEZBEDEN SERVIS

Za zaključivanje radova isključivo se obraćati dopisnicom ili lično kod Knežević Blagoja 11070 N. Beograd, ul. Lepišinov bulevar 35 stan 7

135 930

ograda nema li pekare. Ulicom prolaze automobili. Ispod točkova prska voda i blato. Žurno se penjem na stazu koja vijuga desnim brežuljkom.

Ispred mene, odjednom, stvore se dva velika iskežena psa. Jedan potpuno crn užarenih očiju s penom na njušci. Drugi s belim tufnama na leđima.

Staza je uska, nema gde da se beži. Psi me besno napadaju i hvataju čeljustima za noge. Preplašen, očajnički se ritam i budim.

„Proveli smo čitav jedan dan, Pikaso, njegova supruga Žaklina i ja, u njegovoj kući na moru, u Francuskoj. Slike su me opčinile svojim uprošćenim realizmom. Svirao je, iz gramofona, I koncert za klavir i orkestar Petra Iljiča Čajkovskog. Taj zvuk se kasnije ponovio, takođe u njegovoj vili na moru, ali bez prisustva velikog majstora. Atelje je bio pust, samo nešto njegovih slika, Žaklina i ja...“

(Andrej Voznesenski)

*

Veče je. Hodam Bulevarom revolucije, negde između glavne pošte i Pravnog fakulteta. Tražim prodavnicu gde mogu da kupim hleb. Nigde hleba.

Dugo lutam i na kraju nađem se u nekoj blatnjavoj ulici usečenoj između dva brežuljka. S obe strane tek poneka kuća. Zavirujem preko

*

„Pod subjektom razumevam najpre one nejasne i tamne pokrete, čuvstva, misli i osećaje koji ne potiču dokažljivo iz kontinuiteta svesnoga doživljavanja na objektu, nego pre narušavajući i ometajući, a ponekad i una predajući izronjavaju iz tamnih dubina, iz donjih slojeva i pozadina svesti, i u svojoj celokupnosti sačinjavaju opažanje života nesvesnoga. Subjekt, shvaćen kao ‘unutrašnji’ objekat, jeste nesvesno. Kao što postoji odnos prema spoljašnjem objektu, spoljašnji stav, tako postoji i odnos prema unutrašnjem objektu, unutrašnji stav. Razumljivo je da je ovaj unutrašnji stav zbog svoje krajnosti intimne i teško pristupačne suštine mnogo nepoznatija stvar negoli spoljašnji stav, koji svako otprve može da vidi. Ali mi se čini da nije suviše teško steći pojам o tome unutrašnjem stavu. Sva ona takozvana

slučajna kočenja, čudljivi prohrtvi, raspoloženja, maglovita čuvstva i fragmenti fantazije, koji katkad ometaju koncentrisani korisni rad, a katkad i spokojstvo najnormalnijeg čoveka, i koji se racionalno svode čas na telesne uzroke, čas na druge povode, gotovo redovno nemaju osnovu u uzrocima koje im pripisuje svest, nego su opažanja nesvesnih procesa. Ovim pojavama pripadaju, naravno, i snovi (...) "

(Jung)

Utorak, 20. april 1982.

Србија све старија

Југословени, најбројнији постоје Срба, нису једино „пописно изменење“. — Старији од 60 година чине на територији СР Србије, ван покрајине, 13,2 одсто становништва.

2. СТАРОСНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА [Унут подручје Србије — у хиљадама]				
	0—19 година	20—39 година	40—59 година	60 и више година
Укупно				
1971.				
1.310	1.642	1.632	1.246	732
100%	51,1%	51,1%	29,8%	31,8%
1981.				
5.044	1.563	1.760	1.695	733
100%	27,4%	30,6%	28,9%	13,2%

3. ОБРАЗОВНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА [Унке подручје Србије]					
Укупно	без школа (из 1. и 3 разреда)	% до 7 разреда	пунчни ос. школи	средњи школи	вишији факултети
1955.	44,57%	41,27%	12,91% ^a	7,07% ^a	0,87% ^a
1957.	26,07%	42,57%	12,91% ^a	15,11% ^a	0,64% ^a
1961.	18,77%	29,81%	19,95% ^a	25,11% ^a	6,4%

**СТАНОВНИШТВО СР СРБИЈЕ ПРЕМА
ИПАДНОСТИ НАРОДУ, НАРОДНОСТИ
ИЛИ ЕТНИЧКОМ ГРУПИ, 1998.¹¹**

三國志演義 卷之二十一

*

Poštanska karta Salvatorea de Roze (Rosa) iz Salerna s pečatima ARTE POSTALE i STAMPE.

*

Stigli su prilozi Mikloša Mesaroša, koje je on umnožio, za katalog „Signalistička istraživanja“. Posle podne razgovor (telefonom) s njim. Zvao je iz Novog Sada gde sada živi i radi. Veoma je zainteresovan za signalizam, za rad, okupljanje, objavljivanje jedne zajedničke i jedne svoje signalističke publikacije. Dogovorili se da o svemu detaljnije porazgovaramo i sa ostalim signalistima na otvaranju izložbe.

Četvrtak, 22. april 1982.

UHODNIČKI F. VILJON "CVIJETNA ZUZORIC"
Redna zaposlenica
Broj 188/II, III 1982.
Beograd
Tel. 621-585

Drug MIROLJUB TODOROVIC

Dobrinjska 3

Premda usvojenom programu F. Viljon za ovu godinu, predviđeno je jedna autorska izložba aktualnih tendencijskih dostačnih umetnika pod nazivom LADOK 1982. Autor izložbe je Zoran Matkuš, likovni kritičar, a termin za održavanje izložbe je jul-avgust 1982.

Premda konceptuacijski autor, najlepše Vas molimo da uzmete učešće na ovoj izložbi.

Molimo Vas da omogućite autoru uvid u Vaše dela i, zajedno s njim, izvršite izbor radova za izlaganje (). Autor izložbe će pripremiti uvodni tekst za katalog i obezviti postavku izložbe.

Ukoliko ste u mogućnosti, molimo da nam dostavite jednu fotografiju dela koje će se izlagati, ili nam omogućite da mi obezvime fotografisanje, o čemu bismo se nahnadno dogovorili. Za katalog je potrebno da nam dostavite priloženi upitnik sa biografskim i kataloškim podacima najkasnije do 1. maja ove godine.

Uprilogu dostavljamo upitnik i spisak izlagaca. Za sva obezvitanja možete se javiti na telefon 621-585.

Ručno uočujući na Vašu ljubaznu sređenju, unesrad zahvaljujemo i sručano Vas pozdravljamo.

P.S. Molimo javite se Zoranu Matkušu
tel. 213-078

SPISAK IZLAGAČA NA IZLOŽBI „IZBOR 1982”.

Stojan Ćelić, Mića Popović, Miodrag B. Protić, Olja Ivanjicki, Peđa Nešković, Kosta Bogdanović, Dušan Otašević, Milan Blanuša, Jovan Radžičić, Bora Iljoski, Safet Zec, Aleksandar Cvetković, Vlastimir Nikolić, Dragan Mojović, Biljana Janković, Vlada Tomić, Slobodan Trajković, Vladan Radovanović, Ratko Vulanović, Miloš Sarić, Đordje Crnčević, Tomislav Kauzlaric, Milun Vidić, Ante Marinović, Milija Nešić, Dragomir Mileusnić, Živko Đak, Dobri Stojanović, Halil Tikveša, Branimir Karanović, Emir Dragulj, Mile Grozdanić, Sonja Lamut, Rajka Milović, Slavko Milenković, Ranka Lukić-Janković, Balša Rajčević, Dušan Aranđelović, Miroslav Todorović

*

Guy Bleus iz belgijskog grada Wellena ponovo poziva da učestvujem u njegovom „The World ART ATLAS“ International Mail Art project. Ne znam da li sam taj poziv ranije u Dnevniku zabeležio.

Bilo je potrebno uzeti mapu svoje zemlje (ili njen deo), u razmeri 22x35 cm, i intervenisati kolažom, crtežom, itd. Po prvom pozivu nisam mislio da učestvujem u ovom projektu. Ponovni poziv zatekao me je spremnog i inspirisanog da nešto dobro uradim. To što sam nameravao, ako sam uopšte pre početka rada imao predstavu šta će na kraju ispasti, uradio sam odmah. Rad mi se, da budem iskren, toliko dopao da sam ga posle satima uzimao i posmatrao; čak sam došao u iskušenje da ga uopšte ne pošaljem. Pošto iskušenja baš mnogo ne volim, brže bolje sam ga spakovao, nacifrao potpisima i pečatima i ekspedovao. Od Guy Bleusa, prema pismu (pozivu) treba očekivati jedan „Atlas“ sa svim radovima-mapama koje dobije, a koji će štampati tokom leta.

Petak, 23. april 1982.

Posle završetka otvorenog pisma M. Pušić i teksta o V. Radovanoviću, neka apatična opuštenost. Ljutnja što se vreme olako gubi, što se ne rade prave stvari. Zbog svega toga potpuna ravnodušnost da li će ta dva teksta uopšte biti objavljena, a čaršija „umetnička“, kao što sam načuo, o njima već uvelikou govori.

*

Iz Belgije redakcija časopisa „Aerosol“ šalje svoju novu adresu i pita da li još uvek želim da časopis dobijam.

Na poleđini pisma: „Graffiti Art“, Ben: „tout est art“; „regardez l’arbre“, sa strelicom upravljenom prema drvetu. Kraći Benov tekst:

„Murs et Communication

Souvent lorsque quelqu'un écrit sur un mur c'est qu'il a en lui un besoin de communication (politique, culturel, ego, art etc).

Besoin qu'il n'a pas pu assouvir autrement. Ce besoin de communication est légitime. Je crois donc qu'il faut ajouter aux DROITS DE L'HOMME le droit pour toute homme ou femme de pouvoir s'exprimer librement sur des espaces publiques, qui peuvent être vus par tous.“

*

U razgovoru između Pjera Kabana i Marsela Dišana koji se vodio 1966. godine (dve godine pre Dišanove smrti), postoji ovaj odeljak:

(...)

Pjer Kaban – Poznajete li jednog momka za koga prijatelji kažu da je Dišan broj 2, zove se Ben i živi u Nici: Benžamen Votje (Benjamin Vautier)?

Marsel Dišan – Ne, nikada ga nisam video.

P. K. – Jeste li čuli za njega?

M. D. – Ne. Znate, kad idem u Nicu, ostajem samo jednu noć. Ipak, čini mi se da sam dobio neke papire sa prilično neobičnim stvarima...

P. K. – Ben je momak star oko 35 godina. Pošto je odlučio da umetničko delo postoji pre svega u nameri, on pokušava da od svog života napravi umetničko delo. Umesto da izlaže, on izlaže sebe. Proveo je u izlogu jedne galerije u Londonu dve nedelje.

M. D. – Da, da. Mislim da je to to. Dobio sam neka pisma o tome... Ali, ne znam ga lično. Da li je on Armanov prijatelj?

P. K. – Da. On je iz Nice, kao i Rajs i Arman. Oni čine takozvanu „Školu iz Nice“. Čudno je da nikada nije pokušao da stupi u vezu s vama.

M. D. – Ako živi u Nici – trebalo bi da ja to učinim.

P. K. – S obzirom na značaj koji vi imate za njega mogao bi da on dođe do vas...

M. D. – Ne mora da znači. To zavisi od njegovih materijalnih mogućnosti!

P. K. – On prodaje ploče. I njegovo ponašanje u Nici izaziva ogromne skandale.

M. D. – Pokušaću da ga vidim. Čudan je značaj koji se pridaje „Školi u Nici“ (...)

Dišan Marsel (Duchamp Marcel, 1887–1968),

Francuski vajar i slikar, apologet antiestetičkog u umetnosti. Anticipirao dadaistički stav kao revolt i negaciju kako tradicionalne estetike tako i moralnih normi društva. Autor je prvog *ready-made* predmeta koji je uzet iz svakodnevnog života i proglašen za umetničko delo samim činom izbora i potpisa. Izdavao listove „Slepi čovek“ i „Nepravda – Nepravda“.

(Mala enciklopedija Prosveta)

*

Razgovarao sam telefonom sa Slavkom Timotijevićem koji se vratio iz Londona i Liverpula gde je organizovao izložbu jugoslovenske moderne fotografije. Dogovorili smo se da ubrzamo štampanje kataloga za izložbu „Signalistička istraživanja“.

Slavko mi kaže kako su ga zvali iz „Književnih novina“ i tražili prikaz izložbe „Verbo-Voko-Vizuelno“. Urednik mu je napomenuo da tekst brzo doneće, „pre nego što od Todorovića dobijemo polemički napad na izložbu“. Zgrauuo sam se. Zvao sam pre desetak dana Lj. Šop i tražio, već po treći put, da regulišu isplatu honorara za februarski broj. Sasvim uzgredno, pomenuo sam tekst o izložbi bez jasno izražene namere da im ga i dam. Uostalom još ga nisam bio ni započeo. Tekst je poslat „Oku“ a „Književne novine“ se eto obezbeđuju od njega na ovakav način.

*

MESO (SVEŽE)

S obzirom na vrstu stoke za klanje i njenu starost ima sledećih vrsta mesa:

Govedina je meso koje se dobija od krupne rogate stoke, ženskih i kastriranih muških grla starijih od trideset meseci i bikova starijih od osamnaest meseci – crvene do tamno crvene boje, dok je boja loja svetložuta do žuta.

Junetina je meso govečeta starosti od šest do osamnaest meseci junica i kastriranih muških grla starosti od šest do trideset meseci, svetlocrvene do crvene boje, dok je boja loja krem bela do žute boje.

Teletina je meso govečeta starosti od tri nedelje do šest meseci, svetloružičaste boje, čvrsto i elastično, manje hranljivo od govedine i junetine, ali lako svarljivo.

Ovčetina je meso od ovaca i ovnova starijih od devet meseci, svetle do tamno crvene boje.

Jagnjetina je meso od jagnjadi starosti od tri do devet meseci ružičaste boje, s tim da masno tkivo ne sme imati žutu boju.

Mlada jagnjetina je meso od jagnjadi sisančadi starosti od tri nedelje do tri meseca, svetloružičaste boje, a u promet se stavlja u trupovima, polutkama ili četvrtinama, s tim da svakoj polutki pripada polovina glave, pluća i grkljana, srca i jetre. Ako se prodaje u četvrtinama, rasecanje polutki se vrši između 6. i 7. rebra. Prednjoj četvrtini dodaje se polovina pluća, srca i jetre, a zadnjoj polovina glave.

Svinjetina je meso ružičaste ili crvenkaste boje, protkano masnoćom bele boje a dobiva se od svinja starijih od devet meseci. Debljina ostavljenog sloja masnog tkiva ne sme biti veća od 5 mm iznad površinskih mišića leđa, plećke i butova.

Mlada svinjetina je meso od svinja starosti do devet meseci, ružičaste boje. Debljina sloja potkožnog masnog tkiva ne sme biti veća od 5 mm.

Svinjetina i mlada svinjetina u promet se stavljuju bez kože, potkožnog masnog tkiva, sala, glave, donjih delova nogu, unutrašnjih organa i repa.

Prasetina - meso odojka je meso od prasadi starosti od tri nedelje do tri meseca. Težina celog trupa mora iznositi od 5 do 20 kg; sa leđnom slaninom debljine do jedan cm.

Bitni sastojci svih vrsta mesa su: voda, belančevine, masti, ugljeni hidrati, mineralne materije, vitamini i fermenti.

Po količini belančevina u mesu na prvom mestu je mršava teletina, zatim konjetina i posna govedina. Po količini ugljenih hidrata na prvom mestu je konjetina, zatim posna govedina i mršava teletina, dok je po količini masnoća na prvom mestu masna svinjetina, masna ovčetina i masna govedina. Vrste mesa sa većim količinama masnoća sadrže najmanji procenat belančevina i ugljenih hidrata.

*

„Priroda treba da postane umetnost a umetnost druga priroda.“

„Sve umetnosti i nauke počivaju na parcijalnim harmonijama. (Pesnici, ludaci, sveci, proroci).“

„Sasvim je pojmljivo zašto na kraju sve postaje poezija.“

(Novalis)

Subota, 24. april 1982.

Bora Ćosić u subotnjem kulturnom dodatku „Politike“:

„Posle tri decenije što objavljujem, i posle 25 naslova koji stoje iza mene kao često besmisleni i jalovi putokazi, mogu da konstatujem da su mi impresije slične kao i na startu, što će reći depresivne. Biti piscem u ovoj sredini, ne samo što ne čini profesiju 'atraktivnu' u smislu vaše rubrike, no taj zanat sam po sebi, po svojim najintimnijim svojstvima, svakodnevno otkriva svoje vlastite dubioze. Biti piscem u okolnostima bez prave moralne i intelektualne klime, bez osnovne duhovne saradnje, bez interesovanja, bez kritike, bez publike, položaj je u tolikoj meri paradoksalan, da će i od naših naslednika biti izučavan kao primer velike mentalne inkopatibilnosti u jednom, ionako zbrkanom vremenu.“

*

Razgovor (telefonom) sa Zoranom Markušem oko izložbe „Izbor 82“ u Paviljonu „Cvijeta Zuzorić“ na koju me poziva. Dogovorili smo se da se nađemo u sredu u Dobrinjskoj da mu pokažem i predložim radevine za tu izložbu.

*

Dick Higgins šalje mi prospekt sa kratkim sadržajem svojih predavanja, koja, uglavnom, drži po američkim univerzitetima, iz literature, muzike, lepih umetnosti, izdavaštva, filma, i teorije i estetike novih umetnosti.

Izdvajam sadržaj dva predavanja iz literature:

Visual Poetry: History and Implications

This history of visual poetry is far more lengthy and complex than is generally realized. Dick Higgins has collected examples in such languages as Chinese, Gujarati, Hebrew, Greek, Latin, Persian, Ukrainian, Polish, Russian, Spanish, Swedish, German, French and English before 1900, in addition to the more familiar calligrammes of Apollinaire and the Dadaists, or Concrete Poetry (which Higgins introduced to the United States in the 1960's). Higgins has compiled three general lectures on the history of visual poetry:

- a) 300 B. C. to 1900 A. D.
- b) 1900 A. D. to the 1980's
- c) A Survey of Visual Poetry (for high) schools)

New Poetries for the 1980's

Although the traditional poetries continue vital, the technical resources available to the poet today include many new concepts of what poetry can be. This is a hands-on lecture presenting examples of mathematical poetry, sound poetry, concrete and other visual poetries, concept poems and others, intended less as a history than as a survey of resources for the creative writer.

Iz lepih umetnosti:

Fluxus

Higgins was a co-founder of Fluxus, which the Dutch critic Harry Ruhe has called „the most radical art movement of the 1960's“, and which included such people as (besides Higgins), George Brecht, Ven Vautier, Wolf Vostell, Joseph Beuys, Nam June Paik, Ayo, Alison Knowles, Mieko Shiomi, Yoko Ono, etc. This lecture deals with the origins and early years of Fluxus, with particular emphasis on the performances which were seminal for the development of recent „art performances“.

Iz teorije i estetike novih umetnosti:

New paradigms for an Avant-Garde

Most discussions of „avant-garde“ deal with the history of the term, tell about what Tzara said to Huelsenbeck (or vice versa) some sixty-odd years ago, or lament the passing of some avant-garde which probably never

existed anyway. This lecture deals with these things, but it also points towards the concept of avant-garde as „research and development“ in the scientific sense and specifically opposes the current distinctions between „modern“ and „post-modern“ among other things.

U curriculum vitae Dicka Higginsa piše:

- Rođen 1938. god. u Engleskoj
- Završio Columbia University, New York, i Manhattan School of printing, Njujork.
- Muziku studirao sa Johnom Cageom 1958–59.
- Co-founded happening 1958.
- Co-founded Fluxus 1961.
- Founded Something Else Press 1964.
- Named and developed concept of *Intermedia*.
- Objavio *Exemplativist Manifesto*, November 1976.
- Autor 35 knjiga iz oblasti muzike, pozorišta, lepih umetnosti, poezije, teorije i arhitekture.

*

Novi broj neodadaističkog časopisa „Bile“ koji izlazi u Čikagu.

*

Istraživanje svemira – prema rečima Amerikanca Reja Bredberija – jednog od najboljih pisaca naučne fantastike – predstavlja nešto što čovek nosi u sebi još od prvih iskri svoje istorije, pobunu ljudske vrste protiv sopstvene smrtnosti.

*

Pod pojmom jezik Lotman podrazumeva tri vrste jezika: prirodne jezike kao što su srpski, francuski, engleski, itd, veštačke jezike („jezici nauka i jezici uslovnih signala“), i drugostepene jezike, „drugostepene modelativne sisteme“ – komunikacione strukture koje se nadograđuju na prirodno-jezičku osnovu. Po njemu umetnost se može odrediti kao „drugostepeni jezik, a umetnička dela – kao tekst na tom jeziku“.

*

„Pesnik upotrebljava stvari i reči kao dirke i cela poezija počiva na delatnoj asocijaciji ideja, na samodelatnoj, namernoj, idealnoj produkciji slučaja.“

„Pesnik obožava slučaj.“

(Novalis)

Nedelja, 25. april 1982.

Strah zbog zabrinjavajuće situacije u svetu i još gore situacije u zemlji. Nemogućnost da se bilo šta radi, čita, misli. Atmosfera potpuno zagađena odvratnim smradom političkog cinizma i laži.

*

„U pravoj ljubavi nema ljubomore“ tvrdi jedan poznati beogradski psihijatar. U to što je kazao siguran sam da i sam ne veruje.

*

Nikola Milošević odbio da primi nagradu „Isidora Sekulić“ rečima:

„Činim to ne bez izvesnog osećanja nelagodnosti. Znam da je žiri na čijem se čelu vi (Vidosav Stevanović) nalazite prvi žiri koji je, posle niza godina, ocenio da jedna moja knjiga zavređuje da bude nagrađena. Smatram, međutim, da kada je reč o autoru čiji se intelektualni opus već zaokružuje, odnosno čiji se duhovni bilansi već počinju svoditi, književne nagrade nemaju mnogo smisla.“

*

Uveče dok sam kupao Viktora žestoko se posvađamo. Uvek ga teško nateram da zaguli i opere kitu. Ovog puta isto. Desilo se, međutim, posle pranja da se zaguljena kožica kurca vraćajući se u svoj stari položaj malo podvrnula. Njemu je to bilo čudno i nelagodno pa se čak malo i uplašio. Meni je njegov detinji strah bio, naravno smešan, i nisam mogao da se uzdržim od glasnog smeha. To ga je strašno uvredilo.

*

Plotin

„Iako pod velikim uticajem Platona i raznih mističkih učenja, Plotin je uspeo da izgradi svoj originalni pogled na svet, po kojem je sve što postoji nastalo iz emanacije Jednog. Spoznaja tog Prvog, Jednog moguća je samo kroz religioznu ekstazu koja, kao najviša čovekova saznajna aktivnost, podrazumeva izdizanje, izlaženje iz svoga tela-tamnice, odvajanje od svih spoljašnjih stvari i jedno takvo obuhvatanje samog sebe kad se postiže jedinstvo sa onim najuzvišenijim i stapa sa božanskim. To Jedno, poput svetla, stalno emanira, obasjava tminu, gubeći samo na intenzitetu što se više udaljava od sebe Prvog. Tamo gde nema nikakvog isijavanja, gde ne dopire sjaj onog Jednog obitava, po Plotinu, mračna i zla materija.

Tu ekstatičnu viziju Jednog, pred kojim se čuti a ne rečju objašnjava, Plotin naziva Duhom ili *nous*-om. Prekid vizije, izlazak iz božanskog s kojim smo bili jedno znači da je u naše telo ušla duša, treći i najniži član Plotinovog trojstva. Rascepljena u samoj sebi, duša se deli na unutrašnju i spoljašnju,

na onu koja je sva okrenuta duhu i na onu koja je duboko zagazila u tamne sfere materije, koju je ona i stvorila.”

*

Zvezdana *ključaonica*. Iz zelenih nozdrva. Poskoka. Led i *vatra*. Tvoj usud hita. Zemljom. Vodom. *Naslućuje* novo doba. U oku. Raspomamljenog boga. U rascvaloj *krunici*. Kosmosa.

Utorak, 27. april 1982.

Putovanje u Aranđelovac, sa direktorom i tehničkim urednikom „Zapis“ do štamparije gde se štampa „Čorba od mozga“. Odneli smo i vizuelne pesme koje treba snimiti da bi knjiga konačno mogla da uđe u štamparsku mašinu.

Ceo dan hladno, s vетром. Valovita, tmurna Šumadija.

*

Britanci ponovo zauzeli Južnu Džordžiju.

Sreda, 28. april 1982.

Markuš bio u Dobrinjskoj. Veoma se pohvalno izrazio o radovima koje sam mu predložio za izložbu u „Cvijeti Zuzorić“. Kaže: „O vama ču, po svoj prilici, morati najviše da pišem“. Po njegovim rečima izložba će biti studijska i reprezentativna, samo uvodni tekst u katalogu iznosiće 45 kucanih strana.

*

U Južnoj Koreji podivljali, umno poremećeni policajac ubio, pucajući nasumice u narod, 70 osoba, a ranio oko 40 pre nego što je izvršio samoubistvo.

*

Gabrijel Garsija Markes zatražio 500.000 dolara nadoknade od Kolumbijske vlade za moralnu i materijalnu štetu koju je pretrpeo kada je pre godinu dana morao da napusti Kolumbiju. Markes je otisao iz svoje zemlje u Meksiko prošle godine nakon saznanja da će ga vojne vlasti podvrći istrazi zbog navodne veze s protivnicima režima.

*

„U istoriji nema pravde, niti u prirodi ima dobrote.“

„Kad bi svet imao cilj on bi već bio dostignut.“

(Niče)

„Ovaj duh i ovaj svet naslonjeni su jedan na drugog bez mogućnosti da se zagrle.“

„Treba živeti u ovom stanju apsurda.“

(Kami)

Četvrtak, 29. april 1982.

U današnjem „Oku“ polemički tekst „Vladan Radovanović, uvek na početku ili: otisak prsta koji uz sadejstvo sa naslovom postaje znak identiteta“. Očekujem odgovore i napade svih prozvanih aktera ove „verbo-voko-vizuelne“ ujdurme.

*

„Visok, mišićav, brkat i odlučan, četrdesetih godina i po mogućnosti neoženjen – osnovne su karakteristike ‘idealnog muškarca’ o kojem maštaju čitateljke američkog magazina *Glamur*. Ako je suditi po anketi koju je nedavno sproveo ovaj ženski časopis idealni partner trebalo bi da bude obrazovan, ali ne previše, da bude poslovan čovek, lekar ili atleta i da nema prethodnih bračnih iskustava, mada je izvestan broj čitateljki priznao da bi se zadovoljile i s razvedenim muškarcem odgovarajućih osobina.“

*

Postoji li vanzemaljski razum?

*

„Večito čutanje ovih beskonačnih prostora me užasava.“

(Paskal)

„Istorija svesti i njeno mesto u svetu ostaju nerazumljivi za onoga koji prethodno nije video da svemir, kome i čovek pripada, sačinjava – nenušivim jedinstvom svoje celine – *sistem, totum i kvantum; sistem* svojom mnoštvenošću, *totum* svojim jedinstvom, *kvantum* svojom energijom; sve te tri strane, uostalom, u jednom neograničenom krugu.“

*

Uveč po kiši odem do teško pristupačnog (po ovakovom vremenu) Muzeja savremene umetnosti na otvaranje izložbe „Inovacije u hrvatskoj umetnosti sedamdesetih godina“.

Na mene je ta izložba ostavila mučan utisak. Kod većine „autora“ osećala se sva beda lažnog, ispraznog avangardizma. Shvatio sam, čini mi se do, koje mere danas, u ovakvim slučajevima glavnu ulogu imaju kritičari i njihova mistifikacija „rada“ umetnika. Ovde je gotovo sve u toj mistifikaciji. Da se poslužim rečima poznate francuske teoretičarke Catherine Millet, umetnici su često „napuštali samo slikarstvo da bi izveli na scenu znakove slikarstva (...) I u ovom domenu, podmetanje znakova umetnosti umesto umetnosti same takođe je dovelo do dezorganizovanosti umetnika u njegovom radu, do ograničenja njegove prakse na nekoliko elementarnih gestova (...). Na ovoj izložbi upravo je najbednija ta elementarnost, praznina infantilnih gestova.

*

Velika najezda miševa zadala je ovog proleća velike glavobolje švajcarskim vlastima. Horde ovih malih glodara uništile su mnogobrojne pašnjake i useve pričinivši štetu koja se procenjuje na milione dolara.

*

Vanredna sednica vlade u Londonu. Britanija zavela potpunu blokadu Foklandskih ostrva.

*

Papa odložio posetu Poljskoj najavljenu za avgust „sve dok situacija ne bude smirenja“.

*

Najtoplje u Rabu 17 C.

Petak, 30. april 1982.

„Živeti, to je izbor puteva. Život to je jedna od varijanti življenja.“

„Iz protivurečnosti nastaje jedinstvenost.“

„Ne smemo biti nestrpljivi, jer knjiženosti ništa ne škodi toliko kao nestrpljivost.“

(Viktor Šklovski)

*

Dinka i dete odlaze u Bijeljinu.

Ceo dan veoma jak bol u desnom kolenu koji mi otežava hodanje.

U Dobrinjskoj više sati razgledao plastične kese sa isećcima koje čuvam za rad na vizuelnoj poeziji i slično. Prosto je neverovatno kakvih sve tu stvari ima.

*

„U sučeljavanju sa teškoćama materijalnog i društvenog razvoja i otporima na samoupravnom putu, odlučno ćemo se boriti protiv raznih tehnokratskih, birokratskih, liberalističkih, nacionalističkih i drugih antisamo-upravnih tendencija i pojava i njihovih nosilaca. Nepokolebljivo i energično ćemo se obračunati sa svim neprijateljima naše socijalističke samoupravne Jugoslavije. (...)

Za našu radničku klasu, sve radne ljude i građane nema nesavladivih teškoća i prepreka. (...“

(Iz „Prvomajskog pozdrava“)

*

„U rasadniku ‘Zemun’, Maksima Gorkog 172, prodaja ukrasnih parkovskih sadnica: srebrnih smrča, Pančićevih omorika, belih breza, srebrnastih lipa, ukrasnih crvenolisnih japanskih jabuka i šljiva, magnolija, dafina, žalosnih vrba. Sadnice pakujemo sa busenom. Stalno cvetajuće ruže preko 46 vrsta, zimzelena živica, ligustrum ovali folium. Ruže i živicu šaljemo poštom sa uputstvima za sadnju. Cena сниžena.“

Subota, 1. maj 1982.

Posle dužeg vremena lep prolećni dan bez kiše. Ipak pomalo hladno.

*

Britanski avioni bombardovali aerodrom na Foklandskim ostrvima s namerom da oštete pistu i onemoguće vazdušno snabdevanje stacionirane argentinske vojske hranom i sl. Argentinci kasnije uzvratili avionskim napadom na britansku flotu.

*

Pismo i materijali koji su stigli juče od Italijana Bruna Chiarlonea:

SPECIAL ISSUE
aqui ISSUE

ARTIST PROFESSION MAN:
AN ITALIAN ADDRESS FOR A MAIL ART'S RESEARCH.

A black and white photograph of a man sitting at a desk, looking down at a book or document he is holding. He appears to be in a studio or office setting with various items on shelves in the background.

Artist profession man is a way for put us in the comparison with the art and with the life; it's a step beyond of the artistic "production" that it advance normally "off" or "above" of the daily living.

Profession man ... to look at a connection with the very genuine and creative life, but it isn't like production yet like existence. For analyze with an artistic methodology the complex sequence of the human living, the life with her shocking banalities and her marginal events who notwithstanding they influence our perception and our small choise.

Artist profession man it's an emblematic address to strive (or to propose) a reading on artistic key of our behaviour that utilizes every our senses and it try, with ways always differents, the situations, the realities in process, the social standing most differentiate.

A connection with artists and men that they live situations different, it's necessary and it stimulates our imagination: the instrument is the "mail art" that it allows a speedy exchange of ideas, images, experiences of culture without mediations that would modify the sense of it.

We can see that this bearing is present in the work of many artists in this research that I present to FIVE TOWERS MICRO HALL CENTER of dear friend KLAUS GROH, artist that he live in the West Germany.

My inquiry (artist profession man) it had solicited the artists of various nations that they had documented our research (body art, performance, visual poetry, postal art, other media) sending me visual works with self-ironic aspects, tragical & poetical.

The result is an open program to verify at various levels and in new spaces too, my thesis and to promote further points of discussion in the circle of the research but in outside of the system of arts too.

bruno chiarlone

WORK AREA

INTERNATIONAL REVIEW OF MAIL ART
BY CHIARLONE BRUNO

ARTIST PROFESSION MAN
ARTISTA PROFESSIONE UOMO

PARTICIPANTS/PARTECIPANTI:

ARGENTINA : EDGARDO ANTONIO VIGO
ARABIA SAUDITA : WALLY DARNELL
AUSTRALIA : PAT LARTER
BULGARIA : GUILLERMO DEISLER
CANADA : GERALD JUPITTER - LARSEN
CECOSLOVACCHIA : IGOR DURISIN - PETER KALMUS
DANIMARCA : NIELS LOMHOLT FORMULAR PRESS - WALTER WILLIAMS
FINLANDIA : TIMO R. MALEN
FRANCIA : DANIEL DALIGAND - MICHEL CORFOU - JULIEN BLAINE
GERMANIA OCCIDENTALE : KLAUS GROH - HORST HAHN - JURGEN O. OLBRICHHS
TIMM ULRICHHS
GERMANIA ORIENTALE : ROLF STAECK - UWE DRESSLER - BIRGER JESCH
MORITZ JESCH
GRECIA : DEMOSTHENE AGRAFIOTIS
INGHILTERRA : ROBIN CROZIER - MICHAEL SCOTT
ITALIA : VITTORIO BARONI - ACHILLE CAPELLINI - BRUNO CHIARLONE
EMILIO MORANDI - MICHELE PERFETTI
JUGOSLAVIA : MIROLJUB TODOROVIC
MESSICO : AARON FLORES
PAESTI BASSI : ROD SUMMERS - ULISES CARRION
POLONIA : PIOTR RYPSON - HENRYK BZDOK - PAWEŁ PETASZ - TOMASZ SCHULTZ
PORTOGALLO : ALBUQUERQUE MENDES
SPAGNA : JUAN PAGAN
STATI UNITI : ART HOPKINS - STUDIO LECLAIR - CAROLYN BERRY - BILL GAGLIONE
LON SPIEGELMAN - E.F. HIGGINS III - CARLO PITTONE
SVEZIA : VANNA SALATI
TAILANDIA : PRAMUAN BURUSPHAT
UNGHERIA : ZOLTAN BAKOS - GABOR TOTH
VENEZUELA : DAMASO OGAZ

NEW ADDRESS/NUOVO INDIRIZZO:
BRUNO CHIARLONE 17014 CAIRO MONTEMOTTE - SAVONA* ITALIA

*

„Slika autora u tekstu, tj. u književnoj komunikaciji uvek je slika epohe, slika određenog stepena razvoja društva i objektivnih uslova stvaralaštva, individualnih sposobnosti, stilskog nivoa, pogleda na svet i drugih dispozicija koje zajednički stvaraju tzv. autorski rukopis. Ta slika se počinje stvarati još u procesu autorovog odlučivanja za određenu konkretnu književnu i žanrovsku strategiju.“

(Anton Popović)

*

U Kini proizvedeno i detaljno ispitano novo piće koje po ukusu podseća na koka kolu, ali je hranljivije i zdravije. Piće je proizvedeno od crvenog božura i sprečava bolesti krvnih sudova, jetre i bubrega i čini čitav organizam krepkijim. Fabrika novog pića trebalo bi da u Kantonu počne proizvodnju oko 200.000.000 flaša.

*

Prazan *list* hartije. Na njemu čaša. Sa *kupinovim* vinom. Sneg nam se *topi*. Na obrvama. Tajnim putevima. Pristižu *zvezdari*. Kažeš da si odgona-tao. Zmijsku *košuljicu*. Na dan Strašnog suda. Nebeske *konjanike*.

Nedelja, 2. maj 1982.

Pre podne Goran Čučković, lektor i tehnički urednik „Zapisa“, donosi mi špigrl „Čorbe od mozga“ da ga još jednom pogledam pre nego što u utorak krene u štampu. Puno slagačkih grešaka i u poeziji, a posebno u pogовору Veselina Ilića. Mnoge od tih grešaka propustio je i Goran da registruje pa će morati bar dva put pažljivo da pročešljam tekst, ako uopšte smognem snage za tako nešto.

„Čorba“ deluje čvrsto, stameno, ubojito. Vesin tekst me, u ponovnom čitanju, razočarao nekom mucavošću i nedovoljnom širinom, možda kao posledica mog trenutnog neraspoloženja.

*

Francuzi spadaju među najveće ljubitelje domaćih životinja u Evropi. Oni drže oko sedam miliona pasa i mačaka kao kućne mezmice, a na njih go-dišnje troše više od tri milijarde franaka, koliko iznosi budžet Ministarstva za inostrane poslove. Pariz će biti prvi grad u svetu po čijim ulicama će od 1. jula početi da kruži 80 specijalnih vozila za uklanjanje prljavštine koju ostavlja za sobom oko petsto hiljada pasa u glavnom gradu Francuske.

(AFP)

*

Emocionalna terapija, prema Ričardsu (ako ga dobro interpretiram), jedna je od osnovnih funkcija poezije.

Ponedeljak, 3. maj 1982.

Lepo i toplo vreme. Veliki bolovi u desnom kolenu i nešto što čini mi se prvi put vidim posle toliko godina reumatičnih patnji, poveći otok.

*

Korak po korak u jednomesečnom stezanju obruča oko Foklandske ostrva prekuće su Britanija i Argentina ušle u neobjavljeni rat.

*

Bio kod R. na ručku. Čitava četiri sata, malo i pod pićem, raspravljali smo o signalizmu.

*

Beograd potpuno prazan i da nema vojnika i njihovih neispavanih i rapčupanih devojaka koje su došle iz svojih zabitih provincijskih gradića, varošica i sela na jedan dan i jednu noć, pa sada bunovno lutaju ulicama, moglo bi se slobodno reći: mrtav grad. Kao takav, pomalo me odbija i nemam uopšte volje da prošetam njegovim prazničnim ulicama.

Utorak, 4. maj 1982.

„*Atina*, 3 – Trojica Grka kojima je uspelo da krajem prošlog meseca počegnu iz Albanije izneli su ovde pred brojnim stranim novinarima potresnu priču o svom životu i dramatičnom bekstvu. U Međunarodnom pres centru braća Hristos, kome je 27 godina, i Ilija Lekas, star 32 godine, kao i njihov stric, 45-godišnji Spiros, pričali su gotovo puni čas kako se živi u Albaniji i kako se postupa sa pripadnicima drugih naroda, odnosno nacionalnih manjina.

Sva trojica pripadaju istoj familiji Lekas i živeli su u severnom delu Epira, u Albaniji. Prema njihovom kazivanju već godinama se vrši sistematsko raseljavanje epiрskih Grka u zapadne krajeve Albanije kako bi se razbilo jedinstvo. Uslovi života su veoma teški, gotovo nemogući, tako da se spas može potražiti samo u bekstvu iz Albanije. Pričajući o tome oni su plakali jer su postupci albanskih vlasti okrutni. Oni su izrazili zabrinutost šta će se desiti sa njihovim porodicama. Plašimo se da će ih ubiti – rekao je Spiros kome su u Albaniji ostali žena i troje dece.

Grci u Albaniji rade kao robovi – izjavio je Ilijas. Mi smo radili na jednom imanju od 6 ujutru do 6 sati uveče, samo sa jednim satom predviđenim za ručak. A obed nam se sastojao od malo hleba ili proje sa belim ili crnim lukom. Za ropski rad plaćeni smo bili mizerno, neshvatljivo malo. Za gotovo dvanaestочasovni rad, odnosno jednu dnevnicu, mogli smo kupiti najviše jednu veknu hleba. Za nove cipele potrebno je raditi ceo mesec. Do sopstvene kuće nismo mogli da dođemo već smo morali da napravimo kolibu u kojoj smo živeli sa porodicom.

Sa nešto malo grčkog jezika što znaju, jer, kako kažu, u Albaniji nisu mogli da se koriste svojim jezikom, pokušali su da predoče kako grčka nacionalna manjina uopšte živi.”

*

„Gospodin Martin: Ne treba usjajiti naočale crnim laštilom.

G-đa Smit: Da, ali za novac, čovjek može kupiti sve što hoće.

Gospodin Martin: Bolje je zeca ubiti nego u vrtu trubiti.

Gospodin Smit: Kakadu, kakadu, kakadu, kakadu, kakadu, kakadu, kakadu, kakadu, kakadu.

G-đa Smit: Kâkaju, kâkaju, kâkaju, kâkaju, kâkaju, kâkaju, kâkaju, kâkaju.

Dospodin Martin: Kakaju kako kada, kako kada kakaju, kako kakaju kada, kako kada kakaju, kako kada kakaju, kako kada kakaju, kakaju kako kada, kako kada kakaju.

Gospodin Smit: Psi su puni buha, psi su puni buha.“

(Iz Joneskove *Čelave pevačice*)

*

Najnovija vest sa Foklandskog ratišta: engleska podmornica napala argentinsku krstaricu „General Belgrano“, u ratnoj zoni, i potopila je. Ova krstarica bila je ponos argentinske armije.

*

Prvog dana nakon ukidanja policijskog časa u Poljskoj, u Varšavi, Gdansku i još nekim gradovima izbile su masovne demonstracije. Demonstranti su zahtevali ukidanje ratnog stanja, oslobođanje Leha Valense i uzvikivali brojne druge parole. Opremljena specijalnim vozilima i zaštićena štitovima i kacigama policija je upotrebila suzavac, mlazeve vode i palice u nastojanju da povorke demonstranata razbije.

*

„G-đa Martin: Odorans, ordorans, ordenonosac, prosac, prasac!

G-đa Smit: Marineru, ti nas mariniraš.

Gospodin Martin: Ah! Oh! Ah! Oh! Pustite me da škripim zubima.

Gospodin Smit: Aligator!

Gospodin Martin: Čušnimo Odiseja!

G-đa Smit: Buha ima uši ali uši nemaju buha.

G-đa Martin: Ne puši mi u uši!

Gospodin Martin: Ne buši mi puhalo!

Gospodin Smit: Ušij uho, ne buši buhu.

G-đa Martin: Buha ušiva.

G-đa Smit: Uživaj buhu.

(Čelava pevačica)

*

Napoleon je otrovan na Svetoj Jeleni. Ovo tvrde autori knjige „Ubistvo Napoleona“ koja je ovih dana objavljena u Velikoj Britaniji. Prema toj knjizi,

izvesni vojvoda Šarl Tristan de Montolon imao je zadatak da Napoleonu, izgnanom na Svetu Jelenu, svakog dana servira vino začinjeno sa malo arsenom. Arsen je postepeno delovao. Vojvoda je za to dobio ovlašćenje od članova francuske kraljevske porodice, koji su se plašili da bi se Napoleon jednog dana mogao vratiti u Francusku.

*

Iz Valencije veoma lep katalog izložbe POESIA EXPERIMENTAL, ARA, koja je održana u galeriji „Parpallo“ tokom marta i aprila. Izložbu je organizovala grupa „Texto Poetico“. Eseji na katalonskom i španskom (kastiljanskom), 201 učesnik, dosta reprodukcija. Pored nepotpisanog uvodnika o eksperimentalnoj poeziji pišu: Felipe Boso, Pierre Garnier, Julien Blaine, Lamberto Pignotti, Arrigo Lora-Totino i Ben Votier. Učestvovao sam sa tri originalna rada (čije kopije nemam): *Visual Poem*, 1982, *Signalist Poem 1*, 1982, i *Signalist Poem 2*, 1982.

*

Zaobilazne staze. Zvezde neprohodne. Iz krvavih glava. Golubovi. Dim. Praznoverni obredi. Tvoja lepa glad. Nova poprišta. Pršti sneg. Iz pijanih lađa. Mrtvi Odisej.

Sreda, 5. maj 1982.

Poštovani druže Todoroviću,

Šaljem vam tri primerka mojih ameboidnih oblika – hromofona za izložbu; ako ih uzmete za izlaganje potrebno je da uz njih stavite i priloženu traku mašine za sabiranje i to:

- rođenje, život, smrt – trouglasti ameboidni oblici
- bit, bitnost, suština – *kvadratni ameboidni oblici*
- vazduh, sunce, nebo – *okrugli ameboidni oblici*

Nadam se da će prilozi stići na vreme da bi bili uvršteni na izložbu.

Signalistički pozdrav,

Jaroslav Supek

*

Argentinski miraži raketom pogodili britanski supermoderni razarač „Šefild“ koji je potonuo u blizini Foklandskih ostrva. Od 280 članova posade, 30 je poginulo ili nestalo u hladnim vodama Južnog Atlantika.

„Šefild“, težak 4.100 tona, imao je najsavremeniju elektronsku opremu i bio naoružan raketama za pomorsko i vazdušno ratovanje.

*

„Sunce se dizalo na nebu. Plavi i zeleni talasi brzo su preko obale širili svoju lepezu, okružavali bodlje morskog čkalja, ostavljajući za sobom tu i tamo na pesku plitke barice svetlosti i bledi crni krug. Stenje više nije bilo meko ni obavijeno gustom maglom: sada se stvrdnulo i dobilo crvene brazde.“

(Virdžinija Vulf)

*

„Prema emisiji uganskog radija, duž obala Viktorijinog jezera, u istočnom delu ove zemlje Istočne Afrike, počelo je masovno zaprašivanje protiv muve ‘ce ce’, prenosnika opasne spavaće bolesti. Neposredan povod za akciju zaprašivanja bile su zabrinjavajuće vesti o naglom povećanju broja slučajeva obolelih od spavaće bolesti u regionu južne Busoge, stotinak kilometara istočno od glavnog grada Kampale.“

(Tanjug)

Četvrtak, 6. maj 1982.

Prosečna starost britanskih mornara na brodovima stacioniranim oko Foklandske ostrva je 18 godina. Većina od njih se prijavila za vojsku jer nije imala mogućnosti da nađe posao.

*

Goran Čučković javlja mi iz štamparije iz Aranđelovca da je odobrio da „Čorba od mozga“, posle unetih ispravki, uđe u štamparsku mašinu.

*

„Sa zabrinutošću se prati pisanje mnogih britanskih listova koji ističu da britanska eskadra admirala Vudvorda ne može duže vreme da vodi ograničenu borbu (bez definitivnih efekata u udaljenim malvinskim vodama i pod sve nepovoljnijim vremenskim prilikama) i da zato treba razmišljati o jačim i težim udarcima protiv strateških ciljeva na samom argentinskom kopnu. Jer, po toj logici, ako je svrha britanske flote bila da prisili Galtijerijevu huntu na ustupke, popuštanje i povlačenje argentinskih trupa sa Malvinskih ostrva, onda treba primeniti i odgovarajuća sredstva vojne veštine, pritiska i snage, dakle, eskalirati rat.“

*

Osmatrači meteoroloških stanica širom Srbije zapazili su pred kraj aprila, u periodu neuobičajenog zahlađenja, masovan pomor lasta.

Nije to došlo zbog hladnoće, već zbog gladi – kaže agrometeorolog Miodrag Maričić. – Hladan period, praćen čestim kišama, zaustavio je normalan život u svetu insekata kojima se laste hrane...

(Politika)

Subota, 8. maj 1982.

U „Omladinskim novinama“ napad S. M-a pod naslovom „Signalistički marifetluk“. Ta se gnjida ovom paskvilotom dodvoruje svom novom gospodaru V. R-u.

*

Ruggero Maggi iz Milana opsednut je Amazonijom, šalje puno mail-art materijala sa motivima iz ovog dela Zemlje. Između ostalog i jedan papir s naslovom „AMAZONIC SELF-PORTRAIT“, na kome treba intervenisati i taj svoj rad poslati Maggiju za „AMAZONIC BOOK“.

*

Kako se pretpostavlja, u Kini živi nešto više od milijardu stanovnika. Tačan podatak pružiće najnoviji popis koji treba da se obavi u junu ove godine. U međuvremenu, dostupni su podaci iz 1964. godine kada je u Kini živelo 723 miliona lica. U prvom opštem popisu stanovnika u Kini je 1953. godine živelo 601 milion stanovnika.

(AFP)

Nedelja, 9. maj 1982.

Dan pobeđe.

*

U najnovijoj studiji američke vlade pod nazivom „Televizija i ponašanje“ konstatiše se da postoji obilje dokaza koji svedoče o tome da nasilje sa malog ekrana utiče na agresivno ponašanje dece i omladine. Navodi se takođe da američkim dečjim i večernjim televizijskim programima dominiraju akcija, sila i opasnost. Tako u večernjim emisijama na svaki sat ima prosečno pet scena nasilja, a u dečjim čak osamnaest takvih scena što nesumnjivo dovodi do povećane agresivnosti kod dece i omladine.

*

Težak san. Nešto iz ranog, osnovnoškolskog detinjstva i dečaštva kraj Velike Morave. Od drugova u snu prepoznam samo Žuću. Igramo se žmurke. Krijem se negde u ševarima Ludog vira. Onda upadam u živo blato i od straha – budim se.

*

IZ DINKINOG DNEVNIKA VIKTOROVOG ODRASTANJA (1975–1978)

Od jednog do četiri meseca

Napredovanje u težini:

Prvi mesec: 5.500 kg. 57 cm.

Drugi mesec: 6.100 kg. 63 cm.

Treći mesec: 7.200 kg. 70 cm.

Razvoj:

- Četvrte nedelje zapazio svetlo.
- Šeste nedelje očima pratio osvetljen predmet.
- Četvrte nedelje držao glavu ležeći na trbuhi.
- Šeste nedelje okrenuo glavu u pravcu zvuka.
- Desete nedelje prepoznao roditelje.
- Dvanaeste nedelje mašio se da dohvati predmet.

Od četiri do šest meseci

Napredovanje u težini:

Četiri meseca 8 kg. 70 cm.

Pet meseci 8,850 kg. 72 cm.

Šest meseci 9 kg. 73 cm.

Primedba lekara: „Zbog živahnosti ne dobija u težini onoliko koliko se očekuje.

Razvoj:

Četvrti mesec: 1. nasmejao se glasno.

2. čvrsto držao glavu.

Peti mesec: prevrnuo se na stranu.

1. držao igračku u ruci.

2. pio tečnost iz šolje.

Osmi mesec: pokušao da se stavi u sedeći položaj.

Jedanaesti mesec: sasvim lepo pio iz šolje.

Od šest do dvanaest meseci

- Prvi zub se pojavio posle četiri meseca i jedanaest dana.
- Drugi zub se pojavio posle četiri meseca i dvadeset i sedam dana.
- Treći zub se pojavio posle sedam meseci i sedamnaest dana.
- Četvrti zub se pojavio posle sedam meseci i devetnaest dana.
- Peti zub se pojavio posle osam meseci i sedamnaest dana.
- Šesti zub se pojavio posle osam meseci i sedamnaest dana.

Napredovanje u težini:

Šest meseci 9 kg. 73 cm.

Sedam meseci 10 kg. 76 cm.

Osam meseci 11 kg.

Devet meseci 11,5 kg.

Deset meseci 12 kg. 79 cm.

Jedanaesti meseci 12,5 kg.

Dvanaest meseci 13. kg. 84 cm.

Razvoj:

Peti mesec: 1. Uhvatio igračku obavivši je prstima.
2. Izrazio zadovoljstvo čavrjanjem i gukanjem.

Šesti mesec: Držao dva predmeta, svaki u po jednoj ruci.

Sedmi mesec: 1. Izgovorio „da-da“.
2. Čeprkao i ispitivao kažiprstom.
3. Lupio kašikom i udarao po stolu.
4. Ispoljio znake besa.

Osmi mesec: 1.Izgovorio „ma-ma“.
2. Postideo se pred nepoznatim.
3. Nosio dva predmeta odjednom.

Deveti mesec: 1. Uspravio se.
2. Uhvatio predmet palcem i kažiprstom.
3.Propuzao.

Deseti mesec: Naučio da tapše.
Jedanaesti mesec: Naučio da maše rukom „pa-pa“.

Rast

Jedna godina 13 kg. 84 cm.
Petnaest meseci 13,5 kg. 84 cm.

Razvoj

- Pri hvatanju opredelio se za desnu ruku.
- Sa deset meseci: 1. Naučio da pokazuje svoj nos, oči, kosu.
2. Spustio se iz stojećeg u sedeći položaj.
3. Bacio loptu.
- 9. VII 1976. napravio samostalne korake.
- Sa jedanaest meseci popeo se uza stepenice uz pomoć.
- Sa četrnaest meseci prepoznao slike.
- Sa petnaest meseci sasvim je sigurno trčao.
- Sa šesnaest meseci popeo se na stolicu sam.
- Sa dve godine počeo je da uredno vrši veliku nuždu.
- Sa tri godine počeo je da vrši danju malu nuždu.

Rečnik:

tata, mama, baba, baka, daj, kaka, gaga (golub).

Ponedeljak, 10. maj 1982.

Rad na tekstu „Ostrvjeni psi na tragu signalizma“ koji će ponuditi „Omladinskim novinama“ kao odgovor na paskvilu S. M-a.

*

Escola de artes, Sant'Ana do Livramento, Brasil, šalje jedan mail-art poziv za izložbu:

FRONTIER OF PEACE

The school of Arts of Associacao Santanense Pro Ensino Superior, will hold an exposition of MAIL-ART from August 3rd – 14th, 1982 in its own „Joel Amaral exhibition room“.

The exposition intends to gather the Art students and the people of these twin cities as a way to increase the intercommunication among the artists of the world.

Send your work and if it possible enclose a photograph of yourself in your workroom and/or one of your files.

Address:

Osmar Santos

Escola de Artes
Caixa postal, 268
CEP: 97.570 Sant'Ana do Livramento
Rio Grande Do Sol
Brasil

Send by simple art-mail. Final date: 3rd July, 1982. The exposition will
be recorded by means of a publication.

Thanks for Your participation
Your sincerely
Osmar Santos
Director of the School of Art

Uz poziv Osmar Santos šalje i dva svoja mail-art rada.

OSMAR SANTOS
MAIL - ART

EDICIÓN 4-1982
RIVERA - URUGUAY

*

Na pomolu je povratak ere dirižabla. Tako, bar, smatra predsednik britanske kompanije „Air-Ship Industries“ (Eit Vikenden), koji je saopštio da će putnički dirižabli ući u saobraćaj već kroz tri godine. On je izneo da će njegova kompanija prvo da otvori liniju London–Pariz, na kojoj će jedna vrsta ovog vazdušnog broda prenositi dvesta putnika brzinom od 160 kilometara na čas.

Utorak, 11. maj 1982.

Komemoracija u Mathauzenu

*

„U povodu donošenja amandmana za reformu Federacije, Kardelj je oštrot polemizirao s unitaristima i njima sličnim, koji su lansirali mišljenje da su naše nacije nedovršene, da su to polunacije, seljačke, pa prema tome da nema ni dovoljno osnova za formiranje pozicija republika kao država i samoupravnih zajednica, što je u amandmanima inicirao SKJ. Kardelj je tada rekao, ne citiram ga nego tumačim izlaganje, da je završen povijesni proces formiranja nacija u Jugoslaviji, da su to danas moderne nacije, da nema никакve razlike između naših i nekih drugih nacija. Odatle je sasvim logičan zaključak da je proces formiranja nacija definitivno završen. Besmisleno je izmišljati neku novu naciju, Jugoslavensku naciju. (...) Mislim da pojava Jugoslovenstva u smislu nacionalnog posebno taj nagli porast govori da nešto nije u redu u društvu, jer to nije sasvim normalna društvena pojava, ne može se smjestiti u bilo koju čisto marksističku kategoriju. Ne može se uopće teoretski osmisiliti. Uz ostalo, ona je jako složena, jer u njoj se nalazi eho čitavog našeg povijesnog razvoja. Znamo kakve smo mi apokalipse preživjeli u bratoubilačkom ratu, znamo loša iskustva prošlosti, predratne i poratne. Ima među deklariranim Jugoslovenima i takvih koji su opsjednuti i strahovima, jer se jedni plaše novih teških konflikata, drugi su uplašeni za budućnost našeg zajedništva, treći tako rješavaju svoje emocionalne i druge probleme. Ipak, treba reći da se u suštini radi o iskrivljavanju pojma nacije kao konstitutivnog faktora našeg stvarnog zajedništva.“

(Iz intervjeta dr Dušana Bilandžića člana CK SKH i redovnog profesora Fakulteta političkih nauka datog „Vjesniku“)

*

MENO, Mouche Ecrasée n'a pas d'odeur
26 rue Royet
42 000 St-Etienne, France

poziva na Mail-Art Show c temom „poesie dans la ville“. Rok za radeve 1. jun.

Jedna od poruka s ove pozivnice: „Mail-Art is not object going through the mail by artists establishing direct contact with other artists, sharing ideas and experiences, all over the world.“

Lon Spiegelman

*

Tekst „Ostrvljeni psi na tragu signalizma“ završen i predat glavnom uredniku „Omladinskih“ koji je najavio njegovo objavljivanje odmah u broju koji sledi.

*

Matematičar Dušan Vitas, uneo je u računar, po prethodno razrađenom programu, tekstove „Zakona o zapošljavanju“, ZUR-a i nekih udžbenika za osnovnu školu.

„Pomoću tzv. kvantitativne analize, utvrđeno je da su rečenice u ovim zakonima nenormalno dugačke. U ZUR-u, na primer, u 10-procentnom uzorku teksta ima 104 rečenice koje su duže od trideset reči. Samo su dve rečenice od 2 i 3 do 15 reči. Dugačke rečenice sadrži i Zakon o zapošljavanju, a i udžbenik istorije, naročito oni delovi u kojima se izlaže naš savremeni društveno-politički sistem. Na primer, tekstovi o antičkoj istoriji sadrže rečenice čija je prosečna dužina 12 reči, dok rečenice iz teksta o našem društvu imaju u proseku 27 reči. Ima, naravno, i 'spektakularnih' izraza, kao što je, na primer, ovaj iz Zakona o zapošljavanju: 'Radni čovek koji obavlja delatnost ličnim radom sredstvima u svojini građana'. Znate li ko se skriva iza ovog izraza? Privatnik, zanatlija!“

*

Na prijemu u Kremlju aprila 1941. godine povodom potpisivanja pakta o neutralnosti između SSSR-a i Japana, Staljin je nazdravljajući izgovorio svoju sada već čuvenu misao: „Svi smo mi Azijati“.

*

Negde u prvim godinama posle drugog svetskog rata na zidu nužnika železničke stanice u Trsteniku, gde mi je ujak, kod koga smo bili u gostima, službovao, suočim se sa stihovanim upozorenjem:

*Gospodo i dame
Ne serite pokraj jame
Namestite vaše dupe
Tačno iznad rupe*

Teško pamtim stihove (i svoje i tuđe), ali ovi su mi ostali duboko urezani u svesti. Smatrao sam ih savršenim i s pesničke (tačne, jasne reči i zvučne rime), i s one praktične strane, jer takva vrsta upozorenja sasvim je na mestu pošto su stanični čučavci, zaista, uvek bili u veoma lošem stanju zbog hotimičnog, ili u nuždi nemernog promašivanja rupe. I, evo, taj katren i danas, posle više decenija, odzvanja u mom uhu.

Sreda, 12. maj 1982.

„Da bi se prirodna istorija sveta mogla da izrazi u svoj njenoj istinitosti, bilo bi potrebno da se može pratiti sa njene unutrašnje strane; ne više kao uzastopna povezanost strukturalnih tipova koji jedni druge smenjuju, već kao uzdizanje unutrašnje snage koja se razvija u šumi konsolidovanih nagona. U svojoj srži živi svet je sačinjen od svesti zaodenute mesom i kostima. Od biosfere do vrste, sve je samo ogromno račvanje psihizma koji kroz oblike traži sebe. Eto kuda nas vodi Arijadnin konac, ako za njim idemo do kraja.“

(Tejar de Šarden)

*

EINLADUNG – INVITATION INVITACION – ZAPROSZENIE

KUNST zum ÜBERLEBEN
INTERNATIONAL
MAIL-ART-WORKSHOP
BERGKAMEN 82
ART FOR SURVIVING

predloge za artists' stamps poslati do 15. jula.

*

Britanci zasuli Port Stenli raketama. Zaplenjen argentinski brod „Nerval“. Oboren helikopter. Presečeno snabdevanje blokiranih argentinskih trupa na ostrvu.

*

U „Politici ekspres“ Anđelka Cvijić predstavlja izabrane pesme Ljubiše Jocića u izdanju SKZ. „Ljubiša Jocić je svakako jedan od naših kontroverznih pisaca, čiji se talenat ispoljavao u raznovrsnim umetničkim interesovanjima. Početni impuls njegovom pisanju dao je nadrealizam – prve pesme objavio je sa 18 godina u časopisu *50 u Evropi* oko kojeg su bili okupljeni budući nadrealisti. Međutim, kada je nadrealistička škola bila oformljena, Ljubiša

Jocić je, kako piše Đordije Vuković, odbio da bude njen član. No, celog svog života, u ostvarivanju jednog nadrealističkog programa bio je kud i kamo dosledniji od onih nadrealista koji su pripadali nadrealističkoj školi.

Možda se upravo različitim interesovanjima i može tumačiti različiti uspeh u ostvarenim delima Ljubiše Jocića. On je, ipak, najdosledniji i najbolji ostao u pesmama, sklon novatorstvu i eksperimentima, kao i u drugim književnim delima.“

*

Pooštene represalije u Poljskoj. Vođe „Solidarnosti“ optužene da izazivaju sukobe, a strani dopisnici da potpiruju destruktivne akcije. Nove internacije i suđenja po kratkom postupku.

*

Na severu Libana, između prosirijskih i propalestinskih snaga, rat do istrebljenja.

*

Harley iz svoje *Tere Kandele* (Terra Candella) Oberlin, Ohio, zahvaljuje mi što sam mu poslao prevod na srpski rečenice: „Lovac jednoroga Tere Kandele“.

*

„Ako čovek upotrebljava samo reči, niko mu ne veruje.“

(iz „Knjige promene Ji Đing“)

*

Bio do BIGZ-a i novog glavnog urednika Vidosava Stevanovića. Pre dvadeset dana, pri susretu na ulici, u Knez Mihajlovoj, pomenuo sam mu mogućnost da umesto knjige „Dan na devičnjaku“, koja u BIGZ-u stoji još od 1978, i za koju imam ugovor, donesem „Pucanj u govno“. Složio se. Od ove zamisli, međutim, odustao sam. Smatram da je bolje da se uz „Čorbu od mozga“, koja je već u štampi, ove godine pojavi „Dan na devičnjaku“ sa poezijom sasvim suprotnom od one koja je u „Čorbi“.

Otišao sam da Vidosavu saopštим svoju odluku da ostajem pri knjizi koja već tako dugo čeka kod njih. Reče mi da će za dvadesetak dana znati za sudbinu svoje poeme. Prema onome kako sada u BIGZ-u novi šefovi rade, ili će biti štampana, ili će mi je vratiti uz isplatu honorara, pošto imam ugovor.

*

Love me trozupcem. Homer. Zmija. Etna. Žena feničanskog moreplovca. Mrav. U travi. Izgubljen. Nevidljivi su silnici. Iz proteklih vekova. Nadolazi Fison. Krvave valove valja. Riblje oči nas. Gledaju. Iz bezdna. Ti si kajsijin cvet. Pred zoru zapaljen. Rukom. Fra Andelika.

Četvrtak, 13. maj 1982.

Velika tragedija u jami „Raspotočje“ zeničkog ugljenokopa, poginulo 39 rudara posle snažne eksplozije metana.

*

Britanci su nad Atlantikom u oblasti Foklanda oborili još tri argentinska aviona.

*

„Dug je put koji plen ima da prođe kroz telo. Na tom putu iz njega se isisava sva njegova supstanca; oduzima mu se sve što je u njemu korisno. Preostaju samo otpaci i smrad.“

(Elias Kaneti)

*

Simon Vizental, čovek koji je otkrio najviše nacističkih zločinaca, izjavio je da je na tragu po zlu poznatom nacističkom lekaru iz Aušvica Jozefu Mengeleu, odgovornom za smrt 400.000 duša. Oboleo od raka, 71-godišnji Mengele se nalazi u Latinskoj Americi u stalnom skrivanju – od Paragvaja do Urugvaja i Bolivije. Poslednji podatak je da je iz San Silvestra prešao u Vila Riči. Najveći broj podataka o Mengeleu stigao je posle objavljinja oglasa u latinoameričkim novinama kojim se nudi 100.000 dolara onome ko kaže gde se nalazi ovaj poznati ratni zločinac.

Petak 14. maj 1982.

Još uvek ništa od izložbe „Signalistička istraživanja“ u „Srećnoj galeriji“. Nikako da se materijal za katalog umnoži i fotokopira. Nikako da odredimo datum održavanja izložbe. I posle nekoliko razgovora sa Slavkom sve ostaje na istom: Biće, ali ne zna se kada.

*

U intervjuu jednoj britanskoj regionalnoj televizijskoj mreži predsednik Galtijeri je istakao da nije spremjan da spusti argentinsku zastavu koja se vijori na Malvinskih ostrvima kako bi otvorio put za pregovore i pri tom naglasio da „ne postoji nikakva sumnja da će u slučaju britanskog napada“ njegova zemlja „odgovoriti svim sredstvima kojima raspolaže“.

*

U Poljskoj nije došlo do najavljenog generalnog štrajka. Privremeno rukovodstvo „Solidarnosti“ apeluje da se odustane od ekstremističkih akcija.

*

Rusi juče lansirali kosmički brod „Sajuz 5“ kojim upravljaju potpukovnik Anatolij Berezovoj i inženjer Valentin Lebedjev. Predviđeno je da se brod spoji sa novom stanicom „Saljut 7“ lansiranom u orbitu oko Zemlje 19. aprila.

*

I dalje jaki bolovi u desnom kolenu. Snimak ne pokazuje ništa. Odustao da idem na ostale pregledе (vađenje krvi) i terapiju.

*

Na diskusionej tribini Udruženja književnika Srbije, Francuska 7, večeras: „Sto godina od rođenja Džemsa Džojsa“.

Subota, 15. maj 1982.

U „Omladinskim“ se pojavio tekst „Ostrvljeni psi na tragu signalizma“. Nažalost, ispaо je početak, stihovi:

*čuvari svetovnog ognja
dali su mi da jedem
i pijem
a gladan sam bio kao pas*

(S. M: „Cvet saznanja“, Polja, oktobar 1971)

Do tog početka (citata) veoma mi je bilo stalo, jer je objašnjavaо mnoge stvari, ali ga je, po svoj prilici, urednik namerno izostavio.

*

U „Oku“ tri teksta povodom mog napada na izložbu „Verbo-Voko-Vizuelno“ i Vladana Radovanovića: Protivurečni i pomalo smušeni D. K., infantilni Ž. R. i podmukli R. I.

*

Šef zajedničkog štaba iranskih oružanih snaga, general Zahirnedžad, izjavio je u intervjuu jednom australijskom listu, koji prenosi IRNA, da bi iranske snage lako mogle napredovati u dubinu iračke teritorije ali da to, kako je rekao, ne dopušta imam Homeini.

*

Buz Blurr iz Gurdona (Arkansas) zahvaljuje se na katalogu koji je dobio i poziva, uz detaljna uputstva (kolaž u punom koloru, itd.), na izložbu „Graffiti-stamp project“ koju organizuje u svom gradu.

*

Izabrani nov predsednik i podpredsednik Predsedništva SFRJ. Sednica Predsedništva pod geslom: „Nastavljamo Titovu politiku“.

*

Odlukom Saveznog izvršnog veća od danas skuplje cigarete. (Srećom ne pušim).

*

Ponovo atentat na Papu. Ovog puta samo pokušaj Španca Huana Fernandesa Krona (32) koji je u portugalskom svetilištu Fatima nameravao bajonetom da nasrne na poglavara Katoličke crkve. Zanimljivo je da je Papa doputovao u Portugaliju da poseti Fatimino svetilište kako bi se Madoni od Fatime zahvalio što mu je spasla život 13. maja prošle godine, kad je bio ranjen na Trgu svetog Petra iz oružja Turčina Ali Agdže.

*

U „Ateksovim“ robnim kućama „Dom“ u ulici 7. jula 32 i „Nameštaj“ u Požeškoj 156, prodaje se plutotapet i plutoparket za oblaganje zidova, odnosno podnih površina.

Plutotapetne ploče, prirodni proizvod od hrastove kore, veličine su 30x30, 28x28 i 26x26 cm, debljine 3 mm, u 14 desena, staju 361,05 din po kvadratnom metru. Plutoparket, veličine 30x30 cm debljina ploče 5,5 mm, staje 823,00 din.

Oba proizvoda imaju i dobre osobine: lako se postavljaju na zid (pod), odlične termičke izolacije, nepropustljiva su na tečnost i gasove, zadržavaju i usporavaju vatu i ne podležu hemijskim promenama.

*

U „Borbi“ članak Radojice Tautovića „Kompjuter i gusle“, gde mene (signalizam) i Matiju Bećkovića uzima kao dva ekstrema koje ne treba slediti.

*

Slavko Timotijević u „Književnim novinama“ prebacuje Muzeju savremene umetnosti što organizaciju izložbe „Verbo-Voko-Vizuelno“ nije poverio ekipi stručnjaka, istoričara umetnosti „da afirmiše više aspekata ove problematike“.

*

„Prodavanje slike je prodavanje sperme“.

(Dado Đurić u jednom intervjuu)

*

Prema Krleži, pisati treba „mrko, okrutno i neumoljivo“.

*

Gledam *plamen*. Kap krvi. Na oltaru. Kristalna košuljica. *Maslačka*. U tvojoj ruci. Crni kamen. Kibele. *Čarotanka* frigijska. Spava na Palatinu. Međ *pčelama*. Međ narandžama. Zemni je prah *zaziva*. Žeđ ljubavna.

Nedelja, 16. maj 1982.

Topao, pretopao, pravi letnji dan s temperaturom do 30 C.

*

ŽIVITE LI SA PREDRASUDAMA

Za mnoge ljude se s pravom kaže da žive sa predrasudama. Predrasude mogu da bude razne prirode, ali im je zajednička osobina da su nepovoljne za osobu ili osobe prema kojima se gaje. Kakvi ste vi? Živite li sa predrasudama? Odgovorite na pitanja i potražite rešenje?

1. Smatrate li da je alkoholizam neizlečiva bolest?

da 5

ne 0

ponekad 1

2. Da li bez razmišljanja puštate svoje dete na izlet sa drugovima?

da 0

ne 5

zavisi od društva 1

3. Mislite li da u porodici kriminalca i deca postaju prestupnici?

da 3

ne 0

4. Možete li da priznate da je klub za koji navijate poštено izgubio?

da 0

ne 3

ne znam 1

5. Da li verujete da pank muzika zaista odražava osećanja mladih?

da 5

ne 0

6. Da li ćete na ulici odbiti pomoći nepoznatome koji neuredno izgleda?

da 5

ne 0

možda 1

Saberite poene

Manje od 6 poena: Nemate predrasuda ni prema kome. Međutim, vaš neuobičajeno otvoreni nastup i stav može da navede ljude da smatraju da ste potpuno nekritični i da ne razlikujete dobro od zla. Doduše, u takvim mišljenjima ima i dosta istine.

Od 7 do 11 poena: Često se kolebate kada se treba odlučiti o tome da li nekome da ukažete poverenje. Na sreću, procene su vam u većini slučajeva ispravne za šta možete da zahvalite svom daru za procenjivanje ljudi. Ipak, i vama je ponekad teško da se otrgnete od predrasuda.

Više od 12 poena: Teško je živeti sa predrasudama, u večitoj atmosferi nepoverenja. Čini se da vas najviše sputava strah da su svi oko vas zlonamerni i da im je jedini cilj da vam napakoste. Uzakajući, malo-pomalo, više poverenja svojoj okolini brzo ćete se uveriti u suprotno.

*

F. M. Dostojevski – A. N. Majkovu 21. oktobra 1870.

(...) „Imajte na umu, dragi prijatelju: ko je izgubio narod i narodnost, taj gubi veru predaka i Boga. Eto, to i jeste tema mog romana, ako to želite znati. On se zove *Zli dusi*. U njima se opisuje kako su nečiste sile ušle u čopor svinja. Van svake je sumnje da će to napisati loše. Pošto sam u suštini više pesnik nego umetnik, ja sam uvek uzimao teme koje premašuju moje snage, i zato će ispasti slabo, to je sigurno. Tema je isuviše ozbiljna. Ali, pošto mi ni jedan kritičar do sada nije porekao izvestan talenat, verovatno će i u ovom dugačkom romanu biti dobrih mesta. To je sve.“

Ponedeljak, 17. maj 1982.

Priveo sam kraju rad na tekstu „O čoporu, fantomima i (ne)kulturnoj birokratiji“ za „Oko“. Zajedno sa ranijim otvorenim pismom Mariji Pušić ispalio je oko 17 kucanih strana. Do sada moj najduži polemički tekst, sutra ga treba otkucati i poslati.

*

Andelka Cvijić u „Ekspres politici“ o *Tekstumu*:

„Signalizam je avangardni stvaralački pokret rođen u našoj zemlji sa ciljem da revolucioniše sve grane umetnosti a prvenstveno literaturu i likovne umetnosti, unoseći nov način mišljenja i kreiranja primeren elektronskoj planetarnoj civilizaciji.

Ovoj, od nekoliko osnovnih, postavki književnog i umetničkog avangardnog pokreta ostao je veran više od dvadeset godina pesnik Miroljub Todorović. Kao signalista, okušao se u različitim umetničkim medijima a povodom dve decenije Todorovićevog signalističkog delovanja u našoj kulturi,

'Dečije novine' iz Gornjeg Milanovca ovih su dana objavile knjigu *Tekstum*. U njoj su sakupljeni odabrani radovi Miroljuba Todorovića i na koricama ove izuzetno lepe monografije signalizma (dizajner i tehnički urednik Rade Rančić) nalaze se izvodi iz tekstova stranih i naših kritičara koji su pisali o signalizmu Miroljuba Todorovića.

U knjizi *Tekstum* izabrani su Todorovićevi radovi od 1959. do 1979. a interesantno je da delo nema predgovora ni pogovora. *Tekstum* govori sam za sebe i to je još jedna signalistička doslednost Miroljuba Todorovića.

Među kritičarima koji su o Todoroviću, 'duhovnom ocu signalizma' pisali i čiji su odlomci iz tekstova na koricama knjige, nalaze se i Denis Poniž, Đilo Dorfles, Miroslav Klivar, Klaus Groh, Enco Minareli, Julijan Kornhauzer, Mateo d'Ambrozio ...

Kada se pažljivo lista knjiga *Tekstum*, čitalac može da se uveri i u ovu rečenicu koju je zapisao Arigo Lora Totino koja se nalazi na poleđini ovog dela:

'Jugoslovenski literarni pokret signalizam – izdvojen iz sličnih pokreta nastalih posle Drugog svetskog rata u dremljivoj atmosferi Evrope, Amerike i Japana, nastavlja i razvija plodonosnu inicijativu istorijske avangarde'."

*

Posle podne u Dobrinjskoj sastao se sa Miklošem Mesarošem. Simpatičan momak. Pošto se, izgleda, zasitio birokratije, gde sada radi, htio bi opet da se vrati umetnosti.

*

Masovna hapšenja u Poljskoj. Krivica za majske nerede svaljuje se na zapadnu propagandu.

*

U Moskvi je otvoren prvi tele-apel. Kako piše list „Večernaja Moskva“, koji je objavio broj stalno dežurnog telefona, preko ove veze će usamljeni i nesrećni u svakom trenutku moći da anonimno razgovaraju sa stručnjacima i potraže lek svome psihičkom stanju.

*

O DRUZIMA

Druzi su pripadnici specifične religije, neobične mešavine hrišćanstva i islama. Međusobno se nazivaju „bani maaruf“ što znači „sinovi znanja“. Međutim, to znanje nije dostupno svakom članu zajednice – tek svaki deseti član poznaje tajne religioznih učenja i pripada „akalima“ (učenima) dok svi ostali moraju da ih slušaju jer su „džahil“ (neznalice).

„Akali“ čitaju i interpretiraju „Kitab al hikman“ („Knjigu mudrosti“) i sreću se jednom nedeljno, obično utorkom uveče, da bi proširili svoja značja.

Religiju Druza osnovali su 1017. godine Al Darazi (po kome je i nastalo ime Druzi) iz Buhare i persijanac Hamza. Oni su živeći u Kairu ocenili da tadašnji vladar Al Hakim (iz arabljanske dinastije Fatimida) predstavlja inkarnaciju svih „božjih zapovesti“ i da je stekao mudrost milošću Alahovom. Iz istorije se zna da je Al Hakim bio surov i neurotičan vladar, ali njegovo ponašanje osnivači nove vere objašnjavali su kao „spoljašnje svakom vidljivo lice“ iza kojeg se krije čovek razumljiv samo pravovernicima. Od tada Druzi poštuju fundamentalno pravilo svoje religije: svaka pojava ima svoj „tanzil“ – spoljašnje, svakom vidljivo objašnjenje, i „tavil“ – unutrašnje, skriveno značenje.

*

Moda: Ovo leto u tačkastom dezenu.

*

Delegati trećeg saziva Skupštine Jugoslavije izabrali novu vladu.

*

Cicvara

U pola litre kisele pavlake umešati dve velike kašike belog brašna, bez grudvica. Tu masu staviti u šerpu i mešati na vatri dok se ne izjednači i dok se mast ne odvoji na površini. Suvišnu mast ocediti.

Utorak, 18. maj 1982.

Najstariji zanat na svetu ponovo u ekspanziji. U Švedskoj se učenice posle škole nude na ulici. U Hamburgu policija je nedavno uhvatila jednu trinaestogodišnju profesionalnu prostitutku.

*

Miki Maus napunio 54 godine.

*

Zelena sala Kolarčevog univerziteta: „Marks i nova levica“.

*

Iz Japana, Misao Kusumoto šalje svoj AU POSTER 48 sa raznim obaveštenjima i mejl-art reprodukcijama.

*

Viktoru moram da pričam istoriju Beograda. Prelistavamo enciklopediju. Posle svega on je pomešao Tračane i Tatare. Zapravo za Tračane je govorio da su Tatari. Ovi drugi su mu se očigledno više dopadali.

Ponovo se podsetio da su Bugari osamsto i neke vladali Beogradom i da su ga, možda, prvi nazvali Bjelgrad.

*

Iz Udruženja književnika pismo-poziv „Redovni izborni sastanak“ koji će se održati sutra u sali GK SSRN Beograda, Studentski trg 15 sa početkom u 17 časova.

Dnevni red:

1. Usvajanje dnevnog reda;
2. Izveštaj o radu Beogradske sekcije;
3. Izveštaj o finansijsko-materijalnom poslovanju Beogradske sekcije;
4. Plan materijalno-finansijskog poslovanja za 1982. godinu;
5. Diskusija o podnetim izveštajima;
6. Predlaganje kandidata za članove sekretarijata i delegate Beogradske sekcije u Skupštini Udruženja književnika Srbije;
7. Razno;
8. izbori.

Odavno ne prisustvujem tim sastancima.

*

Od J. Olbricha, Kunold str. 34 Da – 3500 Kassel, pismo i dva poziva:

rubber stamp prints

++ rubber-stamp-show ++ rubber-stamp-show ++ rubber-stamp-show ++
I am putting together a show on rubber-stamp-works at the Kassel
Art School in September 1982. You are invited to send your infor-
mation, texts, rubber-stamps, stamp-works, postcards etc. , so
everything on rubber-stamps to my address.

Deadline: 5th September 1982

No return.

All works will be exhibited and information on the show and the
workshop will be sent to all participants. Thanks!!!!!!!!!!!!!!

You can also send me a lay-out for a rubber stamp (max. size
3x3cm) which I might try to realize.

"IN A SMALL FRAME"

A collection of artworks for every table

Enclosed in this letter you find a small plastic frame. At the moment 500 of these
frames are being sent off to artists all over the world.

I would like to ask you to contribute one of your works filling the frame to this
collection. The frame can be opened for inserting your work and then stuck together
again.

I would be very pleased to have one of your works in this collection. All frames
which reach me by 15/6/82 will be stored in a box and then exhibited.

Please send your work before 15/6/82 to:

JORGEN O. OLBRICH KUNOLDSTR. 34 3500 KASSEL GERMANY

I am looking forward to your "Small Frame".

P.S.: If you are interested in showing the whole collection (it really fits every
table) do drop me a line.

Sreda, 19. maj 1982.

Zvala J. V. C. iz Niša zbog napada u „Poljima“. Veoma je ogorčena, priprema oštar odgovor, traži podatke i savete.

*

U „Politici“ Mirjana Živković posprdno piše o Ž. R-u, koji je tužio sudu likovnog kritičara „Ekspres politike“ Nikolu Kusovca zbog negativnog prikaza izložbe Verbo-Voko-Vizuelno. U tom prikazu Kusovac je, prema rečima Živkovićeve, intervenišući u R-ovom radu ironično i duhovito iskazao svoj negativan stav prema izložbi.

*

Prodajem pekinezere stare osam nedelja, telefon: 218-205.

*

Poziv iz Atine: Call for participation!

Topic Mediterranean Environment.

Send works before July 15, 82 to:

E. T.S. Arquitectura/Diagonal 649

Barcelona 28 Spain

For the 7th I. A.P. S. (Sofia Martinou)

Works to be shown during the Inter. Architect. Psychology Conference
in the workshop I'll run on Med. Environment

Participants receive catalogue.

Šalje: Sofia Martinou

Terpsihoris 9

Holargos - Athens

Greece

*

U „Zapisu“ od Gorana Čučkovića dobijam prvi, još nepovezan i neo-
brezan primerak „Čorbe od mozga“. Nova knjiga, novo uzbuđenje ali i brige.
Izdavač traži da se angažujem oko prodaje!?

„Čorba“ izgleda lepše nego što sam i smeо da zamislim. Korice su ko-
rektne; vizuelne pesme su dobro ispalе sem par njih koje je možda trebalo
uraditi u rasteru a ne štrihu; štampa knjige solidna.

*

„Knjige i nisu ništa drugo do piščeva lična i porodična arhiva.“

„Što se mene lično tiče, ja u svojim prozama sramno ležim na psihija-
trijskom otomanu i pokušavam da kroz reči dospem do svojih trauma, do
izvora sopstvene anksioznosti, zagledan u sebe.“

(Danilo Kiš)

*

Pre nego što *svet*. Beše stvoren. Moja duša. Zvezda *žarna*. Lutala je sve-
mirom. Tišina. Mrtva *zemlja*. Bogovi mrzovoljni. Lirska kosmogonija. Plašim
se. Zdrobiće nas. Pohlepna *žudnja*. Za životom. Razmiču se prostori. U crno
gledam. Svetlost se pomalja.

Četvrtak, 20. maj 1982.

Težak dan. Oko 11 sati zvao je Josip Brkić, zamenik glavnog urednika „Oka“. Dobio je tekst, kaže da je preveliki za ovaj broj jer imaju i odgovor V. Radovanovića na moj prethodni napad. Predlaže tri solucije: 1. Da svedem postojeći tekst na 8,5 kartica i odmah pošaljem za ovaj broj. 2. Odložim objavljivanje teksta za prvi junske broj i tada ga plasiram u celini kao odgovor Radovanoviću. 3. Objavim sada samo deo teksta koji se odnosi na Rošulja i Igrića a ostatak u sledećoj turi polemike.

Nisam se mogao odmah odlučiti. Dogovorili smo se da me pozove sutra u 11.30 h.

Pristupio sam odmah razradi prve varijante. Hteo sam da svedem polemiku na 8,5 kartica. Posle više sati rada i otkucanih 5 kartica shvatio sam da je to nemoguće. Onda sam, dosta deprimiran, uzeo prve tri strane, napisao: „O čopor i fantomima“ i uz male (kozmetičke) izmene poslao uveče hitnom poštom za Zagreb.

Posle toliko godina u grozničavoj napetosti, i grču koji je delom bio i stvaralački, nisam osećao ni umor ni bolove, ni glad ni žeđ. Vreme je proteklo čudesno brzo, prostor je bio imaginaran. Osećao sam se potpuno izvan prostora pritisnut strahovitim vremenskim ubrzanjem.

*

„Osnovni problem svake političke filosofije je problem legitimacije vlasti. Šta nas motiviše da poštujemo naređenja? Ovo pitanje ima dva ekstremna odgovora, oba nepolitična. Prvi glasi: slušam samo ona uputstva koja smatram dobrim, tačnije, najboljim. Ali to znači: ja uopšte ne slušam, nego dopuštam da me u krajnjem slučaju nagovore ili ubede. Bilo kako, činim samo ono što želim, ne obazirući se na tuđu zapovest.

Ovaj odgovor bismo mogli nazvati *anarhističkim*. To je nepolitičan odgovor. On ne zna za problem legitimacije vlasti. On ne zna za razliku između legitimne i nelegitimne vlasti, jer je za njega vlast kao takva nelegitimna. Ovaj način mišljenja je danas veoma rasprostranjen. Za mnoge je već sam izraz 'vladajući' izraz kritike, čak gotovo pogrdna reč. Anarhizam postaje političan kada se konstituiše u pokretu, s ciljem da ukine postojeću vlast protiv volje ostalih, i u tu svrhu sam pokušava da vrši vlast, čak iako je ona po prirodi svojoj privremena.

Drugi nepolitičan odgovor glasi: Slušam iz straha, jer mi ništa drugo ne preostaje. Šteta koju trpim zbog neposlušnosti uvek nadmašuje štetu zbog poslušnosti. Ovo je odgovor roba. Ni njega ne zanima pitanje legitimacije vlasti. Njegova poslušnost nema veze sa odobravanjem. Otuda je vlast nad robovima, kako kaže Aristotel, suprotna političkoj vlasti.“

(Robert Spaemann: iz eseja „Utopija slobode od vlasti“)

*

Od 1.500 Amerikanaca obuhvaćenih jednom anketom Galupovog instituta, dve trećine je izjavilo da veruje u zagrobni život. Anketa je pokazala da u neku vrstu života posle smrti podjednako veruju i mlađi od 18 godina, kao i oni koji su prevalili petu deceniju, kao i to da su žene nešto sklonije takvim verovanjima nego muškarci.

*

Kraće pismo Mattea D'Ambrosija.

*

Kulturni centar Beograda moli Vas da prisustvujete otvaranju izložbe „Gordana Jocić – crteži“, ponedeljak, 24. maja 1982. godine u 19 časova. Likovna galerija – Knez Mihajlova 6.

*

„U jednom svetu nenadano lišenom iluzija i jasnoće čovek se oseća strancem.“

„Smatram, dakle, da je smisao života najpreče pitanje. Kako da se na njega odgovori?“

„Ostavljam Sizifa u podnožju planine! Svoje breme se uvek nalazi.“
(Kami)

Petak, 21. maj 1982.

U zoološkom vrtu Luven, u blizini belgijskog grada Liježa, dogodila se prošle nedelje tragedija u kojoj je jedna posetiteljka izgubila život, a druga se nalazi u teškom stanju. Dve nesrećne žene su se u tom trenutku nalazile na mostiću koji je nadvisivao jarugu u kojoj je bilo 15 lavova, most je najednom popustio i žene su se našle u čeljustima lavova. Dok su čuvari stigli, jednoj ženi nije bilo spasa, a druga je izvučene sa teškim povredama, jer joj je lav otkinuo levu nogu.

*

U galeriji „Sincron“, Brescia, aprila i maja izlažu: Luciano Ghersi i Giuliano Giuman.

*

Odlazak do „Dela“ i razgovor s Aćinom oko sudbine tekstova stranaca o signalizmu koje „Delo“ treba da objavi.

*

„Teatro Contandino“ + Museolaboratorio Expo international of: Mail Art

Subject: „Country Theatre“ sends S. O.S for the Earth

Send your work (drawing, writing, any kind of work) to: „Teatro Contandino Scuola Media 'G. Pascoli"

80033 Cicciano (Napoli) Italia

Last term is 30th June 1982.

*

U prošloj godini je u svetu zabeleženo 709 terorističkih napada, izjavio je direktor američkog Odeljenja za borbu protiv terorizma Robert Sejr. Amerikanci čine trećinu žrtava terorističkih napada u prošloj godini.

U samim SAD, mete terorističkih napada su često bili strani državlјani među kojima i turski i jugoslovenski diplomati, rekao je Sejr. On je napomenuo da je američka administracija zatražila budžet od petsto miliona dolara za borbu protiv terorizma u 1983. godini.

Terorizam, međutim, nije poštедeo ni druge zemlje. U 91 zemlji u svetu zabeleženi su prošle godine razni vidovi nasilja, od ubistava do otmica aviona, uzimanja talaca ili podmetanja eksploziva, rekao je između ostalog američki funkcioner.

*

Kretanje je promena položaja tela i čestice u odnosu na neki sistem tokom vremena. Kretanje svakog tela ili čestice uvek je povezano s *kinetičkom* i potencijalnom energijom (odатле termin Kinetička umetnost).

*

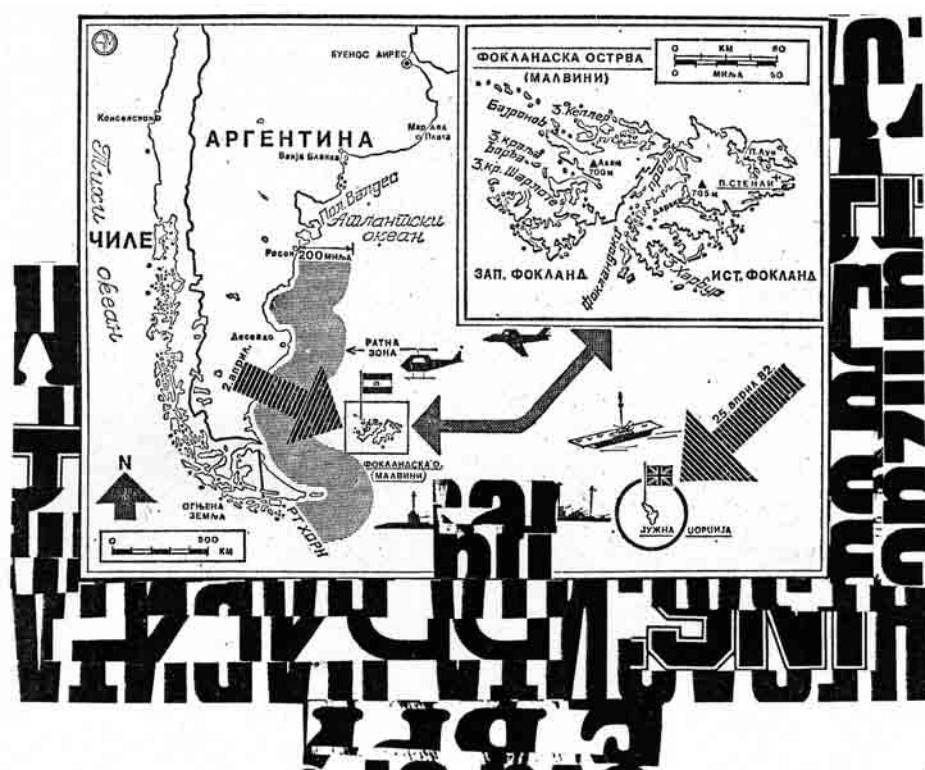
„Nenapisana pesma i dalje ostaje u vlasti pesnika. Međutim ono što je stvoreno odbija da prizna svoga tvorca.“ U ovu tvrdnju Branka Miljkovića uverio sam se više puta.

Subota, 22. maj 1982.

„Britanske pomorsko-desantne snage iskrcale su se juče ujutru po lokalnom vremenu na Foklandska ostrva. Vest o ovom sve opasnijem obrtu krize u Južnom Atlantiku potvrđena je u Londonu i Buenos Airesu. Invazija na Foklande usledila je samo nekoliko časova posle saopštenja generalnog

sekretara OUN Peresa de Kueljara da je njegova dvonedeljna posrednička misija propala. Na spornim ostrvima u toku su borbe argentinskih i britanskih snaga, dok je Port Stenli pod stalnom britanskom vatrom s mora i iz vazduha. Izveštaji iz Londona i Buenos Airesa zasad su prilično šturi, što je nagoveštaj više da se radi o operacijama većih razmara. Britanija je priznala gubitak 20 ljudskih života posle pada jednog svog helikoptera. U sukobu oko Foklanda, započetom 2. aprila, kada su se argentinske trupe iskrcale na ova ostrva, dosad je poginulo oko 400 argentinskih, i 30-ak britanskih oficira i vojnika."

(„Politika“)

*

CELEBRATING THE ARTS

The „umbrella“ movement to launch the idea of a National//International Day to celebrate „The Arts“, a peacetime rally around great achievements and worthwhile traditions, an idea which is likely to stir many creative minds – is looking for your artistic participation to join many others currently working in Great Britain for this first ever „Celebration“ on June 24. 1982...

Entries due...

June 10th 1982
all media shown
no limits ... no returns

Send works to: Dick Rainer & Robin Crozier. Backhouse Gallery ...
Faculty of Art & Design, Sunderland Polytechnic, Backhouse Building,
Ryhope Road, SUNDERLAND, Tyne-Wear, England.

A catalogue will be sent to all Entrants after being shown in the
Backhouse Gallery.

*

„Tamo gde je ideologija postala oblik pritiska vladajućih krugova na
mase, umetnost se javlja kao alternativa, jer i sam njen kritički duh teži za
ponovnim osvajanjem izgubljenog prostora slobode.“

(Palavestra)

*

Majka Stole uveče odlazi za Ulcinj.

*

Sve je tu. Vrata *tajnovite* zemlje. Smuk. Račvastog *jezika*. Pitagora sa
svojim posvećenicima. *Sanjaš* crno sunce. Stršljena svetlucavog. To je život.
U *oazi*. Na papirusima. Sakralna *ideografija*. Velika majka pisma. U tvojim
venama. Tek. *Crvendać*. Raspevan.

Utorak, 25. maj 1982.

Sinoć na otvaranju izložbe crteža Gordane Jocić u galeriji Kulturnog
centra Beograda prepuno sveta. Gordaninim radovima kompletno i konač-
no razočaran. Plašim se, da se tu ne radi o nekoj vrsti vešto kamufliranog
kiča.

*

Admiral Terens Lavin, načelnik britanskog odbrambenog štaba, izjavio
je juče da će britanske snage posle konsolidovanja mostobrana na istoč-
nom Foklandu nastaviti sa brzim kretanjem. Ministar odbrane Džon Not
naglasio je, takođe, da se neće stati na oslobođenim položajima dok se potpuno
ne uspostavi britanska kontrola nad celokupnom teritorijom Foklandske
ostrva.

*

Bivši američki predsednik Džimi Karter objaviće u novembru knji-
gu „Sačuvati poverenje – memoari jednog predsednika“. Knjigu štampa

izdavačko preduzeće „Bantam books“ a pojaviće se u knjižarama SAD i Kanade već 2. novembra. U njoj se govori o poslednjem danu koji je Karter proveo kao predsednik SAD, o časovima uoči oslobađanja američkih diplomata zatočenih u Iranu, o Kemp Dejvidu, o kontroli nuklearnog naoružanja, i drugim problemima s kojima se Karter suočavao u vreme četvorogodišnjeg predsednikovanja. Knjiga je nastala na osnovu dnevnika koji je bivši američki predsednik pomno vodio dok je bio na tom položaju.

*

Novi broj kanadskog „Parallelogramme-a“ za april i maj.

*

Katalog sa izložbe „L'insistenza del segno“ (seconda rassegna di grafica scritturale) koja se održava u Teatro CTH u Miljanu. Izložba će trajati od 13. maja do 13. jula. Izlaže 36 učesnika iz ČSSR, Jugoslavije, DDR, Poljske i Mađarske. Najviše je Jugoslovena. Organizatori izložbe: Gianni Rossi i Gio Ferri.

Sempre nell'intento di documentare le „insistenti“ operazioni (internazionali) interdisciplinari di analisi e sintesi segniche – tra grafica e poesia – alla rassegna di quest'anno partecipano operatori provenienti dalla Cecoslovacchia, DDR, Polonia, Ungheria, Jugoslavia. Alcuni di questi artisti intervengono personalmente per letture e performances. La mostra e gli incontri sono anche l'occasione di un confronto, nell'area della ricerca grafico-verbale, tra „disponibilità segniche“ fortemente centrifughe rispetto ad ambienti culturali dalle ideologie parzialmente comuni.

(iz kataloga izložbe)

Subota, 29. maj 1982.

Iranske snage su, pre nekoliko dana, u protivofanzivi osloboidle Koramšar, luku na reci Šat el Arab.

*

U novom broju „Oka“ gotovo smešna odbrana V. R-a pod naslovom „Oko VVV“ i moj tekst „O čoporu i fantomima“.

*

Amerikanac Tommy Mew izlaže „Works on paper“ u Centro lavoro Arte u Miljanu.

*

f.m.t.c.

FRENTE MEXICANO DE TRABAJADORES DE LA CULTURA

DEAR FRIENDS,

THE FRENTE MEXICANO DE TRABAJADORES DE LA CULTURA (MEXICAN FRONT OF CULTURE'S WORKERS) COMPLETED FOUR YEARS OF ACTIVITIES.

IN 1978 WE PRESENT THE INTERNATIONAL GRAFICS EXPOSITION "AMERICA EN LA MIRA" ("AMERICA IN TARJET") WITH THE PARTICIPATION OF 200 ARTISTS OF 30 COUNTRIES.

NOW, WHEN THE CONFLICT IN CENTRAL AMERICA AND THE CARIBE REGION MENACES A FOREIGN MILITARY INTERVENTION AND 'VIETNAMIZATION', WE CALLED TO ALL THE ARTISTS AND CULTURE'S WORKERS OF THE WORLD TO HOLD UP THE "INTERNATIONAL FESTIVAL IN SOLIDARITY WITH THE PEOPLE OF CENTRAL AMERICA AND THE CARIBE".

THIS WILL BE OPEN IN THREE PLACES OF MEXICAN REPUBLIC, OCTOBRE 8, 1982, AND THEN WILL BE SHOWS WHERE ANYBODY SOLICIT IT.

WE HOPE YOUR COLABORATION AND WE ARE GRATEFUL TO YOUR ATTENTION,

ALL THE BEST,

COORDINATOR COMMISSION
MEXICO, D.F., APRIL 12, 1982

ARAGON 144
COL. ALAMOS
03400 MEXICO, D.F.

**

Remek dela nemačkog ekspressionizma

Muzej savremene umetnosti, Beograd
27. maj – 25. jul 1982.

„Ekspressionizam pripada najznačajnijim umetničkim epohama ovog veka u Nemačkoj. Njegov razvoj od vremena osnivanja umetničke grupe

Most 1905. godine obeležen je najvažnijim primerima pri čemu se naročito naglašava umetnički vrhunac ovog pokreta u godinama pred Prvi svetski rat. Pri tome u središtu stoe umetnici grupe *Most* (Kirchner, Heckel, Schmidt-Rottluff, Nolde, Mueller, Pechstein) koji su najsnažnije pokrenuli razvoj. Pored njih predstavljeni su sa najvažnijim delima pojedinci Max Beckmann, Lyonel Feininger, Christian Rohlfs, George Grosz, Otto Dix, Ludwig Meidner, Jacob Steinhardt, Conrad Felixmüller, Otto Freundlich, Erns Fritsch. Ponovno oživljavanje grafičkih tehnika i crteža u nemačkoj umetnosti toga vremena predstavlja suštinski aspekt izložbe.

Izložba obuhvata ukupno 137 slika, akvarela, crteža i grafika, kao i dokumente i knjige iz poseda Nacionalne galerije, Grafičkog kabineta, Umetničke biblioteke, kao i Muzeja Brücke i Berlinske galerije.

Ideje i rad umetnika ekspresionista, koji su se svojim radikalnim stavom jasno ogradili od pojavnih formi umetnosti i društva svog vremena, uticale su na literaturu i pozorište i dale impulse nastanku filma. Dela ovih umetnika izazvala su neizbežne sukobe i posle 1933. godine odbačena su kao izopačena. Prateći program i katalog otuda pokušavaju da daju uvid u istorijsku i kulturnu situaciju u Berlinu pred Prvi svetski rat, osvetljavaju odnose između umetničkih grupa, pojedinaca i književnika ekspresionizma, kao i značaj ratnog šoka i revolucionarnih pokreta za umetnost i kulturu dvadesetih godina."

*

Englezi zauzeli Darwin i Gus Grin, dva značajna argentinska uporišta na Foklandskim ostrvima.

*

Kažu da je još Dante smatrao da će ljudi ostati samo fragmenti dok ih ne sjedini neka sveobuhvatna svest.

*

„Duboka atomičnost vaseone vidljivo izbija na površinu u svakidašnjem iskustvu. Izražena je u kapima kiše i zrnima peska na obalama. Producira se u mnoštvu živih bića i zvezda.“

(Tejar de Šarden)

Ponedeljak, 31. maj 1982.

Pripremio sam novu, nešto skraćenu verziju ranijeg teksta „Kako odbraniti svoje delo od (ne)kulturne birokratije“ i zajedno s dodatkom (appendix) poslao ga „Oku“. Josipu Brkiću poslao sam ovog puta još i knjigu „Čorba od mozga“.

*

U današnjoj „Borbi“, prikazujući izložbu „VVV“, Zoran Markuš završava članak na sledeći način:

„Manifestacija „Verbo-Voko-Vizuelno u Jugoslaviji“ priređena je bez signalizma i njegovog duhovnog vođe Miroljuba Todorovića, što je svakako nedostatak izložbe. Ne možemo i nećemo ulaziti u sukobe koji postoje u krušku nove avangarde, ali smo mišljenja da ovakve manifestacije jedino mogu priređivati istoričari umetnosti. Na taj zaključak upućuju i izvesni delovi uvodne studije.“

*

„Glas Amerike je osnovan 1942. godine kao zvanična međunarodna radio stanica američke vlade. U početku je funkcionisao kao skoro zasebna ustanova američke vlade, a sada je deo američke Agencije za međunarodno komuniciranje. Ova Agencija je odgovorna za delatnosti američke vlade u oblasti informacija, štampe i kulturnih aktivnosti u drugim zemljama i za interpretiranje američke spoljne politike u inostranstvu.

Glas Amerike ima ukupno 109 predajnika u SAD i drugim zemljama sa ukupnom snagom od skoro 22 miliona vati. Emituje 803 časa nedeljno na 36 jezika. U svakoj svojoj emisiji Glas Amerike nastoji da svojim slušaocima prenese pregled najvažnijih međunarodnih vesti, događaje u SAD, izveštaje o raznim vidovima američkog društva i političke komentare.

Pored saradnika u samom Vašingtonu Glas Amerike ima niz dopisnika u celom svetu. U prikupljanju, odabiranju i prevodenju novinskih izveštaja iz sveta, Glas Amerike nastoji da bude tačan, objektivan i sveobuhvatan izvor obaveštanja za svoje slušaoce u inostranstvu.“

*

Materijali sa izložbe „The Place of Arts in Society“ u Galerie im Zwinger (St. Wengel, Zapadna Nemačka).

*

Horoskop: *ribe*

„Počinjete da shvatate da nije uvek lako pronaći izlaze iz kriza. Vaše raspoloženje bilo je na minimumu, ali se tokom ove nedelje popravlja, na vašu radost i radost ljudi iz vaše okoline, kojima to nije promaklo.“

*

„Dobro je poznato da su autoritarne vlade kroz čitavu istoriju najčešće bile antiintelektualne – da su bile protiv kritičkih intelektualaca. Intelektualci nisu, po pravilu, sarađivali sa njima, niti su, po pravilu, bili u bilo kome obliku u službi sile. Zato se i može reći da je samo jedna posebna kategorija intelektualaca podržavla autoritarne vlade i bila u službi sile. Budući da ona otežava slobodnu razmenu ideja, pitanje je, zapravo, koliko samu sebe negira kao kategoriju intelektualaca.“

*

Izložba „Signalistička istraživanja“ u „Srećnoj galeriji“, koja je predviđena za maj mesec, odložena za jesen; po rečima S. T-a za septembar.

Utorak, 1. jun 1982.

Britanski marinci i padobranske jedinice sve se više približavaju glavnom naselju na istočnom Foklandu, Port Stenliju.

*

„Tri američka novinara sprovela su, nedavno, opširnu anketu među poznatim naučnicima. Tema je bila – šta se može očekivati u oblasti nauke i tehnike u sledećih pola veka. Evo jednog dela dobijenih prognoza.

Kompjuteri će se koristiti sve više, pa će se način života već u sledećoj deceniji bitno izmeniti. U 1990. godini će, praktično, sva privredna delatnost biti na 'plećima' elektronske tehnike. U 2020. godini roboti će biti sastavni deo svakodnevnice.

Medicina će, verovatno, u sledećih deset godina pronaći lek protiv gojaznosti. Između 1993. i 2020. godine očekuje se lek za očuvanje zuba. Oko 2000. godine biće moguće lečiti sve vrste raka. Lek koji će usporiti starenje biće, kažu, otkriven do 2010. tako da će 2030. godine prosečan ljudski vek, dodaju, iznositi 130.

Kosmonautika će u periodu od 1993. do 2030. godine toliko napredovati da će na mesecu i u otvorenom kosmosu biti izgrađeni i posebni centri za duži boravak ljudi. Do 2010. godine spustiće se na Mars prvi brod sa ljudskom posadom. I jedna daleka prognoza: u 3000. godini, veći deo čovečanstva će živeti u kosmosu, odnosno – van zemlje.“

*

Enzo Minarelli poziva na izložbu:

ARCI

associazione di cultura sport e ricreazione

COMITATO PROV.LE DI FERRARA - VIA CORTEVECCCHIA 59 - TEL. 0532/32135-36298

Codice Fiscale 80010460266 - Partita I.V.A. 00490840266

oggetto poetry/show

|| 21st May 1982

prot.

VISIONI

VIOLAZIONI

VIVISEZIONI

(Segni e suoni della poesia contemporanea)
a cura di Enzo Minarelli

ENZO MINARELLI
Via Cremonino n 14
44042 CENTO (FE) Italy

Rocca di Stellata: 5 september / 5 october
Roccaposseente (Bondeno) Ferrara, Italy -

Visioni, Violazioni, Vivisezioni, is an international exhibit organized by Enzo Minarelli with Bondeno Administration and Ferrara Arci. This show aims to document not only the area of experimental poetry but also stages, signals, stimuli, routes and conquests within the large poetical background. Obviously, information and didactics are the main purposes of this big meeting, poetry (in this case) means presenting different, diversified developments which have driven the poetical research to be called as LINEAR, VISUAL, PHONETIC, CONCRETE, MANUAL etc. even in the field of WRITING and BOOK&OBJECT we have not to forget important steps.

Now, officially, I invite you to take part in V.V.V. show, sending with the quickest, surest mail, the following material, ABSOLUTELY WITHIN 31 JULY 82 :

- a) documents about written poetry (books, special issues, poems, unpublished ones too, all that regarding written poetry)
- b) documents of visual poetry (poster, collage, photo, book&object etc.)
- c) scores of phonetic poetry (if you have ones) with tapes, records, and cassettes for special hearing during this exhibit
- d) all these editions or materials (books, catalogues, anthology, monography, etc.) you think useful to document the actual poetical period
- e) photos about your performances or readings.

AND AGAIN:

- a personal, biographical card up-to-date

- a short poetical declaration as a theoretical support to your work

These two last documents are very IMPORTANT because they will form the central nucleus of the exhibit's catalogue which will be a kind of file-census about contemporary poetry.

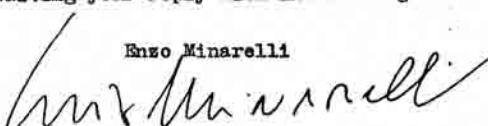
Poster and catalogue will be printed and sent to all the participants.

Your material (unreturnable) has to be sent to :

Enzo Minarelli via Cremonino 14 44042 Cento (Fe) Italy - tel. 051 - 901719
not beyond 31 July 1982, please confirm your acceptance as soon as possible.

Thanks for your collaboration, awaiting your reply with interesting materials
I send you my best wishes

Enzo Minarelli

Subota, 5. jun 1982.

Ko de Jonge poziva me da učestvujem u Megaliths Mail-Art projektu:

This is an invitation to participate in the megaliths-mail-art-project.

Next year an exhibition will be organized in the Museum of Drente in Assen, Netherlands about megaliths in the Netherlands.

"The megalith and contemporary art" form one aspect of this exhibition.

Within this aspect I would like to realize a mail-art project.

The basic thought of this project contains two data:

1. the megalith consists of natural stones which come from other parts of this continent.
2. the megalith is an object originated through cooperation.

Procedure.

1. Please, go and look for a natural stone; draw and/or take a photograph of the stone in its natural environment.
Collect if possible more data about the stone and/or find-spot.
Do something with this stone.

Please send this stone to the address mentioned below. (The size has to be acceptable for the postal service to send it)

2. Work out your drawing/photographic material and other data on included worksheet.
Send this sheet of documentation to address mentioned below as well.

From all the stones that will be sent to me I shall build a "megalith monument" in the Museum of Drente. Apart from this all the documentary material will be exhibited.
Every participant will receive a survey of the project.

In case you may decide not to participate in this project, please let me know as soon as possible so that I shall be able to invite others if necessary.

Best wishes,

deadline: 31 December 1982

Ko de Jonge

*

Katalog mejl-art izložbe sa temom „Enlightenment and Depravity in Urban Life“ koja je održana od 13–23. aprila 1982. u A. Montgomery Ward Gallery, University of Illinois. Učestvovalo je mnogo umetnika iz svih krajeva sveta. Uvodni tekstovi: Steven Balkin „The Show will go on...“ i Buzz Spector „A Forwarding Address: Essay on Mail-Art“.

*

Palestinci u Londonu teško ranili izraelskog ambasadora; Izraelci odmah potom bombardovali Bejrut, sedište PLO i palestinske logore. Prvi izveštaji govore da je ubijeno 50 ljudi a više od 150 ranjeno.

*

Uveče sa ženom i detetom putujem u Bijeljinu.

Ponedeljak, 7. jun 1982.

Dopisnica od Zorana Markuša:

„Dragi Miroljube,

tražim vas već danima (657–927) ali bez uspeha. Budite dobri pa mi se javite (213–078).

Vaš Z. M.”

*

U „Omladinskim“ se pojavio cep-odgovor na „karikaturu V. R-a iz prošlog broja. Ispalo je to i lepa reklama za „Čorbu od mozga“.

*

Izraelski tenkovi prodrli u libansku luku Tir.

Sovjetska agencija TASS optužila Izrael i SAD da su „poveli peti rat protiv Arapa kako bi fizički istrebili palestinski narod“.

*

Kisela čorba

Procediti supu u kojoj se kuвао juneći jezik i dodati na sitne kocke izrezan krompir, malo peršuna, bibera, dve kašike sirćeta i na kraju pola čaše kisele pavlake.

*

Na međunarodnom šahovskom superturniru u Torinu Ljubojević, sjajno igrajući špansku partiju, pobedio Karpova.

*

Časopis „Verticalismo“ iz Katanije (Italija) br. 21/22, maj 1982, posvećen je Mail-vertical-artu. Objavljeni su brojni radovi autora iz raznih zemalja, među njima i jedna moja dopisnica s porukom (pečat) THINK ABOUT MAIL-ART, na 14. strani.

*

Pismo Žarka Đurovića povodom knjige „Čorba od mozga“:

Dragi Miroljube,

Napisao sam tekst za 'Borbu' i nadam se da će izići jedne lepe srede, pošto oni objavljaju prikaze isključivo sredom. Za subotnji broj nije vredelo da šaljem, pošto je tamo drug S. L., a gde je on, i sam znaš, tamo 'igraju sprejovi i ostali bideks fazoni'. Ovako, tekst sam poslao onima koji nisu zlovoljni i koji nisu uklanjeni i interesno usmereni.

Knjiga je izuzetno dobra. Mislim da je životna i da ovaj naš svet sagleđava iz pozicija ironičke nadmoći i gorke sete. Najvažnije je da je knjiga iz sve zrelijih etapa na tvom putu pesničkog razvoja. A ja se tome iz svega srca radujem, sada i uvek kada si ti u pitanju.

Sve najbolje,
Žarko Đurović

*

Dolazio je R. S. i doneo mi primerak nešto obimnijeg rukopisa (od onog što sam ga zimus imao u rukama), koji će objaviti „Narodna knjiga“.

*

Razgovor s Markušem, uveče, telefonom.

*

„Ne poricati zagonetni i obespokojavajući karakter sveta!“

“Svet kao umetničko delo što samo sebe rađa.“

(Niče)

Utorak, 15. jun 1982.

U „Oku“ se pojavilo otvoreno pismo Mariji Pušić, upravnici Muzeja savremene umetnosti, pod naslovom „Kako odbraniti svoje delo od (ne)kulturne birokratije“. U istom broju reaguje i Denis Poniž sa tekstom „Logoreja oko VVV“.

*

Argentinci se predali na Foklandskim ostrvima.

„Predsednik vlade Margaret Tačer obavestila je večeras oko 22.30 časova članove Donjeg doma da su britanske snage ušle u Port Stenli, glavni grad Foklandskih ostrva ne nailazeći na otpor argentinskih oružanih snaga. Veći deo neprijateljskih vojnika počeo je da predaje oružje, na zgradama su se isticale bele zastave, a britanskim snagama je naređeno da ne otvaraju vatru na Argentinece osim u samoodbrani.

Kapitulacija argentinskog garnizona je na vidiku, samo se još ne zna pod kojim i kakvim uslovima, a rasplet događaja počeo je da se nazire negde oko 21 čas kada je iz Buenos Airesa preneta vest da je komandant argentinskog garnizona na Foklandima general Menendes zatražio saglasnost od svoje vlade da pod časnim uslovima pregovara sa britanskim generalom Džeremi Morom o prekidu vatre. Saglasnost je uskoro stigla iz Buenos Airesa i dvojica generala ubrzo su se saglasili i potpisali sporazum o privre-

menom prekidu vatre koji će trajati do sutra u 14 časova. Primirje dolazi posle 73 dana od iskrcavanja Argentinaca na Foklande.

Odmah posle sporazuma argentinski komandant je odleteo za Buenos Aires da obavesti generala Galtijerija i vrhovnu komandu o uslovima obustave borbe. Ni jedna strana za sada ne iznosi nikakve pojedinosti o tom dogovoru osim što se borbe privremeno obustaljaju.

Britanski ministar Not je u kasnim popodnevnim časovima saopštilo da su britanske oružane snage krenule u završne operacije za oslobođenje Port Stenlija i ostrva u celini.

Posle izjave premijera Margaret Tačer, oduševljeno pozdravljeni u Donjem domu, Britanija je zatražila bezuslovnu obustavu vatre i povlačenje argentinskih trupa jer bi samo time postigla dva svoja osnovna cilja: povratak suvereniteta nad Foklandima i oslobođila bi se tereta velikog broja argentinskih zarobljenika."

(„Politika“)

*

Još pre desetaka dana pristigle su dve pozivnice za Bijenale u Veneciji.

*

Katalog sa izložbe Jaroslava Supeka „Intervencije u bagremu“, Lalić, maj 1982.

*

Centro Rosamilia šalje veoma lep plakat sa izložbe FANTASTIC ART uz istovremeni poziv za drugu izložbu:

Ipotesi per un linguaggio artistico universale

Hypothesis for a Universal Artistic Language

You are invited to take part, with your ideas/plans/proposals/images, in the second show on universal artistic language which will take place at „Centro Documentazione Arti Visive Archivio Rosamilia“, on August 15 1982.

All contributions, which are to reach us within June 30, 1982, will form material for publication. We would like to stress the noncommercial aim of this initiative.

Please use the enclosed sheet for your contribution.

CENTRO DOCUMENTAZIONE / ARTI VISIVE / ARCHIVIO /
ROSAMILIA

via C. De Caro 7, 84083 Castel S. Giorgio (Salerno)

Intervenisa sam crtežom i kolažom na priloženom kartonu i sutra šaljem svoj prilog.

*

Traži me policija. Neko vreme se krijem a onda donosim odluku da sam odem do njih.

Začudo u mom snu velika policijska zgrada nalazi se negde preko Save, na Novom Beogradu. Stara je, oronula i zapuštena sa velikim dvorištem prepunim zatvorenika u robijaškim odelima.

Lutam dvorištem i od sumnjivih tipova, iskeženih usta sa nameštenim osmehom tražim da mi pokažu prijemo odeljenje. Konačno ga nalazim. Za razliku od spoljnog izgleda zgrade, ova prostorija, i ono što se dešava u njoj više nalikuje na neku scenu iz naučno-fantastičnih filmova.

Na širokom uzdignutom postolju, napravljenom od višebojnog stakla, pleksiglasa, ili kristala, nekoliko moćnih aparata sa bezbroj lampica koje svetlucaju u polutami. Na tim aparatima polunagi muškarci u ležećem položaju sa kosmonautskim šlemovima na glavi prikopčani brojnim žicama za veliki ekran. Kraj ekrana lepe, plavokose devojke, u kupaćim kostimima živih boja, zamišljeno prebiraju po dirkama (tastaturi).

Prozivaju se ljudi putem razglasa; jedni silaze s postolja, drugi se penju da bi ih prikopčali na aparate. Zbunjen sam i preplašen. Prilazim uniformisanim policajcima, pravilno raspoređenim u svim delovima prostorije i kažem svoje ime. Oni me tupo zagledaju i odmahuju glavom. To se ponavlja više puta. Onda odlučim da se neprimetno izgubim.

Sreda, 16. jun 1982.

U „Borbi“ se pojavio prvi prikaz „Čorbe“. Jezgrovito i informativno piše Žarko Đurović.

*

Počele su utakmice za fudbalsko prvenstvo sveta. Sa Viktorom čitavo popodne, do kasno u noć, navijam i uzbudujujem se posmatrajući na TV ekranu, ono što novinari pomalo stupidno krstiše „najvažnijom sporednom stvari na svetu“.

*

Na podvodnoj planini Amper, zapadno od Gibraltara, naučnici sa sovjetskog okeanološkog broda „Vitez“ napravili su snimke na osnovu kojih se mogao steći utisak da se pod morem krije neka ljudska građevina. To je bio nov podstrek za oživljavanje priča o Atlantidi, tajanstvenoj zemlji koja je nestala pod morskim talasima negde pre trinaestak hiljada godina. „Vitez“ se vratio u svoju bazu, noseći komad kamena (bazalta od 3,5 kg) koji su naučnici ovoga puta uspeli da odlome na podmorskoj planini da bi ga analizirali.

Legenda o Atlantidi počinje još Platonovim dijalozima „Timaj“ i „Kritija“. Pozivajući se na porodično predanje, on je ispričao da su njegovi preci saznali od egipatskih sveštenika o postojanju visoko razvijene zemlje u dalekoj prošlosti uništene prirodnom katastrofom. Atlanti su – prema tom predanju – znali za pismenost, poznavali su matematiku i druge nauke.

*

Ovogodišnji dobitnik „Zlatnog venca“ Struških večeri poezije je Nikita Stanesku.

*

Izraelci osvojili čitav južni Liban u pokušaju da likvidiraju PLO (Palestinsku oslobodilačku organizaciju). Tenkovi generala Šarona blokirali Bejrut.

Subota, 19. jun 1982.

Viktor danas puni sedam godina.

*

Porodilište je u zgradbi koja lebdi visoko iznad zemlje. Do njega se može doći jedino vazduhoplovom.

Dočekuju me svečano. Svi su veoma uzbuđeni, gotovo egzaltirani. Razumem njihovo uzbuđenje. Na gornjem delu ulaznih vrata te kristalne nebeske kule piše krupnim slovima „Novi čovek“.

I sam sam uzbuđen ali nastojim da to ne pokažem.

U savršenoj tišini vode me dugim ovalnim hodnicima okupanim ružičastom svetlošću. Pod je mekan, ugiba se pod koracicima, kao da je sačinjen od žive materije. Pre ulaska u glavnu sobu preko usta i nosa dobijam zaštitni povez sa gazom natopljenom opojnim mirisom. Bebe-fetusi, ne veće od orahove mezgre, leže u malim kristalnim vitrinama. Čitava soba ispunjena tim vitrinama nalikuje na džinovsko pčelinje sače. Na svakoj vitrini je broj i ime bebe ispisano zlatnim cirilskim slovima.

МАРКО РИСТИЋ (снимак из тридесетих година)

Изабрана дела Марка Ристића

Издавачка кућа „Нолит“ према објављивање Изабраних дела Марка Ристића. Издавач је предвидео да издаје десет књига.

Ове године очекује се излазак из штампе прве две књиге: „Позија“ и „Уочи надреализма“. Осталих осам књига издана ће наредних година, а њихови наслови су: „Без мере“, „Око надреализма“ (две књиге), „Уметност и револуција“, „Ликови“, „Огледи“, „Насег тимрок“ и „Дневници“. Р. П.

Ponedeljak, 21. jun 1982.

Išao kod Brane Miloševića u Rad i razgovarao o mogućnosti da objave knjigu Julijana Kornhauzera „Signalizam – program srpske eksperimentalne poezije“. Mogućnost postoji, obavestiti o tome Biserku Rajčić, prevodioca, koja bi najesen otišla na detaljniji dogovor.

*

Italijani mi šalju na časopis „Signal“ obaveštenje i pozivnicu za izložbu „La Rivisteria“ (seconda mostra-mercato del periodico di cultura), koja se održava u Milalu pod pokroviteljstvom lombardijskih vlasti.

*

Kod Slavka T. u „Srećnoj galeriji“ izložba umetnika fotografije Nagatanija (Nagatani) „Selected Works“ 1976–1981.

*

Groznica oko prvenstva sveta u fudbalu sve se više povećava, posebno posle našeg nesrećnog poraza protiv Španije kome je kumovao pristrasni sudija dosudivši nepostojeći penal.

Utorak, 22. jun 1982.

Pismo iz Japana s nekoliko mail-art radova umetnika Masamija Akita:
„Dear Miroljub Todorovich, i got your address from ‘Sphinx’ no. 14/15 which I received from ... I’m Japanese man making collage, cassette music, called merzbow etc. How about your works?

I would like to hear from you.

Keep in touch, Masami from Tokyo.“

*

PLO odbija da položi oružje.

*

Salvador Dali upravo je potpisao ugovor o organizovanju antologijske izložbe svojih dela koja će biti posvećena Gali, njegovoj supruzi, modelu i inspiraciji. Gala je prošle godine preminula u 89. godini života i sahranjena je na porodičnom imanju u malom selu Pubol, gde umetnik trenutno živi. Dali, koji ima 78 godina i dalje slika. Izložba u čast Gale biće organizovana tokom ove godine u Madridu i Barseloni, a na njoj će biti prikazana i Dalijeva platna koja se nalaze u muzejima širom sveta.

*

Sedim u tesnom i mračnom predsoblu svog malog stana u Šumicama za velikim okruglim stolom. Pokušavam nešto da bacim na papir. Reči, odломci, slike otkidaju se i nestaju; blede su, absurdne, nepovezane. Od dugotrajnog, mučnog napora zaboli glava.

Kroz kuhinjski prozor, sa terase, dopire graja dece iz obližnjeg parka. To mi odvlači pažnju, remeti koncentraciju, ali i umiruje. Postaje dobar alibi za moju nemoć pred praznim papirom.

Sunce je na zalasku, spušta se veče. Glasovi dece, kako tama pada postaju sve ređi i tiši. Najzad sasvim nestaju. U mraku sam, ne palim svetlo. Čekam svoju muzu.

Sreda, 23. jun 1982.

Prave letnje vrućine. Kupio vozne karte za Bar (Ulcinj), kušet kola; u subotu uveče krećem s detetom; Dinka dolazi 3. jula.

*

Poštanska karta španskog umetnika Josea M. de la Pezuela, iz Barselone, koji bi htio da sarađuje, da ga upoznam s mojim akcijama, itd.

*

Razgovarao s Markušem da ovih dana, pre nego što krenem u Ulcinj, odnesem radove koje je odabrao za izložbu u paviljonu „Cvijeta Zuzorić“, pošto se ova izložba otvara 2. jula a ja neću biti prisutan.

*

Izraelci krenuli u napad i na sirijske snage koje se nalaze u Libanu.

*

Atentator na američkog predsednika Regana, Hinkli, oslobođen kao neuračunljiv.

*

Britanci dobili novog princa. Princeza od Velsa, poznatija kao ledi Dajana, rodila je zdravo muško dete teško 3 kg i 217 gr.

*

„Biće. O njemu nemamo nikakve druge predstave sem 'živeti'.“
(Niče)

„Da, čovek je svoj vlastiti cilj. I on je svoj jedini cilj.“
(Kami)

„Sa čisto pozitivističkog gledišta čovek je najtajanstveniji od svih objekata na koje je nauka naišla, i on je najviše zbumjuje.“
(Tejar de Šarden)

„Ja ču skinuti veo sa svih tajni: s tajanstvenosti verskih ili prirodnih, sa smrti, rođenja, budućnosti, prošlosti, kosmogonije, ništavila. Ja sam majstor u fantazmagorijama.“

(Rembo)

Subota, 26. jun 1982.

Vođa libanske muslimanske levice Valid Džumblat izjavio je da „PLO mora da se odluči između masovnog samoubistva ili konačne predaje“. On, međutim, lično misli da je sa Palestinskom oslobodilačkom armijom gotovo.

*

Jörg Sonntag iz Drezdena šalje mi jednu kartu sa olovkom („Pencil-Projekt“) uz reči: „Please take this pencil and make something with him“.

*

Italijani šalju mali andergraund časopis „Il Segnale“ anno I, no. 1, april 1982. Dadržaj: poesia e industria editoriale

- scuola - poesia
- poeti fuori commercio
- segnali
- note critiche
- le riviste
- novita poesia

*

Plakat sa mail-art izložbe REVOLUCION (poema colectiva) održane na Universidad autonoma de puebla u Meksiku na kojoj sam uz brojne umetnike učestvovao.

*

Sastanak s Radivojem Mikićem u Bezistanu. Skoro dvočasovan, veoma živ i zanimljiv razgovor o strukturalizmu, avangardi, formalistima, ruskoj poeziji, Radetu Konstantinoviću, Koderu, itd. Dao sam mu „Čorbu od mozga“ i „Textum“.

*

Večeras s Viktorom putujem u Ulcinj.

Nedelja, 27. jun 1982. Ulcinj

Celu noć između subote i nedelje u kušet kolima brzog voza Beograd-Bar s detetom. Stanice, tuneli, kreket žaba kraj pruge, kada voz stane ispred zatvorenog signala, mesec koji se utrukuje s razbesnelom mašinom, nespavanje, strah da Viktor, koji nemirno spava, ne padne s uskog ležaja.

Ujutru u autobusu od Bara do Ulcinja mlada žena sa lepim očima, setnog lika. Upirem pogled čas u more čas u nju. Obuzima me gotovo zastrašujuća seksualna razdraženost. Dok pogled naizgled nezainteresovan i pospano bludi prema moru u glavi mi se neverovatnom brzinom smenjuju opscene slike gde je glavna junakinja moja saputnica krupnih, osenčenih očiju. Sve postaje neizdržljivo.

*Pička peče šarana,
Kurac gleda s tavana.
Uze pička lopatu,
Udri kurca po vratu.,
Stade kurac plakati,
A pička ga tješiti:
Šut', kurčiću, ne boj se,
Sutra jeste Vidovdan,
Ići ćemo na pazar,
Kupićemo svilen pas,
Zavićemo kurcu vrat!*

(Erotска narodna pesma iz Vukove zbirke „Crveni ban“)

*

„Seks je u prapočetku jezika.“

„Verujem u prisnu i prastaru vezu sekса i jezika.“

„Jezik je metafora. Seks je idealna metafora, svakome jasna.“

(Vinaver)

Ponedeljak, 28. jun 1982. Ulcinj

„Evo uredio sam Ti cveće na najčistijoj nevinoj zemlji, oko brda Meru (budističko-lamaistički Olimp), zakitio ga Suncem i Mesecom, s četiri kontinenta. Neka sve moje životinje i svi životi budu ponovo rođeni i inkarnirani u viša bića. Jer, punim srcem prinosim ti ovaj magični krug na Istoku, na Zapadu, na Jugu, Severu. Om, ah, Hum. Om, ah, Hum.“

*

Noću me budi olujni vетar bez kiše. Čitav dan potom sunčan i vetrovit. Ponovni bolovi u stomaku s jakom iscrpljenošću.

Razmišljam o mogućnosti rada ovde u Ulcinju. Moglo bi se izdržati i dobro raditi do dva meseca na poeziji i fragmentima o signalizmu. Posle toga prekid (povratak u Beograd 15 do 30 dana), pa ponovna izolacija i rad. Mislim da bi to dalo izuzetne rezultate, u poeziji posebno. Radni meseci od 1. maja do 30. oktobra.

*

„Šta mislite o tome da u svemir preselimo svu industriju, a da Zemlju vratimo prirodnoj divljini?

Artur Klark: Verujem da bi mnoge grane teške industrije i drugih proizvodnih sistema mogle biti preseljene u svemir; predlažem na planetu Merkur, gde postoji potrebna energija (sunčeva!) i verovatno svi potrebni teški metali. Bilo bi mi žao da se za to upotrebi mesec. Voleo bih da se sačuva njegova pustoš. (...)

Kakve bi posledice po vašem mišljenju, moglo imati saznanje da smo, ipak, sami u svemiru?

A. Klark: Najpre, nikad nećemo moći biti sasvim sigurni jesmo li sami ili nismo, jer je svemir toliko velik, da bismo ga mogli istraživati sto miliona godina i da pri tome ne otkrijemo nikoga, a da ipak ne budemo sasvim sigurni da se iza prvog brežuljka ne krije neko razumno biće. Hoću reći da bi nam se u toku idućih sto miliona godina moglo činiti kako je sve sigurnije da osim nas nema nikoga u svemiru i da baš na najbližem Marsu, koji smo posetili samo u dva kratka navrata, i tom prilikom se uverili da tamo nema traga životu u najosnovnijem obliku ipak nađemo inteligentna bića.“

*

Položaj umetnosti u našem vremenu sve je bliži onom položaju koji ima nauka. Prema Abrahamu Molu (Abraham Moles), naučnik i umetnik počinju od sada da igraju istu, ili sličnu ulogu u savremenoj civilizaciji, a to je ostvarivati „kvantitet bitne originalnosti, dozu subverzije a time i upitnosti, što je neophodno potrebno za napredak društva“.

Utorak, 29. jun 1982. Ulcinj

„Što propustimo danas, čeka nas sutra uz mnogo veću cenu.“ Jedna od mudrolija izgovorena trećeg dana rada na 12. kongresu SKJ.

Sa istog mesta, iste govornice, Oskar Davičo o „srbijanskoj literaturi“:

„Ja sam u Sarajevu na 8. Kongresu SK BiH govorio i ostao sam Šapčanin, Mačvanin, Srbijanac. Govorio sam o problemima koji su meni bliski, o

izvesnim problemima naše literature, srbijanske literature, ako hoćete, koji su meni neobični, neprihvatljivi. O izvesnim pojavama koje su meni neprihvatljive. Rekao sam šta mislim dajući za pravo svima da kažu i oni šta misle. Ja nikog nisam uhapsio, nikog nisam terao na robiju, itd.

Međutim, reakcija je takva da mi niko ne zamera ono što sam rekao, nego mi zamera zbog mesta odakle sam to rekao, kao da ne živimo u jednoj zemlji, drugovi i drugarice. Kao da ja ne mogu da govorim o problemima koji su moji problemi i da ne govorim svojoj partiji s kojom sam navikao da budem na ti, da budem drug njen, ja sam njoj odan već pedeset godina i više. Zar ja ne mogu da govorim o tome svemu što mene muči u literaturi, u vezi sa literaturom i što vidim kao jedan otvoren problem koji nagriza odnose kod nas, i iz Sarajeva, iako je reč o srbjanskoj literaturi. Uostalom, to su problemi o kojima ja govorim već trideset godina.“

*

Prema novim podacima, u ratu između Izraelaca i Palestinaca poginulo je i ranjeno 35.000 dok je oko milion ljudi ostalo bez krova nad glavom.

*

Rojter javlja da PLO pristaje da položi oružje libanskoj armiji i povuče oko 5.000 boraca iz Bejruta. Izraelci bi se zauzvrat delimično povukli, a Palestinci bi se evakuisali, ne putem za Damask, već brodovima.

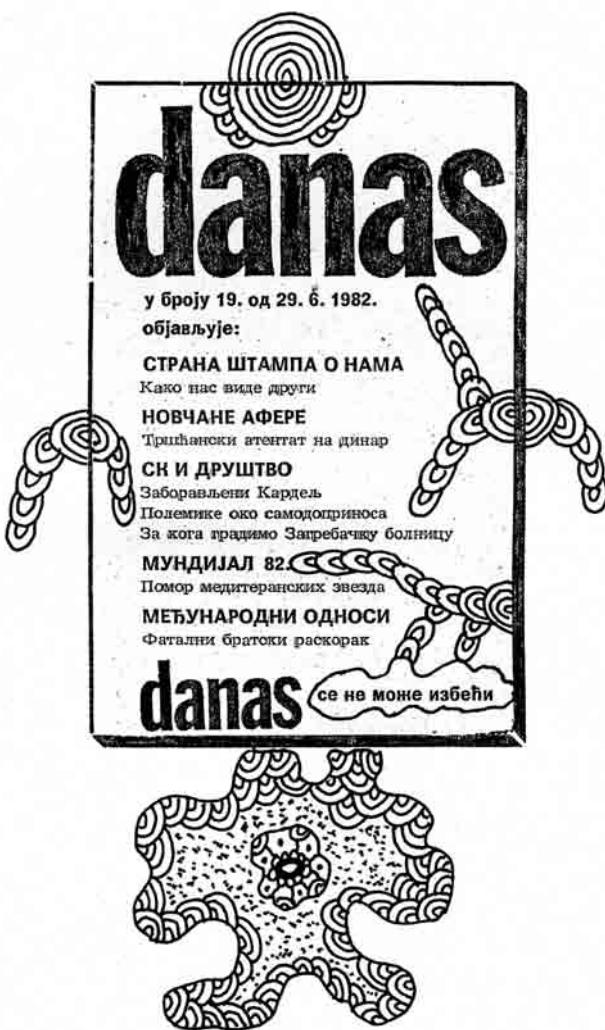
*

U Belfastu posle snažne eksplozije oštećeno oko trista kuća. Ne zna se još ko je izvršio ovo terorističko delo, da li proirski katolički ekstremni nacionalisti ili probritanski teroristi.

*

Na pruzi Rim – Ankona, u blizini Fabriana, ovih dana je više časova bio zaustavljen saobraćaj zbog ogromne gomile gusenica koja se našla na šinama. Ova gomila je bila duga oko tri kilometra i široka oko deset metara, a zaustavila je brzi voz na otvorenoj pruzi, više od dva sata. Gusenice su izmirele zbog suše i u potrazi za hranom gotovo opustošile šume i polja u centralnoj Italiji.

*

*

„Postoje razni načini da se zaspi. Probajte ovaj: Legnite na leđa, zatvorite oči, opustite ruke pored sebe, udaljivši ih malo od tela, vrhove stopala okrenite ustranu i olabavite mišiće. Potrudite se da se potpuno isključite iz svega što vas okružuje, da ne mislite ni na šta i da stvorite u svesti osećaj bestežinskog stanja svoga tela. Dišite duboko, ravnomerno i mirno.“

*

„Ako je, radi razvoja proizvodnih materijalnih snaga, revolucija primorana da izgradi *socijalistički* režim centralnog planiranja, za intelektualno

stvaralaštvo ona mora od samog početka ustanoviti i osigurati *anarhistički* režim individualne slobode. Nikakav autoritet, nikakvo ograničenje, ni najmanji trag komandovanja.”

(iz zajedničkog manifesta Lava Trockog i Andre Bretona: „Za nezavisnu revolucionarnu umetnost 1938. god”)

*

Anarhizam je u osnovi svake avangarde, eksperimentalne, istraživačke umetnosti. Sklon sam da postavim tezu da bez duha anarhizma, u našem i budućim vremenima, neće biti velike umetnosti. Anarhistički krik za totalnom slobodom za sada je, izgleda, moguć samo u umetnosti. San o apsolutnoj slobodi san je i apejronizma – kosmičkog anarhizma koji je sadran u signalističkoj teoriji i praksi. Umetnost oslobođena svega što je guši, sputava, posebno smrtnog otrova svih mogućih ideologija, umetnost okrenuta ka kosmičkom liku čoveka, njegovim budućim pobedama i porazima sa izbrisanim granicama između življenja, stvaranja, istraživanja.

Apejron – stvaralački haos – kao princip neprestane (permanentne) *duhovne i jezičke subverzije* kojom će se uvek, sa istovetnom žestinom i upornošću, odsecati glava goleme hidre umetničkih konvencija.

Sreda, 30. jun 1982.

REPRESIJA I UMETNOST

(iz teksta dr Ivana Jankovića, „Politika“)

„U našoj štampi govorи se o krivičnoj represiji umetničkih dela i o pritiscima na sud koji se navodno vrše u javnosti. Prvi problem je često postavljan u obliku pitanja: može li sud da sudi umetničkim delima? Bolje bi bilo pitati: (1) mogu li se – i koja – krivična dela izvršiti putem umetničkih tvorevin i (2) ako je to moguće, da li je društveno opravdano da se umetnici podvrgnu krivičnoj represiji zbog tako izvršenih krivičnih dela?

Krivično delo je ljudsko ponašanje koje je zabranjeno zakonom i koje je društveno opasno, tj. koje ugrožava ili povređuje određene društvene vrednosti. Ljudsko ponašanje čini radnju krivičnog dela. Svako ljudsko ponašanje, s izuzetkom mišljenja, i nevoljnih kretnji, može predstavljati radnju krivičnog dela. Dakle, govorenje, pisanje, pevanje, slikanje, itd. jesu sredstva podobna za izvršenje delikta. Štaviše, ima delikata koji se mogu izvršiti samo rečju, slikom, zvukom, ili drugim simbolom. Takvi su na primer uvreda (čl. 93 KZ SRS), povreda ugleda SFRJ (čl. 157 KZ SFRJ) i neprijateljska propaganda (čl. 133 KZ SFRJ); upravo je zbog ovih poslednjih nedavno suđeno nekim jugoslovenskim umetnicima a ta suđenja su očigledno poslužila kao povod za tekuće polemike u štampi.

Govorenje, pisanje, slikanje, itd. su osnovna sredstva opštenja među ljudima, ali su isto tako i specifična sredstva umetničkog izražavanja. Da

li zakonodavac i sud, kada odlučuju o ograničavanju slobode izražavanja, treba da prave razliku između iskaza učinjenih u svakodnevnom ljudskom opštenju i iskaza sadržanih u umetničkom delu? Pitanje je relevantno zato što umetnost i sloboda umetničkog stvaranja predstavljaju posebne društvene vrednosti; njihovo ograničavanje se mora opravdati pozivanjem na dobre posledice koje iz njega proizlaze. Naravno, sloboda svakog, a ne samo umetničkog izražavanja predstavlja društvenu vrednost i treba da uživa pravnu zaštitu ali je lakše naći opravdanje za ograničavanje pojedinca u svakodnevnom životu nego za ograničavanje umetničkog stvaranja.

Naš zakonodavac, kaže dalje dr Janković, predviđa posebne kaznene mere kada se radi o povredi ugleda države, njenih najviših organa i predstavnika tih organa. Po zakonu se ima kazniti svako ko to izloži poruzi, pa i kada je to učinjeno u umetnički vrednom delu i bez namere omalovažavanja. Ovde, dakle, zakonodavac drži da je ugled države vrednost pretežnija od slobode umetničkog stvaranja. Međutim, ovaj stav sadrži jednu ozbiljnu protivurečnost: u savremenom svetu, država koja ograničava slobodu umetničkog stvaranja – bez obzira na razloge – sama škodi svom ugledu, i to teže nego pesnik koji je izvrgava poruzi. Jer, ugled države više zavisi od onoga što ona čini ili ne čini, a manje od onoga što pesnici govore o njoj.

Ima i drugih razloga zbog kojih je gonjenje umetnika za povredu ugleda države neopportuno. Prvo, ako umetnik zaista vređa ugled države, on to čini uvijeno, putem aluzija. Aluzija je, međutim, nezgodna stvar: onaj ko sebe prepozna u predmetu aluzije samim tim delimično priznaje i njenu opravdanost, ili bar zasnovanost. Zato mudar državnik nikada neće goniti pesnika: on prosto ne vidi kako bi i zašto pesnik mogao misliti na njega. Drugo, pesnik može tvrditi da je mislio samo dobro, a tužilac u njegovoj misli vidi samo зло: neka su prokleti oni koji зло misle. Uopšte, tužioc i sudovi koji se upuštaju u rasvetljavanje i tumačenje pesničkih metafora – rade čorav posao.

Represija umetničkih dela je poseban vid problema verbalnih delikata u krivičnom pravu. U pravu je svako mišljenje dozvoljeno, ali je izražavanje pojedinih mišljenja zabranjeno. Nemoguće je silom suzbijati misaone procese. Ali, isto je tako uzaludno sprečavati ljude koji su sopstvenim mišljenjem došli do određenih stavova i saznanja da to saopštite drugima, kao što sveđiči priča o caru Trajanu i njegovim kozjim ušima. Jugoslovensko pravo poznaje delikt neprijateljske propagande, koji se sastoji u 'zlonamernom i nestinitom prikazivanju društveno-političkih prilika u zemlji'. Prikazivanje i analiziranje društveno-političkih prilika su sastavni deo svakog političkog mišljenja i delovanja, onoga što mi svakodnevno činimo i treba da činimo. Teško je reći kada se društveno-političke prilike, s obzirom na njihovu veliku složenost, prikazuju 'istinito' a kada ne; što se tiče 'zle namere', nju je lakše pripisati nego dokazati. Inkriminišući bilo koje – pa i naizgled nestinito i zlonamerno – prikazivanje društvene stvarnosti, zakonodavac onemogućuje potpuno slobodnu raspravu o teškoćama u kojima se zemlja

nalazi, pa time otežava iznalaženje načina za njihovo rešavanje. Zbog toga je u opštem interesu, a ne samo u interesu slobode umetničkog stvaranja, da se politička verbalna krivična dela ukinu.”

*

Nemogućnost da se išta ozbiljnije uradi na literarnom planu, za ovih 20–30 dana dok sam s nemirnim i radoznalim detetom, punim neobičnih često i nesuvilnih pitanja i zahteva na koje treba odgovarati ili se uzaludno nervirati. Prostor garsonjere (28 m^2) onemogućava bilo kakvu izolaciju, mogućnost da se ukrade jedan – dva sata za kakvu-takvu koncentraciju i rad.

*

Kabala – tajna nauka drevnih Hebreja.

„Kabala je filozofski pogled koji od davnina nastoji da odgovori na čovekova večna pitanja o sopstvenom postojanju, o poreklu i prirodi svemira, kao i o krajnjoj sudbini celokupnog čovečanstva.”

(Iz jedne reklame)

*

Nekadašnji šef Pentagona Šlezinger izjavio je jednom prilikom kako Sjedinjenim državama ne preti najveća opasnost od atomskog oružja, već – od slobodnog vremena! Svoju naizgled apsurdnu tvrdnju Šlezinger je objasnio rečima: „Amerikanci naprsto nisu u stanju da podnesu sve veći teret svog slobodnog vremena.“

Veliki humanista i filozof Bertrand Rasel tvrdio je sledeće: „Kad jedno društvo postane društvo slobodnog vremena, ono će tada moći da dostigne najviši stupanj svog kulturnog razvijatka.“

Očigledno je, po ovim izjavama, da će u svetskim razmerama pitanje slobodnog vremena biti jedno od velikih pitanja bliske budućnosti.

*

Svaki se pesnički model posle izvesnog vremena (upotrebe i zloupotrebe) estetski istroši, isprazni. Dolazimo do one tačke kada pesnik po modelu mašini može savršeno da reprodukuje jedan određeni poetski govor. Nakon toga u stvaralačkom biću „pravog pesnika“ javiće se otpori prema ovom već institucionalizovanom govoru i nesavladiva žudnja da se on porekne, uništi i na njegovim ruševinama izgradi nova, drugačija poezija. Gde su granice ovakvih radikalnih lomova u ljudskoj svesti? Koliko jedno stvaralačko biće ma kako bilo otvoreno prema vremenskim i civilizacijskim radikalizmima, može izdržati takve šokove?

Četvrtak, 1. jul 1982. Ulcinj

Putovanje do Bara i natrag autobusom, po zvezdi koja bezdušno prži, da majci rezervišem mesto u vozu; odlazi kući u subotu.

*

PLO, kako se već tri dana ponavlja, želi da održi politički i simbolično vojni status i da osigura pravni položaj delu palestinskog naroda koji je u Libanu našao dom i koji želi tu da ostane.

Izraelska vlada se danas okuplja na specijalnoj sednici, u znak da se napad njene armije na Bejrut približava. Nova pojačanja invazionoj armiji oko Bejruta neprekidno stižu.

Pred današnju sednicu Begin je rekao: „Palestinci moraju da odu ili će biti evakuisani. To je stvar od dana-dva“.

Sinoć u Knesetu, na kraju osmočasovne debate, izraelski premijer je rekao da je vlada „spremna da teroristima ostavi lično oružje. Ništa i niko im više ne može pomoći. Oni moraju da odu. Mi, pak, ne želimo da ih ponižavamo“, dodao je Begin.

*

Indijski ribari „upecali“ su i dovukli do kopna neidentifikovanu morskú neman, koja je ličila na slona i bila je teška pet tona. Zagonetna životinja uhvaćena je u vodama Bengalskog zaliva na oko 250 km od Madrasa. Imala je oči, uši i usta vrlo slične slonu ali bez surle. Međutim, dimenzije nečeg što bi trebalo da izgleda kao rep zapanjujuće su, jer taj „rep“ bio je dug devet metara a prečnik mu je bio pet metara.

*

Istraživanja sovjetskih gerontologa obavljena u Gruziji pokazala su da starci iznad sto godina kojih u ovoj republici ima više od dve hiljade, jedu umereno, a da je kalorična vrednost njihovih obroka obično ispod preporučivane. Oni se uglavnom hrane biljnom hranom. Jedu samo kuvano meso – piletinu i govedinu, a vrlo retko ovčetinu. Sveže voće i povrće, zelen i suvi začini bogati vitaminom C obavezno su zastupljeni u njihovoј ishrani u svako doba godine. Stogodišnjaci jedu malo šećera i mnogo meda. Stalna potrošnja mleka, sira, povrća i voća stvara prirodnu odbranu protiv skleroze.

*

Okean (grč. Okeanos, lat. Oceanus) – sin boga neba Urana i majke zemlje Geje, najstariji od Titana.

Bio je bog beskonačnih i beskrajno dubokih voda što su okruživale zemlju, zapljuškajući je, prema antičkim predstavama, poput reke bez obala.

U burne događaje sveta mitova Okean se umešao samo jednom, ali veoma delotvorno: pomogao je Zevsu u borbi protiv titana Krona i omogućio mu da pobedi i proglaši sebe najvišim bogom. Pod Zevsovom vladavinom živeo je mirno i spokojno, daleko od sveta. Uživao je poštovanje svih bogova iako nije dolazio na njihove skupštine.

*

Da li je moguće nauku do kraja i bez rezervi prihvati kao jezik u čijoj se strukturi ogleda ustrojstvo sveta?

*

NASA je planirala da istraživanje planete Jupiter, započeto misijom *Vojadžer I* i *II*, nastavi projektom *Galilej*, koji bi krenuo 1985, a do susreta s Jupiterom došlo bi 1989. godine. Letelica bi se sastojala od dva dela, od kojih bi jedan kružio na orbiti u atmosferi džinovske planete, dok bi drugi bio izbačen ka planeti kako bi mogao još neposrednije da je istražuje.

*

Spaljujem svoje *telo*. Na jezerskoj zemlji. Durmitor *guta*. Ostatke mojih snova. U *pesmu* sam se preselio. Zrno nebeskog *grozda*. Hleb nasušni. Ulovi moju *sen*. Međ rovcima. Međ krticama. U leskovoj *dubravi*. Novu pesmu. Pevam.

Petak, 2. jul 1982. Ulcinj

Na najnovijoj, 14. sednici Upravnog odbora Zadužbine Ive Andrića, održanoj u Beogradu, osim izveštaja o radu u prvom polugodištu ove godine i razmatranja rada Centra za dokumentaciju, posebna pažnja posvećena je programu za obeležavanje devedesetogodišnjice Andrićevog rođenja. Razgovaralo se, takođe, i o radu na obradi ličnog fonda našeg nobelovca, koji čini njegova obimna prepiska pisana na svim evropskim jezicima, nedekodirani rukopisi, lična dokumenta i drugo, na osnovu čega bi se izradio odgovarajući register i dobio pravi uvid u ovu značajnu građu.

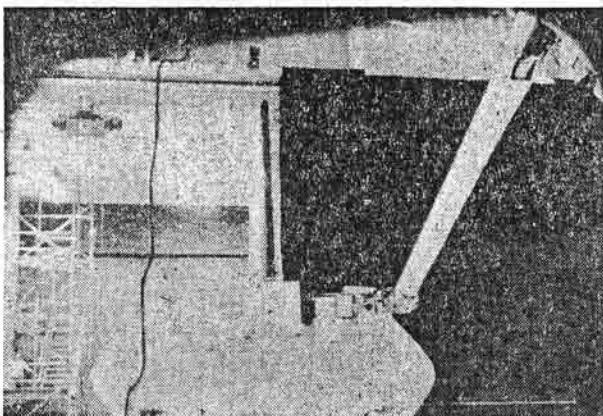
*

„Sile koje vladaju telima, su savršeno nepoznate.“

(Dejvid Hjum, 1739)

*

»ГУЖВА« У КОСМОСУ

Трећег дана пробног лета амерички вазионарски лајон шатл „Кодумбија“ (на слици пре полетања), лансиран у недељу, 27. јуна, нашао се у односу на совјетску вазионарску станицу „Салут“ на супротној страни у орбити око Земље спроведши је северноамеричка команда за против-воздушну одбрану. У том тренутку совјетска и америчка летелица блиže су удаљене једна од друге 8.822 километра. Током свог седам дана дугог путовања и 113 облетава око Земље, посада „Кодумбије“, као и посада совјетског вазионарског комплекса, добила је задатак да обави низ експеримената.

*

Pročitao sam skoro negde da pesništvo kao nesumnjivi deo čovekovog bića i duha, a istovremeno, možda, i najsušastveniji izraz njegovog mišljenja i stvaranja, u dosadašnjoj mukotrpnoj fazi proširivanja svesti i osvajanja ove planete, mora da stremi nečem višem, „da ono nije samo svrha“ već i sredstvo za dostizanje нама još dalekog i nepoznatog cilja.

*

Večeras se u Beogradu u paviljonu „Cvijeta Zuzorić“ отвара изложба Zorana Markuša „Izbor 1982“.

*

Automobili i neumorni ulcinjski čukovi, sa okolnih brda, u vreloj julskoj ноћи.

Subota, 3. jul 1982. Ulcinj

„Da li dolazi depresivno doba?” pita se dr N. Sartorijus ekspert Svetske zdravstvene organizacije na seminaru održanom juna ove godine u našoj zemlji u organizaciji Instituta za psihijatriju. Prema njegovim rečima, život će trajati sve duže, broj obolelih od težih telesnih bolesti koje često idu sa reaktivnim depresivnim sindromom biće sve veći, tako da se u budućnosti može očekivati epidemija depresije.

Kako razlikovati pesimizam, kao životni stil, od depresije, pitali su se neki psihijatri na ovom seminaru u svojim referatima. Pesimizam je posledica narcistički građene ličnosti, koja sebi i drugima postavlja prevelike zahteve, te kroz mehanizam projektivne identifikacije, kada ti zahtevi nisu ispunjeni, dolazi do saznanja da je sve besmisленo. Spomenuvši Šopenhauera i Kamija, ovi psihijatri su predložili Franklovu loboterapiju kao jedan od načina da se neutrališe egzistencijalna praznina.

Nekoliko učesnika seminara tragalo je za elementima depresije u umetnosti: Nikola Milošević je govorio o Strindbergu i Crnjanskom (mada su neki psihijatri odmah naglasili da njihove bolesti pripadaju shizofreniji). Analizom likovnog stvaralaštva bolesnika, kao i života Jovana Bijelića, pokazalo se da i slika može biti pomoćno dijagnostičko sredstvo u traganju za depresijom. Na seminaru je data i zanimljiva teza o kreativnoj snazi strepnenje, posmatrajući je od Kjerkegora do Sartra – kao posledice mogućnosti izbora u svetu, koji nismo sami žeeli.

*

Holandski novinar i pisac Niko Rost, zatočenik nacističkog konc. logora Dahau, uspeo je da od 10. juna 1944. godine do trenutka oslobođenja logora, gotovo svakodnevno beleži sve što je video, doživeo i mislio. Ovaj njegov dnevnik kasnije je objavljen pod naslovom „Gete u Dahau“.

*

„Priroda je splet događaja, koji ne liči na cvetni čilim u vremenu, već je izatkan između svih delova sveta; a mi smo među tim delovima.“

*

„Pedesetogodišnji penzioner želi upoznati, radi braka, ženu do 50 godina. Šifra: krupnija.“

*

Kineski naučnici pronašli su recept za „napitak mladosti“ koji su koristili kineski carevi u nastojanju da uprkos godinama očuvaju svoju mlađalačku svežinu. Kako je izjavio šef instituta za tradicionalnu medicinu u Hongčou, Kseng Geng-Šeng, osobe koje su isprobale ovaj lek tvrde da su se posle njegovog korišćenja osećale deset godina mlađe. „Napitak mladosti“

je isproban i na nekoliko hiljada laboratorijskih životinja i utvrđeno je da on ne izaziva nikakve neželjene efekte. Osnovni sastojak ovog leka je koren ginsenga.

*

Po Humboltu, jezik je spiritualističko-kreativan čin.

*

Zidovi i *zodijaci*. Zaboravljeni reči. Poteći će *plodovi*. Mrkne dan. Povorke poraženih. *Trenutak*. Odudaranje. Gde je *paučina*? Žubor mora. U stihu. Na crtežu. *Iza sunca*. Cvet. Zeleno *ograšje*. U otvorenim *ustima*. Gusenica. *Zvezda*.

Ponedeljak, 5. jul 1982. Ulcinj

Posle osmodnevног kruženja oko Zemlje, američki vasionski brod se danas spustio na aerodrom u pustinji Mohave, u federalnoj državi Kaliforniji. Probni let „Kolumbije“ izveli su astronauti Metingl i Hatsfield i izvršili poslednja ispitivanja funkcionalnosti letelice kao i druge eksperimente.

„Kolumbija“ je nosila tajni tovar vojne prirode koji je, kako se pretpostavlja, sadržavao specijalne instrumente.

Kada se najesen otvorи saobraćaj sa vasionom, svaki treći let „spejs šatla“ imaće vojne zadatke, uz glavnu dužnost nošenja i postavljanja satelita u orbitu oko Zemlje i njihovog vraćanja.

*

Izraelci odbili svaki predlog koji sadrži zadržavanje bilo kakvog političkog, organizacionog ili makar simboličnog prisustva PLO u Libanu.

*

Govor je slika svemira.

*

Iz jednog američkog specijalizovanog instituta za proizvodnju obogaćenog uranijuma, za potrebe američke mornarice, nestala je ovih dana 9 kg teška bomba s atomskim punjenjem.

*

U Ulcinju su počele paklene vrućine koje se na sreću ne osećaju mnogo u ovom malom i prijatnom stanu.

*

Tanzanija je preduzela masovnu kampanju za zaštitu preostalih nosoroga od zverokradica, koji se bogate prodajući rog ove životinje za skupe pare.

Veruje se, naime, da rog ima dejstvo afrodizijaka, pa su zbog toga nosorozi u Tanzaniji gotovo istrebljeni.

*

potpisnik na menici – čuveni – slovenački *pesnik*
vrsta blage kazne – uloga u pozorišnom komadu
veznik – papagaj
književni sastav – *vodopad*
sitnije *listopadno* drvo – staroindijski vrhovni *bog*
pamučna tkanina – harmonija
država u Aziji – udruženje sportskih ribolovaca
jako alkoholno *piće* – pipak kod *puža*
stanovnik Tirane – *znak za cezijum*

*

„Mišljenje je potreba.“

(Vitgenštajn)

*

„Mišljenje je potpuno metaforično. Spajanje analogijom je njegov sa-stavni zakon ili princip, njegova uzročna veza, dok samo mišljenje proizilazi jedino iz slučajnog konteksta, u kome, na primer, jedan znak zauzima mesto jedne veličine. Misliti o nečemu, znači prihvati to kao deo neke vrste (kao takvo i takvo), a to „kao“ unosi (otvoreno ili prikriveno) analogiju, paralelu, metaforički zahvat, osnovu ili potez, pomoću kojih se mišljenje jedino održava. Ono se neće održati ako ne postoji nešto što će ga podsticati, jer mišljenje o tome je ono što ga vuče, privlačenje sličnosti.“

(I. A. Ričards)

Utorak, 6. jul 1982. Ulcinj

Problem izgnanstva, ne samo onog spoljnog, očiglednog, već i onog unutarnjeg, bekstva od sama sebe. Po Džojsu, pitanje izgnanstva je pitanje tištine i veštine.

*

Svaki tekst postaje za mene estetski (književno) relevantan kada ga uvedem u fokus literature, na bilo koji način, kao deo ili zasebnu celinu, kada ga izvučem iz njegovog dotadašnjeg „prirodnog“ konteksta, uklopim

u novu celinu ili uz izvesna doterivanja, ili čak bez njih, označim kao gotovu, struktuiranu književnu tvorevinu.

Ovakav stvaralački metod, koji je po mom mišljenju, ipak, nešto mnogo više od samog gesta pronalaženja, izdvajanja i označavanja, (što znači da se ne može identifikovati u potpunosti s Dišanovim redi-mejdiima), praktikujem već dvadesetak godina i prvi put sam ga primenio stvarajući neke od svojih scijentističkih pesama.

Iskustva vezana za ovaj istraživački rad, koja nisu bila isključivo literarna već znatno šira i podrazumeva zalaženje u, s umetničke strane, potpuno neispitane predele egzaktnih nauka, omogućuju mi da se ne složim s poznatim konceptualnim umetnikom Glasom Hjublerom kada tvrdi da predmeti, reči i dela „postoje bez 'značenja' i ne navode na značenje čak i ako se pojavljuju u jednom specifičnom umetničkom kontekstu“. Naprotiv, svaka reč, predmet, delo, deo dela ima svoje značenje i dobija nova, drugačija, šira značenja, izaziva žive spektre asocijacije ako ih premeštamo iz jedne sredine u drugu, iz jednog konteksta u drugi. To posebno dolazi do izražaja kada reči, predmete i dela stavljamo u kontekst koji smo označili kao umetnički. U svakoj sredini pod direktnim pritiskom estetske tenzije najšireg dijapazona i zračenja, od osvedočeno umetničkog do anti-umetničkog, oni najmanje mogu ostati „opšti i neutralni“.

*

Sovjetski kosmonauti Berezovoj i Lebedov, stanovnici orbitalne stанице Saljut 7 Sojuz t-5, dobili su prve plodove u svom kosmičkom vrtu – pera crnog luka koji su sami zasadili kad su pre tri nedelje stigli u vasionu.

Na primeru crnog luka, a od cveća orhideje, već je ustanovljeno da razno rastinje može da se održi i daje plodove i u kosmičkim uslovim, uključujući bestežinsko stanje, mada samo do određenih granica. Orhideja, koja je preneta na vasionsku stanicu u cvetu, na primer, nije najbolje prošla. Cvetovi su ubrzo opali, ali je biljka nastavila da živi još neko vreme. Što se crnog luka tiče, kosmonauti su javili da nije izgubio ukus.

Vrt na orbitalnoj stanci čini nekoliko kutija-kontejnera sa veštačkom zemljom, koja se po mineralnom sastavu ne razlikuje od mineralnog sastava tla na Zemlji. Posebni aparati obezbeđuju biljkama vlagu, vazduh i „sunčeve“ svetlo. Kosmonauti se pripremaju da posade bor i lan.

Naučnici, međutim, kažu da je najvažnije u ovim istraživanjima videti da li u vasionskim uslovima uspevaju šargarepa, rotkvice, peršun i luk – kako bi kosmonauti imali sveže povrće. Vasionski program predviđa, naime, orbitalne stanice sa brojnim ljudskim posadama koje bi u kosmosu boravile više meseci.

*

Izraelski premijer Begin je pretprošle noći ponovio da njegova vlada neće „tolerisati prisustvo i jednog palestinskog gerilca u Libanu“.

„Dali smo im sve pogodnosti da napuste Bejrut i Liban. Mi ih uopšte ne ponižavamo. Rekli smo im da čak mogu da ponesu sobom i svoje lično oružje. Ali, ni jednog teroriste više neće biti u Libanu, jer Liban je na našem pragu.“

*

Prema najnovijoj dijagnozi, Napoleon nije otrovan arsenikom već je patio od sindroma Zolinger-Elison, oboljenja endokrinih žlezda čije su posledice bile takve da je bivši car počeо da se pretvara u ženu. Ovu dijagnozu izneo je dr Robert Grinblat, američki stručnjak za endokrini sistem, odnosno žlezde proizvođače hormona koje, između ostalog, kontrolisu i poljudi.

To bi objasnilo, kaže Grinblat, Napoleonovu letargiju i probleme koje je imao prilikom mokrenja u vreme opsade Moskve, oticanje nogu pre početka Borodinske bitke, žestoke bolove u stomaku kod Drezdена, kao i iscrpljenost i bolove kod Lajpciga. Pospanost, bolovi i tegobe pri mokrenju, doprineli su, bez sumnje, njegovoj indolentnosti i nedostatku inicijative kod Vaterloa.

Postojanjem ovog sindroma dr Grinbalt objašnjava gojaznost, skoro ženske obline i postepenu atrofiju genitalija, koja se kod Napoleona ispoljila kada mu je bilo samo četrdeset godina.

Prilikom obdukcije Napoleonovog tela utvrđeno je samo prisustvo čira i nekih čvrstih elemenata u bešici. Mada su postojali izvesni dokazi oboljenja endokrinog sistema, tačna dijagnoza nije mogla biti postavljena jer se tada veoma malo znalo o žlezdama.

Ipak, lekari su zabeležili da je Napoleonovo telo prekriveno površinskom naslagom masnoće, da su mu kukovi široki, ramena uzana, koža bela i nežna, šake i stopala izuzetno malih dimenzija.

Sreda, 7. jul 1982. Ulcinj

„Za pedeset godina, ako moja koncepcija umetnosti bude postojala, to će biti samo u aktivnostima živilih umetnika, a ukus koji budem pokazao u uspostavljanju izložbe biće 'datiran' i zastareo.“

(Džozef Kosut, 1969. god.)

*

Tokovi oslobođenih reči, slika, pojmove, koji se prepliću, ili dodiruju svojim asocijativnim nitima, stvarajući tako jednu otvorenu i krhku mrežu stalno promenljivih značenja.

*

Ares – bog jarosnog rata, ratnog ubijanja i krvave borbe na bojnom polju. Voleo je rat radi rata, klanje radi klanja. Radovao ga je ratni urlik, bojna vreva, zvezket oružja i miris krvi. Mrzeo je svaki poredak koji je sprečavao da se rat rasplamsa. Pomagao je svakog ko je bio spremjan da naruši mir.

*

„Pesnik Čarls Simić, nekadašnji nemirni dečak iz Palilule, danas je među najistaknutijim američkim pesnicima. Svojom poezijom duhovitom, neposrednom i jasnom, osvojio je čitaoce i mnogobrojne nagrade: Američke akademije umetnosti i književnosti, Edgara Alana Poa, PEN-a za prevode, Gugenhajmove fondacije, Američkog udruženja poezije za najbolju zbirku pesama u 1980. i druge.“

(Politika)

*

Svetlost ti se. Na licu. *Gasi*. Molitva istočnika. Uz granu maslinovog stabla. *Senka čovekova*. Lovac i njegov *plen*. Na vidiku. Beli andeo. U jesenjoj svežini. *Čujem*. Huk vodopada. Dečaka sa plavom sviralom. Na usnama. U *sumrak*. Ponovo ti kažem. Uska su vrata smrti. *San* je na početku.

Како ће изгледати свет на крају овог столећа У ГРАДОВИМА ТРИ МИЛИЈАРДЕ ЉУДИ

ОД 6,1 МИЛИЈАРДА СТАНОВНИКА, ВИШЕ ОД ПОЛОВИНЕ ЖИВЕЋЕ У ГРАДОВИМА, СА НАЧУМСТВЕ ДЕСЕТ "НАЈМНОГОЛUDNJIХ" ГРАДОВА, ЧИЈИ ГУБИЦИ МЕКСИКО СИТИ СА 31 МИЛИОНОМ ЖИТЕЛЯ.

ДВЕХИЉАДИТЕ године свет ће имати чисте две године, тачније 1980. милијарди и ово милиона становника, а више од половине човечанства живеће у градовима.

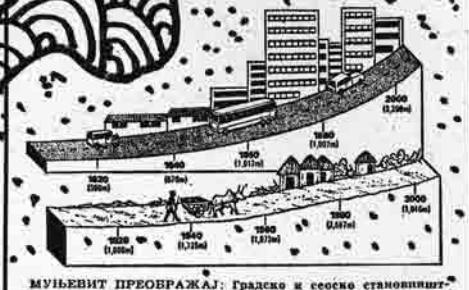
Уместо садашњих 6,1 милијарда становника, који је тада у свету бројао 5,3 милијарде, у 2000. години ће се: Мексикојади, да ће бити 10,7 милијарда, а Бразилски градови ће бити 20. Такође, у овај њујоркији Шанхай, Пекинг, Осака, Рио де Жанерио и Истанбул, Кадуџук, Бомбай и Циндао, ће бити 12 милиона становника, а у другим десет "намутским" градовима, од којих је сада већ већи број многих држава, ће бити 217 милиона душа!

"У градовима „трећег света“ дебас живи око милијарду људи, а њихов број ће до краја овог века, као што предвиђају експерти Уједињених нација које се бави проблемима становништва, удвоји се. Ова брза, велика промена задаје и тајакве главне борбене планерима који покушавају да се ухвате за репетитивне, све посредничке и привредне проблемима, али и за прагаста подјелу овог света на период од 1945. године, када су укупно живело 2,5 милијарде становника, од којих је 650 милионова живело у градовима, и оценјено је да ће у 2000. години бити 3,5 милијарде становника, а то је порастао је за 50% у само 55 година. Као што је уговорено, има 750 хиљада становника, него што је неопходно да би спасају породица имала своју кров над главом и да је дефинит се објекти године повећана за 100 хиљада, а резултат бржеј

две године, тачније 1980. милијарди и ово милиона становника, а више од половине човечанства је бројало 5,3 милијарде, а у 2000. години ће бити 10,7 милијарда, а Бразилски градови ће бити 20. Такође, у овај њујоркији Шанхай, Пекинг, Осака, Рио де Жанерио и Истанбул, Кадуџук, Бомбай и Циндао, ће бити 12 милиона становника, а у другим десет "намутским" градовима, од којих је сада већ већи број многих држава, ће бити 217 милиона душа!

Уместо садашњих 6,1 милијарда становника, који је тада у свету бројао 5,3 милијарде, у 2000. години ће се: Мексикојади, да ће бити 10,7 милијарда, а Бразилски градови ће бити 20. Такође, у овај њујоркији Шанхай, Пекинг, Осака, Рио де Жанерио и Истанбул, Кадуџук, Бомбай и Циндао, ће бити 12 милиона становника, а у другим десет "намутским" градовима, од којих је сада већ већи број многих држава, ће бити 217 милиона душа!

МУЊЕВИТ ПРЕОВРАЖАЈ: Градско и сеоско становништво у свету између 1920. и 2000. године

ду, то је становништво дисперсионо. У тој перспективи, дисперсија ће бити 2000. године јако већа, милијарди становника који се освештају, веле загонетавање жене и друге житеље које предизивају проширење земље утицале су да се сеоско становништво раста стогодишњима, из периода 1945. и 1965. опала са 3,5 милијарда 1969. одсто на 2,5 милијарда 1975. и 1980. Али, тиме већина, а сеоско становништво архитектонски ће бити 2000. године, највећи део ће бити две милијарде становника дуже времена, а не милијарда и 12 милијарда градовима, а милијарда 373 милиона у руралним областима. Пре

и у тој перспективи, дисперсија ће бити 2000. године јако већа, милијарди становника који се освештају, веле загонетавање жене и друге житеље које предизивају проширење земље утицале су да се сеоско становништво раста стогодишњима, из периода 1945. и 1965. опала са 3,5 милијарда 1969. одсто на 2,5 милијарда 1975. и 1980. Али, тиме већина, а сеоско становништво архитектонски ће бити 2000. године, највећи део ће бити две милијарде становника дуже времена, а не милијарда и 12 милијарда градовима, а милијарда 373 милиона у руралним областима. Пре

Subota, 10. jul 1982. Ulcinj

Iran vrši mobilizaciju svih vojnih obveznika starih od 20–25 godina. Iz Teherana je saopšteno da će Iranci pokušati da pređu na iračku teritoriju u noći između 12. i 13. jula. Te noći je, prema islamskoj religiji, Alah proroku Muhamedu dao svetu knjigu Koran. Vrhunski teolozi tumače da vojska baš u toj noći ima najveće šanse za uspeh i pozivaju iranske vojнике da zanemare ramazanski post i molitve.

*

„Domaćica iz unutrašnjosti piše: Živim na selu i već sam treću godinu u braku, ali još nisam ostala u drugom stanju. Napominjem da imam 25 godina i da sam zdrava. Menstruacija mi je neuredna, oskudna, često jako bolna i traje dva-tri dana. Bila sam na ispitivanju i rečeno mi je da bi trebalo da uzimam tablete za stimulisanje jajnika. Molim vas da mi kažete kako se zovu i primenjuju te tablete.“

Odgovor: Tablete koje služe za stimulisanje ovulacije, odnosno stvaranje zrele jajne ćelije u jajniku, nazivaju se ‘Clomid’. One se koriste u određenom ritmu, tj. počev od petog dana od početka menstrualnog odliva i to pet dana uzastopce, dva puta po jedna tableteta dnevno. Mogu ih uzimati samo one osobe koje su prethodno detaljno ispitane, naročito imajući u vidu snimak žlezde hipofize (bolje rečeno ‘turskog sedla’ gde je ta žlezda smerštena).

Mehanizam delovanja tableta je, prosto rečeno, u tome što stimulišu jajnike na izbacivanje zrele jajne ćelije. Potrebno je naglasiti da se može nekada dogoditi da se oslobođe dve ili više ćelija i da one budu oplođene. Na taj način dolazi do blizanačke trudnoće ili rađanja trojki, četvorki, itd; što poslednjih godina nije retkost.“

*

„Vekovima smo svaljivali krivicu i odgovornost za sve naše poraze i neuspehe samo na druge. Sada znamo, barem neki među nama, oni najdalekovidiji, da smo uzročnici svih naših loših trenutaka, kolebanja, poraza i slomova u prošlosti – samo mi sami... Pošto su strah i sluganstvo usađeni duboko u našu nacionalnu i ljudsku dušu. Zato je sva naša nacionalna bit prožeta strahom i sluganstvom. (...)“

Da li uopšte verujemo u Ujedinjenu Sloveniju? (...)

Katastrofa koju smo doživeli godine 1918. kada je slovenački narod na podsmeh samoopredeljenja naroda surovo i cinički raščetvoren između Austrije, Italije, Mađarske i Velike Srbije (...)“

(iz teksta slovenačkog kulturnog radnika Bojana Štiha)

*

„Žuljevitost, komplikovana bolnim pukotinama na tabanima, neretko izaziva znatne neugodnosti. Osim toga, u pukotine lako prodiru razni mikroorganizmi, koji su u stanju da izazovu i rožasto zapaljenje i oboljenja vena na nogama kao i druge bolesti.

Prilikom postojanja na stopalima, sa prisustvom bolnih pukotina, treba uzeti komotnu obuću i obratiti se dermatologu radi dobijanja odgovarajuće pomoći.“

*

Nemogućnost da se bilo šta na književnom planu uradi. Posle dve nedelje provedene na moru opšta opuštenost, lenčarenje, ali kako osećam, uz malu unutarnju paniku koja se ispoljava oblapornim gutanjem svih vrsta dnevnih listova, revijalne štampe i zabavne, odnosno lake literature.

Utorak, 13. jul 1982. Ulcinj

U nedelju, 11. jula, u 22.30 časova preminuo je u Beogradu Meša Selimović. Više od sedam godina bolovao je pisac *Derviša i smrti*. Otkako je 1974. godine prenet na VMA, zbog izliva krvi u mozak, živeo je u svom stanu kod Jovanove pijace, i tu je i umro – u snu.

Gledao je televizijski prenos finala svetskog prvenstva Italija – Zapadna Nemačka i zaspao.

Davno, pre jedne decenije upitan – miri li se sa smrću? – kazao je:

„Besmisleno je razmišljati o nečem što se ne može izmijeniti. Ja ne mislim o tome. U tome je dosta i islam uticao na mene. U islamu ne postoji ni kult smrti, ni strah od smrti. Smrt mi je mrska, ali se ne bojim.“

*

Preteći letovi izraelskih fantoma iznad Bejruta.

Četvrtak, 15. jul 1982. Ulcinj

Poznati španski slikar Huan Miro, koji ima 89 godina, ovih dana je uspešno operisan od katarakta oba oka. Miro je izjavio da jedva čeka da ponovo slika. Slikanje mu je bilo uskraćeno više od tri meseca, jer je zbog bolesti skoro oslepeo.

*

„Već dva meseca očekivana, a poslednjeg dana i javno nagoveštavana ofanziva iranskih oružanih snaga na irački grad Basru, i na bogate izvore nafte oko njega, počela je sinoć, dan kasnije nego što se očekivalo. Zvanični

kominike združenih komandi iranske armije i Revolucionarne garde, objavljen je jutros rano, ali su kasnije izostale uobičajene učestale informacije o napredovanju iranskih oružanih snaga.

Zvanični kominike kaže da je cilj ofanzive, nazvane po mesecu posta 'Ramazan', da obezbedi odbranu islamskih (iranskih) zemalja i da spreči iračku agresiju i 'agresiju drugih američkih lukeja'."

(Tanjug)

*

U skladu s odlukom najvišeg izvršnog organa partije u Rumuniji je detaljno razrađen i ovih dana objavljen „Program naučne ishrane“ stanovnika prema uzrastu, polu, stanju zdravlja i zanimanju. Koncepciju za nov način ishrane dala je Komunistička partija koja ujedno preporučuje Rumunima da 30% sledovanja hrane pojedu za doručak, polovinu za ručak a ostatak za večeru.

*

„Među prve brige po dolasku u kamp treba da bude i izgradnja nužnika, ukoliko on ne postoji. On se ne gradi iznad šatora niti iznad mesta odakle uzimamo vodu, već na podaljem mestu od kampa kako vетар ne bi donosio neprijatne mirise. Put do nužnika treba očistiti i utabati, kako bi se mogla kontrolisati čistoća tragova.

Sam nužnik treba da je jama-rov oko 50 cm širok i oko 70 cm dubok sa vidljivim mestima za čučanje ili sedenje preko grede. Tu treba da je i posuda sa krećom, kao i ašovčić za pokrivanje izmeta. Ako postoji mogućnost izgradjite dva (muškarci, žene), ogradite ga i načinite neku nadstrešnicu.

O posledicama koje bi mogle nastati ako se ne pazi na higijenu – nije potrebno govoriti.“

Subota, 17. juli 1982. Ulcinj

Irak zaustavio neprijatelja i najavljuje kontraofanzivu.

*

Raste cena zlata.

*

Na zasedanju CK Poljske ujedinjene radničke partije, general Jaruzelski je upozorio da će „pokušaji obnavljanja anarhije naići na odlučan otpor“.

*

Američki filmovi „Vanzemaljac“ i „Porkijev“ prešli su magičnu granicu zarade od 100 miliona dolara. Filmska kompanija „Universal Pictures“

saopštila je da je njen film „Vanzemaljac“ za 31 dan prikazivanja u 1374 bioskopa, doneo 106,7 miliona dolara. Taj film Stivena Spilberga o posetiocu s druge planete donosi prosečno 3,5 miliona dolara dnevno i ostaje za sada „letnji pobednik“ u SAD.

Komedija kompanije „20th Century Fox“ „Porkijev“ preskočila je granicu od 100 miliona dolara 17 nedelja pošto je počela da se prikazuje u 696 dvorana.

*

Srbe i dalje ubijaju na Kosovu.

*

Vežbe za opuštanje pre spavanja

1. Sedite na pete, opružite ruke po prostirci, ostanite u tom položaju čitav minut, dišući duboko.

2. Sedeći kao starinski terzija, s rukama položenim na kolena i sa spomenim kažiprstom i palcem, dišite mirno ne menjajući položaj nekoliko minuta.

3. Masirajte celu glavu obema rukama, pritiskajte je i pravite kružne pokrete.

4. Masirajte potiljak i ramena pritiskajući ih ili praveći pri tom kružne i vibrirajuće pokrete.

*

„Kada sam bio mlad, pisao sam da bih živeo. Danas u 54. godini, pišem da ne bih umro.“

(Karlos Fuentes)

*

„Ristićevi eseji kao prostorno-vremenske književne strukture sa uvijek mogućim novim, daljim dimenzijama, otvoreni dnevnicima njegovog misaonog i životnog hoda kroz vlastiti prostor-vrijeme, dovoljno su široki da, u cjelinskom smislu, Geteovskom i Remon-Raselovskom vidu, mogu da obuhvate sve što je pisao uključujući u te duhovne memoare roman i poeziju svih etapa. Takav je, u malome, u modelu, i esej koji je stvorio za našu književnost: sposoban da obuhvati i da apsorbuje u svom esejističkom tkivu poeziju, romaneskne dijelove, teatarski dijalog, satiru, hroničarsku bilješku, vanknjkiževni iskaz, vanjezički sraz sa jezikom (recimo crteža, fotografije, dokumenta, ilustracije).“

(Hanifa Kapidžić-Osmanagić)

Nedelja, 18. jul 1982. Ulcinj

Više od sto rojeva ili oko osam miliona pčela ubica nalazi se u istočnoj Panami pod budnim okom prirodnjaka. To su potomci afričkih pčela koje su pre trideset godina dopremljene u Brazil na ispitivanje, ali je nekoliko rojeva uspelo da pobegne. Pčele ubice su mirne ako se ne diraju, ali su veoma opasne ako im nešto nije po volji. One već godinama polako menjaju svoje stanište. Prema predviđanjima stručnjaka, one će za oko dve godine prevaliti blizu petsto kilometara od Paname do Kostarike (jer se u tom pravcu kreću), a negde u 21. veku trebalo bi da se pojave u SAD.

*

*Kroz gradsku noć od kamenja i suše
ulazi polje u mojo sobu.
Pruža zelene ruke sa ptičjim narukvicama,
sa narukvicama od lišća.
Nosi reku u ruci.
Nebo iz polja takođe ulazi
sa svojom košarom tek isečenog dragog kamenja.
I more seda pored mene,
polažući svoj beli rep na tlo.
Iz tišine izbjiga drvo muzike.
Sa drveta vise sve lepe reči,
koje sjaje, zru, padaju.
Na mom čelu pećina u kojoj prebiva munja...
Ali sve se naselilo u krilima.*

(Oktavio Paz)

*

Volite li uzbuđenja?

1. Idete li često na utakmice kluba za koji navijate?

da	5
ne	0
ponekad	2

2. Kakve filmove najviše volite?

strave i užasa	5
ljubavne	3
ostale	0

3. Plašite li se putovanja avionom?

da	0
ne	0
možda	2

4. Kada biste mogli da birate nagradu, da li biste se radije odlučili za put oko sveta ili za televizor u boji?

put oko sveta	5
televizor u boji	0

5. Idete li radije na letovanje na planinu ili na more?

na more	5
na planinu	0
ni jedno ni drugo	1

Saberite poene:

Manje od 6 poena: vama, svakako, odgovara miran život. Iako ste svesni da takav život može ponekad da bude i dosadan, ne želite da odustanete od njega. Malo živosti i blagih uzbudjenja ne bi vam škodilo.

Od 7 do 11 poena: prilagođavate se lako i živite, manje ili više, uzbudljivo. Ipak ste više naklonjeni uzbudnjima, pa se često dogodi da potpuno odstupite od svog uobičajenog načina života, da biste doživeli nešto interesantno.

Više od 12 poena: po cenu neprijatnih iznenađenja, izabraćete opasniji put od uobičajenog i dosadnog. Uzbudjenja su deo vašeg života i, ukoliko se već ne bavite nekim izuzetno opasnim zanimanjem, sigurno je da ste to poželeti.

*

Bejrut očekuje napad.

*

U najnovijem broju „Književnih novina“ (8. jul 1982), koje su ovde u Ulcinj tek pre dan-dva pristigle, prikaz zbirke pesama Borbena Vladovića „Knjigapegla“ pod naslovom „Od signalizma do knjige za peglanje“ piše Jasmina Lukić. Karakterističan je (pored naslova) sledeći pasus:

„U zbirci koja potom sledi, *Tri puta sedam jednako dvadeset i jedan* (1973), Vladović se potpuno okreće signalizmu i konkretnizu, shvatajući jezik pre svega kao građu za pesmu, kojom se on sasvim slobodno koristi.“

Još jedno pogrešno navođenje signalizma kao konkretne odnosno vizelne poezije s kojim se treba razračunati.

Ponedeljak, 19. jul 1982. Ulcinj

Borbe koje se vode između Irana i Iraka veoma su surove. Što operacija čišćenja iračke teritorije nije sasvim dokrajčena, izgleda da nije posledica ni snage iračke odbrane niti slabosti napadača. Po rečima iračkih vojnika koji su dobili višednevni dopust posle svega što su preživeli na frontu, uzrok je

u tome što Iranci nadiru u gomilama, što ginu na stotine i hiljade, ali idu i dalje, gotovo bezglavo, u smrt.

„Naši borci plaču, povraćaju, preživljavaju stresove rešetajući, komadajući, uništavajući živu masu pred sobom“, kaže jedan od svedoka i učesnika borbi istočno od Basre.

*

Begin izjavio na mitingu u Tel Avivu: „Palestinci moraju otići“.

*

Amerika i pored ogromnih viškova i pritska svojih farmera, odbija da prodaje žito Rusiji. Razlog prema rečima novog ministra inostranih poslova Džordža Šulca: „Sadašnja situacija u Poljskoj“.

*

Slika konačne subbine vasione prema Edvinu Tarneru (Edwin L. Turner), profesoru astrofizičkih nauka na univerzitetu Prinston, SAD.

„Zemlja će jednoga dana podsećati na ogromnu, glatku, bezličnu i hladnu gvozdenu loptu koja usamljeno pluta u potpunoj tami beskrajne praznine.

Vreme će prolaziti a ništa se neće menjati, i vreme će i dalje beznadežno teći dok se ne dogodi nemoguće i neverovatno: dok se davno mrtva Zemlja ne pretvori u crnu rupu prečnika manjeg od dvadeset pet milimetara. A tada će ova neshvatljivo sabijena masa, tako gusta da ni svetlost ne može da se probije iz nje, početi polako da krvari kroz sve brže i brže emisije energije dok potpuno ne nestane. Čitav svemir biće u to vreme zahvaćen sličnim procesima.

Ma koliko bizarna, ova slika konačne subbine vasione zasnovana je na znanjima kojima u ovom trenutku raspolaćemo o fizici, astronomiji i kosmologiji.

Rođena pre više od deset milijardi godina u jednom silovitom trenu zvanom 'velika eksplozija', naša vasiona se u ovom trenutku sastoji od sistema galaksija koji se neprekidno i nezadrživo širi. Takvo kretanje može se završiti samo na jedan od dva načina: ili će se širenje i dalje nastaviti, ili će jednoga dana prestati da bi ustupilo mesto obratnom procesu. U izboru načina odlučujuću ulogu moraće da odigra srednja gustina materije u svemiru.

Već danas je vasiona gotovo prazna i potpuno hladna. Materija, zgusnuta i na relativno visokoj temperaturi u vidu zvezda, planeta i drugih nebeskih tela, zauzima samo veoma mali deo prostora, dok je prosečna gustina kosmičkih prostranstava manja od jednog atoma po kubnom metru, a temperatura tek nešto iznad apsolutne nule. Ovako niske vrednosti rezultat su širenja dugog milijardama godina, ekspanzije koja je usledila posle izuzetno

visoke temperature i gustine materije u momentu 'velike eksplozije'. Pošto materija i energija moraju biti očuvane, proces širenja svemira neminovno je doveo do njegovog razređivanja i hlađenja.

Pod pretpostavkom, koju sugeriju znanja što ih je čovečanstvo prikupilo, da se vasiona beskrajno širi, kako će izgledati budućnost? Neograničeno vreme koje stoji na raspolaganju kosmičkoj drami, dovodi nas do neobičnih proročanstava. Razmotrimo, primera radi, sledeći scenario.

Svemirom u ovom trenutku dominiraju zvezde koje svoju energiju crpe iz nuklearnih reakcija pretvaranja vodonika u helijum. Prirodno, sva ka zvezda će u jednom momentu istrošiti svoju zalihu vodonika i sagoreti. Kada se to dogodi, posle spektakularnog finalnog plamena, tipična zvezda će implodirati ostavljujući za sobom tamni preostatak zbijen sopstvenom gravitacijom u objekt veličine približne zemljinoj. Naše sunce doživelo bi ovu sudbinu kroz približno pet milijardi godina, pri čemu bi čitav život na zemlji bio jednostavno spržen u poslednjim trzajima umiruće zvezde. Hladnije, prigušenije zvezde mogle bi duže vremena da koriste svoje gorivo, ali bi i poslednja ipak sagorela u roku od hiljadu milijardi godina. Hladne planete nastavile bi da kruže oko ostataka, koji bi se i dalje kretali svojim ustaljenim orbitama kroz galaksije.

Rastojanja među zvezdama su tako neizmerna da su šanse da dođe do sudara izuzetno male, ali bi posle 10^{19} godina, orbite stelarnih ostataka bile poremećene višestrukim bliskim prolascima. Struktura galaksija bi se znatno izmenila; njihovi centralni delovi postali bi još gušći usled prikupljanja najmasivnijih mrtvih zvezda koje bi verovatno formirale gigantsku crnu rupu sastavljenu od možda jedne desetine izvorne mase čitave galaksije. Kao reakcija na ovu pojavu, druge, lakše zvezde bile bi odbačene još dalje na periferiju. Neke bi zauzele stalne udaljene orbite i lagano kružile oko centralne crne rupe, dok bi druge jednostavno iskliznule iz galaksije i nastavile da se kreću same. Ovi bliski prolasci otrgnuli bi i planete sa njihovih putanja oko matičnih zvezda i većina bi bila izbačena iz galaksija da pluta u potpunoj praznini.

Sagorele zvezde koje ne budu izbačene iz galaksije neće moći zauvek da kruže oko centralne crne rupe. Krećući se po svojim orbitama, one će lagano remetiti gravitaciono polje galaksije. Poremećaji će dovesti do manjeg odliva energije, usled čega će putanja zvezda sve više dobijati oblik spirale koja vodi ka unutrašnjosti. Konačno, centralna crna rupa će tokom narednih 10^{30} godina postepeno apsorbovati sve ove objekte, te će većina materije vasiione biti koncentrisana u crnim rupama, a samo manji deo u usamljenim hladnim zvezdama i planetama.

Ako im se ostavi dovoljno dugo vremena, i crne rupe mogu da dokažu da nisu potpuno crne. Čak i one emituju minimalne količine energije, pa i poneku elementarnu česticu, usled čega postepeno gube energiju i masu procesom nazvanim 'tunelski efekat'. Ovaj proces zasnovan je na principu neizvesnosti koji implicira da ni jedna čestica ne može biti potpuno

izolovana u okviru jednog konačnog prostora. Drugim rečima, u svakom momentu postoji, makar i veoma mala, verovatnoća da zarobljena čestica izmakne van granica tog prostora. Tunelski efekat se nikada ne događa u našem svakodnevnom životu, jer su verovatnoće za predmete veličina i mase sa kojima se mi srećemo zanemarljive, ali je sam fenomen dobro poznat. Upravo je on začetnik mnogih atomskih procesa, uključujući i radioaktivnost.

Konačna posledica masovnog javljanja tunelskog efekta biće organizovanje svakog predmeta u vasioni u idealnu sferu tokom 10^{65} godina.

Posle približno 10^{100} godina tunelski efekat razoriće potpuno crne rupe koje su zamenile galaksije. Na taj način najveći deo mase koja u ovom trenutku postoji u svemiru pretvoriće se u energiju zračenja koja će se rasipati sa širenjem vasione, ostavljajući za sobom samo mrtve zvezde i hladne planete koje su umakle iz galaksija.

Bilo fuzijom bilo radioaktivnim zračenjem, svi elementi će se konačno pretvoriti u gvožđe. Tako će, posle 10^{1000} do 10^{2000} godina svi preostali svermirski objekti postati obične gvozdene lopte. A tada će nastupiti period u kome se ništa neće događati, period toliko dug da to reči ne mogu iskazati.

Ipak, hladni sferični gvozdeni ostaci zvezda i planeta doživeće i svoj poslednji udarac. Sila gravitacije nastojaće da ih zbije u crnu rupu, ali neće biti u stanju da savlada pritisak uslovljen njihovom velikom gustinom. Ostaci bi ipak – možda delimično zahvaljujući i gravitaciji – mogli spontano da sabiju sami sebe u crnu rupu kroz jedan kvantno-mehanički proces, ali proces čija je verovatnoća tako mala da će biti potrebno da prođe neshvatljivo dug period od 10^{77} godina da bi do njega došlo.

Pošto i poslednje nebesko telo postane crna rupa, ona će ispariti u procesu radijacije kroz tunelski efekat. Tako će nestati gotovo sva materija, a svemir će se sastojati samo od radijacije koja postepeno slabi. A kada se završi i poslednja emisija energije, ono što je nekada bilo naša vasiona postaće večna praznina.”

Četvrtak, 22. jul 1982. Ulcinj

Od završetka Drugog svetskog rata u svetu je zabeležen 141 rat, većih ili manjih razmera. Prema saopštenju iz kabineta britanskog premijera Margaret Tačer, lista svih oružanih sukoba posle Drugog svetskog rata sačinjena je u Londonu kao odgovor na pitanje jednog poslanika opozicione laburističke stranke upućenog Margaret Tačer posle sukoba kod Foklandskih ostrva. Očigledno preneražen tako velikim brojem, poslanik je rekao: „To je stravičan podsetnik barbarizma ljudske rase“.

*

„Da li je poezija nekada zbog nečega odgovorna? Pošto se stvari – a poezija je stvar, stvorena stvar – ne mogu pozivati na odgovornost, upitajmo se o odgovornosti pesnika s obzirom na njihovu poeziju. Kada, kome, zašto, kako su pesnici odgovorni? Mislim da je jedna od osnovnih pesnikovih dužnosti da piše pesme potpuno i u svakom pogledu neodgovorno. Neodgovornost pesnika je najosnovnija pretpostavka njihove poezije.“

(E. Fric)

*

Posle najnovijih sukoba oko Basre može se izvesti zaključak da su Iranci još više podmladili trupe koje šalju u prve borbene redove. U poslednjoj grupi zarobljenika, uz već uobičajene šesnaestogodišnjake i sedamnaestogodišnjake, našla se i nekolicina dvanaestogodišnjaka. Njihova objašnjenja da su silom odvedeni iz porodica i bačeni na front nisu ništa umanjila zaprepašćenje iračkih vojnika zbog hjihovog uzrasta.

*

Čvrst kurs Jaruzelskog. Papa odložio posetu Poljskoj za iduću godinu.

*

Sirijski ministar inostranih poslova Kadam demantovao je informacije prema kojima je njegova zemљa prihvatile da primi palestinske borce iz zapadnog Bejruta. Pred sinoćni odlazak iz Vašingtona u Damask, šef sirijske diplomatične izjavio je da je „stav njegove zemlje jasan i da je Sirija naznačila da ne može prihvati palestinske borce“.

*

Pesnik Vojislav Ilić je od detinjstva bio bledunjav, često obolevao od zapalenja pluća i nazeba, bio slabe i neotporne telesne građe, najslabije razvijen među svojom braćom. Zbog toga je često izostajao iz škole, te nije ni završio gimnaziju, a predavanja na Velikoj školi posećivao je kao vanredni slušalac. Književno obrazovanje najviše je dopunio u kući svoga oca, takođe pesnika, Jovana Ilića. U toj kući redovni gosti bili su književnici Ljubomir Nenadović, Đura Jakšić, Laza Lazarević, Vladislav Petković Dis, Radoje Domanović, Branislav Nušić, Simo Matavulj. Vojislav Ilić se oženio čerkom Đure Jakšića Tijanom, koja se razbolela od tuberkuloze i ubrzo umrla. Za njom su od iste bolesti umrla i oba njihova deteta, a kasnije i sam pesnik.

Subota, 24. jul 1982. Ulcinj

Robot sa daljinskim upravljačem biće uskoro spušten na dno Atlantika da bi pronašao crnu kutiju sa magnetofonskim podacima o uzrocima

potonuća obloga startnih raketa šatla „Kolumbija“, koji je nedavno završio poslednji probni let. Predstavnici američke Uprave za aeronautiku i vavionska istraživanja (NASA) nadaju se da će ti podaci pomoći da se objasni zašto su obloge startnih raketa vredne 36 miliona dolara potonule u blizini Kejp Kanaverala posle lansiranja šatla, umesto da ostanu plutajući na površini mora da bi se kasnije mogle ponovo upotrebiti.

*

Slučajno naletim na „Oko“ broj 270 (22. 7. – 5. 8. '82), prethodni broj nisam imao prilike da vidim. Polemika se nastavlja: ovoga puta nije mogao da izdrži F. Zagoričnik, zapravo izgleda da je još u prošlom broju objavio tekst „Za novu praksu zajedništva u avangardnoj umetnosti“ pa sad sledi nastavak, oštar napad na mene i signalizam koji moram kazniti. Komentariše i tekst Dragana Veličkovića iz „Književnih novina“ za koji između ostalog kaže: „Veličkovićev članak u cjelini je zanimljiv po njegovoj vragoljastoj humornosti, što je ipak rijetka osobina polemičarskog pisanja.“

U istom broju, povodom Zagoričnikovog pisanja (iz prethodnog „Oka“), javlja se i Denis Poniž manjim ali veoma oštrim napadom pod naslovom „O državnom i amaterskom konkretizmu“, gde zadaje odlučan udarac osovini Radovanović – Zagoričnik.

Za Poniža je Zagoričnik „nekadašnji avanguardist“, koji sada zagonjava nekakvu „državnu umjetnost“, „populizam“ i „naivu“, dok je V. V. V. „izložba, mrtva stvar, spomenik konkretizmu, njegov formalistički odraz“. „Avangarda koja počne očijukati s institucijama nije više avangarda“, zaključuje povodom Radovanovića i Zagoričnika Denis Poniž.

Potrebno je da što pre vidim prethodni broj „Oka“, možda se uz Zagoričnika javio još neko od prozvanih. Zagoričniku će po svoj prilici odgovoriti u šatru stilu, jer ne zасlužuje ozbiljan odgovor.

*

Krah druge iranske ofanzive na Basru. Prema izveštaju iračke vojne komande, u ovim borbama poginulo je gotovo 2.500 hiljade iranskih vojnika.

*

Oko 4.000 potomaka slavnih Maja okupilo se pre nekoliko dana kraj ruševina legendarnog grada Edznu u jugoistočnom delu Meksika na svečanosti u čast boga kiše Šaka. Tradicionalna ceremonija je održana kako bi se dozvala kiša u taj deo Meksika, u kojem već duže vreme vlada suša koja je uništila oko 40.000 hektara useva. Ceremoniju je organizovao vrhovni savet Maja, koji još ima znatan uticaj na lokalno stanovništvo.

Ponedeljak, 26. jul 1982

Poslednji dan u Ulcinju, oblačno i kišovito jutro dobrodošlo da se na miru i bez žurbe spakujemo za sutrašnji put.

*

Na pomolu ekonomski rat na Zapadu.

*

Amerika počela hitno da isporučuje oružje Somaliji navodeći, kao glavni razlog, da je Etiopija agresor na Somaliju i da je znatno nadmoćnija u naoružanju, pretežno sovjetskom.

*

Prošle nedelje u Bostonu, u 85. godini umro je jedan od najvećih lingvista sveta, osnivač poznate praške strukturalističke škole Roman Jakobson. Rođen je u Moskvi gde je predavao na Visokoj dramskoj školi 1920. godine. Od 1928. je u Pragu, a od 1941. u SAD. Predavao je godinama na Harvardu slovenske jezike i lingvistiku.

*

Podsetnik za sredu 28. jul:

1. Otići na izložbu u „Cvijeti Zuzorić“. Uzeti katalog.
2. Podići penziju.
3. Potražiti prošli broj „Oka“ u skladištu „Štampe“ u Kosovskoj ulici (radi do 10 sati ujutru).
4. Potražiti Miću telefonom.
5. Koncipirati tekst za „Oko“.
6. Potražiti Vidosava Stevanovića u BIGZ-u zbog knjige „Dan na devičnjaku“.
7. Pogledati žiro račun.
8. Zvati telefonom Jevtića (Niš).

Utorak, 27. jul 1982.

Skoro čitav dan putovanje vozom; prvo kroz kamenitu Crnu Goru, a onda kroz mutnu, kišovitu, uža(snutu) Srbiju. U Beogradu kao u kolevci, majci, materici. Kod kuće obilje pošte. Ta me hrpa materijala i jedi i raduje. Među prvim najuočljivijim pošiljkama veličanstveni ogromni „Doc(k)s“ no. 46 ete 82. Žilijena Blena. Njega je nemoguće opisati: vizuelne pesme, mejl-art, hepeninzi, bodi-art na blizu 500 strana. Ima me u specijalnom odeljku

„Timbres et Timbrés“ pod brojem 289 sa markom „Signal“. Trebalo bi više sarađivati sa „Doc(k)s-om“ i Blenom.

*

Pismo iz Zadra:

Poštovani kolega Todorović,
vraćajući se kući s Jugoslavenskog festivala djeteta u Šibeniku, zatekao sam vašu knjigu i razglednicu. Vaša me pošiljka obradovala i ja sam vam na njoj zahvalan. „Čorbu od mozga“ tek sam uspio prelistati, njen sadržaj mi se veoma dopao. Inače, prema onom koliko mi je dostupno, vaš rad pratim pažljivo. O „Čorbi“ ću, svakako, uskoro pisati.

Primite moje srdačne pozdrave.

Tomislav Marijan Bilosnić

57000 Zadar

Borisa Kidriča 22d tel: (057) 22 064

*

Jessie Affelder sa The School of the Art Institute of Chicago šalje pisamce i dva kataloga izložbi koje je organizovala u biblioteci svoje škole.

„Hey Miroljub,

Remember me? I visited you with John David Moorey in 1979. Send post card.

Jessie.“

Iskreno, uopšte se ne mogu setiti Jessie i te posete. Zar je moguće da sam toliko počeo da lapim?

*

E. F. Higgins III iz LUDLOW-a – Njujork, poziva:

Dear Artist,

You are invited to participate in the 3rd International DOO DA STAMP MAIL ART SHOW.

Mark Postage stamp of your design in color, this size (see box below) and mail back to the above address. All stamp works received will be printed with color Xerox, in a booklet and mailed back to all the participants.

Also, any other mail art you choose to send will be displayed at the show here in N.Y.C. in Nov. 1982.

Any essays, press clips, catalogues, posters and personal statements relevant to MAIL ART, or STAMP ART are welcome.

NO FEE NO JUDGE NO JURY

NO RETURNS

DEADLINE: Oct. 25, 1982.

*

Dokumentaciju akcije WORK AREA u kojoj učestvujem, šalje Bruno Chiarlane. Otvaranje nove izložbe sa radovima učesnika akcije u gradu Dego, 25. maja, prikazi u italijanskoj štampi.

*

Pismo i poštanska karta Michaela Groschoppa iz Magdeburga (DDR) s pečatom CONTACT IS LIFE, ispod toga rukom (olovkom) please write me, best wishes.

*

Mali plakat: *Osmar Santos mail-art*, edicion 6–1982, Rivera – Uruguay.

*

Jaser Arafat priznao Izrael. Lider PLO potpisao dokument kojim prihvata sve rezolucije UN o palestinskom pitanju, što prema američkom tumačenju znači i priznanje izraelske države.

*

Poglavaru Rimokatoličke crkve Papi Jovanu Pavlu Drugom redovno stižu pokloni iz celog sveta. Među njima ima veoma neobičnih. Tako je nedavno iz Rio de Žaneira u Vatikan upućen jedan majmun na poklon Papi. Taj neobičan dar obećan je Papi još 1980. godine kada je posetio Brazil i pune dve godine je trebalo da se srede svi papiri i da majmun krene na put.

*

Na iračkom tlu više nema iranskih vojnika, pobijeni su ili zarobljeni.

*

„Čovek je mala, bizarna životinska vrsta koja – na sreću živi samo određeno vreme; život na Zemlji je uopšte trenutak, slučajan događaj, izuzetak bez posledica, nešto što ostaje bez ikakve važnosti po opštu prirodu zemlje.“

„Ovaj svet, u kome živimo, zabluda je – ovaj naš svet ne bi trebalo da postoji.“

(Niče)

„Um je podigao ovaj zid da bi nas sačuvao od Haosa. Jer iza ovoga zida je Haos. Meni samom ne ostaje ničemu da se nadam, osim da ostanem kao žalosni usamljeni čovek koji nadživiljava svoj svet, lutajuća duša, melancoflični fantom.“

(Jonesko)

Četvrtak, 29. jul 1982.

Poziv iz Gulfporta (SAD) gde pripremaju „Commonpress“ no. 50 sa temom *Synthetism* da pošaljem radeve do 1. decembra ove godine.

*

Poštanska karta s mejl-art porukom Sersea Luigettia iz Peruđe.

*

Sovjetski savez će uskoro početi da izvozi kljove od mamuta. U Lenjingradu je ovih dana osnovana nova kompanija koja će godišnje proizvoditi oko deset tona mamutskih kostiju koje su po kvalitetu daleko ispred slonovače. Kosti mamuta će se eksplorati iz bogatih nalazišta na arktičkoj obali SSSR-a i očekuje se da one godišnje donose od jednog do dva i po miliona dolara. Mamutski skeleti sa kljovama dugim i do tri metra i teškim i do stotinu kilograma pronađeni su u većitom ledu. Sovjetski naučnici veruju da su ti skeleti stari 8.000 godina.

*

Javlja se opet The International Society of Copier Artist iz Njujorka sa svojim predlozima, planovima, preporukama.

*

SALVA LA CAMPAGNA ROMANA!
SAVE THE CAMPAGNA ROMANA!

The Commune of Guidonia-Montecelio, the Artistic Family of Montecelio, the Insieme Theatre announce an:

INTERNATIONAL MAILART EXHIBITION in the historic center of Montecelio (Roma) from September 20 to October 30, '82 on the theme ART WORKSHOP.

All artists are invited – No fee – No jury – All mediums welcome: paintings, photographs, graphics, xerox, postals, collage, etc.

Send to: Battego d'arte, Fermo posta 00014 Montecelio Roma (Italia).
A poster, listing all participants, will be sent to all. Deadline for participation is 31 August 1982.

„Where can we find the great artists that were here 500 years ago?“

*

Dogfish s kartom DADA'S BIRTH.

*

„Nepoznat netko“ poziva na Cosmos Poetry (kosmička poezija), Univerzitetski klub, Balkanska 3/4, Beograd.

*

Poziv iz Seula:

Letter of Invitation

Dear Sir :

The Seoul International Mail Art Exhibition is extremely happy to extend an invitation for you to visit and to exhibit your work at Korea as our distinguished guest.

"Mail Art", which is one of the most intensive artistic works of small size, has widely an international sphere of its artistic action as well as it has fixed itself as a new Genre of Art. I believe that Mail Art should be developed through the international exchange of works to contribute for understanding the worlds of artists' works, furthermore, to promote warmly an international friendship. I have been concerned in and have participated in this work of Mail Art from about 3 years ago. At this time, I have established the Seoul International Mail Art Exhibition for the first time in Korea, with the assistance of my colleagues of artists and critics.

It will be the honour of SIMAE, and personally more honourable to me, for your exhibition. I hope your kindly and friendly participation to develop the Art of Korea, a small and silent oriental country.
Awaiting your favourable reply,

Exhibition Schedule	: Nov. 1982 at Go-Jeon Gallery, Cheongju Jan. 1983 at Korean Art Center, Seoul
Close of Subscription	: 31th August, 1982
Thema	: Free
Condition	: No return
Mailing Address	: "SIMAE" Prof. Kum Nam Baik Dept. of Art Sung Kyun Kwan University 53, 3ga, Myungryundong, Chongrogu Seoul 110, Korea

Yours very truly,

Kum Nam Baik
Executive Director
SIMAE

P.S. Please register your name and address completely for our mailing to you an exhibition catalogue.

*

Robert Rehveldt (Istočni Berlin), šalje brojne plakate, pošt. karte i drugi mejl-art materijal poneki sa posvetom „To Miroljub“.

*

Izložba „The Mythical Image“ koju već više godina organizuje poznati italijanski umetnik Gino Gini. Ovog puta je, prema malom katalogu koji sam dobio, održana na Universita di Pavia – Collegio Cairoli od 18. do 30. maja u Paviji. Od Jugoslovena jedini učestvujem.

*

Iz Londona knjižica Davida Jarvisa „Robert Quercus“ (International Mail-Art and Poetry). Pravo andergraund izdanje, otisnuto na nekom ne baš najboljem printeru. Robert Quercus je izmišljena ličnost (po Jarvisovim rečima „He could be a poet or a painter“), u čiju čast je trebalo poslati nešto.

Učestvuje 50 pesnika, mejlartista i drugih umetnika. Poslao sam rad sa otisnutim pečatom „Think about Mail-Art“.

*

Salvador Dali biće proglašen za markiza od Pubola. Titulu mu je dodelio španski kralj.

*

„Na međunarodnom simpozijumu lekara održanom u Kongresnom centru u zapadnom Berlinu, rečeno je da reumatizam može biti psihosomaticki.

Mali broj lekara opšte prakse bi reumatizam svrstao u teškoće mentalne prirode. I specijalisti za kožna oboljenja teško će prihvatići činjenicu da su napadi psorijaze često prouzrokovani strahom ili mentalnim bolom.

Ni sami pacijenti nisu spremni da veruju da postoji direktno psihološko objašnjenje za fizičke tegobe. Ipak, specijalisti više ne muče sumnje. Uvereni su da duševni poremećaji koji datiraju čak iz detinjstva mogu u velikom broju slučajeva biti uzročnici telesnih oboljenja.

Ovo je primećeno u slučaju reumatizma i psorijaze, izjavili su na simpozijumu profesor Meler sa Univerziteta u Gisenu i profesor Šut sa Univerziteta u zapadnom Berlinu. Obojica su mišljenja da lekari često više pomognu pacijentu kroz razgovor o mentalnoj pozadini bolesti nego kada prepisuju gomile lekova.

Svako će prihvatići da stalna unutrašnja napetost usled nespokojsstva, gneva, razočaranja ili poniženja može dovesti do grčenja mišića što izaziva reumatizam u vratu ili leđima.

Neprestani mišićni grč, rekao je profesor Šut, može imati udela u izazivanju patoloških promena u kičmenoj moždini, diskovima ili samom stribu. Tada nedostaje samo još jedan nespretan pokret ili izvanredan psihički

napor pa da dođe do akutnog ili hroničnog reumatizma. Pacijent je, rekao je dalje profesor, obično vezivao bolove za kretanje ili naprezanje.

Slučajevi zapaljenja zglobova ili reumatičnog artritisa mogu imati sličan tok, osim što infekcije i imunološki faktori imaju posebnu ulogu. Odakle onda potiče mišićna napetost koja dovodi do oštećenja kostiju i zglobova? Profesor Štut kaže da je podloga često u detinjstvu.“

(Politika)

*

Bio sam na izložbi „Izbor '82“ koju je u „Cvijeti Zuzorić“ organizovao Zoran Markuš. Postavka zaista impresivno deluje. Izlažem pet radova: 1. Mail-art (listovi iz knjižice „Signal-Art“ nalepljeni na karton formata 103x73 cm); 2. Signalistička vizuelna poezija (iz „Textum-a“); 3. „Apejron“ (signalistički roman); 4. Gestualna poezija (4 velike fotografije na kartonu 103x73 s Viktorom i objekt-poezijom); 5. Dve objekt-pesme (kao jedan eksponat), obrađena kutija s okom i plastična flaša.

Markuš je u katalogu dosta prostora posvetio mom radu i signalizmu. Posebno je definisao mejl-art i moju poštansku akciju iz 1979. godine „Neuspela komunikacija“, okarakterisavši je kao „izuzetno inventivnu i apsurdnu“. Izložba, koja je otvorena 2. jula, trajaće do kraja avgusta. Začudo, bar do sada, nije doživela neki veći publicitet.

*

(San)

U kući smo u Mačvanskoj 10, u Nišu, gde sam pedesetih i početkom šezdesetih živeo sa majkom i sestrom. Od cele kuće imali smo samo sobu i kuhinju. U sobi Dinka (koja, inače, nikada nije bila u Nišu, niti zna ovu kuću), ispituje neke đake. Ja sam u kuhinji, nervozno iščekujem kraj ispita. Iza mene na zidu nalaze se dve police sa knjigama. Jedna knjiga, *Earth Watch* koju sam nedavno kupio u Londonu, стоји otvorena na rasklimatanom stočiću. U knjizi su impresivne slike u boji: kontinenti, planine, okeani, gradići, velike reke i mora snimljeni iz kosmosa pomoću satelita. Ove neobične snimke imam namjeru da uklopim u svoje buduće mejl-art radove, vizuelne pesme i kolaže.

Posle ispita đaci polako izlaze, jedan po jedan, i napuštaju stan. To traje prilično dugo. Poslednja je neka devojka; smeška se zajedljivo, kaže kako je jedva položila i onda dodaje nešto neumesno na račun profesora. Krećem ka vratima sobe. Dinka se pojavljuje umorna od višečasovnog ispitivanja. Zabrinut pitam kako je. Potvrđuje mi, nekako nevoljno, da je dobro. Kada se osvrnem u kuhinji više nikog. Primećujem odmah da je sa stočića nestala knjiga *Earth Watch*. Strašno se uzbudim. Znam da ju je ukrala devojka koja je poslednja izašla. Insistiram kod Dinke da je pronađemo. Ona kaže da joj ne zna ni ime ni adresu. (...)

Sada sam u hodniku neke škole ili fakulteta. U osobi koja mi dolazi u susret sa suprotnog kraja prostranog hodnika, odmah prepoznajem devojku koja mi je ukrala *Earth Watch*. U to nimalo ne sumnjam. Zaustavljam je, glasno grdim i tražim da otvori veliku crnu tašnu koju nosi o ramenu. Ona se preplašeno opire, nekako nemušto pravda, a onda je uz plač otvara. Unutra nalazim svoju knjigu i neke fotografije. Knjigu uzimam, a fotografije, i ne gledajući šta je na njima, uz grdnju i psovke cepam, teatralno razbacujući ostatke po hodniku.

Subota, 31. jul 1982.

I peta uzastopna iranska ofanziva na Basru, uz ogromne žrtve, pretrpela neuspeh.

*

Po odluci Izvršnog veća Skupštine SR Srbije „preispitali bi se svi dospeli dosadašnji ugovori o prodaji nekretnina iza kojih je usledilo iseljavanje sa Kosova. Poništiće se ugovori o prodaji zemlje pod pritiskom, pretnjom ili sličnim radnjama.“

*

Građani i pčelari:

„Privredna avijacija JAT-a i Gradski zavod za zaštitu zdravlja, Beograd, Ul. 29. novembra 54, tel. 337-351, izvršiće suzbijanje komaraca. Dana 31. jula, 1, 2. i 3. avgusta 1982. godine aviozamgljivanje preparatom „malation“ obuhvatiće sledeće terene: leva obala Save od Progara do ušća Save sa Adom Ciganlijom, Adom Medicom, Parkom prijateljstva, Ratnim ostrvom i naseljima Progari, Boljevci, Jakovo, Surčin, Ledine, Bežanija, kao i zelene površine industrijske zone na Novom Beogradu. Desna obala Save 2 km. uzvodno od termoelektrane Obrenovac do ušća Save sa naseljima: Ušće, Urovci, Rvati, Krtinska, Zvečka, Umka, Ostružnica, Makiš i Sremčica, kao i zelene površine Košutnjaka, Rakovice i Miljakovca. Posebno upozoravamo pčelara da u periodu od 31. jula do 3. avgusta 1982. godine, preduzmu sve neophodne mere za zaštitu svojih pčela jer preparat ‘malation’ deluje otrovno i na pčele.“

*

Jedan 35-godišnjak se svukao na Trgu Svetog Petra u Rimu zahtevajući da se ispovedi lično kod Pape. Pre nego što ga je odvela policija, nudista je imao dovoljno vremena da prisutnima osim svojih genitalija izloži i motive koji su ga naveli na takav korak. On je želeo da lično Papi iskaže svoje ideje o postizanju mira u svetu i zahtev da njegova deca pripadnu njemu a ne ženi od koje se razveo.

*

Ovih nekoliko dana intenzivno sam radio na polemičkim tekstovima kojima će nastaviti borbu u „Oku“. Završio sam „Štep za šumindera, ko mu štrika creva“ (u čast Francija Zagoričnika, inspirisano njegovim nezaustavlјivim droćkama u „Oku“ 269, 270 i 271) i „Vujici Rešinu alias Tuci histe(o)-riku jugoslovenskog avangardizma“ (pesma kojom sam prezadovoljan).

Nastaviću još sa sitnim popravkama a onda će za drugi avgustovski broj, krajem sledeće nedelje, poslati „Štep za šumindera“ a kasnije kad se to pojavi, za prvi septembarski broj, pesmu. Nadam se da će se „Oku“ javiti još i Snežana Stojanović i Jelena Cvetković, pošto ih je Zagoričnik prozvao.

Telefonirao sam Brkiću u Zagreb i najavio tekst o Zagoričniku, on me obavestio da u ovom broju, koji će se pojaviti 5. avgusta, imaju odgovor Zagoričnika Ponižu, moj tekst očekuje. Iz Novog Sada javljeno mi je da se pojavila u „Poljima“ veoma oštro intonirana polemika Jelene Cvetković (odgovor Negrišorcu). Dakle, borba se nastavlja nesmanjenom žestinom.

*

Ponovo poziv iz Bergkamena da učestvujem na „International Mail-Art Workshop – Bergkamen '82“ s temom „Arts for Surviving“.

*

Iz Kelna katalozi no. 36 i 37 „Zeitgenössische Kunst auf der documenta 7, 1982 u Kunst des 20. Jahrhunderts“ izdanje Walther Rönig.

*

U Salonu Muzeja savremene umetnosti „Jugoslovenski umetnici učešnici na Bijenalu u Veneciji i Bijenalu mladih u Parizu“ od 1. jula do 16. avgusta).

*

Lep plakat-katalog sa izložbe „Target: Earth“ International Mail-Art Exhibition opposing nuclear proliferation and militarism, their causes and their motives... and promoting a non-nuclear future which celebrates Life. Učestvovalo je 458 umetnika iz 37 zemalja. Radovi su bili izloženi maja meseca u Double Rocking Gallery, Los Angeles. Organizator: Lon Spiegelman i Neal Taylor.

Ponedeljak, 2. avgust 1982.

Agonija zapadnog Bejruta. Izraelski avioni u talasima bombardovali grad uz sadejstvo artiljerije sa kopna i mora.

*

Pozivnica za izložbu „Mađarska avangarda – osmorica i aktivisti“ koja će se otvoriti u četvrtak u 18 h u Muzeju savremene umetnosti. Na pozivnici L. Kassak: Autoportret, 1923/64.

*

„Novozelandske turističke radnike zahvatila je panika zbog još neobjašnjene igre prirode koja je prouzrokovala gotovo totalno presušivanje čuvenih gejzira kod Rotorue. Istovremeno, panika je zahvatila i gradske oce ovog turističkog mesta na severnom ostrvu Novog Zelanda, jer su sva postrojenja za grejanje koja su koristila termalnu vodu usred zime ostala bez osnovne sirovine – tople vode. Naučnici zasad ne mogu da otkriju uzroke ovoj čudnoj pojavi.“

*

Svet se dokrajčio. Umrle trube...

Ptica željeznih počeo let

Tonućih mokre čube

Kostiju što žute splet.

Svet se razdokrajčio... Pokupljene žlice

Gutajte žabokrečine mutljag...

Tiše... a ispod poljske stazice

Bradu je raširio vrag.

(Aleksej Kručonih 1886–1968)

Očekivao sam obimniji i interesantniji izbor avangardnih futurističkih pesnika i njihovih pesama u „Antologiji ruske poezije“ Aleksandra Petrova, koju sam u subotu kupio. No, to se izgleda može dobiti samo u specifičnom širem pregledu ruske avangarde prve tri decenije ovog veka.

*

„Slatke prženice

Preostali beli hleb iseći na kriške i odstraniti koru. Umutiti dva žumanaceta, jednu kašiku mleka, jednu kašiku belog vina i jednu kašiku šećera u prahu. Umakati kriške hleba u dobijenu masu i pržiti ih u dobro zagrejanom ulju. Kada porumene, s obe strane, ređati ih u činiju i posipati šećerom u prahu i struganom čokoladom.“

*

Materijal sa mejl-art izložbe „Mr Sandman, send me a dream“, održane u Al Khobaru, Saudijska Arabija. Da čovek ne poveruje svojim očima,

ceo katalog odštampan je pomoću kompjutera na velikim kompjuterskim štitovima.

*

Za Adorna absolutna sloboda u umetnosti u suprotnosti je prema ne-slobodi u celini. Autonomija koju je umetnost postigla, živi od ideje huma-nosti, a raspada se što je društvo nehumanije.

*

Italijanski mejlartista Ruggiero Maggi poziva na novu akciju „United for the peace“.

*

„Izvesni Čarls Amiro preživeo je pad sa 2.600 metara i u zemlju udario brzinom od 200 km/h, jer mu se padobran nije otvorio. Srećom po Čarlsa pao je na krov benzinske pumpe i uspeo da prođe sa povredom kičme i iščašenjem ramena i bio je potpuno svestan kad su spasioci došli po njega. Lekari u bolnici tvrde da će se vrlo brzo i potpuno oporaviti od ovog skoka, a ovaj veteran padobranstva koji za sobom ima već 365 skokova odmah se raspitivao kad će moći da ponovo skače.“

*

Ponoć stiže. Sa licem nacerenim. Sledbenik Raskoljnikova. Ljubavnica u mesečevom krilu. Zapomaže. Moćni kralj. Napušta kraljevinu. Samo zname-nja. I snovi. Neko će u svoju tamu sići. U škrge. Rečnog boga.

Četvrtak, 5. avgust 1982.

1. Otići po novac sa žiro računa.
2. Podići tranzistor kod majstora u Nušićevoj ako ga je uopšte popra-vio.
3. Kupiti novu svesku od 200 listova (linije) za „Dnevnik“, pošto je ova već pri kraju.
4. Početi sa radom na tekstu „Da li je Marijan Susovski signalista?“ i po mogućству završiti ga do nedelje.
5. Fotokopirati Markušev tekst iz kataloga „Izbor '82“ za dokumenta-ciju.
6. Napraviti kolor marku za Higinsovou knjigu i izložbu.
7. Uplatiti kiriju (juli, avgust), struju (juli, avgust), telefon i televiziju.

*

Goran Čučković javlja iz „Zapisa“ da je „Prosveta“ otkupila čitav tiraž „Čorbe od mozga“ (2.000 primeraka) sa rabatom od 60%. Sjajno, još ću dobiti i honorar čemu se ni u snu nisam nadao.

*

Pojavilo se „Oko“ s novim napadom Zagoričnika. Ovog puta teške optužbe protiv Poniža, uz povremene udarce na mene i signalizam.

*

Iz Niša J.V.C. (telefonom), veoma uzbudjena, sprema odgovor Zagoričniku za ono što ju je ranije napao u „Oku“. Stvar se do kraja i smešno zakuvala. Veću frtutmu nisam ni mogao poželeti. Kad bih bar imao inteligentnije i još brojnije saradnike.

*

„Konstelacija je poredak i istovremeno igrački prostor s čvrstim veličinama. Ona dopušta igru. Ona dopušta stvaranje nizova reči-pojmova a, b, c, i njihovih mogućih varijacija.“

(E. Gomringer)

*

Prema najnovijim analizama, Indija može da oduzme primat Kini koja 30 godina važi kao najmnogoljudnija zemlja u svetu. U enciklopediji o stanovništvu koju je izdao Centar za praćenje rasta stanovništva s Kolumbijskim univerzitetom, navodi se da će do 2000. godine broj stanovnika u zemljama u razvoju dostići 349 miliona ljudi starijih od 65 godina, odnosno 74% više nego što je zabeleženo 1980. godine. U toj enciklopediji se kaže da ukoliko se nastavi sadašnji nizak rast stanovništva u Kini i održi rast u Indiji od 2%, Indija bi mogla da preuzme vodeće mesto po broju stanovnika 2010. godine.

*

Odbijanje refleksije, okretanje sebi, s bolnim analitičkim zahvatima (rezovima), pretvaranje sebe u „objektivitet“.

*

Druga strana

*pisati pesmu i ne misliti
pisati pesmu i posmatrati
dodirivati lišće mirisati sunce
pisati isključivati se*

*osluškivati kucanje srca
preskakati na drugu stranu
ako je ne bude izmisliti je*

(Julijan Kornhauzer)

*

Pošiljka i pismo iz Meksika:
Dear Miroljub Todorovic,
SIGNALIST

The calendar you got is art'fact. This way of mailing art is called recently by Stefan Morawski (my very good friend): *Intimate Art*. He was very nice sending me your anagramic portrait.

Yours,

Na pismu (The Art'fact) otisci prstiju, šake, usana u crnom tušu i još nekoliko drugih boja. U levom gornjem uglu iscrtan je lik bradatog muškarca u vidu poštanske marke.

Na kalendaru (The Calendar) velikim slovima (plavi krejon) piše: Miroljub's Calendar. Kalendar je po godinama, a ne po mesecima, od 1982. do 1988. Na svakoj strani je isti motiv (po svoj prilici stilizovani lik, crtež meksičkog Indijanca ili Indijanke), obojen uvek drugaćijim bojama. Ipak, dominira plava boja. Na poleđini svakog lista kalendara je otisak marke - crteža muškarca s bradom. Na koricama kalendara opet poruka napisana plavim krejom (teško čitljiva).

Mexico 1982
My Dear Miroljub,

I do not like the idea of being included into a collection even as a Signalist one. So I send you the exact likeness of me. Nail it to the wall in the front of your table. Each year you tear out one page of the lower fact of this artifact. (Dalje je nečitljivo). Predviđa da će 1988. godina biti opasna po mene (zdravstveno ako se ne čuvam).

Very yours,
The Blue Woman

Hvala joj na „umetničkoj“ („art fact“) brizi, čuvaću se.

*

Španska vlada pušta iz zatvora komandose ETA-e koji obećaju da će napustiti oružanu borbu.

*

Prilikom neuspelog pokušaja prevrata u Keniji ubijeno 150 pobunjenika i 100 građana.

*

Vojni savet nacionalnog spasa predložiće vladinim organima da se ukinе ratno stanje u Poljskoj, ukoliko promene u zemlji budu govorile o normalizaciji, izjavio u razgovoru s radnicima železare „Varšava“ prvi sekretar CK PURP, predsednik Vojnog saveta nacionalnog spasa i premijer, general armije Vojčeh Jaruzelski.

*

Ilinden proglašen za dan ustanka bugarskog naroda.

*

Na sednici od 9. jula ove godine Savezni sud, pred petočlanim većem, kojem je predsedavao magistar Ivan Bele, potvrdio je presudu Vrhovnog suda SR Srbije, kojom se beogradski pesnik Gojko Đogo osuđuje na godinu dana zatvora.

*

Izraelske oklopne snage prodrle u zapadni Bejrut iz tri pravca i opkolile veliki palestinski logor Bružbrežnji.

*

Irak odbija da plati bilo kakvu ratnu odštetu Iranu.

*

Samo jedan dan pre svog 93. rođendana, u medicinskom centru u Prinstonu u SAD, umro je „otac televizije“ Vladimir Zvorkin. Njemu je prvom za rukom pošlo da 1926. godine elektronski razloži sliku i tako otvori put televiziji. Zvorkin je rođen 13. jula 1889. godine u Muromu, Rusija. Studirao je u Petrogradu i Parizu, a posle Prvog svetskog rata došao je u SAD gde je izumeo više od 120 elektronskih i elektrotehničkih aparata i dobio 27 visokih naučnih priznanja. On je doprineo da se televizija, kao elektronski sistem, pretvori u praktičan sistem sa najširom upotrebatom.

*

Na konkursu za Kralja lažova koji organizuje specijalna „Akademija lažljivaca“ iz malog francuskog sela Mokraboa na jugoistoku Francuske, pobedila je 60-godišnja Elijan Laplas izjavivši, i ne trepnuvši, da je naga pozirala čuvenom slikaru Salvadoru Daliju, koga je srela na železničkoj stanici u Perpinjanu.

*

„Bio je kao zatrovani mirisom njenog tela, veštinom njenih prstiju i mekoćom njenih usana. Omađijala ga je. I ne znajući šta radi spustio je pantalone, skinuo košulju. Seo je na sofу. Izvukla se iz pantalona. Imala je samo

male satenske gaćice. Sela je na njegova gola kolena. Gurnula mu je dojke u usta a istovremeno je vešto preplela svoje nežne prste između njegovih butina. Odjednom sasvim neočekivano spustila je glavu u njegovo krilo. Takvu slast još nikada nije osetio. Njen jezik je bio čvrst i leden.

Uhvatio ju je čvršće. Prste jedne ruke zavukao je između njenih butina. Bila je vlažna i topla. Bez oklevanja je postavio na svoje krilo osećajući kako ulazi u njene najosetljivije dubine. Sedela je na njegovom čvrstom i uspravnom udu dok joj se na licu ogledala prava poplava strasti i uzbuđenja.“

*

Prema Oktaviju Pazu, erotski činovi su nagonski i vršeći ih „čovek se ponaša poput prirode“. Ali tu Paz uočava i ukazuje na jedan paradoks: da „ništa nije prirodnije od polne žudnje“, a istovremeno ništa nije manje prirodno „od oblika kojima se ona otkriva i zadovoljava“.

Petak, 6. avgust 1982.

Pismo Josipu Brkiću u Zagreb s tekstrom „Štep za šumindere ko im štrika creva“ za sledeći broj „Oka“.

6. 8. 1982. Beograd

Dragi kolega Brkiću,

Šaljem vam svoj tekst koji sam pripremio još pre desetak dana s molbom da vaši korektori ne propuste neke krupnije štamparske greške, posebno u šatru izrazima i stihovima. Polemika je, inače, i pored letnjih vrućina dobila nov zalet i u Beogradu, a čujem i drugde, prati se s velikom pažnjom. Sam sam raspoložen da je nastavim u svakoj formi i na svim nivoima.

Dobio sam honorar za tekstove u brojevima 264 (4,5 kartica) i 267 (12 kartica), nisam dobio za tekst u broju 266 (3,5 kartica). Iznenadila me je mala suma koju sam primio pa šaljem ove izveštaje da vidite da nije kakva greška.

Primite najtoplije pozdrave,

M. T.

*

Još nisam uradio marku za Higinsa iako mi pripremljen materijal za rad već danima stoji na stolu. Pronašao sam više maraka urađenih pre tri četiri godine, samo za ovu priliku neodgovarajuće veličine – prevelike su za to što Higins traži. Ideja je da od zaista izvanredno pripremljenog materijala napravim seriju umetničkih maraka u boji. Trebalо bi videti da mi Slavko T. nije pogubio marke koje sam izlagao u „Srećnoj galeriji“ i one koje mi je kasnije tražio za štampanje.

*

AU – POSTER 50, 1982. 6. 1, neku vrstu malog informativnog biltena na finom kunstdruku i izvanredne štampe, šalje Misao Kusumoto iz Japana. Obaveštenje za izložbu u Seulu. Dominiraju fotografije s „Blatnog hepeninga“ jednog Finca koje sam i sam dobio pre više od deset godina na adresu „Signal“. Važna informacija „o mail-art knjizi“ za koju sam, na poziv, pre par meseci poslao radove:

Thank you for sending us your works for the mail-art book. Up to date, we received much more mail-art works from you or over the world than we expected to at the beginning.

Thanks for your active cooperation. We'd be happy to say that we have to change our schedule of editing which we had in our mind before we would receive your works. Now, we are going to complete the mail-art book at latest this fall.

To those who would like to participate the mail-art book. You will be able to send your works for 2 cm x 2 cm and mail-art book to AU by the 15th of this July.

Thank You.

*

Izrael je večeras odbacio bilo kakvo povlačenje svojih trupa sa trenutnih pozicija koje zauzima u Bejrutu kao i ulazak posmatrača UN u libansku prestonicu.

Izraelska vlada zasedala je danas više časova. Premijer Begin je sazvao taj maratonski sastanak zbog zahteva američkog predsednika Regana da Izraelci poštuju prekid vatre i da se povuku na položaje od 1. avgusta.

*

„Prva atomska bomba u istoriji čovečanstva, koja je 6. avgusta 1945. godine bačena na Hirošimu, ubila je ukupno 151.689 ljudi, saopštile su vlasti ovog grada.

Prema upravo objavljenim podacima, u ove žrtve ubrojani su i ljudi koji su od neposrednih posledica radijacije umrli tri meseca posle pada bombe na grad. U izveštaju gradskih vlasti se dodaje da je eksplozija atomske bombe uticala na sudbinu ukupno 400.491 osobe u Hirošimi koje su decenijama osećale posledice ozračenja.“

*

Iako se zna da slepi miševi jedu samo insekte, utvrđeno je još da se hrane i polenovim prahom i da kao pčele lete od cveta do cveta. Međutim, ima i takvih koji jedu male ribe, a američki časopis „Science“ nedavno je objavio fotografiju slepog miša (latinski naziv *Frachops cirrhosus*) kako hvata žabu. On poput ptice grabljivice doleće do žabe otvorenih usta i hvata je kandžama zadnjih nogu.

*

„Moja kuhinska knjiga (prihoda i rashoda) vredi isto koliko i 'pisma koja je Turgenjev pisao Vijardou'. To je *drugo*, ali to je ista takva osovina sveta i u suštini isto tako poezija.”

(V. V. Rozanov)

*

Radnim ljudima i građanima NB "GAVRILO PRINCIP" brutalni-varvarski napad na slobodu i nezavisnost palestinskog i libanskog naroda od izraelskog agresora izazvalo je dosplo oporeće i odlučnu ćudu naroda i narodnosti radničke klase - radnih ljudi naše zemlje.

Izražavamo punu solidarnost borbenim ljudima koji svojom čvršćom i odlučnošću pružaju besprimoran otpor izraelskim zavojevacima, horđi se za postanak palestinskog naroda.

Socijalistički savez i sve društveno-političke organizacije naše masne zajednice pozivaju radnike i građane, mlade i pionirice, akciju organizovanja i donacija hrane i novčanih sredstava za poboru palestinskog i libanskog stanovništva koje je potreban krova, hrane, lekova i odjeće.

Pridružujući se ovom pokretu, pozivamo sva sestrinstvo, naše masne zajednice i organizuze sakupljajati:

- novčanih prikupljanja
- hrnu određujuću
- šatore, vise za snavljanje
- zakapljanje voda

Obaveštavamo da građani i organizatori mogu prilagiti donete u prostorijama naših zajednica i organizacija Gavrilo Princip 50 ili vremenskom periodu svakog danu danim danim mesečnim uhođenjem i našim željom. Za dobrotoljne osobe koji organizovani su danji davanički krvi: 1. 2. 09., 16. 09., 23. 09., 27. 09., 04. 10., 25. 10., 01. 11., 08. 11., 15. 11., 22. 11., i 0.12. 1982. godine. Građani i organizatori organizacija davanoci krvi treba da dođu u prostoriju NB u dan.

Pozivajući radni ljudi i građane naše masne zajednice da naslovat uznu učešće u ovoj plemenitoj i humanoj akciji, izražavajući na taj način našu odanost slobodarskim tradicijama naše NB i socijalističke revolucije, nezavisnosti, slobode i ravnopravnosti.

Uprkos vam se zahvaljuju

SRRSPINTI I DRUŠTVENO-POLITIČKE
ORGANIZACIJE MASNE ZAJEDNICE
"GAVRILO PRINCIP"

Nedelja, 8. avgust 1982.

Teška nesanica, rana jutarnja buđenja uz osećanje beznadežnog straha i uznemirenosti koje jedva stišavaju pilule apaurina.

*

„Dinosauri su iščezli sa zemljinog šara odista vrlo 'naglo'. Prema nekim proračunima, za čiju tačnost ne odgovaram, oni su suvereno vladali

celom planetom 150 miliona godina, a zbrisala ih je neka nepoznata sila za 'jedva milion godina'.

(...) Francuski publicista Gi Tarad tvrdi da su dinosauruse istrebila inteligentna bića iz svojih letečih strojeva i pomoću vrlo usavršenog oružja, kako ova čudovišta ne bi ugrožavala njihove eksperimentalne plantaže i dovela u pitanje eventualnu buduću kolonizaciju planete. Pri tome se Tarad poziva na sovjetskog paleontologa Jefremova i pripisuje mu autorstvo ove hipoteze: Jefremov je navodno pronašao prvo 1938. godine u Sikjangu a potom 1948. u azijskom delu Sovjetskog saveza, prilikom pripremnih radova za izgradnju jedne hidroelektrane, nepregledna groblja dinosaurusa koji su svi imali na lobanji rupu sličnu onoj koju ostavlja puščani metak. (...)

Jedan drugi Francuz, po imenu Žak Beržije, naučnik i publicista svetskog glasa, izneo je 1957. godine u jednoj televizijskoj emisiji još smeliju i neobičniju hipotezu od koje, blago rečeno, nas obične smrtnike hvata laka vrtoglavica. Beržije preuzima hipotezu Krasovskog i Šklovskog, o jednoj eksploziji supernove negde na domaku Sunčevog sistema pre 70 miliona godina, ali joj daje i jednu značajnu dopunu – ta eksplozija je izazvana veštački, od strane nekih vrlo visoko razvijenih inteligentnih bića da bi se zbrisali dinosaurusi i evolucija na planeti Zemlji usmerila drugim putem koji vodi do čoveka i, ko zna, možda i dalje ... Taj program, dakle, obuhvata ne samo eksploziju jedne zvezde, što je već samo po sebi prilično zamašan i ambiciozan poduhvat, nego i kontrolu njenih radijacija kako bi one prouzrokovale upravo željene mutacije i ništa drugo, što opet prepostavlja takvo savršeno poznavanje genetike kakvo mi, blago rečeno, ne možemo ni zamisliti, a kamo li postići.“

(„Polja“)

*

Kriza vlade u Italiji.

*

Denis Poniž: Lekcija iz zgodovine pisanja

1. Literatura = eksibicionizem
2. Literatura ≡ svoboda
3. Literatura ≠ oblast

*

„Čitav moj život je bio težak. U meni grehovi. Spolja nesreće. Pisanje mi je bilo jedina uteha. Zato sam stalno pisao.“

(V. V. Rozanov)

*

„Mimo deklamacija, mistična kretenizacija, nejasni izrazi, nonsensi, uzdasi, šumovi, zapravo oblici izvrtanja rukopisa da bi se ovaj doveo izvan zakona i delovao izvan ropskog transformizma. (...)

Avangarda obezbeđuje lingvistički materijal intenziteta koji prevazi-lazi stanje stvari i 'teži proizvodnji drugih skupova znakova u kojima život nije vreme-vrednost'. Tako se nameće misao na taktiku antagonističkog porekla koja teži skrivanju i uništavanju uslova života (psiho i eko katastrofe). Tekst se određuje kao mnogostruko mesto, multilinearna igra koja se sprovodi stalnom proizvodnom praksom i neprestanim prekoračenjem ustrajnosti i otpornosti. (...)

Poezija nije više marginalni jezik već spektakl, teatar reči, performans, sistem multi – i transmedijalnih, i zato plurilingvističkih – procesa estetske kontaminacije. Glas, telo i pol, zemlja i vazduh, prostor i prostiranje.“

(Matteo D'Ambrosio)

*

„Jugo-Dada ogranač revolucionarnog procesa u kulturi Zapada, neposredno je vezana za aktivnost Dragana Aleksića u godinama od 1920. do 1922, koje, po Hans Rihterovoj hronologiji međunarodne Dade, čine post-Dada period. Naše istoriografije i istorije umetnosti nisu se na vreme pozabavile preciznim markiranjem ovog pokreta (...). Razbacan, loše čuvan i netačno klasifikovan materijal, kao i nepristupačna eventualna zaostavština i lična dokumentacija Dragana Aleksića, ostavljaju nerešenim mnoge probleme u vezi sa specifičnostima i manifestacijama Jugo-Dade.“

*

Danas popodne u trolejbusu učinilo mu se kao da je na prednjim sedištima video njen profil. Pretrnuo je.

*

„Je li svet beskonačan? Tri su pitanja sadržana u ovom: prostire li se svet u prostoru bez granica? Traje li večno? Postoji li u njemu beskonačno mala jedinica, dakle da se svaka, pa i najmanja, stvar može još dalje deliti?

Ta se pitanja nameću na određenom stupnju razvoja našeg mišljenja.“

*

Milivoje stigao iz Poreča. Dogovor telefonom da se sutra nađemo kod njega u redakciji lista „Rad“ između 10 i 11 h.

*

Ponoć, 12 je sati, iako mrtav umoran, pritisnut nekim iracionalnim strahom, ne mogu (ne smem) da legnem u postelju.

*

Sutra mi žena i dete dolaze iz Bijeljine.

*

Tornado se zapaža izdaleka po tipičnoj „surli“ ili „levku“, koji se iz crnih i niskih oblaka spušta do zemlje. U njemu se vetar kreće vrtložno (na severnoj polulopti u smeru suprotnom kretanju kazaljke na časovniku) brzinom do 200 m/s pa i više. Levak se po zemlji kreće brzinom od 36 do 72 km/h i iščezava najčešće posle 40 do 60 kilometara pređenog puta (izuzetno do 500 km), ostavljajući za sobom pustoš širine sto do hiljadu metara u kojem su iščupana stabla drveća, polomljene bandere, uništene zgrade itd. U samom levku je vrlo nizak vazdušni pritisak, pa tornado kad nađe na vodenu površinu, usisava vodu, a sa njom i životinje koje su se u njoj zatekle. Izdignute tako do samih oblaka padaju potom na zemlju zajedno sa kišom ribe (najteža 16 kg), raskoši, meduze, žabe. Pre devedeset godina, u noći između 22. i 23. jula 1892, u Bijeljini je padala kiša sa ribama. U kišomeru meteorološke stanice nađene su i dve žive ribice koje su plivale po kišnici. Tornado ponekad nosi i ljude pa je jednom čak i vagon sa 117 putnika preleteo 25 metara.

*

Zaleđena čednost. Na krv zamiriše. Grad. Koji su munje pozobale. Svakodnevna obmana. Kao otrov. U hlebu. Strmine jezika. Stvari nepokretne. U našim očima. Slepilo blagoslova. Plašim se graničnika. Sečiva. Zrcala. Reči nerazumne. Iz usta izviru.

Ponedeljak, 9. avgust 1982.

Razmotriti mogućnost s Nikolom Vujčićem, koji je odgovorni urednik „Znaka“ da u ovom časopisu objavim antologiju, svetski izbor vizuelne poezije, možda onaj isti izbor koji mi već dve godine stoji u „Književnosti“.

*

Sreo R. V-a, šalio se malo s njim što je njega dosta neprijatno iznenadilo a meni, moram to da priznam, pričinilo zadovoljstvo. Na kraju, predložio sam mu da u svoju antologiju ljubavne poezije, koju, kako reče, priprema unese moju pesmu „Muški ud“ iz „Čorbe“:

*pod uticajem
ljubavne igre
muški ud se podigne
i ukruti*

*kad prestanu nadražaji
krv se iz šupljikavog tela
povuče
i ud splasne*

Zaista sjajna pesma da se njome završi jedna antologija ljubavne poezije.

Kad je R. V. shvatio da se zavitlavam (a bio sam mrtav ozbiljan), pobeđao je.

*

Vulkan Etna na Siciliji danas je ponovo proradio. Iz dubine kratera čule su se eksplozije, a nad vulkanom su se nadvili gusti oblaci dima. Istovremeno je registrovana serija manjih potresa tla u tom regionu.

Etna je najaktivniji vulkan u Evropi.

*

Kod Milivoja dogovor u vezi s daljim akcijama oko polemike u „Oku“. Odneo sam mu da pročita najnoviji tekst „Štep za šumindera ko mu štrika creva“ koji sam pre par dana poslao redakciji. Oduševio se tekstrom. Kaže da je to sasvim nova vrsta polemike kakva se do sada nije vodila u našoj kulturi. Možda bi, u tom smislu, i pisao za „Borbu“ pošto mu urednik kulture Mića Milošević traži tekstove.

Dobio sam od njega „Rad“ sa prikazom Riđanina na „Čorbu od mozga“. Prikaz je, izgleda, izašao samo u latiničkom (hrvatskom) izdanju.

*

Autogeni trening je psihoterapeutska metoda, kojom čovek sam posebnim vežbama smirivanja i relaksacije otklanja psihičku napetost, poboljšava moć koncentracije i efikasno se odmara, a može postići i delovanje na sopstvene vegetativne organe.

Ugodno opušten u fotelji, pojedinac se izoluje od okoline, udubi u sebe i koncentriše misli, zamišljajući pre svega težinu i toplinu, delujući time na opuštanje mišića i pojedinih delova tela. Metodu je uveo nemački psihijatar J. H. Šulc (1884–1970) a ideju je dobio posmatrajući kako se sedeći odmaraju berlinski kočijaši dok čekaju mušteriju. Danas se autogeni trening mnogo koristi u treninzima sportista, kao i u širem psihoterapijskom planu lečenja neuroza, otklanjanja napetosti, zamora itd.

*

Napravio sam marku za Higinsa. Slika hirurškog zahvata. Ruke operatora (verovatno u nekim tankim kožnim rukavicama bele ili bledo sive boje) sa dugačkom igлом koju zabada u crveno, okrvavljenog meso trbuha. Prizor prilično jezivo deluje. Nadam se da će odgovarati Higinsu.

*

Izrael odbija ulazak mirovnih snaga u Bejrut sve dok se iz njega ne povuku borci PLO. Ni jedna arapska zemlja ne želi da primi Palestince.

*

Kini je potrebno hitno podmlađivanje rukovodstva; od 24 člana sadašnjeg Politbiroa CK polovina ima više od 72 godine.

*

„U selu Malča, nedaleko od Niša, juče se dogodila nesreća kakvu ne pamte ni najstariji stanovnici ovog i okolnih sela. Vladimir Petrović (1952) i njegova majka Vukosava (1921) izgubili su život u septičkoj jami u dvorištu zgrade u kojoj stanuju.

Juče posle podne Vladimir je sišao u septičku jamu s namerom da je očisti. Pošto jama nije imala nikakvu ventilaciju i nije bila dobro provetrena, Vladimir se izgleda odmah po silasku onesvestio od otrovnih gasova. Kada je videla šta se dogodilo sinu, majka Vukosava je odmah pritekla u pomoć, ali je i nju zadesilo isto. Onesvestila se u jami od jakih gasova, gde je zajedno sa Vladimirom našla smrt, jer kad su posle izvesnog vremena ostali ukućani primetili da ih nema i pronašli ih – sve je bilo kasno.“

(Politika)

*

Knjige:

Soupault Philippe: „Mémoires de l'oubli“ 1914–1925, Paris 1981., 224 s. brosch.

Stangos Nikos (ed.) „Concepts of Modern Art“ 2nd ed. New York 1981. 392 s. brosch. – In this account of the key ideas and concepts in art from 1900 to the present, artists, movements, ideologies and styles are discussed in sixteen original essays.

Stein Gertrude – Kostelanetz Richard (introd.) „The Yale Gertrude Stein“, New Haven/London 1980. XXXI, 464 s., brosch. – Anthologie aus dem 8 bänd. Werk 'Unpublished writings of Gertrude Stein'.

Tzara Tristan – Béhar Henri „Tristan Tzara, oeuvre complétes, tome IV“ (1947–1963), Paris 1981, 693 s. mit 4 Textor., brosch.

Joseph Beuys – „Leben und Werk“. Von Götz Adriani, Winfried Konnertz und Karin Thomas 391 s. mit 139 einf. abb. Dumont Buchverlag 1982.

On Kawara – „Continuity/discontinuity 1963–1979“. Katalog Stockholm u. a.O. 1980/81. 4to, 397 s., davon ca. 90 S. mit teils farb. Abb., Bibliographie; brosch. – Texte von O. Granath, P. Nilson und dem Künstler: „Code – eight quintillion eight hundred two quadrillion“.

Nautilus

Das Paris der Surrealisten Eine illustrierte Reisemontage

Paris, durch die Augen der Surrealisten gesehen. Eine Anthologie durch Traumwelten, Nächte, Wölfe, die Statuen, durch Passagen, Banks in die Cafés mit ihrer seltsamen Atmosphäre, an geheimnisvollen und geheimnislosen Orten; die dunklen Gassen und die lichtdurchfluteten Boulevards. Worte der Surrealisten mit Fotografien aus den zwanziger und dreißiger Jahren verbinden sich zu einem einzigartigen Stimmungspanorama, zur poetischen Geographie einer Metropole.

Großformat, 60 Fotos/160 S., 48,- DM

Erinnerungen an den Surrealismus.

Richard Huelsenbeck (Hrg.) DADA Almanach/Berlin 1920

Manifeste, Kannibalenfeste und Privatangriffe, Programme, Gedichte Simmelian, Theorie-Art-Theorie-Dadas, Relemeiken, Scherbenkrieg, Chroniken und andere Selbstdramen. Illustriert & verarbeitet. Der Almanach des dadaistischen Bruders, ein Selbstporträt von und mit Arno Hausmann, Ball, Mehring, Baader, Picabia, Huelserdeck u.a.m.

* Weisen Sie Nachahmungen zurück!
Reprint der Originalausgabe, 28,- DM

Francis Picabia

Funny Guy und Dada

Schriften Band 1

Platonische Gebisse

Schriften Band 2

... diese Geschichte will sich nie an die Kette legen! Band 1 enthält: Jesus Christus Glassa * Aphorismen * Manifeste * Gedichte * Briefe * Biographie * Fotos * Zeichnungen
Band 2 enthält: Interviews * Porträts * Filmtexte zu Entracte * Lyrik: Platonische Gebisse * Dingalari * Chi Lo Sa * 591 * Bibliographie
reihen * Illustriert * englisch broschur
Band 1: 28,-, Band 2 ca. 28,- DM

EDITION NAUTILUS/NEMO PRESS

*

Po Danilu Kišu „pisanje je zapravo traganje za sopstvenim identitetom, jer smo već saznali da se literaturom i pomoću literature ne može učiniti ništa“. I dalje: “ Pisac se postaje tek kada se sruše sve iluzije o pisanju kao akciji, o pisanju kao egzistenciji, o pisanju kao višem cilju (...), itd.“

*

Zidaš zamak. S nožem pod grlo. Noć ti u krvi. Budni beskraj. Crvendač u oku. Bistra je suza. Nebeska. Na mojim dlanovima. Zlatna pčela. Spava.

Utorak, 10. avgust 1982.

Prema najnovijim vestima, Izrael prihvata ulazak međunarodnih snaga u zapadni Bejrut, pod uslovom da ga napusti od 4 do 6 hiljada boraca PLO i svih hiljadu sirijskih vojnika koji se tamo nalaze. Od zemalja čije će trupe biti u sastavu mirovnih snaga traži čvrsto obećanje da će preostale Palestince ukoliko ne budu hteli da napuste Bejrut silom evakuisati ili će se ukloniti da bi to mogla da uradi izraelska armija.

Najvažnija vest je, međutim, da je u zapadnom Bejrutu došlo do sukoba palestinskih snaga i iračkih Kurda, koji imaju 4.000 odlično naoružanih boraca. Ocenjujući da PLO gubi bitku, irački Kurdi koji su tu živeli od ranije, očigledno žele da sklope savez s libanskim hrišćanima.

*

Dvoje mladih britanskih turista je u mestu Nauplin u Grčkoj osuđeno na kaznu zatvora u trajanju od dva meseca zbog toga što su obavili seksualni odnos na javnom mestu.

*

MAIL ART EXHIBITION

Art that can be bought & sold is not True Art – therefore, all dilettantes cordially invited to mail estimable works for present show. Not exclusively just businessmen/politicians that make international connections.

So why 'SEDUCTION'? Because violence is fashion enough. Why 'EAST/WEST'? As no mail artist found in Africa or Siberia. And 'LORE': Positive error of your senses...

So send in now, please, and recommend your friends the same!

If money, catalogue.

A deadline: 15 September 1982

Art that can not be mailed is not MAIL ART

Mail art to: 35-308 K'EYAKI-DAI DANCHI, NISHI-MACHI 4-1, TOKYO
Kokubunji-shi, 185 JAPAN

*

STO GODINA OD ROĐENJA DŽEJMSA DŽOJSA

Džejms Džojs (1882-1941)

1882: 2. februar: Rođenje Džejmsa Augustusa Džojsa, u dablinskom predgrađu Ratgar, od oca Džona Stanislausa Džojsa i majke Meri Džejn (Mej) Murej, kao drugo po redu od desetoro dece.

1888-1891: Džojs u jezuitskom Clongowes Wood College, u Breju, četrdesetak milja jugozapadno od Dabline.

1891-1893: Privatni časovi, jedno vreme u dablinskoj Christian Brothers' School.

1893–1898: Nastavak školovanja u jezuitskom Belvedere College, Dablin. – Školske godišnje nagrade za najbolji literarni sastav. Odlične ocene iz latinskog, francuskog, italijanskog, engleskog. U pismenoj vežbi na temu „Moj omiljeni junak“ trinaestogodišnji Džojs piše o Odiseju. – Prozne skice pod nazivom „Siluete“, zbirka pesama „Raspoloženja“ pod jakim uticajem Jejtsa.

1898–1901: Upisuje se na University College, Dablin. – Prva poznanstva sa vodećim irskim piscima: Birn, Ledi Gregori, Jejts.

1900: Džojs objavljuje esej o Ibzenu: „Ibzenova nova drama“.

1900: Džojsov dramski pokušaj: „Blistava karijera“.

1901: „Dan trijumfa vulgarnog“ – pamflet protiv irskog nacionalnog teatra i razlaz s irskim nacionalizmom. – Zamisao kratkih proznih zapisa, epifanija.

1902: Decembar: odlazak u Pariz.

1903: Januar – april: boravak u Parizu. Vraća se u Dablin zbog smrti majke. – Radi na knjizi priča.

1904: Započinje autobiografski roman pod naslovom „Junak Stiven“.

10. juni: Prvi susret sa Norom Barnakl, svojom kasnijom suprugom.

Avgust: U jednom poljoprivrednom listu Džojs štampa svoje prve priče: „Sestre“, „Evelin“, „Posle trke“, pod pseudonimom Stiven Dedalus.

Septembar: Nastanjuje se u Martelo kuli u Sendikovu, predgrađu Dabлина.

8. oktobar: Džojs i Nora Barnakl napuštaju Irsku. Nakon deset dana provedenih u Cirihi odlaze za Trst.

Novembar: Džojs dobija posao u Puli. Radi na pričama i romanu.

1905: Mart: Džojs i Nora prelaze iz Pule u Trst.

Juni: U 50 primeraka štampa svoju pesmu-pamflet „Sveti sinod“.

Tokom godine Džojs završava većinu priča iz zbirke „Dablinci“ i zbirku pesama „Kameru muzika“. Napisao je i oko pet stotina strana romana „Junak Stiven“. Početkom decembra šalje rukopis „Dablinaca“ dablinskom izdavaču Grantu Ričardsu.

1906: Mart: Sklopljen ugovor za izдавanje „Dablinaca“. Izdavač, međutim, traži izbacivanje izvesnih opscenih mesta, što Džojs ne može da prihvati. Natezanje s Ričardsom će trajati sve do štampanja „Dablinaca“ 1914.

Avgust: Džojsovi se sele u Rim, gde dobija posao kao činovnik u banci. – U pismu bratu od 30. septembra, Džojs govori o ideji za priču pod naslovom „Uliks“. – Za razliku od Pule i Trsta, u Rimu Džojs nije napisao ni retka. U pismu od 6. februara 1907, on kaže: „Uliks nije napredovao dalje od svog naslova“.

Oktobar: Londonski izdavač E. Metjus pokazuje spremnost da izda „Kameru muziku“.

1907: Mart: Povratak iz Rima opet u Trst.

Maj: Metjus štampa „Kameru muziku“; videvši prve tabake Džojs hoće da povuče rukopis sumnjući u vrednost stihova.

Jul: Prvi znaci reumatske groznice, posledice boemskih noći u Rimu.

Tokom godine Džojs piše za tršćanski „Il Piccolo de la Sera“ seriju članaka o prilikama u Irskoj i irskoj književnosti.

1908: Prvi znaci nevolje s očima.

1909: Džojsov ogled o Oskaru Vajldu.

29. juli – 9. septembar: Džojs u Dablinu, prvi put nakon odlaska 1904.

Pisma Nori.

21. oktobar – 2. januar 1910: Džojsov drugi boravak u Irskoj.

1912: Mart: na Universita Popolare u Trstu Džojs drži predavanje o Defou i Blejku. – „Verismo ed idealizmo nella letteratura inglese“.

15. jul – 11. septembar: Džojsov treći i poslednji boravak u Irskoj. Bezuspešni pregovori s izdavačem oko „Dablinaca“.

1914: Januar: Džojs upoznaje Paunda, koji ugovara štampanje „Portreta umetnika u mladosti“ u londonskom časopisu „Egoist“.

Jun: „Dablinci“ su objavljeni u 1.250 primeraka.

Tokom godine Džojs završava „Portret umetnika“, započinje rad na drami „Izgnanici“ i na romanu „Uliks“.

1915: Džojs dobija dozvolu od austrijskih vlasti da pređe u neutralnu Švajcarsku. Prelazak iz Trsta u Cirih.

1916: Decembar: Harijet Šou Viver koja je izdavala časopis „Egoist“, štampa u Njujorku sa B. Hibšom „Portret umetnika u mladosti“, a onda otiške donosi u Evropu.

1918: objavljivanje „Izgnanika“ u Njujorku i Londonu. „Uliks“ počinje da izlazi u nastavcima u „The Little Review“.

1919: Džojs se vraća u Trst.

1920: Džojs prelazi u Pariz i tamo se definitivno nastanjuje. U toku ove i iduće godine završava „Uliksa“.

1922: 2. februar: Na Džojsov 40. rođendan „Uliks“ izlazi u Parizu kod „Shakespeare & co.“ (Silvija Bič). Prve zamisli za „Finnegan's Wake“. Rad na ovom romanu će početi iduće godine.

1924: Prvi odlomci iz „Finnegan's Wake“ pod naslovom „Delo u nastajanju“ (Work in Progress).

1927: Džojsova druga zbirka pesama „Poems Penyeach“ izlazi u Parizu.

1928: Odlomak iz „Dela u nastajanju“: „Anna Livia Plurabelle“.

1930: Profesor Fogt u Cirihu operiše Džojsu oči. – Francuski prevod „Ane Livije“: S. Beket, A. Peron, I. Gol, P. Leon, A. Monije i F. Supo uz učešće samog Džojsa.

1933: Decembar: Sudija Vulsi u Njujorku donosi oslobođajuću presudu za „Uliksa“: knjiga se može prodavati u SAD.

1939: Objavlјivanje romana „Finnegan's Wake“ 2. februara.

1940: Dobija dozvolu nemačkih okupacionih vlasti da se sa porodicom preseli u Švajcarsku. Kreće ponovo za Cirih.

1941: 10. januar: Operacija u bolnici Milosrdnih sestara.

13. januar: Oko 2. časa posle ponoći Džojs umire.
15. januar: Sahranjen na groblju Fluntern u Cirihi.

*

„Roditelji 18-godišnjeg Filipa Vilijamsa doživeli su šok, pošto im je rečeno da je njihov sin, koga su već ožalili, pronađen živ nakon više od sedam nedelja. Ovaj mladi Britanac nalazi se u sastavu britanskih snaga na Foklandskim ostrvima i posle jedne od bitaka sa argentinskim snagama izgubio je kontakt sa svojom četom i našao se negde na istočnim Foklandima. On je uspeo zahvaljujući svom dobrom zdravlju i izviđačkom iskustvu da preživi na velikoj hladnoći i uz oskudnu hranu, sklonivši se u jednu napuštenu farmu na obali.“

*

Pala mi je na pamet izvanredna ideja. Fotokopirao sam oko 30 slika iz knjige „Chinese eroticism“, koju sam kupio prošle godine u Londonu. Fotokopije su inspirativne i veoma lepo se mogu obraditi dodavanjem (lepljenjem) slovnih struktura, ili čak novih slika (isečaka). Na ovaj način pretpostavljam da će dobiti ciklus vizuelnih pesama koji bi se uklopio u neku novu knjigu šatro-erotske poezije. Jedan deo ovih vizualija možda će poslati Žilijenu Blenu za „Doc(k)s“.

*

Iz Pembertona (Nju Džersi, SAD) katalog sa izložbe „Male Art“ na kojoj sam učestvovao; mala knjižica sa imenima i adresama 304 učesnika, mejl-art umetnika, od kojih je najviše Amerikanaca.

*

Razgovarao s Đokićem telefonom, kaže da je napisao prikaz na Kornhauzerovu knjigu „Signalizam – program srpske eksperimentalne poezije“ i poslao Jovici Aćinu za „Delo“ još krajem juna.

*

I pored velikog protivljenja u javnosti i protesta u štampi, priručnik „Kako izvršiti samoubistvo“ pojavio se pre nekoliko meseci u francuskim knjižarskim izložima. Ovih dana dva mladića oduzela su sebi život primeđujući direktno uputstva iz ovog priručnika. Uz njihova tela nađeni su priručnici, otvoreni na onim stranama na kojima se objašnjava kako mešavnom nekoliko lekova život prestaje. Francuska javnost ponovo je krenula u rasprave o tome šta učiniti s knjigom. Priručnik je inače prodat u 40.000 primeraka.

*

Crni kamen. U oku. I. Zvuk zvona. U sivom. Bezglasju. Strah. I žudnja. Oko nas. Prepelice ulovljene. Zagledaj se. U sunce. Sanjaj tuđeg boga. Dok umireš. Dok se. Ponovo. Rađaš. U novom životu. Ti si. Kosmički kralj.

*

„Kad čoveku ne preostaje ništa drugo, počinje da piše. Pisanje je čin očajanja, beznađa. Staviti sebi omču oko vrata ili sesti za pisaču mašinu, to je jedina dilema.“

(Danilo Kiš)

Sreda, 11. avgust 1982.

Polemika u „Oku“ i drugde dobila je nepredvidljive obrte, verovatno iznenađujuće za sve učesnike. Istrajati u toj borbi, pa makar i potpuno usamljen, kao što i jesam, tući sadašnje i prozivati nove protivnike.

*

„Izraelska vlada danas je odlučila da u principu prihvati američki plan za povlačenje Palestinaca iz Bejruta, javio je izraelski vojni radio posle sednice vlade.

Istovremeno, međutim, prema vladnim izvorima koje navodi radio, izraelska vlada će zahtevati uvođenje izvesnih izmena u američkom planu kada je reč o načinima instaliranja međunarodnih snaga.

Isti izvori naglašavaju da nema definitivnog rešenja o tome u koje bi zemlje trebalo da se povuku Palestinci.“

*

Predloženo da se predstojeći samit nesvrstanih održi u Nju Delhiju umesto u Bagdadu.

*

Jedan par gavrana napravio je pravi dar-mar među ornitolozima u Kaliforniji jer je umalo uništio vrlo dragoceno i retko jaje kondora. Zapravo, specijalisti i obožavaoci ove vrste ptica grabljivica danima su pratili jedan par kondora u planinama Siera Madre na severozapadu Los Andelesa očekujući rođenje jedne „bebe“ kondora. To je pravi događaj od izuzetnog značaja, jer je u SAD ostalo još samo 25 do 30 tih velikih ptica čija se vrsta polako gasi. Panika je nastala kada je par gavrana leteći iznad gnezda izazvao bes kondora-roditelja. U toku te ptičje svađe jaje je ispalo iz gnezda i survalo se u provaliju. Međutim, desilo se čudo, jer je jaje ostalo čitavo.

*

Libijski predsednik Gadafe pozvao je sve arapske zemlje da zajedno započnu rat protiv Izraela, da obustave isporuku nafte SAD i da povuku svoje pare iz američkih banaka koje su u rukama cionista. „Jedini način za rešenje libanske krize, rekao je Gadafe u izjavu koju je objavila libijska ambasada u Nikoziji, jeste da pošaljemo 10 divizija i 500 aviona u Siriju i da odatle započnemo ofanzivu protiv neprijatelja.“ Gadafe je naglasio da je on lično spremam da predvodi vojne operacije, čak ako bi zbog toga napustio Libiju, makar i zauvek.

*

Oko 13.000 Kmera iz logora u Tajlandu potpisalo je da se dobrovoljno vraća u zemlju. Oni su izrazili želju da se priključe patriotskim snagama koje se suprotstavljaju vijetnamskoj okupaciji Kampućije.

*

Bivši američki astronaut Džejms Ervin koji je istraživao na licu mesta mesečeve tle u toku ekspedicije „Apolo 15“ 1971. godine, odlučio je da pođe ovih dana u još jednu spektakularnu ekspediciju, ovog puta na Zemlji. Džejms Ervin je, naime, odlučio da na planini Ararat u Turskoj, potraži ostatke biblijske Nojeve barke, koja se po predanju nasukala na obale planine Ararata nakon velikog potopa.

*

Tri mejl-art pisma iz Meksika. Izgleda da je Lon Spiegelman bio potpuno u pravu kada me je pre par meseci obavestio da u ovoj zemlji vlada prava euforija što se tiče poštanske umetnosti.

*

Razgovor telefonom s urednikom BIGZ-a T. R-om oko knjige „Dan na devičnjaku“. Kaže mi da je od Vidosava Stevanovića (svog glavnog urednika) čuo da želim da zamenim tu knjigu drugom. Potvrđujem. On onda požuri da me upita da li je i ta nova knjiga signalistička. Kažem mu da su sve moje knjige signalističke i po ko zna koji put objašnjavam ukorenjenu zabludu da je signalizam samo vizuelna poezija. Složimo se da se nađemo 26. avgusta kada Vidosav dolazi s odmora i konačno dogovorimo oko svega.

*

Grupa istraživača na univerzitetu u Liježu na putu je da pronađe novi antibiotik efikasniji od svih dosadašnjih koji će imati totalno uništavajuće dejstvo na bakterije. Po njihovoј proceni, od toga ih deli još oko dve godine rada i, kako kažu, malo sreće.

*

S Viktorom do bioskopa „Kosmaj“ gde smo gledali novu (dosta dobru) verziju američkog filma o poznatoj bandi Džesi Džejmsa i Kola Jangera.

*

Nikako da mi krene pisanje polemičkog članka „Da li je Marijan Susovski signalista?“ Pre par dana imao sam čitav tekst u glavi, nisam ništa bacio na papir, i sve je izvetrolo. Možda bi se sve te reske rečenice „vratile u pero“ samo da počnem da pišem, ali ja upravo nemam snage da počnem.

*

„Prva rečenica je tu, na hartiji, sama iz sebe nikla, jasna i neizmenljiva. Ali, tu gde treba da dođe druga – beli se praznina. Ja stojim pred tom puštinjom, zbuњen i izgubljen. Kao da nikad niko pre mene nije pisao ovim jezikom, i sad treba da pokažem šta umem i šta mogu.“

(Ivo Andrić)

Petak, 13. avgust 1982.

Prema Đuzepeu Bofi, Staljin je Magbet 20. stoleća.

„Kažu neki da je poludeo

Drugi koji ga manje mrze

To zovu pomamom...“

(sic!) Staljin je pre proizvod magbetovskog (totalitarnog) sistema.

*

Posle blizu jedanaest godina potere specijalni odred japanske policije uhapsio je jednog od voda japanske ekstremne levice optuženog za ubistvo pripadnika japanskih odbrambenih snaga. Uhapšeni je 42-godišnji bivši asistent univerziteta u Kjotu, Nobuhiru Tahemoto koji je pod lažnim imenom uspevao da izbegne svim poterama policije. Sa njim je uhapšena i 49-godišnja Kikue Okuzava, osumnjičena da ga je sve vreme prikrivala.

Specijalni odred policije, formiran da traga za vođom jedne od najekstremnijih grupa japanske levice „Kageki Ha“ Tahemotom, pretražio je tokom 11 godina gotovo 200 mesta u Tokiju i još 14 drugih gradova i pokrajina.

Posle smrtnih presuda pre dva meseca za dvoje pripadnika organizacije japanske „Crvene Armije“, vođe ekstremne grupe „Rengo Sekigun“ Hiroko Nagatu i njenog sledbenika Horišija Sakagučija, i vremenskih kazni za neke druge članove „Crvene Armije“, ova ekstremna levičarska organizacija, koja je svojevremeno otmicama i ubistvima širom sveta budila pažnju i gnušanje, sada se po svemu sudeći nalazi pred potpunim raspadom.

*

Moj veliki drugar iz lučinskog i čićevačkog detinjstva Tile (Milutin Nikolić), našao se u novinama („Politici“) pod malim ali krepkim naslovom: „Funkcioneri se odrekli plata“.

„Za razliku od varvarinskih skupštinskih funkcionera koji su povećali plate od 38 do 42 odsto, odmah posle martovskih izbora, u susednom Čićevcu, bivši ljudi na funkcijama, odrekli su se prava na visoka primanja, odmah po isteku mandata. Iako su imali pravo na lična primanja iz funkcionerskih fotelja, opštinski funkcioneri Čićevca odlučili su da im radnički koverti budu prema radu i rezultatima rada organizacija gde su i raspoređeni. Svakako, posebnu pažnju zaslužuje ovakav potez bivšeg izvršnog sekretara u međuopštinskoj konferenciji SK Kraljeva, Milutina Nikolića, sada predsednika SO Čićevac.“

Tile je Lučinac, pa smo jednu godinu (5. razred osnovne), muški pešaćili po 4,5 km tamo i natrag, od Lučine do Čićevca. Sedeli smo dugo u istoj školi zajedno u klupi, pošto je Tile bio jedan od retkih koji je mogao da izdrži, bez roptanja, moje čupanje za uho (stiskanje i povlačenje ušne resice), čime sam maltretirao tadašnje drugare.

*

Od mladog pesnika I. J. Merlina iz Zagreba dobijam interesantnu objekt-poemu „Sistemusistemu“. Izradio je u 20 primeraka, šalje mi prime-rak br. 5. Uzvratio sam mu „Čorbom od mozga“ i jednom svojom postcard. Istovremeno „Čorbu“ sam poslao i Milku Valentu.

*

Jedan od poslednjih velikana slavne epohe američkog filma, Henri Fonda, umro je juče u 77. godini u bolnici „Sinajski kedrovi“ u Los Andelesu od posledica srčanog udara.

*

U snu pokušavam da se popnem uz strmi zid niške tvrđave. Onaj sa njene leve strane od ulaza nasuprot pijaci.

Noć je. Tvrđava je mnogo veća nego u stvarnosti. Zid je gladak, nema oslonca. Penjanje je sporo, mučno i gotovo beznadežno.

Ispod mene se čuje huk Nišave. U tami ne vidim reku, ali osećam da se izlila iz svog dobro ograđenog korita, preplavila most i preteći kreće ka tvrđavi.

Bespomoćno visim na zidu priljubljen kao slepi miš.

*

„San je drugi život. Ta vrata od slonovače, koja nas odvajaju od nevidljivog sveta, nisam mogao da probijem a da ne uzdrhtim.“

(Žerar de Nerval)

„No san nije nesvesno, već, kaže nam Frojd, kraljevski put nesvesnog. A to nas utvrđuje u uverenju da se put odvija kao metafora. Upravo to dejstvo razotkriva san. (...)

San je, konačno, samo san, čuje se u današnje vreme. Zar ništa ne znači što je Frojd u njemu prepoznao želju? Želju i porive.“

(Žak Lakan)

Ponedeljak, 16. avgust 1982.

„Iako su ratovi i razaranja, nažalost, postali deo svakodnevica, većina ljudi ipak gaji nadu da do najgoreg neće doći. Ima, naravno, i onih koji s mnogo pesimizma gledaju u budućnost. Tako je radio Vatikan ovih dana objavio jedno „naučno“ tvrđenje da će Treći svetski rat izbiti 15. juna 1985. godine. Prema tom predviđanju za manje od 24 časa u atomskom sukobu supersila život bi izgubilo 750.000 ljudi a 350 miliona bi bilo teško ozračeno i osuđeno na lagano umiranje. Treći svetski rat bi nesumnjivo značio katastrofu, ali je nejasno koji su to naučnici i kako su odredili čak i njen tačan datum.“

*

Bejrut i dalje pod bombama. Sirija protiv povlačenja.

*

U Poljskoj ponovo ulični nemiri. Demonstracijama u Varšavi, Gdansku i još nekim mestima obeležen početak devetog meseca ratnog stanja.

*

„Čuvar safari-parka u zapadnonemačkom gradu Hodenhagenu teško je ranjen i život mu je u opasnosti nakon što ga je napalo trinaest tigrova. Nesreća se dogodila na očigled novinara koji je došao da napravi nekoliko fotografija novorođenih majmunčića. Revnosni 25-godišnji čuvar želeo je zatim da novinaru pokaže i trinaest tigrova. Novinaru je tada palo na um da bi fotografija tigra koji stoji uspravno pored table sa upozorenjem „Ne izlazite iz kola“ bila prava poslastica. Dok su oni pokušavali da navedu tigra da im pozira, jedan od ostalih tigrova odjednom je skočio na čuvara i jednim udarcem šape teško ga ranio. Ostali su se odmah bacili na ranjenog čuvara. Novinar je skočio za volan svojih kola i u punoj brzini uleteo među zveri.

tako da je drugi čuvar koji je pritekao u pomoć, uspeo da izvuče nesrećnog mladića bukvalno iz čeljusti tigrova.“

*

„Nije na odmet uvek imati u džepu mali odvijač, za odvijanje poklopa na upaljačima, na primer, ili obavljanje sitnih opravki na raznovrsnim uređajima kojima se služimo. Takav odvijač (šrafciger) može se nalaziti na alkici s ključevima. Pravi se od neobrađenog ključa za patent-bravu, koji se može naći u svakoj gvožđarskoj radnji.“

*

16. avgust 1982. Beograd

Dragi kolega Brkiću,

Šaljem vam svoj novi šatro-prilog, pesmu posvećenu V. R. T-u, i njegovoj tobožnjoj objektivnosti, gde je sve na „svom mestu“: genijalno i originalno, samo je signalizam „komplativan“.

Znamo se Tucić i ja odavno. Započeli smo jednu bitku još pre sedam godina i nadam se da ćemo je sada u „Oku“ dovršiti.

Zato bih vas zamolio da pesmu-polemiku štampate krupnijim (crni garmond ili slično) slovima ili uokvirite, kako se ne bi „izgubila“ među ostatim tekstovima. Iznad nje bi stajalo uobičajeno: „polemički poligon“.

Želeo bih da redakcija u ovoj polemici ostane koliko-toliko neutralna. Znam da će zvučati pomalo apsurdno ovo što ću sada reći, ali iz Novog Sada doprle su do mene (proverene) vesti da se upravo V. R. T. hvališe kako je od jednog člana redakcije unapred obavešten o sadržaju mojih tekstova i kako je on taj koji daje zeleno svetlo šta će od polemika u „Oku“ biti objavljeno. Kažem, znam i sam koliko je to smešno... Ali?! Želeo bih da budem tretiran ravnopravno sa svojim protivnicima, odnosno da za sadržaj mojih tekstova oni saznaju iz „Oka“ a ne na neki drugi način. Borbu vodim protiv ljudi koji nisu ni naivni ni neintelligentni. Godinama sam čutao, ne odgovarajući na napade, pa su prepostavljali, bili dosta iznenađeni kada je sve ovo počelo. Brzo su se sredili, više ih je, i mislim da ne bi bilo u redu da imaju nekakvu „redakcijsku“ prednost. Svoju ću bitku, ipak, voditi do kraja.

Primite najtoplije pozdrave

M. T.

P. S. Kako je moja „Čorba“ prošla kod vas?

*

„Jedan mladi Tajlandjanin bio je smislio idealan način da transportuje heroin. Njemu su, naime, specijalno obučeni golubovi pismonoše donosili drogu. Policija ga je uhvatila u trenutku kada mu je jedan golub upravo doneo jednu od takvih pošiljki. Ovaj 19-godišnji domišljati Tajlandjanin odlazio je u određeno vreme u kvartove gde se droga prodavala, noseći pod miškom

goluba. Pošto bi kupio drogu, vezivao je male kesice oko nogu goluba, puštao ga u vazduh i miran odlazio kući gde mu je onda jedino preostajalo da sačeka krilatog poštara da mu paketić dostavi.“

*

U „Savremeniku“ br. 7, Ljubomir Simović u eseju „Zmajeva poezija“ piše: „U pesmi nekoliko saveta u stihovima:

*Ukloni se kecu
Kad fasuješ gaže,*

prepoznajemo anticipaciju šatrovačkih pesma Miroljuba Todorovića:

*što blefiraš buljinu
kad si tuti-fruti.*

Zmaj vrši sistematsku depoetizaciju i pesničkih tema i pesničkog jezika. U njegovim pesmama pojavljuje se verhajmova kasa, šlafrok, šlofkapa, bele kecelje i varjače, pojavljuju se riblje čorbe, kelj, pasulj, kafana „Zlatna patka“, pojavljuju se financi, fotografi i čizmari, trgovačke firme i slike „s vršačkih peškira“. (...)

I dalje, prema Simoviću, u pesmi „Na Veliki petak“ Zmaj unosi kao citat i ilustraciju crtež ocila-otvora, dakle, mogućnost kretanja u pravcu vizuelne i signalističke poezije.“

*

U Londonu je saopšteno da se upravo priprema snimanje filma posvećenog britansko-argentinskom neobjavljenom ratu oko Foklandskih ostrva. Projekat će, kako se računa, stajati oko 10 miliona funti sterlinga, a govoriće o malo poznatim detaljima i zbivanjima na Foklandima u vreme krize. Ako se pokaže da bi snimanje na licu mesta bilo suviše skupo, radiće se u pojedinim predelima Škotske.

*

CAF 7 West De La Guerra
Santa Barbara, CA 93101
Mail Myths, Magic & Mysteries
to bring in the New Year
Deadline: Dec. 10, 1982.
Mail entries to: The Magic Show c/o Elena Siff, 804 Moreno Road SANTA BARBARA, CA 93103, USA.

*

Boranija

Oprati i očistiti od peteljki tri kilograma puter boranije. Iseći svaku na pola i staviti u veću posudu. Dodati 500 gr šećera i 500 gr soli. Dobro promešati i ostaviti da prenoći. Ujutru, naređati u tegle i zatvoriti celofanom.

*

„Vasiona – to je sve što postoji, i mnogo više nego što smo u stanju da zamislimo. Ona se bez prekida širi. Za vreme potrebno da pročitate samo ovu rečenicu, vasiona će porasti za novih 100 biliona kubnih svetlosnih godina – što otprilike odgovara prostoru koji zauzima naša galaksija Mlečni put.“

*

Izvesni Paul V. iz švajcarskog grada Berna osnovao je, tvrdeći da raspolaze vanzemaljskim sposobnostima, da ima vezu s drugim svetom i da razgovara sa žiteljima drugih planeta, teozofsku religioznu sekstu Meternita. Sekta je zahvatila Bern i okolna, uglavnom, seoska naselja. Članovi sekte bile su žene, najčešće veoma mlade, nevine devojke koje je „veliki mag“ i „učitelj“ uvodio u seksualni život razdevičavajući ih govoreći kako ih na taj način čisti od ovozemaljskih grehova.

Religiozni rituali Meternita sastojali su se, inače, u dobro pripremljenim seksualnim orgijama gde je glavnu ulogu imao osnivač i vođa sekte, čijem „svetačkom magnetizmu“ nije mogla da odoli ni jedna sledbenica, iako je, prema njihovom priznanju, u polnom opštenju bio veoma grub i nasilan.

Ovaj „vanzemaljac“ svakodnevno je imao odnose sa najmanje pet žena, a takvu seksualnu moć je, prema sopstvenim rečima, održavao „jedenjem teleće džigerice“.

Četvrtak, 19. avgust 1982.

Bio u Nišu. Razgovor s „Gradinom“ oko knjige „Začutim jeza jezik jezgro“. Možda bibliofilsko izdanje. Našao se sa J. V. C. Dao joj tražene podatke (stranci o signalizmu); piše opširan utuk protiv Zagoričnika.

U Nišu kupim i novi broj „Oka“. Objavljuju Snežanu Stojanović „Kako miriše signalizam“, ali mog šatro teksta nema. To me je ozbiljno zabrinulo.

U vozu prema Beogradu posmatrajući Srbiju i sećajući se detinjstva, prolazeći pored Braljine, Stalaća, Lučine, Ćićevca, dobijem ideju da napišem ciklus konkretne i varijacione poezije posvećen Srbiji. Pored ove konkretničke inspiracije još i Dositej: „Vostani Servije“, Đura, Davičo:

*Oj Srbijo među šljivama
oj Srbijo oj*

*među šljivama
među šljivama
oj Srbijo među narodima
među njima među šljivama
oj Srbijo oj*

ili 99 puta zaurlati

*Srbijo Srbijo Srbijo
Srbijo Srbijo Servijo*

Pesma o Moravi: „Oj Moravo“ (možda i varijacije na narodnu).

O Voždu. Skulptura Stijovićevog Vožda kod Narodne biblioteke koji, zbog krive turske sablje, izgleda kao da piša:

*pišaj Vožde
isuci crnu kurčinu
popišaj nas
svojom krvavom pišačkom
svojom pogani
blagoslovi pagan
daždi Vožde po nama
iz svoga krivog kurca
mi ga više nemamo
potopi nas*

U pesmama i: Ćićevac, Lučina, Obrež, Varvarin. Mogući naslovi: „Srpske pesme“ ili „Oooooooooj Srrrbiiijoooo“, podnaslov konkretne pesme ili konkretna poezija.

*

Konačno na pomolu sporazum o mirnom povlačenju Palestinaca iz zapadnog Bejruta.

*

INVITACION

CORREO-ARTISTAS DE TODOS LOS PAISES:

LOS INVITAMOS A PARTICIPAR EN LA MUESTRA INTERNACIONAL
'VISION GLOBAL! ARTE-CORREO/CULTURA ALTERNATIVA', QUE SE REALIZARÁ,
POR PRIMERA VEZ, EN MÉXICO.

ESTA MUESTRA TIENE EL PROPÓSITO DE REUNIR TODO AQUEL MATERIAL
DE ARTE-CORREO Y DE OTRAS MANIFESTACIONES ALTERNATIVAS QUE SEA
POSIBLE, PARA DAR A CONOCER EL PANORAMA ACTUAL DE ESTE MOVIMIENTO,
QUE TIENE YA VEINTE AÑOS DE EXISTENCIA.

ENVÍA: POESÍA VISUAL, XEROX, POSTALES, SELLOS, TIMBRES,
FOTOGRAFÍA, CASSETTES, VIDEO, DISCOS, LIBRO-OBJETOS, ADHESIVOS,
GRABADOS, OFF-SET, ETC.

TE PEDIMOS ADÉMÁS QUE ACOMPAÑES TUS ENVÍOS CON MATERIAL
REFERENTE AL DESARROLLO DEL ARTE-CORREO.

LA FECHA LÍMITE DE RECEPCIÓN DE TRABAJOS SERÁ EL 30 DE OCTUBRE
DE 1982, LA MUESTRA SE INAUGURARÁ EN LA CIUDAD DE MÉXICO EL 12
DE NOVIEMBRE-(DÍA DEL CARTERO EN MÉXICO).

ENVIAREMOS INFORMACIÓN SOBRE LOS RESULTADOS DE LA MUESTRA.

.....CIRCULA ESTA INVITACION.....

NO SE REGRESARÁN LOS MATERIALES RECIBIDOS,

AARÓN FLORES, BLANCA NOVAL/ C.R.A.A.G.
CÉSAR ESPINOSA/ COLECTIVO 3.
MANUEL MARÍN, MAURICIO GUERRERO/ GRUPO MARÇO.
JESÚS ROMEO GALDAMÉZ, EL SALVADOR.
CARMEN MEDINA, MÉXICO.
PAULO BRUSCKY, BRASIL.

MÉXICO, D.F., JULIO 23 DE 1982.

*

*Tragam. Za novim jezicima. Stvari su neshvatljive. Žudnja. Kida pesmu.
Iz moje utrobe. Na rubu. Neprospavane noći. Progoni me zver. Glave rascep-
ljene. Krv njena. Škropi moje lice. Vidik moj. Zamagljuje.*

Subota, 21. avgust 1982.

U četvrtak nazvao telefonom M. K. bez veće nade da će je naći, međutim, bila je kod kuće. Dogovorili smo se da se nađemo u petak u Bezistanu.

Moje prvo bitno uzbudjenje matorog 40-godišnjaka dosta je splasnulo kad sam je ugledao. Nije mi više izgledala onako lepo i sveže kao proletos. Diplomirala je s devetkom. Donela mi je svoj diplomski rad o Ljubiši Jociću, oko 25, sa velikim marginama, kucanih strana, uvezan u kožu sa zlatotiskom. Pokušala je da se našali povodom tog „zlatnog“ koričenja. Bio sam pomalo zajedljiv na račun njenih velikih margina i odmah izračunao da u diplomskom radu nema više od sedamnaest normalno kucanih kartica.

Tekst joj je dobar, možda manje britak (čvrst, siguran) nego onaj o „Algolu“. Primetio sam neke krupne greške kao posledice prevelikog oslanjanja na Gordanine brbljarije. Kao prvo, tvrdnja da je Ljubišino učešće u pokretima samo uzgredno, da nije toliko mario za njih. Ja bar znam do koje mere se on bio zapalio za signalizam, insistirao da direktno učestvuje, pisao, učestvovao u polemikama, itd. Da ne govorim o prevratnom uticaju koji je na njega izvršio signalizam još pre nego što se uključio (1975), jer je pomno pratio i čitao sve što se dešavalo oko pokreta i što je bilo objavljeno pod znakom signalizma.

Skrenuti M. K. pažnju na sve ovo.

*

„Čovek je sam, a ako na nekim planetama postoje bića obdarena intelektualnim sposobnostima, isto su se tako pojavila po sili slučaja, i isto tako su svemiru tuđa. I ta naročita otuđenost čoveka kao *uma* nameće nam neobične obaveze.“

(Česlav Miloš)

*

Stiže kanadski časopis *Parallelogramme* za avgust i septembar.

*

Od Sarenka (Sarenco) nova serija časopisa „Lotta poetica“, brojevi 2–3, mart-april i broj 4, maj, 1982. Časopis veoma lepo izgleda, tehnički opremljenije i bolje od ranije serije iz sedamdesetih. Štampa se na kunstdruku, korice višebojne, svi tekstovi pored italijanskog prevedeni su i na engleski. U broju 2–3, mart-april, između ostalih: Arman: „Notes from a friendship“, Sarenco: „For art, almost a novel“, Romano Peli: „For a Mail-Art Conference“, Pietro Favari: „A Fresco for Visual Poetry“; poezija (verbalna) Sergija Dangela (Sergio Dangelo) i Nannija Balestrinija („Snapshots“); vizuelna: Carrega, Vincenzo Ferrari, Sarenco, Jean Francois Bory, etc; prikazi novih knjiga Dicka Higginsa „A Celebration of Morning“, Artura Schwarza „Breton, Trotskij e l'anarchia“, Josepha Beuysa „Factotum beus“, Vincenza Accamea „Il segno poetico“, itd.

U broju 4 (maj), kao uvodnik, Sarenkova pesma „A Poet in the Springtime“ posvećena Paulu de Vreeu, razgovor sa fluksusovcem Georgeom Brechptom, razgovor sa italijanskim novinarem Giuseppeom Sprovierijem (rođ. 1890.) o futurizmu uz pesmu „Bombardia, o bella mia“, koju je futurista

Paolo Buzzi još 1917. posvetio „Al carro Sprovierino“. O bečkoj avangardi, posebno o Hermanu Nitschu, piše u poduzem tekstu Wolfgang Wunderlich. Sarenko nastavlja iz prošlog broja „For Art Almost a Novel“. Od vizuelnih stvari dominira poznati kolaž Raula Hausmanna „The Art Critic“ iz 1919. godine i Sarenkov „Apollinaire Revisited“. Prikazuju se knjige Franca Verdija: „Poesia Concreta“, „Poesia visiva“, „Scrittura Poetica“, Armana „Concessions Vandalism“, Uga Carrege „Segni in uso (esercisi del verbale)“, Alaina-Arias-Missona „The Public Poem Book“, etc.

*

„Miris koji je za sobom ostavio par muških čarapa, otkrio je njihovog vlasnika osumnjičenog za ubistvo. Naime, među vlaknima ovih čarapa koje je specijalno dresirani pas pronašao nađene su čestice eksplozivnog punjenja koje je usmrtilo majku 28-godišnjeg Krejga Kipa. Policija je odmah uhapsila Kipa, koji je optužen, posle tromesečne istrage i lutanja, da je podmetnuo eksplozivne metke u knjigu kulinarskih recepata i da ju je poslao poštom majci na poklon. Nesrećna žena nastradala je prilikom otvaranja paketa. Policija je pronašla ubicu a motivom ovog zločina pozabaviće se po svoj prilici psihijatri.“

*

Evakuacija boraca PLO treba da počne danas.

Utorak, 24. avgust 1982.

Razgovarao telefonom s Josipom Brkićem iz „Oka“. Reče mi da je on bio za objavlјivanje teksta „Štep za šumindera ko mu štrika creva“, ali da ga je redakcijski kolegijum stopirao. Pesma-polemika na račun Tucića pojaviće se u sledećem broju (2. sept.). Prema Brkiću, „Oko“ će stišavati ovu polemiku oko avangardizma, jer se po njemu „poprilično odužila“. Nagovestio sam mu svoj obimniji tekst „Protiv lažne avangarde“, za oktobar, možda novembar, složio se s tim.

Problem je gde sada objaviti „Štep za šumindera“; „Književna reč“ izlazi tek 25. septembra. Možda u „K. Novinama“ koje posle letnje pauze nešto ranije startuju, ili sačuvati tekst za knjigu.

*

Karta iz Belgije:

Dear Atlas-contributor

Your W.A. Atlas-Work has safely come to hand. It's classified in the archive of the cultural centre „De Warande“ in Turnhout as number 282. Of the project we received entries of 425 participants from 47 countries (and from 19 states of the USA).

Because of some technical problems the printing of the Atlas has been postponed until autumn. The catalogue + information about the exhibition will be sent as soon as is available.

Many thanks for participating

Kind regards

Guy Blues

De Warande

Turnhout

*

„U Nemačkoj Demokratskoj Republici će iduće godine biti objavljen turistički vodič u kojem će biti obeležena sva mesta u kojima je živeo i radio najveći nemački pesnik Johan Wolfgang Gete. Vodič će biti ilustrovan s 200 fotografija u boji i 48 mapa s opisom 111 mesta i 45 regionala, uz objašnjenja o kulturi, privredi i istorijskim činjenicama vezanim za ta mesta. Takođe je nagovušteno štampanje sličnog vodiča u kojem će biti obrađena mesta življenja i rada Martina Lutera, Johana Sebastijana Baha i Fridriha Šilera.“

*

Preko razorene bejrutske luke, brodovima, odlaze kontingenti palestinskih boraca iz Libana.

*

Između *reči*. I mukline. Osvane dan. Biljurna zora. Na grudima. Zemlja se *budi*. Moja krv. Uzavrla. Osvaja *visitore*. A glas tvoj. Gromovit. Kao *huka*. Mnogih voda. *Odjekuje*.

Sreda, 25. avgust 1982.

Dear friend,

Also this year one thousand letters celebrating the 14th of July 1933 have been written and signed by Rymond Roussel – Gianni Broi.

But they are going to be sent from the „Hotel des Palmes“ of Palermo only to the persons who will request them.

If you also are interested in receiving the one already bearing your address, you should simply return this letter to sender.

Very truly yours Gianni Broi

Gianni Broi
Via Pergolesi, 18
50144 Firenze

*

„Za vreme iskopavanja na ostrvu Samos u severoistočnim delovima Egejskog mora grčki arheolozi otkrili su deo dečjeg groblja iz 7. veka p. n.e. Pronađeno je tridesetak grobova, od kojih je desetak opljačkano kako se pretpostavlja veoma davno, dok su u ostalim grobovima pronađeni predmeti od neprocenjive naučne vrednosti: vase, nakit, gvozdeni noževi, staklene perle, bronzane kacige i slično.“

*

Razgovarao sa O. koji već deset dana leži kod kuće sa slomljenom nogom i piše referat za Kanjižu gde će se održati „kongres avangardista“ u organizaciji Društva književnika Vojvodine. Kaže, posle Kanjiže da sednemo i zajednički napišemo tekst (po njemu oko 16 strana) s temom „Najnoviji napadi na signalizam i kako ih tumačiti?“ pa da ga izdamo kao brošuru.

Zasvrbelo, izgleda i njega. Zaželeo se polemičke slave, ali za tu kukavici i prevrtljivca već je odavno kasno.

*

Bio do Zorana Markuša u Zemunu. Čitavo veče proveli u prijatnom razgovoru. Pokazao mi je više brojeva časopisa „Zenit“ i poklonio primerak „Dada Jok“ Branka Ve. Poljanskog. Naročito sam se interesovao za Micićeve, u desetak primeraka umnožavane, zenitističke publikacije koje je u poslednjim godinama života „izdavao“. Mirišu na groblje i ludilo.

Markuš bi da se uplete u polemiku, posebno posle čitanja članka Snežane Stojanović, procedio je kroz zube: „Oni žele da unište srpski avantgardni pokret signalizam“. Članak bi započeo napadom na Muzej savremene umetnosti, Denegriju i njihovu veoma negativnu ulogu u čitavoj ovoj stvari. Insistira na tome da svoj polemički tekst, koji bi napisao, objavi u „Književnoj reči“ a ne „Oku“.

*

U Libanu sukobi falangista i sirijskih vojnika.

*

„Eksperiment kojim je trebalo u praksi proveriti novi metod borbe protiv insekata – štetočina, izazvao je ‘seksualni haos’ među insektima koji obično napadaju polja pamuka i duvana u Teksasu. Entomolog Donovan Henriks, navodi u izveštaju o ovom eksperimentu da je primena hemikalija koje imitiraju prirodni miris insekata u vreme parenja izazvala ‘greške’ u orientaciji, insekata-štetočina koji napadaju pupoljke duvana, odnosno semene čaure pamuka, tako da su pokušali parenje jedni s drugima i uginali.“

*

Sviloprelja u oku. Vatrena *stihija*. Čistota reči. Appendix *Virgiliana*. U mojoj glavi. Svetlost *nesanice*. Zrno govora. Iznova *začeto*. Ti si ogledalo. Jabuka zelena. *Skriveni* izvor. U nedostupnoj *gori*. Prepoznaj se u liku. *Kerbera*. Pripitomljenog.

Četvrtak, 26. avgust 1982.

Pismo iz Zagreba od Milka Valenta:

Zagreb, 23. VIII 1982.

Dragi Miroljube!

Najljepše Vam zahvaljujem na *Čorbi od mozga* koja me je zaista razgatila jezičkim bogatstvom šatre; šatru i sam neobično cijenim, ona je uzbudljivo polje raznolikih iskustava. Uz radost katkada ide i tuga: žao mi je što Vam ne mogu uzvratiti istom pažnjom jer sam – kao i uvijek – u financijskoj gabuli (nije šatro), a sve svoje knjige već sam razdijelio.

Također Vam zahvaljujem na moralnom ohrabrenju povodom moje najnovije afere s nejunačkom birokratskom tamom koja i nakon *Otvorenog pisma DKH* šuti kao zalivena.

Sa dobrim željama

Srdačno Vas pozdravljam

M. Valent

*

„Ljubitelji žestoke kapljice u Japanu imaju zaista nesvakidašnju priliku da piće začine kockicama leda sa grenlandske glečera. Japan je, naime, prošle godine počeo da uvozi led sa Grenlanda. Ideja je naišla na dopadanje, pa se predviđa da će već iduće godine uvoznik prodati 20–30 tona po ceni od 2.000 jena za kilogram. Oni koji su probali tvrde da kockice leda starog preko 2.000 daju piću posebnu aromu i navodno sprečavaju mamurluk.“

*

„Osnovno zlo u temporalnom svijetu je dublje od bilo kojega posebnog zla. Ono leži u činjenici da prošlost nestaje, da je vrijeme 'stalno nestajanje'.“

(Vajthed, „Proces i realnost“)

*

„Među avangardnim pokretima što se javljaju oko 1922. najkraćeg veka bio je dadaizam, po težnjama i delovanju paralelan sa zenitizmom. Njegov propagator Dragan Aleksić (1901–1964), kao i Micić, Srbin iz Hrvatske, stavio je zbornike 'Dada' I i II, pisao pesme, bavio se književnom, pozorišnom

i likovnom kritikom, ali ni u jednoj od tih oblasti nije ostavio radove od većeg značaja.“

(Jovan Deretić: „Srpska književnost“ (VI) X Književnost između dva rata (I), u časopisu „Književna istorija“)

U ovoj jednoj jedinoj rečenici ima toliko grešaka, čak i faktografskih, da bi trebala najmanje jedna stranica da se sve one isprave.

*

Ideja stvaranja (permanetne kreacije), u osnovi je mog stvaralačkog bića.

*

Živo jezgro rasprskavajuće dinamike apejronističke pesme.

*

Originalnost i određena doza kreativne subverzije jedna je od bitnih karakteristika signalističkog umetnika.

Petak, 27. avgust 1982.

Iranski vrhovni sud odlučio je da poništi sve zakone koji nisu u skladu sa islamskim učenjima. Ova odluka je doneta posle govora iranskog verskog vođe imama Homeinija koji je pre nekoliko dana pozvao sve sudije da više ne primenjuju zakone iz vremena Šaha, koji se protive islamu.

*

U Poljskoj se zaoštrava situacija, pozivi na štrajk i ustanak. U Lođu je 800 ljudi demonstriralo. Uhapšeno je 108 demonstranata. Prilikom intervencije ranjeno je sedam milicionera.

*

U njujorškoj kanalizaciji je ovih dana pronađen živ i zdrav – aligator. Pošto je u zoološkom vrtu i sličnim institucijama provereno da su svi reptili skupocene kože na broju, na scenu su stupili službenici Odeljenja za zaštitu životne sredine koji su krenuli u lov. Posle mnogo uloženog napora i niza peripetija – aligator je uhvaćen. Stručnjaci su ustanovili da je zdrav i predali ga zoološkom vrtu u Bronksu.

*

Išao sam danas do BIGZ-a i Vidosava Stevanovića, odneo mu „Pucanj u govno“. Rekao mi je da će krajem iduće nedelje saznati za sudbinu svoje knjige u ovoj kući, da li će mi objaviti „Dan na devičnjaku“, ili „Pucanj u

govno“, ili jednostavno samo isplatiti honorar (pošto imam ugovor za prvu knjigu) i vratiti obe zbirke.

Vidosav kaže da je Petar Gudelj drekom i pretnjama sudom uspeo da svoju knjigu pesama ubaci u plan već za ovu godinu. Izneviralala me činjenica što i sam ne mogu na takav način da reagujem i ubrzam izlaženje svojih zbirki, ovako one kasne po nekoliko godina („Algol“ celu deceniju), dok ja strpljivo čekam da se izdavači umilostive.

*

Prosečan ljudski vek u Kini prošle godine iznosio je 69 godina. Prema podacima Ministarstva zdravlja, prosečan ljudski vek iznosio je 68 godina 1978, dok je recimo 1949. bio svega 36 godina. Takođe se navodi da je prosečan ljudski vek u Kini duži zahvaljujući ogromnim naporima koji su tokom proteklih decenija učinjeni na polju razvoja medicinske nauke u toj zemlji.

*

IGRA

*ne znam ali da li treba da znam
kad ni drugi ne znaju
ne govorim ali da li treba da govorim
kad ni drugi ne govore
ne brinem ali da li treba da brinem
kad ni drugi ne brinu
ne razumem ali da li treba da razumem
kad ni drugi ne razumeju
ne očajavam ali da li mi treba da očajavam
kad ni drugi ne očajavaju
ja to su drugi*

(Julijan Kornhauzer)

*

Nepotrebna politička gužva oko „Antologije“ S. I-a koju je pripremio za Struške večeri poezije. U toj me „Antologiji“ nema. Eto, i taj me momak izbacuje iz srpske književnosti, sasvim nonšalantno.

Subota, 28. avgust 1982.

Po prvi put je iznesen tačan podatak o broju iseljenih Srba sa Kosova – u razdoblju od 1961. do 1981. – za dvadeset godina 112.620 iseljenih!

„Praktično, seoba Srba i Crnogoraca sa Kosova počela je ubrzo posle rata. U početku, bio je to lagan proces koji je vremenom počeo da dobija u

tempu. Sela i gradovi u kojima su Srbi i Crnogorci bili u većini ili bar u paritetnom odnosu sa Albancima, postepeno su menjali svoj etnički lik da bi već krajem prošle decenije nealbanski živalj bio sveden na status zanemarljive manjine. Da li je takva demografska promena mogla da se objašnjava isključivo kroz prizmu razlike u natalitetu?

Bio je to fenomen koji nije mogao da ostane nezapažen. Ali o tome kao da nije želelo da se razmišlja, iako je ukazivalo na jednu zabrinjavajuću, opasnu pojavu, ništa manje opasnu po integritet zajednice od svake neprijateljske diverzije unutar naše zemlje. Nažalost, i pored svega, iznuđena seoba se nastavljala u uslovima gotovo neshvatljivim za savremeno društvo: za nju su znali samo oni koji su morali da se sele i oni koji su ih primoravali na seobu.

Istina o ovoj surovoj, nevidljivoj, gotovo fantomskoj seobi saznala se tek proleća 1981, sa zakašnjenjem od blizu četvrt stope, u vreme kad je već više od polovine Srba i Crnogoraca napustilo Kosovo. A ono što je u ovoj migracionoj drami najapsurdnije, istina o seobi se nije saznala zahvaljujući eksplotatorskoj veštini sredstava za informisanje, već greškom neprijatelja, koja više nije mogla da se prečuti. Mogla je to da bude jedna od onih čudnih, neshvatljivih ironija u istoriji: da je neprijatelj bio strpljiviji, da u svojoj strasti da što pre realizuje svoj san o Kosovu etnički čistom nije pribegao pobuni i nasilju, možda bi već kroz koju godinu poslednji Srbi i Crnogorci napustili svoj zavičaj, tiho, bez bliceva, bez svedoka javnosti, pa bi tako bila pred istorijom, umesto porazne istine o iznuđenoj seobi, prihvaćena gotovo smešna argumentacija jednog Franceta Klopčića i jedne Nadire Avdić-Vlasi.

Kad su u pitanju seobe na Kosovu ne verujem ni u kratkovidost ni u slepilo onih koji sa strane posmatraju. Verujem u nešto drugo: svesno zatvaranje očiju pred zbivanjima bez primera u našoj istoriji.”

(Maks Erenrajh)

*

„Meni je nerazumljiv tolerantan odnos Srbije prema genocidu nad srpskim stanovništvom na Kosovu. Između svih primera izdvojio bih samo dva za koje do danas nismo dobili odgovor.

Kako to da do danas nije ništa (ili je vrlo malo) preduzeto prema centru nacionalizma – Univerzitetu u Prištini? Kako to da milicionari albanske narodnosti siluju srpske devojčice i da ih potom kao najveću kaznu samo suspenduju s posla?”

(Iz pisma jednog Slovenca u današnjem NiN-u)

Golgota srpskog naroda, posle rake koju je sam sebi iskopao 1918. godine stvarajući Jugoslaviju i noža koji mu je u srce zario komunizam, komadajući ga u strahu i slepoj mržnji na sve što je srpsko, potpuna je.

Ja više nemam nade za svoj narod.

Nedelja, 29. avgust 1982.

ART METROPOLE

Information on contemporary Art, Catalogue no. 9. Izlazi u Torontu, Kanada, kao publikacija istoimenog arhiva. Donosi, uglavnom, informacije o knjigama, izložbenim katalozima i časopisima.

Abramovic/Ulay. Relation Work and Detour. Self-published, Amsterdam, 1980. 236 pp., 23x24,5 cm. Exhaustive photo-documentation in color and black and white encompassing majority of their work collectively since 1975. Includes 'Meeting Decision', 'Relation Work', documentation of 30 performances, 'Detour', color photos of 'Opening', concise text, biographies and extensive bibliography, we consider this book an essential document of contemporary performance. cloth \$ 38.00.

A BOOK WORKING

a collection of artists books bound together in one volume: James Dunn, Andy Patton, Jo Percival, Miles Decoster, Bruce Barber, Mike Duquette. A collection of six artists' books, each conceived as an individual artwork and bound together into a single volume. Each book uses a separate production process, utilizing various book forms from the full-color comic book to a book of diagrammatic overlays on vellum.

Published by A Space, Toronto, 1981.

244 pp, 20x25,3 cm

Distributed by Art Metropole

paper \$ 18.95

*

„8. decembar 1909.

Slatka moja mala kurvinska Nora, uradio sam kako si mi rekla, besramnice jedna mala, i dvaput sam ga izdrkao dok sam čitao tvoje pismo. Oduševljen sam što vidim da voliš da se jebeš otpozadi. Da, sada se sećam one noći kada sam te onoliko dugo jebao otpozadi. Bilo je to naše najbestidnije jebanje, dušo. Kurac mi je satima bio u tebi, ulazio je i izlazio iz tvoje zadnjice okrenute naviše. Osećao sam pod stomakom tvoje debele znojne guzove i gledao tvoje zajapureno lice i mahnite oči. Kad god sam ti ga uterao, tvoj bestidni jezik bi se isplazio među usnama, a kako bih ti ga nabio jače i dublje nego obično, iz tvoje zadnjice bi pokuljali dugi, smrđljivi prdeži. (...)

Kažeš da ćeš mi ga sisati kad se vratim i da želiš da ti ližem pičku, droco mala pokvarena. Nadam se da ćeš me jednom iznenaditi dok spavam obučen, prikrasti mi se sa kurvinskim sjajem u sanjivim očima, nežno mi otkopčati dugmad na šlicu jedno za drugim i izvući đoku tvoga dragog, lizati ga i dudlati vlažnim usnama sve dok se ne nadigne i ukruti i svrši u tvojim ustima. (...)“

(Iz Džojsovih pisama Nori)

Ponedeljak, 30. avgust 1982.

„Tako kosmičke reči, kosmičke slike, ispredaju veze čoveka sa svetom. Lako bunilo vodi sanjara kosmičkih sanjarija iz čovekovog rečnika u rečnik stvari. Jačaju dva tonaliteta, ljudski i kosmički. (...)

U kosmičkim slikama, često izgleda da čovekove reči ubrizgavaju ljudsku energiju u biće stvari.“

(Gaston Bašlar: „Sanjarija i kosmos“)

*

Organisation -Team;
Haraldvlugt,
Peter Verhaar,
Harry Hoogstraten

1982, 10 August, A'dam, Holland,

The World; International Mail-Art Exhibition is a presentation of Mail-Art, which will take place at the end of November '82 in an old rebuild brewery in the city of Amsterdam; Holland. The theme of the exhibition is ; ARTIST/WORLD
WORLD / ARTIST,

We invite you to send a mail-art reaction; letters, cards, parcels, or whatever you find necessary in relation with the theme. numbers and size are unlimited.

We will be glad if you also could invite your international Mail-Art-contacts because we try to get Mail-Art-representations from all over the WORLD.

If you have facilities or contacts for publishing this message in specialized magazines, we would be very pleased. The Deadline is 15 Okt. 1982. The exhibition(also; Paintings, Installations, Performances/Poems and Music), in Amsterdam, will take place in Nov. 82 in;

'De Fabriek, Rozengracht 103, 1016 LV.,
Tel. 020-261743, Amsterdam, Holland.

We are waiting for your Post!

Please send your reaction to;
'The World, International Mail-art
Exhibition Box; 55584, 10007 NB,
Amsterdam, The Netherlands, Europe.

*

Karta Vusa Kosmikusa: „Pozdrav sa Struških večeri poezije“.

*

Promenljivo vreme, stalni reumatični bolovi u kičmi i svim zglobovima.

Utorak, 31. avgust 1982.

Pozivnica za izložbu Raše Todosijevića u Salonu Muzeja savremene umetnosti. Otvaranje u četvrtak 2. septembra u 19 h. Izložba će trajati do 21. septembra. Na poleđini pozivnice slika: glava Raštine životne saputnice Marinele i u prvom planu Rašina ruka kako je maže bojama. Ispod toga: „T. D. Raša: Was ist Kunst, Marinela Koželj?“

*

Šta si video, putniče?
Nijednu klupu. Bio sam umoran.

(Breht)

Sreda, 1. septembar 1982.

U Poljskoj novi neredi. Ni miroljubivi apeli, a ni pretnje represalijama nisu sprečili članove i pristalice „Solidarnosti“ da danas izađu na ulice i da na demonstrativan način obeleže drugu godišnjicu potpisivanja poznatih „Baltičkih sporazuma“.

U poprište sukoba sa policijskim snagama pretvoreni su trgovi i ulice u Varšavi, Vroclavu, Gdansku, Krakovu, Šćećinu i drugim većim gradovima. U nekim slučajevima, kako se to videlo na poljskoj televiziji, demonstranti su podizali barikade i kamenjem gađali pripadnike policije, a snage bezbednosti angažovale su oklopna vozila, helikoptere, specijalne topove s vodom i bacace petardi sa suzavcem kako bi rasturile učesnike nemira.

Više stotina ljudi je uhapšeno, ima povređenih, ranjenih i poginulih.

*

Sastao se sa R. Riđaninom. Želi da posle prikaza „Čorbe“ u „Radu“ napiše veći, ozbiljniji tekst o signalizmu. Uputio sam ga na „Algol“ i „Tekstum“.

Odneo „Čorbu“ N. V-u u „Književnu reč“, dobio od njega više adresa kritičara iz Zagreba i Sarajeva da pošaljem knjigu.

Uveče slučajan susret sa R-om i Šujicom u Knez Mihajlovoj ispred galerije Kulturnog centra, čiji je direktor R. ovih dana postao. U društvu sa slikarom Peđom Neškovićem svratimo do „Lipovog lada“. Posle dva žestoka

pića već sam bio „veseo“. Kod kuće: uspavano dete koje sutradan rano ide u školu, ljutito lice žene i ovaj dnevnik koji mi pojede po koji sat i energiju tako potrebnu za pisanje poezije.

(Umalo da zaboravim; iz Odžaka od N. Bogdanovića dopisnica – pošten-ska kartička s belim izrezanim i nalepljenim slovima: WHITE MESSAGE). Čitav život je white message, zar ne?

Petak, 3. septembar 1982.

Kako mi telefonom reče sekretarica glavnog urednika BIGZ-a, Vidosav i njegovi urednici jure me već dva dana. Posle sastanka i razgovora, koji sam obavio u ovoj izdavačkoj kući, prihvaćena je moja druga knjiga ali bez ciklusa „Pucanj u govno“. Nova knjiga koju sam odmah naslovio „Chinese eroticism“ sastojaće se od dva ciklusa vizuelne poezije „Probajte danas“ i „Chinese eroticism“, jednog ciklusa verbalne poezije „Hitno sveže ribe“ (nastale još pre trinaest godina) i mejl-art akcije „Neuspela komunikacija“. Mišljenje urednika Rajka Noga bilo je da upravo u ovoj knjizi treba ići sa što više vizuelne poezije! Za 15 dana moram predati knjigu spremnu za štampu, predviđen mi je honorar od 6 miliona starih dinara.

*

U „Oku“ su se pojavili tekstovi J. V. C, Dragana Veličkovića i moja pesma upućena histe(o)riku Tuci; sve na jednoj strani. Deluje ubitačno. Po prvi put u ovoj polemici osetio sam ogromno zadovoljstvo i trijumf.

*

Poziv iz Brazila za izložbu „Exposicao internacional em out door“, koju organizuje Paulo Bruscky. Radove neću poslati. Loše iskustvo sa Brusckyem – ne šalje katalog.

*

Prema poslednjim podacima u Poljskoj je uhapšeno više od 4.000 demonstranata. U rudarskom Lublinu poginula su dvojica a ranjeno je 12 učesnika demonstracija.

*

Karta mejlartiste Philipa A. Gorea iz Woostera, Ohajo. Another friend of mine is Alex „Adventure Zone“ Igloo, mail-artists sure are funny. Peace, Phil Gore.

*

Neki naučnici pretpostavljaju da je psi-energija sastavljena od elektro- na i drugih subatomskih čestica koje tvore telesni bioplazmatički sistem

što je u stalnoj interakciji s objektovim ili subjektovim elektrostatičkim ili elektromagnetskim poljem. Drugi, pak, prepostavljaju da u svim živim bićima postoji neka nepoznata kosmička energija koja se izvesnim radnjama, kao što je akupunktura, ili slično, može aktivirati i delovati.

Ponedeljak, 6. septembar 1982.

Josipu Brkiću za „Oko“ hitnom poštom tekstu „Homunkulus iz Paracelzijusove tegle“ s pismom:

6. 9. 1982. Beograd

Dragi kolega Brkiću,

Šaljem novi prilog s namerom da isteram iz mišje rupe glavnog krvca za ovu frtutmu V. Radovanovića, koji se u međuvremenu, od straha, tamo zavukao, nadajući se da će za njega drugi stvar da svrše.

Istovremeno Vas molim da prenesete Redakciji moje iskreno žaljenje i ljutnju, što me je onemogućila da Fra. Z.-u odgovorim na svoj način i svojim pesničkim jezikom.

Primit srdačne pozdrave

M. T.

*

Odem do „Narodne knjige“ i predam Marku Nediću rukopis zbirke „Dan na devičnjaku“ (to joj je treći izdavač). Marko se malo nećao, uveravao me da nemaju para i da će sledeće godine objaviti samo dve knjige pesama. Videću šta će od svega ovoga da bude, hoće li „Dan“ nastaviti svoje putešestvije.

*

Ljubi Simoviću ostavim u Radio Beogradu: „Čorbu od mozga“, „Tekstum“, „Signal-Art“ i katalog „Poštanska umetnost“, s pismom:

6. 9. 1982. Beograd

Dragi Ljubo, veliko ti hvala na pominjanju i citiranju šatrovačkih stihova u tvom, zaista, izvanrednom eseju o Zmaju. Već sam se gotovo pomirio s tim da je srpska književnost i mene i signalizam odbacila tako da je tvoje pisanje, i povezivanje sa našom tradicijom (do čega mi je sada više nego stalo), veliko ohrabrenje.

Šaljem ti nekoliko knjiga izašlih poslednjih godina i jedan izložbeni katalog. U katalogu je reprodukcija poštanske karte upućene Jovanu Jovanoviću Zmaju, februara 1979. u Novi Sad, na ulicu Laze Kostića br. 4, s porukom: RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU. Putovanje te karte, na kojoj je poštari označio da je pesniku nije mogao uručiti jer se odselio, opisano je na

stranicama 9 i 10 kataloga. Sve ovo, povezano s tvojim pronalaskom da je Zmaj stvarni preteča signalizma, izgleda više nego čudesno.

Primi najtoplje pozdrave,
Miroslav

*

Stiglo je konačno rešenje o penziji s obračunom da mi penzija iznosi 776.000 dinara, uz junsko povećanje konačni iznos penzije 835.585 din. Kako s tim da se živi?

*

Dobro očuvan skelet mamuta pronađen je 2.5 metra ispod zemlje u blizini sela Kališa, pet kilometara od Čećanova u Poljskoj. Skelet su pronašli građevinski radnici koji su postavljali vodovodne cevi. Arheolozi koji su stigli na lice mesta procenili su da je mamut bio visok oko tri metra i da je verovatno živeo pre 10–15 hiljada godina, u eri paleolita.

*

Zvao Zakić iz „Zapisa“, htio bi da objavi čak drugo izdanje „Čorbe“ pošto je prvo prodao. Usprotivim se tome. Od preostataka knjige „Pucanj u govno“ (tri ciklusa) i obilja vizuelnih pesama, koje imam neobjavljene još od pre petnaest godina, mogu napraviti knjigu od najmanje stotinu strana isto tako interesantnu i dobru. Možda već sada početi s radom. U knjigu uneti i mišljenje stranaca o mojoj vizuelnoj poeziji. Naslov zbirke: „Pucanj u govno“.

*

U Londonu su u toku pripreme za svečanu vojnu paradu zakazanu za 12. oktobar u slavu vojnika koji su dobili bitku s Argentinom oko Foklandskih ostrva. Oko hiljadu vojnika u paradnom stroju proći će pored rezidencije londonskog gradonačelnika i bankarskim delom Londona. Oni će predstavljati sve rodove britanske vojske koja je 74 dana vodila bitku za povratak Foklandskih ostrva pod okrilje britanske krune.

*

Pojmiti poeziju kao religiju gde je vrhovni gospodar jezik.

*

Pismo iz Kanade:

ANNPAC RACA

ASSOCIATION OF
NATIONAL
NON-PROFIT
ARTIST RUN CENTRES

REGROUPEMENT
D'ARTISTES
DES CENTRES
ALTERNATIFS

August 26, 1982

Dear Sir

I am writing on behalf of Tanya Rosenberg, editor of Paralelogramme magazine. This is a bi-monthly publication which serves the Association of National Non-Profit Artist Run Centres in Canada. We are interested in being included on your mailing list, in order that information on your activities can be listed in Paralelogramme.

Enclosed please find an information sheet on ANNPAC and Paralelogramme; any inquiries you may have concerning either of these matters, please direct to the Editor, Tanya Rosenberg.

As well, if you publish any material yourselves, we are always willing to make subscription exchanges.

Once again, we are most interested in hearing of your projects, mail art competitions, and any work which you are engaged in. International communication between artists is a concern of ours.

Thank you for your attention. We look forward to hearing from you.

Sincerely,

Renata Janiszewski
Assistant to the Editor

1 encl.

217 Richmond St. W., Toronto, Ontario, Canada M5V 1W2 (416) 977-3897

*

Smisao i značenje konstituišu se u samoj jezičkoj igri. „Pustite da vas upotreba reči nauči njenom značenju“, kaže Vitgenštajn.

*

„Reči su reči: sve su samo reči.“

(Fransis Ponž)

Utorak, 7. septembar 1982.

Sastao se sa dr Miodragom Juriševićem. Pravi antologiju posleratne srpske poezije i veoma je zainteresovan da me u nju unese. Dao sam mu „Čorbu od mozga“ i „Tekstum“. Iz priče zaključim da gotovo ništa ne zna o signalizmu; on je negde u poetskim vodama s početka šezdesetih godina. Kad pročita „Čorbu“ verovatno će ga uhvatiti fras. Bio je, inače, veoma značištan i dobronameran što se mog rada i signalizma tiče. To je odlučilo da nastavim saradnju s njim.

*

Kod R-a u Kulturnom centru, u njegovoj direktorskoj kancelariji, sedeljka, sokovi, časkanje i kibicovanje lepih riba koje špartaju Knez Mihajlovom.

*

Šujica igrajući fudbal slomio nogu. Pored O., kome se to nedavno desilo, još jedan Hromi Daba u srpskoj literaturi.

*

Čuveni krivi toranj iz Pize koji se svake godine otkako je izgrađen u 12. veku pomalo naginjao, već dve godine miruje. Vrh tornja visokog 55 metara sada se nalazi na oko 5,25 metara vertikalno izvan težišta tornja. Sedamdesetih godina naginjanje tornja iznosilo je milimetar godišnje. Međutim, od 1980. godine prestalo je kretanje tornja, koje je bilo prouzrokovano procentom vlage u zemljишtu na kojem su postavljeni njegovi temelji.

*

Pismo Pjera Garnijea koga su moji vojvodanski „ostrvljeni psi“ izgleda smuvali da dođe u Kanjižu. U pismu kaže da će krajem septembra biti u Novom Sadu pa bi želeo da se vidimo.

*

Pripreme za rad na polemičkoj pesmi „Neuro-artist Fra. Z.“.

Sreda, 8. septembar 1982.

U „Književnim novinama“ igre oko teksta „Štep za šumindera ko mu štrika creva“. Hoće ga objaviti, neće ga objaviti. Nikada se mučnije i neprijatnije nisam osećao. Stvar treba što pre raščistiti.

*

Enzo Minarelli šalje mali katalog sa spiskom izložbe „Visioni Violazioni Vivisezioni“ koja se otvara 5. septembra u Bondenu, a trajaće do 20. oktobra. Pored izložbe vizuelne poezije predviđeni su performansi, zvučna poezija, posebna izložba mejl-art radova italijanskih umetnika u izboru Romana Pelija, izložba knjiga i časopisa sa avangardnom poezijom koje je organizator dobio, etc. Najavljen je veliki broj umetnika. Sudelujem sa više radova vizuelne poezije.

Visioni Violazioni Vivisezioni è un'imponente rassegna internazionale che con oltre 200 presenze di artisti da tutto il mondo, intende fare il punto dell'attuale situazione poetica. Le varie tendenze in atto della poesia (lineare, visuale, sonora, visiva, concreta) trovano un fertile campo di confronto, e sarà interessante verificare l'ipotetica nascita di una proposta nuova per la poesia degli anni '80. Verificare cioè se avverrà un superamento tra le diversità delle aree operative per convergere verso un molteplice prodotto che le sappia unire, contenere e liberare o se invece, tutto ciò è ancora prematuro, e si andrà ancora avanti per opposti parallelismi.

Al di là di queste specifiche considerazioni, durante l'ordinamento della mostra, ho cercato di concretizzare quell'orientamento didattico per cui anche al frutto comune sia possibile una ricostruzione abbastanza attendibile degli ultimi passi «poetici», e poter vedere le VISIONI (tutti i tipi d'immagine e non), scoprire le VIOLAZIONI (trasgressione del codice alla ricerca di «altri» codici) e gustare le VIVISEZIONI (i tagli, le selezioni, le analisi, gli approfondimenti del segmento fonico-visuale).

Visioni Violazioni Vivisezioni si articola attraverso le seguenti sezioni:

Rocca di Stellata: esposizione di materiali visuali, foto, poster, testi lineari, concreti, pagine di scrittura, cartoline, cartelle.

Rocca di Stellata: «Voooxing Poooêtre» LP di poesia sonora internazionale e punto di ascolto di altri poem sonori.

Auditorium di Bondeno: incontri e performances.

Biblioteca di Bondeno: libri e riviste a disposizione del pubblico per documentazione storica.

Biblioteca di Bondeno: «From Italy by mail» mostra di mail art a cura del CDO di Parma.

Seguirà catalogo.

Referenze:

Enzo Minarelli via Cremonino 14
44042 Cento (FE) - Tel. 051/901719

Organizzazione generale:

Sergio Altafini Tel. 0532/32135
Segeteria: L. Ortelli Tel. 0532/892256

*

M. K. kaže da joj se više dopada „Čorba od mozga“ od „Tekstuma“; po njenom mišljenju „Čorba“ je modernija!? Predaće prikaz najverovatnije za „Omladinske novine“.

*

Poziv od Pariskog bijenala:

BIENNALE DE PARIS

manifestation internationale des jeunes artistes

PRINTED MATTER PRINTED MATTER PRINTED MATTER PRINTED MATTER PRINTED

envoyer entre I septembre et le 20 septembre 1982 (from I sept to 20 sept) votre revue(derniers numéros depuis 1979/80 ,last numbers from 1979/80),un choix de quelques livres de votre édition (selected samples of your edition/publishing house),vos cartes postales,timbres et tampons disques et cassettes (post-cards,stamps and rubbers ,records and cassette) catalogues,affiches(posters),informations sur votre activité (date de fondation,tirage,concept,collaboration,connexion internationale) . un bulletin-catalogue paraîtra le I octobre (ouverture de la Biennale de Paris) particulièrement consacré aux imprimés d'artistes(printed matter) internationaux (a bulletin is published on the first october about printed matter) : éditions,revues(reviews),cartes postales(post-cards),mail art,disques/cassettes (records/cassettes),archives,lieux/espaces(spaces) librairies(bookshops),expositions/festivals . toute formes d'éditions : imprimés,microfilm,diapositive,vidéo,cassette/disques (all forms of editions : printed matter,microfilm,slides,video,record/cassette) , coordination internationale :michel giroud ,fondateur en 1980 de NON STOP CIRCUS ,en 1980 . Le bulletin NON STOP NEWS (ed AAIEC ,Paris) commence en octobre 1982 et se poursuivra selon les nécessités de manière apériodique (information/documentation,diffusion,connexion) .

All material must be sent to : Ambassade d'Australie en France
Attention Mr. Paul Carpenter
fr Biennale de Paris
4, rue Jean Rey
75724 PARIS CEDEX 15
FRANCE

Poslao poštanske karte i obilje mejl-art materijala.

*

Bio do „Dela“. U toku iduće nedelje Aćin najavljuje konačni dogovor oko „Signalističkog broja“. Zvati ga u utorak.

*

Simpatična 16-godišnjakinja Džoan Braun ima glas tako jak da može da pokrije buku nadzvučnog aviona „konkord“. Kako piše londonski list „Dejli miror“ ona je dokazala jačinu svoga glasa na londonskom aerodromu Hitrou gde je nadmašila motor „konkorda“ za jedan decibel. Avion je napravio od 117 decibela, a Džoan svojim glasom od 118 decibela. Zamisli sad da imaš takvu ženu u kući?!

*

Poslao sam Arigo Loratotinu fotokopiju njegovog teksta „Gordijev čvor jezika“ s pismom. Isto tako poslao sam Minareliju „Književnu reč“, „Signalistički prospekt no. 1“ i fotokopiju teksta iz „Odjeka“, a Daliganu „Književnu reč“ sa objavljenim (njegovim) tekstom o signalizmu. Priznajem, to je trebalo mnogo ranije učiniti.

*

Iz ULUPUDS-a poziv da podignem svoje radove sa izložbe „Zlatno pero“ koja je od kraja prošle godine putovala po zemljji.

*

Čitav dan u depresivnom stanju. Veoma ozbiljno razmišljaо da prestanem sa vođenjem ovog „dnevnika“. Treba intenzivnije i češće pisati poeziju i fragmente a ne gubiti dragoceno vreme na ovaj zamorni delovodnik.

Petak, 10. septembar 1982.

Dilema oko teksta „Štep za šumindera“ konačno je razrešena, ni „Književne novine“ ne žele da ga objave. I pored sve mučnine na neki način mi je i lagnulo. Ostaviću taj oštiri, polemički tekst, za knjigu.

*

U književnoj i umetničkoj čaršiji opšte oduševljenje mojom pesmom-polemikom upućenom V. R. Tuciću. Neki govore čak i o njenoj antologijskoj vrednosti (Duško Novaković).

Javljaо se i Markuš. „Izbor 82“ ide mu u Sarajevo. I on govori o snazi i visokoj vrednosti pesme.

*

„Ja ovde neću govoriti o ozbiljnim aspektima delovanja javnih glasila, njih nesumnjivo ima i ne želim da se ovo što ću reći shvati kao nekakva pa-ušalna optužba štampe. Ali imam utisak da neke tendencije u štampi traju duže vreme i da i danas i pored akcija koje smo preduzimali, nije mali broj javnih glasila i pojedinih rubrika u javnim glasilima u kojima preovlađuju grupnosvojinska ponašanja. To su ona glasila koja su široko otvorena za antisamoupravna stanovišta. Ja bih rekao da se u nekim slučajevima, po onome što pojedinci govore, to zaista graniči sa otvorenom opozicionom aktivnošću.

Nije slučajno, odnosno ne može biti više slučajno, da prostor dobijaju ličnosti koje su odavno u sukobu sa Savezom komunista. I to upravo na onim temama zbog kojih su i došli u sukob sa Savezom komunista. Rečeno je otvoreno da se osporavaju vrednosti revolucije, osporava se ceo naš posle-ratni razvoj, napada se sistem. Jedna liberalistička zabrinutost za građanske slobode i demokratiju prenosi se na stranice štampe. U slučaju Đoga, i u slučaju uhapšenih u demonstracijama na Trgu Marksai Engelsa, politiziraju se razne manifestacije kao što su nedavno bile Struške večeri poezije, itd. Prosto nam se želi podmetnuti teza da smo došli u sukob sa humanističkom inteligencijom. Mislim da društvena kritika kod nas, a mislim da je to prisutno i u štampi, sve više poprima destruktivna obeležja.“

(Iz izlaganja M. Baljka na proširenoj sednici Predsedništva CK SK Srbije)

*

Jedna grupa sovjetskih naučnika krenula je u potragu za takozvanim snežnim čovekom u planinski lanac Pamira u sovjetskoj centralnoj Aziji. Nekoliko ranijih ekspedicija već je polazilo u potragu za ovim fantomskim bićem, a njihovi članovi, iako su tvrdili da su ga videli, nisu ovakve tvrdnje bili u stanju da potkrepe bar fotografijama.

*

„Utoliko što se naša iskustva sveta razlikuju, mi u izvesnom smislu živimo u različitim svetovima. (...) Pa ipak, **ovaj** svet, svet oko mene, svet u kome živim, **moj** svet – nije, u samoj potki svog načina bivanja – za – mene, isključivo moj svet, već i tvoj svet, on je oko tebe i oko njega takođe, to je zajednički svet, **jedan** svet, **ovaj** svet.“

(Ronald Dejvid Leing)

*

Poziv iz Amerike:

Postage 8 cents.

REPUBLICA ARGENTINA

1000

1000

UNITED STATES

REPUBLICA ARGENTINA

200

20

REPUBLICA ARGENTINA

THE ALTAR POPULAR

(The People's Altar)

Dear Mail Art Friends:

I am working in collaboration with Graciela Gutierrez Marx of Buenos Aires in the creation of the second international Altar Popular - Basurero de Despojos Y Residuos Poeticos. (People's Altar-Poetic Waste Dump.)

The idea is for you to send me some of your poetical leavings - fragments of your art work, photos, poems, letters, stamps, etc. The materials received will be stored & "con-fused." Then, during the period of January 3-30, 1983 the poetical mountain - the Altar Popular - will be displayed in the library gallery.

During the exhibit period viewers will be invited to select pieces and create a collage. These collages will then be mailed to participants who will add to the work and then send it to Mamablanca in Buenos Aires by March 19, 1983.

Send your contributions to

Frank J. Anderson, Librarian
The Sandor Teszler Library
Wofford College
Spartanburg, SC 29301
USA

Frances Perkins
usa.15c

To arrive before December 22, 1982.

Bicycle 1870s
USA.50c

1000
REPUBLICA ARGENTINA

UNITED STATES

Centro Cultural de la Republica Argentina
REPUBLICA ARGENTINA

Subota, 11. septembar 1982.

Sredio zbirku „Chinese eroticism“ za BIGZ: paginacija, nazivi ciklusa, sardžaj. Početkom iduće nedelje predaću je. Predstoji rad na novoj knjizi „Pucanj u govno“ u kojoj će glavno mesto zauzimati istoimeni ciklus nastao pre dvanaest godina.

Knjiga polemika sa alternativnim nazivima: „Signalizam u akciji“, ili „Protiv lažne avangarde“, skoro je gotova. Sastoji se od tri bloka. Uz navedena dva, treći je „Dnevnik avangarde“. U ovom bloku pored sitnijih zapisa objavljenih u „K. reči“ i „K. novinama“ priključiti još i „Avangardu u svetu“, beleške vođene u „Signalu“ od 1970–1973, kao i „Signalističku poštu“ i dnevničke beleške iz 1979, 1980. i 1981.

*

Dva pisma iz Milana:

MOVIMENTO FREUDIANO INTERNAZIONALE

Milan, le 24 août 1982

M. Miroslav Todorovic

Cher Ami,

Je tiens particulièrement à vous inviter au Troisième Congrès du Mouvement Freudien International sur le thème La psychanalyse qui se tiendra à Milan à la Fondation de Culture Internationale Armando Verdiglione, place du Dôme (entrée 2, via Torino) du 26 au 28 novembre 1982, à l'occasion des dix ans du Mouvement Freudien International (1972-1982).

Je serais ravi que vous interveniez par un exposé. Je vous prie, dans ce cas, de bien vouloir me transmettre au plus vite le titre de votre intervention afin de l'inclure dans le programme, et d'envoyer avant la fin du mois de septembre 1982 votre texte qui pourra éventuellement être publié dans un des recueils concernant le Congrès.

Je vous invite aussi au Premier Congrès International de la Deuxième Renaissance qui se tiendra du 8 au 10 octobre 1983 à l'Hotel Imperial de Tokyo sous le thème de La sexualité: d'où vient l'orient, où va l'occident.

Je compte beaucoup sur votre collaboration et, dans l'attente, je vous prie de croire à mes sentiments les meilleurs.

Renato Castelli
Renato Castelli

*Fondazione
di cultura internazionale
Armando Verdiglione*

Milan, le 5 août 1982

Cher Monsieur,

M. Miroslav Todorovic

Nous vous invitons à collaborer au département d'Art et à une de ses sections en particulier, en y apportant vos propositions, indications, suggestions, matériels et témoignages. Le département organise un cours sur le thème L'artiste qui est l'occasion d'une élaboration théorique sur l'art et la production artistique et qui met l'accent sur l'école de l'artiste.

Les sections, pour des raisons opérationnelles, se répartissent ainsi:

musique: concerts en première audition et à l'occasion œuvres composées expressément pour la Fondation, débats avec auteurs, musicologues, philosophes, écrivains, mathématiciens, notamment sur la musique comme art de la lumière;

sculpture: avec des expositions et des débats l'accent est mis sur une notion de sculpture qui depuis la Renaissance concerne la gravure du corps en gloire et qui se risque dans la scénographie du semblant au point de s'avérer l'art qui plus que tout autre peut-être tourne autour de l'objet dans son irreprésentabilité;

peinture: expositions bimestrielles qu'inaugure un débat ouvert aux interventions et aux élaborations tenant compte des instances théoriques avancées par la peinture;

théâtre: pièces, lectures, performances extraites de textes même non théâtraux. Rencontres mensuelles avec la participation de metteurs en scène, acteurs, chorégraphes;

danse: performances et rencontres consacrées à la question du corps, de la mimique, du masque suivant une élaboration de la danse comme art du silence;

architecture: débats et expositions de projets avec une équipe de travail sur les liens entre architecture et industrie et entre l'art et la cité temporelle, et non plus utopique.

Ce département organisera des prises de vue, de cinéma et de télévision, des enregistrements vidéo et radio et des festivals. En projet la publication de "Semblance. Revue Internationale de Théâtre", et de "La cité du temps. Journal International d'Art".

Nous comptons sur votre collaboration et dans l'attente de votre réponse nous vous prions de croire à nos sentiments les meilleurs.

Le Secrétariat

Cristina Frua De Angelis
Spirale

Piazza Duomo ingresso via Torino, 2 - 20123 Milano telefoni 871546-876574-875830-8055863-8058055

Petak, 17. septembar 1982.

Nad bivšim iranskim ministrom inostranih poslova Sadekom Gotbzadehom, koji je optužen za navodno kovanje zavere protiv režima ajatolaha Homeinija, izvršena je prošle noći smrtna kazna. Agencija Rojter javlja, pozivajući se na IRN-u da je Gotbzadeh streljan pošto ga je Vojni revolucionarni sud osudio na smrt, a ovu presudu potvrdio i Vrhovni sud.

*

U „Oku“ nova dročka Zagoričnika i krajnje neinventivno (malo je reći bedasto) iškanje V. R. T-a, što će me inspirisati za novu pesmu koju ovaj polutalentovani šuminder opet neće moći da proguta.

*

Ponovni poziv da pošaljem radove za „Commonpress“ br. 50 sa temom Synthesism. Mislim da sam na raniji poziv već odgovorio, poslao rad ili radove – proveriti.

*

Joseph W. Huber iz Istočnog Berlina šalje mail-art letter no. 42 64 i dve poštanske karte. Kaže da je ovo treće pismo koje mi šalje i nada se da će mu ovog puta odgovoriti. Njegova deviza (s pečata) je: NATURE IS LIFE.

*

Poziv iz Drezdena, ali sa tako nečitljivom adresom da ne verujem da će stići karta koju će poslati.

WARTEKRITZELEI-WAITING-SCRAWL

In den vitalsten Momenten des Lebens zwingt uns die Umwelt zu unfreiwilliger Ruhe. Das Warten auf ein Fahrzeug, einen Anruf, den Besuch eines Freundes oder Bekannten lässt die Zeit ungenutzt verstreichen.
Nimm in solchen Minuten die andere Hälfte dieser Karte und fixiere Deine Unruhe als creative Mitteilung. Ende des Jahres erhält jeder Einsender einen Adressenkatalog aller Teilnehmer. Ich freue mich schon auf Deine Karte.

In the most vital periods of our life we are often forced to suspend our activities for a moment. We are waiting for vehicle, for a telephone call, for the visit of a friend or an acquaintance and time passes by unused.
During such moments, take this card and communicate your restlessness by drawing, scrawling or writing something on the other half of it. At the end of the year, everyone who has sent in a reply will receive a catalogue with the addresses of all participants. I am already awaiting your card with pleasure.

To Mis. Jus bent wi

*

Šesnaest umetnika „Grupe Sincron“ šalje svoj katalog i pozivnicu za izložbu u galeriji „Sincron“ u Breši od 18. do 26. septembra. Od te šesnaestorice izdvajam četiri imena: Bruno Munari, Yves Millecamps, Alberto Biasi i Julio Lepark.

*

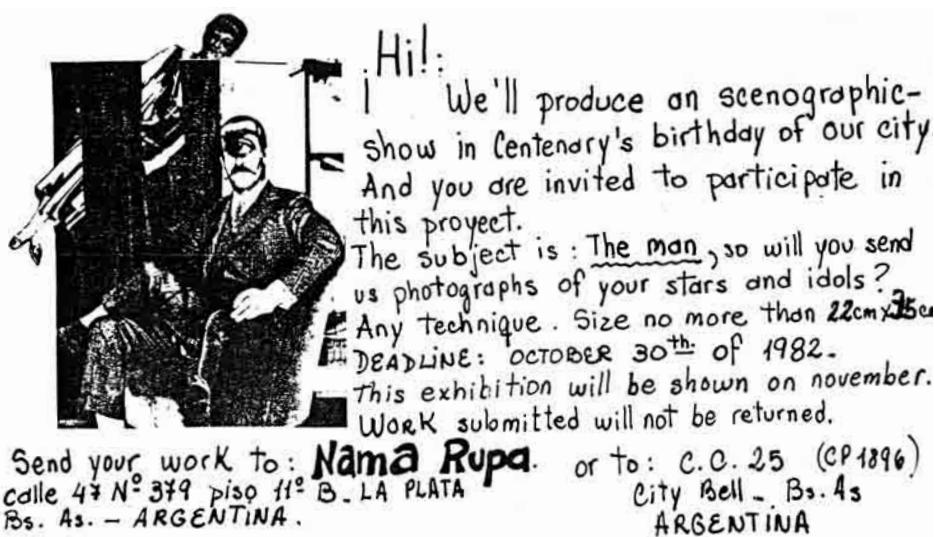
Intuicija je, po Jungovom shvatanju, osnovna psihološka funkcija. Ona nesvesnim putem udešava naša opažanja. Predmet ovoga opažanja može biti sve, spoljašnji i unutrašnji objekti ili njihove veze. Specifičnost intuicije jeste u tome što ona nije čulna percepcija, ni osećanje, ni intelektualan zaključak, iako može da se pojavljuje i u tim oblicima.

*

„Poezija je beleženje moje lične borbe da izađem iz mraka bar na deličnu svetlost.“

(Dilen Tomas)

Subota, 18. septembar 1982.

*

Poslao pesmu „Neuro-artist Fra. Z.“ „Oku“.

*

Uveče sa Š-om do Tošinog Bunara kod slikara i pesnika Don Tavanskog. Dobar pasulj (od kog me je doduše zbog gastrita celu noć posle boleo stomač) i sok od zove, sve ostalo uključujući tu: društvo, pesme i slike domaćina krajnji kič i najobičnija duhovna beda. Don Tavanski, ipak, svoje slike prodaje, govori o milionima, pokazuje ugovore s kupcima. To bi trebalo da bude dokaz njihove vrednosti.

*

Enzo Minarelli javlja da je primio „Književnu reč“, „Signalistički prospekt“ i kopiju njegovog teksta iz „Odjeka“ koje sam mu poslao.

*

Iz Brisela „Aerosol“ no. 20, tromesečnik posvećen umetnosti grafita. Tekstovi i ostali prilozi: „Graffiti non-stop“, „Graffiti: un art?“, „Pro-graffiti“, „Petit lexique du graffiti“, „graffiti/bibliographie“.

Utorak, 5. oktobar 1982.

„Oko“ od 30. 9. donosi moj tekst „Homunkulus iz Paracelzijusove tegle“ i tekst V. Radovanovića „VVV – tri trna u oku mirokratije“. Pošto moj tekst čeka već duže vreme, imam utisak da je čak možda slata kopija Vladanu na čitanje. I pored toga njegovo mrndžanje i mucanje je smešno. Pesma „Neuro-artist Fra. Z.“ nije se pojavila, iako mi je to glavni urednik Brkić u prethodnom telefonskom razgovoru izričito obećao, što još jednom pokazuje opredeljenje redakcije, ili bar njenog urednika B. Radakovića. U međuvremenu poslao sam odgovor Tuci na njegovo „Iš!“ – pesmu „Ušnirani miš“.

U ponovnom razgovoru s Brkićem, on se pravda što pesma o Fra. Z-u nije objavljena, kaže „nije bilo prostora“. „Oko“ bi, prema njegovim rečima, već prekinulo ovu polemiku. U sredu (6. okt) ili četvrtak saznaću da li će pesme (polemike) ići. Napisao sam još i pesmu „posvećenu“ Miri Glavurtiću, medijalnom vođi pod naslovom „Tane od Satane“ i započeo o „Pipazoncu Vladanu Jadovanoviću“.

Telefonski razgovor s Denisom Ponižem. Oprezan je i nekako uplašen. Kaže da je već poslao odgovor Vladanu pošto ovaj u svom tekstu polemiše i s njim.

V. R. je napao, dosta nedotupavo, i Vesu Ilića. Vesa će, kako me je obaveštio, odgovoriti kratko, ali plašim se da ne zakasni za prvi naredni broj jer je putovao u Niš pa nije imao vremena da odgovor napiše.

*

Udruženje književnika iznenada me je pozvalo da učestvujem na XIX oktobarskom susretu sa izložbom. Predložio sam da već ugovarena izložba

„Signalistička istraživanja“ u Srećnoj galeriji bude uneta u program pošto bi se otvorila u vreme održavanja susreta. Udruženje će snositi troškove fotokopiranja i umnožavanja tekstova i materijala za katalog, galerija finalne troškove koričenja kataloga u štampariji.

Na izložbi će učestvovati svi ranije predviđeni umetnici sem R. Igrića i O. Kisića. Novi su Fleš i Boun, pseudonim za dva mlada kompjuterska istraživača koji će izložiti „Signalistički kompjuterski strip“.

Iz Udruženja su se pobrinuli da izlažem i posebno u Narodnoj biblioteci, gde je glavna oktobarska fešta, u društvu sa neizbežnim V. Jadovanovićem. Bićemo, posle svega, zaista, lep par.

*

FESTUM FLUXORUM 1982. u Nemačkoj:

1962 Wiesbaden *FLUXUS* 1982

Zu der Ausstellung im Nassauischen Kunstverein, der Harlekin Art und dem Museum Wiesbaden erscheint ein ausführlicher Katalog mit Beiträgen von George Brecht, Henning Christiansen, Henry Flint, Ludwig Gosewitz, Geoffrey Hendricks, Dick Higgins, Per Kirkeby, Jackson Mac Low, Willem de Ridder, Tomas Schmit, Ben Vautier, Emmett Williams und René Block mit einer reich bebilderten Chronologie wichtiger Daten zu Fluxus mit einem ausführlichen Bildteil zu den Exponaten mit Künstlerbiografien und bibliografischen Angaben und mit einer Dokumentation über die Ereignisse Wiesbaden 1982

ca. 240 Seiten, ca. 460 Abbildungen
Erscheinungsdatum Ende November 1982

*

Umetnica Alba Savoi iz Rima šalje katalog svoje izložbe koja se održava u galeriji Fumagalli (Bergamo) od 2. do 14. oktobra. Tekst u katalogu (na italijanskom) Guido Montana.

Frank-Thomas Gaulin iz Libeka osnovao je mejl-art institut, traži radeve, kaže da će objaviti „The International Mail-Art Book“.

*

Jovan Hristić o pesniku Todoru Manojloviću prikazujući novu izvedbu njegovog „Centrifugальног играча“ u Beogradskom dramskom pozorištu (režija Paola Mađelija):

„Kao sekretar časopisa *Književnost*, časopisa čiji je urednik Eli Finci prvi posle rata objavio tekstove Todor Manojlovića, upoznao sam pisca *Centrifugальног играча*. Pesnik Todor Manojlović neće se uvek naći u antologijama naše poezije, i sasvim sigurno nije zasluzio sudbinu koju su mu kritičari (sa izuzetkom Borisa Mihajlovića Mihiza) namenili. Sećam se razgovora u redakciji *Književnosti* u Dobračinoj 30, gde je naš najstariji posleratni

književni časopis bio izgnan posle slavnog perioda u raskošnim i tamnim drvetom optočenim sobama na Terazijama 16, i nekoliko večeri koje smo proveli zajedno u Klubu književnika. Slušao sam Todora Manojlovića s poštovanjem koje se duguje klasiku naše moderne poezije – za *Centrifugalnog igrača* sam znao, ali ga nisam bio čitao. A jedne noći, na festivalu poezije u Opatiji 1957. ili '58, recitovao nam je Dantea na italijanskom. Bila je prošla ponoć, u hotelima i restoranima više se nije moglo dobiti ništa za večeru, i mi smo jeli smokve koje sam to jutro bio kupio na pijaci. Još uvek se živo sećam već krhkog i istanjenog glasa starog pesnika koji je govorio Dantea sa oduševljenjem i ljubavlju koja nikog od nas, okupljenih u malu grupu na šetalištu duž mora, nije ostavila ravnodušnim. Kao i sve male književnosti, i naša je surova prema onima koji ne odgovaraju nadmenim merilima što ih uobraženi kritičari svaki čas postavljaju; ali među njima svakako da ima pesnika kojima bi zreliji narodi znali da podignu dostojan spomenik."

*

„Takvi kakvi već jesmo, mi nikako ne životarimo. Naprotiv, dolazimo do onog **u - nama**, koje želi upravo da izade iz svog **u - sebi**, želi da uđe u sebe. U nama nešto kucka, lupa, gladuje, goni, izbjija. Dakle, neprestano se javlja ono **da**, koje, unutra kao ni napolju, napolju kao unutra, traži **svoje**, postavlja ga, šalje ga upravo na dalji put izvlačenja – iz – sebe.“

(Ernst Bloh)

Sreda, 6. oktobar 1982.

Razgovor s Josipom Brkićem, telefonom. Kaže da nije dobio pesmu-polemiku „Ušnjirani miš“ namenjenu Tuciću; još ne zna da li će objaviti pesmu „Neuroartist Fra. Z.-a“. Govori da su primili Ponižov odgovor ali se kolebaju da ga objave jer „proširuje polemiku“. Zar je moj „Homunkulus“ ne proširuje? Sve je to dosta problematično. Izgleda da je Redakcija pošto-poto rešila da prekine polemiku. Da li će me to oštetiti (ako pesme ne objave), ili ne? Kome, i da li ih uopšte drugome („Književna reč“) ponuditi ako do toga dođe obzirom na negativno iskustvo s „Književnim novinama“. Svoje nade sve više polažem u knjigu „Signalizam u akciji“ gde će centralno mesto zauzimati polemički tekstovi, pesme-polemike i vizuelni polemički prilozi.

*

„(...) Obezvredivanje vodi skiciranom onestvarenju. Prestajući da se ispoljava u čovekovom radu, ljudska suština prestaje da se izražava i u njegovom životu. Čim radi kao mašina, pojedinac ne može ni živeti kao čovek. Ovo onestvarenje bilo bi krajnji stupanj dehumanizacije. (...)

Neko može primetiti da se ocrtano onestvarenje odigrava u našem vremenu, ali ne i u našem domaćem prostoru. (...)

Pri svemu tome, ni naš kulturni prostor ne uživa pravo eksteritorijalnosti. Podnožje našeg Parnasa takođe je zapljenjeno poplavom derealizacije. Ova se ulila i u knjigu Miroljuba Todorovića *Signalizam* (Niš, 1979). Tu se ona objavila u sledećoj prognozi: 'Budućnost poezije je u fabrikaciji jezika putem pesničkih mašina' (tačnije, putem 'digitalnog kompjutera'). Ako 'digitalni kompjuter' zamenjuje čoveka u svojstvu pesnika, onda tu više nema čoveka a ni pesništva kao ljudske tvorevine i ljudske stvarnosti. Onda su oni 'onestvareni'. Iščezli.'

I dalje:

„Danas i ovde, ovu neophodnu reafirmaciju ometa protivurečan odnos pisaca prema nasleđenim vrednostima. U tom protivurečnom stavu, konzervacija se sukobljava sa negacijom. Pojedini kritičari i stvaraoci upinju se da konzervišu *estetsku* vrednost, stavljajući je nasuprot ostalim vrednostima kao što su istina ili korist. U kontrastu prema njima neki umetnici negiraju sve vrednosti, pri čemu umetničku činjenicu tretiraju kao samosvojnu 'stvarnost' (koju je nemački filozof Maks Benze nazvao 'ko-realitetom').

U drugoj svojoj varijanti, ista negacija polazi od pretpostavke da umetnost nije ništa drugo do svojevrsno 'biće'. Shodno izloženoj premisi, radi se o tome da umetnička tvorevina egzistira, a ne da nešto znači ili vredi. Izgleda da ovoj pretpostavci gravitiraju dva naša različita autora: Sreten Petrović i Miroljub Todorović. U već navođenoj *Marksističkoj estetici*, Petrović piše da 'kritička estetička teorija uspeva da u odnosu na svoj estetski predmet pozitivno izrekne samo egzistencijalni, metafizički stav: *da umetnost jeste* (podcrtao S. P.). U svom *signalizmu*, Todorović tvrdi da nam vizuelna poezija 'kroz destrukciju i uklanjanje jezika ponovo približava predmete i *bića* ukazujući na njihovu suštinu'.

Na date navode mogla bi se nadovezati duga povorka ostalih, još rečitijih citata. I bez njih, međutim, stvar je jasna. Prikazujući umetnički predmet samo kao 'stvarnost', samo kao 'biće', autori citiranih izjava reaguju na onestvarenje umetnosti. No, takva reakcija je ništavna kao bistar izvor koji dočarava fatamorgana.

Bilo da negiraju vrednost uopšte, bilo da konzervišu samu estetsku vrednost, izloženi stavovi ne dopuštaju da se reafirmiše *celina* ljudskih vrednosti, te da se kritika oživi kao čin vrednovanja."

(Iz izlaganja Radojice Tautovića na simpozijumu koji je organizovalo Udruženje književnika Srbije 20. i 21. maja ove godine s temom „Vrednovanje književnog dela i kriterijumi“. Tekst Tautovića pod naslovom „Više nego vrednost“ (savremena kritika i traganje za merom) objavljen je sa izlaganjima ostalih učesnika (Džadžić, Gavrilović, Gluščević, Milinčević, Palavestra, Jeremić, Egerić, itd.) u časopisu „Koraci“ br. 7–8 1982.)

*

Lelujava nam *paučina*. Vidike prikriva. Demon *razbludni* u kostima. Gvozdena *krinka*. Ljubavi. U vreli. Letnji dan. *Izlaziš*. Treća inkarnacija. Jude.

*Žrtva podozrenja. Dok bogovi. Spavaju. Napušteni. U našem živom mesu.
Ptice. Crvenim kljunovima. Zobaju. Žar požude.*

*

STUDIO '79

BEDESCHI & PONZI
ARCHIVIO INTERNAZIONALE

ORGANIZZA:

MOVIEART

PUOI INVIARE:

Films super 8
Foto
diapositive
etc.

Četvrtak, 14. oktobar 1982.

Redakcija „Oka“ zaključila polemiku „oko Verbo-Voko-Vizuelne, konkretnističke, signalističke umjetničke prakse“, kako kažu, tekstrom Denisa Poniža „Manipulare humanum est“.

*

Uveču u Srećnoj galeriji otvaranje izložbe „Signalistička istraživanja“; katalog, naravno, nije stigao. Bio Markuš s Katarinom Ambrozić. Dosta

sumnjičav prema Spasojevoj „signalističkoj teoriji boja“, ali zainteresovan. Obećao je da će pisati u „Borbī“.

Na izložbi se našao i pesnik Ranko Igrić iz Zagreba, nesuđeni izлагаč. Insistirao na upoznavanju i na razgovoru. Morao sam mu dati telefon, ali će po svoj prilici odbiti da se nađem s njim. Ne interesuje me eventualno posipanje pepelom u četiri oka, i tome slično, čemu je Ranko očigledno sklon. Poklonio mi je s posvetom i svoju najnoviju knjigu „Strahoslov“.

Kada se izuzme situacija oko kataloga, trenuci Igrićevog infantilnog dodvoravanja su jedini koji su mi kvarili raspoloženje na izložbi.

*

„Nema se što srušiti jer ništa nije ni napravljeno. Ja bih pristao da umrem kad i Tito, ili čak i malo prije njega, samo da ne gledam to čudo koje će se dogoditi posle njega. (...)“

Situacija je loša, ali dobro je. Bit će i gore! Neminovno će biti gore.“

(Krleža u razgovoru s Krivokapićem 1973. godine)

*

Daniel Daligand, iz Pariza, javlja da je primio „Književnu reč“ sa njegovim tekstom.

*

Originalna poštanska karta (ručno pravljena, van poštanskih normi, pečati i sl.) od Rainbow-a Dragon-a. Hteo bi da mu se javim, da sarađujemo, kaže da je moju adresu našao na čikaškoj izložbi „Hopefully not just another mail-art show“. Uopšte nisam dobio informacije sa te izložbe. Ne znam ni kada sam pozvan ni da li sam što poslao. Gde li me sve izlažu po svetu a da o tome uopšte nisam obavešten.

*

Iz Saveza književnika Jugoslavije pismeno obaveštenje o naporima koje ova staleška organizacija ulaže oko rešavanja pitanja honorara za mala autorska prava koje piscima radio i televizija treba da isplate za korišćenje njihovih dela u svojim emisijama i programima. Pismo potpisuje Ivan Ivanji, sekretar Predsedništva Saveza književnika Jugoslavije.

*

Poziv na mejl-art izložbu „Girl City“ koja će se održati u „Girl City Gallery“, North Wilson, Olympia, Washington, početkom sledeće godine.

*

Maria Eugenia iz Meksika šalje mi jednu pločicu od plute (9x9 cm) s porukom: Haz un sello con este corcho; make a seal with this cork (napravi

pečat od ove plute). Pečat treba poslati do 8. novembra za izložbu „Corcho“. Marija obećava katalog.

*

SRPSKA JOVANKA ORLEANKA

Kada je Srbija 1912. godine objavila rat Turskoj imperiji, nepismena čobanica iz malog sela Koprivnica na Ibru, Milunka Savić, skratila je kosu na muški, zamaskirala grudi i prijavila se u srpsku vojsku kao dobrovoljac Milun. Provela je sedam godina ratujući (Balkanski i Prvi svetski rat); šest puta je bila ranjavana, od toga dva puta veoma teško. Jedva je preživela udar artiljerijskog gelera u glavu i ranu od puščanog metka koji je probio pluća prošavši pored samog srca.

Milunka Savić postala je narednik u čuvenom Drugom pešadijskom „gvozdenom“ puku i komandovala je četrdesetoricom prekaljenih srpskih dobrovoljaca koji su obavljali najteže ratne zadatke. Njena specijalnost bile su bombe. Neprimetno i lako kao mačka, zaklonjena najčešće tamom, dopuzala bi do neprijateljskih rovova, zemunica, osmatračnica, mitraljeskih i artiljerijskih gnezda i sa par precizno ubačenih bombi brzo rešavala stvar u korist srpske i savezničke vojske. Njena neverovatna hrabrost, ratnička veština i slava prešla je granice male Srbije. Strani ratni izveštaci nazvali su je srpskom Jovankom Orleankom.

Milunka Savić odlikovana je dva puta najvećim francuskim odlikovanjem Legijom časti, a nosilac je i dve Karađorđeve zvezde s mačevima, zlatne i srebrne medalje Obilića i brojnih drugih domaćih i stranih odlikovanja. Polovinom 1918. godine odato joj je priznanje kakvo nije dobio ni jedan oficir niti general u Prvom svetskom ratu. Vrhovna komanda savezničkih armija izdala je pismenu pohvalu o njenom besprimernom junaštvu s na-redbom da se ta pohvala pročita pred vojničkim strojem svih oružanih jedinica sile Antante. Na čuvenom Verdenu doživela je počast kakvu Francuska nikad dотле nije priredila ni jednom stranom vojniku. Pred narednikom srpske vojske Milunkom Savić bile su u stavu mirno postrojene najslavnije vojne akademije Evrope: Sen Sir, Ekol Militer Siperier i jedinice francuske Nacionalne garde. Primajući raport u njenu čast spuštene su na počasni pozdrav zastave francuskih pukova proslavljenih u najtežim i najčuvenijim bojevima.

Po završetku rata i demobilizaciji, Milunka Savić se, kao i veliki broj vojnika, posebno ratnih invalida, našla na ulici bez ikakve pomoći države. Gladovala je ne žaleći se nikom i jedva našla posao čistačice, da riba podove, stepeništa i nužnike u beogradskoj Hipotekarnoj banci. Udalila se za poštara, izrodila četvoro dece i rano ostala udovica. Radeći više od dvadeset godina naporan posao, pored ratnih rana koje su je načinile invalidom, obolela je još od teškog oblika reumatizma. Za vreme Drugog svetskog rata provela je skoro godinu dana u Banjičkom logoru.

Heroj iz Prvog svetskog rata, srpska Jovanka Orleanka, Milunka Savić, nosilac dve francuske Legije časti, dve Karađorđeve zvezde i brojnih drugih odlikovanja i počasti, umrla je u dubokoj starosti, negde na periferiji Beograda, gde je živela sa bednom penzijom u teškim materijalnim uslovima, skoro potpuno zaboravljena.

Subota, 16. oktobar 1982.

Stigao je katalog izložbe „Signalistička istraživanja“. Lepo izgleda. Odneo u Udruženje više desetina primeraka za učesnike Oktobarskog sastreka koji počinje u ponedeljak.

*

Sreo se sa A. Postolovićem, urednikom „Partizanske knjige“, pregovarao o mogućnosti izdavanja jedne knjige poezije. Dogovorili smo se da se nađemo na Sajmu knjiga. Posle, kod kuće, pala mi je napamet ideja da mu ponudim Izabranu poeziju (u tri toma). Zalogaj je veliki, verovatno neće prihvatiti, ali vredi pokušati.

Skica izdanja: Izabrana poezija u tri knjige, svaka knjiga po 300 strana, možda B format zbog faksimila, crteža i kolaža.

Prva knjiga:

1. „Prostor vreme materija“ (delovi)

2. „Planeta“ (dopunjena)

3. „Putovanje u Zvezdaliju“ (plus „Psalmi zvezdarevi“ plus „Himne zvezdareve“ plus crteži, možda skupljeni u jednom tabaku, bez „Traktata“)

4. „Ožilište“ (sa vizuelnom poezijom plus crteži)

5. „Kao vojnici pod oružjem u mrtvačnici“

6. „Ali ovo je čovek“

7. „Drveće možda zvoni“

8. „Peru svoja kopna“ („Zabavljač“)

9. „Crven je i mrtav čovek“ („Čovek kratkih nogu“)

10. Iz „Prostora, vrem. i materije“: „Krug vode“, „Dečak“, „A žar ...“.

Na kraju knjige odlomci iz kritika.

Druga knjiga:

1. „Samo kao svinja“ („Šarplaninac“)

2. „Recept za zapaljenje jetre“

3. „Svinja je odličan plivač“ (delovi)

4. „Poklon-paket“ (delovi)

5. „Gejak glanca guljarke“ (sve)

6. „Telezur za trakanje“ (sve)

7. „Čorba od mozga“ (delovi)

8. „Pucanj u govno“ (delovi)

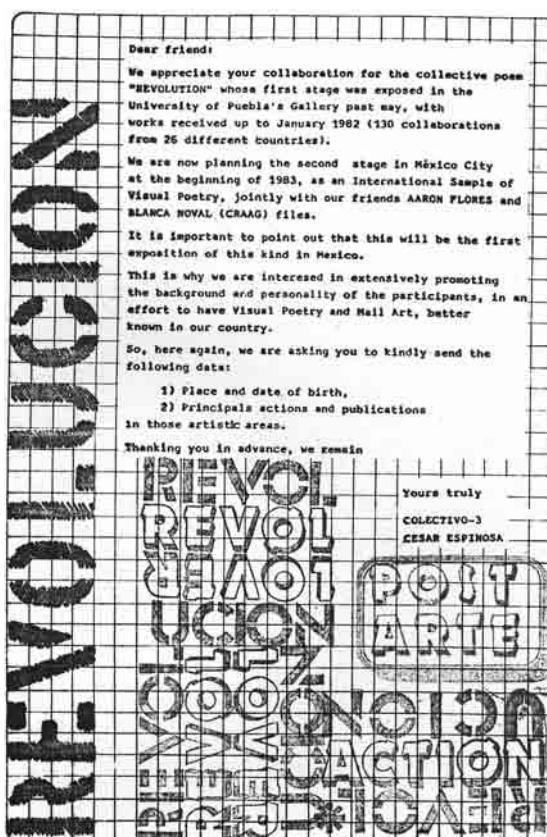
Treća knjiga:

1. „Algol“ (delovi plus „Definisani policajac“)
2. „Stepenište“ (deo)
3. „Naravno mleko plamen pčela“ (deo)
4. „Insekt na slepoočnici“ (delovi)
5. „Dan na devičnjaku“ (deo)
6. Objekt poezija
7. Mejl poezija
8. Gestualna poezija
(Odlomci iz kritika)

Ako bi Postolović insistirao samo na jednoj knjizi sa komercijalnim efektima, onda bi to bila Druga knjiga iz ove skice, sa još nekim dopunama (prvenstveno „Stepenište“).

*

Mejl-art materijali i novi pozivi iz Meksika:

*

Romano Peli i Michaela Versari pripremaju knjigu „Sotto il segno della Mail-Art“ (Twenty years of art communications: 1962/1982), koja će se pojaviti kod izdavača Bertanija (Bertani).

*

Dick Higgins šalje mi obiman katalog manjih američkih izdavača (gde je i njegova kuća) naslovljen: „The other publishers“. Ima dosta izdanja: Johna Cagea, Alison Knowles, Dicka Higginsa i Jacksona MacLowa.

*

„Pozivamo Vas na promociju knjige vizualne poezije Ivana Jelinčića – Merlinu 'Sistemusistemu' dana 19. 10. 1982. godine u knjižari 'Mladost', Zagreb, Ilica 7 u 20.30 sati. Sudjeluju: Borivoj Radaković, Boris Mihaljević i autor.“

*

Otpušivanje nužnika

„Preporučljivo je kod nužnika-čučavca više puta ponoviti usisavanje. Najpre povući vodu i njome ispuniti otvor za oticanje; u otvor utisnuti tampon – na kraj štapa pričvršćena krpa – i tamponom kretati gore-dole, dok se ne oslobodi prolaz vode.“

*

„Spontana aktivnost je jedan način na koji čovek može da savlada strah od usamljenosti ne žrtvujući pri tom integritet svog ličnog ja; jer se u spontanom otvaranju svog ličnog ja čovek nanovo sjedinjuje sa svetom – sa čovjom, prirodom i sa samim sobom. (...)

Pri svakoj spontanoj aktivnosti pojedinac prihvata svet. Ne samo što njegovo pojedinačno ja ostaje netaknuto; ono postaje jače i čvršće. Jer lično ja je onoliko snažno koliko je aktivno. Ne stiče se istinska snaga posedovanjem kao takvim, bilo to posedovanje materijalnih dobara ili mentalnih svojstava kao što su emocije i misli. Snaga se, takođe, ne stiče korišćenjem predmeta i manipulisanjem njima; ono što koristimo ne pripada nama prosti zato što ga koristimo. Nama pripada samo ono za šta nas istinski vezuje naša stvaralačka aktivnost...“

(Erich Fromm)

*

Gone me. Dan i noć. Krmčija nebeska. Zamak pod mesečinom. *Omadjan* spava. Vučji urlik. *Zatvara* teška vrata. Iskrčili su šume. *Tribali*. Zlatnim mačevima. *Sanjam*. Crni bezdan. Ispod *ljutog* Boga. Na obalama. Morave *podivljale*.

Ponedeljak, 18. oktobar 1982.

Dogovor sa J. L. da se sutra u 14 h nađemo u Udruženju da joj dam „Čorbu od mozga“ i još neke knjige.

*

Guy Bleus (Belgija) traži da mu pošaljem telegram, ili kakav mejl-art rad sa temom „Administracija“. U ovom drugom slučaju moli da uzmem kao osnovu svog rada formular teleograma.

Poslednji rok za radove 1. februar 1983, izložba od 25. marta do 17. aprila. Each participant receives a catalogue.

*

Serse Luigetti iz Peruđe šalje skroman katalog (listu učesnika) mejl-art izložbe „Communication Induced Mutant“, koju je organizovao ovog leta a na kojoj sam izlagao. Uz listu Serse šalje i poštansku kartu („The Special Card With Fragment of the Exhibition“ na kojoj treba intervenisati i vratiti mu je.

*

Galerija „Sincron“, plakat i pozivnica za izložbu Garcie Rossia i Philippea Morissona.

Aloys Ohlamann, mail-art original graphic „Albert Einstein“ (1982), s pečatima, porukama, itd.

*

Meksikanci mi šalju „Marco“ no. 6 (revista de arte alternativa), sa tekstovima Baronija (Italija) i A. D. Araujoa (Brazil) o mejl-artu, redakcijskim uvodnikom na španskom i engleskom, uličnom poezijom, etc, etc.

*

Marvin Sackner, kolecionar konkretne i vizuelne poezije, i publikacija ove vrste (ima neke brojeve „Signal“), iz Majami Biča, Florida, opet šalje pismo (već četvrti, peti put), hteo bi da dobije neka signalistička izdanja, moli da mu se javim, da mu pomognem.

*

Peter Küstermann iz Mendela (Zap. Nemačka) organizuje:

100% Umweltschutzbund

MAIL ART '82

THE AIM A travelling exhibition about the theme:
NO WAR IN MY PLACE

Because: Mail Art is the ideal medium for a world-wide call for peace!

MATERIAL Anyone can send as many works as he/she wants:
collage - poem - drawing - print ... or ...

GUARANTEE No rejects! No jury! The exhibition will be opened in spring 1983 in SOEST! Other cities have already reserved very well frequented showrooms for the exhibition. Suggestions for further places are welcome and will be considered if possible. The Menard Press in London, leading press in peace literature, will select and publish one item. Every contribution will be considered. Furthermore, the Menard Press considers printing a selection of the mailed-in works as a catalogue.

FREE CATALOGUE TO EACH PARTICIPANT

CONDITIONS All works MUST be postcard size. If possible, use the card below, please! Every work should refer to the artist's area. I regret I can't send works back.
Don't wait - join now!

CLOSING DATE: DEC. 31, 1982 *Tell your friends!*

This action is financially supported by members of SOEST art society: PQ

FOR PEACE

Utorak, 19. oktobar 1982.

Jasmini Lukić dao: „Čorbu”, „Tekstum”, „Kyberno”, „Poklon-paket”, „Stepenište”, „Naravno mleko plamen pčela” i „Telezur za trakanje”. Veoma zahvalna, kaže da će odmah pisati za Radio Zagreb. Napominje da je sjevremeno uživala u „Svinji” i „Gejaku”; ima knjigu eseja „Signalizam”. Prebacio sam joj da je njena generacija zaboravila na signalizam i moju ulogu u prelomnim sedamdesetim godinama. Kaže da je to tačno, izvinjava se, ispraviće grešku. Nadam se, što skorije i što bolje.

*

„Dva preprodavca droge došli su na originalnu ideju kako da upotpune početni kapital u trgovini narkoticima. U čikaškom zoološkom vrtu 'Linkoln' ukrali su ženku šimpanze, inače miljenicu dečije publike. Nadali su se da će uspeti da je prodaju za sumu od oko 20.000 dolara, ali ih je u tom poslu omela policija. Ustanovljeno je da lopovi ne bi mogli da je prodaju za više od 4.000 dolara.“

*

Ideja da se napravi ciklus (ili više ciklusa) konkretnih pesama gde bih se pomalo na humoran i ironičan način poigravao (jezički, vizuelno, fonički) s pojedinim političkim frazama („bratstvo-jedinstvo“ na primer), ili pojmovima iz političke frazeologije: socijalizam, komunizam, sloboda, samoupravljanje, demokratija, totalitarizam, federacija, nacija, narod, narodnost, sloboda stvaralaštva, ustav(nost), zakon, udruženi rad, doprinos, topli obrok, lični dohodak, radnik, birokratija, SIV, IV, SRS, AP, UŽAS, teritorija, sindikat, istorija, i/storija, i/star/ne ja, itd. Za prvi deo posebno videti parole za ranije Kongrese, značajnije sastanke, mitinge i slično.

*

„Nadjezik – to je ideal pesnika odvajkada (...)“

(Vinaver)

*

Ne pevanje pesnika već pevanje pesme.

Nedelja 31. oktobar 1982.

Po svoj prilici jesenji meseci su kobni po moje pisanje. To je uočljivo posebno u ovom Dnevniku. I prošle godine mršav oktobar.

Bez kontinuiranog, stalnog pisanja, ništa se ne može postići. Od penzionisanja je prošlo više od devet meseci, još se nisam sredio, bez jasnih planova rada, rastrzan na više strana, nepotrebno.

*

Sajam knjiga, šaren i bučan. Razgovori, susreti; knjige, knjige, gomile ljudske taštine i govana.

*

„U Trondhajmu počinje suđenje kakvo se ne pamti u istoriji norveškog pravosuđa. Na optuženičku klupu sešće Arnfi Neset, bivši upravnik jednog staraćkog doma, koji je optužen za ubistvo 25 svojih pacijenata. U periodu od 1977. do 1980. godine Neset je ubio 14 žena i 11 muškaraca dajući im injekcije otrova. Na suđenju će se pojavitvi više od 150 svedoka, a dokazni materijal smešten je u fascikle teške preko 25 kg.“

*

Posle više godina čutanja, nakon spora oko moje knjige vizuelne poezije kod rimskog izdavača Karučija, javlja se Luciano Ori, šalje katalog svoje nove izložbe „Il quotidiano cancellato“ u galeriji „Studio inquadature 33“ u Firenci.

*

Lucien Suel iz Iceberga, Francuska, poziva na mejl-art izložbu. Krajnji rok za radeve je 1. februar 1983. „Please, pass the word around. Merci, merci, merci, thanks, thanks, thanks.“

*

Iz Vankuvera: „Mejl-art izložba svakog meseca, nema teme, pošalji sve što želiš“.

*

Iz Toronto:

PRESS RELEASE

There will be two performances at the Artculture Resource Centre, on Queen Street West in Toronto, on October 27 starting at 8:P.M.

Both performances are by visiting artist G.X. Jupitter-Larsen, who for the first performance, will smash up his stereo set by dancing on top of it. Intitled "Fragile With Not", this event has never been acted out before by the artist. When asked why he was going to destroy his stereo, which is in perfect working order, Jupitter-Larsen stated that he's sick of listening to it, and as he puts it, "...eye want to put it out of my misery.".

The second performance of the night is intitled "Lecture On Nothingness". Which is the lecture that Jupitter-Larsen gave at the opening night of his "Empty Exhibition" at the Off Centre Centre in Calgary last year. The exhibit, which lasted for a few weeks, was of absolutely nothing. The lecture, which is made mostly of a flashing light and alot of noise, will be delived much the same way it was at the O.C.C.

Jupitter-Larsen will remain in Toronto til Hallowe'en night, when he departs for Europe. There, he'll be performing at galleries in Italy, Yugoslavia, West Germany, and The Netherlands. The artist will be back in Canada to perform in Vancouver, where he lives most of the time, sometime before the new year.

*

Dave Oz (nekad David Zack) iz Kanade, preko Amerike dospeo je do Meksika. Živi u nekom meksičkom selu, izdaje (u 50 primeraka) „International Mexican Art Magazine“. Poslednji broj posvetio je signalizmu.

Piše mi (u časopisu) dugačko pismo (neka vrsta uvodnika) koje još nisam preveo. U pismu pominje antologiju vizuelne poezije u „Deli“ 1975. gde je objavljen kao David Zack. Za svoj rad, koji je tada objavljen, kaže: „The collage was a very Signalist work“. U časopisu je više tekstova (esaja), jedan je o engleskom pesniku Blejku a dva o signalizmu. Prvi: „Šta je signalizam“ (razmišljanja o Miroljubu Todoroviću i signalističkom dokumentacionom centru u Beogradu, Jugoslavija). U drugom Dave Oz piše o signalističkoj aktivnosti Lona Spiegelmanna, umetnika iz Los Andelesa.

*

U Seulu je održana, tokom leta, „International Mail-Art Exhibition of Visual Message '82“, pa Južnokorejci šalju veoma lep katalog, plakat i poziv na novu izložbu crteža koja će se održati marta iduće godine.

U katalogu mi je reproducovan jedan rad, koji sam specijalno napravio za ovu izložbu s pečatom „Think about mail-art“. Pored mene, od Jugoslovena učestvuju: Dragutin Kovačević iz Zagreba (rođ. 1954), Milena Gregorčić iz Ljubljane (1952), Nedeljko Pećanac iz Nove Gorice (1958) i Rada Čupić (bez biografskih podataka), svi sa završenom Akademijom. Ni jednog od njih do sada nisam zapazio na sličnim izložbama.

*

Pronašao sam Viktorove crteže i priče od pre tri godine – fantastični su (priče posebno), treba ih samo prekucati i odneti izdavaču.

*

Ponovno oduševljenje rečnicima. Ideja, (veoma davna, čak delimično realizovana), da napravim svoje rečnike nedovoljno poznatih i manje upotrebljavanih reči koje bih koristio u budućim pesničkim projektima.

*

„Najveća snaga čovečanstva, najveći deo svih naših težnji i tehničkih majstoriјa unosi se i unosiće se – u jezik.“

„Gramatika je prava misterija sveta.“

„Poludeše ljudi od jezika. Nikako i nikad da im bude dosta reči!“
(Vinaver)

Utorak, 9. novembar 1982.

Bio na suđenju povodom knjige „Gjoko Đogo – dokumenti“ koju je izdao „Zapis“. U sudnici prava farsa.

Prema članku koji objavljuje „Ekspres politika“: „Sud je prihvatio razloge koje je Okružno javno tužilaštvo navelo u rešenju o privremenoj zabrani rasturanja ove knjige. Tužilaštvo je tražilo zabranu knjige zbog toga što je ona ‘prožeta tekstovima zbog kojih je Gojko Đogo osuđen, zatim zbog obilja pisama i napisa u kojima se osporava pravo suda da odlučuje o tim pesmama’.

Stav je kritičara da ocenjuje vrednost pesama, a suda da utvrди ima li u njima krivičnih dela – napomenuo je zamenik Okružnog javnog tužioca i podvukao da se ovom knjigom indirektno objavljuju pesme zbog kojih je Đogo osuđen.

U knjizi *Slučaj Gojko Đogo – dokumenti*, navodi se u rešenju tužilaštva o privremenoj zabrani, ima niz tekstova kojima se nanosi povreda ugleda SFRJ i časti i ugleda Predsednika Republike i iznose i pronose neistinita tvrđenja kojima bi se mogla uz nemiriti javnost. U ovoj knjizi je, pored ostalog, objavljena celokupna sudska dokumentacija (odluke, zapisnici) o krivičnom postupku koji je od 29. maja prošle godine vođen u Okružnom sudu u Beogradu protiv Gojka Đoga, autora zbirke pesama *Vunena vremena*.

Kao što je poznato, Đogo je zbog ovih pesama osuđen pravosnažnom sudskom odlukom. Knjiga *Slučaj Gojko Đogo – dokumenti* sadrži i nekoliko pesama Gojka Đoga, kao i veći broj napisa i pisama pojedinaca i grupa upućenih raznim organima i ličnostima, zatim razne zapisnike i dokumenta 'Prosvete', Doma omladine i Udruženja književnika Srbije.

Zanimljivo je, inače, da zbirka pesama *Vunena vremena* nije nikakvom sudskom odlukom zabranjena.

Obrazlažući sudsku odluku o zabrani knjige *Slučaj Gojko Đogo – dokumenti*, sudija je napomenuo da svako ima pravo uvida u sudske spise, ali da se ne mogu objavljivati pesme za koje je sud utvrdio da sadrže krivična dela.“

*

Pozivnica s materijalima iz Dizeldorf na „Internationaler Kunstmarkt“ (11-17. novembra).

*

Ovom pesmom uključio sam i O. K-a u galeriju likova svoje najnovije knjige „Štep za šumindere“:

O' STOJA KISKO

*poezija šezdesetih krepala
ziher se promaje prepala
gde li je svoj bubreg spisko
vezista O' Stoja Kisko?*

*zvrkalo, gajba, daskalica
pajtosi kulovi, gvint-klackalica
i signalizam ušljiskan
od šibera O' Stoe Kiska*

*Mic po mic
kešajući se o literarni šlic
iz pljuc-rupe zađisko
avanpartista Kisko*

*

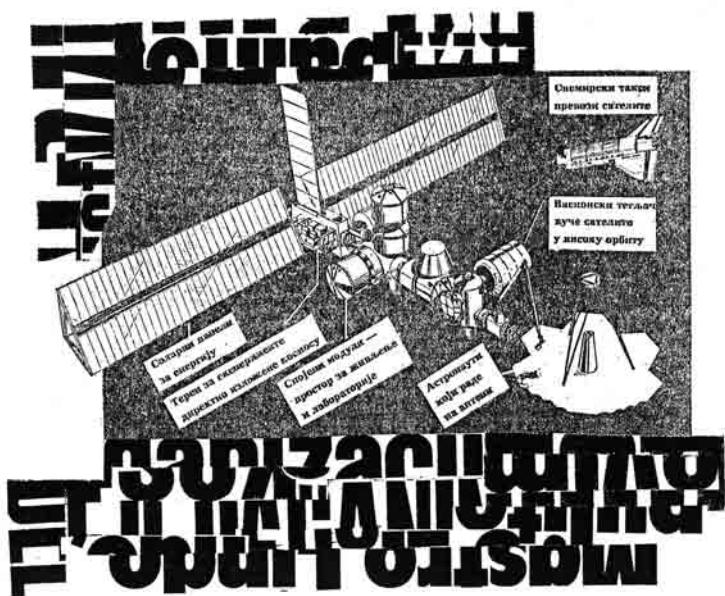
„Ja sam početak svega jer u mojoj svesti stvaraju se svetovi. Ja tragam za Bogom, tragam u sebi za sobom. Bog je svevideći, sveznajući, svemoćan. Buduće savršenstvo intuicije kao vaseljenski svet nadrazuma.“

(Kazimir Maljevič (1915))

Sreda, 10. novembar 1982.

Američki naučnici započeli su detaljno planiranje svemirske stanice koja bi se do kraja ove decenije izgradila 460 km iznad Zemljine površine.

U ovu stanicu koja bi koštala desetak milijardi dolara bilo bi smešteno 12 astronauta i naučnika i ona bi služila i kao isturena stаница за probna lansiranja u druge delove Sunčevog sistema.

*

Odlučio sam da iz „Književnosti“ povučem izbor pod nazivom „Sadašnji trenutak vizuelne poezije“ posle dve i po godine čekanja da ga objave.

*

Bio do Miloslava Šutića i pored „Čorbe od mozga“ odneo mu još i: „Tekstum“, „Algol“, „Signal-art“, „Signalistička istraživanja“, „Poštanska umetnost – mail-art“.

*

Više od 700 miliona ljudi u svetu danas govori engleskim jezikom. Ova brojka se za poslednjih 20 godina uvećala za 40%, pokazuju statistike koje je objavio „Njusvik“. Odmah iza engleskog sledi francuski jezik kojim danas u svetu govori 150 miliona ljudi.

*

Konačno iz Lozane katalog (knjiga) sa izložbe „Timbres d'artistes“. Lepo andergraund izdanje u ograničenom broju primeraka. Reprodukovane su mi marke „Art“ i „Signal art“ s adresom SDC-a. Publikaciju (neku vrstu antologije) priredio je Jean Marc Rastorfer, izdavač Dao Badao.

*

U „Politici“ reklamni oglas za knjige o slavnim bitkama iz Drugog svetskog rata:

„Moskovska bitka

Oko dva miliona nemačkih vojnika i oficira sa 1.700 tenkova, 1.400 aviona i preko 14.000 topova ustremilo se u jesen 1941. g. na Moskvu. U velikoj sovjetskoj protivofanzivi od 5.12.1941. g. do aprila 1942. g. ukroćen je fašistički 'tajfun'. Prvi put u Drugom svetskom ratu Nemci su doživeli poraz i prinuđeni na povlačenje, izgubivši oko 500.000 vojnika, 1.300 tenkova, preko 1.000 aviona i 15.000 automobila. Srušen je mit o nepobedivosti Vermahta.

Staljingradska bitka

Najkrvavija bitka u istoriji ratovanja. Vođena je na obalama Volge od 17. jula 1942. do 2. februara 1943. godine. Obe strane pretrpele su velike gubitke. U svim fazama bitke Nemci i njihovi sateliti izgubili su milion i po vojnika, 3.500 tenkova, preko 3.000 aviona i oko 12.000 topova. Zarobljena im je i uništena elitna armija pod komandom feldmaršala fon Paulusa. Staljingradska bitka označila je preokret u Drugom svetskom ratu.

Lenjingradska bitka

Lenjingradska bitka počela je 10. jula 1941. i trajala je do 10. avgusta 1944. g. Grad je preživeo 900 stravičnih dana nemačke blokade. Od novembra 1941. do oktobra 1942. g. umrlo je od gladi 641.803 ljudi. To je više od ukupnih gubitaka američkog naroda u Drugom svetskom ratu. Blokada Lenjingrada probijena je 12–30. januara 1943. godine, a grupe Vermahta su konačno proterane tek avgusta 1944. g. Za sve vreme blokade Lenjingrad je vezivao 15 do 20 odsto nemačkih trupa na Istočnom frontu i celokupnu finsku vojsku. U ovoj bici uništeno je oko 50 nemačkih divizija.

Kurska bitka

Najveća bitka u istoriji. U leto 1943. g. u stepama srednje i južne Rusije sudarilo se preko četiri miliona vojnika, oko 70.000 topova i minobacača, više od 13.000 tenkova i 12.000 aviona. Nemci su ovde angažovali oko 43% svojih ukupnih snaga na Istočnom frontu, svrstanih u preko 100 divizija. Ovde je konačno slomljena kičma Vermahta koji je prešao u defanzivu. U toku 50 dana trajanja bitke Nemci su izgubili oko 500.000 vojnika, 1.500 tenkova, 3.700 aviona i 3.000 topova. Gubici Crvene armije bili su znatno manji.

Berlinska bitka

Sredinom aprila 1945. godine 2,5 miliona sovjetskih vojnika započelo je juriš na Berlin. Nikada do tada u istoriji ratovanja nije na takom prostoru koncentrisana takva vatrena udarna moć kao u vreme opsade nemackog glavnog grada. Crvena armija je napala sa 42.000 topova i minobacača (oko 70.000 artiljerijskih cevi), 6.250 tenkova, 7.500 aviona. Berlin je branilo milion nemačkih vojnika, 10.400 topova i minobacača, preko 1.500 tenkova, 3.380 aviona. U strahovitoj bici razoren su ostaci grada, Hitler je izvršio samoubistvo, a opkoljene nemačke snage su kapitulirale. Ova bitka je postala simbol poraza fašističke Nemačke.“

*

Sreo se sa Slobodanom Mašićem i ponudio mu knjigu „Štep za šumindere“. Dogоворили smo se да је припремим и предам ових дана.

*

Iz „Cvijete Zuzorić“ nikako da podignem jedan rad (vizuelna poezija „Tekstum“), sa letošnje izložbe „Izbor '82“ koji se u međuvremenu, kako mi kustosi rekoše, negde u depou zaturo.

*

Nepojmljiv strah od bolesti i smrti. Nemogućnost da to prikrijem, savladam. Izvire negde iz dubine bića i guši, guši do ludila. Potpuno bespomoćan predajem se tom tornadu očaja i najcrnje jalovosti.

*

*Usovi se mešaju. Sa ognjem. Telo rastočeno. Isparava. Vraćam se.
Skrivenim jezicima. Haosu nerazmrsivom. U zalivu. Zapenušanog mora.
Kali se ruka. Onih. Koji će nas pohoditi. Sa užarenim noževima. U tami.
Zimogroznoj.*

Četvrtak, 11. novembar 1982.

Pesma koju je Viktor ovih dana napisao, a onda mi je sa zadrškom, stidljivo, strepeći od kritike, pokazao:

LEPTIRAK

*Leti leti leptirak
po širokom svetu
najlepši je u letu.*

*Leti leti leptirak
kad sleti na cvet
lep je ceo svet.*

*Leti leti leptirak
voli ga ceo svet
a najviše cvet.*

Iako ču, naravno, kao otac biti subjektivan i pristrasan, za ovu svoju prvu pesmicu, napisanu u sedmoj godini, mislim da baš nije morao mnogo da strepi.

Ja sam svoju prvu pesmu napisao sa devet godina (1949) u selu Lučini gde smo tada živeli. Moja majka je tu moju tvorevinu toliko nahvalila da posle toga nekoliko meseci nisam imao petlju da joj pokažem nove pesme, koje su u međuvremenu nastale, sve u strahu da ne pokvarim onaj prvi utisak i pomračim svoju tek stečenu „književnu slavu“.

Subota, 18. decembar 1982.

Raspon više od mesec dana od poslednjeg zapisa, možda i konačan krah i kraj ovog Dnevnika. U međuvremenu kao da se nije mnogo toga dešavalo. Zasroj oko štampanja drugog izdanja „Gejaka“ u „Zapisu“, koji me baš mnogo ne brine kao, na primer, potpuni zastoj u stvaralaštву, na svim planovima, čiji je odraz i ova praznina u Dnevniku.

*

Pre desetak dana odgovorio sam na poziv i poslao crtež za ovu izložbu u Seulu:

SEOUL INTERNATIONAL FINE ART CENTER

SHIN AHN BLDG. 3F 7-2 DONG SO MUN-DONG 6KA
SEOUNG BUK-KU SEOUL. KOREA Tel 941-3465

Korea. SEOUL Jan 23, 1982

Name of invited artist : Miroljub Todorovic

1. Name of exhibition : SEOUL. INTERNATIONAL DRAWING EXHIBITION
 2. Intention : The purpose of this exhibition is to illuminate the fundamental function of contemporary art which seeks new orders and new forms by interchanging art consciousness circumstances between areas of nowadays through the method of drawing .
 3. Date of exhibition : March 10th to 16th, 1983 (during 7 days)
 4. Place of exhibition: Korean Culture And Arts Foundation Arts Center in Seoul , Korea (450 M²)
 5. Size of work : from 40 Cm X 55 Cm to 56 Cm X 78 Cm
(Exhibited work will not return and will be possessed by this center perpetually .)
 6. The closing day : January 31st , 1983
(If the work does not arrive within the closing day, it will be omitted in the production of catalogue and poster .)
 7. Method of presentation : sending by mail
 8. Place of presentation : 3f Shin Ahn BLDG. 7-2 Dong So Moon-Dong 6Ka
Seoung Buk-Ku 132 SEOUL.KOREA (Tel; 94-3465)
SEOUL INTERNATIONAL FINE ART CENTER Bureau
CHO , SANG - HYUN
 9. Information : Seoul. International Mail Art Exhibition of Visual Message '82 which was worked out by this center was done with great success, and beautiful catalogue and poster were distributed to all participants.
This center will also distribute nice catalogue and poster to all invited artists for this exhibition planned by this center in 1983 .
WE HOPE YOUR PARTICIPATION .
- List of managing committee of S.I.F.A.C.
- SUH,SEUNG-WON HAN,MAN-YOUNG RHEE,DOO-SIK KIM,TAE-HO LHEE,SHEUNG-HA CHO,SANG-HYUN LEE,SUK-JU KO,YOUNG-HOON

*

Dva broja dadaističkog časopisa „Bile Dadazine“ iz Čikaga.

*

Stručnjaci upozoravaju da će, ukoliko se nastavi ogromna potrošnja papira u svetu, uskoro biti iskorenjeno drveće koje se koristi kao sirovina za proizvodnju hartije. Izračunato je da prosečno svaki Amerikanac godišnje potroši 290 kg papira a predviđa se da će do 2000. godine trošiti najmanje 450 kg hartije. Kako bi se ublažila nestašica drvnih vlakana za proizvodnju papira američki naučnici predlažu korišćenje kenafa, jedne biljke iz vrste hibiskusa koja se godišnje više puta obnavlja.

*

Iz Francuske 7 pismo i upitnici za izradu Leksikona sa kraćim bibliografskim podacima članova Udruženja književnika Srbije.

*

Iz Rima (Montecelio) stigao je katalog sa izložbe „Salva la campagna Romana!“ (Mostra internazionale d arte postale), održane od 18. septembra do 3. oktobra. Veliki broj učesnika, reprodukcije, uvodni tekst na italijanskom i engleskom jeziku.

Pozivi iz Vankuvera (Kanada) i Luciena Suela, Iceberg (Francuska) na koje neću odgovoriti.

Na ovaj poziv iz Belgije poslao sam dva rada (telegrama):

adminstration
telegraphy- and mail art

1. send a telegram on the theme "administration"
(use: codes, symbols, cyphers, abbreviations,...
for your communication)
and/or

2. send mail art on the theme " administration"
(if possible - use a telegram formular as
basis for your work)

deadline : 01 feb 1983
exhibition in the " provinciaal begijnhof" in hasselt:
25 march to 17 april 1983
all entries will be exhibited.
each participant receives a catalogue

send entries to : guy bleus - 42.292, administration centre,
kerkplein 7, 3830 wellen, belgium

Lok. broj _____
Vrsta _____

POLAZNI TELEGRAM

S L U Z B E N I D E O				O T P R A V L			
Broj	reči	V R E M E	Služb. podaci	Primio	Telegrafo	V R E M E	
		dan	čas	min.		dan	čas

U VASEM JE INTERESU DA TELEGRAM PISETE STAMPANIM SLOVIMA

ADRESA:
SADRŽAJ:

Adresa pošiljaoca _____

Vreme predaje _____

Obr. Tg 1 (Dim 210 x 140)

MIROLJUB TODOROVIC' 1982

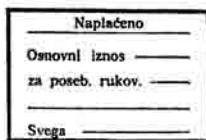
OKRENUITE:

Stampa: Stamparija PTT — Beograd, Takovska 2

Lok. broj _____
Vrsta _____

POLAZNI TELEGRAM

Broj	reči	V R E M E	Služb. podaci	Primio	Telegrafo	V R E M E	Otprovio
		dan	čas	min.		dan	čas

U VASEM JE INTERESU DA TELEGRAM PISETE STAMPANIM SLOVIMA

ADRESA:
SADRŽAJ:

Adresa pošiljaoca _____

Vreme predaje _____

Obr. Tg 1 (Dim 210 x 140)

OKRENUITE:

Stampa: Stamparija PTT — Beograd, Takovska 2

Miroljub Todorovic' 1982

U međuvremenu bio do Filološkog fakulteta i Miloša Bandića, odneo mu: „Algol“, „Tekstum“, „Signal-art“, „Signalistička istraživanja“ i još neke knjige i materijale. Rekao bih da pomno proučava signalizam. Obaveštava me da je nastavničko veće fakulteta odlučilo da moja dela zajedno s delima Mirka Kovača uvrsti u program. Daje mi svoj nacrt za „Istoriju srpske književnosti 1918–1981“. Iz tog nacrta za ovaj Dnevnik odeljak pod naslovom „Savremena književnost“:

„Književna situacija 1945–1950: shvatanja i pogledi na literaturu, iz prethodnog razdoblja, traju delimično i u novim prilikama. Opšti prosvetno-kulturni polet i entuzijazam književnosti u slobodi i saradnji s društvom, u obnovi i socijalističkoj izgradnji zemlje. Pisci formirani u ranijim literarnim periodima (Veljko Petrović, Isidora Sekulić, Ivo Andrić, Milan Bogdanović, Desanka Maksimović i dr.) aktivno se uključuju u nov književni i društveni život. Prvi Kongres književnika Jugoslavije 1946. godine. Književni listovi i časopisi – ‘Mladost’, ‘Književnost’, ‘Književne novine’ i dr. Dominacija pozicije, njen karakter i tematika; produkcija pripovetke. Struktura i razvitak književnosti između deklarativno-uopštenih, shematisovanih izjašnjavanja i poetike socijalnog realizma i novih, složenijih stvaralačkih nužnosti u daljem preobražaju i razmahu kulturnih i društveno-političkih inicijativa i odnosa.“

Kongresi pisaca 1949. i 1952: sve intenzivnije kretanje književne umetnosti, i književnog života, ka raznolikostima estetskih procesa, eksperimentiranja i promena, i važnost socijalističke perspektive u tim procesima. Afirmacija modernih konceptacija književnosti. Veza s našom međuratnom i savremenom evropskom i svetskom literaturom.

Prodor pesničke avangarde i polifonija pesničkih glasova, subjektiviteta, individualnih filozofskih i estetičko-poetičkih stanovišta i stremljenja (Dušan Matić, Oskar Davičo, Marko Ristić, Oto Bihalji-Merin, Dušan Kostić, Mira Alečković, Slavko Vukosavljević, Slobodan Marković, Branko V. Radičević, Radomir Konstantinović, Stevan Raičković, Vasko Popa, Miodrag Pavlović, Branko Miljković, Božidar Timotijević, Branislav Petrović i dr.). Pojava književnih grupa i njihova konfrontacija pedesetih godina – između realističke i moderne orientacije – u listovima i časopisima ‘Mladost’, ‘Književne novine’, ‘Svedočanstva’, ‘Delo’ i ‘Savremenik’. Diferencijacija književne kritike tih godina i razvoj književne istorije, teorije i kritike poslednjih decenija, kao i likovne, muzičke; pojedini predstavnici: Zoran Mišić, Branislav Mihajlović, Zoran Gluščević, dr Miloš N. Đurić, Milan Kašanin, Pavle Stefanović, Mladen Leskovac, Miodrag Popović, Radomir Konstantinović, Dragan M. Jeremić, Radojica Tautović, Predrag Palavestra, Srba Ignjatović i neki drugi.

Dinamični rast i napredak romana (a i pripovetke i drame): analitički odnos prema književnoj građi, težnja za što potpunijom umetničkom

istinitošću, inovacije u metodu, formi, jeziku – poetski (lirska) roman, realistički, psihološki, politički, roman toka svesti, mitsko-simbolički, satirični, esejički – i druge osobenosti intelektualno-artističkog koncepta proze koju su dali Ivo Andrić, Mihajlo Lalić, Dobrica Čosić, Oskar Dživođa, Branko Ćopić, Antonije Isaković, Aleksandar Vučo, Erih Koš, Miloš Crnjanski, Meša Selimović, Miodrag Bulatović, Aleksandar Tišma, Bora Čosić, Boško Petrović, Borislav Pekić, Aleksandar Popović i dr.

Prenaglašavanje nekih stereotipnih, apstraktnih, formalno-stilskih elemenata i postupaka u prozi krajem pedesetih i šezdesetih godina i reakcija krajem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina u proznom delima koja se neposrednije bave različitim vidovima životnog realiteta i savremenosti (Dragoslav Mihailović, Živojin Pavlović, Moma Dimić, Vidosav Stevanović i dr.). Egzistencijalizam i strukturalizam kao komponente duhovnih interesovanja i filozofske-kritičke teorije krajem pedesetih i tokom šezdesetih godina. Otpor raznim oblicima estetizma i tradicionalizma – početkom sedamdesetih godina – i nova afirmacija marksističke misli.

Kao što kontinuitet dosadašnjeg perioda posleratne, odnosno savremene srpske književnosti ispunjavaju i određuju pojedine etape, faze (1945–1950, 1950–1955, 1955–1965), tako je i najnovija etapa (1966–1981) ispunjena izvesnim svojim sadržajima, tendencijama i protivurečnostima.

U poeziji, pored nejednake, plodne produkcije i velikog broja mlađih pesničkih imena, primetno je traganje za novim mogućnostima forme i jezika (konkretna, vizuelna, kompjuterska poezija, zatim asocijativna, poezija svakodnevnosti itd.), kao i formiranje pesničkih grupa i orientacija. Neosimbolizam, iz 1956. godine (pripadnici: Branko Miljković, Milovan Danojlić, Dragan Kolundžija i dr.), bio je sasvim kratkotrajna prethodnica, nakon čega je, 1959, odnosno, tačnije, 1968–69, usledio signalizam (Miroljub Todorović, Ljubiša Jocić i dr.), potom 1963. folklorna seoska pesnička 'naiva' (Srbovljub Mitić, Dobrica Erić, Milena Jovović i dr.), zatim Književna radio-nica 9, i, napisletku, 1979. godine, klokotrizam (Aleksandar Sekulić, Adam Puslojić, Miljurko Vukadinović i dr.).

Već spomenuta nastojanja proze ka neposrednom, dubljem osmatranju stvarnosti i savremenosti nastavljena su kasnije novim prodorima i rezultatima: u razgranjavanju proze, odnosno romana, ka obimnoj, višetomnoj romaneskoj kompozicionoj strukturi i epopeji (Mihajlo Lalić, Dobrica Čosić, Erih Koš, Borislav Pekić), u proznom prikazu savremenog urbanog doba, ali i prošlosti, istorije, u težnji za dokumentarnošću, za metodičnim korišćenjem i povezivanjem faktičnog, dokumentarnog materijala i fikcije (Borislav Pekić, Danilo Kiš, Mirko Kovač i dr.), u žanrovskoj a i (donekle) tematskoj raznovrsnosti koja obuhvata elemente modernog realizma, parodije i humora, apsurda, fenomenologije, fantastike, memoara, specifičnog jezičkog postupka i kombinovanja itd.

Vidni su dodiri i prožimanja narativne proze s drugim formama i medijumima – pozorišna adaptacija, filmski scenario, TV roman i TV serija (u

1980. to su bile pojedine realizacije Dragoslava Mihailovića, Svetе Lukića i dr.) – i mnoštvo ostalih aktuelnih, tekućih pokušaja, aspiracija i vrednosti, u difuznim kontrastima promenljivog, statičnog i polemičkog, neizdiferenciranog i produktivnog književnog života i stvaranja, – u Beogradu, Prištini i Novom Sadu, ali i u Kruševcu, Nišu, Kragujevcu i nekim drugim mestima.

Najnovije pojave, autori i dela u prozi, pesništvu, drami, eseju, književnom novinarstvu i publicistici, u književnoj istoriji, kritici i nauci o književnosti i njihovim susretima sa ostalim umetnostima i naučnim disciplinama: metodološka, lingvistička, filozofska, psihoanalitička istraživanja.“

(Februar 1981) M. I. B.

*

San i žed. Lome moje telo. Zelena *izmaglica*. Pena na jeziku. Vodiš. *Nemušti* razgovor. Sa stvarima. Noćne *himere* zaboravljaš. Otrovne zalogaje. *Reči*. I Heraklit je pio med. Sa mojih usana.

Petak, 31. decembar 1982.

Kraj jedne burne godine. Nadam se da će i sledeća biti i stvaralačka i polemička.

*

Iz Edmontona (Kanada) poziv na filmski festival gde je, pored ostalih kategorija, uključen i eksperimentalni film.

*

„Sovjetski kosmonauti Anatolij Berezevoj i Valentin Lebedev, koji se nalaze u sovjetskoj orbitalnoj stanici ‘Saljut-7’, postigli su novi rekord u dužini neprekidnog boravka čoveka u svemiru. Sovjetski radio je danas saopštio da se Berezevoj i Lebedev nalaze u svemiru već 185 dana, čime su premašili prethodni rekord u dužini boravka u svemiru koji su 1980. godine postavili sovjetski kosmonauti Leonid Popov i Valerij Rjumin.“

*

NIRO „Dečije novine“

Beogradsko čitalište

Pozivaju Vas na promociju knjige

„Vetar je stao ...“

Ljubavna poezija Li Čingđao

(Song dinastija)

Izbor, prevod sa klasičnog kineskog, prepev

Ljiljana Nikolić

*

Peter Meyer iz Švedske traži zanimljiv materijal za svoj „sexy, funny, spiritual, avant-garde radioprogram“:

NATTÖVNING (=Night exercise) is probably the only sexy, funny, spiritual, avant-garde radioprogram in the world (sponsored by the government). I am a crazy radioproducer for Sveriges Riksradio in Sweden, who managed somehow to get hold of one hour a month of broadcasting time on which I can do anything I want. I have therefore tried to make a series of experimental radioprograms in which I also try to broadcast things which normally are "unsendable".

If you have any fantastic tapes, send them to me.

What I want is EXPERIMENTS in the art of sound (not only rock'n roll).

Naturally, I will pay for any tape that is broadcast (100 - 3000 SW Crowns). Everyone submitting work will receive an empty tape back, or a cassette-copy of one Nattövning-show.

I am interested in all kinds of co-operation.

My address is: Peter R Meyer
Nattövning, RH 4C
Sveriges Riksradio
S-105 10 Stockholm, SWEDEN

Sincerely yours
Peter R Meyer

PLEASE SPREAD THE MESSAGE!

*

Pismo od S. V-a iz Titograda, koji mi šalje još i mali prikaz „Čorbe“ u „Pobjedi“.

*

Novi broj časopisa „Lotta poetica“ (5-6). Anna Guglielmi, Pierre Restany i Sarenco intervjuju Josepha Beuysa. U tekstu „For Art, Almost a

Novel“ Sarenco ispisuje svoju umetničku biografiju, G. Cavaglia prikazuje mađarsku avangardu i časopise „A Tett“ i „Ma“ itd.

*

Gino Gini šalje katalog sa još jedne izložbe „Mail-Art“ („The Mythical Image“) koja je ovog puta održana od 6. do 13. novembra u S. Vito dei Normanni.

Veliki broj učesnika, posebno iz Italije i SAD. Od Jugoslovena samo moja malenkost. Uvodni tekstovi u katalogu na italijanskom i engleskom: Franco Legrottaglie i Gino Gini.

*

„Totalitarni pokreti i sistemi svih vremena imaju potrebu za mržnjom, ne toliko protiv spoljnih neprijatelja i ugroženih, koliko protiv sopstvenog društva; ne toliko da bi održavali spremnost za borbu, koliko da bi one koje vaspitaju za mržnju i pozivaju na mržnju, unutrašnje opustošili, duhovno obezvladali, a samim tim i onesposobili za otpor. Neprestani, bezglasni, ali sasvim jasni poziv totalitarizma kaže: 'Vi ste savršeni, oni su potpuno truli. Već davno biste živeli u raju da na smetnji ne stoji zlo vaših neprijatelja'. Zadatak tog vaspitanja nije toliko da se izgradi solidarnost, koliko da u vaspitanicima stvori osećanje samo-zadovoljstva i da ih time učini moralno i intelektualno bespomoćнима. Samozadovoljstvo u mržnji treba da mi dâ osećanje da sam srećan posednik apsolutnih vrednosti. I ta mržnja na kraju kulminira u grotesknom samo-obožavanju, koje je, slično kao kod palih anđela, samo obrnuta strana očajanja.“

*

Plameno pismo. Zaumne rečenice. Vrti se *svemir*. U nama. Iskušavaš li moć pevanja. *Jezikom* u jeziku. Nepotkuljivi bezdan bića. Iz žarne *nesnice*. Na mom se dlanu. Kresnica rasprskava. *Iskre* trudne reči. Odjednom. *Probudene*.

1983

Sreda, 5. januar 1983.

Novogodišnja noć u krugu porodice. Priče i svađe s Viktorom, gledanje brojnih filmova na televiziji.

Vreme oblačno s vетrom i tmurno. Kiša i susnežica.

*

Iz Zagreba pesnik Ivan Jelinčić Merlin čestita novu 1983. Dosta neveshta i neukusna mejl-art pošiljka (ako tako smem da je nazovem) sa slikom autora i nekim nedotpavim „stavom prema poeziji“.

*

Na Kosančićevom vencu, pod ruševinama Narodne biblioteke, koja je stradala u nemačkom bombardovanju Beograda aprila 1941, tragajući za knjigama koje su eventualno preživele razaranje, pronađeni su ostaci monumentalne rimske palate iz 2. veka nove ere.

*

Čitam, s velikim uživanjem, Singerove priče (izdanje SKZ) i Klarkovu „Odiseju 2010“. Pokušaj da obnovim rad na polemičkom tekstu uperenom protiv tradicionalista i neotradicionalista, započet još februara prošle godine, ponovo propada. Pišu mi se pesme.

*

Često ustajete neraspoloženi bez obzira koliko ste i da li ste dobro spavalii. Mrzovljni ste, tromi i za svaku stvar koju radite potrebno vam je dvaput više vremena nego inače. Da bi se toga oslobodili, malo razmrđali i vratili u formu, pokušajte sa ovim vežbama, svakog jutra.

1. Ruke raširite i postavite u položaj kao krila aviona. Istovremeno kružno pokrećite obe ruke bar minut, prvo na jednu a zatim na drugu stranu.

2. Stanite pravo sa rukama priljubljenim uz telo. U tom stavu pomjerajte ramena unazad i vraćajte ih ponovo u prvobitni položaj.

3. Lezite tako što će vam gornji deo tela biti naslonjen na ruke. Naizmenično dižite jednu pa drugu ruku, ne savijajući ih pri tom u laktu.

Ove vežbe ponoviti više puta.

Petak, 7. januar 1983.

Viktor iz škole donosi svoj rad ocenjen od učitelja peticom i ponosno ga pokazuje.

PITANJA

1. Koja su vozila javnoga saobraćaja u našem mestu?
2. Zašto su ptice prijatelji šuma i voćaka?
3. Nabroj tri ptice grabljivice.
4. Koje ptice provode zimu kod nas?
5. Šta se proslavlja 22. decembra?
6. Zašto je 22. decembra zimska kratkodnevica?
7. Koji su zimski meseci?
8. Čime se odlikuje zima?
9. Koje osobine ima vazduh?
10. U koja se tri oblika može naći voda.
11. Kada se voda može nositi u vreći a da se ne prospe?
12. Kada vodenu paru nazivamo maglom, a kad oblakom?
13. Objasni kako voda kruži u prirodi?
14. Nabroj padavine.

RAD

1. Vozila javnog saobraćaja su: automobili, tranvaji, trolebusi, kamioni, autobusi, avioni, vozovi, čamci i brodovi i motori.
2. Ptice su prijatelji šuma i voćaka jer uništavaju štetne insekte i crve. Senica jede najviše insekata, pa smo joj zato zahvalni.
3. Tri ptice grabljivice su: orao, soko i jastreb.
4. Ptice koje provode zimu kod nas su: golub, vrabac, senica, orao, soko, kobac, jastreb itd. Senicu, goluba i vrabca treba hraniti i sagraditi im domove a ptice grabljivice će se zimi same hraniti.
5. 22. decembra se proslavlja Dan naše Armije.
6. 22. decembra počinje zima. Tad je zemlja najudaljenija od sunca. Zimska kratkodnevica je 22. decembra, dan traje 8 a noć 16 časova.
7. Zimski meseci su: decembar, januar i februar.
8. Zima se odlikuje: kratkim i hladnim danima, vetrovima, snegom i susnežicom, injem, oblačnim danima.
9. Vazduh ima osobine: da se širi, skuplja, hlađi, zagreva, i zauzima prostor, i bezbojan je i providan.
10. Voda se može naći u čvrstom stanju (led) gasovitom stanju (vodena para) i u tečnom stanju (voda).
11. Voda se u vreći može nositi u čvrstom stanju jer je tad zaledena i nemože se prosuti.
12. Vodenu paru nazivamo maglom kad se ona blizu zemlje zgusne a oblakom kad se ona gore zgusne.

13. Voda je u morima itd ta voda pod uticajem sunčeve toplove ona ispari i pretvori se u oblak iz oblaka pada kiša, sneg, i grad to se sliva opet u more.
14. Padavine su: kiša, sneg, grad, slana, rosa i inje.

Todorović Viktor

(5) J. Ž.

*

GRAD U EGIPTU * **JESENJA TRAVA** * JEDRENJAK SA TRI JARBOLA * **VRSTA PAPAGAJA** * KINESKI POLITIČAR * ZBIRKA GEOGRAFSKIH KARATA * DOSETKA * AUTOMOBILSKA OZNAKA ZA ČAČAK * PREDLOG * **PATKA** * STALNO BORAVIŠTE * **DRONJAK** * SLOVO LATINICE * ŽIVOTINJA S PAPCIMA * **BAŠTA** * PTICA PEVAČICA * **SUŽANJ** * GALAMA * **IME** OSNIVAČA NAUČNOG SOCIJALIZMA * SODA-VODA * PRILOG ZA VREME * ARTILJERIJSKO ORUĐE * **SPOKOJSTVO** * **KONJ** * LOGOR * **OSTRVO** NA JADRANU * **PROBA** * VELIKI SUD ZA TEČNOSTI * UPITNA ZAMENICA * **ODELO** * FRANCUSKI KNJIŽEVNIK * PRODAVAC VINA * **AVAR** * LIČNOST IZ DIZNIJEVIH STRIPOVA * **SKELA** * ČETINAR * JAPANSKI PASULJ * **NOKAUT** * MITOLOŠKA BOGINJA ZLA * AUTO-OZNAKA ZA MOSTAR * **PRTINA** * POKLON

*

„Kad se neki zavrtanj tako nezgodno polomi da mu glava otpadne, a od preostalog dela ne viri ništa, za što bi se mogla uhvatiti klešta, zaista je problem kako da se on izvadi.“

Stvar je znatno komplikovanija ako se radi o starom, zardalom zavrtaju. U tom slučaju dvanaest sati pre pokušaja odvrtanja u navoj preostalog dela zavrtinja treba nakapati ulje. Pokazalo se da je (dobar) rastvarač rde i popularna koka-kola, kojom treba zalivati zavrtanj nekoliko sati pre otvaranja.“

*

(san)

Silazim niz blagu padinu obavljen belom izmaglicom i odjednom nadem se u nekoj prizemnoj kući sa sobama-stanovima, sličnoj paviljonu u studentskom domu „Rifat Burdžević“ gde sam sa još tri cimera stanovao krajem pedesetih godina.

Zakucam na vrata jedne sobe, na samom kraju dugačkog hodnika, i udem.

U sobi prepunoj duvanskog dima za stolom sede čovek i žena, a u krevetu, kraj prozora, spava dvoje dece. Čovek omalen, drčan, upitno me zagleda kad udoh. U ustima mu ogromna lula. Sa uživanjem pućka i izbacuje velike kolutove dima. Prilazim mu i u njemu prepoznajem Miloša Crnjanskog. Blago i sa snebivanjem kažem mu kako ne bi trebalo da puši u sobi gde deca

spavaju. On besno skače sa stolice, vadi lulu iz usta, ispuhne mi dim pravo u lice i izlazi zalupivši vratima.

Pridem prozoru i otvorim ga kako bih provetrio prostoriju. Iza prozora, međutim, zid od crvenih cigala potpuno blokirao ulaz svetlosti i vazduha.

U tom trenutku u sobu ulazi pesnik Ljuba Simović i još sa vrata kaže:

– Šta si to uradio Crnjanskom? Besan je, viče, grdi, psuje.

– Ništa – odvratim – samo sam ga zamolio da ne puši zbog dece.

Ljuba baci pogled na usnulu decu, s razumevanjem klimnu glavom, a onda mi blago sa smeškom pripreti prstom i izade iz sobe.

Sreda, 12. januar 1983.

Dinkin rođendan, puni 34. godine. Uvek sam se nekako smušeno i nepriyatno osećao kod tih malih porodičnih praznika. Nemam smisla za te stvari, ne umem da se radujem. Da li je to posledica umetničkog egotizma? Moja žena je, svakako, zaslužila mnogo više od buketa cveća i knjige.

*

U Kulturnom centru danas se završava klokotristička manifestacija započeta 5. januara.

Iz kataloga:

„Klokotrizam je način. Mi smo deca crne rupe. Iz klokotrizma nema povratka. U klokotrizmu nema otpadaka. Klokotrizam može al ne mora. Ne računajte s našim bombama. Ostareh a ne poludeh.“

*

Poziv iz Grčke:

Good and evil, moral and immoral, beauty and ugliness,
the values in general, are historical phenomena.

For ages everything is connected with sexual life
has been a taboo.

Let us say that in a society the toes would be
a taboo; how would you create a "daring"
work?

Use any media in any size. Deadline will be at April 30, 1983.
All participations will be exhibited on June 1983.
The material received will not be returned.

Send to

P.O. Box 540
Kentr. Taxydronio - Thessaloniki
GREECE

*

Klaus Peter Denker čestita Novu godinu i pita šta je sa izborom vizuelne poezije koju sam pripremao za „Književnost“ i knjigom o signalizmu.

*

Iz Pariza revija „Krak“ s grafitima.

*

Pismo iz Seula:

Date : 13, December 1982

Dear Miroljub Todorovic

Thank you very much for your letter together with Mail Art. I have completely finished for the preparation of the Seoul International Mail Art Exhibition by your favorable assistance so far and supposed to be held at the Korea Art Center in Seoul during period from March 17 - March 23, '83.

Due to the too many artists joined in than I have expected, we had to move out to the large scale exhibition hall. Another words, over 900 works by 520 artists from 37 countries will be presented. Catalogues will be forwarded to you soon as they comes out.

I am a printmaker. I wish our exchange exhibition with you. Are you working for Drawing, Print or Mail Art, which one? I can arrange exhibition at a gallery or college gallery of our university. I will gladly help for your personal exhibition if you wish and send me your works together with necessary materials (Photo and Career) for the preparation of catalogue.

Also I hope, if possible, I can have my personal exhibition with my printing works at your country. Not only those personal exhibition but also wish to have other exchange exhibition and other informations that might be helpful mutual improvement and international cultural exchange.

I hope our continued correspondence each other and fruitful ties with us in the future. In closing, wish you a Merry X-mas and Happy New Year!

Yours faithfully,

Kum - Nam Baik

*

Razgovarao sa Slobodanom Mašićem. Zainteresovan je za izdavanje knjige „Poetika signalizma“ (izbor tekstova stranih teoretičara i kritičara o signalizmu). Jedino ga brine plasman.

*

(san)

Dobili smo stan. Manji je od ovog u kome sada živimo. Samo jedna soba sa malom kuhinjom. Između sobe i kuhinje je uski prolaz sa ovalnim zidovima i zemljanim podom. Taj pod me podseti na napuštene, sumorne i ružne seoske kuće u kojima sam sa majkom i sestrom stanovao za vreme i posle rata u mestima oko Velike Morave. U hladnoći i vlazi tih kuća, bez patosa i s krovovima koji su prokišnjavali, navukao sam još u ranoj mладости, hroničnu kostobolju.

Dinka, razočarana onim što smo dobili, kaže da će otići s detetom u Bosnu dok ja stan ne sredim.

Sasvim sam bespomoćan u novonastaloj situaciji.

Soba je krajnje zapuštena. Na prljavim zidovima ispisane su flomastерима razne poruke, uglavnom one koje od svojih prijatelja iz inostranstva, preko pošte, putem mejl-art mreže, već godinama dobijam. Tu je, na celom jednom zidu, i moja poruka s pečata – THINK ABOUT SIGNALISM.

Otkud sve to u stanu koji prvi put vidim, pitam se...

Sada sam u avionu. Na velikoj visini avion leti potpuno prazan. Iz jedne od kabina pojavljuje se Dinka obučena kao stjuardesa. Pitam je odmah gde je dete.

– Ne brini – odgovara – sve je u redu. Onda zavlaci ruku u jedan od džepova svoje uniforme, vadi smotuljak novčanica i daje mi.

– Uzmi ovo – kaže – i plati majstora da sredi stan...

Majstor je već u stanu. Okrečio je zidove. Sada radi nešto u onom uskom prolazu, tunelu između sobe i kuhinje. Preliva zemljani pod nekom gustom, lepljivom, crnom masom nalik katranu.

– Šta je to? – radoznao sam.

– Izolacija od vlage – odgovara.

– Pa kad ćemo moći da uđemo u sobu i unesemo stvari?

– Ovo se teško suši i stvrdnjava – kaže majstor, gledajući me sažaljivo. – Potrebno je da prođe najmanje godinu dana da može po njemu da se hoda.

Nedelja, 16. januar 1983.

Pre dva dana proklamovao sam krilaticu: „Ni dana bez pesme“, a već jučerašnji dan prođe čak i bez stiha; možda će i današnji.

Počeo sam s radom na knjizi pesama „Jupiterova crvena mrlja“ (ili možda samo „Jupiter“). Vizuelne pesme su gotove (bar za deo knjige), nastale

odavno, još pre više od deset godina: intervencije u tekstu objavljenom u „Politici“ pod naslovom „Vasionski hijeroglifi“, povodom lansiranja kosmičke letelice „Pionir“ prema Jupiteru. To je prvi ciklus i zvaće se „Vasionski hijeroglifi“. Pored vizuelnih, sadržaće i desetak kraćih verbalnih pesama. Drugi ciklus „Jupiterova crvena mrlja“ je možda ambiciozniji. Desetak dužih pesama (ili poema u toliko delova), ostvarenih u jeziku s metaforama, jarkim slikama, uz primeće egzaktnih astrofizičkih pojmove i reči. Veći deo vizuelnih pesama i za ovaj ciklus je odavno gotov i čini obrađene novinske tekstove o letu američke kosmičke sonde „Vojadžer“ prema Jupiteru i njegovim mesecima, kao izveštaje koje je ova letelica poslala o tim nebeskim telima. Knjigu bih predao „Prosveti“.

*

Po dogovoru sa Zakićem drugo izdanje „Gejaka“ kreće u štampu i trebalо bi da bude gotovo za mesec dana. Nisam više tako veliki optimist da ћu ovu knjigu uspeti brzo i lako da prodам kao što sam to mislio u početku.

*

Pročitao „Tren 2“, izvanredna knjiga, izuzetan pisac.

*

Guillermo Deisler, čestita Novu godinu i šalje nekoliko vizuelnih pesama.

*

HOLA! Deseo comunicarme contigo! Contestamè pronto, por favor...!

Wilmar Pereira
Lavalleja 814 (pasaje „A“)
Rivera
Uruguay

*

Časopis KALDRON (a journal of visual poetry and language art) u broju 15 (1982 fall equinox issue) objavljuje jednu moju vizuelnu pesmu. Časopis izlazi u Americi (Grover City).

*

Iz Holandije Ko De Jonge šalje list (katalog?) s materijalima mail-art izložbe koju je organizovao.

*

Snaga pesničke slike često je takva da nas može uputiti do samog izvora, do porekla bića.

Za Gastona Bašlara pesnička slika ozaruje svest posebnom svetlošću tako da je „potpuno uzaludno tražiti joj nesvesne prethodnike“. Kao direktni proizvod imaginacije, a ne sećanja, ona prethodi misli koristeći jedan mlađ, još nerazvijen jezik.

Subota, 22. januar 1983.

Knjiga „Jupiterova crvena mrlja“ dobila je nov (stari) naziv: „Zvezdalija“. Da li je to nastavak „Planete“ i „Putovanja u Zvezdaliju“? U svakom slučaju, ovih dana umesto bogate žetve, kako sam očekivao, prilično mršav bilans stihova. Ipak, neki od njih su, zaista, dobri, što je jedina uteha u ovoj jalovosti.

*

Poslao sam Žilijenu Blenu (Blaine) za „Doc(k)s“ vizuelnu poeziju (fotokopije) iz „Čorbe od mozga“.

*

Vus Kosmikus zvao iz Titograda, traži „Čorbu“ da o njoj piše za neki omladinski list.

*

Posle serije napada i skidanja sa repertoara „Golubnjače“ Jovana Radulovića (praktično njene zabrane), ovih dana u Novom Sadu izrečene su najoštire i najteže idejno-političke kvalifikacije ove drame o stradanju i stravičnom genocidu koji je doživeo srpski narod u monstruoznoj državi NDH.

Prema prekućerašnjoj „Politici“ na sednici Predsedništva Pokrajinske konferencije SSRN Vojvodine član predsedništva Stojan Zamurović „ponovio je ocenu da je 'Golubnjača' nacionalistička drama. Njena poruka je uprena protiv našeg samoupravnog društva jer nastoji da obezvredi njegove temeljne vrednosti, teško izvojevane tekovine i ideoološko-političku osnovu našeg razvoja. Sejući sa scene pogubno seme nacionalne i verske netrpeljivosti i razdora, izrugujući se plemenitoj i delotvornoj veri u bratstvo i jedinstvo, to delo mračnjački sugerije da su međusobno nacionalno sukobljavanje i istrebljivanje neizbežna sloboda naših naroda i narodnosti. Zato je po rečima Zamurovića skidanje 'Golubnjače' sa repertoara bilo 'legalan čin samozaštite ove sredine od nasrtaja nacionalizma'.“

*

„Parallelogramme“ ovog puta bez rubrike posvećene mejl-artu, uglavnom dominira video umetnost.

*

Sarenko šalje novi broj časopisa „Lotta Poetica“ (Agosto – Settembre 7–8, 1982). Od zanimljivijih tekstova: „An interview with Enrico Baj“, „The nuclear Movement: Its Origins and Its History“ (G. Anzani), „Mail-Art as Poetry Art“ (Sarenco), etc.

*

Post card Ryosuke Cohen iz Osake.

*

Originalna mail-art poruka od Hess-a iz Neuansbau-a (DDR).

*

Pismo Davida Huntera iz Njukasla (SAD), koji je negde nešto pročitao o Mail-Art Show i Signalističkom dokumentacionom centru.

*

Esther Olandriz iz Palma de Majorke šalje ručno izrađenu knjižicu (Artists Book), na čijoj je poslednjoj stranici zlepiljena jedna mala plastična kesica sa sivobelim prahom ostrvske zemlje.

*

Američki andergraund časopis „The Fault“.

*

Dve poštanske karte s najboljim željama u novoj godini od istočnog Nemca Rolfa Staeca.

*

„Idući od sina ocu, od biljke semenu, od zemlje sunčanom sistemu i do iza galaksija, idući od posledica uzroku, duh se nalazi pred problemom stvaranja. Kad se tu nađe, um se gubi u najvarljivijoj od svih igara ogledalima. Kako bismo mi, sićušne i prolazne čestice svemira u razvoju, mogli da razmišljamo o svemiru kao o predmetu izvan nas koji se dâ oblikovati? Kako primeniti uobičajene načine našeg mišljenja, određene vremenom i prostorom, izvan vremena i prostora? A ipak, želja da se sazna poreklo svemira, da se shvati naš dolazak na Zemlju, stalno nas muči. Udarajući u konačnu nemogućnost, um očajnički teži nepoznatom.“

(Pjer Mabij)

Četvrtak, 3. februar 1983.

Sedam lepih zimskih dana na Zlatiboru s Dinkom i Viktorom. Poneo sam da radim na poeziji, od toga, naravno, ništa – ni stiha. Deviza: ni dana bez pesme, ovde je doživela potpuni slom.

*

„Prvi šimpanzo koji je leteo u svemirskoj letelici uginuo je ovih dana u zoološkom vrtu u Severnoj Karolini u 26. godini života. Čuveni majmun Hem, prvi je među svojom sabraćom poleteo u svemir 31. januara 1961. godine kao prethodnik astronauta Alana Šeparda i uspešno obavio 'zadatke' koji su mu bili postavljeni tokom leta. Nakon trijumfalnog povratka šimpanzo je postao najpre stanovnik Nacionalnog zoološkog vrta u Vašingtonu a kasnije prešao u zoo-vrt u Severnoj Karolini.“

*

Pismo Klausu Grohu. Ponovo traži da mu pošaljem spisak njegovih dela koja se nalaze u Signalističkom dokumentacionom centru jer želi da kompletira svoju kolekciju „Klaus Groh“. Ovoga puta moram mu odgovoriti.

*

Tommy Mew ima izložbu „Mixed Media Works on Paper“ od 5–30. januara u Latitude 53 Gallery, Edmonton – Alberta – Canada.

*

University of the Pacific, Stockton, California, organizuje od 14. marta do 15. aprila 1983. Mail-Art izložbu „The Mystical The Humorous and in between“. Pozivaju me da pošaljem rade.

*

Emmet Walsh iz Gulfporta (Florida) šalje katalog izložbe „Postindustrialism“ na kojoj sam učestvovao. U katalogu puno reprodukovanih pečata.

*

U Narodnom muzeju u Beogradu otvorena je velika izložba posvećena zenitizmu. Na otvaranju, u utorak 1. februara, neviđena gužva. Jedan od „gužvanata“ kaže mi u poverenju: „Kad bi se sada ovde pojavio Micić, ovi bi ga najurili da im ne smeta“.

Sa balkona su bacani zenitistički plakati. Viktor je trčao kroz gužvu i pokupio ih čitavu gomilu:

U dnevnoj štampi, na televiziji, u „Književnim novinama“, na radioju, pa čak i u pozorištu – zenitizam. Da li je, konačno, vaskrsao balkanski barbarogenije?

Petak, 4. februar 1983.

Dogovor s urednicima „Prosvete“ da me čekaju dok napravim (zavrhim) „Zvezdaliju“. Formalno bi knjigu (nešto od rukopisa) trebalo predati krajem marta. Ova je zbirkica već danas dobila novi (treći) naziv, po ciklusu koji je još ranije napisan. Sada se zove „Hlebnikovljevo oko“.

*

Sreo Svetu Lukića, ljuti se što ga ne zovem i ne dođem kod njega. Posle smo se lepo ispričali šetajući Skadarskom prema Svetinom stanu.

*

Sloboda Pavićević javlja iz Kragujevca da se tekstovi o signalizmu već slažu i da će ići u broju 5–6 „Koraka“, izvinjava se što ih nije mogao nešto ranije objaviti, pošto je imao već neke spremljene tematske brojeve.

*

Dogovor sa Supekom (telefonom) oko signalističkog almanaha „Signal-10“. Odustao sam od ranije namere da se ova publikacija objavi u normalnoj štampi. Ne bismo mogli skupiti novac za štampanje koje je sve

skuplje. Najbolje je da svako svoje radove umnoži (fotokopija, sito, ofset, itd.) u 200 primeraka pa da ih onda samo ukoričimo u knjigu. Korice bismo zajednički platili. Radovi bi se slali Supeku koji bi obavio tehnički deo posla.

*

Razgovor s J. V. C. Kaže da radi na novim signalističkim stvarima upotrebljavajući muzičke elemente i simbole. Ohrabrio sam je u tome naglašavajući da je to nešto što do sada nije rađeno u signalizmu. Želi da učestvuje u Almanahu.

*

Sretnem pesnika S. R-a u ulici M. Tita kod Londona i apoteke „1. maj“. Žali mi se, ne može da nađe neke lekove za smanjenje pritiska. Onako štrkljast i mršav, s pognutim ramenima i s neprovidno zamućenim očima učinio mi se, nekako, poražen, izgubljen.

*

„Čovekovo telo ima trosmislen položaj u ličnom prostoru, budući da su svi ostali objekti spoljašnji za sve ljude. Obično prepostavljamo da je telo drugog mogućno s njim deliti u izvesnom pogledu, javni prizor za sve osim za njega (pošto je on objekat izvan svih ostalih), i, treće, privatna osoba za sebe.“

(Ronald Dejvid Leing)

*

„Čovek nije ništa drugo nego ono što on napravi od sebe.“

(Sartr)

*

„Vera u telo ima mnogo više osnova negoli vera u duh.“

(Niče)

Ponedeljak, 7. februar 1983.

Bio kod V. porodično. Sparušio se, više od mesec dana muče ga jaki bolovi u desnom ramenu. Danova nije mogao da spava. Atmosfera natmurenata diktirana bolesnim „genijem“, neurotična. Malo ga je raskravio Viktor svojim brbljarijama. Na kraju je V. pred svima nama izveo Reganove vežbe za jačanje vratnih i leđnih mišića. U njegovoj izvedbi, s grčevima, keženjima, naprezanjima, ova predstava, mada je trebalo da bude mrtvo ozbiljna i poučiteljna, bila je spektakularna i veoma smešna.

Kada smo krenuli, dobili smo knjige: ja „Tesnu šumu“, Dinka „Hulu“ a Viktor ni manje ni više nego „Osamljenosti“ Vasilija Rozanova s V-ovim govorom pod naslovom „Osamljenosti, pesme duše“.

*

Pismo Klausu Grohu:

7. 2. 1983.

Beograd

Dragi Klaus,

hvala ti na pismu, izvini što ti se ranije nisam javio. Prezauzet sam svakodnevnim poslovima, borbom za goli život u ovim teškim vremenima.

Ja imam dosta tvojih radova u SDC-u, ali sav materijal je nesređen, mnoge stvari bih tek posle velikog napora i traganja mogao pronaći. Zato šaljem ovu listu tvojih dela koja je, svakako, nepotpuna.

Divim se tvom kontinuiranom radu. Pišem o tebi u svojim dnevnicima za koje se nadam da će nekad biti objavljeni.

Best wishes and loves,

Yours Miroljub

KLAUS GROH IN SDC

- TRY TRY (object with rubber stamps), wood.
 - BEACH - SITUATIONS made in Spain by Klaus Groh, only one exemplar original book – special editions: July 1973. Formentera/Spain.
 - TRY! (book).
 - 10 ARTIST'S ENVELOPES COLLECTED FOR SIGNAL by Klaus Groh No. 48 1972.
 - NOTES BY KLAUS GROH 3/10 (Book) with „Art meadow nr. I by Klaus Groh for Miroljub).
 - TRY (work on paper) 19. II 1975.
 - START ART FINALLY NOW (work on paper) 1976.
 - ORIGINAL WISHES TO MIROLJUB FROM KLAUS 1/1 (work on paper).
 - 10 ARTISTS' ENVELOPES COLLECTED FOR MIROLJUB TODOROVIĆ AGAIN by Klaus Groh '73.
 - BOOK – original object number: look by K. Groh.
 - CONCEPT – BOOK, BUNDESREPUBLIK DEUTCHLAND, MANIPULATION 1/1 K. Groh '72 (This idea-book is for Miroljub from Klaus).
 - RELATIVITIES HORIZONT 2 mai 1973. (Relativities „Horizont“ for Miroljub from Klaus), Book.
 - AGAIN & AGAIN for Miroljub 1973. (book)
 - MAIL-ART IS NOT JAIL-ART (work on paper) 1979.
 - ARTISTS' POSTAGE STAMPS (original, 1979) published in Delo 1980.
- U svom pismu Klaus mi je poslao i jednu praznu sveščicu (booklet) da je obradim pečatima (rubber stamps) i da je pošaljem za njegov projekat „ARTISTS' SELF MADE BOOKLETS“.

Sveščicu sam detaljno obradio svojim pečatima i markama i šaljem je Klausu kao Signalist book THINK ABOUT SIGNALISM. Na kraju ova signalistička knjižica mi se toliko dopala da se jedva rastajem od nje. Možda bi je trebalo fotokopirati kako bi na neki način ostala u mojoj dokumentaciji.

*

Zvao Milivoje, traži da odgovorim na neka pitanja koja mi je dao. Razgovor bi objavio u novom nedeljniku (ili podlistku) koji pokreće „Borba“. Moli me da pogledam „Zum reporter“ u kome ima intervju s nekim pravnikom o terorizmu.

*

„U okviru velike izložbe o zenitizmu koja se održava u Narodnom muzeju u Beogradu, večeras je u atrijumu ovog zdanja premijera dramskog kolaža 'Barbarogenije'. Ovu predstavu Beogradskog dramskog pozorišta pripremio je i režirao mladi Nenad Ilić (rođen 1957).

Ilić je koristio tekstove Ljubomira Micića, Branka V. Poljanskog, Marijana Mikca, Vilka Gecana, Ivana Gola, Boška Tokina, Kazimira Maljevića, Paola Bucija, Riste Ratkovića, Vladimira Majakovskog, Džima Morisona i tekstove objavljene u 'Politici', 'Jutarnjem listu' i 'NIN-u'.

U predstavi su se posebno bavili sudbinom samog osnivača zenitizma, Ljubomira Micića.

– I glumcima i meni, – kaže reditelj Ilić – činilo se da pogotovo na osnovu posleratne sudbine ovog čoveka izuzetne energije, velike kulture i čudnog senzibiliteta, možemo da zaključimo neke interesantne stvari, ne samo o odnosu društva prema novim idejama, već i o krajnjem dometu tih ideja... Konačna vizija scenarija nastala je tek pred samu premijeru, jer smo se u naporu da dopremo do korena zabluda zenitističkih ideja, bavili određenom vrstom konstrukcije i neuobičajenim načinom pretvaranja nedramskog teksta u dramski. [...]

Predstava 'Barbarogenije' igraće se u Narodnom muzeju svakog četvrtka dok traje izložba koja se zatvara 15. marta.“

(„Politika“ 3. 2. 1983)

*

„Prema zvaničnom zapisniku gradskog SUP-a 12. januara u svojoj kući u ulici Cvetanova čuprija u Velikom Mokrom Lugu, pronađen je mrtav M. S. rođen 1923. godine.“

Uz ovu šturu vest idu i svedočenja njegovih komšija koji su pronašli leš.

– Poslednji put video sam ga živog nekoliko dana posle Nove godine. Nije ga bilo, pa sam pomislio da onako oronuo nije od nečega oboleo – prisjeća se B. T, prvi komšija.

– 12. januara oko podneva svratio sam do njegove kuće i provirio kroz prozor. On je ležao na krevetu, vunene čarape bile su mu progrizene, a prsti na nogama oglodani. Odmah sam otišao po komšiju M. M-a, a odatle u stanicu saobraćajne milicije na Niškom autoputu. Milicioner je došao, otvorio vrata i ušao u kuću. Kad je izašao bio je bled i samo je rekao: 'Užas'. Pacovi su leš sasvim izgrizli. Posle su došli ljudi iz Instituta za sudsку medicinu i odneli leš. Pokojnika smo sahranili 13. januara na obližnjem groblju.

Nesrećni starac živeo je sam u maloj dvosobnoj kućici, oronuloj i razgrađenog dvorišta. Đubre je svuda okolo po zapuštenim livadama. Gomile otpadaka i odbačene olupine automobila. Kamioni Gradske čistoće, po rečima stanovnika, ovde ne zalaze. Nema ni kanalizacije.

– Pacovi divljaju – kaže komšija B. T. – Veliki su kao mačke. Ne vredi ih trovati. Više i ne pokušavamo.“

(„Politika“ 3.2.1983)

*

Iranska štampa, radio i televizija, stalno izveštavaju o spremnosti „islamskih boraca“ da zadaju „odlučujući udarac Iraku“.

Saznaje se da na frontu i dalje postoje specijalne jedinice spremne da „samožrtvovanjem“ raščišćavaju teren u trenutku ofanzive. One su sastavljene od dobrovoljaca, većinom mlađih ljudi koji su spremni da gaze po minskim poljima verujući da će samožrtvovanjem postati „izabranici Alaha“.

*

„Sve što vidimo samo je užasan smrad! Sve je samo trulež, đubre na dnu jedne vreće! (...)

Usred ovolikog mraka, usred ovog đubreta, ove bujice kojom kulja materija, (...) ja ne nazirem ništa što bi zasluživalo poštovanje ili našu najmanju ljubav.“

(Marko Aurelije)

*

U Beogradu posle dugog iščekivanja pada sneg i duva ledena košava.

*

Vodeći američki naučnici pozdravili su uspeh fizičara Evropskog centra za nuklearna istraživanja (CERN) u Švajcarskoj koji su detektovali osnovnu subatomsku česticu (vikon) i označili ga kao epohalan pronađenak. Za ovu česticu se veruje da je jedna od četiri od kojih potiču sve aktivne snage u univerzumu.

*

Kulturni centar Beograda organizovao bi krajem godine (u decembru) jedan simpozijum o signalizmu. Predloženo mi je da napravim teze (pitanja) o kojima bi se raspravljalo, pozivno pismo i listu eventualnih učesnika. Referati sa simpozijuma bili bi objavljeni u „Književnosti“ ili nekom drugom časopisu. Uz ovaj simpozijum koji bi trajao dva-tri dana organizovali bismo i izložbu. Ideja je izvanredna samo što bi neke stvari trebalo odmah realizovati (teze, pismo), a mene čekaju nenapisane pesme za „Hlebnikovljevo oko“.

Lista s učesnicima koji mi u ovom trenutku padaju napamet: Sveti Lukić, Miloš Bandić, Predrag Palavestra, Julijan Kornhauzer, Gojko Tešić,

Zoran Gluščević, Radojica Tautović, Ostoja Kisić, Denis Poniž, Veselin Ilić, Radoslav Đokić, Mila Kostić, Živan S. Živković, Vida Golubović, Miloslav Šutić, Aleksandar Petrov, Sava Penčić, Dragoljub Jeknić, Zoran Markuš, Bogdan A. Popović, Taras Kermauner, Velimir Visković, Jovanka Vukanović, Aleksandar Flaker, Slavko Timotijević, Vuk Milatović, Vladimir Rozić, Irina Subotić.

*

„Postojanju utisnuti pečat bića – to je *najviši stupanj volje za moć*.“

„Život se zasniva na pretpostavci vere u trajnost i pravilno vraćanje stvari; što je život moćniji, utoliko mora biti obimniji svet koji treba odgovornuti i od kojih, tako reći, stvaramo postojeći svet.“

(Niče)

*

BUGARSKI GULAŠ

Pirjaniti tri do četiri glavice crnog luka sitno isečene. Pola kilograma junećeg ili goveđeg mesa iseći na komade i dodati luku. Posoliti. Posuti vegerom. Dodati paradajz pire, dve paprike (zamrznute) sitno isečene i jednu ljutu papričicu. Naliti vodom da ogrezne. Kuvati na tihoj vatri. Posebno skuvati 250 g belog pasulja, kada je omekšao dodati gulaš. Kuvati još pet minuta. Posuti seckanim peršunom. Jelo treba da bude čorbasto.

Utorak, 8. februar 1983.

U Udruženju su me još 16. oktobra prošle godine izabrali za člana Komisije za statutarna pitanja. Tek sada me o tome obaveštavaju i pozivaju da prisustvujem sastanku na kome će se Komisija konstituisati i „dogovoriti o metodologiji rada i planu aktivnosti u narednom periodu“. Nisam otišao na sastanak.

*

Iranci su krenuli u novu ofanzivu sa preko pola miliona boraca. Ofanziva je nazvana „Svitanje“.

*

U Londonu, Skotland jard je poveo rat protiv pornografije. Za tri dana racije skupljeno je porno literature, video kaseta i filmova u vrednosti od 7,5 miliona dolara.

*

Muzej savremene umetnosti poziva na otvaranje izložbe „Refleksija i realnost“ u četvrtak u 18 h. Izlažu mlađi holandski umetnici.

*

NEW VISTA GALLERY iz grada Vista (Kalifornija), poziva me da učestvujem na izložbi EROTIC ART EXHIBIT (International mail-art) a celebration of Eros sensuality, sex fantasy and reality. Poslednji rok za slanje radova 20. februar.

*

Adolf Hitler ostaje i dalje neprikosnoveno na prvom mestu najomraženijih ličnosti na tradicionalnoj godišnjoj izložbi voštanih figura „Madam Tiso“. Na drugom mestu našla se Margaret Tačer, a za njom američki predsednik Regan, Drakula i „Jorkširski ubica“.

*

U galeriji „Sincron“ (Breša) 12. februara otvara se izložba Leonarda Mossa „Disegni, rayographs“.

*

U Beogradu uveliko traje FEST na koji već godinama ne idem.

*

„Rekoh zbogom svetu! – Jer život nema druge vrednosti osim kao sirovina za livnicu pesnika – eksperimentatora“.

„Sila stvaranja zakonâ samo je u pesniku“.

„Po volji pesnika sve se može pretvoriti u sve“.

(Vinaver)

Sreda, 9. februar 1983.

Ponovo toplo s kišom.

*

Irački general Al Fahri izjavio da je u borbama koje su počele ubijeno 15.000 Iranaca.

*

J. Bilić o mišljenjima da se u Jugoslaviji formira linija Zagreb – Novi Sad – Priština – Sarajevo protiv Srbije, o tome da se ne priznaje crnogorska i muslimanska nacija, o stavovima Nikole Miloševića o nacionalizmu u „reakcionarnoj drami“ ‘Golubnjača’, o „neodgovornosti onih koji su objavili Čosićevu knjigu“, o tome „šta je to sloboda i šta demokratija, šta je sloboda stvaralaštva“, etc, etc.

*

Iz Meksika mali mejl-art bilten „Colectivo-3“ s prvim internacionalnim mejl-art manifestom.

I INTERNATIONAL MAIL ART MANIFESTO

1962/1982: NEW YORK - PARMA

1) INTERNACIONAL MAIL ART MANIFESTO FOR THE 20th ANNIVERSARY OF "THE NEW YORK CORRESPONDENCE SCHOOL OF ART" FUNDED BY THE AMERICAN ARTIST RAY JOHNSON.

MAILARTISTS FROM ALL OVER THE WORLD: MAIL ART IS TWENTY YEARS OLD. IN 1962 RAY JOHNSON HAD THE IDEA TO FOUND "THE NEW YORK CORRESPONDENCE SCHOOL OF ART" - IT WAS A SCHOOL, AS THOMAS ALBRIGHT SAYS IN THE REVIEW "ROLLING STONE" (APRIL 1972) "FORMED ONLY BY ITS LEADER, RAY JOHNSON HIMSELF, AND BY A STATUTE... REALLY HUNDREDS OF ARTISTS, CORRESPONDENTS, CRITICS RECEIVED MAIL FROM JOHNSON OR KEEP IN TOUCH WITH HIM..."

NOWDAYS, FIRST OF ALL, WE HAVE TO DO HOMAGE TO RAY JOHNSON AND HIS "CORRESPONDENCE SCHOOL OF ART", BUT, AT SAME TIME, DECLARE THE BASIC STATEMENTS WHICH MAKE MAIL ART DIFFERENT FROM THE PAST, PRESENT, ARTISTIC TRENDS:

1) Mail art is a way of communication, it means conveying information to one or more persons, addressing both the "private" and the "social". Mail art was born to oppose the boring art schools set up by art merchants, gallerists, critics which have always mortified, and are mortifying, repressing, limiting the artist search only to the economic side. Mail art has been developing and changing itself, this is attained by the work and the cooperation from thousands of "rebel" artists who have made mail art, a new artistic, cultural, social world.

2) Method used by mail art which is its language, tool looks like a daily blitz: it has to hit (by the mail rocket and its head full of "fantasy") stupidity, hypocrisy, heresy, idealism, ideology, anarchy, morals, fatherland, religion, politics, cultural market. All that is done manipulating the materials produced by the technological empire, included its hidden languages, totem and taboo.

3) Mail art makes use of collage, photostat, seals, stamps, personal stamps, visual works on the envelopes, manual writing, typewriter, mimeographing machine, stationery articles, adhesive products & so one...

4) Mail art spreads out through the international mail its medium which is employed as resonance box, with its crises,

troubles and precariousness.

5) Mail art aims at the construction (already reached) of an international artistic circuit which runs parallel to the official one. Mail art has already got its own "place" where it's possible discovering its cultural, social aspects. Sometimes it can happen that mail art exceeds the limits, but it's only a strategic necessity.

Mail art seriously gives a useful, fanciful help to the historical process towards a better quality of life.

6) Mail art's language is a multicultural cocktail able to live and understand all that is going. Not to forget the language of visual, phonetic poets who often work with mailartists.

7) Mail art is an international strong circuit, as already said, formed by an exciting cooperation, against the idea of "market". The main supports of mail art are hundreds of private archives throughout the world, strictly connected as they collect, assemble, keep, file, study, analyse every mail art work. These essential archives spreads again mail art works, with mail art shows, editions, reviews, performances, and mail dispatches.

8) Mail art, today, is a great, surprising phenomenon, not yet used up, directly linked to social, political elements, in spite of poor attempts to ignore it, (at least, in Europe) or to oppose it, even with prison and torture when dictatorship is governing.

9) The future of mail art: the progress of space technology and orbiting thousands artificial satellites will certainly change mail art both as a medium (address, exchange, working) and as a language (reproduction of the original works through video terminals and computer).

Argentina: OPACIELA GUTIERREZ MARX; Bulgaria: GUILLERMO DEISLER; Canada: ANNA BANANA; Francia: DANIEL DALICAND; Alemania: KLAUS ROH; Inglaterra: ROBIN CROZIER, MICHAEL SCOTT; Italia: VITTORIO BARONI, ALFREDO CASALI, G. ACHILLE CAVELLINI, GIOVANNI FONTANA, MIND LUSIGNOLI, EUGENIO MICCIOLI, ENZO MINARELLI, ROMANIA PEI, LAMBERTO PIGNOTTI, MICHAELA VERSARI; Holanda: ULISES CARRION; Suecia: VANNA SALATI; E.U.A.: CARLO PITTORE, BUSTER CLEVELAND, BILL GAGLIONE, JUDITH HOFFBERG, TOMMY NEW.

PARMA, Giugno 1982

„Colectivo-3“ pokreće Mail-Art: debate/inquest

- Why and where to?

- Change in human communications; between art and society?

Redakcija moli mejl-artiste da joj pošalju svoje odgovore i mišljenja povodom ovih pitanja.

*

Kineski naučnici proučavaju neobičnu životinju koju je jedan seljak pronašao u centralnoj Kini. Životinja ima glavu vola, rep i noge koze, ženškog je pola i teška je oko 300 kg. Bambus joj je glavna hrana. Uhvaćena je u provinciji Hubej gde živi planinsko biće slično „snežnom čoveku“ sa Himalaja.

*

Sovjetski savez namerava da lansira kosmički brod u cilju osmatranja Halejeve komete koja će, kako se procenjuje, biti vidljiva sa Zemlje 1986. godine. Na ovom projektu sa sovjetskim naučnicima radiće i stručnjaci iz Zapadne Nemačke, Austrije i Francuske.

Bio ponovo do Narodnog muzeja da obiđem izložbu „Zenitizam i avangarda dvadesetih godina“ pošto na otvaranju, što zbog Viktora, što zbog gužve, nisam mogao mnogo da vidim.

Izložba ne impresionira, deluje nekako kolekcionarski, ili je možda tako načinjena. Dokumentacije nema mnogo ili se bar na ovoj izložbi ne primećuje, nije u prvom planu. Od izloženih umetnika (ako se izuzmu stranci: Kandinski, Arhipenko, Šagal), najjači utisak na mene ostavili su radovi Joa Kleka.

Katalog urađen znalački, zapravo impresivan. Pored iscrpne hronologije zenitizma objavljeni su i delovi studija Vide Golubović „Eksperiment Zenita“ i Irine Subotić „Zenit i avangarda dvadesetih godina“. Svi su tekstovi na srpskom i engleskom.

Odem na ovo književno veče po pravoj februarskoj kiši. Crteži i slike Poljanskog na jednom višem amaterskom nivou. Po Denegriju, sada je i pravi trenutak njihovog prezentonovanja, jer je avangarda zašla a pojavila se post-avangarda ili trans-avangarda koja upravo na ovakav način tretira osnovne probleme slikarstva. Na večeri dosta posetilaca, ali gotovo nikog iz književne branše. Tu su slikari i neki starci i starice koji se još uvek sećaju braće Micić, možda po „zlu“, pa su došli da vide šta sve ova gužva oko tih, kako su ih nekada nazivali „ludaka na slobodi“, znači. Gojko Šantić je dobro čitao pesme i manifeste. Vida Golubović, koju prvi put vidim, mada smo se dopisivali, pomalo uplašena i smušena. Irina kao i uvek sigurna i superiorna u okviru onoga što ume i zna, Ješa je bio elokventan i veoma je lepo analizirao Poljanskog kao slikara.

*

Mejl-art poruka od Rehfeldtovih iz Istočnog Berlina:

Četvrtak, 10. februar 1983.

Na Iransko-Iračkom frontu masovno se gine.

*

Barni Klark, prvi čovek sa veštačkim srcem ugrađenim na neodređeno vreme, prema saopštenju lekara medicinskog centra Univerziteta Juta, oseća se „bolje nego ikada od dana kada mu je ugrađeno mehaničko srce“, 2. decembra prošle godine. Klark je pre nekoliko dana započeo sistematske vežbe mišića ruku i nogu koje su, kao i povremene šetnje uz pomoć oslonca, deo programa čiji je cilj jačanje njegovog organizma i povećanje kapaciteta pluća.

*

Mejl-art projekat iz Danske:

I invite You to give Your contribution (drawing – foto – text – collage, etc.) ... Theme: **Charlie Parker**... Deadline : April 83...

Poul Esting, Hasserisvej 123, 9000 Aalborg, Denmark

*

Bio do Vlade Jankovića („Prosvetina enciklopedija“). Dobio sam zadatak da za novo izdanje Enciklopedije obradim sledeće jedinice: konkretna poezija, konceptualna umetnost, letrizam, mejl-art i Branko V. Poljanski. Samoinicijativno ću dodati vizuelnu poeziju, a možda još nešto (spacijalizam Pjera Garnijea, ili slično).

Subota, 12. februar 1983.

Rad na zbirci „Hlebnjikovljevo oko“ dobio je iznenadne impulse. Za ova dva tri dana napisano je više pesama nego za prethodnih dvadeset i nešto.

Počeo sam ponovo da proučavam delo Hlebnjikova. Za nove pesme, čak inspirisan njime (na svoj način, naravno), unosim i pojedine delove i sintagme iz njegove poezije u svoju. Naslov (privremen ili stalni?), poslednje pesme (poeme) je „Zangezi“ po istoimenoj, čuvenoj Hlebnjikovljevoj poemi o „Zvezdanom jeziku“. Ritam za ovu pesmu (poemu) došao je sasvim spontano. Razlikuje se od ritma iz prethodnih pesama „Hlebnikovljevog oka“. U početku sam mislio da se radi isključivo o ritmu pesama iz ciklusa „Drveće možda zvoni“ („Kiberno“), ili „Ali ovo je čovek“ („Insekt na slepoočnici“). Ima i toga, ali su ove pesme, ipak, nešto bliže čvrstom i zvonkom ritmu „Balade o zvezdarevoj smrti“.

*

Piet Franzen iz Harlema (Holandija) poziva me da učestvujem u njegovom mejl-art projektu s temom „What are you going to do on 1 may 1983“. Radovi će biti izloženi u „Art Foundation“ u Harlemu, katalog sledi.

*

Od ARTFOOT-a, Peralta, Berk. Kalifornija, jedna karta s temom „Answer“. Karta je podeljena na četiri dela u koje treba upisati, ili nalepiti, svoj *verbal or visual answer* i s uredno ispisanim adresom vratiti je pošiljaocu. On će od odgovora napraviti knjigu i poslati je učesnicima. Poslednji rok je 15. mart 1983. ARTFOOT je uputio samo pedeset ovakvih *blank post cards* odabranom krugu umetnika.

*

„Poslanici Evropskog parlamenta odbacili su predlog rezolucije o zabrani prodaje francuske gušće paštete zbog navodno nehumanog, prisilnog, mehaničkog kljukanja gusaka, čija se džigerica koristi za spravljanje ovog gastronomskog specijaliteta. Poslanici su, posle duže debate, usvojili predlog francuske rezolucije u kojem se navodi „da su guske neobično srećne što ih prisilno kljukaju i da zbog različitih kultura i tradicija zemalja članica Evropske desetorice nema razloga za ograničavanje prakse mehaničkog hranjenja gusaka.“

*

U Tihom oceanu kraj ostrva Galapagos na dubini od 3.000 metara pronađen je „svemirski“ crv. Na ovoj dubini nema života jer sunčevi zraci tu ne prodiru.

Uslove života ovom crvu obezbeđuju podmorski vulkani, to jest, hemijski elementi koji se nalaze u lavi ovih vulkana, a i sama temperatura okolne vode.

Novu vrstu crva koja živi na ovoj dubini, otkrili su naučnici sa batiskafom „Alvin“, koji ispituju floru i faunu u okolini ostrva Galapagos.

Kako je već poznato, i sama ostrva Galapagos su vulkanskog porekla.

Činjenica da je život, eto, mogućan i bez uticaja Sunca, pruža nove „adute“ pobornicima vanzemaljskog života.

Iz izveštaja Odbora za zaštitu umetničke slobode objavljenom u „Književnim novinama“ od 10. februara:

„U poslednje vreme naše društvo vodi goleme rasprave o pitanjima slobode stvaralaštva što smatramo značajnim i podsticajnim. Takvi se razgovori ne vode u društvima za koje je sloboda mislena imenica, pa se nadamo da će oni doprineti poboljšanju opšte duhovne klime u nas.

Međutim, izvesni forumi i manje ili više ovlašteni pojedinci potpuno zanemaruju pozitivne aspekte ovakvog duhovnog trenutka i gotovo svakodnevno zloupotrebljavaju svoj položaj na lestvici vlasti da bi se obraćunali sa onim intelektualcima koje ne žele da vide u javnom životu. Takvi ljudi nedemokratski, neargumentovano, nasilnički, krajnje pojednostavljeno i često primitivno ocenjuju i kompromituju neke od naših najistaknutijih pisaca i intelektualaca, osporavajući im osnovno pravo na sopstveni stav, izraz i razvoj. Na primer: Dobrici Čosiću se uzima za zlo i osuđuje se u javnosti zbog toga što je u svoju eseističko-memoarsku knjigu uneo tekst koji je njegov život izmenio iz korena, koji je svojevremeno osuđen od CK SKS ali čije teze savremenim događajima pre potvrđuju no osporavaju; Antoniju Isakoviću pripisuje se 'antikomunizam', dakle subverzivana delatnost zbog romana *Tren 2* koji je široko prihvaćen od kritike i publike; samim tim, kao 'antikomunistički' ocenjeni su i žiri NIN-a i sam NIN; dakle, klevete su upućene i stampi i izdavačkim savetima koji ovakve knjige podržavaju i štampaju, iako u njima rade kompetentne i ovlaštene osobe za procenjivanje kako književnih tako i idejnih vrednosti dela; kada je, pak, čuvena *Golubnjača* u pitanju, kritike i surove političke packe dele se svima kojima se predstava dopala: umetničkim savetima, dramskim kritičarima, političkim radnicima, žirijima, stampi, radiju i televiziji; osuđena je emisija *Kino-oko* u kojoj su posebno diskvalifikovana mišljenja takvih kulturnih poslenika i intelektualaca kakvi su Muharem Pervić i Jovan Ćirilov. Kroz sve to protura se ideja o deljivosti slobode stvaralaštva po opštinskim atarima kao da živimo na različitim planetama a ne u istoj zemlji. Tu su i slučajevi Draškovićevog *Noža*, istrage nad pesnikom Milanom Milišićem, učutkivanje profesora Nikole Miloševića u zagrebačkom OKU, itd. O svim ovim autarima neprekidno se proturaju optužbe da se radi o 'neprijateljima' zemlje.

Odlučno protestujemo protiv takvog stava, tona i rečnika kada su u pitanju stvaraoci koji sav svoj duhovni život ulažu za dobrobit ove zemlje i duhovni prosperitet ove kulture. Posebno apelujemo da se ova kampanja prekine u trenutku kada se tako panično traže krivci za tešku ekonomsku i političku situaciju, jer se među piscima ti krivci ne nalaze, iako vrlo dobro znamo da je među njima najlakše tražiti žrtvene jarce. [...]

Već pomenuti forumi i pojedinci u svoju imaginarnu neprijateljsku aliansu uvršćuju i naš Odbor za odbranu umetničke slobode. Za njega su date, u roku od dva meseca, kvalifikacije u već klasičnom rasponu od dogmatizma do liberalizma, od nacionalizma do strane emigracije, od ultralevice

do ultradesnice, i tako dalje, i tome slično, kako kome padne napamet, ako je već ima. Odlučno demantujemo sva ova mišljenja kao lažna i zlonamer- na, sračunata da našu delatnost prikaže kao protivnarodnu i antisamou- pravnu. Naš Odbor je baš samoupravno i legalno izabran od beogradskih pisaca u Udruženju književnika 19. 5. 1982. na Skupštini Beogradske sek- cije i ovlašteni smo da u vremenskom periodu naznačenom u pravilniku obavljamo dužnosti koje su nam poverene. Naš Odbor se u svemu pridržava Pravilnika i Statuta UKS, redovno obaveštava o stavovima Sekretarijata Beogradske sekcije i do sada smo imali jednodušnu podršku naših kolega.

Veoma je zanimljivo da nikada nisu upućivane kritike na naša saop- štenja i stavove objavljene u štampi, već uvek samo u jednoj jedinoj činjenici: činjenici da postojimo. Zahtevamo da se naša delatnost procenjuje kroz naše stavove, kao što se delatnost stvaralaca procenjuje po njihovom radu, duhovnom dometu i društvenom doprinosu. Nas pisce niko ne treba da uči patriotizmu jer je on u samoj suštini naše umetnosti.

Sva aktivnost ovog Odbora bila je u pokušaju da se kroz dijalog skrene pažnja javnosti da nisu uvek svi spremni da brane osnovne vrednosti našeg društva i naše civilizacije, iz jednostavnog razloga što ih ne razumeju ili ne cene. Ipak, drago nam je što smo se u kratkom vremenu uverili da ogromna većina u našem društvu ima svest o značaju borbe za slobodu stvaralaštva, pa i umetničkog. Razgovor o ovoj temi, po nama, treba da traje neprekidno, jer ne postoji društvo u svetu koje je slobodu stvaralaštva jednom i zauvek osvojilo.“

*

„Crna jedra vremena, šumite!“

„Prostor zvuči kroz Azbuku.“

„Pročitaj na zaumnom jeziku. Ispričaj o našem strašnom vremenu re- čima Azbuke.“

(Hlebnjikov)

Ponedeljak, 14. februar 1983.

I'M TALKING ABOUT WEAPONS OF ART BY MAIL ART

FIRST INTERNATIONAL MAIL ART EXHIBITION IN FINLAND!!! WEAPONS OF ART FROM 17TH OF MAY TO 27TH OF JUNE, VANHAN GALLERIA (ACTING THE MUSEUM OF MODERN ART), HELSINKI FINLAND

WE INVITE YOU ALL OVER THE WORLD TO PARTICIPATE OUR EXHIBITION; THIS WILL BE UNIQUE EVENT IN HERE. IN ADDITION THIS

HEAD LINE

HERE ARE TWO BIG EVENTS DURING NEXT SPRING WHICH ARE AICA'S & AIAA'S CONGRESSES. AND SOMETHING ONCE-FOR-ALL FROM OUR EXHIBITION WILL BE PRESENT AT THOSE CONGRESSES,

PROBABLY THE CATALOGUE OF EXHIBITION

THEME: WEAPONS OF ART
SIZE: FREE, WE FAVOUR POSTCARD SIZE
MATERIAL: EVERYTHING, FOR EXAMPLE POSTCARDS, PHOTOS, XEROXES, STAMPS, SLIDES...
ALSO CASSETTES, FILMS AND VIDEOS (ALL SYSTEMS) AND LAST-MENTIONEDS WILL RETURN, OF COURSE.

NO JURY NO FEES NO RETURNS

DEADLINE: 28TH OF FEBRUARY, 1983

EVERYTHING RECEIVED WILL BE EXHIBITED AND EACH PARTICIPANT WILL BE SENT A CATALOGUE...

SEND YOUR ART TO: YLIOPPILASKUNTA KULTTUURIKESKUS
TIMO MALÉN
MANNERHEIMINTIE 5 A, 00100 HELSINKI 10
SUOMI — FINLAND

with finnish immortal postoffice

KEEP IN POST!
TIMO MALÉN, ILKKA-JUHANI TAKALO-ESKOLA, ESKO MÄKELÄ & MANY GOOD FRIENDS, ESPECIALLY ANNE

THE INVITATIONS have been sent over dirty (30) countries and so on...
TIME IS RIPE AGAIN, NIIN ON

Ovaj poziv Finaca čeka već neko vreme na mom radnom stolu. Sutra ću poslati nekoliko odabranih stvari koje dotiču njihovu temu. Nadam se da neću zakasniti.

*

CHAIR FOUNDATION

Contact: Petra Homeyer Erthalstr. 4 8700 Würzburg Tel. 0931/85747 BRD

Cooperators:

Prof.
B. Lottermann
Offenbach
Germany

Dear participant

Prof.
J. Frank
Albany
USA

The anthology of art chairs is ready. But up to now I couldn't find a publisher. Printing cost for that project are over 30.000 DM.

Prof.
T. Ulrichs
Hannover
Germany

I put already over 6.000 DM in for posting collecting, reproduction and photo - type setting. About 180 artists contributed in

Padeloun
Publicity
Cooperation
O.N.M.
Berlin

that project.
Now I am in contact with several publishers and a chair company. I hope that in the next future the book will be realized.

You will hear from me, I hope soon.

Čekaću strpljivo Petrinu *Antologiju* za koju sam, koliko se sećam, uradio dve ili tri prilično dobre „tekstualne“ stolice. Za njen drugi projekat ni sam zainteresovan.

*

Sarkofag od crvenog granita iz antičkog perioda, sa ljudskim kostima, dragim kamenjem, i predmetima od zlata, pronađen je u Aleksandriji za vreme kopanja temelja za modernu stambenu zgradu. Arheolozi uprave za antikvitete, koji će temeljiti proučavati ovaj nalaz, smatraju da sarkofag pripada sveštenici iz rimskog perioda koja je živela između 30. godine p. n. e. i 392. n. e.

*

„Svuda na svetu postoje male sobe
gde se ljudi pare, tvrdoglavu
protiv svakog razuma.“

(danski pesnik Ivan Malinovski)

*

„Nemci, navikli da računaju na svaki pfenig, sastavili su ovih dana, prvi put, i kosmički obračun. Vlada u Bonu je usvojila predračun ministra unutrašnjih poslova Cimermana, kojim se utvrđuje šteta prouzrokovana nadletanjem iznad nemačkog prostora havarisanog sovjetskog satelita ‘Kosmos 1402’, koji se nedavno raspao i zatim sagoreo nad Indijskim okeanom. Zapadna Nemačka podnosi račun Moskvi i traži da sovjetska vlada plati odštetu.

Najvećim delom to su troškovi za vanrednu i prekovremenu službu radarskih stanica i dopunsку upotrebu radarskih uređaja, čime je praćen, osluškivan i posmatran tumarajući let sovjetske kosmičke olupine sa atomskim reaktorom od 50 kg urana.“

(„Politika“)

*

U Beogradu je prekuće umro pesnik Desimir Blagojević u 78. godini života.

*

U Moskvi Viktor Šklovski, u svojoj 90. godini, ovih dana intenzivno radi na scenariju za film „Don Kihot“.

*

ELEKTRONSKI PAS

Mehaničar, stručnjak za računare, Stiv Bruks iz Engleske, uspeo je da napravi psa-robotu. Za to mu je bilo potrebno više meseci strpljivog rada. Koristio je delove kućnog usisivača za prašinu, bateriju svog motocikla, kao i druge elemente raznih naprava koje je nabavljaо na buvljaku. Tako je psu-robotu umesto trupa ugrađena stara čelična boca za soda-vodu.

Stiv sada ima jedinstvenu mehaničku igračku, koju ponosno izvodi u šetnju.

Elektronski pas je toliko savršen da čak stane pored drveta, ili bande-re, i digne zadnju nogu.

*

DA LI STE SUJETNI?

„Sujetne osobe sebe ističu u prvi plan i reaguju veoma povređeno, kada im se uputi neka kritika. Naravno, svako samopoštovanje sopstvene ličnosti nije i sujetka. Kakvi ste vi?

1. Vaš kolega je dobio poziv da učestvuje na nekom skupu u inostranstvu. Kako ćete da reagujete?

čestitaću mu	0
zašto baš on?	3

zašto ne ja?	5
2. Podnosite li kritiku bez prigovora?	
da	0
ne	3
3. Mislite li da je ono što ste do sada uradili na poslu najviše što neko može da postigne?	
da	0
ne	3
4. Nervira li vas kad vas neko na ulici oslovi pogrešnim imenom?	
da	5
ne	0
5. Šta kažete detetu ako doneše slabu ocenu iz škole?	
šta možeš, popravićeš	0
to je prava sramota	3
moje ocene su bile bolje	5
6. Kupili ste haljinu kao unikat i kasnije vidite istu takvu. Šta ćete da pomislite?	
haljina je baš lepa	0
lažljivi trgovci	3
moja je ipak lepša	5

Saberite poene:

Manje od 6 poena:

ne samo da niste sujetni, već i nedovoljno cenite sebe. Ovo može da bude opasno, naročito u poslu, jer mnogi ljudi procenjuju čoveka onako kako on sam sebe procenjuje.

Od 7 do 11 poena:

u nekim stvarima reagujete pomalo sujetno, ali ste ipak daleko od prave sujetne. Nije vam svejedno ni šta drugi misle o vama mada ne pridajete tome suviše značaja.

Više od 12 poena:

vaša sujeteta je prosto bolećiva. Isuviše volite sebe da biste nekome dopustili da vam, dobronomerno, skrene pažnju na neki vaš propust. Osim toga što veoma zagorčavate život svojim najbližima, takvim stavom izazivate među poznanicima i kolegama osećaj odbojnosti, koji lako može da se pretvori i u potpunu netrpeljivost.“

*

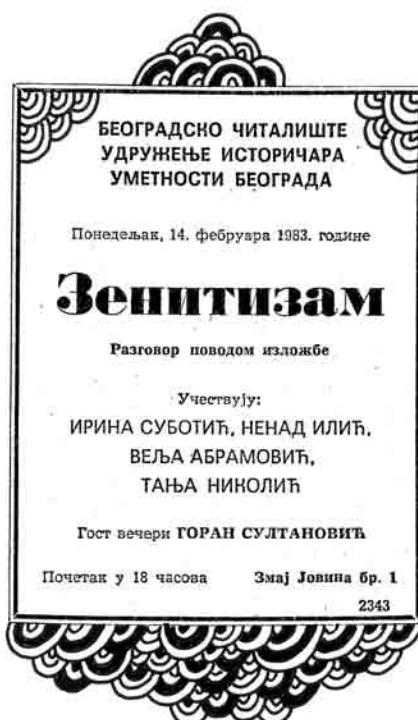
U etiopskim provincijama Volo i Gondar izbila je ponovo glad i vlada čini velike napore da desetinama hiljada ugroženih pruži najneophodniju pomoć u hrani, vodi i lekovima. Prema nazvaničnim podacima objavljenim ovde, oko 12.000 stanovnika ugroženih oblasti već je napustilo svoja staništa u oblastima Libo i Vag u potrazi za vodom i hranom. Ima sluča-

jeva da gladni putuju nedeljama do prvih izvora i centara gde im vladine organizacije pružaju neophodnu pomoć.

*

Čovek koji je skoro čitav život posvetio gonjenju i pronalaženju nacističkih zločinaca – Simon Vizental, kandidovan je za Nobelovu nagradu za mir 1983. godine. Prema saopštenju norveškog Nobelovog komiteta, Vizental je jedan od preko 70 kandidata za ovo visoko priznanje.

*

Na ovo veče nisam mogao otići, intenzivno radim na poeziji pa mi je svaki trenutak, u ovako visoko inspirativnom stanju, dragocen. Juče tri veoma dobre pesme. Danas takođe tri možda malo slabije, ali to je tek materijal koji na kraju mora da dâ dobre rezultate. Zakačio sam i Kručoniha, provjeravao Hlebnjikova i u nemačkom izdanju koje mi je pre 11 godina uputio prevodilac Peter Urban. Sve u svemu, zbirka „Hlebnikovljevo oko“ dobija sve jasnije konture. Možda bi trebalo početi još i sa realizacijom nekih ideja iz prvog ciklusa čiji je za sada radni naslov „Zvezdalija“. Osnovu ovog ciklusa ipak će činiti vizuelni deo „Kosmički hijeroglifi“.

*

Gledajući insert francusko-poljskog filma „Danton“ u „Hronici FEST-a“ na televiziji, palo mi je napamet da napišem poemu „Danton“. Naravno, to ne bi bilo opevavanje ni Dantona ni Francuske revolucije već nešto sasvim drugo. Možda na pesnički način izraziti svoj odnos prema revoluciji koja jede svoju decu, prema krvoproliću, ubijanju iz ideoloških razloga, ubijanju uopšte.

*

Valerio Bertolozzi iz Lugo-a, Italija. Šalje mi svoja dva pozamašna mejl-art rada naslovljena 1. „L'uomo proteso verso la conoscenza“ i 2. „Essere un uomo importante tu puoi“. Uz radove sledi i pismo na italijanskom, pisano rukom, koje, nažalost, ne mogu prevesti.

*

„Efekat igre ima mehanizam koji nije dat u statičnom, istovremenom koegzistiranju raznih značenja, nego u stalnoj svesti da su moguća i *druga* značenja osim onog koje se sad prihvata. 'Efekat igre' se sastoji u tome što razna značenja jednog elementa nisu data u statičnoj koegzistenciji nego 'trepere'. Svako razumevanje obrazuje poseban sinhronični presek, ali pri tome čuva sećanje na prethodna značenja i svest o mogućnosti kasnijih značenja.“

(Lotman)

Utorak, 15. februar 1983.

„Najobičniji potez olovkom od trajnije je građe od svega što je u čovjeku mesnato.“

(Krleža)

*

„Pre jedva više od 30 godina mislili smo, ili pretpostavljali, da se krećemo prema konačnoj stvarnosti mehaničke prirode. Izgledalo je da se svet sastoji od neočekivane gomile atoma kojima je bilo suđeno da izvesno vreme izvode besmislene igre pod uticajem slepih, besciljnih sila i da se zatim vrate u početno stanje i obrazuju mrtvi svet. U ovaj potpuno mehanički svet, igrom istih slepih sila, život je slučajno zalutao. Bar jedan sićušni ugao, a možda i više sićušnih uglova ovog svemira atoma slučajem su postali za izvesno vreme svesni, ali sa krajnjom sudbinom da se pod dejstvom slepih mehaničkih sila smrznu i opet ostave svet bez života.

Danas u velikoj meri postoji saglasnost, koja se na fizičkoj strani nauke skoro približava jednodušnosti, da se reka znanja kreće u pravcu nemehaničke stvarnosti; vasiona počinje više da liči na veliku misao no na veliku

mašinu. Um ne izgleda više kao slučajni uljez u carstvu materije; počinjemo da mislimo ne bi li ga trebalo pozdraviti kao stvaraoca i vladara u carstvu materije – naravno, ne naše pojedinačne umove, već um u kome atomi iz kojih su proistekli naši pojedinačni umovi postoje kao misli.“

(Džems Džins)

*

Dalji rad na „Hlebnikovljevom oku“ nesmanjenim tempom. Iz „Zapisa“ mi javljaju da je drugo izdanje „Gejaka“ posle zastoja ponovo krenulo. Sutra moram da odem da podignem ostatak šifova (rečnik i tekst o šatrovačkom govoru) kako bih uradio korekturu. Korekturu pesama dao sam još pre dva meseca.

*

Meksičkom časopisu „Colectivo-3“ posao sam danas dva mejl-art rada (marke i Signal-Art) s tekstrom na engleskom „Artists' Postage Stamps“. Posebno je usledila *postcard* s porukom THINK ABOUT MAIL-ART.

*

„Svaki sistem koji služi ciljevima komunikacije između dve ili više individua može se odrediti kao jezik.“

(Lotman)

*

„Ovaj svet ima viši smisao, koji prevazilazi njegove nemire ili ništa nije istinito kao ovi nemiri.“

(Kami)

Sreda, 16. februar 1983.

Iz Pariza stiže „Doc(k)s“ broj 50, automne 1982.

„Doc(k)s“ je bez sumnje najbolji časopis pesničke avangarde koji se do sada pojavio a najverovatnije ga u dogledno vreme neće niko čak ni domašiti. Njegova internacionalnost, otvorenost, obim, kvalitet priloga i dizajn teško da su dostižni za neko drugo glasilo iste vrste; „Doc(k)s“ je tu, zaista, bez premca. Šteta što posle Antologije (sem mejl-arta, objavljenih umetničkih maraka i dopisnika) nisam više sarađivao u njemu jer sam imao za to prilike. Posredi je s moje strane čista inertnost koja se više ničim ne može nadoknaditi.

Ovoga puta „Doc(k)s“ objavljuje „L'avant-garde poetique en Espagne“ (1963–1981). Antologiju je sačinio Josè Antonio Sarmiento, koji je ujedno i pisac obimnog predgovora u kome prikazuje istorijski razvoj vizuelne poezije u Španiji od 1963. godine na ovamo, rađanje i raspadanje grupa,

delovanje istaknutih pojedinaca, od kojih je svakako najznačajniji Fernando Millàn, časopise, izložbe, dosadašnje izbore.

Pored španske antologije, koja zauzima 125 strana, na preostalih 211 (ukupno ih je 336) „Doc(k)s“ objavljuje vizuelnu, gestualnu poeziju, mejl-art, manifeste, informacije više desetina umetnika (pesnika) iz celog sveta.

*

U „Politici“ S. Rakitić o Desimiru Blagojeviću: „Blagojevićevo pesničko delo, izuzimajući nekoliko časnih izuzetaka, više je bilo obavijeno čutanjem nego pravim kritičkim vrednovanjem. Njegova poezija ukratko rečeno bila je nekako skrajnuta. Međutim, poezija Desimira Blagojevića uvek mi se ukazivala kao zlatna grana na stablu srpske poezije. Već nekoliko godina jedan značajan pesnik srpskog jezika bio je prepušten svojoj velikoj osamljenosti. Povukao se bio iz života pre svoje smrti.

Osnovno svojstvo poezije Desimira Blagojevića jeste izrazita jezička imaginativnost. Srpska poezija posle Laze Kostića i Stanislava Vinavera nema pesnika koji je čitavim svojim bićem toliko zaronio u jezičko obilje, kao što je to slučaj sa Blagojevićem. Ako je poezija umetnost jezika, a jeste, onda je Blagojevićevo pesništvo najbolja potvrda takve teorijske postavke. Svu tajnovitost, lepotu i dubinu jezika koji je osećao prisno kao sopstveno biće, Blagojević je utkao u svoje stvaralaštvo. U stvari, biće jezika i biće poezije ostvarili su u pesništvu Desimira Blagojevića potpuno jedinstvo.“

*

U Narodnom muzeju, i oko njega, i dalje traje ofanziva, tajfun zenitizma. Irina Subotić je, zaista, preduzimljiva, neumorna. Kada bi u bliskoj ili daljoj budućnosti i signalizam imao (dobjeo) jednu svoju Irinu Subotić, ja se uopšte ne bih brinuo za njegovu sudbinu u ovoj maloj i zaboravnoj kulturi.

Na razgovor nisam mogao da odem, preteže rad na knjizi „Hlebnikovljevo oko“.

*

U „Politici“ veliki oglas, BIGZ pokreće ediciju NOVE KNJIGE DOMAĆIH PISACA. Prvo kolo od 12 knjiga: 1. Meša Selimović: „Krug“, roman; 2. Jovan Radulović: „Golubnjača“, pripovetke, drama; 3. Dušan Kovačević: „Drame“; 4. Dragomir Brajković: „Ledene gore, južna mora“, pesme; 5. Goran Babić: „Muža zmija“, pesme; 6. Slobodan Zubanović: „Domaći duh“, pesme; Ismet Rebronja: „Sreda i Sreda Kći“, pesme; 8. Miroljub Todorović: „Chinese Erotism“, pesme; 9. Božidar Šujica: „Izgledi za sutra“, pesme; 10. Biljana Jovanović: „Duša, jedinica moja“, roman; 11. Milisav Savić: „Topola sa terase“, roman; 12. Novica Petković: „Od formalizma ka semiotici“, ogledi.

Negde u podne zove Rajko Nogo, urednik za poeziju u BIGZ-u, pita me da li sam video ovaj oglas i poziva da sutra potpišemo ugovor. Kaže da će i honorar biti veći. Umesto najavljenih šest, sada osam miliona dinara. Isplata: četiri po potpisivanju ugovora a preostala četiri po izlasku knjige iz štampe.

*

Jedna od tri pesme koja sam danas napisao i kojom sam prilično zadovoljan:

*na najčistijoj nevinoj Zemlji
kitio si se ozonom i silicijumom
kao Finej koga su bogovi oslepeli
napoijiću te rečima i rečima*

*Cezare, starkeljo, zašto hraniš pitice
neprijatelj je zapalio Saturnova mora
osedlaj Mars, ovrši svoju pšenicu
i u belom, topлом mleku probudi ubilačku strast*

Nedelja 20. februar 1983.

Potpun uspeh Iračana u odbijanju iranske invazije.

*

Okružni vojni sud u Varšavi izrekao je danas kazne grupi organizatora „Radio solidarnosti“. Prvo optuženi Zbignjev Romaševski, nekadašnji istaknuti aktivista „Solidarnosti“, inače naučni radnik, osuđen je na četiri i po godine zatvora. Njegova supruga Irena kažnjena je sa tri godine zatvora a još petoro okrivljenih osuđeno je na kazne od sedam meseci do dve i po godine zatvora.

*

Od 1960. godine sovjetski i američki astronomi pokušavaju uz pomoć velikih radio-teleskopa da prime poruke neke moguće civilizacije iz svemira. Uzalud. Nedavno je Kongres SAD odobrio milion dolara za dalja istraživanja u tom pravcu. Tim novcem dopunjena je i usavršena oprema prislušne svemirske stanice u Arecibu, u Portoriku. Uz radio-teleskop, prečnika od 300 metara, postavljen je računar-analizator, koji može jednovremeno da proverava deset miliona frekvencija. Prema mišljenju astronoma iz 12 zemalja, nov uredaj omogućuje milion puta temeljitije traganje za signalima razumnih bića u vasioni nego do sada.

*

Rad na zbirci zastao, mali odmor uz doradu pojedinih pesama. Trebalo bi krenuti s kompletiranjem i dovršavanjem pojedinih vizuelnih ciklusa.

*

U petak potpisao ugovor u BIGZ-u za „Chinese Erotism“. Bio i do „Partizanske knjige“ (Postolović) radi dogovora oko eventualnog objavljinjanja izbora iz moje poezije.

*

Iz Španije poziv da idem na ARCO (Contemporary Art-International Fair of Madrid).

*

„Lotta Poetica“ no. 9 ottobre 1982. Na naslovnoj strani Wolf Vostell: „Les fluxistes son le Nègres de l'histoire d'Art“ 1980. Poduži razgovor s ovim umetnikom vode Sarenco i Gino Di Maggio.

„Irony, for me, was the great invention of Italian Futurism and Berlin Dada (and it doesn't come at all as most people believe, from Swiss and French Dada). Play and the idea of the game are very important for Fluxus and happenings: These are ideas that contain the force of the future and they're much more important than all the theories of union organisation and of work general. Games are non competitive, and that means that all the works of Fluxus are non-competitive too. Fluxus and happenings have made it clear that every individual is full of imagination and that everybody can be creative.“

(iz intervjeta Wolfa Vostella)

Sarenco i dalje piše svoju autobiografiju pod naslovom „Per arte, quasi un romanzo“ a Franko Verdi esej o zvučnoj poeziji.

„Lotta Poetica“ objavljuje i obiman intervju s Joanom Rabascallom, koji je vodio J. F. Bory: „From 'dejeûnér sur l'herbe' to 'dejeûnér sur la plage'“. Vizuelnu poeziju objavljuju: Julien Blaine („Poemes metaphysisques“), Paul

de Vree, Emilio Isgro, Roberto Crippa i drugi. Zanimljiv je i „Telefiction“ (a visual novel) Arias-Missona.

*

„Nauka o stvaranju reči uči da sve raznolike reči polaze od osnovnih glasova azbuke koji zamenjuju semena reči. Oni su polazne tačke za gradeњe reči i novi sejač jezikâ treba samo da napuni dlan sa dvadeset i osam glasova azbuke, tim zrнима jezika.“

„Reči su naročito jake kada imaju dva smisla, kada su žive oči za tajnu, kada kroz liskun slobodnoga smisla svetluca drugi smisao.“

(Hlebnjikov)

*

Ponovo hladno sa snegom i niskim temperaturama (u Beogradu od -6 do -1 C).

Ponedeljak 21. februar, 1983.

PLAN ZA OVAJ DAN:

1. Odneti filmove na razvijanje i foto aparat na opravku.
2. Kupiti „Nedeljnu borbu“ zbog napada na Micića i zenitizam.
3. Fotokopirati vizuelne pesme za knjigu „Hlebnjikovljevo oko“, rad za Danca i manifest panrealizma Poljanskog za Dnevnik.
4. Odneti Putniku na televiziju Nadine vizuelne pesme za zemunski almanah.
5. Pisati Supeku i poslati mu „Signal“ 6–7.
6. Pismo za Žilijena Blena i fotosi gestualne pesme „U cara Trojana ko-
zje uši“.
7. Odneti u „Zapis“ korekturu „Gejaka“.
8. Ako stignem, otići još i do Vite i Vese.

*

U „Zapisu“ iznenadni sastanak Radničkog saveta zbog napada na televiziji i u NIN-u. Zaključci i pisma ovim informativnim institucijama.

*

U „Nedeljnoj borbi“ pod naslovom „Utaja srbianstva, slučajno ili ne“, R. Cvetićanin proziva organizatore izložbe „Zenit i avangarda dvadesetih godina“ za što ništa nisu rekli o Micićevom nacionalizmu u periodu zenitizma i kasnije kada se vratio iz Francuske.

Prema ovom novinaru Ljubomir Micić, „srpski Niče“, kako ga je nazvao jedan strani prikazivač njegove poezije i proze, na lestvici srpske književne

desnice svakako zauzima visoko mesto.“ I dalje, pita se Cvetićanin zašto se uopšte istražuje „kontroverzno, rastrešeno, često neuhvatljivo, još češće nerazumljivo Micićev stvaralaštvo, koncept barbarogenijske kulture, duhovna veza sa boljševizmom (! ?), internacionalni karakter pokreta, razne njegove enigme i misterije.“

Ovo me podseti da je isti tekstopisac, sada izvršni sekretar Predsedništva CK SKS, a nekad mladi novinar, pre desetak godina, veoma maliciozno i sarkastično, pokušavajući da bude čak i duhovit, napao signalizam. U „Omladinskim novinama“ (6. 7. 1974) pod naslovom „Signali nad poezijom“, a povodom izložbe signalizma, pisao je:

„Nemojte se iznenaditi ako jednoga dana poštar u vaše sanduče ostavi dopisnicu na kojoj piše samo jedna blaga zapovest RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU.

Šta li to ponovo hoće signalizam – prvo je prirodno pitanje nakon prispeća takve pošte. Upućeniji znaju za 'agresivnost' te tendencije u modernom umetničkom stvaralaštvu; dopisnica, koja je tome krugu ljudi obično i upućena, ne da mira. Ona opominje da se na signalizam misli bez prestanka, kao svojevremeno na 'Prodiksan'. [...]

Signalizam, onako kako se rekapitulativno predstavio u Zagrebu, pokazuje svoju tihu ekspanziju. Tradicionalna umetnost je, međutim, prema njemu još uvek moćni džin. Treba biti izuzetno tolerantan pa signalizmu dati izglede u budućnosti. Ispostavićeš se, međutim, izrazito netrpeljivim čovekom od kulture ukoliko to proglaši ludošću i egzibicionizmom.“

*

„**Svraka** (Pica pica), naraste do 45 cm, kljun jak, zašiljen i crn. Glava, vrat, dio leđa i prsa crna sa zelenkastoplavim i ljubičastim odsjajem. Donji djelovi i leđa bijeli. Noge crne s pandžama. Rep dugačak, tamnozelen. Živi po obradenim poljima, livadama, žbunjem i šikarjem, u blizini vrtova i voćnjaka. Hrani se insektima, poljskim miševima, mladim golubovima, grlicama, jajima fazana, trčaka i ostalih ptica, crvima pa i voćem. Lovi se puškom sačmaricom cijelu godinu.“

*

„Neke riječi razdražuju, a neke uspavljaju, dok jedna riječ može biti poticajem da se u čovjeku pokrene najnevjerljiviji niz zapretanih snaga, ima riječi koje su postale smetnjom čitavih dugih stoljeća. Riječi mogu da začnu u čovjeku plodove korisnih misli, a mogu da u njemu probude i takve klice mračnih slutnja, koje nisu vidljive za oko ni shvatljive za razum, a urlaju nad ljudstvom kao bijesne sablasti vjekovima.“

(Krleža)

*

Iz „Manifesta panrealizma“ Branka V. Poljanskog objavljenog u jednom broju časopisa „Umetnost“ pre više godina u prevodu sa francuskog i s komentarom Zorana Markuša:

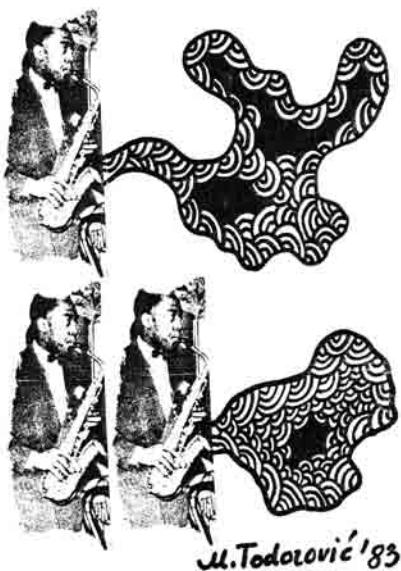
„Izvan prirode nema ničeg. Sve je samo realnost. Zbog toga sam se poslužio rečju Panrealizam. Sve stvari su irealne, nadrealne i podrealne u isto vreme. Sve je samo panpriroda koja prevazilazi naš eksperimentalni duh [...]“

Panrealizam ne traži ništa doktrinarno. [...] To je isповест slikara da bi se oslobodio vlastitih umetničkih briga, briga za novu umetničku epohu, koja treba da se pojavi danas ili sutra ili koja će se možda pojaviti juče ili prekosutra, jer u umetničkom delu vreme ne postoji. Umetničko delo, kao i njegov stvaralač nalaze se izvan vremena. [...]

Realnost je najnatprirodnija stvar, realnost je najneobjašnjivija stvar. Realnosti, ja te obožavam, patim zbog tvojih tajnovitih preobražaja, čupam neke slike tvojih večitih mena. Panrealnosti, ti si moja poezija, ti si moja religija. [...]“

*

Rad koji šaljem Dancu Poulu Estingu za njegovu Mail-Art Book, napravljen od materijala koji mi je sam poslao uz dodatak crteža:

*

Već tri dana, uključujući i ovaj, ništa nisam ozbiljnije radio na knjizi (poeziji).

*Zašto radimo na pesmi
Vek za vekom – čak u veku kao
Ovaj što je, kada živa stena
Više ne živi, a klesan kamen propada? [...]*

*Čemu ležati po našim posteljama noću
S pregršti reči u ustima, iznurenii
Ponajviše odsutnošću protivnika?*

Čemu biti pesnik? Čemu biti čovek [...]

*Zašto radimo na pesmi?
Iz uzburkane vreve mora
Krhki cvet po cvet, uzdiže se
Koralni greben što smiruje vodu [...]*

(Arčibald Makliš)

*

Odlučio sam da Žilijenu Blenu ne pošaljem sada (možda kasnije), gestualnu poemu „U cara Trojana kozje uši“, već gest. pesme s objekt poezijom i parolom THINK ABOUT SIGNALISM.

*

Viktor je odjednom počeo da donosi trojke iz srpskog i to iz pismenih sastava. Izjavljuje da on ne ume da piše.

*

Salon Muzeja savremene umetnosti poziva u četvrtak 24. februara na otvaranje izložbe slika Predraga Neškovića.

*

Harry Warschauer iz Londona šalje svoju konkretnu pesmu s porukom koja se može čitati na 270 načina počevši od centralnog dela pesme.

*

Pismo Jaroslavu Supeku:

21. 2. 1983.
Beograd

Dragi Jaroslave,

Dušica je bila i uzela časopise, sem broja 6–7, koji nije toliko važan (ima samo 4 strane) a koji nisam mogao trenutno da nađem. No, ne brini za to, dobićeš ga i kompletirati sve brojeve „Signala“.

Sada je važno da krenemo s Almanahom. Njegov naziv bi bio
(na prvoj strani korica) SIGNAL 10 (velika slova)
signalistički almanah (manja slova)

i pri dnu strane Beograd 1983 (manja slova)

Na drugoj strani korica stajalo bi:

Signal 10, signalistički almanah, urednici: Miroljub Todorović, Jaroslav Supek, recenzent: Milivoje Pavlović, izdavač: Signalistički dokumentacioni centar, Beograd, Dobrinjska 3, tiraž 200 primeraka, Beograd 1983.

Učesnici bi slali neograničen broj radova. Zbog troškova ne verujem da će iko ići preko deset (vizuelnih). Tekstove (članke, eseje) voleo bih da vidim pre umnožavanja. Od vas iz Odžaka očekuju se najbolji i vizuelno najsuspeli radovi, u boji, itd. Ovde su se mnogi zagrejali i učestvovaće sa više priloga: Nada Marinković, Jelena Cvetković, Miroljub Kešeljević, itd. Radovi bi pristizali (nešto kod tebe, nešto kod mene) do kraja maja (možda i juna; ljudi su dosta lenji i inertni). Tokom leta štampanje korica i povezivanje, a najesen imamo gotovu publikaciju.

Još nešto. Kulturni centar Beograda je veoma zainteresovan da nam da svoju veliku salu za izložbu. Pored izložbe održao bi se i Simpozijum posvećen signalizmu, negde u decembru, govorili bi poznati likovni i književni kritičari iz cele zemlje. To je već gotova stvar.

Srdačni signalistički pozdravi tebi i drugovima,
Miroljub

Utorak, 22. februar 1983.

ANKETA „REPUBLIKE“:

U želji da saznamo što više o realijama Vašeg književnog stvaranja odlučili smo postaviti Vam sljedeća pitanja pa Vas molimo da nam što hitnije odgovorite. Cilj nam je dobiti sliku vanjskih materijalnih uvjeta, ambijenta, socio-kulturnih i individualno-psiholoških stanja u kojima pišete, bez obzira (ovaj put) na sam unutrašnji karakter vašeg stvaralačkog postupka.

1. U koje doba dana ili noći najradije pišete?
2. U kakvoj prostoriji (kvadratura), na kakvom stolu pišete, zahtijevate li red ili nered prilikom pisanja, smetaju li vas ili ne hrpe knjiga naokolo ili razbacana posteljina?
3. Da li radije pišete kada ste zadovoljni ili nezadovoljni?
4. U kakvoj vezi je vaš erotski život s pisanjem? Pišete li neposredno prije ili poslije erotske situacije; da li vas ona stimulira ili ne?
5. Što jedete ili pijete za vrijeme pisanja?
6. Kakvu vrstu osvjetljenja tražite kad pišete?
7. Pišete li rukom ili izravno pisaćim strojem? Tko vam prepisuje rukopise: vi sami, plaćena daktilografkinja ili netko iz kuće (supruga, kćerka, sin, bliski prijatelj, prijateljica)?

8. Koliko plaćate daktilografkinju? Smatrate li se obaveznim kompenzirati (i kako) uslugu prepisivanja onoj osobi koja vam to besplatno vrši?

9. Običavate li čitati ono što ste napisali svojim ukućanima ili prijateljima i nakon koliko vremena od trenutka završetka teksta.

10. Nagrađujete li sami sebe za uspješno pisanje i kako: izlaskom u restoran, kućnim domjenkom ili večerom za prijatelje, ili to proslavljate sami za sebe?

11. Koliko dnevno napišete redaka proze (ako to radite redovito), odnosno koliko vremena vam treba za dovršenje prve verzije pjesme? Koliko dnevno napišete esejskičke proze ili kritike?

Uredništvo

Ova anketa zagrebačkog časopisa „Republika“, na koju su do sada odgovorili Kermauner i Slaviček, na svoj način je interesantna pa odgovore na pitanja beležim u dnevnik, bez želje da ih šaljem redakciji.

1. U svako doba dana kada sam pod „inspirativnom presijom“, pre svega sâm, izolovan od glasova, buke, možda zato (zbog loših stambenih uslova) najradije noću.

2. Nemam svoju radnu prostoriju (jednosoban stan, 35 m^2 a nas je troje). Kada sam sâm u stanu uglavnom u sobi, sedeći na patosu, pišući oslojen na otoman kao što to i u ovom trenutku činim. Zbog bolesne kičme često pišem (a još češće čitam) i u ležećem položaju. Ipak, moj najčešći radni ambijent je predsoblje i veliki okrugli sto u njemu gde pišem, kucam, lepim, režem, sa vatrom u ušima, prenапet i preosetljiv na sve zvukove koji atakuju na moju koncentraciju a pre svega na televiziju koja je u ovim nemogućim radnim uslovima bila i ostala moj krvni neprijatelj.

Hrpe razbacanih knjiga me najčešće inspirišu pa iako ih pre početka rada nema mnogo na stolu, po krevetu, nastojim da ih nagomilam, nabacam, da su mi pri ruci, ponajčešće samo da ih gledam u nadi da će ogromna energija koju zrače da se prelije i u mene, u moj duh. Razbacana posteljina me nervira, destimuliše pa nastojim da se što pre nađe na svom mestu.

3. Oba emocionalna stanja mogu za mene biti inspirativna. U stanju smirenosti i zadovoljstva ide se na duže staze, vidici su jasniji, zahvati širi, imaginacija neopterećena. Stanje nezadovoljstva proizvodi grč, kraće ali možda dublje prodore u jezik, u književnu materiju. Jača nezadovoljstva bliska depresivnim stanjima u potpunosti me parališu i onesposobljavaju za bilo kakav rad.

4. O tome baš nisam mnogo razmišljao. Ipak, nešto je sigurno, posle seksualnog akta, bar izvesno vreme, nisam sposoban za dublju koncentraciju i ozbiljniji rad na literaturi. Predseksualna (mislim na akt) stanja s akumuliranim energijom verovatno su stvaralački pogodnija, međutim, ako se seksualne energije previše nakupilo, nikakvo pisanje ne može mi zameniti pravo, dobro tucanje. Tu sam nepomirljiv, nepodmitljiv i nezaustavljiv.

5. Najčešće u toku stvaralačkog procesa ne jedem i ne pijem. Svako jedenje i pijenje je napuštanje koncentracije i posredno bekstvo od pisanja.

6. U mojim teškim radnim uslovima, normalno osvetljenje, sijalica od 100 W, ili dnevno svetlo.

7. Nikad ništa ne pišem odmah u pisaču mašinu. To je čini mi se jedino pravilo koga sam se do sada u literaturi držao. Zapravo, to i nije pravilo, prosto ne bih umeo da napišem ni jedan jedini stih, ni jednu rečenicu gledajući u dirke maštine. Najčešće pišem hemijskom olovkom, ili flomasterom, a ponekad i grafitnom olovkom. Zanimljivo je da se ti periodi smenuju. U poslednje vreme, poeziju pišem isključivo grafitnom olovkom (čitava zbirka „Hlebnjikovljevo oko“), jer prosto osećam da jedino tako mogu da pišem, i da jedino tako dobro mogu da pišem. Ovaj Dnevnik pisan je (kad je pisan a ne lepljen), hemijskim olovkama i naliv-perom. Sve prekucavam sam, što mi s obzirom na moju bolest pričinjava ne male teškoće. Kosa mi se diže na glavi kada pomislim na prekucavanje nekih dužih stvari.

8. -----

9. Mislio sam da sam imun na tu boljku, međutim, poslednje pesme (ali samo pesme), čitao sam svojoj ženi i njeno pozitivno mišljenje bilo mi je više nego podsticajno.

10. Samo u mislima i to najčešće u šali.

11. Iako će me ova literatura izgleda pamtiti kao kompjuterskog pesnika, signalistu, konstruktivistu, itd, u mom slučaju kad je u pitanju poezija, pa i druge stvari, sve zavisi od inspiracije. Sve je u lomovima, isprekidalo, traje mesecima, godinama, ponovo se vraća i ponovo tone u zaborav da kroz deset godina izroni i bude završeno ili samo spremljeno za štampu. Sem ovog Dnevnika ništa nije rađeno kontinuirano, s planom, stalno. U tom diskontinuiranom vremenskom haosu čini mi se da dnevno maksimalno mogu napisati tri kartice eseističke proze ili kritike. Dnevnička beleženja gde su veoma česta ubacivanja gotovih tekstova, seckanje i kolažiranje, obimnija su.

*

Mađarski pisac Đula Ilješ u zapadnonemačkom „Frankfurter Rundšau“ izjavljuje „da se deo inteligencije mađarske narodnosti u Jugoslaviji ne zalaže za ravnopravnost Mađara u Vojvodini“.

*

Nagradu „Milan Bogdanović“, koja se dodeljuje najboljoj novinskoj književnoj kritici domaće knjige, dobio je Aleksandar Ilić za prikaz (u „Politici“ „Tren 2“ Antonija Isakovića).

*

Počelo prijavljivanje žena za dobrovoljnu vojnu obuku u JNA. U Beogradu se već prijavilo pedesetak žena budućih vojnika i rezervnih starašina, najviše na Novom Beogradu (26).

*

„Utiče li povećana sunčeva aktivnost na čovekovu psihu?

Ima dosta dokaza za to. Kako piše časopis *Nauka i život* u istoriji su zaista postojale epohe karakteristične po seriji velikih otkrića – ciklično svakih jedanaest godina, što se poklapalo s periodima povećane sunčeve aktivnosti. Albert Ajnštajn, recimo, najveća otkrića je učinio upravo 1905, 1916, 1927 i 1938. godine. I biografije poznatih kompozitora 18. i 19. veka potvrđuju tu zanimljivu zakonomernost: u godinama najveće sunčeve aktivnosti Berlioz, Mendelson, Paganini, Rosini, komponovali su svoja najčuvenija dela.“

*

10^{-18} = 1 atosekunda. Za kvadrilioniti deo sekunde svetlost pređe širinu tri vodonikova atoma.

10^{-14} = 0,01 pikosekunda. Svetlost pređe nešto više od prečnika jedne celije sperme, najmanje čovekove celije.

10^0 = 1 sekunda. Čovečije srce otkuca jednom. Zemlja pređe 29,8 km na putu oko Sunca. Svetlost pređe dužinu 7,5 puta veću od obima Zemlje.

10^4 = 10.000 sekundi = 2,78 sati. Dobro hranjena bakterija podeliće se u 100 bakterija. Svetlost sa Zemlje preći će tri milijarde kilometara i preseći Uranovu orbitu.

10^7 = 10.000.000 sekundi = 115,74 dana. Ljudski zametak prelazi 40% svog razvoja. Svetlost sa Zemlje otišla je dalje i od najdalje planete.

10^9 = 1.000.000.000 sekundi = 31,69 godina. Jedna ljudska generacija je iščezla. Svetlost stiže do Kanopusa, udaljenog 299,8 biliona kilometara.

10^{12} = 1.000.000.000.000 sekundi = 31.690 godina. Bilion sekundi je mnogo duže od istorije civilizacije. Pismo je otkriveno pre 0,17 biliona sekundi; prvi gradovi podignuti su pre samo 0,33 biliona sekundi. Svetlost sa Zemlje dostiže središte galaksije Mlečni put.

10^{13} = 10 biliona sekundi = 316.900 godina. Pre deset biliona sekundi najnapredniji homoid bio je *Homo erectus*. Za to vreme svetlost je prešla rastojanje koje je, grubo uzev, jednak obimu galaksije Mlečni put.

*

Svetluca u tami. *Pupoljak*. Leptirica. Čujem drugo vreme. U steni zatočeno. Ćutljive ljubavnike. *Vetrokaz* ti u oku. Senka anđela. Pred vratima. Venčao si se. Sa zvezdama. Slomio kičmu. *Zmiji*. Pesma je to. Sada. U pocrnelom zrnu. Grozda.

Sreda, 23. februar 1983.

Sreo Brajkovića, kaže mi da je prikazao „Čorbu“ na Drugom programu Radio Beograda, gde je zamenik glavnog urednika, i da će taj isti tekst poslati „Koracima“. Dogovorili smo se da odem do njega na Radio u ponedeljak u 9 i 30 h.

*

Sa Svetom Lukićem ču, po svoj prilici, ići u Niš 4. marta, do „Gradine“, on zbog svoje knjige, a ja zbog svoje. U petak u 11 h idem do njega i nosim mu „Poetiku signalizma“ (stranci o signalizmu i meni) da vidim šta on o tome misli, možda će imati i kakvu ideju kako i gde rukopis da se objavi.

*

Dobrivoje Jevtić dolazi sutra u Beograd na sastanak Saveta „Književnih novina“, predložio da se nađemo i vidimo nešto pre 13 h u Udruženju književnika.

*

Pisma: Miklošu Mesarošu (njemu sam još i vratio radove sa izložbe „Signalistička istraživanja“), Slobodanu Pavićeviću, Jeleni V. Cvetković i Slobodanu Vukanoviću da pripreme, odštampaju (fotokopiraju) radove za *Signalistički almanah* i pošalju Supeku u Odžake. Prethodno sam se dogovorio sa M. Kešeljevićem i Nadom Marinković da to isto urade.

*

Zakazan sastanak Radničkog saveta „Zapisa“ za petak 25. 2. u 13.30 h.

*

Svratim do „Književne reči“, koja mi je danas bila nekako usput, i uzmem nove knjige iz edicije „Pegaz“. Zanimljiva je zbirka Božidara Mandića, a po meni dosta dobra poezija Staniše Nešića („Otvaranje prstena“).

*

Sreo Mišu Stanisljevića kod SKC-a gde je kupovao karte za „Golubnjaču“. Mi, kad god se sretnemo, uvek se siti napričamo o malim ofsetima, sito štampi i raznim drugim mogućnostima ručnog pravljenja i distribuiranja knjiga i poezije. I on je jedan od zaljubljenika te literarne „manufakture“, mada verovatno pojma nema šta je to „artists' book“. Na kraju predložih mu da izdamo zajednički jednu knjigu poezije kod privatnog offsetiste Gadže u 300 primeraka. Prihvatio je sa smeškom kao što sam i ja predložio sa smeškom. Od zajedničke knjige verovatno ništa neće biti, ali to nas neće sprečiti da sledeći put ponovo s istim žarom pričamo o sito

štampi, malim offsetima i drugim sve brojnijim i efikasnijim štampačima i umnoživačima.

*

Nemačka u znaku dva jubileja: sto godina od smrti Karla Marks-a i petsto godina od rođenja Martina Lutera.

*

Arafat ponovo izabran za vođu PLO.

*

Nafta pojeftinila četri dolara po barelu.

*

Opada cena zlata.

*

„Nedavna istupanja dvojice poznatih pisaca Mome Kadora i Branislava Petrovića, na dve kulturne priredbe u čačanskom kraju, ma koliko izgledala naivna i bezazlena, idejno su neprihvatljiva. U sredini koja se ponosi svojom prošlošću i otvorenosću prema svemu što je napredno, moramo se ograditi od svakog podgrevanja nacionalističkih strasti. Sve što ima makar i blagi prizvuk nacionalizma zahteva energičnu osudu i žigosanje.

Ovo je, pored ostalog, rečeno na sinoćnoj sednici Predsedništva Opštinskog komiteta SK u Čačku povodom istupanja Mome Kadora na književnoj večeri u čačanskom Domu kulture i Branislava Petrovića prilikom otvaranja Doma kulture u selu Premeći.

Šta se, u stvari, tamo dogodilo? Prema rečima Nikole Pešića predsednika OK SK u Čačku, na književnoj večeri održanoj 20. januara Moma Kador je svoj nastup pred prepunom dvoranom ljubitalja književnosti počeo rečima: 'Danas je moja slava Sveti Jovan', napravio je manju, ali značajnu pauzu i dodao: 'Slava mu....'. Nešto kasnije glasno se prisetio i saveta svoga dede koji mu je dok je bio mali rekao: 'Sinko, čim zagusti, beži u Srbiju. Tamo je najsigurnije'.

Koliko se zna niko od prisutnih u dvorani nije reagovao na ove reči, a čitavo književno veče na kome su učestvovali i Puriša Đorđević, filmski režiser, Mihajlo Đoković Tikalo, akademski slikar, Miodrag Maksimović, književni kritičar, Radomir Mihailović Točak, gitarista, i Jovan Nikolić, pesnik, proteklo je mirno.

Samo pet dana kasnije, u selu Premeći, na planini Jelici, svečano je otvaran Dom kulture. Bilo je na proslavi mnogo sveta, među njima i nekoliko opštinskih rukovodilaca iz Čačka. U slavljeničkoj atmosferi, uz jelo i piće, pevale su se razne pesme. Raspoložen je bio i pesnik Branislav Petrović, koji je inače odrastao u ovom kraju. On se u jednom trenutku začudio kada

su prisutni zapevali pesmu 'Druže Tito, mi ti se kunemo' u zabavnom aranžmanu, da bi malo kasnije od muzičara naručio pesmu 'Ko to kaže, ko to laže, Srbija je mala'."

(„Politika“)

*

Japanski naučnici uspešno su lansirali istraživački satelit za praćenje x-zračenja u vasioni. Satelit je lansiran sa vasiionskog centra Učinoura pri Institutu za vasiionska istraživanja i aeronauteiku japanskog Ministarstva obrazovanja. Svrha lansiranja satelita je bolje razumevanje formiranja galaktičkih sistema.

*

„Ne znam da pravim pesme, ne smatram se pesnikom, ne nalazim nešto naročito poezije u pesmama, a nisam ni prvi koji to kaže.“

(Anri Mišo)

*

Iz Viktorovog Dnevnika:

23. 2. 1983.

KAKO SAM PROVEO DAN U ŠKOLI

Danas sam u sedam sati otišao u školu. Stavio sam tašnu i krenuo na doručak. Za doručak smo imali proju. Posle doručka smo otišli u učionicu. Dobili smo zadatak da napišemo u svesci za srpski „Snežana“. Ja sam taj zadatak lepo uradio. Zadatak sam bez i jedne greške uradio. Učitelj nas je posle toga pustio u školsko dvorište da se malo poigramo. Igrao sam se klikera sa Andreevskim. Kada je zvonilo ušli smo i dobili zadatak da radimo radne listiće iz matematike. Ja sam to tačno uradio. Taj isti zadatak je i učitelj radio sa nama. Onda smo okrenuli drugi list i pomoću učitelja ga uradili. Učitelj nas je pustio na odmor do ručka. Ja sam se još uvek igrao klikera. Sve do ručka ja i još neki smo se igrali klikera. Za ručak smo imali meso, pirinač i pitu s jabukama jer je užina zakasnila. Ja sam sve lepo pojeo. Preneo sam tašnu i otišao na engleski. Na engleskom smo učili nešto o Zubima. Na engleskom sam dobio plus. Došao sam u boravak. Tamo smo učili o opštini. Ja sam bio jedan među onima koji su puno odgovarali. O opštini smo gledali i dija-slike. Posle smo o opštini nešto čitali iz knjige za poznavanje prirode i društva. Kad smo završili sa čitanjem učiteljica nas je pustila kući, neki su ostali da se igraju. Kad sam ušao u stan tata me je čekao.

Četvrtak, 24. februar 1983.

Pismo Žilijenu Blenu sa tri rada (gestualna i objekt poezija) pod naslovom THINK ABOUT SIGNALISM.

Dragi Žiljen,

dobio sam „Doc(k)s“ no. 50 (Espagne) koji je zaista izvanredan kao i ostali brojevi tvog časopisa. Mislim da je „Doc(k)s“ najbolji časopis za eksperimentalnu poeziju koji izlazi i ne verujem da će u dogledno vreme njegov kvalitet biti dostignut. Kao što znaš ja sam o „Doc(k)s-u“ pisao pre nekoliko godina u jednom našem listu i poslao sam ti taj napis, pisao bih opet pa te molim da mi pošalješ brojeve 27, 35 (USA) i 41 (Chine) koje nemam kako bih imao potpuniji uvid.

Veoma sam zainteresovan i za Editions Nepe Collection „Unfinitude“, molim da mi pošalješ knjige iz te edicije. Želeo bih da u toj ediciji objavim i jednu svoju knjigu pa mi javi koji su uslovi za objavljivanje i šta bi te interesovalo.

Šaljem ti i ove svoje rade s nadom da ćeš ih zajedno sa „Supom“ koju sam ti ranije poslao objaviti u izuzetnom „Doc(k)s-u“. Pripremam i neke druge rade specijalno za tvoj časopis i želim da mnogo više i bolje sarađujemo.

Primi najtoplje pozdrave,

Miroljub

*

Sreo Slavka Timotijevića, čudi se što ne dođem do njega u galeriju, nije zaboravio planove za izložbu „Artists' Book“, traži da se dogovorimo oko toga.

Sada u ovom vremenskom škripcu oko knjige pesama (koju sam ponoćno ispustio iz ruku) i sa nekim drugim literarnim planovima, ova mi izložba baš ne bi trebala.

*

Još nije stigao obećani honorar (polovina) od BIGZ-a, podsetiti sekretaricu Nađu u ponедeljak, posle provere žiro računa.

*

„Dakle, kako? Ja *jesam*. Ali sebe još nemam. Prema tome, mi još nigde ne znamo šta smo, suviše nečega nedostaje.“

„Dakle, ja *jesam* uz sebe. Pa, ipak, pa to *jesam* sebe nemam. Mi ga samo životarimo.“

„U svakom slučaju, ne vidimo ono što živimo. Ono što treba da se vidi mora se pred nama obrnati. Tek time ga možemo zadržati pred sobom, i u njemu ne ostajemo neposredno.“

(Ernst Bloh)

Petak 25. februar 1983.

U „Politici“ pod naslovom MICIĆ I NJEGOV ZENITIZAM

„Odavno jedna izložba nije izazvala toliko interesovanje, kao izložba o zenitizmu i avangardi dvadesetih godina, u Narodnom muzeju u Beogradu. Svi pravci, svi pokreti u našoj umetnosti (sprega književnost i likovna umetnost) ostali su u senci zenitizma i njegovog tvorca Ljubomira Micića. [...]”

U svom ogledu o Miciću Radomir Konstantinović je pre nešto više od jedne decenije napisao:

‘Njegova ideologija o takozvanoj balkanizaciji Evrope je najfantastičnija ideološka konstrukcija novije srpske kulture, a Barbarogenije koji je njen simbolički izraz, van svake sumnje je neuporediv: on je genije umetnika i pesnika kao varvarina zaraćenog sa civilizacijom, genije za koga će Micić, na samim njegovim počecima, objaviti kako je on pojам за Maksimalan Duh, nekakvo simboličko oličenje Micićevog svud prisutnog maksimalizma, ali u kome, van svake sumnje, ima i ekspresionizma Šurma i futurističkog nihilizma i, pre svega, dadaističkog atentatorskog anarhizma, koji će doći do najpotpunijeg izraza kod Branka Poljanskog (Micićevog brata – prim. R. P.) ali koji je ugrađen u samu osnovu ove ideologije o balkanizaciji Evrope. [...]’

Konstantinović, potom, kaže: ‘Zenitizam Micićev je hajdučko-komitski varvarizam, onaj balkanski nihilizam o kome je govorio Branko V. Poljanski, tvrdeći da su on i njegov brat prvi i jedini balkanski nihilisti. [...]’

Karađorđe u crvenom čuraku, to je ovaj zenitistički ajduk koji svoj ritam pokušava da uskladi sa ritmovima Oktobra, Majakovskog, prolet-kulta Lunačarskog, hajduk sa čijim se kostima spekulise ali čija se ratna pobeda pretvara u njegov mirnodopski poraz. Taj poraz, međutim, nije samo u značku likovanja ‘blatom okićene buržoazije’, kojoj je ovaj zenitistički komita objavljuvao propast, tvrdeći da je zenitizam jedini levi front u srpskoj kulturi, već je taj poraz i u znaku države SHS (i to u prvom redu, i naglašenije) u kojoj se ‘kao vatrica i ulje ... mešaju победа и пораз’, i u kojoj se победnici (Srbi) i poraženi (svi ostali, a za njega pre svega Hrvati) javljaju u znaku ‘lažne ljubavi’ iza koje gori duboka mržnja, kako je on to govorio u svom kratkom prikazu istorije zenitizma: ‘1918. Srbija se propinje iz mučnog rata kao troglavna država: SHS. Na jednoj strani omamljeni pobednici, na drugoj

prestravljeni pobeđeni. Obe strane su u znaku lažne ljubavi i pritajene mržnje' i, zatim: '1919. u životu, sem šibera i ratnih bogataša, na svačijem licu poratni grčevi. Sve što mrzi Srbe i Srbiju postaje 'boljševik'. Kao vatra i ulje, mešaju se pobeda i poraz – u jednoj državi. To se zvalo jugoslovenstvo..."

(priredio R. Popović)

*

Bio kod Svetе Lukića, konačan dogovor da se ide u Niš u petak 4. marta. Sveta prihvatio „Poetiku signalizma“ (stranci o signalizmu) i već joj traži izdavača.

*

Sreo Miloslava Šutića, kaže da „Rečnik termina“ ove godine sigurno ide u „Nolitu“ sa definicijom signalizma koju potpisuje profesor Zoran Konstantinović, a koja je ovih dana dopunjena i osvežena novim podacima.

*

Radnički savet „Zapisa“ od 13.30h do 14.30 h, usvajanje izveštaja i završnog računa za prošlu i plana rada za ovu godinu.

*

Podigao fotografije u boji koje sam dao da se urade pre par dana. Film je stajao u aparatu cele dve godine, od januara 1981, što se i odrazilo na fotografijama. Ipak, nisu tako loše. Pored porodičnih dobio sam još i fotografije osam gestualnih pesma koje sam s Viktorom izveo u stanu januara 1981. Najuspelije su kada Viktor u ruci drži (pokazuje) knjižicu „The Art of Performance“ a u pozadini, u ogledalu, vidi se odraz njegovog lika, ili kada u levoj ruci drži konzervu sa „Air de Paris“ (Paris Air), a desnom stišće svoj nos.

*

„Jer nema čoveka u čoveku, i nema *mene* u *meni*. Ali biće jedan čin bez bića, dejstvo bez uzroka, događaj koji je moja supstancija. Zbivanje koje nema lika ni trajanja napada svaki lik i svako trajanje.“

(Valeri)

Subota, 26. februar 1983.

Lep sunčan dan iskoristio sam da sa porodicom realizujem nešto ranije zamišljenu konceptualnu akciju „Osvajanja spomenika“ u Beogradu. Prvo smo se Viktor i ja snimali pored spomenika Dositeju Obradoviću u parku na Studentskom trgu, u više poza. Onda je usledio veliki Karađorđev spomenik kod Narodne biblioteke, pa Lamartinov spomenik u Karađorđevom parku.

Akcija je trebalo posle ručka u „Zagrebu“ da se nastavi snimanjem spomenika zahvalnosti Francuskoj, Đure Jakšića, Branka Radičevića, Alekse Šantića i Radoja Domanovića na Kalemegdanu. Dinku (koja je bila glavni snimatelj), međutim, zaboleo je zub, odavno predviđen za vađenje, pa smo morali hitno da je odvedemo na VMA (stomatološka) da ga likvidiramo. Nastavak akcije je tako odložen na neodređeno vreme.

*

U „Nedeljnoj borbi“ Markuš i Kusovac polemišu sa Cvetičaninom, odgovaraju na njegov napad na Micićev zenitizam.

*

„Trajnost čovekovog života? – Jedan trenut. Suština njegova života? – Promena. Njegovi osećaji? – Nejasni. Ceo njegov sklop? – Trulež. Njegova duša? – Vihor. Njegova sudbina? – Nesaznajna.“

(Marko Aurelije)

*

„**Kurje oko**, oblik žulja na koži nožnih prstiju ili tabanima; uzroci: trajni pritisak ili trenje tjesne i nepodesne obuće.

Kurje oko je okruglog oblika, tvrdo i na pritisak bolno. U dubinu prodire produžetak oroženog površnog sloja kože. Može se upaliti a poneka i ognojiti te se svakako mora stručno liječiti.

Liječenje se sastoji od odstranjivanja rožnatih nasлага i uređivanja obuće. Rožnate mase razaraju se nekim kiselinama i mastima ili otopinama (salicilna, mljječna, octena i dr.). Odabrani lijek vrlo oprezno staviti na kurje oko, nekoliko dana zaredom; okolinu zaštititi nekom mašću ili kremom da ne bi kiselina oštetila i tu kožu. Poslije primijenite vruću kupku i tupo (bez krvi) odstranjivanje nabrekle rožnate naslage.

Prema potrebi liječenje ponovite nekoliko puta.“

Ponedeljak, 28. februar 1983.

Pre podne odem do Brajkovića koji mi da kopiju prikaza „Čorbe“ što ju je pročitao na II programu radija. Evo nekoliko odlomaka iz tog prikaza pod naslovom „U potrazi za porukom“:

„Miroljub Todorović spada u one pesnike koji se ne zadovoljavaju standardizacijom govora pesničkog već neprekidno tragaju za novim, svežijim i neobičnjim izražajnim oblicima, sredstvima i mogućnostima čak i izvan samog jezika. Već posle *Zvezdalije*, u kojoj je posezao za vanzemaljskim i zغمним svetovima, preko niza pesničkih (najčešće uspelih) eksperimenata do signalizma i poezije ostvarene u meta i šatru jeziku, ovaj pesnik je nepre-

kidno tragao za onom spasonosnom svežinom koja je istovremeno i najpreči put razumevanju i usvajanju poruka koje emituje subjekt pesnički.

Nastojeći da kod čitaoca i gledaoca, pored šoka, izazove i neka dublja, zamašnija i smisaonija osećanja, da ga i samog uputi na traganja i stvaranja pesme a ne samog utiska o njoj, vizuelna i druga istraživanja Miroljuba Todorovića samo su jedan, ni u kom slučaju ne i nevažan segment njegovog nekonvencionalnog delovanja u poeziji danas. [...]

Miroljub Todorović je, dakle, bio pesnik određenog protesta na skurenost jezika ali on je bio i ostao i tragalac za novim izražajnim mogućnostima unutar samog jezika. Ta njegova traganja su se skoro uvek odvijala sinhrono i sa traganjima na drugom planu, gde je u pitanju bilo svođenje pesme na znak, a govora na gest. Ova dva vida delovanja kod Todorovića se nisu isključivala, već naprotiv, dopunjavala su se, i samo posmatrajući njihovo paralelno prisustvo moguće je objasniti avanturu ovog pesnika. [...]

Predajući se jezičkoj kombinatorici kao opservisnoj temi ovaj pesnik je pokazao istančan smisao i prepoznatljivu samosvojnost. Ima u njegovim stihovima jezičkih kalambura, ima crnohumornih situacija, ali svuda je prepoznatljivo autentično traganje i želja da se jezik kao sredstvo osveži, da se spase banalizacije i skarednosti svakodnevne upotrebe, ali da i sam postane ne sredstvo, ne predmet, već suština. [...]"

*

Posle radija i Brajkovića svratim do Vite u „Grafos“ da vidim šta je sa „Štěpom za šumindere“. Izvrđava, neće da objavi, kao polemike su, nema biblioteku za to, traži knjigu pesama da mu dam čak za 1985! Iznerviram se i uzmem „Štep“. Dogovorimo se nekako za knjigu pesama za sledeću godinu.

*

Kod R-a ponovo razgovori oko organizovanja Simpozijuma o signalizmu u Kulturnom centru Beograda. Trebalo je već da napišem koncept cele ove akcije s predlogom i predračunom troškova SIZ-u, ali ja nikako da nadem vremena za to.

*

Sretnem pesnika Čudea na Terazijama, odvedem ga u Dobrinjsku i dam mu „Čorbu“. Kada je trebalo nešto da mu napišem u poklonjenoj knjizi nisam mogao da mu se setim ni imena ni prezimena. Tome je, svakako, više kriv njegov upečatljiv nadimak, koji mu je sasvim zasenio pravo ime, nego moja zaboravnost.

*

Katalog iz Grčke od Sofije Martinu sa izložbe ENVIRONMENT MEDITERRANEAN koju je ona organizovala na Barcelonskom univerzitetu (Špa-

nija) od 15–17 jula prošle godine. Učestvovao sam sa više autora od kojih su poznatiji iz kruga mejl-arta i avangarde: Perfeti, Đini, Kavelini i Baroni.

*

Uoči Dana sovjetske armije eksplozije bombi u Kabulu.

*

U Italiji doživotna robija (najteža kazna u Italiji) za „crvene brigadiste“, od kojih su neki učestvovali u otmici i ubistvu Alda Mora.

*

„Pesnik Desimir Blagojević, zapravo nije pripao ni jednoj prelomnoj generaciji u srpskoj poeziji, niti se kasnije priključio ijednom znamenitom pokretu u njoj“, to je po rečima Steve Raičkovića bila „fatumski nepovoljna okolnost“ po ovog pesnika.

*

„Ja razlikujem hrabrost pred ljudima, hrabrost pred stvarima i hrabrost pred hartijom.“

„Ne postoji ni 'duh', ni razum, ni mišljenje, ni svest, ni duša, ni volja, ni istina: sve su to neupotrebljive fikcije.“

(Niče)

Utorak, 1. mart 1983.

Bio do „enciklopedista“ u „Prosveti“ i odneo im obrađene pojmove, ono što sam obećao i što sam smatrao da mogu uraditi:

KONCEPTUALNA UMETNOST čini jedan od osnovnih tokova neoavangarde u likovnoj umetnosti krajem šezdesetih godina; njeni su pokretači i nosioci američki umetnici Džozef Kosut (Joseph Kosuth), Sol Levit (Sol LeWitt), On Kavara (On Kawara), Ian Bern (Ian Burn), Mel Ramsden (Mel Ramsden), Karl Andre (Carl Andre), kao i engleski umetnici okupljeni oko časopisa „Art – Language“. U konceptualnoj umetnosti ideja ili zamisao su bitni elementi dela. Umetnik utvrđuje projekte i donosi odluke, dok samo izvođenje postaje rutinski, mehanički posao. Bitnost konceptualne umetnosti, međutim, ne sastoji se više u predstavljanju ili formirajući objekta već naprotiv, u napuštanju objekta i u oslobođanju dela od prisustva materijalne forme. Prema Džozefu Kosutu, glavnom teoretičaru i utemeljivaču konceptualne umetnosti, umetnost je lingvistički sistem a umetnička dela su stavovi prezentovani u kontekstu umetnosti kao njeno tumačenje; svako pravo novo umetničko delo proširuje postojeći pojam umetnosti; stoga se umetnost posmatra kao samoproširujući, tautološki sistem: „umetnost

je definicija umetnosti“. Konceptualna umetnost mnogo duguje dadaizmu, Marselu Dišanu, kao i Kazimiru Maljeviču i njegovoj „bespredmetnoj“ umetnosti. U našoj zemlji stavove konceptualne umetnosti prihvataju u Sloveniji grupa „Oho“, u Zagrebu: Braco Dimitrijević i Goran Trbuljak, u Beogradu: Marina Abramović, Raša Todosijević i dr.

SPACIJALIZAM, književni pravac nastao u Francuskoj početkom šezdesetih godina oko časopisa „Les Lettres“, na čelu sa pesnikom Pjerom Garnijeom (Pierre Garnier, 1928). Osnovni naglasak u spacijalnoj pesmi je na prostoru i rasporedu elemenata (reči i znakova) u tom prostoru. Poezija, prema teoretičarima ovog pravca, nije ontološka, ona je čisti semantizam. Važnija teoretska dela: Pierre Garnier *Spatialisme et poesie concrète* (1968), Martial Lengellé *Connaissez vous le spatialisme?* (1979).

VIZUELNA POEZIJA, umetnički i književni pravac nastao početkom šezdesetih godina u Italiji i paralelno u više evropskih zemalja, radikализacijom teoretskih stavova i stvaralačkih tehnika pre svega konkretne poezije nadovezujući se istovremeno na iskustva dadaizma i nadrealizma. Prema italijanskim teoretičarima Mikeleu Perfetiju (Michele Perfetti, 1931) i Euđeniju Mičiniju (Eugenio Miccini, 1925) vizuelna poezija se odbacujući privilegovan status pridavan verbalnoj upotrebi reči i samoj reči, postavlja van književnosti; ona je dopunjene; ne koristi se direktno njenim modelima i čak postavlja sebe kao alternativu. Važnije antologije vizuelne poezije: Klaus Peter Dencker *Text-Bilder Visuelle Poesie International* (1972), G. J. De Rook *Historische Anthologie Visuelle Poesie* (1976).

POLJANSKI Branko V (1898 – ?) pseudonim Branka Micića, pesnika i slikara, jednog od glavnih predstavnika zenitističkog pokreta (v. zenitizam). U Ljubljani je 1921. pokrenuo *Svetokret*, list za ekspediciju na severni pol čovekovog duha (na srpskohrvatskom jeziku, izašao je samo jedan broj), u Zagrebu filmsku reviju *Kinofon* 1921–22 (12 brojeva) i antidadaistički list *Dada-Jok*, 1922. Od 1925. godine živi u Parizu baveći se slikarstvom, gde je priredio i dve zapažene izložbe u galeriji *Turo* (1929) i u poznatoj galeriji *Zborovski* (1930) kada je štampao i *Manifest* panrealizma na francuskom jeziku. Umro je u Parizu, u krajnjoj bedi, kao kloštar pod mostovima Sene, najverovatnije početkom Drugog svetskog rata. Zbirke poezije *Panika pod suncem*, *Tumbe, Crveni petao*; roman *77 samoubica*.

FLUKSUS, umetnički pokret koji je krajem pedesetih i početkom šezdesetih godina inicirala grupa američkih i evropskih likovnih umetnika, pesnika, teatrologa i kompozitora. U pokretu je posebno izražena težnja ka sintezi raznorodnih umetničkih disciplina, brisanju granica između umetnosti kroz raznovrsne akcije i improvizovana intermedijalna događanja. U fluksusu deluju: Dik Higgins (Dick Higgins), Džordž Mekjunas (George

Maciunas), Jozef Bojs (Joseph Beuys), Ken Fridmen (Ken Friedmann), Ben Votje (Ben Vautier), Wolf Fostel (Wolf Vostel), Erik Andersen (Eric Andersen), Robert Filiu (Robert Filliou) i dr.

Ranije date odrednice mejl-arta, letrizma i konkretne poezije nisam fotokopirao, niti imam duplikat, tako da ih ne mogu ovde navesti.

Možda će ovo biti početak moga rada na odavno zamišljenim rečnicima avangarde šezdesetih i sedamdesetih godina, signalizma i jugoslovenske avangarde.

*

U Varšavi opet nemiri. Uhapšeno pet lica. Demonstracije su započele posle obreda u crkvi.

*

Agencije su ovih dana javile da je umro Tenesi Vilijams.

*

Opasno besnilo širi se Evropom. Prenose ga lisice, zečevi, ovce, jazavci, srne, pa čak i jedna vrsta šišmiša.

*

„Grupa američkih astronoma je otkrila ogroman međugalaktički oblak gasova nekoliko puta veći od Mlečnog puta, u kojem možda leži rešenje zagonetke o evoluciji svemira. Oblak je udaljen od Zemlje oko 30 miliona svetlosnih godina a otkriven je pomoću radio-teleskopa kod Aresiba u Portoriku.

Po mišljenju američkih astronoma, činjenica da se oblak do sada nije raspao, uprkos njegovoj rotaciji oko vlastite ose, ukazuje na prisustvo neke vrste 'nevidljive mase' koja svojom gravitacijom ne dozvoljava molekulima gasa da se rasprše po svemiru. Ukoliko bi postojanje ove 'nevidljive mase' bilo potvrđeno daljim posmatranjima, morale bi verovatno da budu revidirane procene o ukupnoj masi svemira koji je, kako mnogi naučnici pretpostavljaju, nastao u takozvanoj velikoj eksploziji pre petnaestak milijardi godina i od tada se širi.

Ajnštajn i holandski astronom De Siter su još 1917. godine teorijski dokazali da postoji mogućnost da svemir prestane da se širi i da počne da se skuplja. Do istog teorijskog zaključka došao je 1922. godine i ruski naučnik Fridman. [...]

Dve stvari su u ovom otkriću najzanimljivije, smatraju neki naučnici, prvo, kako je utvrđeno da međugalaktički oblak rotira; drugo, koja je to 'nevidljiva masa' koja ne dozvoljava raspršivanje oblaka. Da li je to ugasla zvezda, crna rupa ili negativna energija koja do sad nije praktično otkrivena, ali je teorijski njen postojanje moguće.

Otkriće međugalaktičkog oblaka, ali i indikacije da se u Velikom Magelanovom obliku nalazi crna rupa približavaju gustinu svemiru kritičnoj tački, posle koje, teorijski, počinje sažimanje svemira. [...]“
„Politika“

*

Čovek koji najduže živi na svetu čekajući da mu skinu glavu jeste Japanac Sadamiči Hirasava. Njemu je pre 35 godina izrečena smrtna kazna i još čeka na njeno izvršenje. Pre neki dan Hirasava je proslavio devedeset prvi rođendan. Tom prilikom je izjavio da je nevin i da će ako poživi sto godina isto tvrditi. Hirasava je osuđen na osnovu optužbe da je otrovaо dvanaest službenika banke i ukrao 160.000 jena.

*

Uveče s Viktorom, koji je s pravom gundao kašlući, po slaboj kiši, odemo do Kolarca na otvaranje izložbe Žike Lukića, brata Svetе Lukića. Puno poznatih ljudi, Svetinih prijatelja. Slike autodidakta tradicionalistički intonirane.

*

„Mada je dete, hromozomski *poluzbir* svojih roditelja [...] ono nije prosti polovina oca ili majke. Ali ma kakav bio njegov izgled, ono ipak nosi, neminovno, u svojim ćelijama, 23 hromozoma oca i 23 hromozoma majke. To je dakle *poluživot* koji kroz dete produžuje svaki roditelj. U svakom detetu stvarno produžujemo život, i to nije nikakva metafora ili uobraženje. Na najstvarniji i najizvesniji način mi ga u njemu produžujemo, pošto u svakoj njegovoj ćeliji 23 naša hromozoma nastavljaju da žive, da se dele i da delaju. Dok dete živi, u sebi će nas održavati i čuvati našu prisutnost. Do završetka njegovog života, polovina naše ličnosti postojiće, vezana s polovinom druge ličnosti, s kojom smo pristali da se spojimo da produžimo život.“

(Žan Rostan)

Četvrtak, 3. mart 1983.

Iz Muzeja savremene umetnosti pozivaju na otvaranje izložbe u galeriji Petra Dobrovića 7. jula 36/IV, Petar Dobrović: 1929–1938.

*

„Za stotinu godina dobiće se rezultati o onom što se naziva veliki neplaniрani eksperiment o klimatskim promenama, koji je počeo industrijskom revolucijom. Bio je to rezultat prelaska s loženja drvetom na upotrebu fosilnih goriva kao što su ugalj, nafta i prirodni gas. U tom procesu ugljenik koji se formirao tokom desetina miliona godina, oslobođen je za manje od 200 godina, pri čemu je jedan njegov deo povećao koncentraciju ugljendioksida

u atmosferi. Time se pojačao onaj tzv. efekat staklene bašte: atmosferski ugljendioksid propušta Sunčevu toplotu do Zemlje, ali ispoljava tendenciju da osujeti njen povratak u vasionu. [...]

Postoji mogućnost da prosečne globalne temperature budu za 2–3 stepena Celzijusa više nego što su danas. [...]

Skok temperature biće veći na višim geografskim širinama, nego u tropskim predelima. U Kanadi i severnim oblastima Sovjetskog saveza produžiće se vreme sazrevanja vegatacije, a leti neće biti leda na Arktiku. Dok se očekuje da će na Ekvatoru temperatura porasti samo za dva stepena Celzijusa, moglo bi se dogoditi da na 65. stepenu severne širine ona poraste za šest stepeni.“

Ovo bi prema američkom naučniku Rodžeru Revelu „prouzrokovalo topljenje ledenih grebena u zapadnom Antarktiku, u toku dugog perioda koji bi trajao od dvesta do hiljadu godina. Posledica toga bilo bi postepeno podizanje novoga mora, usled čega bi bila poplavljena sadašnja naselja u priobalnim gradovima, naročito u predelima s niskom nadmorskom visinom, kao što su Holandija, Florida i Luizijana u SAD, a i primorske oblasti u gusto naseljenim azijskim zemljama kao što su Bangladeš, Indija, Pakistan, Filipini i Tajland. [...]“

(„Politika“)

*

Poštanske vlasti u nekoliko zapadnonemačkih gradova pokrenule su telefonsku službu za pozivanje pisaca i pesnika, i to u Diseldorfu, Hamburgu, Kiliu, Koblenzu, Libeku, Hanoveru, Triru, Majncu, Majnhajmu, Minsteru, Nirnbergu i Štutgartu.

Običan osmominsutni razgovor staje 23 feniga i ako čovek okrene pravi broj može čuti svoje omiljene pisce, kako žive tako i mrtve.

Ovakav servis se prvo pojavio u Kiliu, gde je grupa građana pod imenom Literarna radionica počela da lansira poeziju preko telefona. Jedan član te radionice, Majk Augustin, doneo je ideju o servisu iz Londona, gde je sličan servis već postojao.

*

Jaroslav šalje prikaz „Čorbe“ u novosadskom „Dnevniku“ od 24. februara. Prikazivač napada moje kritičare, koji se upinju samo da me prikažu kao isključivog avangardistu i signalistu i kaže da sam ja i tradicionalan pesnik, da moja poezija „ne raskida sa mitom, već, naprotiv, učvršćuje veze s mitom; ona ne uništava jezik, no upravo produbljuje biće jezika.“ Na kraju prikazivač će reći i ovo: „Ne mogu se složiti sa onima koji tvrde da M. Todorović demistifikuje, da razara biće jezika, da raskida sa tradicijom; ova poezija je najmanje negacija tradicije, ona je samosvojan metod nadgradnje pesničkih tradicija – pre svega izraz humanizma umetničkog angažmana u ime unutarnje slobode i istine.“

*

U poslednjim „Književnim novinama“ esej Julijana Kornhauzera, „Igra ili o paradoksima poljske književnosti“; zastanem negde kod rečenice: „Zašto ne obnoviti i temeljno ne opisati eksperimentalno-groteskno stvaralaštvo Stefana Temersona, pravog prethodnika današnje 'revolucije' u prozi?“ Ovo mi se ime učini poznatim; i posle malog npora setim se odakle ga znam. Pronađem katalog sa velike izložbe vizuelne poezije u Kunstmuseumu u Hanoveru s naslovom VOM AUSSEHEN DER WÖRTER (visuelle poesie notationen), u njemu tik uz mene na dve strane radovi Stefana Temersona rođenog 1910. u Plock-u, Poljska, studirao prirodne nauke i arhitekturu, eksperimentalni film i fotografiju u Varšavi. Odlazi u Pariz 1938. godine, a potom u London gde je osnovao izdavačku kuću u kojoj je objavio Kurta Švitorsa i Raula Hausmana. Živi u Londonu.

Prvi Temersonov rad u katalogu naslovljen je „Kurt Schwitters on a time-chart, 1967“; na njemu slika mladog autora s naočarima i poljskom vojničkom kapom uz Švitorsovu sliku namrgođenog lika s dubokim borašma na licu. Tekst na tom radu počinje rečima: „I met him in 1943, in London, at the Pen Club [...]“. Drugi Temersonovi radovi u katalogu su iz (knjiga ili većih ciklusa) „Semantic Divertissements“ 1946/62 i „St Francis & the Wolf of Gubbio, or brother Francis' lamb chops“, 1956–60.

*

Javljaо se telefonom Vus Kosmikus iz Titograda povodom teksta koji treba da mu pišem za izložbu, poslaće fotokopije svojih signalističkih vizuelnih pesama.

*

Izgleda da sam navukao grip, kašljanje, mala drhtavica i nešto slično nesvestici. Prosto ne znam kako će ovako rovit sutra rano ujutru za Niš, Sveta je već kupio karte za obojicu.

*

Stigla polovina honorara iz BIGZ-a za „Chinese Erotism“, s odbitkom poreza 36.000 nd.

*

„Sanjam kako mi jedan izdavač daje pet hiljada franaka za nekoliko stranica – daje mi nezalepljen koverat u kome se vide novčanice. – Nalazim ogromnu svotu, nelagodno mi je. Misleći o tome, budim se upola, ponovo gledam u koverat i pada mi na um da te novčanice nemaju plavu boju novčanica od hiljadu, nego tamno-plavu boju novčanica od deset franaka.“

(Valeri)

Petak, 4. mart 1983.

I pored gripa (ili jačeg nazeba), i nedovoljne ispavanosti, putovanje je zahvaljujući elokventnom i veoma pričljivom Sveti bilo lepo i zanimljivo. Pričalo se od sadašnjih prilika u književnoj čaršiji, preko domaćih ljudskih, porodičnih neprilika, sve do Ljotića i Državne straže, o čemu gotovo ništa nisam znao, a Sveta je sve to kao dečak doživeo i preživeo.

U Nišu nas dočeka sunce ali i veoma hladan vетар. U „Gradini“ dogovori oko Svetine knjige koja ove godine treba da se pojavi. Jevta nam daje svoje tri zbirke koje je objavio u bibliofilskom izdanju 1981. godine, sa tehničkim urednikom „Gradine“ Dragom Momčilovićem u sito štampi: „Pejsaži kao stanje duha“, „Poništavanje praznine“ i „Listanje Pikasovih crteža“. Knjige su objavljene u sto primeraka, lepo izgledaju, dobio sam primerke pod rednim brojem 25. Najbolje su pesme iz prve knjige „Pejsaži kao stanje duha“, ispisane dečjom rukom u raznim bojama, mali zapisi, krokiji o prirodi i iz prirode pokatkad deluju kao haiku. Pesme iz druge dve zbirke na temu Pikasovih i Todorovih (T. Stevanovića) crteža pomalo su usiljeni, u prvi plan izbija njihova primjenjenost.

Od Saše Hadžitančića dobijam „Gradinu“ br. 1-2 s temom „Književni trenutak Niša“. Preko pedeset niških pisaca ispisuje tu svoje pesme, prozu, drame, radio-drame, putopise, humor. Kad se malo strožije pogleda (i pročita) sav taj materijal, zaključak redakcije na kraju ovog zbornika „da je izvestan broj autora stvaralački inferioran u odnosu na tokove književnog stvaralaštva u nas“, učini nam se, čak, veoma blag.

Posle redakcije, ručak u niškoj „Skadarliji“, gde je ponovo dominirao Sveti, ali ne u jelu, kako se može prepostaviti po njegovoj pozamašnoj figuri, već u životu, zanimljivoj priči.

Na povratku kući umor i potištenost.

*

„U buđenju postoji trenutak rođenja, nekakvo rađanje svih stvari pre nego što ijedna postoji. Postoji nekakva nagost pre nego što se ponovo obučemo.“

(Valeri)

Subota, 5. mart 1983.

Četrdeset i treći rođendan, žena i sin mi poklanjaju pidžamu (čini mi se jedan broj manju), i ukusan kolač.

*

Od danas odlukom Izvršnog veća poskupljuju: mleko, struja, ugalj.

*

Posle osmomesečne suše i velikih požara Australiju istovremeno pogodila dva uragana.

*

Prema rečima likovnog kritičara „Politike“ Slobodana Ristića, zenezitizam je samo „spoljni blesak avangarde“, a njegova ideologija „njegovi iracionalni, antiliberalni stavovi u kojima se istorijskim procesima suprotstavlja mitska, rasna priroda, upravo predstavlja suprotstavljanje idejama avangardnih pokreta“.

*

Bučna reklama mojih novih izdavača koja godi večito povredljivoj književničkoj sujeti i ruku na srce utiče na rad, u ovom sveopštem beznađu, stimulativno:

НОВЕ КЊИГЕ ДОМАЋИХ ПИСАЦА Прво коло од 12 књига:

1. МЕША СЕЛИМОВИЋ: Книж. доктор.
Портрет: Меша Селимовић (1910-1982)

2. ЈОВАН РАДУЛОВИЋ: Године, прописаној доји.
Портрет: Јован Радуловић (1910-1982)

3. ДУШАН КОВАЧЕВИЋ: Доктор.
Портрет: Душан Ковачевић (1910-1982)

4. ДРАГОМИР БРАЈКОВИЋ: Падав. горе, дувач. месе.
Портрет: Драгомир Брајковић (1910-1982)

5. ГОРАН БАБИЋ: Медицински доктор.
Портрет: Горан Бабић (1910-1982)

6. СЛОВОДАН ЗУБАНОВИЋ: Дечји док.
Портрет: Слободан Зубановић (1910-1982)

7. ИСМЕТ РЕБРОВИЋ: Среда и Среда и то, герод.
Портрет: Исмет Ребровић (1910-1982)

8. МИРОЉУБ ТОДОРОВИЋ: Студија есатист., писац.
Портрет: Мирољуб Тодоровић (1910-1982)

9. БОЖИДАР ШУЛПИЋ: Ногомет за ступе, писац.
Портрет: Божидар Шулпић (1910-1982)

10. БИЉАНА ЈОВАНОВИЋ: Доктор, јавнински вод.
Портрет: Биљана Јовановић (1910-1982)

11. МИЛИСАВ САВИЋ: Се терапе.
Портрет: Милисав Савић (1910-1982)

12. НОВИЧА ПЕТКОВИЋ: Оза. Физиотерапеут на симптич. отрудници.
Портрет: Новица Петковић (1910-1982)

20% ПОПУСТА
На куповину књига из овога издавачког календара
Задовољавајући услове уговора са издавачем, купувач
се освобожда од свих редних уплати
Неки издавачи су уговори сузакупни, а неки сујују
самостално, па се у овому објекту не уважавају
услови који су уговори сузакупни, али се уважавају
услови који сујују самостално

*

„Borba“ istog dana kad i „Politika“ donosi tekst M. Miloševića „Seme barbarogenija“ u kome ovaj novinar pokušava da opravda oštar i polemički intoniran napad R. Cvetičanina na organizatore izložbe „Zenit i avangarda dvadesetih godina“.

„U svakom slučaju, sa svim tim 'avanguardističkim' i 'neoavanguardističkim' barbarogenijskim manirima, normalan ljudski, kulturni i društveni razgovor ne može imati nikakve veze, budući da ni Cvetičaninov tekst u „Borbi“, ni izložba u Narodnom muzeju nisu smisleni ni za kakav barbarogenijski pir i obračun, već najpre valjda za puno Micićevo osvetljavanje, o kome, kao i o svakom drugom, ne treba ništa izmišljati niti bilo šta zaboravljati.“

U međuvremenu sa Prvog programa Radio-Beograda skinuta je emisija u kojoj je Irina Subotić trebalo da govori o zenitizmu; kolaž tekstova, pesama i zenitističkih manifesta, koji su pripremili glumci Beogradskog dramskog pozorišta, više se ne izvodi, a filmovi druge decenije ovog veka, sa savremenim filmom „Splav meduza“, o sudbini barbarogenijalaca, reklamiraju se i vrte u Muzeju, ali u reklamama više nigde ne стоји da je to u okviru (i u čast) izložbe „Zenit i avangarda dvadesetih godina“. Izgleda da se barbarogenije, pošto je malo provirio i onjušio ovo hudo vreme, ponovo povlači u podzemlje za sledećih pedeset godina.

*

Uveče kod Nade (porodično), pravim izbor njenih vizuelnih pesama da ih fotokopira u Vinči za Almanah. Viktor i ja se potom brzo vraćamo kući na Šerkola Holmsa koji lovi Džeka Trboseka.

*

Iz Viktorovog Dnevnika:

5. 3. 1983.

„Danas smo ustali i doručkovali kiselo mleko. Kad smo sve pojeli mi smo se obukli i čekali babu da dođe. Kad je baba došla ona nam je napravila ručak i pošto je tata otišao baba me je čuvala. Stan je bio prljav pa smo ga ja i baba čistili. Baba je gledala a ja sam usisavao usisivačem prašinu. Kad je sve bilo čisto mi smo počeli da se igramo jedne igre gde je baba pobedila. Posle me je baba češkala po glavi dok nisu došli mama i tata. Tada smo mi ručali. A i ja sam gledao utakmicu čiji je bio ishod 0–0. Posle sam gledao još malo crtaće. Kad su se završili ja sam počeo da se igram sa klikerima na jednom pultu od drvenih boja. Posle smo otišli kod jedne mamine drugarice Nade. Kod nje smo malo posedeli i slušali ploče Bitlsa. Kad smo otišli kući mama je kod nje ostala. Ja i tata smo gledali Šerloka Holmsa. Mi smo odgledali ceo film koji je bio vrlo dobar.“

*

„San ipak nije život.“

„Sva su prava bogatstva lična.“

„Život se troši u akciji – i to je sve.“

(Vinaver)

Nedelja, 6. mart 1983.

„U Sidneju (Australija) nedavno je otvorena izložba bića koja će naslediti čoveka. Priredili su je naučnici, na osnovu knjige poznatog engleskog profesora, paleontologa Dugala Diksona ‘Posle čoveka’.

U knjizi se kaže da će za pedeset miliona godina klima i vegetacija biti uopšteno slične sadašnjoj, samo će se izmeniti geografija. Tektonske ploče, koje su odgovorne za pomeranje kontinenata, spojiće Evroaziju, Australiju i Severnu Ameriku, dok će Južna Amerika postati ostrvo. ‘Životinje će se promeniti, naročito ribe, sisari i reptili’, kaže profesor Dikson.

Naučnici koji su se sakupili na ovoj izložbi potvrđuju pretpostavku da čovek za pedeset miliona godina neće preživeti. Njegov veliki talenat da se adaptira okolini ne menjajući sebe, stvorice eventualno ‘stagnaciju različitih vrsta’. Ova jednolikost će ljudsku rasu dovesti u veliki rizik i rezultiraće njenim isčezavanjem.

Iako su neki ‘homo sapiensi’ koji su prisustvovali otvaranju izložbe bili skeptici, direktor muzeja Sidnejskog univerziteta dr Peter Stenberi kaže: ‘To je jednostavno evolucija nauke. U periodu od pedeset miliona godina pre nove ere završila se era dinosaura. U toku pedeset miliona godina nove ere nestaje čovek i svet će biti pun ovakvih stvorenja koja vidimo na ovoj izložbi. To će biti potomci vrsta koje će preživeti čoveka’.

U staklenim vitrinama izložena su čudna stvorenja koja čovek današnjice ne može da zamisli. Sve životinje budućnosti napravljene su u prirodnoj zamišljenoj veličini. Opšte zadовоjstvo posetilaca je da tada neće biti živi.

Tu je pre svega dva metra visok naslednik zeca, zvani ‘rabbuck’, koji će zameniti stoku i jelena, zatim pacov veličine vuka koji će loviti u čopori-ma, kao i gigantske antilope i zločudne životinje tipa kengura koji će lutati tundrama. Biće čak i pustinjskih ajkula, tu je i potomak Tasmanijskog đavola koji će ležati na grani drveta i s obešenim dugim repom čekati žrtvu. Najveća i najopasnija među životinjama koje će naslediti čoveka je svakako ‘manambulus perhorridus’ ili noćni lovac. Sa visinom od jednog i po metra on će u krdima divljati Batavijanskim šumama, jureći reptile i sisare koje će zubima i kandžama uništavati.“

*

Čitav dan mučan. Nervoza zbog stešnjenosti u malom prostoru. Kolebanje šta uraditi, gde otici? Nemogućnost izolacije, nemogućnost bekstva u tišinu, koncentraciju. Stvaranje postaje himera, u ovim uslovima dovodi me na ivicu eksplozije, na ivicu ludila.

*

Teram Viktora da piše svoj dnevnik ponajviše kako bi se privikao na pisanje i popravio loš rukopis.

*

„Ako bilo ko pokuša da stavi ruke na mene i vlada nada mnom, on je najobičniji usurpator i tiranin, pa ga kao takvog proglašavam svojim neprijateljem.“

(Pjer-Žozef Prudon)

*

„Socijalni život je u Poljskoj sasvim zamro“, kaže dopisnik dnevnika italijanske kom. partije u izveštaju iz Varšave.

*

„Drevne legende vele da je opasno netremice posmatrati hladne oči faraona Tutankamona. Nije čak preporučljivo dugo boraviti u blizini njegove predivne zlatne maske. Ali 'prokletstvo faraona', navodno ljutog što su ga izneli iz grobnice i izložili radoznalim očima, ne zaustavlja stotine hiljada posetilaca iz svih krajeva sveta da, prilikom obilaska džinovskog (i bezmernim umetničkim blagom bogatog) egipatskog arheološkog muzeja u Kairu, najviše vremena provedu upravo pred ovom urokljivom maskom.“

*

„Iranski zarobljenici u logoru Ramadi u Iraku, mogu se podeliti na tri grupe: prvi su gotovo starci koji otvorenih očiju i realno gledaju i koji su ipak srećni što su preživeli pakao. Druga grupa su islamski nacionalisti, vatrene pristalice Homeinija kojima teško pada što su zatvoreni i što ne mogu da se bore. Treći, najbrojniji, najčešće su najmlađi, čak i od dvanaest godina! Oni su fanatizovani i za njih je život u zarobljeništvu samo privremen trenutak do smrti kojoj su se uputili. Najmlađi među njima su čak bez oružja krenuli svojim telima da uklone mine i raščiste prolaz. Oni su bili 'mrtvi' još pre polaska na front, mnogi među njima su ostali na minskim i napalm poljima, u kanalima, ali ima i preživelih. Sa njima je u logoru nemoguće razgovarati, sklanjavaju glavu od foto-aparata, mršte se. Ako nema u blizini iračkih stražara, neki su spremni da se nepoznatim strancima i novinarima unesu u lice i sa mržnjom kroz zube izgovore:

– Odlazite Amerikanci!

Oni su krenuli da daju život za Alaha i Homeinija i svako odlaganje ostvarivanja tog cilja veoma im teško pada.“

*

RIBE

„Zvezde su vam naklonjene. Imaćete mnogo srećnih trenutaka u toku ove nedelje, koji će uticati na vaše dobro raspoloženje. Primetiće se vaša želja za radom. Jedan glas će biti presudan za vaše planove u poslu.“

Hvala bogu!

Ponedeljak, 7. mart 1983.

Jedan od onih dana kada poeziju osećam u sebi ali još ne mogu da je pišem. Nadam se da će uskoro ponovo krenuti i završiti bar prvu verziju „Hlebnjikovljevog oka“. Dve pesme poslednjeg ciklusa (u zbirci prvog) „Zvezdalija“ izgleda da sam zaturo negde na relaciji Dobrinjska–Strumička. Ako su zaista izgubljene nastaće ozbiljan zastoj u radu.

*

Bio do R-a oko organizovanja „Simpozijuma o signalizmu“ u Kulturnom centru Beograda. Razgovaraće sa sekretarom SIZ-a grada da vidi da li bi i s kojim novcem finansirali ovu akciju.

*

Razgovor s Vukom Milatovićem. Zainteresovan je da piše o signalizmu, traži knjige „Kiberno“ i „Signalizam“. Obećao sam da će mu ih dati.

*

Natalitet u Poljskoj približio se prošle godine rekordnom nivou. U razdoblju ratnog stanja Poljaci su, izgleda, počeli češće i bolje da tucaju, na svakih hiljadu stanovnika rođeno je 10,2 dece. Oko 36,4 miliona Poljaka dobilo je tako 702.400 potomaka za samo dvanaest meseci. U Evropi je sada stopa nataliteta viša samo u Irskoj i Albaniji. Stručnjaci predviđaju da će to u Poljskoj kasnije stvoriti znatne probleme. Naime, dok će ove godine u školu poći oko pola miliona mališana, već 1990. godine treba pripremiti prijem dvostruko većeg broja prvaka.

*

Posle katastrofalne suše kakva se ne pamti za poslednjih pola veka, glad na jugu Afrike.

*

„Marks je izuzetno sujetan, do prljavštine i ludosti. Ko je imao nesreću da ga na nevin način povredi u ovoj bolesnoj, uvek osetljivoj i stalno nadraženoj taštini, tome je on postajao nepomirljiv neprijatelj, tada je smatrao da je svako sredstvo dopušteno da bi ga pred javnošću uništio.“

(Bakunjin)

*

Muzej savremene umetnosti poziva na otvaranje izložbe „E. J. Marey 1830–1904“ fotografije u pokretu, u četvrtak 10. marta u 13 h. Izložba je organizovana u saradnji sa Francuskim kulturnim centrom u Beogradu.

*

„Prilikom popisa stanovništva 1981. godine u Jugoslaviji nacionalno su se izjasnili i kao takvi su popisani građani dvadeset i četiri narodnosti.

Prema zvaničnom biltenu Saveznog zavoda za statistiku (*saopštenje br. 344/82*) čijih se termina i redosleda pridržavamo, to su: Crnogorci, Hrvati, Makedonci, Muslimani, Slovenci, Srbi, Albanci, Austrijanci, Bugari, Česi, Grci, Italijani, Jevreji, Mađari, Nemci, Poljaci, Romi, Rumuni, Rusi, Rusini, Slovaci, Turci, Ukrajinci i Vlasi – ukupno 22.424.711 stanovnika. Nacionalno se nije izjasnilo 1.291.460 građana od kojih su se kao Jugosloveni deklarisi 1.219.045 stanovnika. Kao ostale narodnosti popisano je svega 17.645 ljudi, ali njihovo uže brojno stanje Zavod za statistiku ne prati. Najviše ih ima u Vojvodini (11.102), Srbiji bez pokrajina (1.993) i Hrvatskoj (1.553). Po završenom popisu bilo je u celoj Jugoslaviji Srba 8.140.452, Hrvata 4.428.005, Muslimana 1.999.957, Slovenaca 1.753.554, Albanaca 1.730.364, Makedonaca 1.339.729, Crnogoraca 579.023, Mađara 425.866, Roma 168.099, Turaka 101.191 itd. Manje od sto hiljada ima Rumuna (54.954), Bugara (36.185), Vlaha (32.063), Italijana (15.132), Nemaca (8.712), Jevreja (1.383) itd.“

*

U Nemačkoj pobedio Helmut Kol iznenađujućim procentom glasova. Švabe postale konzervativnije. U Francuskoj, na opštinskim izborima, takođe ofanziva konzervativaca.

*

Pismo iz Ljubljane:

CANKARJEVA ZALOŽBA

61001 LJUBLJANA, KOPITARJEVA ULICA 2 • POŠTNI PREDMET 201-IV • TELEFON ŠT. 323-841 • ŽIRO RAČUN 50100-603-41466.

□

Spoštovani tov.
TODOROVIĆ MIROLJUB
11000 BEOGRAD
Strumička 96

LJUBLJANA, 1.3.1983.

NAŠ ZNAK _____

□

Poštovani!

U našem kulturnom kao i prosvjetno-odgojnom te obrazovnom radu osjeća se veliki nedostatak pregleda književnosti naroda i narodnosti Jugoslavije. Pogotovo je kritična odsutnost informatora o suvremenim piscima.

Kako bi se za potrebe svakodnevnoga kulturnog i obrazovnog rada te pojedinih današnjih i budućih prevodilačkih, kazališnih programskih, uredničkih i drugih zadatača u toj situaciji otpomoglo, nakladna kuća CANKARJEVA ZALOŽBA odlučila je da u program svojih leksikografskih izdanja uključi i LEKSIKON PISACA JUGOSLAVIJE. Dosad je Cankarjeva založba pored niza leksikografskih izdanja iz raznih struka pripremila i leksikon svjetske te leksikon slovenske književnosti. Za potrebe naše književne publike i šire kulturne sredine Cankarjeva založba u god. 1984. izdat će Leksikon pisaca Jugoslavije. Uvjereni smo da će on dobro doći i u drugim sredinama.

Željeli bismo da Leksikon bude što potpuniji pogotovo o današnjim književnim stvaraocima. U toj želji obraćamo se Vama s molbom da biste posredovali svoje biografske i bibliografske podatke kao i sažetu tematsku oznaku onih Vaših djela koja Vi želite posebno istaknuti. Nadamo se da nam nećete uskratiti svoje sudjelovanje.

Svojom Vas molbom opterećujemo oduzimajući Vam dragocjeno vrijeme. No činimo to u želji da bi Leksikon bio što potpuniji te da bi od strane književnika bilo što manje zamjerkli, a u odnosu na korisnike da bi bio što kompetentniji. Također se opravdavamo činjenicom da danas u našoj zemlji ne postoji suvremeni leksikon ili priručnik pa čak ni adresar kojim bi bili zahvaljeni današnji pisci Jugoslavije.

Uvjereni u Vašu ljubaznu pomoć, slobodni smo da prilažemo obrazac o biografskim i bibliografskim podacima.

Očekujući Vaš odgovor, po mogućnosti do 15.IV.1983., srdačno unaprijed zahvaljujemo na Vašoj susretljivosti te dragocjenoj pomoći!

Izvolite primiti izraze našega poštovanja i lijepo pozdrave!

Autor Leksikona
Mr.
dr. Janez Rotar

Urednik leksikonskih izdanja CZ
Ksenija Dolinar
Ksenija Dolinar

*

(San)

Sa Milivojem stojim pred visokim pružnim nasipom sa dvostrukim kolosekom. Vozovi stalno prolaze u oba pravca. Od njihove buke jedva se čujemo. Dogovaramo se da odemo do mene da mu pozajmim neku knjigu. Pita me gde sada stanujem. Pokazujem na oronulu višespratnicu preko puta. S naporom prelazimo nasip i prugu pazueći da nas ne zakači neki od zahuktalih vozova.

Ulazeći u lift zgrade na pitanje svog sputnika na kom mi je spratu stan, kažem na sedmom mada u to nisam sasvim siguran. Dok se vozimo Milivoje se poigrava dugmadima u liftu. Zaustavlja ga negde na polovini između šestog i sedmog sprata i kroz vrata na volšeban način uspeva da se izvuče napolje. Uplašeno vičem da ja to ne mogu da uradim. Lift se u tom trenutku najednom lagano sam pokrene i zaustavlja na pravom mestu.

Na spratu je veliki broj stanova. Uopšte ne mogu da se setim u kome živim. Idemo od stana do stana zagledajući pločice sa imenima na vratima.

Utorak, 8. mart 1983.

„Udruženje književnika trpi snažan pritisak manjeg dela svoga članstva da se pretvori u jednu usku ideološku tribinu, s elementima opozicionarstva prema Savezu komunista i društvu. Najveći je u tome pritisku ideo Odbora za zaštitu umetničkih sloboda. Odbor je stvoren i deluje na jednoj pseudoslobodarskoj i u suštini antisamoupravnoj ideji da bude vrhovni sudija našoj socijalističkoj demokratiji.

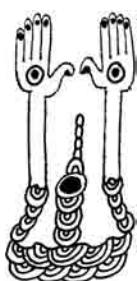
Suštinu našeg gledanja na postojanje i delovanje Odbora ne menja to što među članovima Odbora ima pisaca čije se književno delo može respektovati.“

Radivoj Cvetićanin, izvršni sekretar Predsedništva CK SKS na sednici Predsedništva o idejnim kretanjima u kulturi.

*

Na Miljakovcu oružana pljačka banke u čikaškom stilu.

*

„Poboljšanje krvotoka u rukama. 1. Ispružite ruke ispred sebe, dlanovi okrenuti nadole, trudite se da ne savijate ruke u laktovima.

Zamislite da ste upravo našli dragi kamen. Brzo uhvatite kamen, kao da neko hoće da vam ga otme, i skupite prste u pesnicu. Ne otvarajte ih dok ne izbrojite do pet.

Sad izbacite kamen. Spustite ruke, neka se ovlaš njišu, zatim brzo otresite šake. Izmasirajte ruke.

2. Ispružite ruke ispred sebe s dlanovima nadole, prsti ispruženi napred.“

*

Francuski glumac Žerar Depardije o svojoj ulozi Dantona:

„Danton je za mene bio pravo otkriće, doživljaj: on je atletičar istorije, sila koja se neprekidno oslobađa. No, u pojedinim prilikama, igrao sam sa-mog sebe. Imam mnogo toga zajedničkog sa njim – uživanje u ekscesima, kao i izvesnu predispoziciju za ekstremne situacije. Međutim, njemu je bila potrebna masa da bi ga pokrenula i oslobođila, dok kod mene važi suprotno, na mene masa deluje zastrašujuće. On je bio beskrajno gladan popularnosti i težio je velikoj istorijskoj slavi: za njega je bilo nužno nametnuti se.

Ne razumem se mnogo u politiku, ali nemam poverenja u nju. Ja ne umem da prikrijem i maskiram misao. U tom pogledu, nemam ničeg zajedničkog sa Dantom.

Bio je čovek od bronze, sila prirode i odlučna volja. Na kraju krajeva, bio je kao i ja veliki ludak. Išao je do takve krajnosti da otkopa svoju suprugu koja je umrla u njegovom odsustvu da bi je vratio u njen krevet. To je svakako tragična ludost dostoјna antičkih drama. Situacija u to doba u Parizu bila je pravi delirijum. Svet je prekinuo lance i trebalo je iskovati nove. Život je bio jedno preterivanje.

Kako bismo lično osetili atmosferu, Vajda me je poveo u Poljsku. Želeo je da doživim nezaboravne časove koji toliko nalikuju onima kroz koje je prošla Francuska 1792.

Stigli smo dva dana pre nego što je proglašeno ratno stanje. Imao sam prilike da vidim ceo jedan narod zahvaćem groznicom, zebnjom i radošću. Poljaci nisu više spavalici, na nogama ih je održavala neka vrsta euforije. To stanje umora je meni dobro poznato: čudni trenuci u kojima telo više ne postoji. Srce postaje veće od stomaka.

No, bez tih ekscesa postajemo stari, umiremo a da to ne znamo. Treba imati smelosti i pregaziti sve. Ipak, većina ljudi nema te smelosti. Ludost je zastrašujuća jer budi zavist: svi bi želeli da budu ludi jer biti lud znači biti smeо.“

*

S Viktorom u „Avali“ gledam Karpenterovu stravoužasnu „Maglu“.

*

Vuku Milatoviću pored „Kiberna“, „Signalizma“, „Stepeništa“, dao još „Korake“ sa signalizmom (1976) i prikazima stranaca (1982), kao i više fotokopija raznih prikaza na moju poeziju s tim da mi posle pisanja svog teksta većinu ovih stvari i knjiga vrati.

*

Grupa američkih naučnika sa Harvardskog univerziteta započela je do sada najintenzivnije traganje za inteligentnim oblicima života u svemiru. Ispitivanje se obavlja pomoću univerzitetskog 26-metarskog radio-teleskopa u Harvardu, a radiosignalni iz svemira će biti kompjuterski analizirani. Za razliku od dosadašnjih sličnih poduhvata, u kojima su radio-teleskopi korišćeni samo po nekoliko časova, Harvardski radio-teleskop će obavljati ovaj posao 24 časa dnevno najmanje četiri godine.

*

Jedina žena koja je do kraja svog života branila i opravdavala monstroznog ženoubicu Landriju, osuđenog i giljotiniranog 1921. godine zbog ubistva iz koristoljublja jedanaest žena, bila je njegova mlada ljubavnica Fernanda Segre.

Upoznali su se u Parizu maja 1917. godine.

„Išla sam u kupovinu – priča Fernanda. U tramvaju prema meni sedeо je on i za sve vreme vožnje nije skidao sa mene pogled. Sećam se da sam ostala opčinjena tim očima u kojima je bilo nešto tragično. Nije mi rekao ni jednu reč, ali čim sam izašla iz tramvaja čula sam njegov blagi glas. Obratio mi se uobičajenim rečima koje služe da se opravda ulično pristupanje nepoznatoj ženi. Pozvao me je na čaj i zadržali smo se čitav sat. Pri rastanku zakazao mi je sastanak za sutradan.“

Prilikom bezbrojnih razgovora pred istražnim sudijom, svedočenja pred sudom i u razgovorima sa predstavnicima „sedme sile“, Fernanda je odbacivala sve optužbe koje su prikazivale Landriju kao zver-čoveka, hladnog cinika i gramzivca.

„Nije istina – uporno je ponavljala Fernanda Segre – on je pesnik, obožava Misea i često mi je recitovao njegove stihove.“

Sreda, 9. mart 1983.

Horde argentinskih mrava preplavile su kuće u Johanesburgu tragajući za hranom. Stručnjaci za dezinfekciju tvrde da su mravi izbezumljeni od gladi jer je neuobičajena suša u JAR iscrpla sve njihove izvore hrane. Sada su se po kućama okomili naročito na hleb i sapun. Argentinski mravi su se „naselili“ u južnoj Africi još pre sto godina. Iz Argentine su stigli brodovima koji su prevozili voće.

*

МАРКС НА ТАПИСЕРИЈИ

У недељу увече италијански комунисти су успешно окончали 16. конгрес своје партије. Хиљаду и триста делегата ИКП на склопу у Милану је прихватило оцене да је у садашњим италијанским условима једини могућни пут ИКП — демократска алтернатива. Већина делегата је подржала и оцене о историјској исцрпљености искустава земаља такозваног „реалног социјализма“. Међу многобројним гостима на Конгресу ИКП је учествовала и делегација ЈСПН (Јединствена социјалистичка партија НДР) која је генералном секретару ИКП Енрику Берлингуеру предала на поклон уметничку таписерију са Марковим ликом.

*

Bezuspešni pokušaji да nastavim rad na knjizi „Hlebnjikovljevo oko“. Zastao sam на prvom ciklusу „Zvezdalija“ i nikako da krenem. U međuvremenu čeka još i redigovanje poslednjeg (trećeg) ciklusa „Kiborg“ koji je završen.

*

Uveče na televiziji Henri Fonda i Entoni Kvin u Dmitrikovom filmu „Čovek sa zlatnim koltom“.

*

ŽENE VOLE MUŠKARCE KOJI:

- Upotrebljavaju dezodoranse i losione posle brijanja.
- Redovno menjaju čarape.
- Smatraju žene pametnim i sebi ravnim bićima.
- Ne zaboravljaju sitne pažnje i kavaljerske usluge.
- Ne zaboravljaju važne godišnjice i rođendane.

- Nose pamučne košulje, neupadljive pantalone, kravate mirnih boja, duge pantalone koje pokrivaju pete cipela, malo šire džempere, široke, moderne kožne pojaseve, košulje u skladu s odelom, uvek imaju čiste cipele, ispeglane pantalone i čiste pižame.
- Opažaju novu haljinu ili frizuru na svojoj ženi i devojci.
- Ne ljute se što čekaju dok se Ona sprema za neki svečani izlazak.
- Znaju boju Njenih očiju.
- Ne zagledaju žene sa velikim grudima.
- Ni posle dužeg poznanstva ne zaborave da skinu sako i da vas ogrnu ako vam je hladno.
- Ne kupuju skupe poklone, ali zato ne zaborave da napišu nekoliko lepih reči.
- Umeju da nasmeju partnerku i da joj život učine lepšim.
- Nose Njenu sliku u svom novčaniku.
- Uvek imaju čistu maramicu.
- Bar ponekad priznaju da nisu bili u pravu.
- I sve muškarce koji se smeju, vode računa o sebi, koji znaju da slušaju, a ne samo da pričaju, koji su spremni da pruže podršku u svakom trenutku krize, koji su pametni, ponekad pomalo stidljivi, koji vole decu i životinje i koji vas uvek za sve učtivo zamole.

Četvrtak, 10. mart 1983.

Danas sunčano i toplo.

*

Dvojica Jermenija izvršila atentat na turskog ambasadora u Beogradu. U pucnjavi ubijen jedan naš student, a jedan je penzioner teško ranjen. Turski ambasador pogoden u glavu i po svoj prilici neće preživeti.

*

(san)

Sa grupom studenata u učionici sam nekog fakulteta.

U toj prostoriji, sa smradnim, olajisanim podom, su stare, rasklimatane, išarane i prljave klupe, slične onim u kojima sam, u poratnim godinama, krajem četrdesetih, sedeо u osnovnim školama: Ćićevca, Obreža i Lučine.

Toplo je. Skidam sako i prebacujem ga preko klupe. Nakon kraćeg iščekivanja da počne čas, i bučne studentske rasprave u kojoj ne učestvujem, ulazi jedan od profesora i kaže nam da pređemo u drugu prostoriju. Energičan je, zbog nečeg usplahiren, nervozan, požuruje nas.

U drugoj učionici, koja je tik uz prvu, sasvim drugačija slika. Mermerni pod, obli polulučni zidovi načinjeni od nekakve materije slične metalu, visoka prozirna tavanica iz koje zrači ledena plavičasta svetlost. Svuda oko

nas sada su ogromne epruvete ispunjene raznobojsnom tečnošću, mikroskopi, aparati, svetlucavi ekrani i mašine čiji prigušeni zuj potmulo odzvaja u ušima.

Bučni studenti su začutali. Atmosfera je postala nekako napeta, tajanstvena, misteriozna. Postepeno sve više i jače počinjem da osećam neprijatnu hladnoću. Kao da mi se sablasna, ledena svetlost sa tavanice uvlači u dušu, telo, prodire u kosti.

U košulji sam bez sakoa koji je, pošto smo bili požurivani, ostao u starij učionici. Odlučim da se vratim i da ga obučem. Istovremeno, setim se da mi je u džepu sakoa sveska sa stihovima iz ciklusa „Hlebnjikovljevo oko“ na kome već dugo i naporno radim. To je jedini primerak rukopisa koji imam, što moju nervozu uvećava do panike kada u učionici ne pronađem sako.

Upućuju me u garderobu gde su, navodno, prenete sve stvari studenata iz učionice. U garderobi me dočekuje stariji ljubazan čovek, u kome odmah prepoznajem svog nastavnika srpskog jezika iz čićevačke osmogodišnje škole Lazu Ristića, koji me je otkrio kao pesnika i poticao da pišem. Zajednički, u pretrpanoj garderobi, uzaludno tragamo za sakoom.

Uspaničen, sav u znoju i s grčem u grlu, budim se.

Nedelja, 13. mart 1983.

Goranu Čučkoviću pokazao i čitao „Pucanj u govno“, oduševio se. Pokreće ediciju i malu izdavačku kuću, traži „Govno“ da izda u petsto primeraka. Razmisliću.

*

Ryosuke Cohen iz Osake (Japan) šalje postcard (original).

*

Foto postcard od Brenta Rileyja iz Sinsinatija (Ohio).

*

U Dobrinjskoj, pre podne, u višečasovnom naporu jedva nekako uspem da iščupam par stihova za „Zvezdaliju“.

*

Ponovo hladno uz zubato sunce.

*

Vuk M. najavio, posle prvih čitanja, čak dva teksta: jedan o signalizmu a drugi o mojoj poeziji („Čorba“).

*

Stidljivo oko šišmiša. Sleteću tamo gde se lavina zahuktava. Čistota, zlo, ubilačka *glad*. Obećavaju budućnost. Mračni Skiti kod „Zelenog mačka“. U potpunoj tišini. Tražio sam: *omadijanost*, bezgrešno začeće, anđelačegrtušu, Lucifera ljubavnika. Sve je tu: *plamen*, nemir, strast. Onih koji sunce ne umeju da ugase. Onih koji dodiruju dno. Mrtvim *jezicima*. Vrelim porođajnim dahom. Kaplju zvezdani *grozdovi*. Iz rana teče *krv*. Pitka kao voda.

Ponedeljak, 14. mart 1983.

Ideja, i jak poriv, da napišem „Manifest govnaizma“ uz zbirku „Pucanj u govno“, možda za drugo izdanje ako se knjiga brzo proda kao što Goran prepostavlja.

Govnari, govnolozi, govnanti, u ovim govnarskim vremenima kada po nama padaju sva govna ovog sveta...

Za moto prvog ciklusa „Definisani policajac“ uzeti one cinične poruke iz beležnica 1969/70: *Pesnik je imbecil. Pesnik je društvena kurva. Pesništvo je imbecilizam. Tamanimo pesnike*. Pronaći obavezno te beleške nastale ranijih godina uz pesme iz ciklusa: „S rezancima svakako“, „Recept za zapaljenje jetre“, „Svinja je odličan plivač“, „Govnarija“, „Definisani policajac“, itd.

*

Među papirima slučajno natrapam na ovu pesmu koja pripada žanru nađene poezije. Pesma je nastala (nađena) verovatno polovinom sedamdesetih, a možda i ranije, i ne bi smela da se izgubi u ovoj gomili: svezaka, fasicikli i hartije koja me zatrپava. Zato dobija privilegiju da uđe u Dnevnik.

DVE PEGE NA KURCU

*pre godinu dana
sa gornje strane kurca
pojavila mi se
crvenkasto-beličasta pegica
sada već veličine dva santimetra*

*nedavno
na još jednom delu ovog važnog organa
pojavila se slična pega*

*zabrinjava me
što se obe pege
stalno povećavaju*

*

Danas u 18h u Studentskom kulturnom centru „Karl Marks mrtav ili živ“.

*

Od 4. marta, stupio je na snagu novi cenovnik poštanskih, telegrafskih i telefonskih usluga u međunarodnom saobraćaju. U Zajednici jugoslovenskih pošta, telegrafa i telefona kažu da su nove cene formirane na osnovu dva kriterijuma: važećeg cenovnika u međunarodnom PTT saobraćaju i pariteta dinara prema tzv. zlatnom franku – koji je usvojen kao internacionalna moneta kad se radi o poštanskim uslugama. Taj zlatni franak je 1. jula 1982. godine vredeo 12,89 dinar, a sada 22,19. Sve je to uslovilo veliko povećanje cena u međunarodnom saobraćaju.

Ovo je više nego ozbiljan udarac za mejl-art i mejl-artiste.

*

Čitavo pre podne sâm u kući pred praznim listovima hartije u neprekidnom grču. Jedva desetak pišljivih stihova kojima će trebati dobra dorada da bi na nešto ličili. „Hlebnjikovljevo oko“ je uobličeno, imam ga u glavi, u rukama, ali je potreban još samo poslednji trzaj pa da sve bude gotovo. Potrebni su mi i vreme i prostor a njih najmanje imam u ovom trenutku.

*

„Srce svakog pesnika danas je knjiga u plamenu.“

„Gde ti je mesto dok pišeš pesme? Negde gde ti prostor više nije za petama. Negde gde te je vreme zaboravilo, i gde si i ti zaboravio vreme. Negde gde si zaboravio i samog sebe.“

(Vasko Popa)

*

Signalistički almanah propao već u startu. Obavestio ranije pozvane autore da ne umnožavaju i ne šalju radove.

Utorak, 15. mart 1983.

„Zahvaljujući i našoj revoluciji, Marksova misao je doživela istinsku i svestranu potvrdu.“ (Sa sednice CK SKJ na kojoj je obeležena stogodišnjica Marksove smrti).

*

U beogradskim bioskopima trijumfuje po broju posetilaca film mog rođaka Milana Jelića „Moj tata na određeno vreme“. Sedmogodišnji Viktor kaže da je veći deo njegovih drugova i drugarica iz razreda, sa tatama i mama, video taj film, ali da ga on ne bi gledao pošto su ga drugari obavestili da je „film glup“.

*

Mikelandelo svog Davida isklesao u doba pećinskog čoveka!

*

U poslednjem broju „Književnih novina“ u rubrici „Iz rada Udruženja književnika Srbije“: „Kako je utvrđeno, tema ovogodišnjeg Oktobarskog susreta pisaca glasi: 'Kraj veka – nova kreativnost?'. U okviru glavne teme učesnicima Susreta biće preporučene i sledeće podteme:

- uticaj mas-medija na stvaranje novih književnih oblika;
- književnost i neverbalna sredstva komunikacije (verbo-voko-vizuelno, konkretnost, signalizam, klokočnjak);
- alternativna književnost kao nova vrsta angažovanja;
- dokumentarna književnost;
- stvaranje ideje nove kreativnosti u modernoj književnosti;
- mogućnosti kritičke interpretacije i vrednovanja nove kreativnosti.“

Možda bi trebalo reagovati na ovo smeštanje signalizma u „neverbalna sredstva komunikacije“.

*

„Pojava I toma u BIGZ-ovoj *Biblioteci marksizma* 1980. godine izazvala je interesovanje naše javnosti. Razlog tome svakako je i u činjenici da je Kolakovski našem čitaocu bio poznat kao izuzetan pisac, lucidan misilac već po ranije prevedenim knjigama kod nas: *Filozofski eseji* („Nolit“, 1964) i *Filozofija pozitivizma* („Prosveta“, 1972), ali možda još više i u tome što su *Glavni tokovi marksizma* pokušaj Kolakovskog da napiše istoriju marksizma na osoben način – kao refleksiju o čudnim sudbinama ideja koje počinju s prometejskim humanizmom, zapadajući u silna iskušenja staljinističkog dogmatizma, idolatrije kulta ličnosti, države, vođe i sl. Kolakovski, filozof koji je 'prošao marksističku duhovnu školu', napravio je korenit zaokret, postao je jedan od najžešćih kritičara marksizma uopšte. Njegove ocene marksizma kao doktrine, te mogućnosti i perspektiva socijalizma kao prakse, rigorozne su i problematične, neke veoma uprošćene i pesimističke, ali – izazovne i podsticajne za diskusiju jer Kolakovski neretko uspešno problematizuje mnoga značajna pitanja istorije i teorije marksizma kao i prakse savremenog socijalizma...“

(reklama za knjigu „*Glavni tokovi marksizma*“)

*

U poeziji V. M-a jedno stravično siromaštvo jezika, siromaštvo misli (na kojoj on, inače, očajnički insistira); po svoj prilici radi se o sapetosti duha teškim (ali i prizemnim) neurozama koje ga troše, cede na drugim nestvaralačkim stranama. Poslednjih godina njegov napor literarni (pesnički i prozni) a posebno „filozofski“ postaje više nego smešan i tužan.

*

„Kriminal u Britaniji je u svakodnevnom i zabrinjavajućem porastu, a posebno poražava činjenica da je broj otkrivenih počinilaca raznih zločina sve manji. Ovo piše *Dejli mejl* čiji su reporteri na osnovu podataka Ministarstva unutrašnjih poslova izračunali da se ozbiljan zločin u Britaniji događa na svakih deset sekundi. U toj zemlji je tokom 1982. godine registrovano oko tri miliona takozvanih ozbiljnih prekršaja u koje pred ubistava spadaju velike provale, prevare i krađe.“

*

„R.: Ako taj svijet uvijek ostane, je li istina da će svijet uvijek ostati?

A.: Tko u to sumnja?

R.: A što ako ne ostane? Nije li onda istina da svijet neće ostati?

A.: Nimalo se tome ne protivim.

R.: A što onda kad propadne, ako ima da propadne? Neće li tada biti istina da je propao? Jer dok god nije istina da je svijet propao, nije propao.“
(Sveti Avgustin, „Razgovori sa samim sobom“)

Četvrtak, 17. mart 1983.

Razgovarao sa Živanom Živkovićem telefonom. On je bojažljiv pa se zato nije javljaо, bog zna kako se izvinjava. Radi punom parom magistar-ski ili doktorat (nisam ukapirao), kod S. Ž. Markovića. Njegov kritičarski uspon je nesumnjiv. „Letopis“ ga stalno objavljuje. Prikaz „Čorbe“ koji je krajem prošle godine dao „K. reči“ još nije objavljen. Kaže da će čekati do leta, a onda, ako ga ovi u „Reči“ ne objave, poslaće ga drugome. Pomenuo je, eventualno, prištinska „Stremljenja“ gde su ga pozvali na saradnju. Nisam ovo komentarisao.

*

„U zapadnonemačkom gradiću Štralenu održan je, u organizaciji 'Evropskog prevodilačkog kolegijuma', od 26. februara do 2. marta, treći Međunarodni komparatistički simpozijum o avangardnoj lirici 'severne, srednje i jugoistočne Evrope'. Rečje, tačnije, o književnostima tzv. evropskog pojasa od Baltika do Balkana – finskoj, švedskoj, litvanskoj, letonskoj, estonskoj, poljskoj, češkoj, slovačkoj, mađarskoj, slovenačkoj, hrvatskoj, srpskoj, makedonskoj i bugarskoj. Susret je posvećen daljem radu na sastavljanju jedinstvene višejezične antologije avangardne lirike navedenih literatura.

Prvobitno je zamišljeno da to bude izbor isključivo ekspresionističke lirike. Pokazalo se, međutim, nemogućim da se taj pravac na zadovoljavajući način definiše u isuviše heterogenim nacionalnim književnostima, koje su se često razvijale po strani i nezavisno od vodećih poetoloških tokova svog vremena. Tako je odabrana formula avangarde, koja obuhvata ne samo sve smelije IZME, već i neke neiskristalisane pokušaje i dovršene poetske eksperimente pojedinaca i grupa u vremenskom rasponu od prvih avangardističkih oblika s početka veka do njihovog potpunog utapanja u jasne književne pravce krajem dvadesetih i početkom tridesetih godina.

Još na prošlogodišnjem sastanku dogovoreno je da se antologija ne uređuje po nacionalnim književnostima već po tematskim krugovima. Imajući, dakle, pred sobom već sačinjen preliminaran izbor avangardne i ekspresionističke finske, finsko-švedske, poljske, češke i slovačke poezije, učesnici su se, analizirajući pesmu po pesmu, složili oko sledećih tematskih oblasti: grad (velegrad, predgrađe), svakodnevica, tehnika (mašine, komunikacija), rat i pacifizam, socijalna poezija, politički angažman, uzori, poetologija, jezički eksperiment (grafika, zvuk, sintaks), egzotika (sumatraizam), čovek (priroda, ljubav), smrt, pobožnost, istorija i mit (tj. otuđenje od istorije i

mita), folklor (tj. otuđenje od tradicije i folklora), narativne i neklasifikovane pesme. Na nedavnom susretu ova je podela upotpunjena analizom lirike estonskih, mađarskih, hrvatskih, srpskih i bugarskih pesnika. Podnoseći svoje grube prevode pesama M. Crnjanskog, R. Petrovića, S. Vinavera, D. Vasiljeva kao i M. Krleže, A. B. Šimića i D. Cesarića, naš predstavnik Zlatko Krasni je govorio i o književnim kretanjima dvadesetih godina u jugoslovenskom prostoru, obavezujući se da za sledeći sastanak – kroz godinu dana – ovaj izbor upotpuni novim pesnicima i pesmama kao i odgovarajućim poetološkim tekstovima.

Organizator seminara, Evropski prevodilački kolegijum, osnovan je pre četiri godine pod patronatom Semjuela Beketa, Hajnriha Bela, Maksa Friša i još nekolicine uglednih pisaca. Kolegijum je prvi centar te vrste u svetu, posvećen ne samo unapredovanju međunarodne kulturne saradnje (kako mu piše u statutu), već i zaštiti i pravednjem vrednovanju potcenjivanog prevodilačkog posla. Centar raspolaže bogatom dokumentacijom, priručnom bibliotekom kao i kompjuterima za memorisanje i prerađu prevoda.“

(„Politika“)

*

Pismo od Žilijena Blena. Zahvaljuje se na radovima (*textes*) koje sam mu poslao i kaže da će ih objaviti u sledećem broju „Doc(k)s-a“ (juin 1983). Za knjigu u ediciji „Unfinitude“ upućuje me na Angéline Neveu, 21 Boulevard Henri IV, Paris 4ème, koja uređuje ovu ediciju. Na kraju kaže da mi u posebnom paketu šalje brojeve „Doc(k)s-a“ koje sam tražio.

*

„Zaharija Orfelin (1726 – Novi Sad, 1785), istoričar i bogoslov, pisao je i pesme koje je ovih dana objavila Književna zajednica Novog Sada. Knjigu Orfelinovih pesama za štampu je priredio Laza Ćurčić, naš najbolji znalač stare srpske knjige (recenzenti su: Mladen Leskovac i Boško Petrović).

Zaharija Orfelin je nesumnjivo jedan od najzanimljivijih i najkrupnijih ličnosti srpskog duhovnog života u 18. veku – ističe Lazar Ćurčić. Zna se: bio je učitelj, administrativac, kaligraf, ilustrator, grafičar, bakrorezac, pesnik, prevodilac, teolog, projektant, izdavač, filolog, urednik kalendara i časopisa, bibliograf, istoričar, recenzent, prirodnjak, tehnolog i korektor. Govorio je ruski, nemački, latinski, nešto italijanski, a pisao je na srpskom, ruskom i nemačkom jeziku.“

*

Bio do „Zapisa“. Hteo da povučem drugo izdanje „Gejaka“ zbog sporog štampanja i odugovlačenja. Novi v. d. direktor ubedio me je da će sve biti u redu, da će knjigu štampati za dvadeset dana a da će se on sam potruditi da proda bar polovinu tiraža kako bih što pre dobio novac (honorar),

koji mi je u ovom trenutku (zbog predstojeće selidbe) zaista više nego potreban.

*

„Kišnica je odlično sredstvo za negu kože lica. Skupljajte je kad god imate priliku i ne plašite se da lice izložite kiši. Kišnica čisti kožu, ona tušira, masira, pojačava krvotok, očvršćava mišiće. Ukratko, ulepšava ten.“

*

Dante, po strukturi svoje ličnosti sa šizoidnim elementima, skoro čitavog života bio je potišten i depresivno raspoložen. U trenucima umetničkog stvaranja potpuno se povlačio u sebe a imaginativne sposobnosti tad su dobijale na snazi i poprimale haluzinantni i vizionarski karakter. On je na taj način samo poetski oblikovao događaje u kojima je, zahvaljujući uobrazilji sam učestvovao i, gotovo, bio svedok.

Savremeni psihoanalitičari smatraju da je „Božanstvena komedija“ nastala kao izraz sublimacije potisnutih sadističkih i incestuoznih tendencija sa ciljem da se prevaziđe neurotično osećanje straha i krivice. Ima podataka iz kojih se da naslutiti da je Dante u toku svog života pokušavao da digne ruku na sebe ali se uvek spašavao na taj način što je pisao.

Subota, 19. mart 1983.

Knjižica „MAIL ART COMMUNICATION“ Nenada Bogdanovića iz Odžaka.

*

Slučajno među papirićima spremnim za bacanje pronadem definiciju letrizma koju sam spremao za „enciklopediste“. Prepostavljam da im je predata modifikovana, doterana verzija teksta a ne ova:

LETRIZAM, književni pravac nastao u Francuskoj posle Drugog svetskog rata (1947) na čelu sa pesnikom Isidorom Isuom (1925). Isu u svojim manifestima kaže da su mogućnosti reči u pesništvu već iscrpene i da letrizam predlaže čistiji i dublji elemenat versifikacije – slovo. Letristi posebno ističu zvukovnu dimenziju jezika, često gradeći pesmu na foničkim principima.

*

Guy Blues iz Belgije javlja da će „Gospodin guverner“ (nije mu naveo ime), u muzeju grada Hasselta otvoriti izložbu ADMINISTRATION TELEGRAPHY AND MAIL ART PROJECT 26. marta u 14 h. Izložba će trajati do 17. aprila. Na njoj učestvujem sa dva signalistički obrađena telegramska obrasca, čije sam kopije, čini mi se, ovde negde, u Dnevniku, (na prethodnim stranicama), doneo.

*

Keša mi ubacuje u poštansko sanduče prikaz pod naslovom „Logestetska poezija Miroljuba Kešeljevića“ koji je o njegovoj knjizi „X - boat/lađa iks“ objavio D. Kamperelić u „Mladosti“.

Iz pisma: „Dragi imenjače! Šaljem Ti prilog o mojoj poeziji za kratku *Istoriju signalizma*...“

Keša je pomator, vršnjak Vaska Pope (1922), s kojim je, kako tvrdi, učio osnovnu školu u Vršcu, pa mu se, izgleda, žuri da što pre uđe u neku istoriju.

*

Poziv iz Zapadne Nemačke na ART LETTER international post-exhibition of works of art in Centre of the school Oberthal.

Send please your contribution (drawing, collage, assembly, painting, copy, decollage, photo, text, lyric poetry, mix and so on) in the format DIN A 6, DIN A 5 or DIN A 4 to the following address till April 18th 1983.

Posle navođenja adrese dodaje se još da će primljeni materijal biti izložen u umetničkom centru u Oberthalu od 25. aprila do 30. maja 1983. Radovi se posle izložbe ne vraćaju, idu u arhiv. Predviđeno je štampanje kataloga i informativnog materijala o izložbi.

*

Pre dve-tri godine Mija Pavlović mi sam ponudi i dâ svoju recenziju koju je još 1970-71. pisao na rukopis „Svinje“ za Prosvetu. Pošto mi sada, konačno, ciklus „Definisani policajac“ ide u knjizi „Pucanj u govno“ (ispao je ranije iz „Svinje“ i iz „Algola“), možda ču deo Mijine recenzije, koji se odnosi na „Policajca“ uz odgovarajuće objašnjenje objaviti u novoj knjizi. Sama recenzija, pak, mislim da zaslužuje da se nađe u Dnevniku, ako ništa drugo da se ne bi negde zaturila:

„Miroljub Todorović je postao pojava u našem javnom književnom životu.... On je, takođe, sam pokrivaо kod nas, u Beogradu, nekoliko pravaca i pokreta nove avangarde, za koje skoro нико од младих песника овде nije имао никаква слуха. Овaj песник је сам представљао све правце neoavangarde, тако да smo могли за све рећи: имамо и то, имамо и то. Време је да му се ода признанje. Todorović je ovoga puta предао Prosveti jedan обиман rukopis под називом 'Svinja je odličan plivač'. Rukopis се састоји од tzv. kompjuterske poezije, од satirično-parodičне, pseudomehaničke poezije, i od signalističkih i plakatsko-poetskih priloga.

Kompjuterska poezija izlazi na jedno prosto matematičko kombinovanje raznih mogućnosti da se jedan broj reči složi. Ovaj postupak podrazumeva jedan automatizam, koji za razliku od ranijeg, nadrealističkog pseudoadautomatizma, koji je bio subjektivan, i koji je zapravo značio, inauguirao stvaranje jednog novog, određljivog pesničkog stila, ovaj, kompjuterski automatizam, dakle, donosi nam pokušaj jednog spoljnijeg, objektivnog

automatizma. Ali na više načina i taj automatizam nosi tragove subjektivnosti, ima svoju unutarnju proporciju očekivanog i neočekivanog, ima svoju prozodiju, i svoju tipologiju, svoj verbalni horizont.

Evo jedne slučajno izabrane kompjuterske etide iz poglavlja knjige koje se zove 'Definisani policajac' (2):

*dolazim prepisujem
ja mogu gladan sam
danас obezbeđujem
nesumnjivo kilogram krvavice
kako ћu jeftinije
polako zoološki vrt
hteli biste video sam
kartone fotografišem
sada sam crvendać
u kovčegu svakog dana*

Vidi se da ovde postoji tendencija ka jednoj vrsti humora, koji se legitimiše određenim automatizmom, postoje određeni sintaktički postupci, postoji i jedna atmosfera koja nije ni u kom slučaju mašinska. To su humorne pesme sa kompjuterskom barijerom, zavesom.

Ciklus 'Svinja je odličan plivač' nazvan je aleatornom ili stohastičkom poezijom. Procesi kojim je pesnik dolazio do ovih svojih tekstova, mogu nam biti zanimljivi ili ne, ali ovde imamo posla sa jednim genuinim osećanjem humora, inventivnim, dobro složenim opet sa dimnom zavesom spoljnog automatizma:

*sada mi zubi više nisu važni ujedam
štipaljkama to znaju i oni koji piju
jogurt za životinje cenjeni potrošači
svinja je odličan plivač ali ja volim
džigericu sa žarom na osnovu dugogodišnjeg
poznanstva obezbeđujem zaštitu zakonitosti, itd.*

Ili: *pudlicu sa pedigreeom havarisanu zbog
odlaska u inostranstvo bez dva zvučnika i
neispravne okarine ako želite trajno zadržati
u uspomeni ...
u starim dinarima kretanje kroz životinjsko
carstvo bez kulture radi ostvarivanja prerade
policajaca nakon prethodne uplate artiljerijski
major bez vidrinog repa ali sa nakovnjem u prvoj sobi ...*

Očigledan je izbor slučajno sklopljenih rečenica sa oglasnih strana naših novina, ali je to izbor, postupak, ideja, nešto najzad što mozak pesnika i inače radi, samo su elementi tog postupka manje očigledni.

*Ili: potrošači tražim pomilovanje za virus kijavice
i kvar na dalekovodima dozvolite mi da rodim
dete švajcersko ili galvanizersko to nije
konferencija o bezbednosti već ispiranje mozga
u novim dinarima*

Posebno je zanimljiv i duhovit ciklus 'ABC o Miroljubu Todoroviću'. Parodijom stila reklama, primenjujući je sam na svoju privatnu ličnost skoro mazohistički, krajnje simpatično u krajnjoj liniji, Todorović ostvaruje najhumornije trenutke naše posleratne poezije, istovremeno dajući primer reističke i reifikantne poezije, i parodije razornog dejstva reklame na psihu čoveka koji živi u svetu današnjeg potrošačkog društva.

*... pre godinu dana kupio sam miroljuba todorovića
čehoslovačke proizvodnje. pri kupovini nisam
dobio garantni list, ali sam smatrao da nije ni
potreban, jer miroljub todorović nije mehanizam
koji se lako kvari. neposredno posle kupovine
ustanovio sam da mu oko nije ispravno i da
zbog toga miroljub todorović nije precisan.
pokušao sam da ga popravim, ali moj trud je bio
uzaludan. tako sada imam miroljuba todorovića
kojim ne mogu da se služim."*

*

Nestrpljivo iščekivanje paketa iz Pariza s najavljenim Blenovim „Doc(k)s-ovima“. Ni danas nije stigao.

*

Kod majke na ručku, njena, u porodici čuvena, čufteta.

*

U pošti sretnem M. M-a. Samo desetak minuta pre toga pomislio sam na njega pošto mi je Sveta Lukić govorio da je preživeo drugi srčani udar. Bled, smanjio se nekako. Kaže da mora dnevno da hoda pet kilometara. Razmenimo telefone. Dâ mi svoju adresu i pozove me da dođem. Naravno, to mi ne pada na pamet jer mu još nisam zaboravio malicioznu kritiku „Zvezdalije“ u niškim „Narodnim novinama“ pre desetak godina.

*

Slovencima odgovorio na njihov upitnik (obrazac) i danas posao preporučenom poštom:

CANKARJEVA ZALOŽBA, redakcija, Ljubljana, Hribovje nab.13

LEKSIČKI JUGOSLOVANSKIH PISATELJEV

Miroslav Todorović (pseudonim M.T. Vid)

Ime i prezime
Mjesto, dan, mjesec i godina rođenja Skoplje

..... 5. mart 1940.

Put obrazovanja osmogodišnja Škola, gimnazija, diploma na Pravnom
fakultetu u Beogradu

Radna mjesta novinar, profesor u gimnaziji, sekretar redakcije,
savetnik u Republičkom sekretariatu za kulturu SR Srbije, sada slobodan
književnik

Početak objavljivanja....1958.....

Pojedine samostalne i koautorske književne publikacije (samo
1. izdanje) s žanrovskom oznakom djela i godinom izdanja

- Planeta (1965) poezija
- Signal (1970) poezija, vizuelne poezije
- Kiherno (1970) poezija, konceptualna i vizuelna poezija
- Putovanje u Zvezdalu (1971), poezija, pitanje
- Signalistička poezija (antologija, 1971)
- Svinja je odličan plivač (1971) poezija
- Stepeništa (1971) konkretna poezija
- Poklon-paket (1972) poezija
- Naravno mleko plamen pčela (1972) poezija
- Signalism (na engleskom, 1973) eseji
- Trideset signalističkih pesama (1973) poezija
- Approaches (1973) artist's book, koncepti
- Gejak glanca guljarke (1974) životnična poezija
- Konkretna, vizuelna i signalistička poezija (antologija, 1975)
- Telezur za trakanje (1977) životnična poezija
- Insekt na stepenici (1978) poezija
- Signalizam (1979) manifesti, eseji
- Algol (1980) konceptualna, vizuelna, gestualna poezija, eseji
- Mail-Art Mail-Poetry (izbor, 1980)
- Signal-Art (1980) artist's book
- Poštanska umetnost (1981) vizuelna poezija, mail-art
- Textum (1981) poezija, eseji, vizuelna poezija, eseji
- "Čorba od mozga" (1982) poezija, vizuelna i gestualna poezija
- "Chinese eroticism" (1983) poezija, vizuel. poez. i mail-art

THINK OUT SIGNALISM
RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU

Imao je sedam samostalnih izložbi konkretna, vizuelne, signalističke poezije i mail-arta! Izlagao na preko tri stotine grupnih međunarodnih izložbi konceptualne umetnosti i avantgardne poezije u zemlji i inostranstvu.

Osnivač i teoretičar signalizma, avangardnog stvaralačkog pokreta koji već duže vreme deluje u srpskoj kulturi....
Napomena

Beogradu , dne 19.3.1983.

Potpis

Miroslav Todorović

*

Na putu ka kući niz breg pokraj Sinđelićevog igrališta skakuće ptica prdavac.

*

Ti si tu. *Logos*. Ni med. Ni pčelinji *plen*. Reči među stvarima. Mostovi *porušeni*. Dublji od zavodljivog *ponora*. Na tvome vratu. Plavičasti *odsevi* noža. Prašina osvaja *gradove*. Nestvarne cvetove *maslačka*. Silazim. U *pesmu*. Kao divlja zver.

Nedelja, 20. mart 1983.

Jedna od onih radnih skica nastalih namah i zabeleženih na brzinu na nekom od otrgnutih papirića koji će se posle mesecima i godinama motati po sveskama, tašnama, fijokama, da bi na kraju potpuno zabataljeni, konačno odlutali u korpu za otpatke.

Proza: „Zaboravljeni dnevnik“, oko 200 strana sa dvadesetak vizualija. Godina 1967, astralna (kosmička) atmosfera; 1968, studentska revolucija; 1969, osvajanje Meseca. Koristiti beleške i dnevničke zapise iz tih godina.

*

Britanski istraživač Dejvid Hemplman Adams, koji je pokušao da prvi pešice stigne na Severni pol, prekinuo je putovanje. Avionom je vraćen u bazu iz koje je krenuo na poslednju etapu dugu 772 kilometra. Istraživač je posle pešačenja ledenim poljima na temperaturama oko -45 stepeni, morao da odustane, kako je izjavio, zbog problema s opremom.

*

Bio juče do offsetiste u Džordža Vašingtona. Postoji mogućnost štampanja knjižice od 48 strana u A 5 formatu, u 500 primeraka za oko dva miliona i trista hiljada dinara. Papir 650.000, štampa 960.000, korice 200.000 i povezivanje 500.000 dinara. Raspitati se i kod drugih: u Skenderbegovoj, u Narodnog fronta i kod Gadže.

Nikako da se oslobodim te opsesije malotiražnih, skoro ručno rađenih knjižica u sopstvenom izdanju. Čini mi se da su mi milije one od bilo kojih drugih, posebno oficijelnih. Mitovi koje su stvorili izdavači oko prijema i objavljivanja (štampanja) knjige gotovo su odvratni u svom naduvenom cinizmu i poraznoj neinventivnosti iza koje stoji birokratska mašinerija potpuno nezainteresovana za sudbinu knjige, a o autroru i da ne govorim. Na kraju i tamo pored sve gomile lektora, korektora, urednika i tehničkih urednika, moraš da trčiš u štampariju i da paziš da nešto ne zaseru.

*

Profesor dr Horst Ruprecht iz Hanovera, SR Nemačka, smatra da su žene u proseku dugovečnije od muškaraca zbog svoje radoznalosti. „Kod žena radoznalost nije, kao kod muškaraca, usmerena samo na posao ili sport. Njih mnogo više zanima život rodbine i prijatelja i sve što se oko njih zbiva. Zato su, i kad odu u penziju, ili ostare, živahnije. U tom svom interesovanju za okolinu one nalaze i povoda za male radosti, koje ih čine vedrijim – pa i dugovečnijim“, zaključuje profesor Ruprecht.

*

Rad na „Hlebnjikovljevom oku“ po svoj prilici priveden je kraju. Prvi ciklus „Zvezdalija“ dobio je četrnaest (verbalnih) pesama, po meni dosta dobrih; zajedno sa dvadeset vizuelnih to će biti najveći ciklus u knjizi. Postoji mogućnost da se on poveća za još nekoliko verbalnih pesama, jer mi se u jednom trenutku činilo da vizuelni deo toliko preteže da to počinje pomalo da smeta. Knjiga će sa praznim i drugim stranama imati preko osamdeset stranica. To one momke u Prosveti može da ohrabri da je skraćuju, što bih najmanje voleo.

*

Drozd i kiša. Čoveče koji gledaš more. Noćni leptiri. Na užarenim zidinama Troje. Na putu u raj. Prepreke. Metafore. Senka gladi. I dalje. I dalje. U jarosti krvi. Vidim gradove. Mumije u lanenom povoju. Ka zaledenim planinama. Treperenje munje. Moje se telo kida. Jezik. Kraj.

Ponedeljak, 21. mart 1983.

Pravo proleće na prvi dan proleća.

*

Prekucavanje i završni kozmetički radovi na „Hlebnjikovljevom oku“.

*

Za neke estetičare, inspirisane psihanalizom, pesnička slika je sredstvo za otkrivanje nesvesnog. Za druge, zagovornike klasičnog i tradicionalnog, ona je retorska figura, ukras, vizuelna fantazija koja ulepšava „poetski doživljaj“.

*

„Kao što posle zelene trave dolazi beli blistavi koren, tako i čovečanstvo, postajući svesno, ne treba da prekine veze s vasionom i prostorom u kojima se rodilo kao u peharu.“

(Hlebnjikov)

*

Viktor iz škole donosi sledeću definiciju ljubavi:

ŠTA JE LJUBAV
(slobodan sastav)

Ljubav je kada se neko voli. Ljubav je drugarstvo. Ljubav je kad vole majka i dete. Ljubav je jedna veza sa drugim čovekom. Ljubav može biti jaka i slaba. Ljubav je čovečije najveće blago. Ljubav može biti između tebe i neke stvari ili nekog. Ljubav je nešto što je jako i kad ste od nečeg odvojeni postoji neraskidljiva veza.

(Ovo „lj“ mu je nastavnik precrtao.)

*

*pošao je
planetu
da uplaši*

(Aleksej Kručonih, iz pesme *Komora čuda*)

*

(san)

Sam sam u stanu. Neko zvoni. Otvaram vrata. Pred vratima pesnik A. V. stoji nemo, pogruženo. Gledajući više u stranu nego u mene, vadi iz crne tašne nekakav predmet uvijen u novine. Bez reči mi ga daje i nestane.

Razmotam novine. U rukama mi se nađe mala skulptura u bronzi, vešto izvajan portret Branka Miljkovića. Potpuno je različit od Mitićevog spomenika koji se nalazi na trgu ispred Narodnog pozorišta u Nišu. Ovde je cela Brankova figura, ona sa poznate fotografije: pesnik u crnom mantilu sa šeširom na glavi.

Stavljam skulpturu na pisaći sto. U stanu je već mračno. Odjednom primećujem da skulptura svetluca. Iz nje u malim plavičastim snopovima izbijaju zraci. Zadivljeno posmatram. Svetlucanje se sve više pojačava stvarajući postepeno bleštavi oreol oko cele Brankove figure.

.....

Branka nikada nisam upoznao, a to je u dva navrata moglo da se desi. U ranu jesen 1960. godine bio je nekakav pesnički konkurs na Pravnom fakultetu. Pošaljem pesme iz rukopisne zbirke „Konjic ljeljen“, koju sam upravo spremio. Branko je bio u žiriju. Moje pesme su mu se dopale i dobio sam nagradu. Kada je još čuo i da sam Nišlija, poželeo je, kažu, da me upozna. Igrom slučaja to se nije dogodilo.

Krajem iste godine bio sam kod kuće u Nišu. Odem do Save Penčića, profesora, prevodioca s ruskog, esejiste, književnog kritičara, urednika tada jedinog niškog književnog časopisa „Gledišta“. Sava mi je par godina pre toga, još kao srednjoškolcu, učeniku gimnazije „Stevan Sremac“, objavljivao pesme u „Gledištima“, a sada je pisao preporuku (recenziju) za zbirku „Konjic ljeljen“ koju sam nameravao da predam kruševačkom izdavaču „Bagdali“.

Posle razgovora da mi Sava nekoliko knjiga, među njima, sećam se, dve zbirke Bože Timotijevića i zbirku „Pod pepelom zvezda“ Tanasija Mladenovića. Kaže dobio ih je od Branka na prikaz i zamoli me da mu ih, kada odem u Beograd, odnesem.

Već posle nekoliko dana našao sam se u ulici Đorđa Kratovca, u kući Brankovih roditelja na Dušanovcu. Dočekala me je veoma ljubazno i gosto-primaljivo njegova majka Marija obradovana, kako je kazala, posetom „našeg Nišlije“. Branka, međutim, nije bilo. Ne znam da li je već tada napustio Beograd. U meni je samo ostala nuda da će treći put imati više sreće.

Taj „treći put“, nažalost, bio je sasvim drugačiji i dogodio se u Novom Pazaru februara 1961. godine. Otišao sam kod svoje tetke Drage Marković da na miru spremim jedan od ispita na fakultetu. Petnaestog februara, po velikom snegu, odem do centra grada da kupim novine, koje danima pre toga, intenzivno učeći, nisam uzimao. Vraćajući se, usput znatiželjno prelistavam „Politiku“. Negde na stranici s vestima iz kulture tekst s Brankovom fotografijom pod naslovom „Juče je sahranjen pesnik Branko Miljković“.

Utorak, 22. mart 1983.

Dalji rad na kompletiranju rukopisa zbirke: prekucavanje, fotokopiranje vizuelnih radova. Odjednom, sada, vizuelne pesme u ovoj knjizi počinju da mi smetaju. Ne znam ni sam zašto.

*

Zvala K. Drndala u telefon čitavih pola sata. Ne znam šta hoće. Izgleda da je Z. ne jebe ponajbolje. Zivka me u neki stan na Labudovom brdu da je posetim. Ko da nemam druga posla. Sada posle španskog uči i portugalski. Možda hoće da je tucam. Kad je ona u pitanju, nažalost, uopšte nemam takvu želju. Moraće da ostane pri sadašnjem partneru ili da potraži neku treću žrtvu.

*

„EŽENI: Oh, svisnuću od toga, to je neizbežno... ali žarka želja da se jebem goni me da sve stavim na kocku, ne plašeći se ničeg... Hajde, uđi, mili, podajem ti se.

VITEZ (*držeći celom šakom tvrd kurac koji mu se digao*): Dabome, ovamo, da te pojebem! Treba da ti ga sjurim... Ah, bog te jebo! koji je ovo potez... Jašta, jašta, makar je proburazio, rasturio, mora proći kroz to, trista mu bogova!

EŽENI: Polako, polako, ne mogu više da izdržim (*vrišti; suze joj teku niz obraze...*). U pomoć, mila moja, prijateljice (*otima se*). Ne, neću da uđe!... Vikaću da me ubijate ako produžite!

VITEZ: Viči koliko god hoćeš, mala propalice, kažem ti da treba da uđe, makar ti hiljadu puta crkla!

EŽENI: Kakvo je ovo divljaštvo!

DOLMANSE: Ah, to ti je jebačina! Zar da budeš fini kad ti se nadigo?

VITEZ: Držte je! ušo je... Unutra je, bog te jebo!... Kako jebem! Evo proklete nevinosti... Gledaj kako joj ide krv!

EŽENI: Hajde tigre!... Navalni, rasturi me ako hoćeš, baš me briga sada!... Jebi me, dželatu, jebi me, obožavam te!... Ah, ništa me više ne boli kad je unutra: sve bolove zaboravljam... Prokleta bila devojka koju plaše ovakva tucanja... Koja bih luda uživanja uskratila zbog sasvim malog bola!... Navalni! Pritisni! Viteže, svršavam!... Zalij mi semenom rane koje si mi naneo... sjuri ga duboko u matericu..."

(Markiz de Sad, „Filozofija u budoaru“)

Jednom u razgovoru sa Danilom Kišom hvalio sam njegov prevod Lotreamona, koji je stajao na mojoj polici izabranih knjiga, koje sam s vremena na vreme pročitavao radi inspirativnog poticaja. Kiš je tada, veoma elokventno i ubedljivo, počeo da govori o Lotreamonovom književnom, i

ne samo književnom, ludilu, i što je još interesantnije, na moje veliko izne-nađenje, upoređivao ga je sa ludilom Markiza de Sada.

*

Iz Samobora se javlja mladi pesnik Marijan Čekolj, ni manje ni više nego sa tri dopisnice odjednom u nastavcima; zaista „originalan“ mejl-art:

„Osobita mi je čast pozvati Vas na suradnju sa našim Omladinskim klubom. U obzir dolazi Vaša autorska večer, uključujući i postavljanje Vaše izložbe manjeg obima (u okviru naše stalne pjesničke otvorene tribine ‘Poezija naglas!’ – četvrtkom). Stoga Vas molim da mi se javite radi ostvarivanja kontakta u vezi naše buduće suradnje (preciziranje detalja, termina: 5. ili 12. maja?). Srdačan pozdrav voditelj tribine: pesnik: Čekolj Marijan.“

„Još nešto o tribini: do sada sudjelovali: Dražen Mazur, Milko Valent, Branko Maleš, Predrag Vrabec, Ivan Jelinčić Merlin, Jagoda Zamoda, Ranko Igrić, Franci Zagoričnik i drugi – manje značajni autori (pesnici – umjetnici). Uz to Vas molim da mi pošaljete vašu knjigu *Algol* (signalistička-vizuelna-kompjuterska-permutaciona-objekt-i gestualna poezija 1967–1971 IRO Rad Beograd 1980), jer je nigdje ne mogu nabaviti; plaćam svaku cijenu. Pozdrav Čekolj Marijan“

„Od Vaših knjiga uspio sam nabaviti (vidio sam *Algol*): *Gejak glanca gujarke* (Prosveta Bgd. 1974), *Čorba od mozga*, *Signal Art* (bibliofilsko izdanie, Kulturni centar Kula, 1980), kao i katalog izložbe br. 5 iz ciklusa „nova umjetnička praksa“, naziv izložbe: *Marke umetnika – jedan novi vid mail-art komunikacije*, Srećna galerija – Bgd. 1981. Vaš rad me vrlo interesira (Signal-Art), te bih ga želio što više upoznati (cijenim ga, osobno, mnogo više nego rad konkretista, upr. F. Zagoričnik-ov *West-East!*), stoga Vas molim za *Algol* kao i za suradnju sa nama. Pozdrav Čekolj Marijan“

Lešće 15, 41430 Samobor.

Izgleda da je Marijanu mnogo stalo do „Algola“. Tu mu baš ne mogu mnogo pomoći. Ako mu, uopšte, i odgovorim (za književno veče sam, naravno, nezainteresovan) uputiću ga na izdavača da „Algol“ kupi-naruči.

*

Kada barite jezik, prvu vodu u kojoj se kuva bacite, a zatim stavite da se bari sa zeleni i ostalim začinima. Na taj način bareni jezik biće mnogo ukusniji.

*

Umor, umor, beskrajan umor, očajna potreba za snom.

*

„Očigledno, jezik je isto tako mudar kao i priroda, i mi tek s porastom nauke počinjemo da ga čitamo.“

„Reč živi dvostrukim životom.“

(Hlebnjikov)

Petak, 25. mart 1983.

Odneo „Hlebnjikovljevo oko“ u Prosvetu i predao ga sekretarici. Sinoć u poslednjem momentu izvršio sam u knjizi dve korenite izmene. Odvojam do tada pomešane vizuelne pesme od verbalnih i formiram dva nova ciklusa. Istovremeno potpuno promenim raspored ciklusa u zbirci: poslednji „Kiborg“ dođe na prvo mesto a „Zvezdalija“ ode na kraj. Sada knjiga izgleda ovako: 1. „Kiborg“ (jedini ciklus gde su vizuelne i verbalne pesme izmešane), 2. „Vasionski hijeroglifi“ (vizuelna poezija), 3. „Hlebnjikovljevo oko“, 4. „Jupiterova Crvena mrlja“ (vizuelna poezija) i 5. „Zvezdalija“. Utisak da je previše vizuelnog materijala i da on smeta verbalnoj poeziji malo se smanjio.

*

Sa R-om do Narodne knjige. Tamo se s urednikom Miroslavljevim dogovorim da napravim „Rečnik avangarde“. Predlagao sam mu „Rečnik jugoslovenske avangarde“ (ušla bi i međuratna), s čim se on složio, ali sam kasnije kod kuće razmišljajući zaključio da je, ipak, bolje da prvo napravim „Rečnik avangarde 60-ih i 70-ih godina“. Bolje poznajem ovaj period čije materijale imam i brže će mi i lakše poći za rukom da knjigu napišem. Ako prvi Rečnik uspe lako ću napraviti druga dva: „Jug. avangarda“ i „Rečnik signalizma“ do kog mi je neobično stalo.

*

Pokazao Vesi Iliću nove pesme iz „Hlebnjikova“, veoma su mu se dopale, govori da se u njima ogleda sinteza mog celokupnog dosadašnjeg pesničkogiskustva. R. kao pesnik pokazao je još veće uzbuđenje pročitavši na brzinu, iz moje ruke, pojedine delove zbirke. I njegovo je mišljenje slično Vesinom.

*

Nova dopisnica od Marijana Čekolja, ovog puta samo vizuelno-mejl-artistička.

*

„Oko 280 ptičjih vrsta u svetu je ugroženo. Među njima su 34 vrste koje imaju manje od 300 jedinki, što se smatra nedovoljnim za njihov dalji optstanak. Kako piše međunarodni specijalizovani časopis *Svet divljači*, danas

postoji jedva oko 150 španskih carskih orlova i desetak parova morskog orla sa Madagaskara. Istrebljenje takođe preti 'kakapou' – noćnom papagaju sa Novog Zelanda (sačuvano je oko četredesetak primeraka)."

*

Umro je Barni Klark, prvi čovek sa veštačkim srcem.

*

Dogovor s Goranom da u sredu ujutru idemo u Aranđelovac zbog štampanja „Gejaka“.

*

Iz Belgije mali (na četiri strane) mejl-art magazin „Lunatique“: vesti, pozivi na izložbe, mejl-art i drugi umetnički projekti. Posebna pažnja posvećena je Italijanu Ruggeru Maggiu i njegovom „Amazonic Project-u“.

*

„Životna maska zaklanja pravi lik umetnosti. Umetnost nije za nas ono što bi mogla da bude.“

(Maljevič)

*

„Mi nismo ništa; ono što tražimo je sve.“

(Helderlin)

Subota, 26. mart 1983.

Sutra prelazimo na novo vreme. Kazaljke na časovnicima pomeriće se jedan sat unapred.

*

Iz Španije (Barselona) Xoan Anleo šalje svoju Artist's Book BURACAO.

*

M. B. Š. najavljuje da u sredu završava veliki esej o signalizmu za sarajevski „Izraz“. On to tako već treći ili četvrtu godinu.

*

Iz Njujorka mejl-art magazin „Me“. Tekstovi o poštanskoj umetnosti, pečati, fotosi, reprodukcije radova, haiku poezija, beleške o novim avantgardnim publikacijama, etc. etc. Sve to na 16 strana većeg formata. Ne stoji ime izdavača, niti autora većine tekstova, ali rekao bih da se radi o mom starom poznaniku Pittoreu Euforicu.

Na koverti u kojoj je časopis poslat dva pečata (zeleni otisak) s tekstom: „International Mail-Art is the most important and most significant art movement in the world today“.

*

S Goranom Čučkovićem i još nekim momcima (pesnici, slikari) osnivam novi izdavački pogon (zajednicu umetnika) „Arion“ pod čijim će se znakom, po svoj prilici, pojaviti najesen i „Pucanj u govno“ ako sve bude išlo kako treba.

*

„*Boravak u paklu* je samoispitivanje, preduzeto u trenucima pometnje, ali privедено kraju sa upornošu i strogosću svih metafizičkih poduhvata kojih se Artur Rembo prihvatao; on je i pokušaj odgovora koji bi Rembo htio ovaj put definitivno da pruži na pitanje o problemu promene života.

O ovom problemu govoriće ubuduće tri neuspeha, najavljeni i suoče-na već u poglavlju *Zla krv*, a opisana u poglavljima koja slede. Neuspeh poduhvata sa vidovitošću koja *oslobađa svakog morala* opisan je u poglavlju *Bunila*, II, koje nosi naslov *Alhemija reči*. O neuspehu poduhvata s milosrđem ili ponovnog otkrića morala ljubavi – priča *Luda devica* u poglavlju *Bunila*, I. Najzad, neuspeh težnje ka istini, doživljen stoga što je Rembo iz slabosti uporno ostajao pri svom vizionarskom rastrojstvu i onda kad više nije verovao u njegovu moć, kao i pri svojoj vezi sa Verlenom kad je već shvatio slom. Ovaj poslednji neuspeh je bez sumnje najbolniji, i u *Boravku* Rembo baš njega najžešće optužuje.

Ali mislim da treba naglasiti, a to je i jedan od najvažnijih ključeva za raspravu koja počinje, da Rembo piše *Boravak u paklu* isključivo za sebe. [...]

Koje je poetsko delo, uostalom, ikad bilo stvarano zato da bi 'saopštilo' neko osećanje, neko saznanje, neku misao? Pesnik nastoji da otkriva, da proverava, što će reći da proživljava a ne da saopštava – saopštavanje će doći kao posledica. Osim toga, njegova je jasnoća veoma bliska njegovim zagonetkama. Jasan kad želi da ga upoznaju, on prečutkuje ono što već zna. Ali velik je upravo po onoj samoći koju traži. Kroz njegovo mračno primicanje blista njegova istina.“

(Iv Bonfoa)

*

Paket s „Doc(k)s-ovima“, koje je Blen najavio u pismu još pre desetak dana nikako da stigne; možda ga je naša policija zadržala zbog broja posvećenog neslužbenoj umetnosti Kine. Posle policijskog čitanja (provere, ako je tako kao što pretpostavljam), nadam se, ipak, da ću brojeve časopisa dobiti.

*

Zeleno sunce. Na zemlji. Na zidovima. Ne smem. Čudovište. Vaš biljurni dom. U polju. Šum ledenih voda. Odjednom. Glasovi. Snovi. Nad kosturnicama. Nad insektima. Pustinjska planeta. Tamo gde me prate. Jelenak. Konj. Kasapin. Da li je jezik večnost? Zadah mrtvih.

Ponedeljak, 28. mart 1983.

U Iranu razoran zemljotres, poginulo oko sto ljudi.

*

Dolazio Goran, razrađivali smo status „Ariona“; doneo mi na čitanje svoj kraći roman u rukopisu „Jedenje bogova“. Knjižicu od 75 strana pročitao odmah. Tema: Jasenovački logor, klanja, ludilo ubijanja, jedenje ljudi, neverovatna ustaška zverstva. Goran je sve to uradio na izvanredan, plastičan način; uspela sinteza metafizičkog i nečeg što bismo uslovno mogli nazvati „slika strave i užasa“. Preporučio mu da što pre objavi knjigu. Čvrsto verujem u njen uspeh i kod kritike i kod publike.

*

„Ašte mi čislo ovne grmi (ako grmi kad je sazvežđe Ovna na vlasti): ot vaistoka plenije (uništenje, propast) i ostrava mnoga, va plenije vojscia i rat že i pogibelj;

„Ašte čislo junče grmi: pšenicom pogibelj, u carevom dvoru radost, na vaistok metež i seča drug druga... Skotam pogibelj, na zapad nedug;

„Ašte li blizanče grmi: podvig i nedug na človecijeh, plivastšem molva i pogibelj i rati mnoge i velika zima i vasemu plodu pogibelj i javljenije nekomu silnu povasoj vaseljenoj;

„Ašte li čislo rakovo grmi: vetri velici izvejut se na žita cela... I tresak mnogi i zima teška i samrt mnoga... Ot severne strane poginu, i caru nekomu poguba.“

(Iz knjige „Kad su živi zavideli mrtvima“)

*

„Ritam stvari i Logos. Umjetnost progovara talasanjem slika i zvukova..., u tom shvatljivom a istodobno i nepojmljivom titranju živog i neživog, prolaze čitave malene vječnosti ljudske spoznaje. Uzbudujući se životnim ritmom, ona protječe kao pijesak iz klepsidre, za razliku od Logosa, koji miruje u dostojanstvu svojih hijeroglifa.“

„Riječi, doista, spajaju ljude kao mostovi, stvarajući isto tako vrlo često između čovjeka i čovjeka nepremostivosti dublje od najmračnijega ponora.“

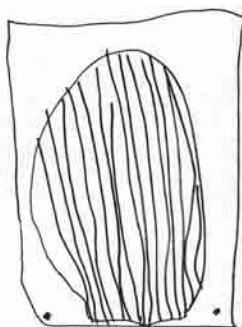
(Krleža)

*

Putokaz. Senke. Dete na zelenoj mesečini. Glad. U provaliji. Silazio. Međ drozdove preglasne. Bradati vranac. Juri. Juri. Ne znam. Stabla pinije. Zimski nar. Za druga čudesa. Ptice što plivaju. Obrada materije. Bezimena bića. Tu je moja prošlost. Punom brzinom. Ka nebu. *Ljubičastom.*

Utorak, 29. mart 1983.

Završio započeto prekucavanje Viktorovih priča za knjigu „I onda cvetić počne da ima noge“ (možda drugi naslov?). Knjiga je izvanredna, sa njegovim crtežima ima negde oko šezdeset strana. Još neke priče nisam skinuo sa magnetofona. Evo dve nasumice odabrane pričice sa crtarijama:

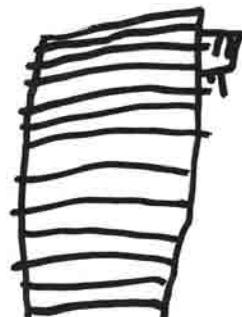
MAJMUNSKA HARTIJA

To bi moglo da bude neko strašilo za pacove, ali je to strašilo samo za majmune i pacove, upozorava na opasnost da ne diraju tu hartiju na drvetu jer tu ima otrova i oni beže iz te nevaljale šume i dolaze u kuće gde ujedaju ljude i ljudi umiru. I onda oni odlaze u tu nevaljalu šumu i ujedaju trave i trave umiru od gusenica zbog pacova (smeje se i kaže: sad sam te čitavu rečenicu zeznuo). I dolaze majmuni na pacove i majmuni ujedaju i ubijaju pacove zato što pacovi hoće da otruju travu i ljudi su nekada jeli travu i ljudima može da izraste kljun na ustima.

Ali to je majmundska hartija što liči mnogo na krilate ptice što lete.

(komentar) Ja sam te ovu rečenicu na kraju o majmunima i pacovima, sve sam te zezao. I nisam čitavu rečenicu ispunio.

CRVENA ČARAPA

Ovo su stepenice kod Biberčeta. I te stepenice idu, idu i onda taj flomaster piše i od pišanja se pojavi neka crvena čarapa koja trči, trči, neki čovek uzme tu čarapu i stavi je na nogu, a ta čarapa ujede čoveka za kitu.

– Baš tako?!

– Tako je.

*

„Ekipa lekara na Univerzitetu u saveznoj američkoj državi Juti, uskoro treba da ugradi veštačke kapilare u organizam čoveka. Radi se o prvom

ugrađivanju najsitnijih plastičnih krvnih sudova – poliuretanskih cevčica prečnika jedne slamčice ili srca olovke, koji bi, prema rečima direktora kliničkog centra dr Donalda Lajmena, mogli tokom jedne godine da se ugrade kod oko trista hiljada ljudi.“

*

Viktor vrlo uspešno startovao kao voditelj dečije emisije „Pričaonica“ na II programu Radio Beograda. Emisija nagrađena, njega vode deset dana na Pokljuku; u kući opšte oduševljenje.

*

U galeriji SINCRON (Breša) 16. aprila otvara se izložba arhitekte Dina Colalonga. Colalongo je prvu samostalnu izložbu imao u istoj galeriji februara 1974. godine.

*

Forma kao kategorički imperativ prirode.

*

Iz Viktorovog dnevnika:

29. 3. 1983.

Danas sam ustao u sedam sati po novom vremenu. Otišao sam u školu da ostavim školsku torbu i odem na doručak. Za doručak smo imali prženice. Ja i skoro svi smo tražili dodatak. Posle doručka svi smo otišli u boravak. U boravku smo se igrali klikera i reči. Kad je došla učiteljica nam je dala da crtamo proleće. Ja sam fino nacrtao. Posle smo otišli napolje do ručka. Napolju smo gledali kako igraju dečaci iz petog razreda fudbal. Onda smo otišli na ručak. Za ručak smo imali kupus (barenj) i meso (vešalicu). Posle ručka smo gledali rukomet između dečaka i devojčica. Kad smo otišli unutra. Unutra smo radili matematiku. Onda nas je učitelj pustio kući. Kući sam pisao dnevnik. Onda smo otišli u „Škozorište“. Tamo smo pravili neke pesme. Onda smo se vratili i večerali i legli u krevet.

*

Da vas upitam. *Reči*. Jarebice. Pred zoru. *U virovima*. Slepi putnici. Sa mojim likom. Na dlanovima. *Izleću*. Šumne muhe. *Razuđeni*. Zeleni vrtovi. Kristali. *Snovi* tek protumačeni. *Koliko je?* Zvezda na nebu. *Otključao sam*. Svoj dom. I kapima kiše. I talasima. *Svetlosti*.

Četvrtak, 31. mart 1983.

Juče s Goranom do štamparije u Aranđelovcu, poslednja korektura drugog izdanja „Gejaka“ pred ulazak u štampu.

*

Nikako da pronađem A. Ristovića iz „Nolita“ da mu predam Viktorovu knjigu „I onda cvetić...“.

*

Pismo Marijanu Čekolju kojim sam odbio ponuđenu tribinu u Samoboru.

*

Pismo Mariji Pušić – Muzej savremene umetnosti:

Poštovana drugarice Pušić,

Primio sam pismo kustosa Salona /JV-br.02-26/386 od 24. XI 1982/ kao odgovor na moje pismo upućeno Vama. Veoma mi je žao što sam zaksnio da uđem u plan za 1983. ali se nadam da moja molba, koju sam uputio 4. novembra 1982. (a čiju Vam fotokopiju u prilogu dostavljam), nije zakasnila za 1984. godinu.

U Beogradu 31. marta 1983.

Primit srdačne pozdrave,

Miroslav Todorović

Dobrinjska 3

11000 Beograd

Ovo dopisivanje sa upravnicom Muzeja ne proistiće toliko iz želje da imam izložbu (gotovo da mi je sve jedno), koliko iz čistog inata i potrebe da Pušićki (i ne samo njoj) idem malo na živce, pošto sam načuo da od prošlogodišnje polemike svako pismo koje od mene dobiju doživljavaju kao mali stres. Ovo utoliko pre što pretpostavljam da ni njoj ni njenim gorilama ni na kraj pameti ne pada da mi omoguće izložbu u Salonu.

*

U Varšavi uhapšena nova grupa od devet članova bivšeg sindikata „Solidarnost“ i zabranjenog Nezavisnog saveza studenata. Oni su izdavali nelegalne publikacije, a planirali su i razne akcije „protiv javnog poretk“. U sedištu grupe nađene su tri štamparske mašine (offset), kao i oko 2.000 metalnih matrica belgijske i danske proizvodnje. Sprečeno je rasturanje znatnog broja već odštampanih biltena i letaka.

*

„Svijet je sve što je slučaj.

Svijet je celokupnost činjenica, ne stvari.

Svijet je određen činjenicama i time što su to *sve* činjenice.

Jer, cjelokupnost činjenica određuje šta je slučaj i, također, šta sve nije slučaj.

Činjenice u logičkom prostoru jesu svijet.
Svjet se raspada na činjenice.“

(Vitgenštajn)

*

Umro Rodoljub Čolaković u 83. godini života, politički atentator, osnivač „Crvene pravde“, publicista, rodom iz Dinkine Bijeljine.

Rodoljub je bio muž Milice Zorić, umetnice, majstora tepiserije, bivše verenice (što sam slučajno saznao prelistavajući prašnjava izdanja Muzeja grada Beograda), poznatog terazijskog anfanteribla Branimira Čosića, pisca romana *Pokošeno polje*.

U Bijeljini su mi ispričali, ne bez gorčine i ironije, ovu priču o njihovom Ročku. Dok su drugi politički velikani svojim rodnim mestima poklanjali fabrike, sportske hale, etc, Ročko je Bijeljini poklonio stare knjige iz svoje biblioteke.

*

Probudio sam se. *Pulsar*. U nervnom sistemu. Intervencija. Sećanje na opevane *legende*. U snu. Lešina. Otac. *Stepenice*. Pravac čudan. Čaj na stolu. Počeo je da čita. Znak. Jagoda. Plazmatična genetika. Mala crvena tačka. Na nožu. Kao Sfinga. S oporim ukusom. *U ustima*.

Petak, 1. april 1983.

Konačno iz Pariza stiže Blenov „Doc(k)s“, brojevi 27, 35 i 41, moćni, veličanstveni.

Broj 27 (zima 1980) naslovljen je „Grand vitrage“, prepostavljam po Dišanovom „Velikom staklu“, preko sedamsto strana lepe kunstdruk harlige (kakvu sada kod nas ne možeš ni da sanjaš), sa vizuelnim (elementarnim, kako to Žilijen Blen zove) pesnicima i konceptualcima, ovoga puta Francuzima. Na kraju (strana 716) u rubrici „Les stars d'aujourd'hui“ (reprodukциje naslovnih strana časopisa, antologija, važnijih knjiga) objavljena je i naslovna strana „Dela“ (mail-art – mail-poetry) koje sam pripremio.

Broj 35 (jesen 1981) sadrži „Elementar Poetry in USA East & West“. Amerikanci su predstavljeni na 255 strana, sastavljač antologije Kirby Malone. Pored meni potpuno nepoznatog, da ne kažem anonimnog antologičara, čiji vizuelno-poetski radovi ne oduševljavaju, izbor vrv od množine novih pesnika koje prvi put vidim i za koje prvi put čujem. Naravno, tu su i stari asovi: Kostelanec, Higins, Džekson Maklou i dr.

Broj 41 (zima 81/82) posvećen je neoficijelnoj poeziji i umetnosti u Kini. Predstavljeni su umetnici grupe „Xing-xing“ („Zvezde“) i pesnici grupe „Jintsian“ („Danas“). Sve u svemu, kao i prethodni, izuzetan broj.

*

Na početku, u sredini i na kraju nalaze se Reč i Znak.

*

„U nekim poljskim listovima pojavili su se kritički osvrти na nedavne izjave i postupke Leha Valense, kome se pripisuje da se ponašao kao 'zvezda', nastojeći da i dalje ostane u centru pažnje svetske javnosti. Tvrdi se, takođe, da je bivši vođa 'Solidarnosti' stupio u kontakt sa 'podzemljem' kao i da nastoji da obezbedi koordinaciju između ilegalnih struktura i sindikalnih aktivista koji su na slobodi.

Pojavili su se i leci (nepoznatog izvora), u kojima se nastoji da se kompromituju dosad dobri odnosi između Valense i crkvene hijerarhije. Sve to govori da se bivši predsednik 'Solidarnosti' nije pomirio sa ulogom 'privatnog građanina' koju su mu vlasti namenile, puštajući ga iz internacije.“

(„Politika“)

*

„Bio sam opsednut pokretima, razapet tim formama koje su mi pristizale hitro i u ritmovima...

Stoga u njima vidim novi jezik okrećući leđa verbalnom, vidim *oslobodioce*.

Apstrakcija svekolike težine
svekolike sporosti
svekolike geometrije
svekolike arhitekture
ostvarena apstrakcija: BRZINA!
Nisu to znaci krova, tunike ili palate,
niti arhiva ili rečnika znanosti
već grča, žestine, prevrtanja pokretne želje.
Znaci, ne da se bude celovit
već veran svom putu
ne da bi se menjali glagoli
nego da se nađe dar jezika
u najmanju ruku svoj, jer ko će govoriti ako ne on sam.“

(Anri Mišo)

*

Uveče sa Dinkom i Viktorom putujem u Bijeljinu.

*

Na plavoj *planini*. Belog oka. *Crne ruke*. Carevo telo. *Procveta*. Zaustavljen dah. Spremaju se *orači*. Poljubac nebesnice. Žene mese *hleb*. Iskre iz *kulisače*. Kao nejasne *reči*. Seme. Lipe slovenske. *Sada smo*. Usovi. I knjige. Mirisni *leptiri*. Podunavlja.

Ponedeljak, 4. april 1983.

U jučerašnjoj „Politici“ napad nekog anonimnog publiciste na Dobricu Čosića pod naslovom „Ni stvarno ni moguće“.

Po ovom „kritičaru“ Dobrica Čosić kao argumentaciju svojih teza „nudi literarno-improvizovanu, teorijsko-metodološki jednostranu sintezu istorijske sudbine srpskog naroda, kojom se želi dokazati uzaludnost njegovih istorijskih bitaka za slobodu od 1804. do 1941. (herojski tragizam), porečenost nekih njegovih vitalnih interesa i ciljeva u sadašnjosti, iz čega se onda izvodi i pesimistička prognoza o njegovoj budućnosti.“

Napadajući poznatog pisca, „kritičar“, međutim, ne nudi ni jedan suvisli argument kako bi bar opravdao svoju krajnje jednostrano, ideološki intoniranu baražnu vatu a kamo li oborio Čosićeve teze.

*

Iz Njujorka biznismenski časopis TEMPO sa tekstovima „Federalni poreski sistem za 1980“, „Poreska reforma u Japanu“ i slično. Negde u sredini časopisa (na posebnoj hartiji u boji) esej Ričarda Kostelaneca (Richard Kostelanetz) „ART AS NUMBERS ... NUMBERS AS ART“ sa primerima njegovih umetničkih dela načinjenih od brojki. „Moja početna ideja, piše Kostelanec, bila je stvoriti 'pesme' i 'priče' od brojeva.“

*

„Kupanje u kadi ne služi samo da bi se čovek oprao. Ono je veoma korisno, jer se pore na koži u toploj vodi šire, čiste se, ispuštaju otrove iz organizma, krvotok se podstiče, kao i razmena materija. Koliko će voda biti topla zavisi od toga što sve želimo da postignemo kupanjem. Pošto se u kadu stavi so za kupanje (sa mirisom borovine, ruzmarina, eukaliptusa), podesiće se da temperatura vode bude 39° C ako posle kupanja želimo dobar san, a ne više od 37° C za osveženje. U svakom slučaju, posle kupanja treba se istuširati hladnom, ili bar samo smlačenom vodom.“

*

Zvao Kolundžija zbog književne večeri na Kolarcu. Potrebno je da glumcu (ili glumici) pripremim pesme koje će čitati. Osloniću se po svoj prilici na izbor iz „Gejaka“.

*

„**Simbol**, općenito znači znak koji označuje neku drugu stvar. U simbolima se izražavaju sadržaji kolektivne svijesti, u simbolima se odvija i arhaičko, prelogičko mišljenje.

U psihičkom životu neurotika predominiraju simboli koji predstavljaju seksualnost.

Kao psihički simptom simbol se obično javlja ili kao artefakt sam, ili kao misli afektivno obojene, te nakon kao organski simptom.

Značenje simbola osobito je veliko, prema psihoanalitičkom tumačenju, na području neuroze. Potisnuti, za ego neugodni, sadržaji koji se nalaze u podsvijesti mogu se javiti u svijesti u vidu simbola. U snu, cenzura sna propušta samo simbolički maskirane sadržaje koji ne narušavaju san (v. Arhaičko mišljenje, Cenzura sna, Falički simbol, Potiskivanje, Psihoanaliza, Pars pro toto, San, Simbolizacija).

Simbolizacija, prema psihoanalizi obrambeni mehanizam kojim se psihički podsvijesni problem izražava nekim drugačijim oblikom od oblika samog problema (simbolički). Na taj način problemu je omogućen pristup u svijest.

Riječ je o podsvijesnom procesu koji koristi simbol obično prema sličnosti s problemom (v. Falički simbol, Obrambeni mehanizam, Simbol).

(„Psihijatrijsko-psihološki leksikon“)

*

„Nema noći bez ponoći.“

(Marko Ristić)

*

Eksperiment. *Oklevajućim* koracima. Zanos. Hladan *bezdan*. Bez ljuske. U istinskoj veličini. *Ždrela*. Zakonitost. U borbi za *opstanak*. Pred okeanom. *Najednom*. Ljubavnica. Zver u nevremenu. *Nežnost* zvezda. Zaustavljen san. Prkoseći. Razbio. Na tom putu. Okvir lobanje. *Rađanje* čovekovo. Bez velikih *pokreta*. Mudrost vode. *Dim*. Na smetlištu civilizacije.

Četvrtak, 7. april 1983.

Od Guya Bluesa iz Wellena (Belgija) lep plakat i katalog sa najavljenе izložbe „Administration“ (Telegraphy and Mail-Art Project), koja traje od 26. marta do 17. aprila u regionalnom muzeju u Hasseltu.

U ovom projektu učestvuje 442 umetnika iz 42 zemalje. Guy je, zainterna, rešio da preuzme liderstvo u mejl-artu. To uostalom pokazuje i druga pošiljka koju sam od njega dobio: izvanredna i već očekivana antologija WORLD ART ATLAS (mail eARTH project) sa reprodukovanim radovima 459 umetnika iz 46 zemalja. Moj prilog „World Art Atlasu“, kojim sam svojevremeno toliko bio zadovoljan da sam žalio što ga šaljem, reprodukovan je, ali s obzirom na poprilično smanjenje (format antologije je 16,5x10 cm, original je bio znatno veći), ne deluje tako impresivno kao što sam očekivao, ali ruku na srce, bar po meni, spada među bolje radove.

Antologija, koja, inače, veoma simpatično deluje, štampana je u ograničenom tiražu, a u njenom finansiranju pored belgijskih kulturnih ustanova učestvovalo je i Ministarstvo za kulturu Holandije.

Prilozi (umetnički radovi), koji su pristigli za antologiju neće se prodavati, ostaće u arhivu Kulturnog centra De Warande u Turnhout-u (Belgija), gde će biti izloženi pod nazivom „MAIL eARTh – PROJECT“ od 3. do 26. juna ove godine.

Za ovu svoju knjigu njen autor u jednom momentu kaže: „Atlas is an anthology of dreams and travels“.

Guy Blues ujedno kreće s novim projektom „Indirect Correspondance Project“, a istovremeno traži da mu se pošalju biografski i bibliografski podaci za „Mail-Art Dictionary“ koji priprema.

EXHIBITION

Večeras u Muzeju savremene umetnosti otvara se izložba „Nova umetnost u Srbiji 1970–1980 – pojedinci, grupe, pojave“. Sa te izložbe Jerko Denegri je isključio i signalizam i moju malenkost.

„Prezervativ je bio prvi veliki tehnički prodor na polju kontrole rađanja. Poznat po svojim mnogobrojnim nadimcima: kondom, kuton, guma obezbeđenja, preservativo (na španskom), capote (na francuskom), predstavljao je nauobičajeniji metod kontrole rađanja u civilizovanom svetu. Nastao je u 15. veku kao zaštita od sifilisa, prvi model je bio načinjen od platna natopljenog živinim rastvorom. U vidu pltnene čarapice labavo je pokrivaо penis. Prvi prezervativi su se lako cepali; krpljeni su sa tutkalom i stalno nanovo upotrebljavani. Tutkalo se brzo rastapalo pod pritiskom i

naporom guranja penisa, te se to sredstvo često raspadalo baš kad je bilo najpotrebnije.

Novi oblici su se ubrzo pojavili, uključujući prezervative od ribljeg mehura i jagnjećih creva. Mada su ova poboljšanja više izdržavala, niko ih nije istinski voleo. Jedan kritičar ih je opisao kao 'oklop protiv uživanja, a paučinu protiv bolesti'.

Iste zamerke važe i za moderne prezervative, mada je konstrukcija znatno poboljšana. Najnoviji modeli su od veoma tanke lateks-gume i kao koža prianjaju uz penis. Nude se desetine različitih vrsta. Postoje prozirni prezervativi koji daju prirodan izgled, neprozirni za čedne, crveni za svečane prilike, prezervativi na čijem su vrhu naslikane oči, nos i usta – namenjeni ljubiteljima neobičnosti; i prezervativi sa lepršavim resicama za ljubitelje kitnjastosti."

(Dr Dejvid Rojben)

*

Na osnovu zapažanja australijskih astronoma, koji su 1977. godine utvrdili veoma jako gama-zračenje iz centra našeg galaktičkog sistema, može se zaključiti da je taj centar u stvari crna rupa relativno malog prečnika svega oko jedne svetlosne godine – upoređenja radi prečnik Kumove slame iznosi 100.000 svetlosnih godina.

Ipak, čak i u ovako maloj crnoj rupi zgusnula se masa više miliona sunaca. Sad preostaju dalja merenja gama-zraka da bi se našli dalji dokazi u prilog ovoj tvrdnji.

*

Bio s Dinkom do ulice Gavrila Principa zbog eventualne zamene stana. Ogromna siva i smradna poratna kućerina ispod Zelenog Venca, stan, inače, dobar.

*

D. zove telefonom, pita da li sam dobio njegov rukopis prikaza „Čorbe“.

*

Kod Dragana Kolundžije konačan dogovor za Kolarac: 21. aprila, o mojoj poeziji govori Vesa Ilić, glumac još nije određen. Fotokopirao sam poeziju za glumca: većina pesama iz „Gejaka“, nešto iz ciklusa „Ponovo uzjahujem Rosinanta“ („Telezur“) i poema „Čovek možda mrtav hoda“ („Stepenište“).

*

Svitak *pergamenta*. Zanosne *rečenice*. Na našim dlanovima. Mišjakinja. *Med*. Potreba za slučajnim *svetovima*. Strah od zmaja. Nemoj brinuti. *Runjava*.

Naša reči. Kroz otvoreno *nebo*. Krik anđela. *Pesme*. I stvari. Prasak svetlosti.
U lavirintima. Zazidanim.

Petak, 8. april 1983.

Predsedništvo Veća Saveza sindikata Jugoslavije razmatralo zabrinjavajući porast troškova života.

*

rec
neverna
hamlet
ko

jezik
lakat
aer
sopran

pesma
lavež
bezdan
gde

puma
merkur
faust
av

Ritmička i zvučna dimenzija elementarne pesme.

*

Ljubav prema ženama i novcu koštaće izvesnog 53-godišnjeg Đovanija Viljotija najmanje 30 godina zatvora i 336.000 dolara globe. Ovaj zavodnik se naime ženio do sada 105 puta da bi posle vrlo kratke bračne sreće napuštao svoje izabranice pošto im je prethodno dobro ispraznio džepove.

*

Francuska vlada proterala iz Pariza 47 sovjetskih diplomata i službenika optuženih za špijunažu.

*

Na kursnoj listi novi skok dolara i marke.

*

U Londonu lopovi ponovo oborili rekord. Najveća pljačka u istoriji Velike Britanije. Odneto najmanje 6–7 miliona funti.

*

Pored hlora, sumpora, žive i argona, oblaci Venere sadrže i gvožđe. Reč je o hemijskom spoju gvožđa i hlora (FeCl_3).

Ovo su utvrdili ruski naučnici na osnovu nalaza svemirske automatske laboratorije „Venera 12“.

Upravo zbog prisustva gvožđa u njima, veoma je verovatno da su oblaci nad Venerom žućkaste boje, kažu naučnici.

*

Jedan bosanski hodža propoveda da muslimanska žena ne sme podojiti srpsko dete, niti dozvoliti da njeno dete podoji žena druge nacionalnosti. Po njemu, „Musliman i kad nastrada u saobraćajnoj nesreći bolje neka umre, ali ne sme primiti krv od druge nacionalnosti niti treba da ti krv drugo“.

*

Da biste lakše odstranili ostatke jela koji su se uhvatili za dno šerpe, pospite taj deo debelim slojem soli, ostavite tako izvesno vreme, i tek onda je operite.

*

Samo u Užasu građani prošle godine nisu platili 40 milijardi dinara kirije.

*

Prema rečima Josipa Vrhovca na sednici CK SK Hrvatske a koje beleži „Politika“:

Antisocijalističke snage različitih boja koristile su u poslednje vreme sve moguće prilike da potkopaju naš sistem i dovedu u pitanje vrednosti na kojima on počiva. Vrhovec je naveo nekoliko primera iz kojih se vidi da je akcija tih snaga usmerena ne samo na našu sadašnjost nego i na nedavnu prošlost:

„U poplavi tzv. romana istine, kao u slučaju Golog otoka, našoj socijalističkoj stvarnosti htjela se dati karakteristika 'gulag sistema', u tzv. slučaju Đogo, pod firmom čisto estetične poezije htjela se legalizirati politička i etička destrukcija Titove historijske ličnosti, u romanu-pamfletu 'Nož' četničku kamu htjelo se podvaliti u partizanske ruke, u slučaju 'Golubnjače' koju su, unatoč svih razumnih dokaza o njezinoj lažnosti, nacionalističkoj i dehumaniziranoj poruci, htjeli pod svaku cijenu iz sumnjivih političkih motiva servirati kao umjetničku istinu.“ etc, etc.

*

Tommy Mew, new drawings from the „Lost Youth Series“ plus „Memory boxes“ and an audio cassette tape, „Songs for People Over 40“ in April in Germany, 1983. Five Towers micro hall Al. Siedlung 45, P – 2913, Augustfehn 11.

*

Pisci, na sednici Predsedništva Saveza književnika, ogorčeni zbog novog povećanja poštanskih troškova u nas „kojim se ukidaju sve olakšice za štampane stvari i praktično onemogućuje slanje jugoslovenske knjige u svet“.

*

Dosta loše fotografije u boji (zbog filma koji je dugo stajao u aparatu); snimci kraj spomenika Karadžorđu, Lamartinu i Dositeju, koje nameravam da pošaljem Blenu za „Doc(k)s“ u okviru projekta (akcije) „Osvajanje spomenika“.

*

Bogdanović, Gogoljak i Supek šalju katalog i plakat sa svoje izložbe u Našicama u okviru manifestacije „Dani kulture opštine Odžaci u Našicama“.

*

„Život neće biti sadržaj umetnosti, već pre umetnost mora postati sadržaj života.“

(Kazimir Maljevič)

*

Meksički andergraund list za poeziju i mail-art „Colectivo – 3“, no. 8, mart '83. objavljuje moj tekst „Artists' Postage Stamps“ na engleskom i dve marke: „Signal Art“ i „Think about Signalism – Think about Mail-Art“. U istom broju teoretski prilozi Guillermo Deislera „Algunas explicaciones acerca del'arte por correo“, Dámaso-a Ogaza i Carla Pittorea u okviru „Mail-Art debate – inquest“ koju je redakcija lista pokrenula. Pored obilja informacija o izložbama, mejl-art projektima, akcijama i novim publikacijama, ovaj simpatični listić donosi niz vizuelnih pesama i reprodukcija mejlarta. Između ostalih objavljaju: Ray Johnson, H. M. Jimenez, Timo Maleu, Ruggiero Maggi, etc.

*

Zofra. Korak *tuđinca*. Na operacionom stolu. *Divljač*. Zelen. *Radoznalost* raste. Puls velike životinje. Podrhtavajući. U stvari. *Glasovi zvezdara*. Otkrivanje *tajne*. Morao sam. Na posvećenoj *obali*. Krv žrtvenika. Tamo. Ka

svetovima. U plavoj tečnosti. *Očekujem*. Spreman. Zakon o održanju energije. Znak života.

Četvrtak, 14. april 1983.

Bio na izložbi „Nova umetnost u Srbiji 1970–1980, pojedinci, grupe, pojave“ koja se održava u M. S. U. Signalizam potpuno isključen. Brisan čak i iz bibliografije, dokumentacije i „hronološkog pregleda“. Odlučio sam da napišem oštar polemički tekst.

*

Američki astronomi dobili su vidljive dokaze o postojanju zvezda koje proždiru svoje najbliže susede. Iako je pretpostavka o zvezdanom „kani-balizmu“ odavno izneta u astrofizičkoj teoriji, sada su američki astronomi Albert Grauer i Hauard Bond prvi put dokazali, uz pomoć snažnih teleskopa, da su tela za koja se do sada smatralo da predstavljaju po jednu zvezdu usred gasnih oblaka u stvari dve zvezde veoma malo udaljene, od kojih jedna proždire drugu.

Astronomi su do sada otkrili najmanje četiri ovakva para zvezda u oblacima koji se nazivaju planetarnim nebulama i koji leže daleko van Sunčevog sistema, u drugim delovima Mlečnog puta.

*

Pored naučne fantastike, Viktora trenutno, najviše zanima hemija: rastvori, soli, elementi, jedinjenja. Ceo frižider i kuhinja poplavili su od njegovih 'eksperimenata'.

*

Signalizam kao duh poricanja i kritička svest planetarne kulture kraja 20. veka.

*

„Deca u Velikoj Britaniji i dalje 'religiju prihvataju ozbiljno', ali su mnoge stvari izmešala, kaže se u izveštaju jedne škole u Birmingenu. Postavivši svoj deci zadatak na temu 'U šta verujem' nastavnici su se zaprepastili kad su u sastavima našli sve osim religioznih osećanja. Najveći broj dece pisao je o svojim pogledima na religiju koji su u osnovi više bili zasnovani na poznatim Denikenovim knjigama, nego na Svetom pismu.“

Deca su hrišćanstvo i događaje iz Biblije povezivala sa novijim tumačenjima i pretpostavkama o poseti vasionskih brodova Zemlji, „a Isus je Hristos za njih bio samo čovek sa druge planete.“

„Poznavala sam velike ljude, genije čak: Džojsa, Malroa, Sen Džon Persa, Ajzenštajna, Henri Milera, Pikasa, Šagala, Majakovskog, Rilkea, Monterlana, Koktoa, Dalija, Junga, Brankuzija... Njihove glavne crte bile su, mahom, ledeni fanatizam i zatvorenost.

Među velikanima, niko nije bio tako 'zablimiran' kao Džems Džojs. Polarna riba? Jastog neprobojne ljuštare? Sviše cenim životinje, čak i meduze i školjke da bih ih poredila sa tom mumijom napunjrenom slamom, sa tim oklopom bez soka i topline, sa tim sasušenim voćem, tim Džemsom Džojsom. S ljudske tačke gledišta, najtužnija greška prirode! Čak i ako se ubraja među velikane književnosti...

Džojs je živeo porodično, u iznajmljenom stanu, građanskom i bez ukusa. Njegova deca, u uzrastu između deset i dvanaest godina, vukla su se po podu, prelazeći iz jedne sobe u drugu. Nora, njegova žena, osim što je dobro kuvala, teško da je imala ikakve privlačnosti. Stan, mada ne u neredu, delovao je kao privremeno sklonište po kome se Džojs kretao uspijajući se. Upravo je bio napustio Trst da bi izbegao zatvor kao građanin neprijateljske zemlje.

– Neću valjda dopustiti da mi prosviraju metak kroz glavu, pričao je. Da su svi kao ja, rata ne bi ni bilo: ja sam pacifista individualista!

Njegova supruga je potvrđivala u iščekivanju da se njen muž pomeri tako da može da postavi sto.

– Imam ja ličnih bitaka da vojujem – dodade tajanstveno.

Džojs je bio protiv rata, baš kao što je bio protiv poreza, sveštenika, Pape, suverena, proletarijata, svega onoga što na ovaj ili onaj način dovodi u pitanje njegov lični mir.

Slušajući ga, čovek bi stekao utisak da hiljadugodišnja ljudska stremljenja nisu imala drugog cilja do sledećeg: da Džemu Džojsu omogućeigranje rečima. Gospoda Džojs, savršeno van konteksta, nikada u životu nije shvatila ni tračak humora svog muža. Sve do kraja, živila je u uverenju da je uodata za veoma ozbiljnog profesora jezika kome se, eto, s vremenama vreme dogodi da ponešto napiše.

Gol je bio opčinjen Džojsom, do te mere da mu je oprاشtao političku neutralnost. Što se mene tiče, prvi susreti s njim ostavili su utisak ledenog, genijalnog lovca na muve koji drži briljantno predavanje o tome na kakve će ih muke staviti.“

(Iz memoara Kler Gol, životne saputnice Ivana Gola, francusko-nemačkog pesnika koji je zajedno sa Ljubomiro Micićem i Boškom Tokinom 1921. godine objavio „Manifest zenitizma“.)

O supružnicima Gol u „Istoriji nemačke književnosti“:

„U Vogezima, u Francuskoj, rođen je Ivan Gol (1891–1950). On je za vreme prvog svetskog rata živeo u istom ciriškom krugu, a od 1919, sve do emigracije u Njujork 1939, stalno u Parizu. Gol je tu 1924. osnovao časopis

Surréalisme (Nadrealizam). Njegovo obimno delo (izdato pod naslovom *Dichtungen* 1960) – meta-drame, filmski radovi, eseji, romani, lirika, u raznolikim oblicima, na francuskom, nemačkom i engleskom – svedoči o nemiru jedne borbe za izraz, zahvaćene svim strujanjima, na koja je sa svoje strane zračila. Stvaralačko težište je na pesmama. Njihov formalni razvitak pokazuje kretanje koje je po osnovnoj liniji slično Benovom i Arpovom: od ditirambskog izraza nemačkog ekspresionizma, kod Gola preterano bujnog ('Ah, sve oči piju bratstvo / Iz beskrajno dubokog pehara svetske ljubavi', *Panamski kanal* [Der Panamakanal], 1. verzija 1912), do učvršćivanja, jednostavnosti i jasnoće; uz posebnu, zgušnutu, često nagomilanu slikovitost, prožetu snoviđenjima, zvucima, setnom bujicom osećanja, po kojoj se poznaće romantičar. Bez doma, proganjana, žrtva u stranom anonimnom vremenu, kao 'Jovan bez zemlje', on se skriva u čarolije svog vizionarskog sveta stvorenenog od reči; kao čovek koji neograničeno voli, on zna da mu je u ljubavi otvoreno utočište. 'Jer biti ljubavnik / I svesni poklisar / Najviše je plemstvo' (*Bilje sna* [Traumkraut], 1951). Golov lirski jezik je, kao i Arpov, ostavio traga na mlađoj nemačkoj lirici posle 1945, koja se nadovezivala na već zaboravljeni i gotovo sasvim izgubljeno; taj jezik je most ka evropskom nadrealizmu. Jedinstven primer lirskog dijaloga je *Antiruža* (*Antirose*, 1967), u kojoj se Kler Gol (Claire Goll) pokazuje kao pesnički glas ravnopravan sa njenim životnim saputnikom: kako u strasti predavanja, tako i u tužbalici. Satiričnom igrom *Metuzalem ili večiti građanin* (*Methusalem oder Der ewige Bürger*, 1922) Gol je polazeći od ekspresionističkog stila groteske razvio nov tip, koji je predstavljaо preteču apsurdnog pozorišta. Nadrealizam raskrinkava prividni svet realizma a logično se pretvara u duhovni humor koji negira sve fraze, pozorište se oslobađa obzira prema podražavanju i verodostojnosti, postaje autonomna igra."

(Fric Martin „Istorija nemačke književnosti“, Nolit, Beograd, 1971, str. 594–595).

Ponedeljak, 18. april 1983.

Ršumović pogledao knjigu „I onda cvetić počne da ima noge“, veoma se pohvalno izrazio o njoj i odlučio da je ubaci u izdavački plan „Književnih novina“ za iduću godinu.

*

Sreo Petru Krdua, rumunskog pesnika iz Vršca, koji sada upravlja književnom opštinom KOV. Već drugi, ili treći put poziva me da otvorim izložbu kod njih. Dogovorili smo se nešto provizorno za sredinu ili kraj maja. Više sam insistirao na tome da objavi Kisićevu „Veliku raspravu“, pošto nekih mogućnosti da se to ostvari ima.

*

Pesme Ljube Simovića „Istočnice“ objavljene u poslednjim „Književnim novinama“ veoma oštro su napadnute („Ekspres politika“) kao nacionalističke. Još jedna blamažna pandurijada naše publicističko-političke vrhuške.

*

Ka govoru čiji je izvor čutnja.

*

„Mirisi koji se šire iz kuhinje za vreme pripremanja nekih jela, a naročito kod kuvanja kupusa, prženja ribe ili kad zagori mleko, neutrališu se, nekad se čak mogu unapred sprečiti, na razne načine. Tako, na primer, lonac ili šerpu u kojima se kuva kupus treba prepokriti krpom natopljenom u sirće. U šerpu za mleko treba staviti porculansku pločicu, koja sigurno spasava od prekipljavanja. Provetravanje je poslednji i najmanje efikasan lek.“

*

Uveče sam na poziv Adama Puslojića i Saše Petrova učestvovao na trećoj protestnoj književnoj večeri povodom hapšenja Gojka Đoga u Udruženju književnika.

Prepuna sala slušalaca i pisaca. Veče je trajalo preko dva i po sata (od 19 do 21.30 h). Učestvovalo je blizu četrdeset pisaca i prevodilaca: A. Isaković, N. Milošević, D. Radović, M. Kapor, M. Pavić, Z. Gluščević, B. Pejić, M. Markov, Vuk Milatović, Čudić, itd. Nastupio sam četvrti po redu i izgovorio dve pesme iz „Čorbe“: „O vremenu“ i „Čorbu od mozga“. M. mi posle prenosi da je „Čorba od mozga“ posebno dobro delovala.

*

Kolundžija telefonom javlja da je glumac Predrag Ejdus pogubio pesme (fotokopije) koje treba da pročita na književnoj večeri na Kolarcu. Moram ponovo da mu fotokopiram poeziju iz „Gejaka“ i „Telezura“ (ciklus „Ponovo uzjahujem Rosinanta“).

*

Poziv iz Danske da učestvujem na dve izložbe: 1. Book Art – Bookworks – Book objects i 2. Falling annual living room video fests – Piel 83.

*

„Koštice od trešanja, višanja, kajsija, breskvi, itd. kao i ljske od oraha, treba u toku sezone sakupljati i osušiti, jer su one vrlo pogodan dodatak u klasičnom loženju peći. Prilikom sagorevanja daju osvežavajući miris u prostoriji i sagorevaju potpuno. Iz koštica od kajsija mogu se prethodno

izvaditi jezgra, koja zamenjuju badem, a u direktnoj upotrebi neutrališu stomačnu kiselinu.

Ljuspe od jajeta takođe ne treba bacati. Isitnjene one služe za pranje boca, a ako se izmrve, stave u platinenu kesicu i potope uz rublje koje se pere, doprineće njegovoј belini. Ljuspe u prahu su dobra hrana za živinu. Ako se cele potope u vodi i drže neko vreme, ta voda je bolja za zalivanje cveća nego obična.“

*

U samom činu stvaranja književnog dela istovremeno se stvara i jezik.

*

Jednog dana – pričala je Geteova majka – izašla sam kočijom u šetnju i videla svog sina među ostalim klizačima na ledu zamrznute reke. Mada je zima još uvek trajala, bio je lep sunčan dan. Wolfgang je već bio mladić, od svih najlepši. Leteo je kao strela među klizačima.

Bila sam ogrnuta crvenim plišanim ogrtačem, zlatom obrubljenim, iznutra postavljenim krznom.

– Mama, reče mi Wolfgang, tebi u kočiji nije hladno. Daj mi ogrtač.

– Ne misliš valjda ovo da obučeš?

– Svakako, hoću.

I već leti u mom ogrtaču, poput nekog oživotvorenog boga.

Ta slika ostaće mi pred očima celog života i uvek će ga se takvog sećati, kao bele božanske siluete na ledu zamrznute reke, kako leti ispod mostova dok mu ogrtač leprša na vetru.

Utorak, 19. april 1983.

Ceo dan u Aranđelovcu u štampariji. Poslednja priprema drugog izdaja „Gejaka“ koji, sa znatnim zakašnjenjem, tek sutra ulazi u štampu.

*

Iranske snage, u ponovljenoj ofanzivi, razbijene u oblasti Misana. U popodnevnim borbama Teheran je izgubio oko trideset hiljada vojnika i velike količine ratne opreme.

*

Indijski naučnici lansirali veštački satelit u orbitu oko zemlje. „Uzbuđena sam i ponosna“ izjavila Indira Gandhi koja je prisustvovala tom događaju.

*

Učestali sukobi na kinesko-vijetnamskoj granici.

*

Karta mladog pesnika Marijana Čekolja iz Samobora:

Dragi Miroljube, hvala Vam na pismu, iako Vam odgovaram tek 16. 04.

- iz razloga tog što upravo ovih dana završavam moju prvu knjigu vizualne poezije, te će me puno radovati da Vam je pošaljem, uskoro, kao i opštirnije propratno pismo o Vašem, i mojem radu. „Algol“ sam, ipak, uspio nabaviti; upravo je fantastičan – jednom riječju – prvoga dojma. Toliko za sada. U očekivanju plodne intenzivne saradnje,

srdačni pozdravi Čekolj Marijan.

*

„Holandski psihiijatar Jan Bastijans, sa klinike Lajdenskog univerziteta, namerava uskoro da objavi rezultate svojih 30-godišnjih istraživanja veze između stresa i raka. Prema njegovim zapažanjima stres je jedan od osnovnih uzroka pojave malignih oboljenja. Istraživanja su pokazala da su osobe koje najčešće obolevaju od raka one koje obično zadržavaju svoja osećanja za sebe, koje okolini deluju kao da ih ništa posebno ne pogađa i koje razmisljavaju izrazito racionalno i uvek nastoje da sačuvaju prisustvo duha i mir.“

*

Osećaj snažne potrebe za apsolutnim izražen u obliku (formi) umetničkog dela.

*

Slika – telo slikarevog jezika.

*

Danijel Daligan (Daniel Daligand) šalje svoj „Le Timbre“ (Bulletin théorique d'Art postal) no. 1 – Avril 1983. Bilten je umnožen u sto primjeraka. Tekstovi: G. Deisler „Quelques Explications À propos de l'Art postal“ i Damaso Ogaz (bez naslova); vizuelni (mejl) radovi, obaveštenja o izložbama i akcijama.

*

Američki pisac Apton Sinkler objavio je 1911. godine (kao plod sopstvenog iskustva) knjigu „Lečenje gladovanjem“ koja je u njegovoј domovini doživela veliki uspeh.

„Tokom prvog dana – piše Sinkler u svojoj knjizi – bio sam itekako gladan. Taj osećaj poznat je svima koji su bilo kada poremetili uhodani ritam uzimanja hrane. Sledećeg dana probudio sam se osećajući glad, ali ne tako intenzivno kao ranije. Posle toga, na moje veliko iznenađenje, nisam uopšte bio gladan. Nisam pokazivao nikakav interes za hranu, kao da ranije nisam osetio njen ukus. Pre gladovanja, ranije sam svakodnevno imao glavobolje, dve ili tri nedelje za redom. Prvog dana, kad sam prestao da uzimam hranu,

takođe sam osetio glavobolju. Ali, ubrzo je ona prošla. Drugog dana sam osetio slabost i vrtelo mi se u glavi kad bih pokušao da stanem na noge. Ipak, išao sam mnogo na vazduh, sedeo na suncu, šetao parkom. Četvrtog dana osetio sam veliku fizičku slabost, ali i veliku jasnost uma. Posle petog dana osetio sam se bolje. Počeo sam po malo da pišem. Šestog dana bio sam iznenaden pre svega bistrinom u glavi: čitao sam i pisao više nego ikada ranije, razmišljao intenzivnije. Za vreme gladovanja odlično sam spavao. Dvanaestog dana prekinuo sam gladovanje i popio sok od narandže.“

Tokom dijetalne ishrane, koju je posle toga upražnjavao, Sinklerova zapažanja takođe su bila zanimljiva kao i prilikom gladovanja. Bio je miran i spokojan, a činilo mu se da „svaki nerv svog tela oseća poput mačka koji leži na toploj peći“.

Apton Sinkler je živeo devedeset godina. Do kraja života osećao se odlično i bio veliki propagator ideje gladovanja.

Sreda, 20. april 1983.

Pisanje polemičkog teksta „Birokratija i avangarda“ uspešno privедено kraju.

*

Profesor Deretić uneo me u svoju „Istoriju srpske književnosti“. Glava XII „Savremena književnost“ odeljak *poezija*, završava se delom rečenice: „Miroljub Todorović (1940), eksperimentator proklamovao je nov pokret – signalizam.“ Tako, u četrdeset četvrtoj godini, dobih svoju mišju rupu u srpskoj kulturi i literaturi.

*

„Da se svinjsko meso za vreme pečenja ne bi stislo treba ga pre stavljanja u pećnicu držati pet minuta potopljenog u kipućoj vodi. UKUS MESA OSTAĆE NE PROMENJEN.“

„Lastiš na dečjim čarapicama često je prečvrst dok su ove još nove. Mokre čarapice navucite na veću čašu i pustite da se tako osuše.“

„Obući i tašni od laka povratiće sjaj ako ih protrljate polutkom crnog luka pa potom protrljate mekom krpom.“

*

Iz Nemačke (Oberthal) lep plakat sa internacionalne mejl-art izložbe ART LATER.

*

U srušenoj zgradi američke ambasade u Bejrutu (posle podmetanja eksploziva) više od osamdeset mrtvih.

*

Serse Luigietti iz Perude šalje listu učesnika sa izložbe koju je organizovao pod nazivom COMMUNICATION INDUCED MUTANT. Učestvuje 53 umetnika. Uz ovu listu Serse mi šalje i dva originalna mejl-art rada.

*

Dimenzioniranje značenja.

*

Potebnja govori o jeziku kao nizu govornih akata.

*

Presudna uloga slobodnih (izglobljenih) jezičkih elemenata u izgradnji apejronističke poetske strukture.

Četvrtak, 21. april 1983.

Uzbuđenje zbog književne večeri. Viktoru se nikako nije išlo jer je htio da gleda „Evro gol“.

Usalije bilo puno ljudi, iznanih i neznanih. Ejduš je dobro recitovao šatru poeziju. Vesa je impresionirao prisutne (posle sam to od mnogih čuo), tvrdnjom da sam kao pesnik značajan isto koliko Popa i Pavlović, odnosno da signalizam i njegova pesnička revolucija za našu poeziju sedamdesetih godina predstavlja isto ono što je poezija Pope i Pavlovića značila pedesetih godina.

*

„Američka agencija za istraživanje vasione (NASA) najavila je planove da u idućih desetak godina pošalje manje vasionske brodove bez pilota koji bi istraživali planetе Veneru i Mars, ispitivali kretanja i karakter po jedne komete i asteroida i snimili Titan – veliki satelit planete Saturn. Ovo su prvi planovi NASE za istraživanje vasione posle dužeg vremena. Šezdesetih godina NASA je poslala 32 satelita bez posade da istražuju svemir, sedamdesetih godina pao je na jedanaest, a u ovoj deceniji vanzemaljski prostor će istraživati samo dva manja broda bez posade.“

*

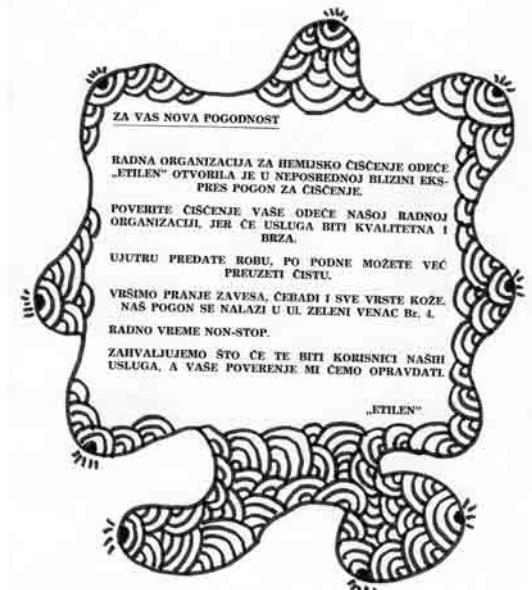
U razgovoru, Predrag Palavestra ponovio je ono što mi je rekao pre tri godine: da je neki Nemac, profesor (zaboravio sam ime), u knjizi o Jugoslaviji (odeljak književnost) opširno i veoma pohvalno pisao o signalizmu.

*

Ponovo treba ući u borbu za stan. Ja sam potpuno nespreman i nespособан za tu borbu.

*

„Britanska policija intenzivno traga za izvesnim lopovom koji kao zvučnu 'pozadinu' u svojim noćnim avanturama koristi vlastitu – mačku. Posle nekoliko krađa u jednom londonskom predgrađu, za koje su svedoci izjavili da su bile praćene preglasnim mijaukanjem, policijci su zaključili da lopov vodi mačku sa sobom i da je muči kako bi njeno mijaukanje 'pokrilo' buku koju sam proizvodi tokom provale.“

*

Pismo Klausua Groha. Dobio je „Colectivo 3“ iz Meksika, hvali moj tekst u njemu, kaže da je veoma dobar. Poziva me da učestvujem u njegovom **artists' postage project**-u. Treba poslati umetničke marke u boji. Klaus će od njih, kako piše, da napravi knjigu.

*

„Kažu da stihovi treba da budu razumljivi. Razumljiva je firma na ulici, na kojoj je jasnim i prostim jezikom napisano: 'ovde se prodaje...', ali firme još nisu stihovi.“

„Reči su se rascvetale na nekakvom nevidljivom drvetu, skočile su u nebo kao pupoljci po zakonu prolećne sile, rasule se na sve strane, i u tome se i sastoji ono stvaralačko, ono što opija kod mladih pravaca.“

„Nije li pesma bežanje od ja?“

(Hlebnjikov)

Petak, 22. april 1983.

Javljuju mi da je „Književna reč“ objavila prikaz Ž. S. Živkovića na „Čorbu“. Kasnije dobijem broj. U njemu još T. Rosić u tekstu „Pesnički i likovni predmet“ pominje signalizam među modernim poetikama sedamdesetih godina kao „svođenje pesničkog izraza na morfem (monem), osnovni jezički znak, na splet fonema i morfema – odlikuje se suženim značenjskim poljem itd“: verovatno misleći na signalističku vizuelnu, a možda i zvučnu poeziju.

*

„Vasionska stanica 'Saljut 7' spremna je da primi novu posadu, objavio je moskovski radio. Vest stiže petnaest dana pošto su američki i britanski stručnjaci registrovali promene u orbiti sovjetske vasionske stanice, karakteristične po tome što je do sličnih dolazilo i za vreme ranijih poseta posada sa zemlje. 'Saljut 7' lansiran je pre godinu dana, i za to vreme na njemu su boravile tri posade, uključujući onu sa Svetlanom Savickajom i sa francuskim astronautom Žan-Luj Kretjenom.“

*

Sreo Miloša Bandića. Veoma zainteresovan da signalizam dâ nekom od svojih studenata za magistarski rad. Dogovorili smo se da dođem kod njega sutra u kabinet posle 11 h.

*

„Zaposleni u Zairu ubuduće će svoj radni dan započinjati sa 25 minuta revolucionarnih igara i političkih parola posvećenih vladajućoj partiji i nacionalnoj zastavi. Tu odluku saopštio je u Kinšasi šef propagandnog odeljenja Narodnog revolucionarnog pokreta Tšibabva Ashila.“

*

U štampi i dalje napadi na Simovićeve „Istočnice“. Da li će to postati novi „slučaj Đogo“?

*

Društveni pravobranilac Opštine Stari grad pokrenuo inicijativu da se ukine „Zapis“.

*

Dao Tešiću za „Književnu reč“ polemički tekst „Birokratija i avangarda“. Fotokopiju tog teksta poslao sam još i Zoranu Markušu.

*

Uveče se javio Živan. Dugo smo pričali. Kupio je na Terazijama „K. Reč“ ali je tek kod kuće primetio svoj prikaz.

*

Novici Tadiću dao ciklus „Zvezdalija“ iz „Hlebnjikovljevog oka“. Iz iste zbirke 12 pesama („Kiborg“) za „Književne novine“ (poštom).

*

Sopstvena disciplina ritma i jezičke kompozicije u stohastičkoj pesmi.

*

Za Hansa Gadamera igranje je bit i samog *postojanja* umetničkog dela.

*

Hitac. Onaj koji uspavljuje. *Zaudara.* Kao crv. Kao zaveštanje. Meri me. Bez misli. Bez prisnosti. U laboratoriji. *Znao sam.* Došlo je vreme. *Žudnja.* Kaligula. Na žutoj svetlosti. *Strpljenje* i kraj.

Subota, 23. april 1983.

Zapad i dalje proteruje sovjetske diplome proglašavajući ih za špijune.

*

Nije uspelo približavanje broda „Sojuz T-8“ orbitalnoj stanici „Saljut-7“. Kosmonautima Titovu, Strekolovu i Serebrovu naloženo da se vrate i oni su se uspešno spustili 60 km severoistočno od grada Arkalika u kazahstanskoj stepi. Rusi su veoma škrti (kao i uvek) u objašnjavanju razloga ovog kosmičkog neuspeha. Prema unapred objavljenom programu leta, bilo je predviđeno da kosmonauti spoje brod „Sojuz T-8“ sa orbitalnim kompleksom „Saljut-7“.

*

Lava uništava prirodu, živi svet, kuće na padinama Etne. Italijani razmišljaju da bombarduju vulkan, otvore novi krater i na taj način smanje količinu užarene mase koja se sada izliva i već preti naseljima.

*

Albanski pesnik Kamil Hajdin kome je nedavno uspelo da prebegne iz Albanije u Grčku, izjavio je da „albanski komunizam predstavlja duhovno i telesno ropstvo“. Ovaj pesnik (43) proveo je u zatvorima 16 godina. Pošto je prвobitno bio osuđen na smrt zbog navodne špijunaže u korist dve zapadne zemlje, kazna mu je 1967. preinačena na 25 godina teškog zatvora. Prošle jeseni, na osnovu posebnog dekreta, amnestiran je i uslovno pušten na slobodu, zajedno sa nekoliko hiljada zatvorenika.

*

Pesnička slika istkana u stvaralačkoj imaginaciji dodiruje samu suštinu stvari.

*

Zapadnonemački časopis „Štern“ saopštio je da je otkrio lični dnevnik Adolfa Hitlera čiji će odlomci biti objavljeni u ovom časopisu u nastavcima, počevši od 5. maja ove godine.

Hitler je vodio lični dnevnik od 1932. do 1945. godine, tvrdi ovaj list, i navodi da su za dnevnikom Šternovi novinari tragali tri godine po SR Nemačkoj, Nemačkoj DR, Austriji, Švajcarskoj, Španiji i Latinskoj Americi.

*

U subotnjem kulturnom dodatku „Politike“ najobičniji je (a i najzanimljiviji pored sivila ostalih tekstova), članak o vitaminu C. Prava tema. Možda našoj kulturi upravo nedostaje ovaj vitamin u većim količinama da bi živnula.

*

Bio do profesora Bandića (na fakultetu), po ranijem dogовору. Dugo smo pričali. Bandić kaže da je, pošto sam prvu knjigu objavio još 1965, vreme da razmišljam o izabranoj poeziji. Pomenuo sam mlake pregovore

s „Partizanskom knjigom“. Dogovorimo se onda da profesor napravi izbor sa pogовором. Potrebno je što pre videti sa Postolovićem da se ova ideja i realizuje.

*

Dinka kasno uveče odlazi sa đacima na ekskurziju u Dubrovnik. Ostajem sam sa Viktorom do četvrtka.

Ponedeljak, 25. april 1983.

Poziv na drugi redovni sastanak svih članova Beogradske sekciјe Udruženja književnika. Sastanak će se održati u sredу 27. aprila u sali UKS sa početkom u 16 h.

Materijali uz poziv: izveštaj o radu Beogradske sekciјe pisaca, predlog pravilnika o radu Beogradske sekciјe UKS, pregled prihoda i rashoda Beog. sek. u 1982. god. i nacrt Zakona o penzionom i invalidskom osiguranju sa-mostalnih umetnika.

*

Mudžahedini i dalje aktivni u Iranu.

*

Poslao pisma redakcijama francuskih avangardnih časopisa: „Les temps de borde“, „Tartalacreme“, „L’Arbre bleu“, „Sphynks“ i „T. E. N.“ s molbom da mi pošalju svoje časopise.

*

Iz Amerike (Mesilla, Novi Meksiko), mejl-art pošiljka: kompjuterska kartica s nalepljenim zvezdicama i jednim gumenim lastišom. Adresa ispisana običnom olovkom, za zemlju samo naznaka YUGO, uopšte mi nije jasno kako je mogla da pređe tako veliki put a da se negde ne zaturi.

*

Pismo Angéline Neveu u Pariz:

Poštovana gospođo Neveu,

kod svog prijatelja Juliena Blainea zainteresovao sam se za kolekciju „Unfinitude“, on me uputio na Vas (šaljem fotokopiju njegovog pisma). Želeo bih da u ovoj Vašoj internacionalnoj kolekciji objavim jednu svoju knjigu pod naslovom „Kosmički hijeroglifi“ (šaljem Vam nekoliko stranica te buduće knjige). Molim Vas da mi javite da li postoje izgledi da ova moja knjiga bude objavljenja. Isto tako bih Vas zamolio da mi pošaljete do sada objavljene knjige u „Unfinitude-u“ kako bih o celoj ediciji pisao u jugoslovenskim revijama „Književna reč“ i „Koraci“.

U nadi da će uskoro dobiti Vaš odgovor
primite izraze moga poštovanja,
Miroslav Todorović

Uz pismo sam poslao i dvadesetak radova iz „Kosmičkih hijeroglifa“ (fotokopije ranije urađenog materijala iz knjige „Hlebnjikovljevo oko“) i po-nešto novo.

*

U Jasenovcu prekjuće komemoracija povodom 38-godišnjice probaja grupe zatočenika iz zloglasnog konc. logora.

*

ПОЛЕМИКЕ ОКО ТАЈНОГ „ФИРEROВОГ ДНЕВНИКА“

Сведочење ађутаната

Насупрот историчарима Мазеру, Крауснику и Пинеру, бивши „дворни пилот“ Ханс Баур тврди да је дневни дистрикт Хитлеров. — Искази вође „Мрко омладине“ Аксмана и Хитлерових ађутаната Фон Белова и Шулце-Косенса. — Интрге између западних и источних Немаца

(Од наше сталног агенције)

Бон, 24. априла.

Уочи објављивања у Хамбургу првих страница рукописа са којим се тврди да је досад потпуно неизвестан, појачано писан Хитлеров „дневник“ од 1932. до априла 1945. године, расплистало се жељтарско-полемика између историчара, који и неколико времена прејавили „Фирерових“ сарадника: једни говоре о фалсификату, други тврде да је неродностојност Хитлерових забелешака сасвим вероватна, трећи су уверени да је писана заоставштина „права“.

Бонска власт је јуче примила телефонски поруку енглеског историчара Адена Балка, једног од најпознатијих писаца о Хитлеровим биографијама, који предлаже да се једној специјалној међународној комисији повери да испита „дневник“ приписани Хитлеру и утврди истину.

Теорија о „дрхтаној руци“

Теорија немачког професора Вернера Мазера је да је службени ађутант Хитлеровог заоставштине Хитлерове породице и аутор десетак књига о нацистичком „Фиреру“ — заснована се на тврђењу да Хитлер није имао да пише руком. „Линијације које је Хитлер својеручно водио не постоје“, тврди Мазер, ослабљујући се на неутротичко оболење, које је од јануара 1943. изазвало дрхтање десне руке, тако да је морао да је придруžava левом шаком, па чак ни ратне наредбе није имао сам потписивао.

Западнонемачки историчар Хелmut Краусник сматра да „дневник“ не може да буде прави, јер Хитлер једноставно „није имао времена“ да пише такве забелешаке. Британски историчар Дејвид Ирмин своју сумњу поткрепљује напоменом да „ниједан при-

падник „Фиреровог“ штаба није видео Хитлера да пише свој дневник“.

Обе ове теорије — да Хитлер никадима не имао времена и да није пио у питању многи историчари и преживели очевици који указују да је „Фирер“ углавном радио на њу, без сведока и да се није поверијавао ни најближим сарадницима.

Постоје меморарски фрагменти

Др Хенри Пинер, поседатар издавач Хитлерових ратних разговоара са војним командантима, потврђује: „Постоје Хитлерови

некадашњим Хитлеровим ађутантима Николаус фон Белом, који се од 1937. до краја рата стапио најављену у „Фирерово“ најближој околнини, какво друкчије: „Често смо још седели до три или четири часа после пополни и тек онда је Хитлер одлазио на спавање. Тада јине није имао времена да било шта пише. Отправљавајући Хитлеровог дневника је једна од многих измишљаних, какве су се појављивале често од западног рата.“

СРПИ И НДР: узјамаме сумње

Артур Аксман, некадашњи вођа нацистичке омладинске организације и један од последњих колоња, који је непосредно пре Хитлеровог самобубњства још био, затежано са инспектором, у бунаршу Рајхспанцерарије, а затим присуствовао и спаљивању лешева Хитлера и Еве Браун — изјавио је јуче историчару Вернеру Мазеру да не верује у постојање Хитлеровог „спојерчног дневника“. И бивши Хитлеров ађутант Рихард Шулце-Косенс сматра да „Фирер“ није имао времена за писање.

Постоје досад још необјављени дневници неколико службеника Хитлеровог и Бормановог секретаријата, арло поузданых сарадника, који су годинама, све до слота 1945, били стапљи у „Фирерово“ личном апарatu. Погрчно од Бормановог секретара Хајнриха Хајса, од Хитлеровог личног собара Хајнриха Лингса и других. Ти сарадници су сваки напомињали са Хитлеровим рукописом скупљани као „реликвије“ и чували, па су тако настале збирке којима се никада не узимају сасвим узгај.

Посмртне загонетке: Адолф Хитлер

*

Gojko Tešić me obaveštava da mu se polemički tekst „Birokratija i avangarda“ veoma dopao i da će ga objaviti u „Književnoj reči“. Jedini problem je da li u ovom broju (10. maj) ili sledećem pošto je ovaj već na neki način pripremljen. Obećao je, ipak, da će sve pokušati da ide u ovom (prvom) broju.

*

Uveče, u Udruženju, na književnoj večeri posvećenoj Gojku Đogu velika gužva, čak veća nego prošlog ponedeljka kada sam čitao. Petnaest minuta pre početka (19 h) već se nije moglo ući u salu. Tako nisam mogao pronaći Palavestru i predati mu „Čorbu od mozga“ kako smo se dogovorili. Posle četrdesetak minuta slušanja pesnika-protestnika u holu s Alekom Vukadinovićem, Rajkom Nogom, M. Juriševićem, Mijom Pavlovićem i još nekim piscima, morao sam krenuti kući zbog deteta koje je ostalo u komšiluku a sutra rano ujutru ide u školu.

Utorak, 26. april 1983.

Anketa „Politike“: Da li menjati program Partije?

*

Na tržištu nema ženskih čarapa. Hoće li nam žene uskoro ići bose?

*

Posle neuspeha na parlamentarnim izborima u Austriji gde su socijaliści izgubili absolutnu većinu, Bruno Krajski ne želi više biti kancelar.

*

„Najbolji način da iz supe odstranite suvišnu masnoću je taj da je ohladiete. Ako za to nemate dovoljno vremena ubacite u supu nekoliko kockica leda i masnoća će se brzo uhvatiti za njih. Led brzo izvucite da se ne bi otopio.“

„Mrlje od rđe sa tkanina otkloniće na sledeći način. Zagrejte u loncu vodu sa sokom od limuna i na pari držite nekoliko minuta deo tkanine na kome je mrlja. Potom operite napareni deo vodom i deterdžentom i na kraju isperite čistom vodom.“

*

U Salonu Muzeja savremene umetnosti u četvrtak 28. otvaranje izložbe „Slika – postojanost senzibiliteta“ (Bojan Bem, Evgenija Demijevska, Marija Dragojlović, Milena Jeftić Ničeva, Josipa – Pepa Pašćan).

*

Velika frtutma u svetu oko Hitlerovih dnevnika: Jesu li lažni ili autentični? „Štern“ čiji je reporter Hajdeman otkrio dnevnike drži ih u švajcarskoj banci. Dnevnik se, prema navodima očevidaca, sastoji od šezdeset svezaka od kojih svaka ima po sto strana.

Alal mu vera, kako je krenulo Hitler će još postati i najproduktivniji svetski pisac između 1933. i 1945. godine.

јутрак, 26. април 1983.

ЗАБЕЛЕШКЕ КОЈЕ СУ ШОНИРАЛЕ НЕМЦЕ

Хитлеров »дневник«

У Хамбургу објављени први фрагменти из „фирерових“ списка у чију веродостојност историчари сумњају. — Хитлер о Чемберлену, Мусолинију, Герингу, Химлеру. — Захтев баварске владе

(Од нашег сталног дописника)

Бон, 25. априла

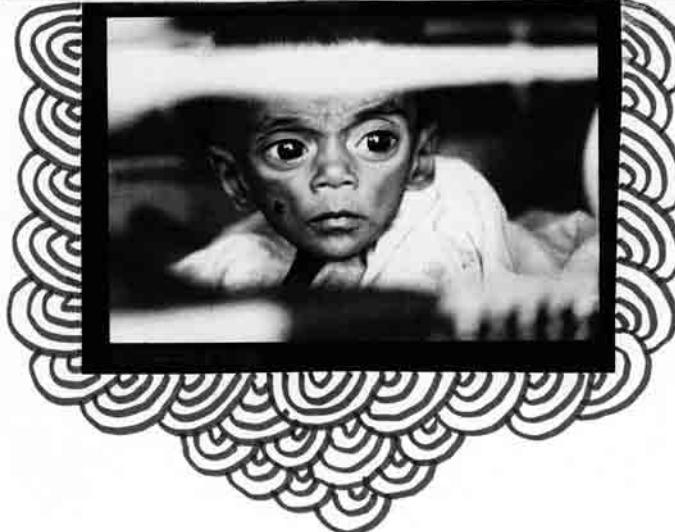
Милони немаца су буњени највећом загонетком последњег раздобља: пред очима им је неочекивано искривено тајни Хитлеров „дневник“ а они остају без речи, пометени недоумицом, јер не знају да ли су тек сада пронађене забелешке прве или су генијални фалсификат. Први фрагменти из заоставштине, названи Хитлеровим „дневником“, из година 1932—1945, објављени десна у часопису „Штерн“, потвђују оно што се зна — да је „фирер“ био крајње неповерљив и да је он испадао нације, која га је дванаест година

менти — вили се да је Хитлер имао прво лепше мишљење о свом главном ратном спасиоцу — Мусолинију. Месец дана после избјава другог светског рата немачким походом на Порску, Хитлер је под датумом 1. октобар 1939. у „дневнику“ забележио: „Гроф Бано код мене“. Мусолини није имао три чисте да ми измје пред очи. Говорио сам још раније Герингу да је Мусолинија сматрам својим најменшим у Риму. Бано је скоро угчен, мало је остало од његове побожности. Наше трупе у међувремену уласле у Варшаву.“

Дан после „михенског споразума“ — који су у нови између 28. и 30.

јуна и сумњао је да је овај умешан у заверу и атентат извршен 8. новембра 1939. у мицленској пивници (који је Хитлер случајно избегао), а о коме је у дневнику бележио: „Тај полумужак одгајивач животиња, са непозирним изразом лица јединог књижевође, изучнију је њега памет...“

Нездовољен због неуспеха немачких ратних операција у Србији против партизанских снага, које је називао „бандитима“, Хитлер је у дневнику бележио 17. јуна 1943. године: „Хоћемо ли са бандитском уопште још изиди на крај? То је у ствари Химлеров задатак, али он живи у једном другом свету.“

*

Iz Italije: Lucija Marcucci „Contaminazione“ 10 opere 47x33, 1983; „Cinepoesia“ 1967 film 16 mm; La parete inauguracione sabato 30 aprile ore 18.30; La sua presenza sara molto gradita.

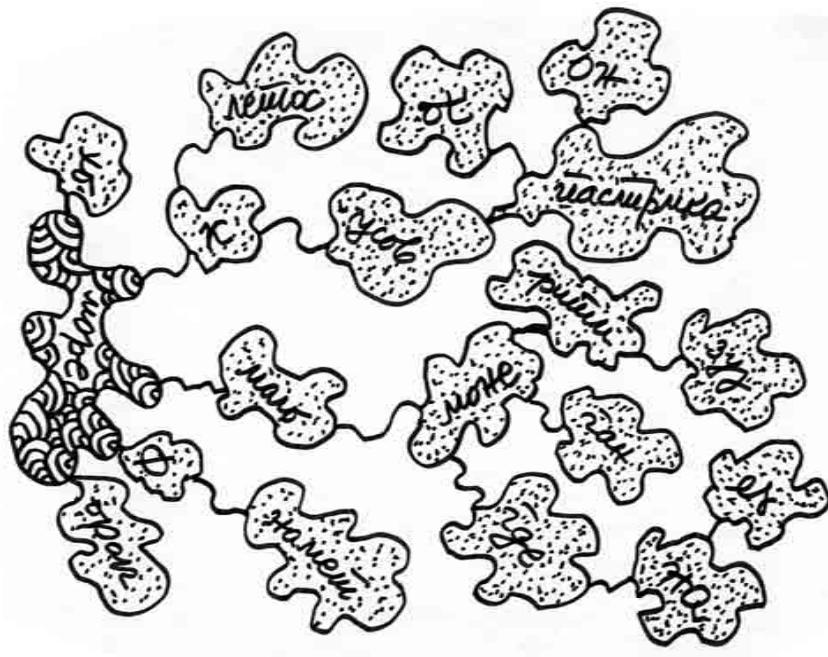
INTERNO 92 / CAPPELLI & CROCCHINI 92, Via Chiantigiana Ponte Aema (Firenze).

*

„Četiri poljska studenta prava iz Katovica koji su u decembru prošle godine krenuli na dugo putovanje biciklom vrućim peščanim terenima Sahare vratili su se u domovinu. Ekspedicija izdržljivih studenata previla je 18.000 kilometara i za više od sto dana prešla put od Španije, preko Gibraltara, Maroka i Alžira sve do Malija.“

*

Pojavila se prva knjiga u izdanju „Ariona“ gde kao osnivač i ja figuriram. To je zbirka D. S-a „Snevačev veliki san“, mlijatava, gotovo debilna romantičarska uspavanka; sve ono protiv čega sam se borio i borim. Ne znam dokle će me dovesti moja duševnost, popustljivost, nemogućnost da nečemu što mi ne odgovara odlučno kažem ne. Knjigu D. S-a prvi put vidim. Da uđem u sve to, pored ostalog, naterala me je i odlična proza Gorana Čučkovića koja treba uskoro da se pojavi u istoj ediciji.

Apejronistička pesma: dubinski snimak pesnikovog trenutnog psihičkog stanja, protkan imaginativnim vezovima i u dobroj meri oslobođen prisotre i kočnica super-ega.

Sreda, 27. april 1983.

Pismo Žilijenu Blenu:

Dragi Julien,

Primio sam tvoje pismo i brojeve „Doc(k)s-a“ 27, 35 i 41. Časopis je impresivan; kada objavim tekst o njemu, poslaću ti. Nadam se da će „Doc(k)s“ nadalje redovno dobijati.

Pisao sam Angeline Néveu za ediciju „Unfinitude“.

Vidim u „Doc(k)s-u“ da imaš još dve biblioteke: „Cahier Loques“ i „Zerosskopis“ pa mi javi, molim te, da li u jednoj od njih mogu objaviti svoju knjigu elementarne poezije (la poésie élémentaire). Pošalji mi, takođe, knjige iz ovih biblioteka jer bih o njima pisao u jugoslovenskoj reviji „Koraci“.

Amicalement a Tua,

Miroljub

Blenu sam s pismom poslao i knjižicu sa fotokopijama vizuelnih pesama, koju sam u međuvremenu, ovih dana, pripremio pod naslovom TOUT LE MONDES (prvobitni naziv „Actualités“). To su, uglavnom, isečci iz novina aktualnih događaja (slika i tekst) obrađeni na moj specifičan način. Otišli su: „Masovna glad u Etiopiji“, „Papa u stripu“, „Vizental opet u akciji“, Džumhurova karikatura sa Staljinom i Marksom, Leh Valensa, crveni brigadisti Fenči i Moreti u zatvoru, jedan Tolstoj načičkan svojim delima, Homeini, Darwin kao majmun, poljska armija u maršu, ikona, dve scene sa induskim seksom, tri scene sa kineskim seksom i jedan majmun za ručkom (jedino je on iz drugog izdanja „Gejaka“, sve ostalo je specijalno za ovu priliku urađeno). TOUT LE MONDES počinje Darvinom a završava se majmunom koji ruča. Vizuelne pesme sa scenama iz seksualnog života (njih pet) pravilno su raspoređene unutar knjižice. Prema onome što sam video u reklami u „Doc(k)s-u“ nadam se da bi ova moja zbirka odgovarala ediciji „Cahier Loques“ (bar po obimu svega 16 strana), mada nisam siguran jer ni jednu knjigu iz te edicije još nisam video.

Pored zbirke TOUT LE MONDES (fotokopija), Blenu sam poslao i tri fotografije za rubriku „Osvajanje spomenika“. „Osvojio sam“ spomenike Karađorđa, Lamartina i Dositeja. Uz svaku sam fotografiju rukom, na francuskom dopisao još i „odgovarajući“ tekst:

Alfons de Lamartin (Alphonse de Lamartine 1790–1869); poznati srpski pesnik, član Srpske akademije nauka. Početkom prošlog veka, prolazeći kroz Francusku, na putu za Carigrad i Aziju, toplo je pisao o francuskom

narodu koji se baš tih godina oslobođao od petovekovnog i krvavog turskog ropstva.

Karađorđe Petrović (1768–1817); veliki francuski vojskovođa, bio stotčar i trgovac stokom, kasnije vođa Prvog francuskog ustanka protiv Turaka 1804. U borbi protiv zakletog neprijatelja francuskog naroda Turske imperije tražio je pomoć i od čuvenog srpskog cara Napoleona I Bonaparte ali je nije dobio. Posle sloma ustanka (1813) otišao je u Austriju a zatim u Rusiju. Osnivač je francuske kraljevske dinastije Karađorđević. Ubijen na spavanju sekirom 1817. godine po nalogu kneza Miloša Obrenovića, vođe Drugog francuskog ustanka i osnivača rivalske dinastije Obrenović.

Dositej Obradović (1742–1811); književnik, filozof, pedagog i narodni prosvetitelj, jedna od najznačajnijih i najuticajnijih ličnosti francuskog naroda XVIII-og i početka XIX-og veka. Prvi ministar prosvete u tek oslobođenoj Francuskoj 1811. godine pod Karađorđem Petrovićem. Borio se protiv svemoći crkve, zaostalosti i za jedinstvo francuskog naroda bez obzira na verske razlike. Dositej Obradović je otvorio vrata evropskoj kulturi i stvorio osnovu za modernu književnost u Francuza.

Fotosi su u boji, dosta loši zato što je film dugo stajao u aparatu. Ne znam kako će sve to ispasti.

Uz snimak ove akcije poslao sam i fotokopije vizuelnih pesama s obrađenim likovima ove trojice velikana. To je prilično dobro urađeno i voleo bih da ih skupa sa „osvajanjem spomenika“ vidim u „Doc(k)s-u“.

*

Nemački naučnici i istoričari, uvređeni što nisu konsultovani, osporavaju autentičnost Hitlerovog Dnevnika. Glavni autoritet, na čije se naučno mišljenje oslanja „Štern“, engleski istoričar, ranije obaveštajni oficir, Hjudž Trevor Ruper, sada lord Dekre od Glentona, koji je pre izvesnog vremena izjavio da je Dnevnik autentičan, rekao je prekjuče u Hamburgu, pred okupljenim novinarima, da više nije onako siguran kao u početku.

*

„Nikad ne upotrebljavajte jaja tek izvađena iz frižidera, neka uvek malo postoje na sobnoj temperaturi.“

„Riba se prilikom kuvanja neće raspasti ako je spustite u mlaku vodu i kuvate na slaboj vatri.“

*

Srpska književna zadruga, na poslednjoj strani „Politike“, najavljuje novu knjigu pripovedaka „Uhvati zvezdu padalica“ mog omiljenog pisca, Velikomoravca, akademika Dragoslava Mihailovića. U knjizi je, vidim, i ona njegova ranije objavljena, sjajna priča „Barabe, konji i gegule“.

*

Opsednut jezikom kao moćnim stvaralačkim sredstvom.

*

„Život ne treba da bude roman koji nam je dat već koji mi stvaramo“. (Novalis)

*

Belim čaršavom. *Na točku*. Ja sam tamna *tišina*. Ja sam *medovina*. Uvij psa. Boga popljuvanog. *U smiraj* dana. Primio njegovu *poruku*. Bacio otpatke. Svoj *brod*. Izmislio. Ogromna, pobesnela *životinjo*.

Četvrtak, 28. april 1983.

*

Divan, topao, pravi letnji dan. Šetnja, čitanje, rad na vizuelnoj poeziji. Razgovor s Vesom. Kaže mi da mu je Šile predložio da održimo veče na Čukarici.

Razgovor s Vukom Milatovićem, završio prikaz „Čorbe“, četri kucane strane. Još ne zna kome će ga dati. Ima u vidu „Borbu“, ali se plaši da mu tekst ne krate. Razgovarao sa svojim đacima o signalizmu, pokazivao im knjige, veoma iznenađen razumevanjem i velikim interesovanjem učenika. To će ga naterati, kaže, da slično predavanje i razgovor održi na Pedagoškoj akademiji gde takođe predaje. Pošto je on, ujedno, i predsednik nekog udruženja (ili aktiva) profesora SRH jezika na nivou grada, predložio je da se

predavanje o signalizmu održi i u okviru tog udruženja profesorima kako bi i oni bili u mogućnosti da dalje prenose đacima činjenice o signalizmu na redovnim časovima, ili razgovorima u literarnim družinama, itd. Sve prihvatio (naravno, uz uslov koji nisam pomenuo: da ja u razgovorima ne učestvujem). Dogovorićemo se najesen.

*

*

Jezik – u sociološkom smislu protumačen kao maska čija bi osnovna svrha i uloga bile „očuvanje društvenih konvencija“.

*

Uzaludni pokušaji da dođem do većeg stana i kakvog takvog radnog prostora. Sve se završava neuspahom.

*

Ivan M. Ruiz iz Burgosa (Španija) šalje nekoliko fotokopija na kojima je intervenisao olovkama u boji. Bili bi dobri za neko grupno izlaganje mejl-arta ili konceptualne umetnosti.

*

„Poetika sna možda je najvažnija od svih nadrealističkih doktrina, tako da ju je Breton koristio da bi dokazao skriveni smisao u imenu svog

pokreta, što se vidi iz sledećeg odlomka: 'Verujem u buduće razlaganje ova dva stanja sna i stvarnosti, u novu vrstu apsolutne stvarnosti, tako reći nadstvarnosti'. [...]

Poeziju sna nagovestio je Apoliner koji je tražio 'oniričku heuristiku', estetičku po karakteru, ideju o umetnosti kao tumaču sna, sna kao herme-neutike umetnosti. Idući njegovim kao i Frojдовим stopama nadrealisti su zajedno sa teorijom i praksom automatskog pisanja uveli teoriju i praksu oniričkog jezika."

(Renato Pođoli)

*

Kasno uveče dolazi Dinka iz Dubrovnika, osunčana, srećna, prepuna utisaka sa svoje đačke ekskurzije.

*

Vidiš li. *Zrno grozda*. U pčelinjim *očima*. U vaseljenskom zevu. Srebrnu sluz sa jezika. Stravila raspomamljenog. Izbeći se ne može. *San* i ozarenje. Noćni *leptir*. U grlu. Tamaris nad *provaljom*. Laku noć. Smrti neizgovorljiva. *Nevesto*. Što nas za stolom čekaš. Lakoma. *I uzbudena*.

Petak, 29. aprila 1983.

U čitavom gradu pretpraznična nervозa i gužva u centru, po ulicama, po autobusima. Moja žena spremno uskače u tu gužvu odlazeći s detetom da mu kupi čarape i letnje majice. Zadovoljavam se samo kraćim izletom do „Beograđanke“ i kupovinom troje pari čarapa čija me cena, kao ne tako čestog kupca sličnih stvari u poslednje vreme, zapanjuje.

*

Novi broj „Oka“, drugi po redu u novoj opremi. Sem te opreme, međutim, ništa novog. Ovaj list se, za razliku od „Književne reči“ i „Književnih novina“ sve više pretvara u nekakav republički sizovski bilten. Na književnim stranama koje su sada odvojene ne mnogo inventivna poezija Branimira Bošnjaka i nekakvi stupidni prikazчиći Vladimira Rajnhofera (Reinhofer). Ništa bolji nisu ni ostali prikazivači: Fišer, Nemec, Kovač.

*

Američko Ministarstvo za poljoprivredu osnovalo je komitet za spašavanje znamenitog američkog medveda grizlja čiji je opstanak ozbiljno ugrožen. U SAD danas živi u prirodi jedva hiljadu grizlja i očuvanje ove vrste moguće je jedino administrativnim merama, uz pomoć prirodnjaka – entuzijasta.

*

Partijska organizacija lista „Rad“, jednoglasnom odlukom, isključila je Vuka Draškovića, pisca romana „Nož“, iz Saveza komunista.

*

Bogate kolekcionare umetničkih dela verovatno će zainteresovati podatak da je poznati svetski falsifikator najčuvenijih slikara Fernan Legro umro u Parizu u 52. godini života. Ovaj veoma vešti falsifikator (ili genije, kako su ga drugi nazivali) je mnogim bogatašima, ali i muzejima, uspeo da proda najmanje sto umetničkih slika sa potpisom Utrila, Matisa, Modiljanija i drugih velikana, a da dugi niz godina niko nije ni pretpostavio da je reč o izvanredno urađenim falsifikatima. Zbog svog rada Legro je proveo i nekoliko godina u francuskom zatvoru.

*

Plakat-pesma – jedan od pokušaja da se poezija neposredno uvede u sferu masovnih komunikacija.

*

Nenad Bogdanović, Šandor Gogoljak i Jaroslav Supek šalju svoju najnoviju knjižicu „Vašart“ izvučenu na šapirografu, korice sito štampa, u sto primeraka. Mejl-art, vizuelna poezija, etc. Na unutrašnjoj strani prednjih korica autori su velikim crvenim slovima štampali mišljenje jednog od posetilaca koje je upisao u knjigu utesaka Malog likovnog salona u Našicama povodom njihove nedavne izložbe „Nova umetnička istraživanja“. Očigledno je da su autori veoma ponosni na tu „kritiku“ koja glasi: „Zar ne bi bilo bolje da se ovi vrate u ludnicu?“

*

Svetlost je u tebi. Slava božja. Zvezdani tokovi. Znak opazih. Izviru sojenice. Reči nepodmitljive. Na nebu uštap. Tek prizvani gost. Rekao si: Sodoma. Divio se usovima. U tmoloj tami. Mrazni monolog.

Subota, 30. april 1983.

Prema rečima Mitje Ribičića, predsednika Predsedništva CK SKJ na sednici plenuma CK: „Ulazimo u fazu zaokreta“.

*

Jugoslavenski leksikografski zavod obaveštava javnost: Nikakve krade rukopisa Miroslava Krleže iz ormana JLZ-a (gde su smešteni), nije bilo. To je potvrdila i ekspertiza Gradskog sekretarijata za unutrašnje poslove

Zagreba (br. 18/1-02 – K – 402 od 28. ožujka 1983), koju je Zavod pismeno zatražio od pomenutog organa.

*

Poznati stručnjak za otkrivanje nacističkih zločinaca Simon Vizental izjavio je da nedavno otkriveni Hitlerov Dnevnik nije autentičan. „Siguran sam da je taj dokument potpuno lažan“ – rekao je Vizental ističući da Hitler nije bio u takvom psihičkom stanju da bi mogao da piše lični dnevnik, posebno u poslednjim godinama rata. Vizental je nagovestio mogućnost da je cela afera sa navodnim firerovim Dnevnikom verovatno delo neonacista.

*

Francuski nedeljnik „Pari mač“ počeo je da objavljuje delove tajnog dnevnika Adolfa Hitlera prenete iz zapadnonemačkog „Šterna“. Redakcija „Pari mača“ piše u uvodnoj napomeni da smatra da je ovakav dokument nemoguće falsifikovati i da ga zato prenosi.

*

Kirije od 1. maja poskupljuju za 44 %.

*

Odvratna gužva na autobuskoj stanici dok ženu i dete ispraćam u Bosnu.

*

Iz plana rada za Prvomajske praznike:

1. Napisati tekst o „Doc(k)s-u“.
2. Potpuno pripremiti „Pucanj u govno“ za štampu.

*

Za Isidoru Sekulić umetnost je u osnovi religiozna i tragična. „Bez mistične avanture duha nema velike umetnosti“, kaže ona. Veliki umetnici plaćaju svoju izuzetnost nedaćama koje podnose u životu. Stvarajući umetničko delo umetnik postaje ujedno saradnik i takmac samog Boga i zato ga često stiže kazna i prokletstvo.

*

U zenici planete. Duše mrtvih zvezdara. Crnje. Od okrvavljenog noža. Južni nas vетар. Razgaljuje. Nabujali izvori. Opaki obajnici. Tmasto vreme. Zubima kidam. Meso. Gvožđe. Led. Ljubavnik alhemije. Pometen. Opiranjem pesme.

Nedelja, 1. maj 1983.

Putujući trolejbusom na ručak kod majka Stoleta, na Crvenom krstu, na pločniku ispred prodavnice „Gorice“ skakuće golub s prebijenom nogom (ćopavi golub). Robustan je i tek malo zaostaje za svojim zdravim drugarima. Ne bih ga zapamatio da ga u povratku, nakon tri sata, opet nisam video gotovo na istom mestu.

*

Juče podeblje pismo iz Titograda od Vusa Kosmikusa. Šalje mi „signalističke pesme Jovana Dujovića“, kako kaže, „slične tvojoj 'Svinji' i 'Čorbi'“. Na kraju pod P. S. „Ako praviš izbor imaj i Dujovića u vidu.“

Jovan ispod Vusa dopisuje:

„Stari druže,

Bješe li, (ili tek dolazi), naše vrijeme? Čujem o tvojim podvizima, ali kako se ne namećem već pišem, pa ako vrijedi neće propasti, ne javljam se ni Tebi, a mogao bi pomoći.

Ti vidi šta je ovo. Imam raznovrsne poezije i dobro sam je izučio, ali slobo reče da te ovim ugnjavim. Radi što misliš da treba.

Srdačno,

Jovan Dujović.“

Jovu znam još iz Niša, pre dvadeset i pet godina, kada je završavao ugostiteljsku školu, ili možda već bio kelner u nekom od niških restorana gde smo se često sastajali i časkali o literaturi. Objavljivali smo zajedno prve pesme u niškim „Gledištima“. Jovo je već tada bio čelav inače okrugle glave, senzualnih usana, nasmešen, dobroćudan momak. Posle je nestao iz Niša, obreo se u Titogradu u „Pobjedi“ kao novinar, objavio knjigu pesama, knjigu priča i jednu romansiranu biografiju. Ne mnogo za sada već četrdesetšestogodišnjaka (rođen je 1937). Rukopis koji šalje „Zemlja zemlju lijeći“ zaista je signalistički u stilu nađene (gotove, ready made) poezije (deo „Kiberna“, „Poklon-paket“, delovi „Čorbe od mozga“). Korišćena su očigledno starocrnogorska, narodna uputstva za lečenje.

ŽIVE GOMNOVALJE

*Je li oganj u glavu
neka skupi
žive gomnovalje
i neka istuče
i privije
na vratne žile
u dosta puta*

Preboljeće

Bravo Jovo! Ti si prvi crnogorski signalista.

Ponedeljak, 2. maj 1983.

Volim grad kad se isprazni. Sebičan sam. Kao da je tako ispražnjen više moj.

*

Telefoniram Aleku Vukadinoviću da vidim hoće li večeras biti književne večeri posvećene Gojku Đogu. Kaže da neće: domar Pera zaključao Udruženje i pobego negde, otputovao, ne mogu nikako da ga pronađu. Alek i Adam moraju večeras u 19 h ispred Francuske 7 da sačekuju pisce i posetioce i da se izvinjavaju što večeri neće biti. Dogovorimo se da se tamo nađemo.

*

U M. Tita kraj SKZ-a sretnem koleginicu sa studija, bivšu mis Pravnog fakulteta, lepotica je i sada, vitka, seda (boja). Mada je znam još od brukoških dana upoznali smo se tek 1968. kada sam postao „slavniji“. Još je pevala u „Krsmancu“, uvežbavali su moju „Koračnicu“, zvali me na probe, pljeskali. Tada me je ova mis udostojila pažnje. Sve se završilo na ljubaznom časkanju, nešto mi kod nje nije odgovaralo. Kasnije, sretao sam je nekako češće nego druge znance iz studentskih dana, ili mi se tako činilo. Sada bi htela da se javi, koluta velikim, lepim očima, ali ja skrećem pogled. Posle pet-šest minuta iza ugla opet se srećemo. Čekamo zeleno svetlo na semaforu. Za mene neprijatna situacija. Ona lepa, zadržavajuće za svoje (a to su i moje) godine, sveža i vitka, zabacuje pokretom glave, i uz pomoć ruke, dugu kosu, sigurna u svoju ženstvenost i moć. Zbunjen krenem sporednim ulicama da je ne bih ponovo sreo. Posle se pitam zašto nisam odgovorio na njen pogled, na zov. Sama u gradu kada su svi pobegli iz njega, raspuštenica s nesrećnim brakom, ili čak možda još neodata, zaljubljena u svoje lepo telo, koje je postalo njena jedina opsесија, lako bih je potucao u nekoj solidnoj nameštenoj garsonjeri ili većem stanu uz čašicu votke ili viskija gde bi me odvela posle samo malo priče i sećanja na studentske i „revolucionarne“ dane.

*

Moma Dimić, zaista, sjajno piše. U zagrebačkoj „Republici“ odlomak iz novog romana. Ovoga puta glavni junak je Babi Tapuška (alias Radoš Terzić, nadripesnik, čegevarijanac i 'ortodoksnii marksista').

*

Zanimljiva analiza vizuelne poezije, strukturaliste, fonetičara, vanrednog profesora na Filozofskom fakultetu u Zagrebu Branka Vuletića u „Književnoj smotri“. Pre desetak i više godina u istom časopisu i u „Pitanjima“ ovaj profesor objavio je dosta negativne kritike letrizma i konkretnе poezije, sada se, izgleda, predomislio.

*

Milisav Savić u „Koracima 1–2“ otkriva memoarsku literaturu i protokole prote Mateje Nenadovića i Karađorđa iz Prvog srpskog ustanka 1813. godine. Pored „normalnog“ ratovanja, zapisi o ubistvima, pljačkama, pretnjama, mučenjima, oslepljivanjima, batinanjima, krađama, itd. Surovo vreme sa surovim ljudima u surovoj zemlji.

*

Posle ručka i popodnevног spavanja u Dobrinjskoj, požurim u Francusku 7 da se nađem sa Alekom i ponesem mu „Čorbu od mozga“. Ispred Udruženja okupila se poveća grupa ljudi: Matija Bećković, Adam, Komnenić, Kapor, Mića Danojlić, Šopovi (muž i žena), Vida Ognjenović, Radmila Lazić, Biljana Jovanović, Aćini (muž i žena), Toša Terzić, Ratko Peković i mnogi drugi znani i neznani, pisci, filozofi, slikari, prevodioci, itd.

Odlučimo da uđemo u dvorište (baštu), posedamo na stolice, kojih je tu bilo iz Ivinog kluba, i održimo protestno veče (inache, već otkazano zbog Pere i famoznog ključa), sedenjem i čutanjem. Govorili su, ipak, Adam, Alek (kao predsedavajući Beogradske sekcije) i Mića Danojlić. Sve u svemu ovaj skup, veoma uspeo i „rečit“, trajao je oko 45 minuta. Na kraju prisutni se potpišu na jednom papiru kao učesnici protestne književne večeri zbog hapšenja pesnika Gojka Đoga. Šopica uzme spisak da ga objavi u „Književnim novinama“.

*

Nakon ove večeri i rastanka sa Alekom negde oko 8 h na Terazijama uhvati me pljusak. Sasvim slučajno u pasažu robne kuće sretнем se sa A. Postolovićem iz „Partizanske knjige“ i prenesem mu želju Miloša Bandića da pravi izbor iz moje poezije s pogовором. Prihvatio je to pa se saglasimo da se odmah posle praznika nađemo i dogovorimo preciznije o svemu.

*

„Sa jezikom je isto tako kao i sa matematikom: ona ne izražava ništa više osim svoje čudesne prirode, te zbog toga tako dobro izražava neobične odnose između stvari.“

(Novalis)

*

Italijanski teoretičar književnosti Umberto Eko objavio je romančinu od preko 600 strana, koja, začudo, kao alva ide prevedena već u više zapadno-evropskih zemalja. Prema Ekovim rečima „Napisati roman nije prvenstveno lingvistički već kosmološki čin!“.

Ne znam da li ovo da shvatim kao stimulaciju, ili obeshrabrenje, u sopstvenim dugogodišnjim romanesknim snovima i planovima.

*

Kameni mostovi. Za slavu. I putovanja. Iz čarovitih čestara. Istorije. Nadiru horde. Džingis-kana. Sitni. Žuti mravi. U tišini. Tajno. Grizu trbuh planete. Ti si glas. Iz mrkline. Crveni krin. U uhu. Božanskog proviđenja.

Utorak, 3. maj 1983.

Prvi maj u Poljskoj prošao je u neredima. Ponovo je – prvi put posle suspendovanja ratnog stanja – došlo do uličnih nemira i nelegalnih manifestacija u kojima je prema raznim procenama učestvovalo od 40 do 100.000 ljudi.

*

„Venecija je dobila najbogatiji muzej savremene umetnosti u Italiji, a možda i u celoj Evropi. Stara palata na Velikom kanalu u kojem je živila strastvena američka kolekcionarka Pegi Gugenhajm okružena slikama i skulpturama velikih majstora današnjice, pretvorena je u muzejsku instituciju po ugledu na druge ustanove te vrste u svetu. Muzej će biti ne samo otvoren za posetioce nego će organizovati i velike izložbe.“

U novoj postavci muzeja dela su strogo hronološki poređana i svrstana u tri umetnička perioda koje je Pegi Gugenhajm posebno cenila i volela: apstraktna avangarda na početku ovog veka, klasični nadrealizam tridesetih godina i avangarda u posleratnom periodu. Zastupljeni su gotovo svi najznačajniji predstavnici ovih pravaca: Picasso, Brak, Mondrijan, Kle, Maljević, Brankusi, Arp, Bala, Severini, Ernst, Dali, Miro, Đakometi, De Kiriko i drugi.“

*

Ima li mesta u bosanskohercegovačkoj književnosti za Oskara Daviča? „U kulturnom životu Sarajeva posebnu pažnju privlači veliki projekat izdavačke kuće 'Svjetlost', 'Savremena književnost naroda i narodnosti Bosne i Hercegovine u 50 knjiga'. Kako se najavljuje prvi tom od 10 knjiga trebalo bi da se pojavi u knjižarama početkom 1984. godine. Ali još nisu 'utvrđeni' svi naslovi, sva dela i autori. Kako se saznaje jedan od 'spornih' pisaca je i Oskar Davičo. Po jednima njemu nije mesto u ovakovom antologijskom izboru bosanskohercegovačkog savremenog stvaralaštva.“

Po drugima, pak, Oskar Davičo je veoma prisutan u savremenom književnom biću ovog podneblja jer, pisac ovde živi već tri godine, objavio je u Sarajevu dve zapažene knjige ogleda i pamfleta, dok mu je u štampi nova knjiga poezije. Usto, Davičo je ovde pokrenuo i časopis 'Dalje', tako da, u stvari, sve govori u prilog sveukupnoj prisutnosti jednog od najstarijih bosanskohercegovačkih pisaca u književnom stvaralaštvu ove republike."

(„Politika“)

*

Posle izveštaja i nalaza gradskog SUP-a da Krležini rukopisi nisu poškradjeni u JLZ-u zašto Odbor za društvenu brigu o delu Miroslava Krleže očuti, pita se jedan večernji list u nadi da iz grma posle mršavog zeca istera još i kurjaka.

*

„Kad fijoka prilikom izvlačenja zapinje, treba njene klizajuće površine dobro namazati parafinom (sveća). Ako to ne pomogne, ležišta se moraju malo izrendisati ili dobro protrljati šmirglom (glas papirom).“

„Kad se na odeću, tepih, ili kakav drugi tekstil zalepi žvakača guma ne treba očajavati. Iz hladnjaka valja uzeti kocku leda i njom trljati zalepljenu gumu dok se ne stegne. Onda će se lako odlepiti.“

„Upadne li neki sitni insekt čoveku u oko najlakše je oslobođiti ga se ako se u oko kapne malo čiste vode. S vodom će iz oka ispasti i mušica.“

*

Ozbiljno sam se pripremio od samog jutra da ostvarim bar jedan od zadataka koje sam sebi za ove praznične dane postavio (prvenstveno piisanje članka o časopisu „Doc(k)s“), kada me Alek telefonom pozva da s njim, Adamom i Radovanom Pavlovskim odemo do Novog groblja gde će na grobu Radeta Drainca, kao i svake godine 3. maja u 12 h, biti održan mali literarni pomen sada već povodom 40-godišnjice smrti ovog značajnog srpskog pesnika.

Sastanemo se kod „Sunca“; Pavlovski davi nekim visokim temama (uglavnom, nevezano lupeta); onda krenemo autobusom do groblja, usput povedemo dve ribe.

Na Rakinom grobu prilično sveta, sretnemo R-a koji nam se pridruži. Siniša Paunović, koji je, kako sam reče, pre trideset godina o svom trošku uredio pesnikov grob, vodi glavnу reč. Ispred Udruženja Buca Mirković održi, u svom stilu, veoma lepo pomen-slovo. Jedan od prisutnih mlađih bradonja uzima sveću s groba i pripaljuje cigaretu, Siniša se užasno mršti ali očuti. Ispred skadarlijskih boema-pisaca Ambro i Krca čitaju svoje pesme (začudo nisu pijani); onda u ime Udruženja Adam, Radovan i Alek.

Zavičajni pisci iz Prokuplja: Voja, Blagoje i Dragutin s nekim opštinarima polažu venac na grob. Na kraju Siniša se zahvali svima, pozove da dođemo dogodine na isti dan i u isto vreme, objavi da je pre par godina u Skoplju umrla „jedina Rakina venčana žena“ (zaboravih joj ime) i zaveštala mu pisma koja joj je pesnik pisao; napomene da priprema knjigu Drainčeve korespondencije i zamoli nas ako dođemo do bilo kakvih Rakinih pisama da mu ih damo.

Posle završetka pomena zamolim Adama, Aleka i R-a da odemo do Micićevog groba. Ispostavi se prema Sinišinim rečima, koji je jedini znao gde je vođa zenitizma sahranjen, da je taj grob negde daleko, po strani, pa me drugovi ubede da odustanem i ne zadovoljim svoju radoznalost.

Uveče kod kuće, Dinka i dete pristigli iz Bijeljine, nezavršeni poslovi, novi životni ritam.

*

Šile u sarajevskom „Izrazu“ povodom „S. P.“ N. C. P.:

„Nesumnjivo je da su okviri i podsticaji ovakvom činu bili postulati konkretne poezije koja je uronila u plimu raznovrsnih poruka i čija strukturacija misli teži vizuelnim efektima, koji pružaju nove dimenzije i neobične predele lingvističkih formacija što prate savremenu nauku i masmedijalna sredstva. I razmišljajući o ovakvom postupku, sećamo se odmah signalizma i Miroljuba Todorovića, koji je u svojim traganjima došao do novih lirskih otkrića i na planu modernog lirskog medija pružio široko polje svakom stvaraocu koji želi da se otisne u pustolovne uznose stvaralačkog čina.“

Hvala Šile! Malo patetično, ali tako je to kad se muvamo oko stražnjice večnosti.

*

„Večnost je takođe i budućnost“.

(Borhes u jednom intervjuu)

*

„Šta je čovečanstvo? Bog zatvoren u materiju. Njegov život jeste težnja ka slobodi, ka sjedinjavanju s celinom. Izraz njegovog života je ljubav. To je osnovni element večnog.“

(mladi Bakunjin)

*

Ovo više nisam ja. *Krik* što odjekuje. Only in the sense of freedom. Tamo. Provaljuje crvena *bujica*. Strnište. Vetar kruži. Kristalni *andeli*. Na tvom čelu. *Plamičak*. Zatim. Sablasni *ribiči*. *Optuže te*. Od vode. Da naslikaš *lađu*. Smrtno bolestan. Dečji *osmeh*. Pasju glavu.

Četvrtak, 5. maj 1983.

Posle pauze duže od tri godine teroristi (crveni brigadisti) ponovo su se oglasili. Ovoga puta pokušali su da ubiju profesora Đina Đunija, člana CK Socijalističke partije Italije. Đuni je ranjen u rame i nogu.

*

U Narodnom muzeju 10. maja otvara se velika izložba pod nazivom „Lepenski Vir“.

„Arheološka iskopavanja na dunavskoj terasi kraj Lepenskog Vira, koja su počela 1965. godine, na malom naselju iz epohe mlađeg kamenog doba otkrila su u bespuću Đerdapa središte jedne od najsloženijih i najblistavijih kultura praistorije. Te godine, ispod naselja prvih zemljoradnika i stočara iz razdoblja oko 5.300–4.800 god. stare ere, otkriveni su spomenici koji su iznenadili svetske stručnjake i zainteresovali ljude za tajne daleke prošlosti. U sedam velikih, sukcesivno podizanih naselja ribolovaca, lovaca i sa-kupljača hrane, nađena su planski građena staništa, grobovi koji dokumentuju čudne pogrebne rituale, obilje majstorski izrađenih alatki od kamena, kosti i roga, raznovrstan nakit, pločice sa urezanim znacima sličnim pismu i monumentalne skulpture od kamena. [...]“

U naseljima Lepenskog Vira otkrivena su kultna mesta i mnogobrojni sakralni predmeti. Monumentalne skulpture koje su otkrivene u mnogim kućnim svetilištima svakako su ikonografska ilustracija jednog složenog mita. Postavljane iz generacije u generaciju uz kućna ognjišta, ove skulpture od džinovskih oblutaka – na kojima su najčešće modelovane ribolike ljudske glave, ribe, jeleni ili zagonetne arabeske – bile su za sve članove zajednice najveće svetinje koje su im otkrivale velike istine o svetu i određivale ponašanje u svakodnevnom životu. Preko oblutaka koji 'nastaju' i 'žive', kako to kaže profesor Srejović, u velikoj reci kraj naselja svi članovi zajednice povezuju se, za života i posle smrti, sa osnovnim i većitim elementima svoje životne sredine – sa vodom i kamenom. Postavljanjem oblutaka uz ognjište ovim elementima je pridružena i vatra, a preko nje – toplo-ta i svetlost sunca. Glavni motivi koji se prikazuju na oblicima svakako su i osnovni sadržaji postojećeg mita. Verovatno se mislilo, kako ističe Srejović, da se iz oblutka, kao iz velikog praiskonskog jajeta, rađa sve što živi, na prvom mestu ribolika bića (praroditelji ljudskog roda), životinje koje se najčešće love (riba, jelen). Glavni elementi ovog mita su istovremeno i simboli za osnovne elemente neproizvođačke ekonomije (voda, kamen, vatra, riba, divljač). [...]“

(„Politika“)

*

U galeriji SINCRON (Breša) izlaže Bruno Munari:

prove d'autore

Come il giorno e la notte
la regola e il caso sono due contrari
come la luce e il buio
come il caldo e il freddo
come i negativi e i positivi
come il maschile e il femminile.
La regola dà sicurezza
il caso è l'imprevisto
con la regola si può organizzare un piano
il caso dipende dal momento
le gocce della pioggia
la forma di un sasso
la simpatia.
La regola da sola è monotona
il caso da solo rende inquieti.
La combinazione tra regola e caso
è la vita è l'arte è la fantasia
l'equilibrio.

*

Kod Svetе Lukića, zbog dogovora šta s knjigom „Poetika signalizma“. Sveta pokrio gotovo sve izdavačke kuće: „Prosvetu“, „Nolit“, „Narodnu knjigu“, „Gradinu“, „Književne novine“, „Svetlost“ (Kragujevac), svuda ima knjigu, negde prozu, negde esej.

*

Novi obrti s Hitlerovim Dnevnikom. Dok Hjudž Trevor – Ruper sada više ne veruje u njegovu autentičnost, Dejvid Irving, drugi engleski istoričar, zaboravio je svoje nedavno izrečene sumnje i sada izjavljuje kako je uveren da je Dnevnik pisan Hitlerovom rukom. Do ovog zaključka on je došao posle naknadnih razgovora sa urednicima „Šterna“ u Hamburgu.

*

Jovan Hristić u svom „Pozorišnom pregledu“ u časopisu „Književnost“, ocenjujući dramski kolaž „Barbarogenije“ između ostalog kaže: „Pre dva deset (a možda i više?) godina, u Ateljeu 212, koji je tada bio podstanar „Borbe“, Boda Marković režirao je sličan 'dramski kolaž' nadrealističkih tekstova, 'Nemoguće'.

Izložbom 'Zenit i avangarda dvadesetih godina' i predstavom 'Barbarogenije' pokazalo se: da je naša avangarda bila raznovrsnija nego što se obično misli. 'Micić Ljubomir', pisao je Marko Ristić u indeksu svoje 'Književne politike', 'Srpski spisatelj, antitalent i mistifikator, urednik 'Zenita', ideolog barbarogenija, i eto tako: ništa'. Kroz pedeset godina, možda će i o nadrealistima neko izreći to surovo 'ništa'. Ali ništa po ništa – nešto, i Micićev zenitizam bio je jedan od kakvih-takvih pokušaja da u vremenu stvaranja velikih zajedničkih literarnih i umetničkih jezika, naša književnost progovori jednim od njih.“

*

Poziv:

GRADSKI KOMITET
ORGANIZACIJE SK U BEOGRADU
Broj: 02-952/1
29.4.1983.god.
Beograd

ČLANOVIMA AKTIVA PISACA KOMUNISTA
UDRUŽENJA KNJIZEVNIKA SRBIJE

Dragi druže-će,

Na sastanku sa književnicima članovima SK, održanom u Gradskom komitetu 7. aprila 1983.godine, dogovorili smo se da, u najskorije vreme, organizujemo i sastanak na kojem bi razgovarali o aktuelnoj društveno-ekonomskoj situaciji u Beogradu, kretanjima u privredi, stanju društvenih delatnosti, kulture posebno, kao i svim drugim pitanjima od značaja za komuniste Beograda.

Smatramo korisnim da ova pitanje celovitije razmotrimo, a posebno osnovne pravce aktivnosti Gradskog komiteta i Organizacije SK u Beogradu.

Molimo Te da na ovom sastanku, koji će se održati u ponedeljak, 9. maja 1983.godine u 17 časova u Gradskom komitetu SK, Studentski trg 15, sala u prizemlju, aktivno učestвујеш.

S drugarskim pozdravom,

PREDSEDNIK
GRADSKOG KOMITETA ORGANIZACIJE
SAVEZA KOMUNISTA U BEOGRADU

Ivan Stambolić

Ivan Stambolić

Iznenađuje me ovaj poziv pošto znam da do sada nisam bio član ni jedne partije osim one koju sam sam osnovao – signalističke. (Kasnije se ispostavlja da mi je poziv greškom upućen).

Petak, 6. maj 1983.

Pored invazije velike grupe somosista iz Honduras u Nikaragvu, otvoren je „južni front“ protivnika sandinista na granici sa Kostarikom. Na ovom frontu pojavio se „komandant Nula“ Eden Pastora izjavivši da je ušao na nikaragvansku teritoriju i tu započeo borbu protiv sadašnje sandinističke vlade i vlasti, od kojih se pre više od godinu dana odvojio i nagovestio im borbu do kraja.

Eden Pastora se u poslednje vreme povezao i ujedinio sa Alfonsom Robelom, nekadašnjim članom vladajuće sandinističke hunte i, kasnije,

šefom građanske opozicije, koja se odupire socijalističkim tendencijama u budućem državnom uređenju Nikaragve.

*

„Nesreća je bogatija od sreće, a poraz od pobjede. Sreća je sama svoj cilj, a nesreća treba da se pretvori u nešto drugo, u umetničko delo.“

(Borhes)

*

„Džogerji, ljudi koji pokušavaju da se oslobole suvišnih kilograma trčeći po gradskim ulicama, mogu na kraju krajeva izgubiti – kosu. Ovo je utvrdio jedan malezijski naučnik koji kaže da izduvni gasovi automobila i industrijsko zagađivanje u gradovima slabe koren kose i ubrzavaju proces čelavljenja.“

*

„'Moderno' je doba pakla. Paklene kazne su ponekad ono najnovije što postoji na ovom području. Nije u pitanju da se 'uvek iznova isto' dešava, a nekmoli da je ovde reč o večnom povratku. U pitanju je, štaviše, da se lice sveta baš u onome što je najnovije nikada ne menja, da to najnovije u svim stvarima uvek ostaje isto. – To sazdaje večnost pakla. Odrediti ukupnost gestova u kojima se iskiva 'moderno', značilo bi predstaviti pakao.“

(Valter Benjamin)

*

„Vitamin E sprečava starenje jer ne podstiče razlaganje masti, a kako membrane ćelija sadrže masti, to ih one štite od degeneracije. Neka verovanja kakvo je, recimo, ono o afrodizijačkim svojstvima ovog vitamina, nemaju naučnu potvrdu. Eksperimenti na pacovima su, istina, pokazali da potpuni nedostatak vitamina E kod mužjaka izaziva trajnu sterilnost, dok se kod ženki sterilnost gubila kada bi im ponovo dali vitamin E. Zbog toga je on čak nazvan i vitaminom plodnosti, ali ekspreimenti s ljudima još nisu dali konačan zaključak.“

*

Rade Rančić bio u Dobrinjskoj, poslednji dogovor oko knjige „Chinese eroticism“ koja ide u štampu.

*

„Lotta poetica“ br. 10 (novembar 1982). Sarenco u odeljku XIII svog „For art, almost a novel“: „I think of myself first of as a poet. And certainly as a total poet. I've done just about everything: linear poetry, critical essays, paintings to hang on the wall, sculptures to set up on the floor, films,

sound poetry, publishing, organizing shows, political activities, commercial activities. And that makes me a total poet."

Bravo Sarenko, ti si zaista „totalni pesnik“.

*

D. K. mi pokazuje izvanrednu antologiju Enza Minarellia „Visioni violazioni vivisezioni“ (Bondeno, 1983).

PREFAZIONE

Visioni Violazioni Vivisezioni è una raccolta documentativa delle opere di 200 artisti, allestite alla Rocca di Stellata lo scorso settembre ed ora qui catalogate, al fine di analizzare la più recente produzione. Strettamente sincronico è il criterio seguito, e per toccare il vero polso o misurare l'entità dei lavori in corso, mi è parso indispensabile dare consistente spazio all'inedito. Nascono nuove ipotesi? C'è epigonismo? Avanzamento o retrocessione? Rivoluzione o evoluzione? Inflazione?

Il panorama rappresentato ha l'ampio respiro, quasi, del censimento, con un suo preciso connotato internazionale che ne amplifica i toni del confronto e approfondisce i livelli di indagine.

Avendo già a disposizione una triplice suddivisione (la visione, la violazione, la vivisezione) l'incasellamento degli artisti è avvenuto sulla scorta della loro attualità, per verificare a dispetto di ovvie contraddizioni, quale sia l'oggi della poesia (in senso lato), e quale domani possa spuntare da siffatto oggi.

Istruttive, utili sono risultate le 74 dichiarazioni d'artista-critico, in presa diretta, dimostrando certa consapevolezza di percorso e un teorizzare operativo. In alcuni casi (Accame, Bentivoglio, Bisinger, Dencker, Pierre Garnier, Kostelanetz, Pignotti, Savio, Todorovic, Ulrichs) si tratta di saggi propriamente finalizzati, in altri (Chopin, Deisler, Labelle-Rojoux, Jeanjean, Manfredini, Papp, Perfetti, Xerra) prevale il senso ludico, razionalizzante.

La bibliografia (libri, testi, studi, scritti e cataloghi, antologie) tenta di dare un considerevole spaccato di quanto si è fatto o scritto negli ultimi anni, elencando materiali raccolti in occasione di questa esposizione, o facendo riferimento al mio archivio privato. Per documentare tutto quello che è avvenuto sotto la molteplice cappa di Visioni Violazioni Vivisezioni, ho inserito un dettagliato resoconto degli incontri-performances tenuti all'Auditorium di Bondeno, e la ristampa dell'apparato critico di Voooxing Pooootre, disco 33 giri di poesia sonora, da intendersi come slancio o invito verso quell'obiettivo della «polipoesia» diretta discendente della ricerca intercodice.

Pubblici ringraziamenti devo rivolgere all'Assessorato alla Cultura di Bondeno, alla Biblioteca Comunale, all'Arci che cogliendo la storicità e l'importanza dell'evento, ne hanno reso possibile la realizzazione.

E. M.

Zastupljen sam sa dva rada: Intervencije na već štampanim delima. U uvodnom tekstu „I saving salvable“ (odeljak „ViViVi, an international observatory“), Minarelli me pominje među prvima i analizira na sledeći način:

„Miroljub Todorovic has gathered his own signalist production in 'Algol'⁽²⁾, real, poetical summa with experiences of visual and linear poetry, until gestual signalist poetry where body assumes the function of sign. A good synthesis is found in the series of relations between a woman's body and traffic signals, as two different codes of communications are joined in an obligatory, provocative way in order to set up one message which is sum of two, interdependent contents, removed from their, usual context.⁽³⁾

² See 'Poetics of signalism' by Adriano Spatola in 'Tam Tam' no. 25, and my critical text 'Poetics of communication' in 'Odjek', Sarajevo, 1982.

³ Enzo Minarelli in 'Signalistički prospekt' no. 1, Beograd, 1981."

U odeljku „Dichiarazioni di poetica, interventi critici, saggi, e motività e razionalita“ preveden je s engleskog na italijanski i objavljen deo mog manifesta „Komunikacija – biće – mišljenje“.

U bibliografiji Minarelli navodi: „Algol“, „Signal-Art“ i „Textum“.

Uputio odmah jednu post card autoru s molbom da mi pošalje prime-rak antologije.

*

Žudnja. Mrlja od *senke*. Na varvarskom *jeziku*. Onaj koji se *rađa*. Prorok. Iz zgusnute ilovače. *Rečit*. Sa baršunatim krznom. *Zna*. Vrhovno načelo *sve-ta*. Večno đubre. Otvara *vrata*. Pije svežu *krv*. U poroznim lavigintima. U Atlantidi što *tone*. Muve. Dan kada se *rascvetava* moja pupčanica. Šta da učinim. *Osluškivao je*. Telo. Crnu *munju* u svojim mošnicama. Paris bez oka. *Bled*. Rastočen.

Subota, 7. maj 1983.

„HITLEROV DNEVNIK – FALSIFIKAT

Bon, 6. maja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova SR Nemačke danas je kao falsifikat ocenilo 'Hitlerov Dnevnik' koji je hamburški 'Štern' objavio prošle nedelje.

Saopštenje Ministarstva je izdato nakon istraživanja u Državnoj arhivi. U istraživanju su učestvovale i odgovarajuće službe Saveznog ureda za kriminalistiku i Saveznog ureda za utvrđivanje starosti raznih materijala.

Falsifikat je, kaže se u saopštenju, utvrđen proverom hartije, mastila i poveza. Istorija provera takođe je ukazala na falsifikat."

(„Politika“)

*

Čuveni ruski mistik, filozof, utopista, iz prošlog veka, Nikolaj Fjodorov, uticao na Dostojevskog i Tolstoja, ponovo se otkriva u Sovjetskom savezu. Misao ovog enciklopediste čudaka bila je bliska Bergsonu i Tejaru de Šardenu. Između ostalog on je smatrao da sve mora biti potčinjeno borbi sa najvećim čovekovim neprijateljem – smrću. Svu snagu inteligencije, inspiracije i imaginacije dostignuća nauke i tehnike čovek treba da upregne da bi pobedio tog neprijatelja. Ako se taj problem zanemari svaki ljudski napor je besmislen, svaki ljudski čin je osuđen da bude ponavljanje onoga što je toliko puta već bilo. Pobeda nad smrću, prema Fjodorovu, može se postići „sabiranjem čestica živih predaka u prostranstvima kosmosa“ i „upravljanjem rasutim molekulima“.

*

Voštane *mrvice*. Obećali: san, mrtvačnicu, *muda*. Usput. Moloh. *Zaljubljen*. Sâm. Iseljen svet. Bela *svetlost*. Takvo je hodoljublje. Prokune svoju *slobodu*. Zaustavi životinje. Ako *sagori*. Sedam patuljaka. Na zlatnim leđima. *Zrno*. Ako začutim. Tvoja crvena *put*. Prasak planeta. U vlažnom *ropcu*. Ošamućeni *jezik*. Pojedi me.

Nedelja, 8. maj 1983.

„Podvala sa lažnim Hitlerovim 'Dnevnikom', koja je dokazana stručnim analizama državnih, istorijskih i policijskih instituta i laboratorija u Zapadnoj Nemačkoj, prerasta u politički skandal dalekosežnih posledica. Hamburški časopis 'Štern' odustao je od daljeg objavlјivanja spisa, koje je mesecima smatrao Hitlerovim rukopisom, a koji su se sada ispostavili kao primitivni falsifikat. Ali izdavači 'Šterna' još nisu otkrili informatore i prodavce od kojih su – pod misterioznim okolnostima – kupili lažne spise.

U javnosti su podignuti zahtevi da Glavni odbor Saveza nemačkih novinara razmotri mere protiv te vrste 'bezobraznog i profiterskog novinarstva', kao i da sudski organi pokrenu odgovarajući postupak, jer su široki redovi čitalaca ne sam obmanuti nego i izloženi propagandnom uticaju iza kojih se naziru prsti starih nacista. [...]

Laboratorijske analize su utvrdile: papir sa zabeleškama iz 1943. godine je isti kao i onaj korišćen tobože 1934. godine. Povez i korice svezaka sadrže hemijske supstance koje u Hitlerovo doba uopšte nisu još postojele, a papir iz 'Dnevnika' izgleda potiče tek iz vremena posle 1955. godine. Etikete na koricama nekih svezaka pisane su istom pisaćom mašinom i sa jednako snažnim otiscima iako bi vremenski trebalo da se razlikuju za sedam godina.

Proveravanja još nisu završena. 'Štern' sada i ostale sveske – u koje je uložio oko osam miliona maraka, a pročerdao ugled u javnosti – ponovo prepušta na proveravanje. Čim je proveravanje bilo prepušteno državnim institucijama i policiji, bilo je jasno da nalazi mogu samo da potvrde falsifikat.“

(„Politika“)

*

Zove Ratko Adamović, voditelj tribine Francuska 7, želi da učestvujem idućeg petka na tribini s Aleksandrom Petrovim, Milanom Komnenićem i Adamom Puslojićem u razgovoru na temu moderna poezija (ili slično). Naravno, odmah odbijem. Pokušavam da objasnim Ratku da gotovo nigde ne nastupam sem kad čitam poeziju i to veoma retko i s velikim naporom gde je utrošak energije gotovo nesrazmeran nekakvom učinku. Kažem da veoma loše govorim (što je tačno), da ne mogu gotovo ni reč da izustim

ako je nemam prethodno napisanu. Ništa ne kažem o svom paranoičnom strahu od mase, svake vrste govora pred njom, i nemogućnosti da taj strah savladam.

*

„Naučno-tehnička revolucija dobila je svetske razmere ekspanzijom nove tehnologije i njene ideologije, tzv. tehnološkog optimizma, koji je sazdao kult kompjutera kao mašine-mozga, novog demijurga, čijim usavršavanjem konačno prestaje prirodna civilizacija i učvršćuje se nova, obeležena iznad svega naukom i tehnikom (bar prema mišljenju njenih najvatrenijih sledbenika).

U okvirima estetizma (misli na socijalistički estetizam, primedba M. T.), ukoliko on uopšte predstavlja relevantan odgovor na izazove epohe, vrše se izvesni eksperimenti na liniji koketovanja sa kompjuterom, mašinom i naukom uopšte, na primer u signalističkoj konkretnoj i vizuelnoj poeziji...“

(Sveta Lukić u pogовору Rakitićevoj knjizi poezije „Žudnja za jugom“, 1981)

Videti i prethodne stavove: „Zacario se socijalistički estetizam, prvenstveno se oslanjajući na međuratnu avangardu, ali prizivajući i pouke intelektualnog pesništva Eliota i Mišoa.“ (isto, str. 167).

Napisati tekst sa osnovnom idejom „Signalizam i socijalistički estetizam“. Teze: prva faza signalizma: scijentizam i kosmizam mogu se još podvesti pod soc. estetizam; razlika signalističkog kosmizma od ekspressionističkog kosmizma; prelom, raskid sa estetizmom nastaje od „Signala“ („Ali slab je alibi bebe u bunaru“), „Kiberna“ („Recept za zapaljenje jetre“), šatro poezije, etc. U vezi s ovim: „Signalizam i kritička poezija“ (prema Palavestrinoj definiciji kritičke poezije). Osnovni stav: smatramo da se u okviru našeg pesništva kritička poezija javlja najpre u okviru signalizma: „Kiberno“ („Recept“), „Svinja je odličan plivač“, „Gejak“, itd.

*

(San)

Na nekom splavu sam od grubo otesanih balvana spojenih debelom zardalom žicom. Splav je širok, mirno plovi ne baš bistrom, od peska i zemlje zamućenom vodom. Prema mostu ispod kog smo prošli, njivama sa kuruzom i gomilama konoplja na obalama zaključujem da plovimo rekom mog detinjstva i dečaštva Velikom Moravom od Varvarina prema Obrežu.

Na splavu ispred mene, okrenuta leđima, sedi žena. Lepa plava kosa pada joj u talasima preko leđa i gotovo prozirne narandžaste bluze. Na moje iskašljavanje lagano okreće glavu. Gledam zapanjeno. Ne mogu da verujem svojim očima. Preda mnom je Merilin Monro. Moj dečački san – Merilin. A onda sumnja. Možda to nije ona, već samo neko ko veoma liči na nju, njena dvojnica.

Pitam je, glasom drhtavim od uzbuđenja, da li je ona, zaista, Merilin. Žena se smeši, blago ali izazovno.

Pa ona ne zna srpski pomislim u sebi i ponavljam pitanje na engleskom. Žena i dalje smešeći se zagonetno čuti.

Prilazim joj bliže drhteći od navale strasti i žudnje. Osećam omamljujući miris njenog tela. U očima joj onaj zapaljivi sjaj. Snažno je grlim i divljački počnem da ljubim. Ona mi uzvraća isto tako snažnim poljupcima i strasnim podavanjem.

Ponedeljak, 9. maj 1983.

*

„U celom Iranu se nastavljaju hapšenja lokalnih funkcionera, članova i simpatizera upravo zabranjene partije Tudeh (komunističke partije Irana). Istovremeno, partijsko članstvo i simpatizeri se upozoravaju da se javе lokalnim ispostavama islamske revolucionarne garde i islamskog revolucionarnog tužilaštva, kako bi bili registrovani posle čega će biti odlučeno da li će biti zadržani u zatvoru ili pušteni na slobodu.

U iranskoj štampi i govorima iranskih lidera se ističe da je zabranom Tudeha i proterivanjem osamnaest sovjetskih diplomata 'ostvarena nova velika победа' i naglašava se da u Iranu 'nema mesta stranim ideologijama, posebno marksizmu, već samo islamskoj ideologiji'.

Pod naslovom 'Obračun sa drugim Satanom' današnji 'Teheran tajms' piše u uvodniku da 'uništenje Tudeh partije i proterivanje osamnaest sovjetskih diplomata ima za Sovjetski savez iste posledice kao što je za SAD imao pad režima bivšeg šaha i okupacija američkog špijunskog gnezda (ambasade) u Teheranu.'

(„Politika“)

*

Na otvaranju izložbe „Slike mrdalice“ Milije Nešića u Kulturnom centru sretnem se s Peđom Neškovićem. Dogovorimo se da ga posetim u njegovom ateljeu na Starom sajmištu.

*

Na protestnoj večeri povodom hapšenja Gojka Đoga u Udruženju uobičajena gužva.

*

Kasno uveče zove Goran, moli da mu što hitnije napišem recenziju za knjigu. Štampar se uplašio zbog sadrzine knjige (Jasenovac) pa traži i moje mišljenje. Pišem odmah kako bih recenziju sutra pre podne predao autoru.

Goran Čučković: JEDENJE BOGOVA

Goran Čučković, pisac mlađe generacije, afirmisao se poslednjih nekoliko godina u našoj književnosti objavivši tri knjige proze (dve zbirke priča i jedan roman). Već su te knjige govorile o zrelosti ovog autora koji je bez uobičajenih početničkih posrtanja ispisao stranice zavidne literarne veštine. Novela *Jedenje bogova*, četvrta knjiga ovog pisca, koja je pred nama, nije samo potvrda te već ranije izražene zrelosti i vladanja književnim zanatom već nešto znatno više. Ona je čvrsto isklesana, semantičko-stilski izvanredno oblikovana, poema o ljudskom zlu, ludilu krvi i smrti, zločinu bez presedana u modernoj istoriji čovečanstva.

Jedan od, danas, najvećih živih kritičara i teoretičara Nortrop Fraj, u svojoj knjizi *Arhitekti moderne misli*, analizirajući poznatu Frejzerovu antropološku studiju *Zlatna grana* beleži sledeće:

„Da bismo *Zlatnu granu* mogli da cenimo po onome što stvarno predstavlja, moramo je posmatrati kao neku vrstu gramatike ljudske imaginacije. Njena vrednost leži u njenoj središnjoj ideji: svaka činjenica se može dovesti u pitanje ili iznova procenjivati, a da to ne utiče na vrednost same knjige. Ne moramo da pretpostavimo da su nekad davno svugde jeli

svoje kraljeve, a tek posle toga postepeno razvili manje odvratne običaje. Frejzerov obred treba prihvati kao nešto latentno u ljudskoj imaginaciji: nekad bi se mogao i bukvalno odigrati, ali on je u osnovi prepostavka koja objašnjava osobine obreda, ne uvek i originalan obred iz kojeg su svi ostali izvedeni. *Zlatna grana* ne govori u stvari o onome šta su ljudi radili u dalekoj divljoj prošlosti; ona se bavi onim što ljudska mašta čini kad želi da se izrazi o velikim misterijama, misterijama života, smrti, i života posle smrti.“

Na žalost, mesto i događaji iz Čučkovićeve novele nisu samo plod njegove mašte, oživljavanje nekih „obreda“ iz „daleke i divlje prošlosti“, već činjenice i scene koje su se zbivale u jednom od najcrnjih paklova na našem tlu – Jasenovcu.

S te strane mi možemo govoriti i o realizmu u Čučkovićevoj prozi, specifičnom preobražavanju tradicionalnih pripovednih i sižejnih formi i približavanju nekoj vrsti „kritičke fantastike“, odnosno „fantastičnog realizma“. Autor se nije „prizemljio“, nije se zadržao samo na golom faktografskom opisivanju užasnih zločina koje jedna monstrumna država i njeni obezljdueni tvorci vrše nad delom stanovništva. On čitavu svoju priču diže na višu ravan dajući joj mitsku dimenziju. Blagi elementi groteske i priзвук obrednog ezoterizma u naratorovom kazivanju, omogućili su Goranu Čučkoviću ne samo da opiše konkretnе zločine već da napiše (ispeva) kako je već napred rečeno, poemu o zlu, mahnitosti, nestanku ljudskosti, pomračenju čovekovog uma pred (i u savezu sa) „nemerljivim silama“ mržnje, pakla i krvi.

Napisana izvanrednim stilom, u kojoj se jedan britki stvarnosni jezik meša s jezikom filozofsko-metafizičkog tipa, novela *Jedenje bogova* je do sada, svakako, najbolje delo Gorana Čučkovića, a nesumnjivo je da će zauzeti visoko mesto u našoj literaturi.

U Beogradu, 9. 5. 1983.

Utorak, 10. maj 1983.

„U poslednje tri godine otpočelo je šest novih ratova a samo su dva okončana. Više od četiri miliona ljudi bilo je, ili jeste angažovano u njima.

Četrdeset i pet od ukupno sto šezdeset i četiri nacije na svetu uključeno je danas u ratove. Broj ljudi ubijenih u njima kreće se od jednog do pet miliona.

Oko pola miliona stranih vojnika učestvuje u današnjim ratovima. Beležimo deset sukoba na Bliskom istoku, po deset u Aziji i Africi, sedam u Latinskoj Americi, tri u Evropi. Pet od ovih sukoba su konvencionalni rati, a trideset pet su unutrašnje gerilske borbe.

SAD, SSSR i njihovi sateliti glavni su snabdevači vojnom opremom triнаest nacija koje su sada u ratu. Godine 1981. 45 nacija angažovanih u 40 sukoba potrošilo je na naoružanje 528 milijardi dolara...

Cena plaćena ljudskim životima je zapanjujuće visoka. Skoro 4 miliona ljudi stradalo je u Kampućiji od 1970. godine. Na Istočnom Timoru od 1975. između 100 i 250 hiljada ljudi. U Avganistanu 100 hiljada ljudi od 1978. U ratu Irana i Iraka ubijeno je više od 100 hiljada ljudi od 1980.

Ljudi 20. veka su bolje informisani od svih prethodnih generacija. Preplavljeni smo podacima, ali smo izgubili ili gubimo ljudsku sposobnost da ih i osećamo... Sada znamo glavom, kroz činjenice, apstrakcije. Mi, izgleda, nismo svesni onoga što je Šekspir znao kad je naterao kralja Lira da uzvikne oslepljenom Glosteru: 'Vidiš li kuda ide ovaj svet?' a Gloster je odgovorio: 'Ja to vidim – osećajući.'"

*

Jedna mlada Meksikanka pronašla je interesantan način da skrene pažnju javnosti. Ona je punih trideset minuta kao od majke rođena stajala pred vladinom palatom u glavnom gradu Meksika, kako bi „protestovala“ zbog nasilja i privredne krize. Mnogi prolaznici su se okupili oko mlade nage žene i, složivši se da su njeni „argumenti zaista jaki“, bodrili je pogledima sve dok je policajci nisu naterali da se obuče.

*

„Hteo sam reći da čitanje poezije može da bude izvor poezije. I književnost rađa književnost ili književnost rađa poeziju. Poezija se rađa iz govorja. Poezija je nešto što mi fizički osećamo i koju mi shvatamo i predajemo našim čulima. Ne slažem se s Edgarem Poom da je pesma intelektualna operacija. Pesma naslućuje doživljeno iskustvo, prethodnu emociju koja nije samo intelektualna. *Pesma je upravo otkriće emocije*. Pesnik je pisar kojem diktira neka nepoznata sila.“

(Borhes)

*

„Svinje ne mogu da lete, ali zato svinje sa ostrva Tokelau u južnom Pacifiku mogu da plivaju i da love ribu. Stručnjaci za poljoprivredu na Novom Zelandu su, naime, ustanovili da se nekih trista svinja na ovom malom ostrvu u blizini Zapadne Samoe jednostavno bace u talase, da hvataju ribu kojom se hrane.“ (Rojter)

Po ovome nije samo svinja u mojoj „Svinji“ odličan plivač.

*

Prema raspravi u Gradskom komitetu OSKB, i izveštaju današnje „Politike“, postoji „kriza u Udruženju književnika Srbije“ pa čak i „opasnost od gašenja Udruženja“. Ivan Stambolić poručuje književnicima da se oslobose od „izvitoperene i nakazne politikantnosti“.

*

Bio na ovoj književnoj večeri zbog Borbena s kojim me vezuje neko tih prijateljstvo još od 1971. godine kada sam učestvovao na „Zagrebačkim književnim razgovorima“ (tada posvećenim vizuelnoj poeziji). Pozdravili smo se, razmenili nove adrese, poslaću mu „Čorbu“, on meni svoju „Peglu“.

Jasmina prilazi, kaže da je prikazala „Čorbu“ na zagrebačkom radiju; piše duži tekst o signalizmu (mojoj poeziji), ili nečem širem (srpsko novije pesništvo, ili slično), gde je sve to uklopila, nisam je dobro razumeo.

Veče prilično jadno. Jedva se skupilo petnaestak ljudi. Kritičari, osim robusne Jasne, dosta zbumjeni. Jerkov Borbena dva puta prekrsti u Vladanovića, a Krstanovićevu knjigu nazva „Dijamant“. P. Marković se upustio u „bespoštenu“ kritiku konkretne poezije, povodom Vladovića, a ne zna neke osnovne pojmove. Između ostalih bisera, on početak i izvore konkretne poezije vidi u pop-artu.

Što pre u jednom oštrotu intoniranom polemičkom tekstu srediti tu „mladu“ i nadobudnu srpsku kritiku i poeziju.

Sreda, 11. maj 1983.

Na okruglom stolu sa temom „Bratstvo i jedinstvo i zajedništvo mlade generacije danas“ u beogradskom Sava-centru, dr Stipe Šuvar, ministar za obrazovanje, kulturu i fizičku kulturu SR Hrvatske, upoređujući srpski i hrvatski nacionalizam zaključuje: „Srpski nacionalizam ima slične teze, ali druga tumačenja: prvu Jugoslaviju su stvorili Srbi svojom oslobođilačkom

borbom, a srušila ju je hrvatska subverzija i nezahvalnost ostalih naroda. Druga Jugoslavija služi uglavnom da se srpski narod razbije i da se Srbi potiskuju u granice beogradskog pašaluka, pa prema tome treba se boriti za treću Jugoslaviju. Srpski nacionalisti nisu dakle protiv Jugoslavije, ali je shvataju kao i Draža Mihailović i njegovi prethodnici: kao manje-više proširenu Srbiju! Srpski nacionalizam danas je posebno motivisan onim što se dogodilo i događa na Kosovu, ponaša se revanistički, podmukao je, spreman je na skok i verovatno predstoji jedno žešće razračunavanje sa snagama srpskog nacionalizma i u Srbiji i u Jugoslaviji.“

Njegov kolega po fotelji (ako se ne varam ministar za nauku SR Srbije ili nešto slično) dr Žarko Papić zdušno uzvraća. „Ako smo, na primer, u romanu 'Nož' imali apologiju četništva, sada već u 'Istočnicama' Ljubomira Simovića uz to dobijamo i 'kvalitet' više, ponovljenu 'prepevanu' tezu Dobrice Čosića o 'onima' što 'u miru ispustiše ono što su odbranili u ratu.“

Po Papiću stvarni sadržaj ove ideološke i političke teze je dovođenje u pitanje komunista kao vodećih društvenih snaga u srpskoj naciji, ili postavljanje pitanja vlasti. Ovu vrstu nacionalizma Papić ocenjuje najozbiljnijom i najopasnjom.

*

Маскара је значајни у деократичној козметици јер омогућава да се истакне око. Међутим, потребно је мало пажње, стрпљења и знања да се правилно нанесе, како би се постигао жељени естетски ефекат.

1. Код шминкивања ока и напољњења слоја маске треба водити рачуна да се нанесе равномеран слој на трепавине, да се не нападне само средњи део, а крајеви остају „хркти“.

2. Ружно је ако се напољњом нанесе маскара та-

ко да се „слепе“ трепавице.

3. Уколико се у жуби напаси маскара чини се трецик Маскара која се није равномерно нанесла на око, број се отискује по кожи око ека.

4. Врло је ружно ако се маскара неравномерно нанесе, па је и појединачним местима дебља, а понекаде прозрачна.

Око може бити, лепо уз сенку на кампима и три слоја маскаре нанета нанемично, тако што се сваки слој суши за себе.

*

Pismo mladog pesnika Marijana Čekolja iz Samobora s paketom vizuelnih i drugih pesama:

8. 5. 1983. Samobor

Dragi Miroljube!

Oprostite mi zbog tek sadašnjeg javljanja, ali – vjerujte mi: sa isuviše bitno različitim stvari se bavim (mnogo toga imam u interesnoj sferi doživljavanja), a da bih sve uspio uraditi na vrijeme, premda smatram da šaljući vam moje radove danas – to činim u pravo vrijeme.

Iako sam vam obećao gotovu knjigu moje vizualne poezije, još uvijek nisam u mogućnosti to u potpunosti ispuniti, iz razloga tog što ona još uvjek nije dovršena, premda radove privodim kraju, ali smatram da ne mogu više šutjeti u vezi vašeg poziva i želje da vidite moje radove, s obzirom da bi u slučaju još dužeg čekanja naš kontakt možda izgubio na snazi aktualnosti i draži komunikacije početka naše prve saradnje. Stoga vam konačno i neopozivo hitno šaljem nekoliko samostalnih radova iz oblasti signal-vizualarta, koje nikako ne mogu uvrstiti u neke od cjelina koje čine knjigu. Jedan od glavnih razloga njene nedovršenosti je i taj što upravo ovih dana spreparam samostalnu izložbu pod općim nazivom: „Signal vizual art“, a čine je exponati većeg formata, što mi pričinjava ne male probleme kako tehničke tako i organizacijske prirode, jer sve radim sam, s obzirom da sam prekinuo svaki kontakt i vezu sa tradicionalistima (u korist i spas duše moje amen), u koje ne mogu više vjerovati, a kamo li se pouzdati, itd.

Radovi koje vam sada šaljem novijeg su datuma i nisu nigdje objavljeni, te bih volio-želio da ih vi objelodanite na nekom pogodnom mjestu za tu vrstu poezije u Beogradu, u sklopu početka realizacije naše suradnje. Nadalje, u dogledno vrijeme – ovisno o uspjehu (sudbini) ovih mojih radova, u obzir tzv. druge faze naše suradnje mogu doći izložbeni exponati većeg formata za jednu od izložbi u Beogradu, ako ste zainteresirani (?).

Mnogo posla imam ovdje, u Samoboru, gde je to gotovo pionirski potpovit, što nailazi na žestoke otpore tradicionalizma (lokal), koji stvarno šteti zdravlju, koliko mentalnom toliko i fizičkom – gotovo do sexualija, ah. Ali (uvijek postoji): još uvijek sam živ, još uvijek dišem, još uvijek mogu raditi, i to je to.

O eventualnim recenzijama vašeg rada koliko ga ja poznajem i znam posvetiti će uskoro (u sljedečem pismu) mnogo više prostora i pažnje, jer to iziskuje dosta sistematičnog rada i vremena kojeg upravo ovih dana najmanje nemam, ali će uskoro svakako imati, dok dovršim ova dva najnovija projekta. Toliko za sada o svemu.

Molio bih vas dragi Miroljube da me obavijestite o vašem mišljenju – koje cijenim i poštujem, – o ovim mojim radovima kao i o njihovom eventualnom objavlјivanju. Unaprijed mnogo vam hvala.

Ako Vam bilo što zatreba iz Zagreba, uvijek vam stojim na raspolaganju bez obzira o čemu se radi. Toliko.

Srdačan pozdrav
Čekolj Marijan
Lešće 15
41430 Samobor
tel. 880-039 (041)

*

Svemirska sonda „Viking-1“, prestala je da funkcioniše izazvavši veliko razočaranje u matičnoj laboratoriji u Pasadeni. Ovaj robot-laboratorija lansiran je 20. avgusta 1975. godine i trebalo je da proveđe 90 dana na površini Marsa. „Viking-1“ je funkcionišao sve do novembra prošle godine. Pre sedam dana izgubljen je radio kontakt sa ovom svemirskom sondom i naučnici u Pasadeni na Zemlji koja je od njega udaljena više od 360 miliona kilometara smatraju da je „Viking-1“ okončao svoj vek.

*

Bio na sastanku osnivača „Zapis“, koji je sazvan povodom inicijative pravobranioca da se ukine ova izdavačka kuća. Zaključili smo da zajednički potpišemo jednu deklaraciju protiv ukidanja i uputimo je svim društveno-političkim organima opštine Stari grad i grada Beograda.

*

Otkada sam ovde. Na drvetu. *Zviždiš*. Hašiš. Med. Jarebica. Zatim. *Srce* kurve u plesni. Lepi Belerofont. *Leti* prema Olimpu. To je znak ludila. To je znak zime. *Zaustavi ga*. Svojim vlažnim trbuhom. Tanka šipko *svetlosti*. Ptičijim gnojivom. Zaslepi ga.

Četvrtak, 12. maj 1983.

Iz izjave Staneta Dolancam saveznog ministra policije:

„U poslednje vreme delovanje anarholiberala je izraženije. Pod parolom borbe za tzv. demokratske slobode, oni su za svoju aktivnost zainteresovali i neke nacionaliste, klerikalce i, što je pogotovo interesantno, informbirovce. Pojedini nosioci ove delatnosti nastoje da za svoje podrivačke ciljeve koriste naučne, kulturne i umetničke ustanove i udruženja i neka sredstva informisanja. Očigledna su njihova nastojanja da se svi skupa prikažu kao nekakva intelektualna opozicija koja bi delovala paralelno organizovanim socijalističkim snagama. (...)“ I dalje: „Tvrdim da u Jugoslaviji nema ni jedne tzv. disidentske grupe koja nije na neki način povezana sa određenim snagama i reakcionarnim krugovima u inostranstvu od kojih su vešto manipulisane, a da toga ponekad nisu ni svesne.“

*

Jedan Kinez je odležao dve godine u zatvoru zato što je ubio i pojeo retku i zakonom zaštićenu vrstu medveda – pandu. Kako piše „Ženmin Žibao“ seljak Leng Zizong uhvatio je u gvožđa odraslog pandu, prikao ga, oderao i odneo kući, gde ga je kasnije pojeo. Zaštićeni panda nalazio se u obližnjem rezervatu i čak je na vratu imao mali tranzistorski otpremnik koji je „obaveštavao“ o kretanju životinje.

*

Dve pošiljke iz Brazila. Wlademir Dias-Pino šalje A SEPARACAO ENTRE INSCREVER E ESCREVER (exposicao) catalogo, 25 de novembro, edicoes do meio, Cuiaba 82. Ova knjiga, katalog, izbor, sadrži poeziju, vizuelnu poeziju, grafike, tekstove, eseje na preko 200 strana poznatog brazilskog pesnika avangardiste, grafičara i slikara Dias-Pina (1927). S Pinom sam uspostavio kontakt još pre trinaest godina. Prvo mi je slao svoje radeve a 1971. dobio sam njegovu izvanrednu antologiju PROCESSO: LINGUAGEM E COMUNICACAO koja je zabeležena u „Signalu“ br. 2-3.

Druga pošiljka je poziv sa Universidade Federal do Rio Grande do Norte-Natal da učestvujem na izložbi „Multimedia UFRN“ (Arte/correio - Xerografia - Carimbos - Textos - Poeticos - Livroobjeto - Arte por telex - Arte-computador - Poetica por telefone - Performances - Debates). Izložba se otvara 16. i traje do 28. maja; poslednji rok za slanje rada 13. V, na žalost prekasno.

Iz poziva:

The "Projeto Vanguarda", undertaken by Rio Grande do Norte Federal University, has just created a MULTIMEDIA DEPARTMENT. The first activity of this department shall be the MULTIMEDIA - UFRN, a cultural event to be held at that University in May 16/28, 1983.

This project aims at researching the various types of language, through the establishment of a communication process capable of stimulating the generation of new aesthetic-experimental proposals, concepts and ideas. The MULTIMEDIA-UFRN would represent one step in the formation of a set of contemporary artistic production, integrated to new media.

The contemporary art and poetry, which have the multimedia as the support to their practice have been present in the University environment in the latest years.

Taking into consideration this context, it becomes fundamentally important to promote a direct contact of the members of the University community with such productions, leading to the subject: ART/CONTEMPORARY/SOCIETY.

The "a-rtistical" (O. Paz) processes and products project from the interior of museums and galeries to daily communication.

They are the multiple artistic information/communication processes, generators of new languages.

*

„KISEONIK NA TITANU?

Kada je svemirska sonda *Vojadžer* otkrila na Titanu, jednom od Saturnovih meseca, prisustvo ugljen-dioksida, mnogi stručnjaci su sumnjičavo vrteli glavom, pa je ovo ostalo otvoreno pitanje: ima li zaista na Titanu molekula kiseonika?

U novije vreme, jedan francuski i dva američka istraživača su pomoću infracrvene analize snimka Titana nedvosmisleno utvrdili postojanje ugljen-monoksid-a na ovom nebeskom telu.

U sunčevom sistemu Titan je zaista neobično telo, na kome je tokom više milijardi godina bio mogućan razvoj složenih hemijskih jedinjenja.

Do sad se na Titanu utvrdilo prisustvo metana, ugljenika, vodonika, argona, nitrogena i hidrogen-cijanida (HCN). Sada, na osnovu prisustva kiseonika, možemo da zaključimo da na Titanu postoje složena hemijska jedinjenja, koja mogu da nam odgovore na nekoliko pitanja u vezi sa poreklom života.

Ali otkud ugljen-monoksid na Titanu?

Ovo pitanje tek čeka odgovor.“

*

Dišući oprezno. *Osluškuješ mrak. Cvrčke. Vergilija. Papratnice u vodi. Zapoved ljubavi. Dečak lebdi. Polako. Raspuklina.* Zdrobila je kamene. *Razvenčavanje.* Dodiruješ sazvežđa. Igrom vadiš metilje. Ovčja jetra. Introspekcija. At last the secret is out.

Petak, 13. maj 1983.

„Veliki učitelj sviju nas, Prudon, rekao je kako je najnesretnija kombinacija što bi mogla doći ta, da se socijalizam poveže sa absolutizmom, kombinacija težnje naroda za ekonomskim oslobođenjem sa diktaturom i koncentracijom svih političkih, ekonomskih i socijalnih sila u državi. Neka nas budućnost zaštiti od milosti despotizma i kobnih posledica i zaglupljivanja doktrinarnog ili državnog socijalizma... Ništa živo i ljudsko ne može uspetati izvan slobode, a socijalizam koji bi je potisnuo iz svoje sredine, ili je ne bi preuzeo kao jedini stvaralački princip i kao bazu, doveo bi nas pravo u ropstvo i bestijalnost.“

(Bakunjin)

*

„Izum jednog američkog optičara obradovaće one koje muči nesanica. On je konstruisao specijalne naočare za spavanje. Naočare imaju zamagljena stakla, a u produžecima iza ušiju je specijalni minijaturni elektronski uređaj koji emituje 'umirujuće' talase. Čak i kod najtežih slučajeva nesanice san dolazi posle samo deset minuta 'tretmana' tvrde oni koji su isprobali ovaj izum.“

*

„Sovjetski savez je i zvanično demantovao prepostavku o mogućnosti da se akademiku Andreju Saharovu izda viza za odlazak u inostranstvo. Pri tom se uopšte ne radi o eventualnoj opasnosti da bi Saharov mogao da ostane u inostranstvu, već se kao osnovni razlog navodi činjenica da je on upoznat sa važnim državnim i vojnim tajnama SSSR-a.

U saopštenju sovjetske agencije TASS se navodi da je Saharov 'osoba koja poseduje naročito važne državne i vojne tajne', s kojima je bio upoznat 'po prirodi svoje naučne aktivnosti'. Iz svih tih razloga, 'i u interesu nacionalne bezbednosti' – kaže TASS – 'on je lišen mogućnosti da putuje u inostranstvo'.

Prepostavke da bi sovjetske vlasti mogle da dozvole akademiku Saharovu da napusti zemlju javile su se pošto je 'ocu hidrogenske bombe' upućen poziv iz Beča da gostuje na Univerzitetu i održi seriju predavanja.“

*

Poslao „Čorbu“ Borbenu Vladoviću i Palavestri preporučenom poštom.

*

„Književna reč“ objavila tekst „Birokratija i avangarda“ na trećoj (polemičkoj) strani. Očekujem odgovore nekih od prozvanih „vrednosnih administratora“ i, naravno, još jednu dobru tuču. Sve je to, ipak, samo trening, priprema za glavnu bitku protiv književnih tradicionalista i neotradicionalista. Tekst „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“ kojim bi se u ovu bitku krenulo započet je još pre više od godinu dana i zaustavljen negde na petnaestoj strani. Sada u glavi (mnogo manje u beleškama), imam preko pedeset strana. To bi na kraju mogla ispasti i čitava studija, po meni, veoma važna za signalizam i ovaj period naše literature.

*

„No, za razliku od oblika deformacije pjesničkog jezika, karakterističnog za neke avanguardne orientacije, zenitisti pristupaju književnom tekstu sintetički, inauguirajući nove vrijednosti konstruktivističkim prestrojavanjem već postignutih rezultata umjetničkog eksperimenta...“

Samo zahvaljujući sposobnosti razvijanja sintetičke svijesti (tada još u vrlo grubim i nepročišćenim oblicima, što u mnogome umanjuje književnu vrijednost njegovih autorskih radova) Micić je uspio istrajati u uvjerenju da radi doista nešto novo i revolucionarno. Njegovo značenje možda i nije isuviše zanimljivo estetičarima, ali je nedvojben prinos književnopovijesnoj raščlambi avangardnih previranja u ovom stoljeću.“

(Branko Čegec, povodom izložbe
„Zenit i avangarda 20-tih godina“, u „Oku“)

*

Muzej savremene umetnosti poziva na otvaranje izložbe „Umetnost oktobarske epohe“, u sredu 18. maja u 18 h.

*

Iz Oberthala sa izložbe ART LATER (24. IV–30. V 1983). Novi plakat i materijali.

*

„Riječi su čarolija i čaranje, rekao je Frojd (...) Pisani govor jeste arabska, vezana na početku ljudske svijesti s tajanstvom Vrhunaravne Riječi i svega što se podrazumjevalo pod pojmom Duha i Duše, a to je bila i ostala ezoterična majstorija kojom se bave samo auguri i čarobnjaci.“

(Krleža)

*

„O jogurtu se nikada sa toliko komplimenata nije pričalo i pisalo kao u poslednje vreme. Među mnogim prednostima ovog mlečnog proizvoda je i ta da je on pravi lek za holesterin. Stručnjaci američkog univerziteta Vanderbilt utvrdili su da jogurt može da smanji procenat holesterina u krvi. Zahvaljujući tom svojstvu, jogurt može da posluži kao preventiva protiv obojenja krvnih sudova, pa se zato preporučuje njegova svakodnevna upotreba.“

*

Potražiti Žeželjevu knjigu „Zatočenik slobode“ o pesniku Dragi Ivaniševiću.

Subota, 14. maj 1983.

„Politika“ danas slavi svoj 25-hiljaditi broj. Sledеće godine ovaj list puni 80 godina.

*

Iz Kanade pristiže „Parallelogramme“ br. 4, april-maj 1983.

PARALLELOGRAMME, now in its seventh year of publication, continues to be Canada's most comprehensive guide to new art activity, providing its readers with a descriptive and illustrated listing of the work of artists, centres and galleries — members and non-members of the Association of National Non-Profit Artists' Centres (A.N.N.P.A.C.).

In keeping with our belief in the importance of communication among artists, we will continue to publish bilingual articles covering a wide range of newsworthy topics.

Artists' interests are democratically served, without cultural, geographical or aesthetic bias, by including regional representation at the editorial level, and by publishing articles, letters and statements that are generated by the community; thereby providing a forum for the expression of artists' ideas and concerns.

On behalf of A.N.N.P.A.C., an organization comprised of 44 Canadian artist-run centres dedicated to the development of new art activity, I would like to invite submissions of Letters to the Editor, articles, research papers, and artists' statements for possible publication in PARALLELOGRAMME.

*

Poziv iz Amerike:

0 Dear *Miroslav Todorovic*,

Please accept this invitation to join the International Arms Exchange. Beginning with a catalog of participant's names/addresses and a ritual exchange of arms (images) expanding to become a network of individuals concerned with co-operating to continue life, rather than to hasten its end.

If you are interested please send your name/address and arms image to: INTERNATIONAL ARMS EXCHANGE
P.O.Box 43030 Renaissance Center Station, Detroit, Michigan
48243 USA.

Image can be in any media, as long as it is no larger than this page, 8½ x 11".

Anticipated date of catalog publication is October 30, 1983.
Entries should be received before August 1, 1983.

Hope to hear from you,

Kate Kern

Kate Kern
International Arms Exchange
Co-ordinator

*

„Potraga za zlatom i naseljavanje do sad nenaseljenih oblasti Brazila ugrožava opstanak najznačajnije grupe brazilskih domorodaca – indijanačica Janominis. Naime, nekih 8.000 Janominis indijanaca od kojih polovina nikada nije stupila u kontakt s belim čovekom, svakim danom imaju sve manji prostor za život, jer ih tragači za zlatom i novi doseljenici teraju sa njihovih terena. Janominis indijanci žive u pograničnim pojasima Brazila i Venecuele.“

*

Prvi komentari povodom polemičkog teksta „Birokratija i avangarda“ veoma povoljni.

*

TESLINA PRIČA O GOLUBU

„Hranio sam golubove, na hiljade njih, već godinama. Hiljade njih, jer ko bi ih sve zapamlio. Međutim, bio je jedan golub, divna ptica, čisto beo sa svetlosivim pegama na krilima; on je bio nešto drugo. Bila je to ženka. Mogao sam je prepoznati bilo gde.

I ona je mene mogla da pronađe na svakom mestu. Trebalo je samo da pomislim na nju, da je pozovem i ona bi doletela. Ja sam nju razumeo i ona je razumela mene. Voleo sam tog goluba.

Da, voleo sam tu golubicu kao što muškarac voli ženu, i ona je volela mene. Kada je bila bolesna osećao sam to; došla bi u moju sobu i ja bih bdio nad njom danima. Negovao sam je dok ne ozdravi. Taj golub je bio radost mog života. Ako sam joj bio potreban, ništa drugo nije bilo važno. Dok sam nju imao, imao sam i svoj životni cilj.

A onda, jedne noći dok sam u mraku ležao na krevetu i kao i obično rešavao neke probleme, uletela je kroz otvoren prozor i stala na moj sto. Znao sam da sam joj potreban; htela je da mi saopšti nešto važno, pa sam ustao i otišao do nje.

Gledao sam je i znao sam da želi da mi kaže – da će umreti. A onda, kad sam to shvatio, video sam svetlo iz njenih očiju – snažan snop svetlosti.“

Tesla je zastao, i zatim, kao da je očekivao pitanje, nastavio.

„Da, bila je to stvarna svetlost, snažna, blještava, zaslepljujuća svetlost, snažnija od svetlosti i najjače lampe u mojoj laboratoriji.

Kada je taj golub umro, nešto je nestalo iz mog života. Do tada sam bio sasvim siguran da ću završiti svoje zamisli, iako sam imao ambiciozan program, ali kada je golubica nestala znao sam da je moje životno delo okončano.“

Ponedeljak, 16. maj 1983.

„Grčka vlada će zvaničnim putem tražiti od Velike Britanije povraćaj frizova sa Partenona koji su početkom prošlog veka odneti u Englesku i sada se nalaze u Britanskom muzeju. Za pregovore o vraćanju u Grčku ovih dela neprocenjive vrednosti zadužena je, kako je zvanično saopšteno u Atini, grčki ministar za kulturu Melina Merkuri. Britanski ministar za umetnost Pol Čanon odbio je sve prethodne zahteve Grčke da se ovi umetnički predmeti vrati u zemlju.“

*

Vesa me obaveštava da je Blagoje Glozić u niškim „Narodnim novinama“ prikazao „Čorbu“ pod naslovom „Moderna leksička ekvilibristika“.

*

„Nedeljna borba“ na drugoj strani u rubrici Pisma čitalaca, ili nešto slično, donosi reagovanje Dragana Veličkovića „Nasilje unutar avangarde“ potaknuto prikazom izložbe „Nova srpska umetnost“ Zorana Markuša.

*

Uveče na književnoj večeri u Udruženju povodom „slučaja Đogo“ neopisiva gužva, mislim najveća poseta do sada. M. Perišić vodi veče i prvo objavljuje zdravstveni bilten uhapšenog pesnika. Naime, Gojko je pre par dana dobio perforaciju čira na dvanaestopalačnom crevu. U zatvoru, izgleda, u prvi mah nisu ni poverovali u ozbiljnost svega toga pa je tek nakon izvesnog vremena hitno upućen na kliniku i sada se nalazi u šok-sobi. Lekari niti smeju, niti mogu da mu operišu čir jer ima slabe bubrege. Sve u svemu, stvar se do kraja veoma komplikovala oko ovog nesrećnog pesnika.

Perišić čita još jedan zahtev Udruženja književnika Predsedništvu (ne znam ni ja više kojem) da se pesnik, pošto je u ovako teškom stanju, oslobođi daljeg izdržavanja kazne, jer bi svako dalje zadržavanje u zatvoru, po svoj prilici, bilo fatalno po njega.

Ređaju se pesnici, filozofi, slikari: Branko V. Radičević, Dane Zajc, Novak (mladi slovenački pesnik), Bogomil Đuzel, Mihajlo Đurić, Mića Popović, Mihajlo Marković, Miladin Životić; na prozivku se ne odaziva Miro Glavurtić. Izvanredno govori Mihajlo Marković o odnosu vlasti i sile prema misliocima i stvaraocima kroz istoriju upoređujući ga s našim vremenom jasno aludirajući i na konkretnе probleme u nas. Potresen je i Mihajlo Đurić koji je, takođe, zbog sličnih stvari ležao u zatvoru. Mića Popović kaže da smo odavno u umetnosti raskrstili sa socijalističkim realizmom ali da je taj fantom do dan danas ostao u našem životu, ponašanju, posebno u politici odakle je, u stvari, i diktiran. Zar nije dugogodišnje čutanje o Kosovu, mada su svi znali za iredentu i šta se tamo dešava, socijalistički realizam, zaključuje Mića Popović.

Posle 40 minuta (u toku govora M. Životića), moram da odem, ponajviše zbog bolova u kičmi (ne mogu da stojim), a i deteta koje je u komšiluku jer Dinka radi popodne.

*

„Ratujte poezijom“, katalog sa izložbe umetnika Filimira (rođ. 1952) od 6–22. maja. U katalogu J. Supek beleži: „Vizuelni doživljaj prirode se gubi u reči, reč se gubi u zapisanom slovnom znaku – potpuno udaljavanje od suštine prirode.“

*

Iz Italije mali andergraund časopis „Tracce“ (trimestrale di ricerca poetica acura dell' Arci-Poesia di Pescara – marzo 1983 – anno II, n.1). Eseji, poezija, vizuelna poezija. Od poznatijih Lamberto Pignotti: „Poesia visiva“

(esej), Arrigo Lora-Totino (poezija), Giovani Fontana: „Ripensamento“ (volo n. 16 – poezija), Michele Perfetti: „Sembra vero, sembrano diversi“ (poezija), Demos Ronchi i M. da Riz (vizuelna poezija).

*

„Pomisli na vezu i na tesni odnos što ga sve stvari na svetu međusobno imaju. Sve stvari su, tako da kažem, izukrštane, vezane i združene...“
(Marko Aurelije)

*

„Ako se, dakle, duh, duša, život nalazi u svim stvarima i u određenom stepenu ispunjava čitavu materiju, svakako postaje istinska stvarnost i istinska forma svih stvari. Duša sveta je, dakle, konstitutivni formalni princip svemira i onoga što je u njemu sadržano.“

(Đordano Bruno)

Utorak 17. maj 1983.

Naftaši u Jadranskom moru otkrili podzemno jezero nafte.

*

Izuzetno visoke temperature i nedostatak vlage u tlu ugrožavaju useve, pa i pšenicu. Suša ozbiljno preti.

*

Čitavo pre podne gubio vreme u trčanju od šaltera do šaltera prikljujući potvrde, uverenja, dokaze potrebne gradskoj birokratskoj mašineriji kako bi mi dozvolila zamenu stana.

*

„Znoj je tečan sekret žlijezda znojnica. Sastoji se u glavnom od vode, kuhunjske soli, mokraće i nekih masnih kiselina. Iz žlijezda izlazi pod relativno visokim tlakom te mehanički čisti kožu. U većini slučajeva reagira kiselo, ali može biti i lužnat, što znatno smanjuje otpornost kože protiv nekih oboljenja.

U normalnim prilikama svjež znoj ima jak, karakterističan, ali ne neugodan miris. Vrlo neugodan miris nastaje zbog raspadanja nekih sastojaka znoja što je slučaj kod nogu.

Pri uživanju veće količine ribe ili u slučaju trovanja fosforom znoj fosforescira – koža svijetli u mraku.

Najviše se znoje mjesta na koži gdje ima najveći broj žlijezda znojnica: tabani, dlanovi, glava, pazušne šupljine i koža u okolini spolnih organa.“

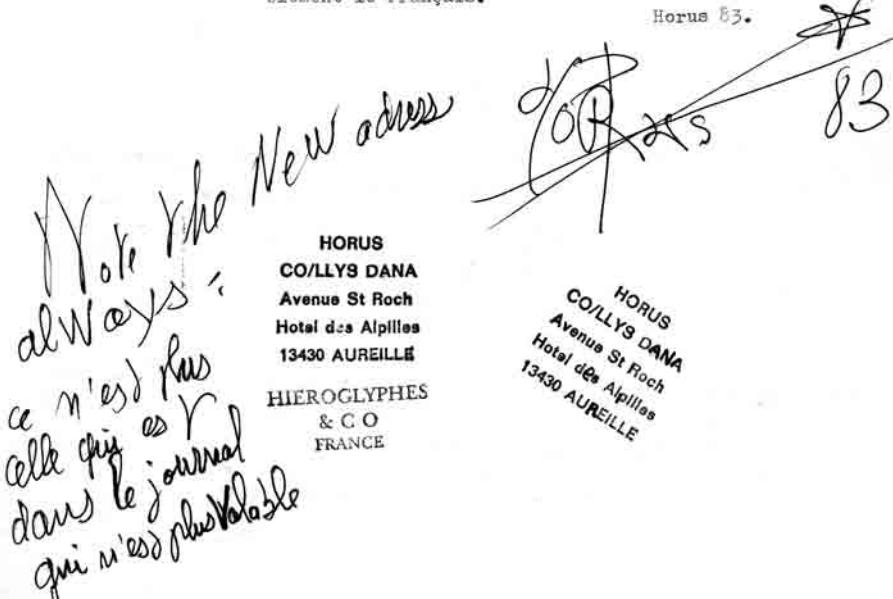
*

Iz Francuske pismima i pošiljkama javlju se Horus, urednik „Sphinx-a“, i Michel Champendal, urednik časopisa „L'arbre bleu“.

Hello,

Sais-tu tu es déjà in Sphinx... Oh! regarde page 21 de ce N°!!! C'est un ami qui m'avait passé ça et qui m'avait beaucoup plus. Merci pour tes nouvelles productions. J'espère que je recevrai les N°s de "la parole littéraire" et de "Les pas" si l'y a une petite note sur Sphinx. Je t'enverrai les autres N°s plus tard. Amitiés. Love 666 etc... PS/Tu écris remarquablement le Français.

Horus 83.

Ova hvala na kraju pisma ide na dušu Dinkinog brata od strica Mila Petrovića koji je uložio mnogo truda da moje pismo „Sphinx-u“ što bolje prevede na francuski.

„Sphinx“ veoma lepo izgleda. Horus mi šalje broj 14/15, hiver 1981. u kojem mi je objavio jedan mejl-art rad („Think about mail-art - via air mail“). Format časopisa A4, s koricama 128 strana, puno poznatih imena iz mejl-art branše i vizuelne poezije. Mada u zagлављу стоји да је „Sphinx“ cahiers trimestriels d'alternatives artistiques & culturelles, mislim da znatno ređe izlazi – jednom do dva puta godišnje.

L'ARBRE BLEU
ÉVELYNE LASSIRE
MICHEL CHAMPENDAL
82, Rue des Bons-Enfants, 82
76000 ROUEN - FRANCE

, le Dimanche 8 mai 1983 v,

cher Mirko!

Merci pour TA lettre q m'envoi de Documentation sur
le "Signalist Documentation Centre". Ce que Tu Fais
pour les revues et les poètes vivants que les
petits éditeurs est très utile. BRAVO ! il existe une
expérience similaire en Espagne avec le "Centro de
Documentación d'ART Actual" de RAFAEL TOUS GINER,
(Sant Gervasi de Cassoles, 31/35 BARCELONA (82))
ESPAGNIA) et une en Italie, avec la Cooperativa
Centro di Documentazione C.P 347 51100 PISTOIA
ITALIA) Tu trouveras ci-joint un exemplaire de
"L'ARBRE BLEU" - 31 y 2 en 12 numéros
mensuels en 1982 et maintenant des numéros sans
périodicité. Je suis en train de créer une
petite maison d'édition q Te donnerai plus
de renseignements bientôt. Je reste en contact.
Ton couzain sera toujours le bienveillant

Amicalement,

Michel Champenal

„L'Arbre bleu“ simpatična undergraund sveščica. Na koricama Sioranova sentenca „La poesie n'est pas dans la poesie“.

Sreda, 18. maj 1983.

Na krajnjem jugu Perua, osiromašeni seljaci zahvaćeni panikom zbog gladi, ponekad prodaju i sopstvenu decu da bi preživeli. Tu tragičnu informaciju objavljuje dnevnik „La prensa“ pozivajući se na izjave predstavnika komiteta za pomoć stanovništву u oblasti oko grada Puno koji je već šest meseci zahvaćen teškom sušom.

*

„Istraživačka ekipa australijskog nacionalnog univerziteta iz Kambere saopštila je da je pronađen najstariji kamen na svetu, komad minerala čija se starost procenjuje na 4,2 milijarde godina. Stena u kojoj je pronađen manji komad retkog minerala cirkona koji se koristi za dobijanje legura velike otpornosti na toplotu, iskopana je u planini Narijer u zapadnoj Australiji, prilikom geoloških istraživanja. Do sad najstariji komad stene pronađen je na Grenlandu i njegova starost procenjena je na 3,8 milijardi godina.“

(Tanjug)

*

Pismo Blagoja Glozića:

Niš, 15.05. 1983.

Dragi prijatelju,

Ja učinih ono što sam mogao: napisah prikaz (preporuku) za Tvoju knjigu. Oprosti zbog nekih grešaka (naročito zbog one u naslovu – umesto *leksičke* ispalо je heksičke!), ali to je tako u malim štamparijama, gde ljudi ne razumeju neke reči, a korektori ne rade svoj posao!

Šaljem Ti, prema obećanju, primerke lista. Nadam se da ćeš se javiti još nekom prilikom, uskoro.

Hvala ti na knjizi. Sviđa mi se, iako ja pišem drukčiju poeziju.

Pozdrav,

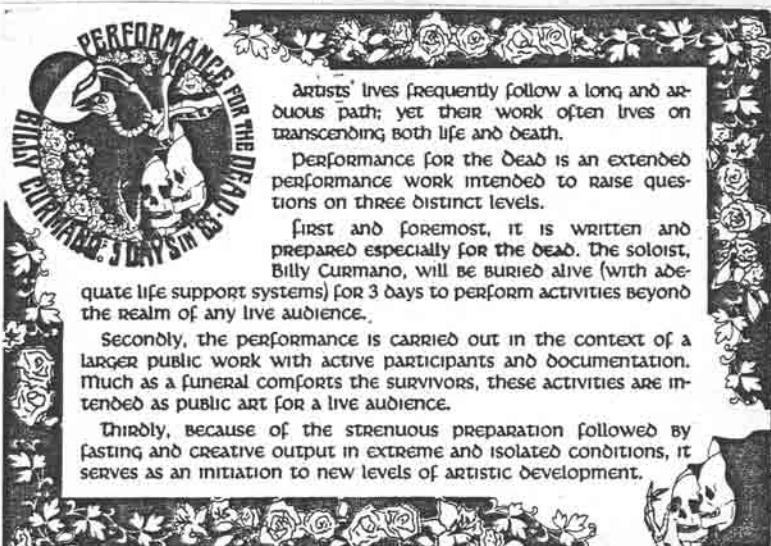
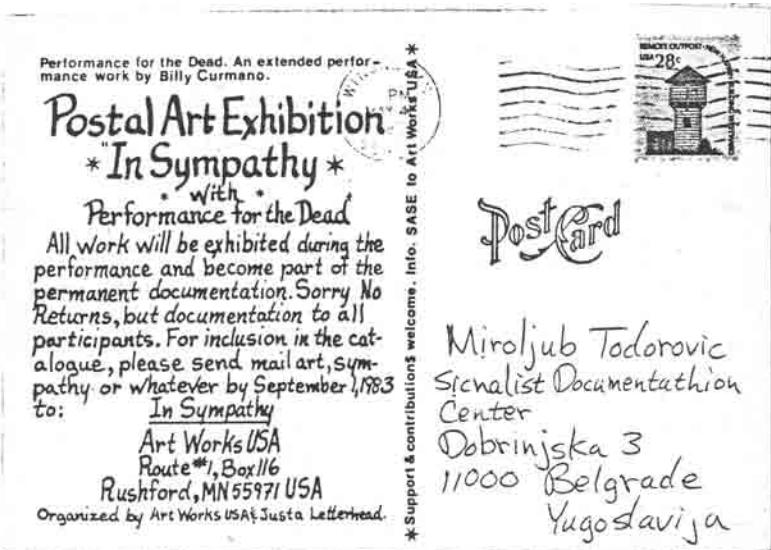
Blagoje Glozić

*

Iz Tuluza časopis „Le temps de-borde“ s pismom urednika, a verovatno i izdavača, Joël-a Guigné-a. U zaglavlju piše: „*Le temps de-borde* est une revue d'individus autonomes, de prolétaires qui ne désirent rièn d'autre, que l'abolition du prolétariat et tous pouvoirs sur leurs vies. L'abolition de la survie, du travail, des temps mors, des entraves“.

Guigné šalje još nekoliko svojih poštanskih karata, malih plakata u Dada stilu kao i jedan portret Tristana Care iz 1922–23 godine.

*
Postcard – poziv iz Amerike na mejl-art izložbu.

*
Poziv iz Kulturnog centra Beograda i obaveštenje da je SIZ kulture grada obećao svetu od deset miliona starih dinara za održavanje simpozija o signalizmu. Potrebno je pripremiti pismo i dati organizatoru imena s adresama eventualnih učesnika.

*

Perika, ili vlasulja, prlja se, pa se mora prati kao i prirodna kosa. Pre pranja, nju treba dobro iščetkati da bi iz nje izišlo što više prašine, zatim se pere blagim šamponom, baš kao i kosa, ali se to čini spužvom – spolja i iznutra. Naročito je važno dobro oprati unutrašnji deo koji prianja uz teme i zato se masti. Pošto je dobro oprana, periku valja ostaviti u rastvoru šampona i vode dva-tri sata. Kad je najzad dobro isperete, stavite je na stalak, pažljivo obrišite ubrusom, formirajte i ostavite da se osuši. Suvu i opranu periku treba prekriti nekom lakovom tkaninom da se ne bi prašila.

*

(san)

Noć je. Nalazim se u prostranoj polumračnoj sobi stana u zgradici napravljenoj u obliku višespratne stepenaste kule. U stanu iznad mene veoma je bučno. Neka proslava, žurka. Sa prozora tog stana ljudi bacaju gomile tanjira. Tanjiri se u vidu širokog vodenog mlaza neprekidno slivaju na ulicu.

U sobi se najednom nađu dva čoveka. Sede nepomični u stavu jogina na patosu, na lepim višebojnim čilimima. U jednom čoveku, mršavom, namrštenom, prepoznajem Marka Ristića; u drugom, zagonetno nasmešenom, Dušana Matića. Na Matićevom čelu veliko kristalno oko. Iz oka izbijaju snažni mlečnobeli zraci. Sve jače i jače oni osvetljavaju polumračnu sobu. To mi smeta pa se povlačim u ugao kraj manjeg otvorenog prozora. Sa tog prozora je predivan pogled na grad i reku koji me podsećaju na Pariz i Senu.

Četvrtak, 19. maj 1983.

Karl Kempton šalje svoj časopis „Kaldron“ no 16, koji je ovog puta u celini posvećen vizuelnoj pesnikinji Doris Cross.

*

Crnjanski o svojim „Embahadama“:

„Slučajno je da te moje knjige govore o našoj diplomatskoj. U stvari, to su moje beleške o nesreći našeg naroda, a nisu ni dnevnik, ni istorijat, ni studije, ni pamflet.“

*

Nove, interesantne knjige iz sveta umetnosti: „The Complete Van Gogh“ (paintings – drawings – sketches), London, 1980; Hans Hartung „Malerei – Zeichnungen – Photographie“, Minhen, Diseldorf, Berlin 1981; Claes Oldenburg „Large Scale Projects 1977–1980“, Njujork 1980; Andre Marleaux

„Geist der Kunst“ (Metamorphose der Götter) Band 1 „Das Übernatürliche“, Band 2 „Das Irreale“, Band 3 „Das Zeitlose“.

*

Pismo Marijanu Čekolju uz koje šaljem još i „Signalistička istraživanja“ i „Signalizam '81“:

19. 05. 1983. Beograd

Dragi Marijane,

Primio sam vašu rukopisnu knjigu; po meni to je, ipak, knjiga ili bar njena dobra osnova. Interesantna su sva tri toka koja se mogu uočiti u „Signal vizual artu“, (pod tim podrazumevam vaš sveukupni istraživački rad), kako onaj jezički („semantički konkretizam“), koji mi se za sada čini najzrelijim, tako i onaj sa elementima gestualnog (gestualna poezija) i vizuelnog (vizuelna poezija i mejl-art).

Svi radovi koje ste mi poslali, a nadam se da ćete me obradovati još i novim eksperimentalnim poduhvatima, dolaze u obzir za objavljivanje i izlaganje u našim signalističkim akcijama. Od tih akcija za sada je samo jedna gotovo sigurna. Polovinom decembra ove godine u Beogradskom kulturnom centru biće održan okrugli sto s temom SIGNALIZAM – AVANGARDNI STVARALAČKI POKRET. Tom prilikom imaćemo i jednu izložbu gde bih uvrstio i dobar deo radova koje ste mi poslali, odnosno koje ću, nadam se, tokom sledećih meseci još dobiti od vas. Predviđeno je i štampanje jedne publikacije sa radovima kritičara, učesnika okruglog stola, ali mislim da će biti mesta i za nas pesnike.

Druga akcija je neizvesna; vezana je za Oktobarski susret pisaca u Beogradu. Prošle godine imali smo u okviru tih susreta izložbu i objavili publikaciju SIGNALISTIČKA ISTRAŽIVANJA koju vam šaljem. Možda će se i ove godine to ponoviti, pogotovo što je jedna od tema Susreta i signalizam. Ostale akcije su dugoročnije. Zapravo, s jednim beogradskim izdavačem sam u pregovorima da objavim dve moje antologije KONKRETNAT, VIZUELNA I SIGNALISTIČKA POEZIJA (časopis „Delen“ br. 3 iz 1975. godine) i MAIL-ART – MAIL POETRY (isti časopis br. 2 iz 1980), naravno, znatno izmenjene i dopunjene. Pregovori se vode, ali tek za 1985. godinu.

To je za sada sve.

Primiti puno srdačnih pozdrava,

Miroljub

P. S. Voleo bih da u okviru vaših istraživanja u „Signal vizual artu“ uporedno radite i na njegovom kritičko-teorijskom promišljanju. Naša umetnost je, izgleda, takve prirode da to neophodno zahteva.

M.

THINK ABOUT SIGNALISM

RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU

*

Pogledao knjižicu Pere Zupca „Ti dani“, koju Sveta pominje u tekstu o Rakitiću. To je, zapravo, samo jedna sentimentalna i bedna Zupčeva „molitva za generaciju“.

*

„Ako vam je nestalo sredstva za čišćenje sanitarnih uređaja, možete se za nuždu pomoći iscedeđim limunom, ili vlažnim sunđerom na koji ste kanuli malo soka od limuna.“

„Kad se čajnik dugo ne koristi, čaj koji se u njemu skuva neće biti ukusan i mirisan kao obično. Zato je dobro posle svake upotrebe i pranja čajnika, staviti na njegovo dno malo šećera. Kad se sledeći put u njemu čuva čaj, šećer se prethodno izbací. Tad će napitak biti veoma ukusan i aromatičan.“

*

Odbačen apel nekadašnjih vođa „Solidarnosti“, strukovnih i autonomnih sindikata (među kojima je i Leh Valensa), koji su izrazili spremnost za partnersku saradnju s vlastima u ime opštenacionalnog sporazumevanja.

*

Iz izjave jednog visokog funkcionera BiH:

„Nedavno je u Bosni i Hercegovini otkrivena ilegalna organizacija muslimanskih nacionalista, koja je agresivno delovala na liniji stvaranja etnički čiste BiH i osnivanja tzv. Islamske republike u Jugoslaviji – koju bi po jednoj varijanti činili BiH, a po drugoj BiH, Sandžak i Kosovo. To je istovetno sa ciljevima iredente na Kosovu, koja želi stvaranje tzv. Albanske republike u Jugoslaviji. Kao i iredenta sa ustašama i albanskom obaveštajnom službom ova organizacija je bila povezana sa mladom muslimanskom fašističkom emigracijom i obaveštajnim službama pojedinih zemalja, kao i sa pripadnicima terorističke organizacije 'Muslimanska braća', u Jugoslaviji, koji su donedavno kao studenti boravili u našoj zemlji. Pripadnici ove grupe podsticali su specifičan oblik muslimanskog nacionalizma koji Muslimane u BiH konfrontira sa Srbima i Hrvatima, a zbližava sa pripadnicima islama u svetu, i to na liniji stvaranja sveislamske konfederacije zasnovane na Kurantu.“

*

U „Politikinoj“ rubrici „Među nama“ predlog revnosnog građanina kako da nam izgledaju i na šta da nas podsećaju naše nove inflacione novčanice:

Nedavno je "Politika" donela vest, prema kojoj je Savet guvernera Narodne banke Jugoslavije odlučio da kod SIV-a i u Skupštini Jugoslavije pokrene inicijativu za puštanje u opticaj novih novčanica od 2.000 i 5.000 dinara.

Tim povodom predlažem da na novim novčanicama bude predstavljen lik prvog i doživotnog predsednika SFRJ – druga Tita i grad Jajce – mesto rođenja naše Republike, odnosno Drugog zasedanja AVNOJ-a, čiji jubilej ove jeseni obeležavamo.

Mladen Trajković
Mladen Trajković

Petak, 20. maj 1983.

Naučnici tokijske astronomske opservatorije otkrili su grupu međuzvezdanih oblaka gasova prstenastog oblika koji, kako se nagađa, predstavljaju prvu fazu u rađanju novih sunčevih sistema. Prstenasti oblici gasova koji se nalaze u dva područja naše galaksije, udaljeni oko 500 i 1.500 svetlosnih godina od Zemlje, rotiraju oko protostelarnih objekata koji bi mogli da evoluiraju u nove zvezde. Po mišljenju naučnika i novootkriveni prstenasti oblici gasova će, tokom miliona godina, da se zgusnu u nove planete.

*

Poslao radove za „Postal Art Exhibition – in Sympathy“ (dva štampana mejl-art rada „Think about Mail-Art“) i za izložbu ARMS (ruke).

*

Mark Bloch iz Njujorka poziva na „The Last Mail-Art Show“ koji bi trebalo da se održi sledeće godine. Poslednji rok za slanje radova je januar 1984. Mark obećava katalog.

Opcrtana Viktorova šaka za izložbu „Arms“.

*

„Nepoznat netko“ šalje, iz Reusa (Španija), original mejl-art s pečatom „Comisariat“.

*

Prema izveštaju nacionalne agencije BTA: Bugari mnogo vole slatko i zbog toga su predebeli.

*

LUCIJA

*Kad mi se Lucija ponudi da je jebem
i dok na svoja ramena podignute noge stavljam
iz prkna ružnog strahovitu ispali paljbu
kako iz oblaka munje ljetne praskaju*

*Prestrašen se okrećem i prstima zatvaram nos
jedva obuzdavani kurac klonu a sramota ga prisili otići.
Lucija, nikakvo veselje neće se dogoditi tvojoj pizdi
dok stražnjica tvoja bude opake čudi.*

(Erotski epigram Ianusa Pannoniusa alias Ivana Česmičkog, hrvatsko-mađarskog latiniste, Pečujskog biskupa iz 15. veka).

*

U Japanu su proizvedene lopte za tenis koje mirišu. Dok ih igrači lупају, one ispuštaju parfem od kojeg zamiriše čitavo igralište. Čak se može birati između većeg broja mirisa.

*

SVET

„...Razgovaralo se o svetu. Izračunavao se njegov poluprečnik, širina... Upitao sam šta podrazumevaju pod tom reči. Nisam dobio nikakav određen odgovor. Jedan mi je rekao: to je sfera izvan koje ništa ne postoji... Ja sam mu rekao:

– Stavlјate li patnju u svet?
Šta ima uvreženije od toga?
Još sam mu rekao:
– Vi ćete mi nešto odgovoriti. Još ne znate šta. Gde stavljate to u šta smo sigurni i vi i ja u toj sferi – izvan koje ništa ne postoji?“

(Pol Valeri)

*

Tokovi svesti. Zmija brizga. U kraljevstvu. Uškopljen. U domu oca soga. Jurtina. Primio me. Grmljaš. Arbitar jezika. Nežnih krila. Neželjeni gost. Divio se uzvišenosti. Belim vašima. Pred svadbeni let. Želju ispunio.

Nedelja, 22. maj 1983.

Poslednjih dana prave juliske vrućine; u većem broju gradova, među kojima je i Beograd, nestaćica vode za piće.

*

Šile u „Borbi“ o spaljivanju knjiga u Nemačkoj pre pedeset godina, tačnije 10. maja 1933; četiri meseca po dolasku Hitlera na vlast. Spaljivanje je obavljeno pod parolom „očistite“ biblioteke od svih „nedostojnih“ knjiga „stranih nemačkom duhu“.

*

Juče pre podne kod Svetе Lukića u Skadarskoj radi dogovora oko okruglog stola „Signalizam – avangardni stvaralački pokret“. Preostaje mi samo da napišem pismo i formulišem teze.

U Svetinom stanu, na zidovima, brojne slike, iz raznih perioda stvaraštva Stojana Ćelića, inače, velikog Svetinog prijatelja. Ćelićevo slikarstvo sam oduvek respektovao, doduše s malom dozom opreza.

*

Četri decenije od raspuštanja Kominterne.

*

Više osoba je poginulo i nekoliko desetina povređeno prilikom naleta snažnog tornada na američke države Teksa i Luizijana. Nevreme, koje već duže ne prestaje u ovim oblastima SAD odnelo je ovih dana veliki broj žrtava, na stotine ljudi ostalo je bez krova, a preko sto hiljada ljudi patilo je zbog nestanka električne energije.

*

Pravo je uživanje gledati kako Dinka i Viktor s velikim žarom, u premalenoj kuhinji, pripremaju nedeljni ručak. Viktor, naravno, samo asistira, odnosno smeta.

*

Ponovni teži napadi depresije, hipohondričkog straha od bolesti i smrти, pospešeni nekim dugotrajnim, hroničnim zapaljenjima u ustima i grlu.

*

U „Srećnoj galeriji“, u utorak 24. maja, otvara se izložba „Every man and every woman is a star“.

*

(san)

Sedim na travi, na nekoj vetrometini okružen planinama. Bleštava sunčeva svetlost. Ispred mene poveća šahovska tabla. S druge strane table protivnik koga i pored svetlosti ne prepoznajem. Zapravo to i nije lik već neka plavičasta neprozirna masa u ljudskom obliku.

Imam samo kralja pritešnjenog na poslednjem redu table, dok moj saigrač operiše čitavom falangom figura sa pešacima koji su se opasno približili mome kralju. U jednom trenutku on stavlja svoju kraljicu pored mog kralja. „Pa to je velika greška“ – pomislim u sebi i hitro uzimam kraljicu. Protivnik, međutim, pobedonosno ide pešakom dva polja napred, jede moga kralja i izvlači novu kraljicu. Ubeđujem ga uzbuđeno da nije mogao

da ide dva polja napred jer to ne dozvoljavaju pravila igre i u tom trenutku se budim.

...

Ovaj san podseti me na šahovske duele sa Radetom Vojvodićem i Branom Šćepanovićem u „Slovu ljubve“ početkom sedamdesetih godina. Imao sam dosta dobro šahovsko iskustvo, jer sam još kao gimnazijalac zajedno sa Dragutinom Šahovićem, kasnije našim poznatim šahistom, kao najmladi igrao u prvoj ekipi niškog šahovskog kluba „Trgovački“.

Sujetni Rade Vojvodić nije voleo da gubi. U šahovskoj borbi i pobedi video je trijumf inteligencije pa je uz uzvike „jači tlači“ i slično bio veoma agresivan. Zbog toga ga je svaki gubitak partije, svaki poraz, do zla boga uzbudjavao i ljutio. Da nevolja bude veća igrali smo u novac. Rade je lako dobijao protiv Brane Šćepu, ali je zato redovno gubio protiv mene što ga je dovodilo u stanje nemoćnog besa. Moram da priznam da mi je to pričinjavalo ne malo zadovoljstvo, ali sam ovo zadovoljstvo, ipak, skupo platio jer, prepostavljam, da su te moje šahovske pobeđe bile jedan od glavnih razloga što mi Vojvodić u „Slovu ljubve“ nikada nije objavio knjigu.

Nekoliko godina kasnije okušao sam sreću i sa pesnikom Tošom Terzićem. Igrali smo cug na sat u šahovskom klubu na uglu Dobrinjske i Narodnog fronta. Opet u novac. Toša me je propisno odeljao i naučio pameti. Od tada više ne igram šah.

*

Vonja vinovnica. Roditelj. Ljubav. Pređoh granicu. U vodu se pretvaram. O, gospodaru okeana. Umoran sam. Ja Konsu. Sin Amona i Mute.

Ponedeljak, 23. maj 1983.

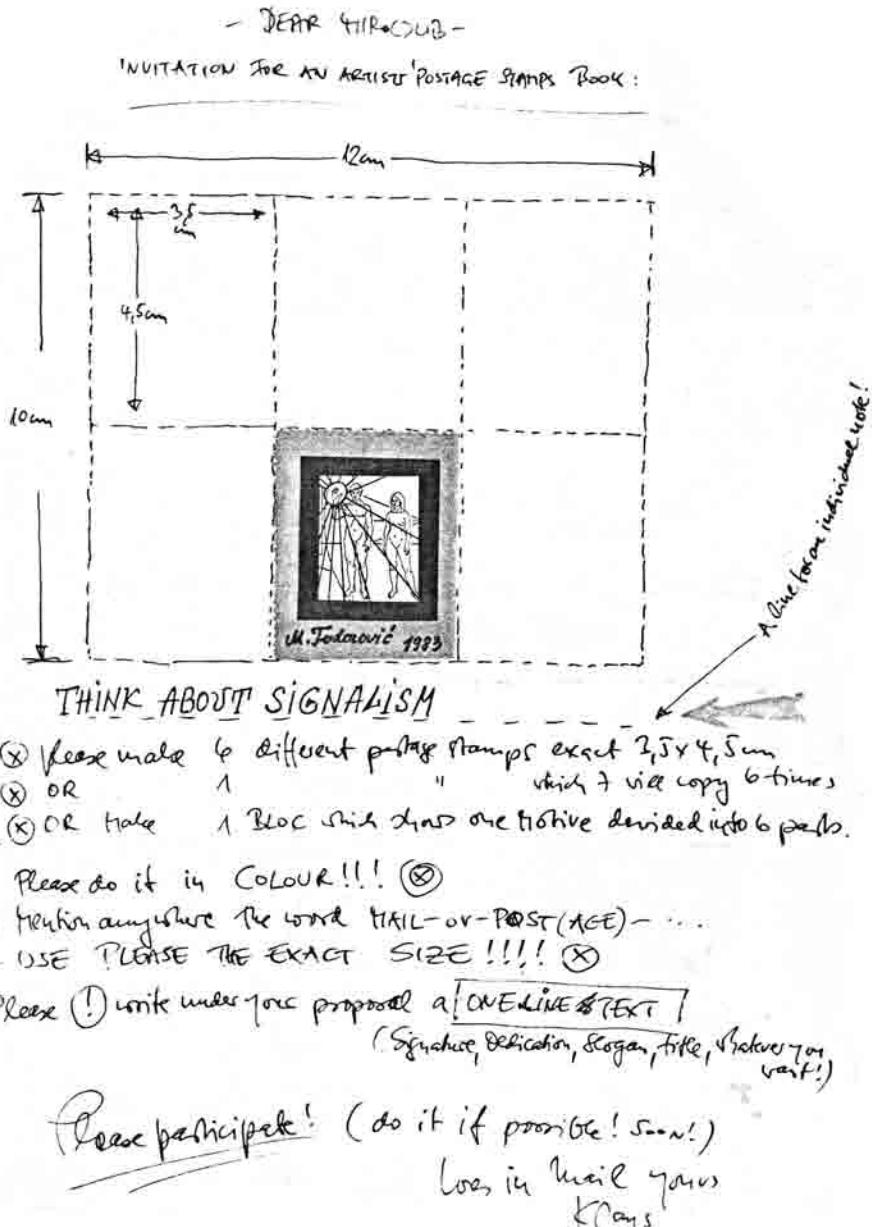
U Poljskoj novi elementi destabilizacije. Najnoviji „porast temperaturе“ izazvala je smrt maturanta Gžegoža Pšemika. Pritvoren 12. maja, ovaj mladi Varšavljanin (inače, sin poznate pesnikinje – i disidenta – Barbare Sadovske) dospeo je na kliniku, gde je posle nekoliko dana podlegao teškim unutrašnjim povredama.

Politička opozicija optužila je za smrt Pšemika organe milicije, pa je otvorena specijalna istraga pod patronatom Vrhovnog tužilaštva. Mada rezultati istrage još nisu poznati, pogreb maturanta pretvoren je u veliku manifestaciju protiv organa bezbednosti i vlasti uopšte, a došlo je i do opsog komešanja među varšavskim srednjoškolcima.

Rukovodstvo Patriotskog pokreta nacionalnog preporoda apelovalo je da se sačeka završetak istrage, a i deo poljske štampe izražava zabrinutost da bi se ovaj incident mogao pretvoriti u nemire ozbiljnijih razmera.

*

Grohu posao marku za njegovu „Knjigu umetničkih maraka“. Marka je u tri boje: oranž osnova, onda plava, pa crno-beli crtež iz „Kosmičkih hijeroglifa“:

*

„Stvar nije u tome da se sloboda umanjuje, na protiv, potrebno je sve vreme nju uvećavati, jer što je više slobode kod ljudi koji čine društvo, to takvo društvo više dobija ljudsku suštinu.“

(Bakunjin)

*

Nikako da napravim pismo s tezama za okrugli sto o signalizmu. Lenjost ili, možda, neki unutarnji otpori?

*

„Danas oko podne, kod brodogradilišta 'Sava' u Mačvanskoj Mitrovici, Sava je izbacila na površinu telo za sada nepoznatog utopljenika. To je muškarac pedesetih godina, prosed, kratko ošišane kose. Na sebi je imao belu majicu, braon košulju, vindjaknu svetložute boje proizvodnje 'Jugoplastike', tamne braon pantalone, plave čarape i crne cipele. U džepovima nije ništa nađeno. Po izgledu i stanju telo je bilo u vodi nekoliko dana. Organi sudske medicine treba da ustanove da li se radi o slučajnom davljenju, samoubistvu ili zločinu.“

(„Politika“)

Sreda, 25. maj 1983.

Karta Borbena Vladovića:

Dragi Miroljube, primio sam tvoju knjigu, hvala ti. Revanširat će ti se sa svojom „Knjiga-peglom“, ali budi strpljiv dok mi izdavač pošalje, jer imam samo jedan jedini primjerak.

Mnogo te pozdravljam,
Borben

*

Danas je trebalo ići do Svetе, a onda odneti pismo, teze i adrese u Kulturni centar. Od svega ništa.

*

„Curi vam voda iz slavine. Znači, istanjila se gumica i treba je menjati. Ne pristupajte tom poslu dok ne isključite centralni dovod vode. Ako je voda pod pritiskom slavina se ne može popraviti.“

*

Kupio „Antologiju talijanske poezije XX stoljeća“ u izdanju sarajevske „Svjetlosti“, priređivač i prevodilac Mladen Machiedo. Knjiga počinje Đovanijem Paskolijem (Giovanni Pascoli, 1855–1912), a završava se nekim

mladićem rođenim 1957. koji još nema zbirku. Na stvarnom početku su „Dva pretka kao moto“: Niccolo Machiavelli (1469–1527) i Giacomo Leopardi (1798–1837). Među izabranim pesnicima trojica s kojima sam bio, ili sam još uvek, u kontaktu: Lamberto Pignotti, Franco Verdi i Adriano Spatola; ni jedan, međutim, nije zastupljen sa vizuelnom poezijom.

SASTAVLJANJE TEKSTA

3.

(iz knjige Adrijana Spatole „Majakovskiiiiii“, 1971)

*

Ponovna razmišljanja o teoretskom utemeljenju već odavno praktikovanog *apejronizma* (kosmičkog anarhizma) kao završne ili samo još jedne, nove faze signalizma.

*

Uveč zove Rade Rančić, tehnički urednik BIGZ-a, da pita ide li vizuelna pesma o Draganu Aleksiću u knjizi „Chineze Erotism“ u kontra-klišeu. Potvrđujem. Kaže mi da će knjiga za petnaestak dana biti gotova.

Četvrtak, 26. maj 1983.

Iz Zemuna pismo od nekakvog Društva za transcendentalnu meditaciju! Pozivaju me da danas u 20 sati u Domu sindikata prisustvujem „proslavi rastućeg veka prosvetljenja“, koju će voditi Mahariši Maheš Jogi, Vedski panditi, kao i stručnjaci za Agur Vedu, indijski sistem medicine.

Još mi samo ovo fali pa da uživam u sreći, blagostanju i „rastućem sjaju“ ovog „veka prosvjetljenja“!

*

Žestoke demonstracije studenata u Francuskoj.

*

Stigla antologija „Visioni – Violazioni – Vivisezioni“ od Enca Minarelja. Još jednom pažljivo prelistao i razgledao ovu veoma dobru publikaciju o avangardi. Enco uz antologiju šalje i manji katalog svoje izložbe (9. april 1983) u Centro Ipermedia – Eniaudi, Ferrara. U katalogu, iznad autorove biografije, citat iz Aristotela: Proprietà dell’ enigma è di dire le cose come stanno, riunendo delle assurdità.

*

„Ne sme se gubiti iz vida da karta letnjeg jelovnika treba da sadrži takva jela koja nisu teška za varenje na visokim temperaturama. U tu svrhu, između ostalog, podsećamo da se u svakom kuvarskom priručniku mogu naći uputstva kako se spravljaju razna letnja predjela, hladne čorbe, zatim letnja papazjanija, paštete, letnji kiseli krastavci, razne letnje torte (od višanja, kajsija itd.). Sva ova jela, po pravilu, imaju u svom zvaničnom nazivu i reč koja pokazuje da se radi o letnjem jelovniku što nije, svakako, bez razloga.“

Petak, 27. maj 1983.

Konačno, „Gejak“ iz Aranđelovca. Korice ne izgledaju baš ponajbolje, barem ne onako kako sam zamišljao i hteo. Goran očigledno nije stručnjak za te stvari. Primetio sam odmah, naravno, i neke greške koje štampari nisu ispravili iako sam ih svojevremeno uočio i naložio da se isprave kada sam poslednji put bio u štampariji. Sve to umanjuje moje oduševljenje za ovo drugo izdanje „Gejaka“ s kojim računam na nekakav finansijski uspeh. Ako se i ta prognoza ne bude ostvarila gorčina će biti potpuna.

*

„Poljski naučnici su zbuljeni sposobnošću trinaestogodišnje Joane koja bez dodira može da pokreće razne predmete. Mala Joana živi u selu Sosnovjec u blizini Katovica na jugu Poljske. Prema uveravanju njenih roditelja, jednog jutra u njihovom stanu stakleni predmeti su počeli da se kreću i da se lome, a bez dodira počeli su da se kreću i lusteri. Medicinska ispitivanja male Joane pokazala su da je njena telesna temperatura veća nego kod ostalih ljudi, a u trenutku kada su hteli da izmere njen puls, kazaljke na elektrokardiogramu počele su da se okreću ‘kao lude’. Stručnjaci nisu u dilemi: Joana poseduje energiju koja ne priznaje zakone gravitacije. Međutim, još će ostati tajna o kakvoj se vrsti energije radi.“

(AFP)

*

David Cole i Paul Zelevansky iz Bruklina šalju svoj list „MC“ br. 4, mart 1983. U zaglavlju lista: „Elements of hope and fear... messaages and instructions to the future...“

Dvanaest strana lista formata A3 ispunjeno je vizuelnim pesmama i mejl-art radovima velikog broja umetnika, među kojima su: Klaus Groh, Ulisses Carrion, Robin Crozier, Carlo Pittore, Richard C, Bern Porter i drugi.

Na kraju, izdavači i urednici se obraćaju čitaocima:

To the Reader:

MC gathers created or found material from visual artists and poets on matters political, social and economic. Submissions are in the form of one or two standard 3"x5" index cards. The index card is our building block, our metaphor and our assurance that submissions will be clear and concise.

MC believes in politics as a day-to-day phenomenon that begins with simple exchanges of information and support and which holds in common a ground of concern that all can agree on. We are interested in a local, humanistic, thoughtful criticism which, though it aspires to beauty and harmony, should begin on the ground where experience crosses experience. We are not interested in abstractions, labels, or ideological propaganda.

Ultimately, we want MC to serve as a clearing house and retrieval system for both old and new ideas and hope that, in time, readers and contributors will begin talking to each other. MC welcomes comments and inquiries from general readers as well as artists, for, while MC is both visual and verbal, it is not exclusively art or literature. It is NEWS and so belongs in a public space as public work.

© 1982

David Cole & Paul Zelevansky

19 Grace Court, Brooklyn, N.Y. 11201, U.S.A.

*

Uz hum ovaj. Beonjača. Jezgro. Bljuješ celac. U pet izjutra. Spor romantičara. Sve je venčavanje. Pokretnih pustinja. Oblaci. Ljubičica. Tmasta ukopnica.

Subota, 28. maj 1983.

Sa sednice predsedništva GK SK Beograda:

„SK je odlučno i protiv svih mesija srpske nacije. Jer, oni veruju u 'narodni duh', ali ne i u duhovnost ove revolucije u kojoj učestvuje i srpski

narod i njegova radnička klasa. Oni nacionalna prava vide isključivo kao deo integralnih građanskih prava a ne kao deo novih, socijalističko-samoupravnih, revolucionarno-demokratskih prava, prava radnih ljudi nacije da njome vladaju.“

(P. Ralić)

„Govori se da su sve dosadašnje revolucije neuspele i da je sada na dnevnom redu prava socijalna revolucija koju treba da izvodi nekakva takozvana kulturna revolucija. Samoupravna konцепција često se uzima samo kao paravan, a iza toga se propoveda višepartijski sistem.“

(I. Stambolić)

*

Ako u ulje u kome ćete pržiti ribu stavite listić peršuna po kući se neće širiti onaj prodorni i neprijatni miris od prženja a i riba će biti ukusna.

Prozore ne treba nikada prati kad u njih upre sunce jer staklo ostaje zamućeno. Ako ste to već učinili grešku ćete popraviti ako gužvicom novinske hartije nakvašenom špiritusu istrljate staklo, a potom ga izglačate suvom krpom.

*

**RASO KROS JUNAK RODEN NEKA AMO ALEK OSELA AKA OSA TE
IVANJICA ES ENS ANA ORASI SANS ONI ETER SEOSKI LEKAR TRKA IPAK**

*

„Ovih dana kroz Loznicu prolaze mečkari, ili Romi koji vode mečke i koji za nekoliko dinara prave spektakl, terajući ih da igraju pred masom. Treba videti te jadne životinje, mršave, olinjale, gladne i žedne kako na ovoj vrućini dahću uspravljenе na dve noge, i postaviti samo jedno pitanje: ko dozvoljava mučenje tih životinja? Ako je medved zaštićen zakonom, da li je zaštićen i od ovakvog mučenja? Šta radi Društvo za zaštitu životinja? Kada ćemo iskoreniti tu našu bruku i primitivizam? Pozivam i ostale čitaoce da se pridruže mom protestu protiv mučenja te gorde i lepe životinje, jer to što se kod nas viđa, ne može se videti nigde u Evropi.“

Marinković Petar, 15300 Loznica

*

Vrlo neprijatan razgovor s O. K. koji me je zvao da me blago opomenе, pozivajući se na nekakvo prijateljstvo koje je po meni odavno mrtvo, što učestvujem na književnim večerima povodom zatvaranja Gojka Đoga i potpisujem peticije protiv ukidanja „Zapis“. Razbesneo sam se, na kraju sam kazao da sam veoma počašćen što sam svoje pesme čitao zajedno sa

Antonijem Isakovićem i još nekim ljudima koje on naziva „politikantskim šljamom“ i da ne dozvoljavam niko da mi soli pamet. Posebno sam pogodio pitanjem: kada će početi da hapse, odnosno koji sam na spisku?

Nedelja, 29. maj 1983.

Juče pismo iz Italije:

LETTER ABOUT WAR, PEACE AND SOMETHING ELSE

HOW THE IDEA IS BORN

From the not yet total mobilisation for Comiso comes the idea of a mail-appeal to Italian foreign about the missiles installation. Afterwards we modify somewhat the initiative asking artists for an intervention concerning the nuclear question. At this point we begin to modify the idea in connection with the news concerning the peace-movement. The Milano-Comiso march for the peace gives us the occasion for an extemporaneus intervention about Comiso etc. This takes form in a fotocopied paper that we dedicate to Comiso and Greencommonham, (the english Comiso). We begin to think that the peace propaganda is in general inferior to the goals that it would like to reach (the total mobilisation for the peace), and we wonder if the problem is not how to produce something that could be visually at the same level of the goal. This paper is our first attempt.

RESUMING: while working in mail-art style, we wonder if we improve such operations trying to catch and send back in an artistical way the information sources about war and peace we get daily. We should find out an artistical formula that could be at the same level of the bomb, that's to say "fission-art" after so much "art-fission".

If the imagination daily and totally mobilized by the media with regard to war and peace were steadily used in an artistical operation able to catch images, slogans and so on, like a magnet attracts iron, then we could start the only possible operation concerning the bomb: the imaginary bomb. As a matter of fact we know that the bomb today is the SIGN OF SIGNS, and that every meaning develops in this protecting shade. So we are thinking of a lot of images, words etc. That should last until the appointment that the peace movement as given in Comiso for next October.

PRECISELY: Since the great peace-war problem is becoming a little one and apocalypse is not at all a beautiful metaphor for semiological exercises (because semiotics itself is in the nuclear shadow) – but something perfectly rational and tangible, since even satellites begin to fall down, we think it's possible to create an artistical peace movement that by its own means could support the peace movement in a complete autonomy, be-

cause the adaptation of art to propaganda is not justified, even for the sake of peace.

That artists think of the peace question without in the least devaluing their behaviour but inventing independent associations, without letting themselves be organized, seem to us something which must be done immediately (let's not forget that the aesthetics of the war had its central role in a movement like futurism) we should eventually decide what art think of war. More explicitly: in the sixties developed in America a high level seminar concerning the possibility of substituting war with something else. Why shouldn't artists nowadays wonder with what they could substitute war?

OUR PURPOSES AND FINALITIES: we want to keep on requesting mail interventions about the nuclear problem that could

1) be exhibited in the cultural centre of Comiso
2) collected in a dossier; they give everybody the possibility of finding further and different solutions. The exhibition and the dossier should constitute the minimum level of the operation that we will continue till next October. But since we consider ourselves in a position of "work in progress", we will start at once to document the condition of the operation and not wait for the end. That's to say we'll make a visual memory of this operation that will be sent to all those who have given their contribution. The peace movement has chosen Comiso as its world symbol. To finish with, we think to address not only to mail-artists, but to everybody, in order to compose a symbol, an image valid all over the world, of the peace-war question. Also for this initiative we guaranteed at least the possibility of exhibition in the cultural centre of Comiso.

CENTRO ARTE STUDIO ARTE
SALVATORE ANELLI SS-49bis 87100 COSENZA
RODOLFO GRANAFEI P. Zumbini 72 – ITALIA
87100 COSENZA

*

Ponovo o „natprirodnoj“ Joani u današnjoj „Politici“:

„Neobične pojave u stanu porodice G. iz Sosnovca, rudarskog grada u Šljonsku, poslužile su u početku kao povod za još jednu legendu o pojavljenju 'duhova' u 'ukletoj kući'. Jer, kako bi se drugačije moglo objasniti čudno noćno 'tumaranje' posuđa, čaša i raznog pokućanstva, koje bi ponekad lebdelo u vazduhu, a često sumanuto letelo i razbijalo se o zidove?“

‘Ukletu kuću’ posetila je ekipa televizije iz Katovica kojoj je pošlo za rukom da snimi fragmente ove fenomenalne ‘priredbe’. Stvari su najčešće letele prema krevetu, u kome je spavala 13-godišnja Joana. Devojčica je na glavi i delovima tela imala vidne tragove od povreda, koje su joj nanele pomahnitale stvari.

'Infarkt' aparata EKG

Seansa je ponovljena u noći između 1. i 2. aprila, u prisustvu predstavnika Gradskog odbora i organa milicije. Oko 3.00 časa ujutru, osetili su laki potres, stvari su se pokrenule, a da bi slika 'čuda' bila potpunija – oko glava svedoka letele su zapaljene šibice. Pokrenute nepoznatom silom, nekoliko čaša poletelо je sa stola i razbilo se o zidove i kuhinjski kredenac.

Prvobitna teza da ispod kuće prolazi snažna žila podzemne vode brzo se pokazala netačnom. Porodica G. je preseljena u drugi stan, ali se tamo sve ponovilo, s tim što su se neobične pojave još više koncentrisale oko male Joane.

Devojčica se žalila na česte glavobolje. Utvrđeno je da ima znatno povišenu temperaturu, koja se nije mogla izmeriti običnim termometrom. Specijalnim aparatom došlo se do neverovatnog nalaza: srednja temperatura tela 13-godišnje Joane iznosila je 45 Celzijusovih stepeni.

Prilikom svestranog lekarskog ispitivanja, aparatura EKG je prošla kroz pravo 'infarktno stanje': poprskala su sva stakla, a bubanj se suludo okretao, ne ostavljajući nikakav zapis.

Da bi objasnilo ove neobične pojave, Poljsko biogenetičko društvo osnovalo je posebnu komisiju, na čijem čelu je poznati istraživač, profesor Leh Radvanovski.

– Još je rano izvlačiti zaključke, ali je sigurno da se radi o autentičnoj naučnoj senzaciji – izjavio je član komisije, dr Ježi Sosnovski. – To su potvrdila fizikalna ispitivanja i parapsihološki testovi.

Neutralisanje gravitacije?

Razne aparature za merenje elektronskog polja nisu reagovale u prisustvu devojčice, ali su neki drugi eksperimenti iz tog područja pokazali izuzetno zanimljive rezultate. Držeći ruku ispod predmeta, obešenog o tanku nit, Joana je uspevala da ga pokreće u raznim pravcima ne dodirujući ga. Na to nije imala uticaja vrsta materijala – probe su vršene s tegom od jednog dekagrama, raznim metalima, mineralima i drvenim predmetima.

Joana je izložena i tzv. 'testu Mačarskog' – prenošenju informacija na daljinu uz pomoć nacrtanih figura. Jedan od učesnika eksperimenta, udaljen pet metara od Joane, crtao je geometrijske figure i pri tom intenzivno mislio o njihovom obliku. Devojčica je, na odgovarajući signal, birala jednu od figura pred sobom. Od dvanaest 'emitovanih' crteža, osam je bez većeg razmišljala pogodila.

Kada su je upitali, na koji način 'bira' informaciju, rekla je da prilikom 'emitovanja' vidi kako se jedna od figura 'povećava', čini joj se lepša, prijatnija za oko.

Predmeti postaju lakši

Jedan od istraživača utvrdio je sasvim slučajno da Joana svojim prisustvom utiče na težinu predmeta, čini ih 'lakšim'. Takav osećaj imao je kada

je ispružio ruku na dvadeset santimetara od njene šake, a to je kasnije eksperimentalno provereno. Naučnici su zaključili da se radi o realnoj fizičkoj, a ne psihičkoj pojavi.

Devojčica je izložena i standardnom, za ovakve slučajeve, eksperimentu: delikatnim trljanjem, Joana je uspela posle svega 6 minuta da savije kašičicu pod uglom od 80 stepeni.

Komisija je došla do zaključka da se radi o vrlo retkom slučaju lokalnog poremećaja gravitacionih sila. Čini se da organizam devojčice emituje energiju, što ima za posledicu da u njenoj blizini prestaje da deluje sila teže. Ali, to su samo pretpostavke, za čiju potvrdu treba obaviti nova, još složenija ispitivanja.“

Utorak, 31. maj 1983.

Isti onaj „kritičar“ koji se pre dva meseca „proslavio“ napadom na Dobricu Ćosića ovoga puta ponovo drži lekciju piscima na sednici Predsedništva GK SK Beograda:

„Dok na jednoj strani Partija na širokom frontu u kulturi okuplja vojsku za idejnu borbu, dotle se razne ne-partije vrlo efikasno na malom prostoru organizuju i deluju dobijajući pojedinačne bitke u novinama, knjigama, časopisima, na tribinama, osvajajući prostor za frontalno suprotstavljanje.

Iz dubine sopstvenog mraka izmilele su tako iracionalne strasti, i sitni privatni šićeardžijski interesi, prepucavanja, stvaralačka nemoć koja traži kompenzaciju, ali i krupne ambicije koje od kulturne i stvaralačke moći idu ka političkoj moći i vlasti; raznolika nezadovoljstva lako ujedinjenih na bilo kojim povodima raspirene nacionalne strasti, mržnje i zlopamćenja; nacionalno izmirenje koje postaje moto stvaralačkog angažmana kao da revolucije nije ni bilo i svi smo samo braća po majci naciji...

Na fonu takvih shvatanja i težnji – niklo je delovanje jednog broja članova Udruženja književnika i takvo uverenje da ovaj grad i ovo društvo treba svim piscima (a samo ih je u udruženjima učlanjeno više od 400) da omoguće sve što je neophodno – od stanova, honorara, materijalnog obezbeđenja do takve slobode delovanja koja je usmerena na borbu protiv tog istog društva. Pišu se jetke tirade o besmislenosti akcije zapošljavanja mladih pisaca, svetskim predsedanom proglašava se odluka da se stambena pitanja rešavaju i ličnim ulaganjem iz honorara. Tu su i oni čije delo jeste neosporno, ali i ona epigonska masa koja larma i provocira kako bi joj ime bar negde ostalo zabeleženo, kad već neće moći u literaturi... Upravo u SK, u aktivu komunista književnika nastoje da se jedno literarno i društveno zdravo jezgro suprotstavlja onom lažnom, larmadžijskom, na nama je da te pokušaje učinimo delotvornijim i bržim...“

Ovaj anonimus iz svog žabljeg hora, koga slušamo već četrdeset godina na istoj talasnoj dužini i istim rečnikom, na ovaj način uspeo je da se upiše na crnu listu kulturne istorije svoga naroda.

*

„Arhiv Srbije obogatio je poslednjih godina svoje fondove značajnim otkupima stare arhivske građe. Zahvaljujući pomoći republičke zajednice kulture dragocena arhivska građa, pre svega iz prošlog veka, prešla je iz privatnog vlasništva u društvenu svojinu.

Stojan Novaković (1842–1915), ministar prosvete (1873), a potom profesor Velike škole (1876), pa opet ministar, poslanik u Carigradu, pa predsednik vlade, pisac i prevodilac, slavista i sledbenik Đure Daničića (objavio je poznatu 'Bibliografiju'), predsednik Akademije nauka, prvi predsednik SKZ, ostavio je u svojoj zaostavštini mnogobrojna dragocena dokumenta vezana za našu prošlost. Zaostavštinu su čuvali njegovi unuci, a u njoj su lična Novakovićeva dokumenta, imenovanja, odlikovanja, potom dnevničici, pa prepiska (1965 pisama koja pružaju vredne podatke iz naše političke, kulturne i uopšte nacionalne istorije). Njemu su se obraćali razni ljudi za savete ili tražili odgovore na razna pitanja u vezi sa vođenjem državne politike, naučnim raspravama, književnim ostvarenjima, političkim temama. Među njima su pisma Valtazara Bogišića, Vatroslava Jagića, Konstantina Jirečeka, Ilariona Ruvarca, Vladimira Karića, Ljube Kovačevića, Milana Kujundžića – Aberdara, Đure Jakšića, Mine Vukomanović – Karadžić, Milorada Šapčanina, Vladana Đorđevića, Milutina Garašanina, Nikole Pašića, kralja Milana, kraljice Natalije, kraljice Drage i drugih. Arhiv je otkupio i Novakovićeve rukopise, zatim nacrte zakona, projekte ustava, potom materijal vezan za rad Srpske književne zadruge, Kolarčeve zadužbine, Čupićeve zadužbine, Srpskog učenog društva, Narodne biblioteke, razne ispise i beleške, rukopise raznih autora, fotografije (porodične, državnika, političara, naučnika, gradova, istorijskih mesta i sl.). Među ovim arhivalijama nalazi se i zaostavština Milana Kujundžića – Aberdara (1842–1893), pesnika i političara koji je sve ostavio svome zetu Stojanu Novakoviću. Tu su 46 pisama, zatim pesme, zabeleške, rukopisi drugih autora, njegov dnevnik, telegrami, vizit-karte.“

(„Politika“)

*

Mike Bishop sa državnog univerziteta u Čiku (Chico) poziva na mejl-art izložbu sa temom „Cadillacs“.

*

Iz Meksika „Solidaridad Internacional por Arte Correo“. U okviru ove mejl-art akcije potrebno je da pripretim Reganu upućujući ambasadi SAD u

Hondurasu sledeću poruku: „Reagan: Manos fuera de Nicaragua! (Reagan hands out of Nicaragua!)“

*

Konferencija članova „Zapisa“ sa koje smo uputili protest protiv ukinjanja ove zajednice pisaca i doneli neke odluke o njenom reorganizovanju.

*

Zornjak. Na zvonicima. Na vratima svake grobnice. *Pregledao sam:* fotografije, kamen, *ogledalo.* Prema prirodi. Andeo *pobeli.* Mužjačkom senzualnošću. Reč si. *Skrivena.* U divljim šumskim *bobicama.* Crn. Zev.

Sreda, 1. jun 1983.

Sa Svetom do Kulturnog centra. Odneto pismo, teze i 40 adresa eventualnih učesnika Okruglog stola. Sve treba da krene početkom iduće nedelje kada prođe Programski savet, kolegijum i druge samoupravne organe.

*

Na Plenumu CK Poljske ujedinjene radničke partije ocenjuje se da je „Najteži period već prebrođen“ i da je „vreme posle 9. Kongresa potvrdilo pravilnost prihvaćene linije borbe, sporazumevanja, reforme“. Sa iste govornice rečeno je da „Partija nije izgubila poverenje u inteligenciju, u tvorce nacionalne kulture i nauke, ali je i sa žaljenjem konstatovano da mnogi stvaraoци ne prihvataju saradnju niti pokazuju razumevanje za vladine mere, a pojedina umetnička udruženja deluju protiv osnovnih državnih interesa.“

*

Pokušaj atentata i pobuna nekih palestinskih vojnih komandanata protiv Jasera Arafata.

*

Želite li svakako da sprečite da jaje pukne pri kuhanju, veoma obazrivo iglom probušite njegovu šotku (deblji kraj), pa ga tek onda stavite u sud.

Posle slučajnog udarca u glavu, što se pri domaćim poslovima lako događa, pojava čvoruge može se izbeći ako se na povređeno mesto stavi oblog od hladnog mleka ili kocka leda.

*

Svakih 59 sekundi na jugu Italije i u pokrajini Kampanji, gde caruje mafija, dešava se neki kriminalni akt. Svaka tri minuta krađa, otmice

se dešavaju na svakih 60 minuta, a na svaka 24 sata događa se po jedno ubistvo.

*

„Aktivisti pokreta za zaštitu životinja preuzeli su na sebe odgovornost za skrnavljenje novoizgrađene džamije u znak protesta zbog muslimanskog načina ubijanja životinja. Grupa ovih aktivista, koji sebe nazivaju „Zapadnom ligom za emancipaciju životinja“, premazala je džamiju, čija je izgradnja koštala 300.000 funti, crvenom bojom protestujući protiv tradicionalnog načina ubijanja jagnjadi i teladi – prerezivanjem grla.“

*

Poziv iz Niša na proslavu 25. godišnjice velike mature, nekako smešan i pomalo tužan:

Драга-и

Позивамо Теб да увећаш славље 25. то годишњице наше МАТУРЕ!

Обећавамо Ти пријатне тренутке у старом друштву са којим смо делили све своје недаће и све радости, уз песму, игру, шалу и причу, сећајући се успомена и минутих дана.

Дови да се не заборавимо, да потврдимо да смо срећни, да постојимо, да смо генерација која је нашла своје место у друштву.

Дови да још једном седнемо у исте клупе са старим знанцима, да поздравимо наше професоре, за се седимо дневника и старе прне табле.

У наше име, у име Твоје генерације, извини се породици што желиш да гај дан будеш сам у стајом друштву, са својом младошћу и успоменама. Своју радост ћеш пренети на њих као се поново вратиш у свој дом.

Организациони одбор

Свечаност ћемо одржати дана 11. јуна 1983. год. у Нишу, уз следећи програм:

10.30 — 11.00 — састанак слављеника испред старе зграде Гимназије.

11.00 час. Звоно за почетак великог школског сата

11.15 — 12.15 час. поздрав Директора школе. Заједнички састанак свих одељења са професорима и Директором школе у великој сали

12.15 — 13.00 час. прозивка од стране разредних старешина по одељењима

13.00 — 13.30 час. одлазак до споменика Ст. Сремца и Б. Миљковића

13.30 — 18.00 час. без протокола — одмор 20.00 час. састанак у хотелу

„Грађанијад“

*

U centru Pariza nepoznati razbojnici su ubili dva policajca, a trećeg ranili, kao i jednu slučajnu prolaznicu koja se tu zadesila sa svojim kolima.

*

Opširno pismo Marijana Čekolja u kome se zahvaljuje na „materijalu o signalizmu“ koji sam mu poslao, na pozitivnom mišljenju o njegovoj rukopisnoj knjizi „Signal Vizual Art“, na podršci koju mu pružam, itd. itd.

*

La Mirada Community Services & la Mirada Festival of Arts invites you to participate in a mail-art exhibits, june 17–26, 1983; theme: It's A Grand Old...

La Mirada, CA. 90638 USA

*

Specijalne ronilačke ekipe uspele su da na dubini od 100 metara pod ledom pokrivenim Arktičkim okeanom pronađu i izvade delove olupine broda jedrenjaka koji je potonuo pre 130 godina. Ekipa stručnjaka američkog Nacionalnog geografskog društva saopštila je da je reč o ostacima broda koji je potonuo 21. avgusta 1835. godine i da je pripadao floti jedne od najpoznatijih ekspedicija na arktičkom području kojom je rukovodio istraživač ser Džon Frenklin.

*

(San)

Škola u Ćićevcu. Za mene je uvek bila i ostala velika, upečatljiva, lepa.

Ispod škole, na padini, deo dvorišta pod gustom travom i retkim drvećem. Na travi mladi čovek i žena, sportski odeveni, igraju nešto slično klisu, igri koju smo tako često igrali u detinjstvu.

Prilazim i pitam ih za direktora Branka Ilića, koji nam je, ujedno, bio i nastavnik matematike. (Sa matematikom se, bar kod Branka, nisam najbolje snalazio). Par mi ljubazno odgovara da je Branko umro i upućuje me na omanju zgradu pored škole gde je on, inače, sa porodicom stanovaо. Tamo kažu sada živi njegov sin koji će moći mnogo više stvari da mi ispriča.

Upućujem se ka zgradi. Usput setim se da direktor Branko uopšte nije imao sina, već tri lepe kćeri. U jednu od njih sam, kao dečak, bio potajno zaljubljen.

Petak, 3. jun 1983.

Zašto se ubio Majakovski? U SSSR-u velike pripreme za proslavu 90-godišnjice pesnikovog rođenja. Prema „Politikinom“ izveštaču „oseća se, u stvari, napor da pesnik bude odbranjen od onih koji su ga napadali pre više od pola veka i od onih kojima je njegova poezija 'crvena marama' i danas. Ovih poslednjih je bilo i zaista ih ima. Oni su, štaviše, bili prešli u 'opštu ofanzivu' pre pet godina, kada su rešili da zauvek prečiste račune sa avangardom dvadesetih godina, kada su na zborovima pod krovom Saveza pisaca pokušali da 'precrtaju' sve stvaralaštvo dvadesetih godina, tvrdeći da je sovjetska književnost doživela rascvat tek tridesetih godina. Sa sprudnjom su i profesori književnosti tada govorili da je avangardizam dvadesetih prodirao u narod 'pomoću plakata' (aluzija na Majakovskog)“.

*

Islandska geološka služba saopštila je da je preksinoć zabeležena nova erupcija vulkana Grimsvoetna, u istočnom delu Islanda, koji je neočekivano proradio prethodnog dana. Krater Grimsvoetna, iz kojeg su gotovo petnaest minuta izbijali dim i komadi leda, nošeni eksplozijom, dug je sedam, a širok pet metara i nalazi se ispod glečera Vatna Jekul, odnosno sloja leda od dvesta metara. Oblast vulkana, koji je poslednji put radio još 1934. godine, nije naseljena.

*

Doživeo pravi stres oko zamene stana. Posle fortanja od mesec dana i uveravanja da novac za zamenu ne dolazi u obzir, zatraženo mi je dvadeset miliona starih dinara.

*

Iseljavanje sa Kosova se nastavlja u zabrinjavajućem obimu.

*

„Novinska hartija služi kao veoma dobra zaštita od moljaca i njen miris ih sa sigurnošću drži na odstojanju. Sve ono što moljce privlači treba, preko leta, držati umotano u novinsku hartiju, a njome popuniti i tepihe u rolnama, rukave vunene odeće i slično.“

Novinskom hartijom se dobro čiste prozori i staklo uopšte, ona daje sjaj slavinama, njome se uspešno čisti kuhinjski nameštaj i neke vrste posuđa (tiganji i sl.), a pre pranja zamašćenog posuđa njome treba pokupiti masnoću i tako olakšati pranje.“

*

Najpoznatiji kratki spavači u istoriji bili su Edison i Napoleon. Njima je ponekad bilo dovoljno da spavaju i po dva časa dnevno. Edison je, izgleda,

zato i pronašao sijalicu – da bi čovek mogao bolje da koristi vreme noću. Primer Napoleona potvrđuje činjenicu da periodi izuzetne aktivnosti od čoveka ne zahtevaju obavezno uz to i mnogo sna.

*

„Književne novine“ objavljiju mi deo pesama iz ciklusa „Kiborg“, zbirka „Hlebnjikovljevo oko“.

*

J. Dujović i još neki crnogorski pesnici javljaju se iz Herceg Novog razglednicom.

*

„Gde se nalazimo, i šta je ovaj svet? Možemo misliti da je ovaj svet, i to još u tom svom najboljem obliku, zapravo – laverint: to jest, ne običan haos i nered, već haos koji je stvoren od kosmosa. Već su neki filozofi govorili o kosmičkom procesu kao o beskonačnoj igri nekog Boga. A šta zahteva laverint, artificijelni haos koji je skromno sačinio čovek, bilo slikom ili rečju? Zahteva prethodni kosmos. Dakle, dužnost je čoveka da otkrije takav kosmos tokom sopstvenog življenja, čije mu odvijanje toliko puta izgleda haotično. Ponajviše kada nije opijen radošcu ili srećom, on je sklon tumačenju sveta kao nereda, puke kombinacije atoma, kao što je verovao Lukrecije. No mi možemo, i uza sve to, sumnjati da je možda posredi i nešto mnogo lepše: da je ovaj svet u kojem svi sudelujemo neizbežno, besprizivno podložan promenama sreće – ipak svojevrstan haos, ali haos stvoren od reda; vredi reći da bi takav mogao postojati i prethoditi, ili, kao što reče Džordž Bernard Šo: 'God is in the meaning' – Bog se stvara, Bog stvara sebe sama, i mi smo to Božje stvaranje sebe samoga. Nadajmo se da je tako, nadajmo se da postoji neki red, nadajmo se da postoji arhitekta svetskog laverinta.“

(Borhes)

*

Poziv iz Španije sa poznatog BIENAL DE PONTEVEDRA koji će ovog puta biti posvećen mejl-artu: „Objecto postal/mostra mail-art“. Obećavaju „a splendid catalogue“; izložba će biti održana u avgustu a krajnji rok za slanje radova je 15. jun. Prema pozivu, moglo bi se zaključiti da će ovo biti jedna od spektakularnijih izložbi mejl-arta ove godine.

*

Daniel Daligand šalje svoj listić „Le timbré“ number two May 1983. U zagлављу lista: International Mail-Art is the most important and most significant art movement in the world today.

PREDGOVOR

„Zdravo!

Le timbré br. 1 bio je na francuskom, br. 2 je na engleskom. Iznenadjeni ste, zar ne!

Ubuduće biće takođe brojeva i na drugim jezicima, na primer, na španskom, italijanskom i sl.

U jednom od sledećih brojeva objavićemo tekstove i na egzotičnim jezicima kao što su indonežanski i japanski.

Specijalan broj biće napisan i Džojsovim govorom (Finegan).“

Slede tekstovi Daligana: „Is Mail-Art Art or Not?“ i „A Brief History of Mail-Art in Europe“, reprodukcije mejl-art radova, pozivi na izložbe i za knjige među kojima je i onaj Grohov za „Artists Stamp Book“.

*

Ne treba da čekate da se nova cipela razgazi da bi vam bila komotna. Namočite komadić vate u špiritus i njime namažite unutrašnji deo cipele. Cipela vas neće žuljati i stezati.

*

Pismo od Michela Champendala („L'Arbre Bleu“).

Cher Miroljub! Lucien Suel m'a envoyé cette lettre collective dont le theme est = REPONDRE. Je pense qu' elle T'intéressera,

Bien a Toi, Michel

Pismo treba mejl-artistički obraditi i poslati u „Art Foot“, Peralta, CA. USA koji organizuje na univerzitetu u Berkliju izložbu ovih „Odgovora“ („The Answer“). Predviđa se i katalog.

*

Svet je izgubio, od 1950. godine, polovinu šumskog bogatstva, kaže se u izveštaju o eksplotaciji šuma u svetu. Ukoliko se nastavi sadašnjim tempom sa eksplotacijom šuma do 2000. godine biće uništeno još 40% od preostalih šuma u svetu. U toku 1982. godine, svakog minuta na našoj planeti bilo je posećeno 14 hektara šuma.

*

Žali mi se glavni urednik „Književne reči“: „Do sada“, kaže, „nismo mogli da objavljujemo Dobricu Čosića, a od sada, izgleda, ne smemo ni Cicerona“. Povod: napad Đorđa Radišića, predsednika sekcije za pitanja kulture RK SSRN na „Književnu reč“ zbog objavljivanja separata sa govorom Cicerona u odbranu pesnika Arhije.

U pet stihova ove odbrane – po Radišiću – nalazi se odgovor na pitanje šta je i ko je, po mišljenju novih savremenih zaštitnika slobode, pesnik. Ti stihovi glase: „Neka za to, visoki sude, i vama ljudima visoka obrazovanja,

ime pesnika bude svetinja koju nikada ni Barbarska zemlja ni jedna nije ozledila". I dalje, ovaj dugogodišnji zvaničnik, ministar sa i bez portfelja, i uzgred budi rečeno promašeni pesnik, povodom Udruženja i događaja oko Udruženja, nastavlja: „Kakvi su to demokratski principi kojima se služe oni koji žele da Udruženje književnika u potpunosti pretvore u opoziciju stranku. Udruženje ima više od 400 članova i njegov Odbor za zaštitu umetničkih sloboda izabran je sa svega nešto više od dvadesetak glasova. Sve što se dešava i u Udruženju i oko njega treba posmatrati kao sastavni deo delovanja ujedinjene opozicije, opozicije SKJ i društva u celini, kaže Radišić i dodaje da grupom članova veoma vešto manipuliše grupica iskusnih politikanata koji imaju svoj određeni pedigree“.

*

„**Tvor** (Putorius putorius), sisar, zver iz porodice kuna (Mistelidae), nešto manji od kune; dlaka odozgo mrka, odozdo crnkasta; koža mu je na velikoj ceni; ima veoma razvijene analne žlezde koje luče sekret neprijatnog mirisa. Tamani živinu kad se naseli u blizini naselja, inače se pretežno hrani glodarima.“

Utorak, 7. jun 1983.

U ponedeljak je krenuo i danas stiže poziv za Okrugli sto o signalizmu:
Poštovani druže,

Kulturni centar Beograda organizuje Okrugli sto sa temom: SIGNALIZAM – AVANGARDNI STVARALAČKI POKRET. Na ovaj način Kulturni centar nastoji da svoj program otvori prema avangardnim tendencijama u našoj kulturi. U ovim razgovorima književni i likovni kritičari, esejisti i pesnici, treba da odgovore na neka aktuelna pitanja o signalizmu, njegovoj pojavi i delovanju.

Gotovo 25 godina postoji signalizam kao ideja, a 15 godina kao organizovani stvaralački pokret. O njemu je u više navrata pisano, posebno u inostranstvu. I u našoj zemlji objavljen je jedan broj eseističkih napisa o signalizmu. Ipak, smatramo, da u nas, dakle u sredini gde je signalizam nastao, nije ni približno dovoljno rečeno. Zbog toga će i osnovni cilj Okruglog stola biti da se istraže korenji i tokovi ovog našeg književnog i umetničkog pokreta, i daju određene ocene i relevantni odgovori na pitanje: šta je signalizam, kako je nastao i kako je delovao u našoj kulturi.

Okrugli sto će se održati 12, 13. i 14. decembra 1983. godine sa početkom u 17 časova, u čitaonici Kulturnog centra Beograda, Trg republike 5 – Beograd.

Pozivamo Vas da učestvujete u ovim razgovorima uz molbu da nam svoje učešće pismeno potvrdite do 20. juna 1983. Isto tako Vas molimo da nam, ukoliko se budete odlučili da učestvujete, svoj prilog (esej, kritički

osvrt) dostavite najkasnije do 10. novembra 1983. godine. Svi radovi biće objavljeni u posebnoj publikaciji.

Beograd 3. juna 1983.

Kulturni centar Beograda
Marija Marinčić Majdak
Urednik programa tribina

Grupa umetnika signalista, s kojom Kulturni centar sarađuje u organizovanju ovog Okruglog stola, sačinila je neke od mogućih teza za razgovor koje vam u prilogu dostavljamo.

Teze

- Istorijsko-genetički tokovi signalizma.
- Prva faza signalizma (scijentizam) i naše pesništvo šezdesetih godina.
- Protiv Gutenbergove galaksije.
- Kako je kompjuter pomogao da se u drugom svetu sagledaju mogućnosti jezika?
- Signalizam i neo-dadaizam.
- Mesto i uloga signalizma u srpskoj poeziji sedamdesetih godina.
- Poetsko oslobođanje jezika putem novih stvaralačkih metoda.
- Oblici i elementi socijalne kontrapoezije u signalizmu.
- Probijanje ustaljenih granica i širenje prostora poezije.
- Signalizam i tradicionalizam (otpori i sporovi).
- Istraživanje prirode poezije.
- Poetika signalizma kao rušilac do sada vladajućih poetičkih i estetičkih sistema.
- Strani kritičari i estetičari o signalizmu kao našem avangardnom pokretu.
- Demistifikacija pesničkog čina i pesnika.
- Odnos signalizma prema „istorijskoj avangardi“ (nadrealizam, ekspresionizam, zenitizam, hipnizam, dadaizam).
- Signalistička istraživanja u jeziku (šatrovačka, fenomenološka, aleatorna ili stohastička poezija).
- Vizuelna poezija u signalizmu.
- Nove forme i pesnički oblici koje je signalizam uveo u našu poeziju.
- Nije reč o uništenju već o stvaranju drugačijih pesničkih jezika.
- Elementi „kritičke poezije“ u signalističkom pesništvu.
- Uloga teorije informacije u formiraju signalističke poetike.
- Signalistička istraživanja u likovnim umetnostima.
- Dodiri i preplitanja konceptualne umetnosti i mejl-arta sa signalizmom.
- Bodi-art i gestualna poezija (sličnosti i razlike).
- Signalizam kao krajnje otvoreni i kompleksan umetnički sistem.
- Radikalna transformacija funkcije umetnosti.
- Signalizam i „nova umetnička praksa“ u Jugoslaviji.

LITERATURA

- Julian Kornhauser „Sygnalism – propozycja serbskiej poezji eksperymentalnej“, Krakow, 1981. (na poljskom)
(Prevodi iz ove knjige: „Gradina“, br. 8, 1980; „Književne novine“ 22. januar 1981; „Književna reč“ br. 163, 25. mart 1981; „Letopis Matice srpske“ br. 1, januar 1981.)
- Miroljub Todorović „Signalizam“ (odломци iz pesničkih dnevnika, traktati, manifesti, vizuelni eseji, rasprave), Niš, 1979.
- „Signalizam“, „Koraci“, br. 1-2 1976.
- „Signalizam“, „Književna reč“, br. 55, 26. avgust 1976.
- „Signalizam – pitanja i odgovori“, „Koraci“, 1-2, 1982.
- „Signalizam '81“, katalog izložbe, Odžaci 1981.
- „Signalistička istraživanja“, katalog izložbe, Beograd 1982.
- „Signalizam“, „Književna reč“, br. 184, 10. mart 1982.

Uz poziv i teze sledi još i koverta s markom i naznakom (uz adresu) „Kulturni centar Beograda za simpozijum o signalizmu“.

*

Prema nekim veoma optimističkim prognozama nismo više sami u Sunčevom sistemu. Američki naučnici: fizičar Rej Rejnolds i geolog Stiven Skvejris postavili su teoriju kojom nepobitno tvrde da je na Jupiterovom satelitu Evropa moguće pronaći živo biće makar u stadijumu embriона. Evropa, tvrde oni, vrvi od mikroorganizama (algi ili dijatomeja) sličnih onima koji upijaju sasvim malu količinu svetlosti i žive na veoma niskim temperaturama ispod vodene površine našeg Antarktika.

*

D. Jarvis iz Londona šalje svoje male kolaže i umetničke marke. Uglavnom likovi (karikature: Margaret Tačer, Marks, etc).

*

Enzo Minarelli uređuje „3 Vi“ „Edizioni di polipoesia“ gde objavljuje zvučnu poeziju. Prvi broj je u stvari ploča sa „polipoemama“: Henri Chopina i Arriga Loratotina.

*

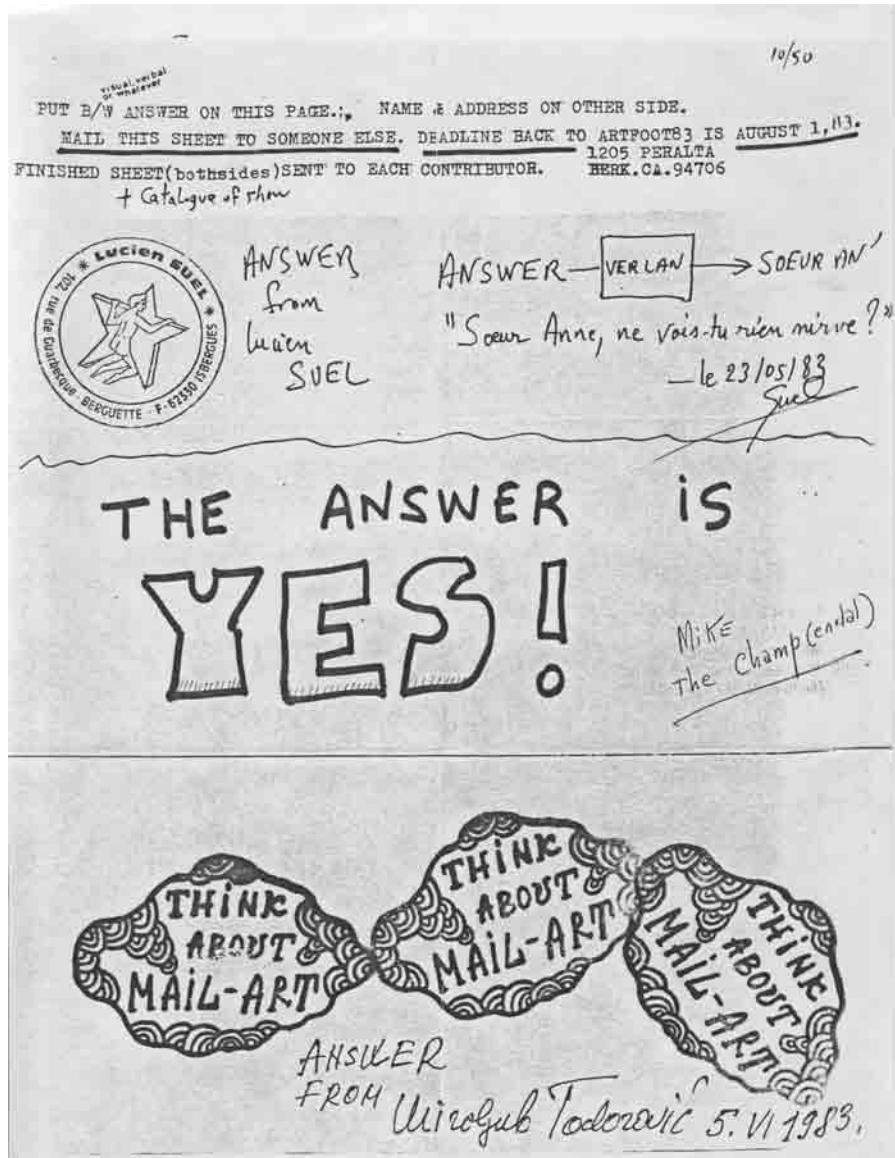
Sleteli su. *Razumem*. S crvenim krečom na glavi. I *leto*. I grad. Čije geometrijske *fuge*. Sećaš li se? Ispružen na *suncu*. Sa svojom ženom Moirom. *Plavi* pesak. Zapadno od *brežuljka*. Ščepaču tu *bubašvabu*. U zemunici. U medveđem *brlogu*. Bezimeni čovečuljak Epimenid: *pesnik* i čarobnjak.

Četvrtak, 9. jun 1983.

Našao se sa Živanom Živkovićem na otvaranju nove BIGZ-ove knjižare u Kosovskoj. Ispričali smo se lepo kao i uvek. Na kraju me je veoma iznenadio rekavši da bi posle magistriranja (uskoro brani magistarski rad) uzeo za doktorsku tezu signalizam. Dogovorili smo se da o tome još jednom detaljnije porazgovaramo.

*

„Art Foot-u“ poslao traženi answer:

*

Karta Ričarda Kostelaneca. Javlja mi se iz Brisela gde se trenutno nalazi.

*

Galerija „Sebastijan“, Knez Mihajlova 29a, poziva na otvaranje izložbe slika Iva Šebelja, u ponedeljak 13. juna u 19 h.

*

Michael Groschopp iz Magdeburga piše da je čitao moj esej „Artists' Postage Stamps“, verovatno u meksičkom magazinu „Collectivo – 3“, šalje svoje poštanske marke, želeo bi da kontaktiramo, sarađujemo.

*

Silvia Villagran iz Montevidea šalje mi svoj rad (originalni crtež), pod naslovom „Mákuina para tener ilusiones“.

*

Poziv TANZAN IN SLC an international exhibition of postal art u Finch Lane Gallery, Salt Lake City, USA; nažalost, poslednji rok za prijem radova je 14. juni tako da ovde ne mogu da učestvujem.

*

Američkim krokodilima preti istrebljenje. Razlog je tome što su „sviše stidljivi i diskretni“ kako ih je nazvao Stiv Klet, biolog zadužen za očuvanje okoline u SAD. On je rekao da je zbog ljudi odnosno njihove želje da se ugnezde i sagrade sebi vikendice na mestima koja vole i krokodili, životinjska vrsta poslednjih godina jako ugrožena. Procenjuje se da je samo pedesetak krokodila preostalo na ostrvu Ki Largo i u nacionalnom parku Everglelds na jugu Floride.

*

(san)

Nalazim se u maloj sobici sa slabom, škiljavom svetiljkom. Ležim na rasklimatanom gvozdenom krevetu dopola pokriven sivim prljavim čebeitom. U sobi sto i stolica. Na malom prozoru, iza moje glave, gvozdene rešetke. U desnom uglu, kraj prozora, starinski umivaonik sa lavorom. Ispod njega nešto nalik na noćnu posudu.

Ustajem iz kreveta začuđen i zbumen. Vazduh u sobi je težak i zaguljiv. U nozdrvama osećam oštar zadah urina i sperme.

Na sebi imam neku čudnu odeću sa sivim izduženim prugama. Na grudima mi je poveći medaljon u obliku srca išaran crnim debelim linijama. Još sanjiv radoznalo ga opipavam i odjednom kroz glavu mi kao munja proleti misao da se nalazim u zatvorskoj celiji.

Usplahireno prilazim vratima i pokušavam da provirim kroz špijunku. Zaklopljena je. Nemo se osvrćem. Onda skupim hrabrost i pritisnem kvaku. Vrata se začudo sa nekim vapijućim cilikom otvaraju.

U polumračnom hodniku nikog nema. Krenem u pravcu levo od svoje sobe. Niz hodnik, sa obe strane, u nizu, istovetna vrata sa špijunkama.

Na kraju hodnika nađem se na ogromnoj okrugloj terasi sa visokom gvozdenom ogradom. Noć je. Ispred i ispod mene tamni bezdan.

Najednom u toj obespokojavajućoj tami, kao na ekranu, pojavljuje se lik D. I., devojke sa kojom sam se zabavljao negde pre petnaestak godina. Nije bila lepa, ali je u našu vezu unela sve: svoje široko srce, svoju blagodru, naivnu dušu i svoju nevinost. To je, izgleda, bilo previše, ili, možda premalo, za moj tadašnji muški, pesnički egotizam i taštinu još „neshvaćenog genija“.

Ostavio sam je bez reči posle par meseci „zabavljanja“. Nikada je više nisam video niti bilo šta čuo o njoj. Ipak, negde u dubini duše ostalo je, izgleda, neko malo zrno griže savesti.

Sada dok me D. I. posmatra iz tame svojim vedrim, osmehnutim očima, u kojima nema ni trunke prebacivanja, to zrno brzo narasta i pretvara se u strah.

Žurno napuštам terasu i u polumračnom hodniku uzaludno tragam za svojom celijom.

*

Nebesa *bledoplava*. Snežna. Colour as *quality*. U ustima demona. Žut put. Crn *trn*. Plovio si. Bez naroda. *Bez senke*. Zarobljen. Lišće te ranjava. Oluje. Krilata *postelja*. U zemlji punoj korenja. Među *zelenim* kristalima.

Subota, 11. jun 1983.

Posle eksplozije metana i teške nesreće u Aleksinačkim rudnicima, pre par dana, više od dvadeset rudara poginulo ili podleglo povredama.

*

Zoran Gluščević izabran za predsednika Udruženja književnika Srbije.

*

Bio na otvaranju izložbe „Umetnost osamdesetih“ u Muzeju savremene umetnosti. Veoma zanimljiv izbor: novi ekspresionizam, nova, u stvari, polokovska apstrakcija, etc. Posle svega dobio neki čudan i jak poriv za bojam, za slikanjem.

*

Miljurko Vukadinović u Dobrinjskoj. Radi magistraski rad o klokotrizmu pa me zamolio da mu dam signalističku literaturu kako bi obuhvatio i signalizam kao prethodnicu klokotrizma. Dao mu gotovo sve od „Planete“ na ovamo. Pokazao mu Dokumentacioni centar, knjige, antologije, isečke, deo prepiske. Naravno, bio je više nego impresioniran.

*

„Jedna od najopasnijih zmija iz roda boa, živi oko trideset godina, dok obična otrovnica živi do deset godina, saznaje se iz dugogodišnje analize života zmija, koju je sačinio stručnjak zoološkog vrta u San Dijegu (Kalifornija). Čarls Šou je, naime, godinama obilazio zoološke vrtove i nacionalne parkove u SAD i posmatrao ponašanje oko 123 vrste zmija. Tako je saznao da boa konstriktor i piton žive po 31 godinu, anakonda 26. Druge vrste zmija žive po 10 i 20 godina, među otrovnicama najduže žive – crna kobra do 29 godina i zvečarka 28.“

*

U današnjem kulturnom dodatku „Politike“ intervju Milana Vlajčića sa Julijanom Kornhauzerom. Vlajčić Kornhauzerovu knjigu „Signalizam – program srpske eksperimentalne poezije“ prekrštava u „Signalizam – eksperimentalna književnost u Jugoslaviji“. Neznanje, ili možda nešto drugo?

Kornhauzer govori o stanju u poljskom izdavaštvu: „Nastala je sa svim nova situacija. Pisci koji su bili zabranjeni i internirani, mogu da pišu i objavljaju knjige kod državnih izdavača. Ne znači da nema cenzure, ona radi bez prestanka, ali nema personalne cenzure kao tokom sedamdesetih. (...) To je najvažnija stvar koju je naša književnost dobila od vlade: nema zabrana, nema prepreka, nema 'crnih rupa' književnosti. Svaki pisac može da zvaničnom izdavaču preda knjigu.“

Pesniče, prednjači

*Pesnici obično čute onda
kada narod od njih očekuje
istinu. Pesniče, ne daj da te zavedu
prividi. Narod želi da čuje
samo ono što je sam izmislio. To
ima da bude njegova istina, a ne tvoja.
Zato ne povijaj vrat, idi ispred
tog očekivanja.*

(J. Kornhauzer)

*

Od Salvatorea De Rose iz Salerna poštanska karta s porukom: LA STIMA DEL KONCETTUALISMO.

*

Dva pisma iz Milana.

*Fondazione
di cultura internazionale
Armando Verdigtione*

Milan, le 27 mai 1983

M. Miroljub Todorovic

Cher Monsieur,

Le Premier Congrès International de la Deuxième Renaissance qui se tiendra à Tokyo, sur le thème : La sexualité : d'où vient l'orient, où va l'occident, est définitivement fixé aux 4-5-6 avril 1984.

Je serais heureux que vous participiez aux travaux de cette importante initiative culturelle qui rassemblera les personnalités les plus marquantes dans les domaines culturels, scientifiques, industriels et artistiques de différents pays.

Je vous serais reconnaissant, dans ce cas, de bien vouloir me communiquer le titre de votre relation afin de l'inclure dans le programme, et de me transmettre votre texte dès que possible. Ce texte sera éventuellement publié dans l'un des recueils concernant le Congrès.

Vous recevrez dans les prochains mois de plus amples informations sur le déroulement de la manifestation.

Je compte beaucoup sur votre collaboration, et dans l'attente de votre réponse, je vous prie d'agrérer, cher Monsieur, l'expression de mes sentiments les meilleurs.

Armando Verdigtione

Milan, le 27 mai 1983

M. Miroslav Todorovic

Cher Monsieur,

Après les Congrès de New York, Rome, Paris, Milan, j'ai le plaisir de vous inviter à l'événement spécial que le Mouvement Freudien International organise à Jérusalem du 8 au 10 décembre 1983, sur le thème "FREUD".

Je serais heureux que vous y participiez avec un exposé. Dans ce cas, je vous demande de bien vouloir me communiquer le titre de votre relation afin de l'inclure dans le programme et de me faire parvenir votre texte dès que possible. Ce texte sera éventuellement publié dans l'un des recueils concernant le Congrès.

Je compte beaucoup sur votre collaboration et, dans l'attente de votre réponse, je vous prie d'agréer, cher Monsieur, l'assurance de mes meilleurs sentiments.

Armando Verdignrone

*

Mnogi pesnici načuli za „Arion“ pa brzometno šalju svoje zbirštice, zbirke, zbirčetine, pišu kilometarska pisma, kume, mole, bratime samo knjigu da objave večnosti u prkno da se uvale.

*

„Novi oblik opasne venerične bolesti gonoreje, otporne na penicilinsku terapiju, pojavio se u Sjedinjenim Državama, saopštili su zdravstveni stručnjaci američkog grada Atlante. U severnim delovima američke države Karoline ova vrsta gonoreje hara već tri meseca i poprima dimenzije epidemije. Za sada je registrovano 55 slučajeva oboljenja. Novi oblik gonoreje ima takvu genetsku strukturu koja joj omogućava otpornost na penicilin.“

(APF)

*

Prve trojke iz epruvete rođene su jutros u medicinskom centru Flinders u južnoaustralijskom gradu Adelaidi. Ovo je prvi slučaj na svetu rođenja trojki iz epruvete. Majka, dve devojčice i jedan dečak dobro se osećaju. Bebe su došle na svet carskim rezom.

*

(San)

S grupom pisaca nalazim se u dvorištu Udruženja u Francuskoj 7. Nešto nevažno čalaprdamo. Nailazi pesnikinja D. U. i odmah, čim me ugleda, počne egzaltirano da hvali moje pesme nedavno objavljene u „Književnim novinama“. Zahvalno je privučem k sebi i nežno poljubim u čelo.

Zavidljivac i pakosnik dugačkog jezika R. V. odvaljuje nešto neumesno i ružno na račun tog poljupca. Pisci se glasno nasmeju. D. U. uvređena bez reči napušta društvo. I sam se osećam veoma neprijatno dok R. V. i dalje razvlačeći žvaku uzaludno pokušava da opravda svoju grubu šalu.

Ponedeljak 13. jun 1983.

RIBE (od 20 februara do 19 marta)

Što budete naumili – ostvarićete. To će vam biti podstrek za dalji rad. Planova uvek imate dosta, ali budite strpljivi. Svi se ne mogu odjednom ispuniti. Od vas zavisi da li ćete biti hvaljeni na poslu ili ne.

*

Peter Hiess iz Beča šalje mali reklamni plakat svoje izdavačke kolibice „Young Gods“, koja izdaje kasete sa zvučnom poezijom i sl. Naslov jednog od dela koje Hiess nudi je „Nekrohille recodrs“ (corpses catatonic).

*

„Najmanje sedamnaest miliona indonežanskih porodica biće do 1989. godine uključeno u veliku kampanju planiranja porodice, kako bi se sprečio enormni porast stanovništva, gotovo ravan demografskoj eksploziji. Demografi najavljuju da će ova najveća jugoistočno azijska zemlja imati oko 217 miliona pri kraju ovog veka, ako stanovništvo bude i dalje raslo po sadašnjoj visokoj stopi od 2,3 odsto.

*

Iz Nansija andergraund časopis „La Mode Artistique“ br. 3, maj-jun 1983.

*

U najnovijem broju „Lotta poetice“ 11–12 Sarenco nastavlja svoju pesničku autobiografiju („For Art, Almost a Novel“) uz jedan intervju (Sarenco, Poet) koji s njim vodi Jean Francois Bory. Intervju se završava Sarenkovim usklikom: „La poesia è morta. Viva la poesia!“.

U časopisu još objavljaju: Franco Verdi, Eugenio Miccini, Raoul Hausmann, Joseph Beuys, etc.

*

Uvečer (21 h) odem do Salona MSU na performans Line Busov: „U čast Hlebnjikova“. Lina je studentkinja Bogdanke Poznanović iz Novog Sada. Sretnem se i s bračnim parom Poznanović i bog zna kako se pozdravimo. Nezanimljiv i dosadan performans napustim posle petnaestak minuta znojenja i gušenja u zadimljenoj i zamračenoj galeriji.

*

Žitelji jednog sela u Danskoj tvrde da Hamlet nije izmišljena ličnost, stvorena u Šekspirovoj uobrazilji, već da je zaista postojao.

U stvarnosti, koja se odigravala pre više stotina godina, Hamlet nije bio danski kraljević već sin vođe jednog od klanova jitlandskih Vikinga. Prema ovoj legendi, koju su istoričari zapisali i obradili još u dvanaestom veku, Hamletovog oca je ubio rođeni brat kako bi se dokopao položaja vođe klana i pri tom se još i oženio bratovljevom ženom. Hamlet (pravo ime mu je Amled), pravio se lud da ga stric (poočim) ne bi pogubio, a onda ga je u pogodnom trenutku, za mučko ubistvo svoga oca – kaznio.

Stanovnici sela postavili su veliki spomenik na mestu ovih tragičnih zbijanja s natpisom: „Ovde leži Amled, najmudriji čovek prošlosti, koji se pravio ludim da bi se osvetio“.

*

„Stil je iznad istine, jer on nosi u sebi dokaz egzistencije.“

(Gotfrid Ben)

Utorak, 14. jun 1983.

U današnjim novinama za mene jedna iznenadna i neočekivana vest:
„Pionir 10 napušta Sunčev sistem – Američka svemirska letelica 'Pionir 10' danas izlazi iz Sunčevog sistema i uputiće se prema najdaljenijim, neispitanim prostranstvima kosmosa. Prešavši oko 5,6 milijardi kilometara od lansiranja 3. marta 1972. godine, 'Pionir 10' i dalje besprekorno funkcioniše i šalje podatke Zemlji.“

Stari dobri drugar, kog u umetničke svrhe koristim od samog početka, odnosno od lansiranja. Nadam se da će dogodine, u mojoj režiji, ponovo poleteti sa „Hlebnjikovljevim okom“ i da ćemo se još dugo inspirativno i stvaralački družiti svako u svom mračnom i neistraženom kosmosu.

*

U BIGZ-ovoj knjižari u Kosovskoj predstavljanje knjiga koje će se uskoro pojaviti iz štampe.

Malo zakasnim. Rajko je već uveliko pričao o ediciji i pesnicima. Prijatna atmosfera među piscima, ljubiteljima knjiga, garnirana mirisom novih tapisona i ljubaznošću nemetljivih prodavačica. Promucam nekako tri pesme; jedva sam ih par sati pre toga iskopao iz natrpanih fascikli u Dobrinjskoj i to sasvim slučajno jer duplikat zbirke uopšte nemam. Onda ustanovim da u nekim pesmama treba intervenisati menjanjem i izbacivanjem izvesnih reči što me još više obeshrabri i pomalo ohladi u odnosu na knjigu.

Uveče pozovem Radeta Rančića s namerom da ga zamolim da pre početka štampanja knjige izvrši intervencije po mojim uputstvima. Radeta, nažalost, nema, otišao u Suboticu.

*

Dva zemljotresa koji su prošle noći pogodili severni Japan pokazali su da japanski seismolozi mogu da predskazuju drhtanje Zemljine kore. Koordinacioni komitet za predstakzivanje zemljotresa nagovestio je 2. juna da će u procesu smirivanja tla posle snažnog potresa koji je to područje

zadesio 26. maja u roku od jedne do dve nedelje severni Japan pogoditi novi zemljotres srednje jačine, što se i dogodilo.

*

„Sanjao sam da sam osuđen na smrt i kako se mogu izvući samo ako uspem da me neko zaboravi, – kralj, sudija ili krvnik?“

(Valeri)

*

Čujem kako *diše*. Vestalka u crnini. Zaraženo joj *telo*. Ukočeno. Zeleno meso. Ja sam *plod* energije. Čudna igra *semena*. Grč zapetljano jezik. U usuma. *Modrog* utopljenika. Tradicija odumire. U oskrnavljenoj svili. U *gladnoj* rđi dojke. Grliš me svojim olovnim *rukama*. Zlatna materico Vizantije.

Četvrtak, 16. jun 1983.

Već nekoliko dana neprestano lije kiša, vreme koje me izbezumljuje.

*

U Udruženju odbijem predlog Aleka da me izaberu za predsednika novoformiranog sindikata pisaca.

*

Miljurko kaže da ga je od mojih knjiga posebno oduševio „Algol“. Traži neka dopunska objašnjenja oko signalističkih manifestacija (gestualna poezija). Uskoro bi trebalo ponovo da se nađemo.

*

Š. konačno (prema sopstvenoj tvrdnji), napisao dugo najavljuvani tekst. Kaže da ga prekucava; ima oko 20 strana, zove u subotu na čitanje. Naslov eseja je, ako sam dobro zapamtio njegove reči, „Ta čudesna knjiga 'Algol'“.

*

Završen partijski plenum u Kremlju. Predložene izmene u Programu KPSS. Prema rečima Andropova: „Strategija partije u usavršavanju razvijenog socijalizma mora da se oslanja na čvrsto marksističko-lenjinističku teorijsku osnovu. Ako govorimo otvoreno, međutim, mi do sada nismo u dovoljnoj meri proučili društvo u kojem živimo i radimo. Nismo u potpunosti otkrili njemu svojstvene zakonitosti, naročito ekonomске. Stoga smo često primorani da delujemo, da tako kažem, empirijski, veoma neracionalnim načinom proba i grešaka.“

*

„Reci mi šta jedeš, da ti kažem ko si...“ je adaptacija stare narodne poslovice koja je poslužila jednom američkom doktoru da nešto više sazna o ishrani Amerikanaca. Prema dr Filipu Vajtu, prosečni 70-godišnji Amerikanac je pravi žderonja. On je, naime, tokom svog života pojeo 150 volova i teladi, 2.400 pilića, 225 jagnjadi, 360 ovaca, 310 svinja, 'opustio' 960 ari žitarica, dva hektara povrća i voća. Istovremeno je popio 308.000 litara vode i 22.000 litara viskija i džina.

(APF)

*

Životinje u teheranskom zoološkom vrtu hraniće se narednih sedam godina mesom zaplenjenim u bivšoj američkoj ambasadi. Prilikom zauzimanja ambasade 1979. godine zaplenjeno je 268 tona mesa, koje je nedavno predato zoološkom vrtu.

*

Kulturnom centru već stigle prijave za Okrugli sto o signalizmu. Zanimljivo je da je Buca Mirković jedan od prvih kritičara koji se najavio čak s preciziranom temom „Mesto i uloga signalizma u srpskoj poeziji sedamdesetih godina“.

*

Ti. Pred oltarom. Tužna životinjo. Loćkava Lošinjko. Lopatični lokvančiću. Gradim brod od zelenih munja. Kapi kiše. Mirisa jagoda. „I, born of flesh and ghost“. Moćna ljubavnice. U crnom ogledalu. Štit i cvast. Lanci ždralova. Iz vlažne svetlosti. Bude Dantea. Pse. Revoluciju. Cvetni prah sazreva. Na tvojoj koži. Krhki tučak. U mojim zubima.

*

„Utapam se u blagu toplinu svoga ležaja. Sve je mogućno čoveku koji se vrti i prevrće između bdenja i sna. Može da uzima zdesna ili sleva. Njegova supstancija slučaja još je sva topla; snovi su sasvim spremni da služe.“

(Valeri)

Subota, 18. jun 1983.

Iranski predsednik Ali Hamnei pozvao je sve Irance, koji su sposobni, da odmah krenu na ratište sa Irakom.

*

UNKTAD zapao u čorsokak.

*

Papa se u Varšavi sastao s generalom Jaruzelskim.

*

Ubica Roberta Kenedija, Palestinac Sirhan Sirhan, koji je osuđen na doživotni zatvor, posle 15 godina izdržavanja kazne našao se po drugi put pred odborom za pomilovanje.

*

Počeo školski raspust.

*

Nove zavrzlame oko Krležinih rukopisa.

*

„Predstave lepenskih skulptura su više značne: riboliki čovek ili čovekolika riba. Postavljene vertikalno, onako kao što arheolozi smatraju da je bio njihov originalni položaj pored 'ognjišta', one deluju s lica kao da riba za trenutak izrana iz vode da bi uzela vazduh ili ulovila mušicu na površini. Istovremeno, one izgledaju i kao čovek koji upire pogled naviše očekujući nešto s neba. Izuzetak je Adam, jedina čista ljudska figura, šćućurena i, možda, zaognuta kožuhom, koja takođe upućuje svoj zabrinuti pogled nagore.“

(Aleksa Čelebonović povodom izložbe „Lepenski vir“)

*

Može li pesma znati ono što pesnik ne zna?

*

Sovjetski savez lansirao je u pravcu planete Venere probni veštački satelit – „Venera – 16“, samo nekoliko dana od upućivanja u istom pravcu vaskonskog broda „Venera – 15“. Prema saopštenju sovjetske agencije TASS, „Venera – 15“ i „Venera – 16“ treba da obidu Veneru do početka oktobra i pribave potpunije informacije o površini i atmosferi na ovoj planeti.

*

Kako se *otvara plod?* Demone raskolni. Primrzne *lemeš* u zemlju. Izroni sunce iz grobišta. *Pogleda* krotko u listove. Sve je *izvor*. I plamen. I led. Tvoj beličasti dah. U večnoj pomrčini *sjaji*. Pripitomljuje nas. Zelenilo *bukne*. Iz malog zlatnog kovčega. *Zvezdana* mistrija.

*

Apejronistički pesnik na iskonskom poslu stvaranja jezika.

*

Čovekova suština nije u postojanju, već u bivanju.

Ponedeljak, 20. jun 1983.

Stiglo je već dvadesetak prijava za Okrugli sto o signalizmu. Najavio se i Tautović jednom dopisnicom.

*

Izašla je iz štampe novela „Jedenje bogova“. Goran je, ne obavestivši me, bez dozvole, objavio moju recenziju (u celini) na zadnjoj strani korica knjige. Još jedan loš gest ovog momka koji će, ako ovako nastavi, izgubiti moje simpatije.

*

Nov međusobni oružani obračun u PLO.

*

U Gani pokušaj obaranja režima „Letećeg poručnika“ Džerija Rolingsa.

*

Od imena tatarskog skitačkog plemena Bolgar nastao je naziv Bugarska. To tatarsko pleme pojavilo se u 5. veku na Volgi a u 7. veku na Dunavu, gde se pretopilo sa izvesnim brojem Slovena, predavši im svoje etničko ime ali ne ostavivši tragove svog jezika.

*

Na ulicama jednog malog francuskog grada našlo se ovih dana ništa manje nego 5,5 miliona razbijenih jaja koja su u znak protesta zbog niskih cena pobacali seljaci. Predsednik Nacionalnog saveza uzgajivača živine i jaja izjavio je da se francuskim uzgajivačima ne isplati da se bave ovim poslom jer su manje plaćeni nego što iznosi proizvodna cena jaja.

*

„Kao što otisak kažiprsta u policijskoj kartoteci nepogrešivo izdaje svog vlasnika tako i jedno umetničko delo otkriva sve vrline i mane svog tvorca.“

(iz intervjeta jednog slikara)

*

To je tvoje *konačište*. Kostopiljo. Peruniko. *Kamen* oko vrata. Ne pamtim ti *ime*. U ledenoj tući. Tvoji crveni *zubi*. Ćutiš. Divlje. Žeravice *žarna*. Reči leće.

Sreda, 22. jun 1983.

„Strah se širi Sjedinjenim Državama gde svakim danom zdravstveni radnici regrutuju nove slučajeve oboljenja od nove bolesti – sindroma stечene nesposobnosti organizma da se odbrani od bolesti.

Guverner države Njujork Mario Cuomo, gde je veliki broj obolelih od ove misteriozne bolesti, zapanjen je razmerama panike koja se širi stanovništvom. Naime, zbog velike smrtnosti obolelih (oko 60%) i zbog mogućnosti da je reč o nepoznatoj zaraznoj bolesti, pogrebne institucije u Njujorku zabranile su svojim službenicima da pokopaju nesrećne žrtve bolesti.

Zvanično usvojen termin za ovu bolest je SIDA. To ime verifikovala je i Svetska zdravstvena organizacija. Manifestuje se gubitkom koncentracije, višemesečnim gubljenjem težine, groznicom, čestim prolivima i konačnim iscrpljivanjem organizma pacijenta, koji umire potpuno nesposoban da se odbrani od naleta najbezazlenije kijavice. U Sjedinjenim Državama do sada je od ove bolesti obbolelo 1.500 lica, a od njenih posledica umrlo 597, dok se od početka godine širom SAD registruje 3–4 slučaja dnevno.

U Kaliforniji gde ima veliki broj obolelih, kao i u gradovima Los Andeles i San Francisko, strah od nepoznate bolesti izaziva odbijanje medicinskih radnika da pruže pomoć osobama kod kojih su se pojavili simptomi bolesti, dok policija koristi gas-maske ili rukavice u kontaktima sa takvim licima. Primećeno je da je najveći procenat obolelih među homoseksualcima, osobama koje redovno primaju transfuziju (hemofiličari) ili se podvrgavaju dijalizi, kao i narkomanima, pa neki lekari smatraju da je reč o nepoznatom virusu koji se prenosi direktnim kontaktom ili uz pomoć nečiste igle za inekciju.“

(„Politika“)

*

Iranski premijer Mir Husein Musavi izjavio je posle sinoćne sednice kabineta da će Iran bez obzira na žrtve, ratovati sa Irakom „do konačne pobjede“.

*

„Pošto su dobili naređenje velikog vođe i vrhovnog komandanta predsednika Kim Il Sunga da se stave u stanje ratne pripravnosti, pripadnici Mlade crvene garde, poluvojne organizacije studentske omladine, sada su

prožeti nepokolebljivom rešenošću da se odbrane od zakletih neprijatelja, američkih imperijalista i marionetske klike Čon Du Hvana.

Veliki vođa predsednik Kim Il Sung rekao je:

'Vojnu moć naše zemlje treba još više ojačati u svim oblastima i jedinicama i u potpunosti sprovesti borbene pripreme kako bismo mogli da smoždimo agresore jednim udarcem usude li se da nas napadnu.'

Na osnovu onoga što smo naučili u školama, iz priča koje smo čuli od roditelja i životne sreće koju danas proživljavamo, mi i te kako dobro znamo koliko je dragocena naša republika koju je osnovao i koju vodi veliki vođa predsednik Kim Il Sung.

Sada je ta republika postala meta američkih imperijalista. Oni sada izvode veliku združenu vojnu vežbu kako bi protiv nje poveli rat. U ovoj zategnutoj situaciji rešeni smo da dobro učimo i pozadinu učinimo stabilnijom.

Usudi li se neprijatelj da počne rat u ovoj zemlji, mi mladi crveni gardisti borićemo se do poslednjeg daha u svetom boju kako bismo zaštitili velikog vođu predsednika Kim Il Sunga i našu partiju i satrli američke imperijaliste jednim udarcem."

(Li Song Il, mladi crveni gardista)

*

Viktor doneo iz škole sve petice s pohvalnicom. Kao nagradu morao sam da mu kupim dvadeset kesica sa sličicama fudbalera i timova iz prve i druge lige koje lepi u specijalan album. Njegova reakcija na nagradu u školi: Mogao je Aca (učitelj) umesto ovih pohvalnica da nam da po sto kesica sa sličicama.

*

Poziv iz Salona na otvaranje izložbe „Pejzaž“ u četvrtak 23. juna. Učestvuju, uglavnom, mlađi slikari, među njima grupa „Alter imago“.

*

Prva žena astronaut u SAD, Sali Rajt, ponela je na šestodnevni put u svemir samo kremu za ruke, pastu i četkicu za zube, lak za nokte i četku za kosu, smatrajući da joj drugi na Zemlji neophodni rezviziti za lepotu neće biti potrebni.

*

„Socijalizam – kao do kraja smišljena tiranija najnižih i najglupljih, to jest površnih, zavidljivaca i onih što su tri četvrtiny glumci – u stvari je logičan zaključak 'modernih ideja' i njihove latentne anarhičnosti.“

(Niče)

*

Napustio si svet. Zemlja žedna. Bremenit *razdom*. Ugljevlje. Ohlađeno. To je *raspuklina*. Iz koje kaplju zvezde. *Putnik* u tami. Jezik. Hobotnica. Vrhunac *nade*. Za Lucifera. Za dvojnika. Naša zajednička *postelja*. Poprskana krvlju.

Četvrtak, 23. jun 1983.

„U međusobnim sukobima Palestinaca (pobuna protiv Jasera Arafata) za jedan dan (juče) pогинуло 40 boraca.“

*

U Parizu će se 1989. godine održati svetska izložba, kojom će se obeležiti dvesta godina Francuske revolucije. Tri godine kasnije, Čikago i Sevilja zajednički će organizovati još jednu veliku izložbu posvećenu proslavi 500-te godišnjice otkrića Amerike. Organizatori pariske izložbe između aprila i oktobra 1989, očekuju posetu oko šezdeset miliona ljudi. Za špancko-američku izložbu, od 1. maja do 30. oktobra 1992, pretpostavlja se da će privući oko 65 miliona posetilaca u Čikagu i 25 miliona ljudi u Sevilji.“

*

„Pre više hiljada godina Sahara je bila oblast puna zelenila sa mnogo stanovnika. Pećinski crteži i riblje kosti pronađene u središtu današnje pustinje svedoče da je to nekada bila plodna zemlja kroz koju su tekle velike reke i kojom su krstarile mnoge životinje.

Klima se izmenila pre otprilike 5.500 godina. Prestale su da padaju obilne kiše, a zemljište počelo da se suši. Vetar je odnosio gornji sloj tla ostavljajući samo pesak i stenje. Ta pustinja postaje sve suvija. Bunari moraju da se kopaju sve dublje da bi se ispod vrelog peska stiglo do vode.“

*

Iz Udruženja pozivaju na sastanak Komisije za statutarna pitanja u ponедeljak 27. 6. 1983. u 12 h.

*

Novo pismo Marijana Čekolja:

21. 06. 83.

Samobor

Uspio sam nabaviti vašu knjigu: „Signalizam“, Gradina, 79, u kojoj sam također mnogo novoga saznao, koliko o teoriji toliko i o praksi signalističkog pokreta, u nas, te smatram da mi uvid u svjetska zbivanja iz tog područja nije ni potreban (premda je i to poželjno znati, jer danas je pjesnik

(ne mogu ga više odvajati od signalizma) znalač, – kompletna ličnost: osoba kroz koju se odvija proces: vrijeme (doba u kojemu živimo) – čovjek (ljudi, čovječanstvo) – civilizacija; nema više prirode, osjećaja, ljubavi i dr, on je sada samo svjedok onoga što se događa oko njega, i to živ svjedok, jer povijesti više nema, možda još neke zanemarljive sitnice iz oblasti sitne i krunije kriminalistike, i ostali poluužasi; – a ne više nekakav izglađneli boem sa romantičnim grčevima gladi u želucu i bocom rakije ili vina u đepu, i bezbroj dugova posvuda, kako ih uporno i dalje prikazuju tradicionalisti pa čak i oni najširih pogleda i shvaćanja; tradicionalist ostaje tradicionalist i gotovo; tu više pomoći nema, i bolje da je nema.

Još ču vam svakako uskoro pisati o vašoj izvanrednoj knjizi: „Signalizam“, gotovo uđbeniku signalističkog pokreta, toliko me oduševila!, i nakon četiri godine po njezinom objavlјivanju. Čestitam dragi Miroljube! Šteta samo što je međurepublička suradnja, konkretno po pitanju poezije toliko nezнатna, pa mi ovdje gotovo ne znamo što vi radite, a vjerujem i obratno, ali srećom postoji: „signalistički dokumentacioni centar“, koji sjeđinjuje sve napredne, avangardne pjesnike i umjetnike današnjeg vremena, tako da je to veliki dobitak za ovo društvo, vrijeme, i za nas aktere modernizma (signalizma) uopće.

Inače, mnogo radim ovih dana na uređenju (kopanje, đubrenje, čekanje, pišanje, sranje, bljuvanje, i dr. radosti) moje prve samostalne knjige poezije, pod radnim naslovom „trenutno stanje“, koja bi trebala izaći na mrak dana negdje u zimi ove godine, u izdanju „centra za kulturnu djelatnost“, Zgb-a ako će sve biti u redu. Nadajmo se najboljemu.

Šaljem vam neke svoje nove radove, kao prilog nadopuni naše saradnje, sa željom o njenom kontinuiranom pozitivnom razvoju i nastavku, birokratskim rječnikom rečeno. Nadam se da će vas zadovoljiti kvalitet, premda to nije ono (pravo) što i kako bih želio raditi, no, čovjek svakim danom napreduje sve više (svaki dan je novi dan), a signalizam je jedini mogući logički i umjetnički nastavak poezije, kao i budućnost.

Toliko za sada, dragi Miroljube.

Srdačan pozdrav Čekolj Marijan

Lešće 15

41430 Samobor

tel. 880-039 (041)

*

Artfoot iz Peralte šalje list (poziv) za njegovu „Answer akciju“. Da li je primio ono što sam poslao sa radovima Francuza i Viktorovim crtarijama, ili mi tek sada šalje poziv? Ono prvo je išlo preko Luciena Suela. Na spoljnjem delu licu) pošiljke (koverte) Artfoot dopisuje rukom: *Thinking Signalism*.

*

Uveče u Salonu na otvaranju izložbe „Pejzaž“ vidim da sam prepao birokrate iz MSU-a: snishodljivo se javljaju, brže bolje uručuju katalog, pitaju da li mi se izložba svida, itd.

Na izložbi neki kičeri, kao na primer G. Đorđević i K. Bunuševac, nisu uspeli da pobegnu od kiča kome se šatro podsmevaju. Najinteresantniji su alterimagovci (Nada Alavanja, Tahir Lušić, Vladimir Nikolić, Mileta Prodanović) i Novosađanin M. Mandić.

„Po svemu sudeći izgleda da će za sada dela Land arta iz šezdesetih godina ostati poslednji primerak direktnog rada sa prirodom u umetnosti, a uslovio ih je hipni pokret pre nego li beg iz boemsko-intelektualnog života ili potreba 'privilegovanih' usamljenika poput nekada Pola Gogena ili 60-ih godina Roberta Smithsona. Ako bi do toga u umetnosti i došlo, to verovatno ne bi bili megalomanski projekti Christoa, projekti između 'Života i smrti' Walter de Marie ili mistično-antropozofske priče sa prirodnom komunom Šempas, već nešto slično ceremonijalnoj i elitnoj igri koju je sa prirodom – vodom, vatrom, vетром, gasom, zlatom, ljudskim telom – briljantno izvodio Yves Klein“.

(iz kataloga)

*

U rečitom mrazu. Blistav gost. Štenad zavijaju. Nekućnik pred vrati-ma. Iz crvene knjige. Suklja dim. Gori istorija. Modrim plamenom. Opominju reči. Pesma je prebijeni pas. Čuči na pragu. Brani dom. Izbljuvaćeš mleko materino.

Petak, 24. jun 1983.

Posle više od pedeset godina čutnje i ljutnje (prethodile su im godine prisnog prijateljstva i zajednički film „Andaluzijski pas“, remek delo nadrealizma), pomirili su se Luis Bunuel i Salvador Dali.

*

MOZAK NIJE NEOPHODAN

Jedan mladi, vrlo talentovani student matematike na američkom univerzitetu Šefild podvrgao se pregledu mozga na skeneru i – kada su stigli rezultati – ustanovalo je da zaprepašćenjem da skoro nema mozga. Izgleda da težina njegovog mozga iznosi svega 50–150 grama, umesto oko 1.500 grama. Prema rečima profesora Džona Lorbera, specijaliste za neuroanatomiju, koji je preuzeo na sebe ispitivanje ovog fenomena, slučaj mладог matematičara (bez mozga) predstavlja dokaz o „fantastičnoj sposobnosti regeneracije“ mozga, sličnoj regeneraciji bubrega ili jetre.

*

Muzej savremene umetnosti:

*

„Sve što se jednom zbilo na Zemlji moglo se očekivati da će se ponoviti milionima puta i drugde u vaseljeni; bila je to gotovo stvar vere među naučnicima. Voda – ili bar led – postojala je na svim Jupiterovim mesecima. I na Lou su se nalazili vulkani koji su neprekidno bljuvali utrobu ovog meseca – tako da su se osnovano mogle očekivati umerenije aktivnosti na susednom svetu. Zbroje li se ove dve činjenice, život na Evropi ispadao je ne samo moguć, nego i neumitan – kao što se to uvek naknadno ispostavljalo za većinu iznenađenja prirode.“

(Artur Klark iz „Druge Odiseje“)

*

Michael Hyatt, Gallery 1331, 721 Pine st; Santa Monica, California, poziva na Mail-Art izložbu sa temom: „Olympic Games (music) Orwell's 1984“.

*

(san)

Dan je. Upeklo sunce. Trčim od Slavije ulicom Maršala Tita. Nigde žive duše. Pitam se šta je s ljudima. Moj trk postaje sve brži. Negde na Terazijama više ne trčim, već klizim, lebdim tik iznad uličnog asfalta. Proletim preko spomenika Knezu Mihajlu, pa Vasinom i Uzun Mirkovom izbijem na Kalemegdan kod „Cvijete Zuzorić“. Tu se moje lebdenje ubrzava. Posle

Spomenika zahvalnosti Francuskoj ulećem u Knez Mihajlovu. To nije ulica koju znam. Sa obe strane su stare i naherene kućice, one sa slika i gravira iz 19. veka. Gde sam? Da li je ovo Beograd? Preda mnom odjednom izniče palata „Albanija“. Džin među ovim kućicama. Sada mi je već lakše. Zastajem kraj izloga „Jugoslovenske knjige“. Tražim jedan naslov. Napinjem se. Ne mogu da ga se setim. U uglu izloga sasvim na kraju mala džepna knjižica sa velikim naslovom „Vogizam“. To je to! Vogizam! Vogizam! Ponavljam u sebi a onda pokušavam glasno da ga izgovorim: Vogizam! Vogizam! Reči su zastale u grlu. Vogizam! Vogizam! Zaplićem jezikom, krkljam i budim se.

*

Još si živ. Pod daždevnjakom. Pod pipcima Saturna. Čovek koji se vraća iz matičnjaka. Kosmač s brazgotinom. U plavu krv potopljen. Načinio sam rupu na nebu. Ovo je živa planeta. Vatra je meka. Bronzana. Pale se žuti kandelabri. To je naš znak. Naše tkivo. Ne smeš predaleko.

Subota, 25. jun 1983.

Viktor putuje na svoje nagradno letovanje, osam dana, sa Radio Beogradom u Sloveniju na Pokljuku. Rano ustajanje (u 4.30 h), terminal, aerodrom. Avion u polasku kasni sat i po. Putuje pet nagrađenih dečaka i devojčica od osam do dvanaest godina. Vođa puta urednik Veselog utorka Duško Ilić.

*

Sirija proterala Arafata.

*

Bivši predsednik Kube i dosadašnji ministar pravosuđa i član Politbiroa KPK Osvaldo Dortikos izvršio samoubistvo.

„Dortikos je rođen 1919. godine u Sienfuegosu, kao istaknuti advokat podržavao je Kastrov pokret ‘26. juli’ u julu 1959. Pola godine nakon trijumfa revolucije preuzeo je dužnost predsednika Republike koju je obavljao sve do 1976, kada je novim ustavom propisano da šef vlade preuzima i dužnost šefa države. Osvaldo Dortikos je predvodio kubansku delegaciju na prvoj konferenciji šefova država ili vlada nesvrstanih zemalja 1961. u Beogradu.“

*

Pismo s materijalima iz Madrida:

Arco

ARTE CONTEMPORANEO - FERIA INTERNACIONAL DE MADRID

84

17-22 FEB.

Madrid, May, 1983

Dear Friend:

Once again I contact you to announce the forthcoming edition of ARCO, the International Contemporary Art Fair of Madrid. It will be held the 17th through the 22nd of February, 1984.

The positive results achieved by the two previous editions more than confirm our Fair as an outstanding point in the international art panorama.

In an attempt to improve each year's performance, we plan to continue along previous guidelines, including cultural activities which we feel certain will be of major interest.

This is to communicate that, due to the great number of visitors to the Fair (more than 55,000 people attended ARCO'83) and the many demands for exhibition space which we could not fulfill, we find it convenient to move the next edition of our Fair to the Crystal Palace in the Casa de Campo Fairground. There are more than 12,000 m² dedicated to stand space, aside from multiple reunion halls, other dependencies, etc.

This modern building offers far more adequate facilities: various cafeterias, restaurants, theatre for 800 spectators, reception halls, unlimited free parking, etc. It offers the advantage of being closer to the center of Madrid, and has excellent bus and subway connections. Not least is its situation, which offers a magnificent panorama of the park and Madrid.

Our fondest wish is that all those involved in the art world and particularly you artists who contribute so much by your presence find an obligatory rendez-vous in ARCO'84.

We will keep you informed of our projects, and hope to count on your visit next February.

With best wishes,

Sincerely yours,

Juana de Airpuru

Juana de Airpuru
Director, ARCO.

JA/ mgf 83. 1294 IFEMA INSTITUCION FERIAL DE MADRID

PLAZA DEL CRYSTAL, RELENTO FERIAL DE LA FERIA DE CAMPO, AVDA. DE PORTELA, S/N. MADRID 01. ESPAÑA. TELÉFONO: 40 00 17 00 00. TELÉX: 4602-IFEMAD

*

Ideja da deo koverata većih pošiljki, posebno onih iz inostranstva, obradim bojama (tempera) i napravim jednu seriju dela čisto likovne prirode.

*

„Dok u svetu raste pokret za ukidanje smrtne kazne, sudeći prema nedavno sprovedenoj anketi – u Velikoj Britaniji raste raspoloženje da se ona ponovo uvede. Naime, devet od deset građana ove zemlje zalaže se za obnovu smrtne kazne vešanjem za ubistvo deteta, policajca i oružanu pljačku.

Prošle godine kada je ovaj predlog bio postavljen pred Parlament prihvatio ga je 208 poslanika ali odbilo 332. Sada se pobornici smrtne kazne nadaju da će se novoizabrani konzervativni članovi Parlamenta izjasniti u prilog smrtne kazne ukinute 1965. godine.“

*

Teci. *Teci zlatna groznice enformela. Ustalasaj pervaze svemira.* Pojedi svoju trulu *guvnjaču*. To je početak. Ne kraj. *Okupljaju* se reči. Kostolomi u *vododerinama*. Zvezde plivaju u tvome smradnom drobu. Crno *seme*. Blato. Sveža krv. Ja sam užarena *lava*. Sviloprelja koja pomera. Granice *govora*.

Nedelja, 26. jun 1983.

Šetnja s Dinkom Novim Beogradom uz Dunav do hotela „Jugoslavija“ i natrag. Nju je već sada uhvatila fjaka za detetom.

*

„Po osnivanju prvog beogradskog pozorišta Teatra na Đumruku 1841. godine, pozvani su putem oglasa u *Srbskim Novinama*, pisci da dostave svoje dramske radove radi ocene i eventualnog prikazivanja. Pozivu se odazvao i požarevački učitelj Mojsilo Živojinović uputivši Popečiteljstvu prosvеšćenja (Ministarstvu prosvete) svoj komad pod naslovom *Pijanica i propalica*. Popečiteljstvo je taj komad dalo na recenziju Atanasiju Nikoliću – profesoru zemljopisa i matematike na beogradskom Liceju, cenzoru građanskih knjiga, organizatoru amaterskih družina u Srbiji i Vojvodini, osnivaču Teatra na Đumruku i piscu pozorišnih komada. Nikolić je prokomentarisao Živojinovićev rad rečima: ‘Delo ovo da se sočinitelju natrag vrati, da u njemu mnoga gruba izraženija, psovku i boj (svadu) izmeni i celo delo drugi konac (kraj) da dobije, kako će se izvesno znati, šta je sa Nešom Sapundžijom učinjeno, da li se on kao krivac i poročan osuđuje i kazni, i da li se on pri tome kaje i grize za svoje postupke. Moralno poučenije za zritelja (gledaoca) da bude konac dela!’“

(„Politika“)

Izmili *gamad*. Ispluta. Izroni. Zeleni gavranovi. *Sibir*. Odisej. Gde su imena stvari? Nežne *grabljivice*. Čovek što poznaje reči. *Dah* i znak. U pomrčini. Bogovi. *Munje*. Njihova krletka *poždere* grivnjaša. Priđe iskopanik. *Beo* kao sneg. Miševi mu oglodali *senku*.

Ponedeljak, 27. jun 1983.

U Kulturnom centru pogledao pisma (prijave) učesnika budućeg Okruglog stola o signalizmu. Među njima i prijava Aleksandra Flakera koji signalizam stavlja pod znake navoda i najavljuje raspravu o „Tradiciji avangarde“ ili nešto slično. Možda će i s njim morati da se povede polemika.

*

Jedan 46-godišnji Amerikanac, koji je svojevremeno proveo petnaest godina u psihiatrijskoj bolnici zbog ubistva majke, tvrdi da je posle puštanja na slobodu 1975. godine ubio oko sto žena, većinom devojaka, koje su pobegle od kuće i auto-stoperki. Policijski inspektor u sedamnaest saveznih država SAD tragaju za daljim dokazima o zločinima ovog monstruma.

*

Materijali i pismo od Italijana Bruna Chiarlonea.

MANIFESTO

- 1) SE L'ARTE È ARTE, LA COMUNICAZIONE È COMUNICAZIONE.
IF THE ART IS ART, THE COMMUNICATION IS COMMUNICATION.
- 2) QUANDO L'ARTE È COMUNICAZIONE E ARTE, LA COMUNICAZIONE È ARTE.
WHEN THE ART IS COMMUNICATION AND ART, THE COMMUNICATION IS ART.
- 3) QUANDO LA COMUNICAZIONE È ARTE, L'ARTE È COMUNICAZIONE.
WHEN THE COMMUNICATION IS ART, THE ART IS COMMUNICATION.
- 4) QUANDO L'ARTE È COMUNICAZIONE, L'ARTE È COMUNICAZIONE E ARTE.
WHEN THE ART IS COMMUNICATION, THE ART IS COMMUNICATION AND ART.
- 5) QUANDO LA COMUNICAZIONE È ARTE E COMUNICAZIONE, L'ARTE È COMUNICAZIONE.
WHEN THE COMMUNICATION IS ART AND COMMUNICATION, THE ART IS COMMUNICATION.
- 6) QUANDO L'ARTE È COMUNICAZIONE, LA COMUNICAZIONE È ARTE.
WHEN THE ART IS COMMUNICATION, THE COMMUNICATION IS ART.
- 7) QUANDO L'ARTE È COMUNICAZIONE E ARTE, WORKAREA È ARTE.
WHEN THE ART IS COMMUNICATION AND ART, WORKAREA IS ART.

ARTIST PROFESSION MAN

INTERNATIONAL MAIL-ART PROJECT

BY BRUNO CHIARLONE

ARTISTA PROFESSIONE UOMO

PROGETTO INTERNAZIONALE DI MAIL-ART

A CURA DI BRUNO CHIARLONE

(1981 - 1983)

LIST OF PARTICIPANT/ELENCO DEI PARTECIPANTI:

DEMOSTHENE AGRAFIOTI
VITTORE BARONI
CAROLYN BERRY
JULIEN BLAINE
PRAMUAN BURUSPHAT
HENRYK BZDOK
ULISES CARRION
ACHILLE CAVELLINI

BRUNO CHIARLONE
MICHEL CORFOU
ROBIN CROZIER
DANIEL DALIGAND
WALLY DARNELL
GUILLERMO DEISLER
UWE DRESSLER
IGOR DURISIN
HARRY ERTL
AARON FLORES
KLAUS GROH
BILL GAGLIONE
HORST HAHAN
E.F. HIGGINS III
ART HOPKINS
BIRGER JESCH
MORITZ JESCH
PETER KALMUS
GERALD JUPITTER-LARSEN

PAT LARTER
LECLAIR
LOMHOLT FORMULAR PRESS
TIMO MALEN
ALBUQUERQUE MENDES
EMILIO MORANDI
DAMASO OGAZ
JURGEN O. OLBRICH

JUAN PAGAN
ROMANO PELI
MICHELE PERFETTI
PAWEŁ PETASZ
CARLO PITTORE
PIOTR RYPSON
VANNA SALATI
TOMASZ SCHULZ
MICHAEL SCOTT
LON SPIEGELMAN
ROLF STAECK
ROD SUMMERS/VEC
MIROLJUB TODOROVIC
GABOR TOTH
TIMM ULRICH
EDGARDO ANTONIO VIGO
WALTER WILLIAMS
BAKOS ZOLTAN

THE SHOW ASSEMBLES/LA MOSTRA COMPRENDE: XEROBOOK (CM. 21x29,7)
COLLAGES - POSTCARDS - PHOTOS - POSTERS - DRAWINGS - ENVELOPES -

*

Iz Crne Gore stigao Jovo Dujović. Potpuno očelavio, niži od mene, a ima 108 kila, piće stalno špricere i poziva se na neke generale i Veljka Milatovića kome, bar kako on to veli, kad god hoće telefonira.

Jovo je po svoj prilici veći „signalista“ no što sam ja mogao i da sanjam.

Utorak, 28. jun 1983.

Izgleda da ćemo se stabilizovati!? U štampi je bučno najavljeni da je, sada već čuvena, „Krajgerova komisija“, konačno sačinila „dugoročni stabilizacioni program naše privrede“. To je označeno i kao „najznačajniji događaj ovogodišnje političke sezone“.

*

Bio s Dinkom do izložbe Alešinskog i grupe „Kobra“ u Francuskom kulturnom centru: grafički radovi i štampa. Razočaran ovim matorim Belgijancem koga, inače, ima u svim značajnijim istorijama modernog slikarstva.

*

U „Republici“ br. 5 vrlo perfidan napad, omalovažavanje „Zenita“ i zenitizma od strane Branimira Donata što me je više nego neprijatno iznenadilo.

*

Krenuli su *lososi*. Uz reke. Uz matice. S očima od *smaragda*. Hitri kao munje. Ne *govori* mnogo. Andeli su crne boje. Sa vrha *planina*. Padaju u ponore. Ribe-ptice. Ribe-kuće. Mišljah da *razotkrivam* svet. Vreme je bilo kišno. Zrna. *Izvori*. Stočnici na putevima. Rani *rođaj*.

Sreda, 29. jun 1983.

Većinom glasova, posle jednočasovne rasprave, delegati Skupštine opštine Stari grad ukinuli su „Zapis“.

*

„Juče na sprudištu Morave u Bošnjanu kraj Varvarina pronađeno telo Slobodana Stevovića starog 59 godina, pesnika iz Kruševca. Slobodan Stevović je otišao od kuće 20. juna. Pre nekoliko dana, ispod jasičkog mo-

sta, pronađeni su kaput i cipele, što je navodilo na pomisao da se pesnik utopio.“

(„Politika“)

*

„Na univerzitetu Monaš u Melburnu, naučnici ispituju desetak patuljastih kengura – nrbaleka, vrlo retkih životinja koje je izuzetno teško uhvatiti zbog njihove urođene stidljivosti, opreza i noćnog života. Stručnjaci za zoologiju u Australiji i u svetu zainteresovani su za ovu vrstu kengura jer predstavljaju svojevrsni fenomen u životinjskom carstvu. Njima, naime, tokom čitavog života stalno niču novi zubi, oni koji se istroše u glodanju sitne trave koja se nalazi ispod kamenja zamenjuju se novim.“

*

GALERICO

CREATIVE — NON COMMERCIAL—MARGINAL

GALERICO · Hafnerstraße 3 · 8200 Rosenheim

Miroljub Todorović
Dobrinjska 3

11000 Belgrade
Jugoslawien

Dear art-friends,

After many years of crazy art-sponsoring, an enormous quantity of actions and performances in Rohrdorf, after land-art, discussion-meetings, visitors from all countries and after having received the "Mäzen-Preis" I am opening the GALERICO next time.

My gallery will be managed in a non-commercial manner, with an accentuation on marginal and creative arts (ui)

I would be glad to see you in the Galerico and I hope to receive from you some ideas, suggestions, good wishes and

Tattoo and other things

Hannes

Privat
Hannes Clerico
08032-5140
D-8201 Rohrdorf

GALERICO
Hafnerstr. 3
D-8200 Rosenheim

*

Propao zakazani sastanak sa Svetom Lukićem u Kulturnom centru. Dogovorili smo se da se nađemo, pregledamo ko se sve prijavio za Okrugli sto o signalizmu, eventualno pozovemo telefonom neke od zaboravnih, etc. Sveta je rano ujutru hitno morao u bolnicu da vodi Stojana Ćelića koji je iznenada dobio neka unutarnja krvarenja.

*

Karta Viktora iz Slovenije koja doslovce izgleda ovako:

„Drug Todorović Miroslav, Strumička 96, Beograd.

Tata kaži mami da sam se javio. Na Pokljuci je lepo. Imaćemo vremena i za igru. Pozdravlja vas Viktor.“ (Rukopis, naravno, morski.)

*

Izvanredan broj „Savremenika“ posvećen simbolizmu kao stvaralačkom pokretu. Tekstovi: Rene Veleka, Đerđa M. Vajde, Mikloša Sabolčija, Leona Edela, etc.

Prema Đ. M. Vajdi „Simbolistički pokret se od istovremenih i graničnih pokreta razlikuje po strukturi. Za tu strukturu se može reći da se sastoji od posebnog sloja ideološke prirode (filozofska osnova), metodologije, tj. poetike, stilističkog sloja, tj. ukupnog zbira formalnih postupaka. Tragovi nekih ili svih ovih elemenata mogu se otkriti u svakom simbolističkom delu.“

*

Izađeš čist i svetao. Sa Gorgoninom glavom. To je *uspavanka*. Za tabute. Za stravaruše. *Usput*. U jezero je baciš. Laje pas iz pomrčine. I *ponoć* i zora. Opomenuli su te. Na ivici *zemljovida*. Zver i reč. Iz limfe im *zaumne* zmije. Sa trnom u oku. Gledaš. Srce *stvari*.

Petak, 1. juli 1983.

Ostatak jedinica Arafatovog Fataha opkoljen u svom uporištu u Baalbeku od pobunjenika Abu Muse, pripadnika Generalne komande Ahmeda Džibrila i prosirijske Saïke, kao i libijskih vojnika koji se nalaze u Libanu.

*

Jaruzelski najavio eventualno ukidanje ratnog stanja i političku amnestiju 22. jula.

*

Jedna 45-godišnja žena, poreklom Indijanka, obolela je u američkoj saveznoj državi Novi Meksiko od kuge. To je jedanaesti slučaj ove, nekada smrtonosne bolesti, zabeležen od početka godine u ovoj američkoj državi. Iako je stanje bolesnice teško, kuga, koja je nekada izazivala prave pomore, danas je zahvaljujući sulfamidima i antibioticima, izlečiva.

*

Pismo iz Perua:

THE PERUVIAN SECTION OF AMNESTY INTERNATIONAL AND THE ARTISTS ARMANDO WILLIAMS AND HERBERT RODRIGUEZ INVITE ALL THOSE INTERESTED TO PARTICIPATE IN AN EXHIBITION OF MAIL-ART WITH THE THEME: "HUMAN RIGHTS"

Technical characteristics: Work on paper

Measurements : Free format
Last day of reception : August 30th, 1983
Address : Casilla 11080, Lima 14, Peru
Date of Exhibition : From september 16th, 1983, on.

- All the projects received will be exhibited.
- The projects will be kept in the archives of amnesty international, peruvian section.
- We reserve the right to reproduce and exhibit the projects.
- Each participant will receive a catalogue of the exhibition.

VIOLENCE OPRESSES AND anguishes contemporary society and those who believe in the possibility of building a new society. The increasing violation of international agreements and of national laws on Human Rights, amount to an alarming lack of protection and guarantee of the fundamental right to life.

In many countries the destiny of men, women and children who disappeared after having been arrested by security forces or sequestered by agents acting under cover of their Governments, is unknown or disregarded. The Latin American Federation of Relatives of Detained Disappeared (FEDEFAM) denounces the existence of thousands of such cases in Latin America, specially Guatemala, El Salvador, Argentina and Chile.

We are convinced that the struggle against arbitrary privation of human life is an urgent and inevitable task. Amnesty International insists in enforcing the principle of the international responsibility respecting the defense of Human Rights. The challenge consists in fighting against political, religious and racial intolerance, in not permitting that political assassinations, disappearances, torture, dangerously become an everyday situation towards which we remain indifferent.

The artist assumes a conscious attitude with respect to the deterioration of human values. We believe that Mail-Art is a vehicle of artistic and cultural integration, expansion and democratization, and a valid alternative to the traditional order of means and circuits of artistic production and consumption.

This exhibition intends to promote a creative and joint participation in the defense of Human Rights. It is with this end in mind that we invite all of those interested in participating, to send their projects.

*

Uveč na I programu televizije pod uredništvom Dunje Blažević emisija posvećena sovjetskoj umetničkoj avangardi dvadesetih godina. Učesnici: Flaker, Ranko Radović i Slobodan Mijušković.

*

Kad hoćete da ukiselite mleko, pustite da se kuva malo duže nego obično, na tihoj vatri, mešajući ga drvenom kašikom. Mlako mleko sipajte u posude koje ste prethodno premazali kriškom limuna. Ovako spravljeno kiselo mleko biće ukusnije i gušće nego obično.

*

Šta je pesma? Crna rađevina. Stid i gnev. Zvezdana Patagonijo. U smonici belasa raonik. Brušeni jazik. Oko premreženo. Dolazi voda. Nenadano. Plahovito. Njeno lice se menja. U jaje. U ribu. U nama je ključ. Preokret i magnovenje. Strasni rasip.

Subota, 2. jul 1983.

U kulturnom dodatku „Politike“ ponovo o Krležinoj zaostavštini, intervju s Enesom Čengićem zastupnikom Krležinih autorskih prava.

*

„Naš poznati pesnik Vasko Popa dobitnik je ovogodišnje književne nagrade 'Skender Kulenović', koju svake godine dodeljuju rudnici gvozdene rude 'Ljubija' za književno delo inspirisano narodnooslobodilačkom borbom i socijalističkom revolucijom. (...) Pre njega nagradu 'Skender Kulenović' dobili su Branko Ćopić, Rodoljub Čolaković, Jure Kaštelan, Mladen Oljača i Miško Kranjec.“

(„Politika“)

*

„Stručnjaci su, nakon godišnjeg merenja ugla naginjanja čuvenog kriog tornja u Pizi, ustanovili da se ovaj ugao promenio u poslednjih godinu dana. Mereći od vrha 54 metara visokog zvonika, ustanovljeno je da se ugao povećao za oko 1 milimetar izvan prečnika. Izgradnja krivog tornja u Pizi počela je 1174. godine a završena je 1350. godine. Od tada težište kule se pomerilo za oko 4,25 metara izvan prečnika. Da bi se zaustavilo dalje naginjanje tornja, bilo bi potrebno oko sedam miliona dolara.“

*

Među dobitnicima Sedmojulske nagrade ovog leta ni jednog književnika. Da li se to vlast sveti piscima?

*

Viktor se vratio s Pokljuke. Doček na aerodromu. Njegovo oduševljenje ovim izletom, priče do kasno u noć.

*

Namere i putevi. Strigische nimfe. Tamo. Tamo. U Sataninom oku. Krilate sandale. Čarobni tobolac. Otškrinuta su vrata. Sreća ti puni dom. Zvezdano taknuće. Zašto vređaš bogove. Zaboravljene u pesku. Sve je samo početak. Pesma. Kao bela sova. Kaplje. Kap po kap.

*

„'Najistinitija' književnost je ona koja zna da je potpuno irealna, to jest zna da je u biti jezik...“

„Doista ima onoliko 'jezika' koliko i predmeta kulture.“

(Rolan Bart)

Sreda, 6. jul 1983.

Kupljene vozne karte za Bar – spremni za letovanje.

*

„Sve što bi moglo oslabiti Islamsku Republiku smatra se za prekršaj, greh i zaveru“ izjavio je nedavno u svojoj propovedi islamski revolucionarni javni tužilac Irana, ajatolah Jusuf Sanei.

Obrazlažući ovu misao, ajatolah je naglasio da je pod bivšim režimom organizovanje štrajkova, neodazivanje na poziv suda i prkošenje vlastima predstavljalo jednu od 'božanskih obaveza'. Međutim, ako neko danas to čini, čak ako obustavi rad u nekoj maloj radionici ili na neki drugi način pokaže da ne poštuje vlast, onda je to greh za koji mora biti kažnjen – rekao je Sanei.“

(„Politika“)

*

U Rimu se ovih dana, najverovatnije kao prvi te vrste u svetu, pojavio list prostitutki „Lučola“. List je izašao u izdanju Komiteta za prava prostitutki i zalagaće se za veća prava pripadnica najstarijeg zanata.

*

„Kameni luk katedrale malog švedskog gradića Skara (na 300 km jugoistočno od Stokholma) koji se već decenijama nalazi pod debelom naslagom čadi i prljavštine, biće očišćen i restauriran zahvaljujući hlebu. Naime, restauratori i konzervatori pokušavali su bezuspešno da zidove očiste metalnom četkom, guminicom ili sunđerom a zatim su morali da potraže savet od starih majstora iz srednjeg veka. Utvrđili su u knjigama nekadašnjih neimara, da su oni koristili prilikom čišćenja uprljanih zidova, sredinu od ražanog hleba i da je ostvareni efekat bio odličan. Za čišćenje zida katedrale će morati da bude upotrebljeno 4.000 hlebova.“

*

Poštanska karta Ryosuke Cohena iz Moriguchi City-a, Osaka, Japan.

*

Vus se javlja iz Šibenika gde se u dečijem kazalištu prikazuju njegove „Aždaje“.

*

Nekoliko vizuelnih pesama (u formatu pošt. karte) sa pismom od Guillerma Deislera iz Plovdive.

*

Larry D. Smith iz East Freedoma (SAD) poziva me da učestvujem u njegovom INTERNATIONAL MAIL-ART/BOOK PROJECT: ARTIST MATCHBOOKS.

*

„Nemam šta da kažem i ja to kažem i to je poezija.“

(Džon Kejdž)

Petak, 8. jul 1983.

Michel Champendal („L'Arbre Bleu“) šalje više knjižica od četiri do dva naest strana raznih autora koje je u međuvremenu objavio. To su: Robert Morillo „Joli Liv'd'enfant“ La resurrection de la censure texte de Horus et un collage de Ra; Irish: Lumiere d'ombres; Michael Collet: Top to Bottom, connaissez-vous S. V. E. L????; Deux poemes metaphysiques de Julien Blaine; Didier Plassard: Fragments d'un journal de bar.

Sve knjižice, kako stoji, objavljene su u deset primeraka u kolekciji „Dix de der“ 1983.

*

Kao i uvek odvratna putna nervoza (nasleđena još iz čićevačkog dečinstva), pred večerašnje putovanje vozom za Bar.

*

Čvorovi svemira. Zasvetluca. Balegar u mumiji. Žuto. Zeleno. Crveno. Znao si. Držeći starčevu koščatu ruku. Odupirući se. Ulovu. Na ljudske glave. Zvezdu i stelju. Najednom. Zima zviznu. Ogresla u toj svetlosti. U svanuće. Brodovi. Pramac menjaju. Kao gorohod. Udara kiša. U grlo. U jezik.

*

U apejronističkoj pesmi reči i sintagme preuzimaju funkciju samostalnih značenjskih jedinica.

Nedelja, 10. jul 1983. Ulcinj

U Ulcinju nevolje sa strujom koju je ravnosna elektrodistribucija isključila. Nakon svega, ipak, plaža, borove šume, potpuna opuštenost.

*

Čuveni muzej „Smitsonian“ u Vašingtonu izvršio je ovih dana inventar svih predmeta koji se nalaze po magacinima i galerijama. Posle pet godina, koliko je trajao popis, stručnjaci su se zaprepastili kada su među stvarima koje su popisali našli, između ostalih, tomahavk Devvija Kroketa, jednu cipelu broj 54, radni kombinezon avijatičara Čarlsa Lindberga i druge čudne eksponate. U muzejima se našlo 114.429 ptičjih jaja, ali i 23 preparirane pande, obučene u pidžame koje je nosio američki predsednik Ajzenhauer.

*

„O svim stvarima iz mog života ja sam navikao da govorim kao o tuđim i dalekim, a o celom životu uopšte kao o nečem što je prošlo ili što je samo moglo biti. I to oduvek.“

„Kad nisam očajan ja ne valjam ništa.“

(Ivo Andrić)

Sreda, 13. jul 1983. Ulcinj

Na brdu iznad Ulcinja od zemlje, stenja i šume izvajan Titov lik iz ratnih dana, vidljiv sa svake tačke u gradu.

*

„28. januara prošle godine iz ruku ‘crvenih brigadista’ oslobođen je američki general Džems Dozijer. Pripadnici specijalnog odreda italijanske policije za borbu protiv terorista (NOCS) izveli su munjevitu akciju – upali su u stan u kojem je visoki američki oficir bio zatočen i savladali grupu terorista koji nisu uspeli da pruže otpor.

Priznanja i čestitke policajcima stigle su sa svih strana, počev od predsednika Regana i Pertinija, pa dalje. Odlikovani su zlatnim medaljama za građanske zasluge. Rečeno je i napisano da je oslobađanje generala Dozijera bila jedna od najbriljantnijih policijskih operacija u poslednje vreme uopšte.

Sada se, međutim, četvorica od tih pripadnika specijalnog odreda na-laze na optuženičkoj klupi. Nekolicina tada uhvaćenih 'crvenih brigadista' žalili su se docnije da su ih policaciji prilikom saslušanja mučili. Terorista, koji tvrdi da je pretrpeo najveće torture, Cezare di Leonardo, podneo je tužbu sudu."

(„Politika“)

*

Po ko zna koji put spremam sam da prekinem sa pisanjem ovog svog Dnevnika, poričući mu, u trenucima opšte obeshrabrenosti i depresije, bilo kakvu svrhu i vrednost, posebno onu za mene najvažniju – literarnu. Sve mi se više čini da me Dnevnik odvlači od ozbiljnijeg kreativnog rada, zataškava stvaralačku krizu i služi kao uteha i varka da se eto, ipak, bavim kakvim-takvim književnim poslom.

*

Ako se u neki stari ormari uvukao miris buđi, tako da se on oseća i kad se uzrok ukloni, onda će pomoći terpentin. Neku staru krpnu valja natopiti tom tečnošću i ostaviti u ormaru dva-tri dana. Miris buđi će nestati i ostaje samo još da se ormari provetri od terpentina.

*

Mislio sam da ih od naraslog grada i buke automobilskih motora, više neću čuti, ipak iz okolnih bašti i sa brda oglašavaju se i dalje ulcinjski čukovi.

*

(San)

Znam da smo prešli granicu zemlje. Predosećam da smo zalutali u albanskoj pustari negde iza reke Bojane.

S leve strane su planine, s desne more, mirno i olovno sivo. Nema sunca. Vlada polumrak i jezna tišina. Kraj prašnjavog kolskog puta mala baraka-prodavnica sklepana od dasaka i kartona. Pred njom desetak ljudi pogruženo čeka.

Dinka, koja kao većina žena boluje od manije kupovanja, htela bi nešto da kupi. Posvađamo se. Ubeđujem je da ovde, u ovoj šiptarskoj vukojebini, ništa ne bi trebalo uzimati.

Subota, 16. jul 1983. Ulcinj

Dve godine posle popisa stanovnika u Jugoslaviji Savezni zavod za statistiku sredio je podatke o stanovništvu prema maternjem jeziku.

„Iz te poslednje serije popisanih podataka saznajemo da je maternji jezik 16.342.885 naših sunarodnika – od ukupno 22.424.711 Jugoslovena – srpskohrvatski, hrvatskosrpski, hrvatski i srpski jezik. To je maternji jezik, recimo, 4.089.321 stanovnika Bosne i Hercegovine, koja inače ima 4.124.256 stanovnika. U Crnoj Gori tim jezikom govori 531.738 (od ukupno 584.310) stanovnika, u Hrvatskoj 4.419.054 od ukupno 4.601.469 žitelja, u Makedoniji – 63.350 (ukupno 1.909.136 stanovnika), u Sloveniji 131.274 (1.891.864), na teritoriji SR Srbije van pokrajina 5.303.472 (od ukupno 5.694.464 stanovnika), na Kosovu 300.658 (ukupno 1.584.440) i u Vojvodini 1.504.018 od ukupno 2.032.772 žitelja.

Od sto stanovnika Jugoslavije 72,9 % govori srpskohrvatski, hrvatsko-srpski, hrvatski i srpski jezik. Makedonski je maternji jezik 6,1 % stanovnika Jugoslavije, slovenačkim govori 7,9 % jugoslovenskog stanovništva, a albanskim 7,8 % osoba koje naseljavaju jugoslovenski prostor. Mađarski je maternji jezik kojim govori 1,8 % Jugoslovena.“

(„Politika“)

*

U čitavoj zemlji (što se jasno uočava iz štampe), primetna je uzbudjenost zbog teškog stanja u privredi. Iz diskusija, odluka, rasprava, izjava, intervjua i zvanih i nezvanih, vidi se da je situacija mnogo crnja nego što se i moglo prepostaviti.

*

Objavlјivanje lažnog „Dnevnika“ Adolfa Hitlera koštalo je zapadnone-mački časopis „Štern“ nešto više od dvadeset miliona maraka i pad tiraža za 70.000 primeraka. U finansijski gubitak od dvadeset miliona uračunata je i kupovina lažnog „Dnevnika“ i isplata odštete onim listovima kojima je prodato pravo na otkup „Dnevnika“, nakon otkrivanja afere falsifikata. Istovremeno uprava „Šterna“ zaključuje da je pad tiraža časopisa prouzrokovao kompromitovanjem lista koji je naseo na ovu laž.

*

Potpuna apatija na porodičnom nivou. Često ne odlazimo čak ni na plažu. Čitanje štampe: dnevne, žute, revijalne, roto-romana, naučne fantastike. Sve je postalo fantastično dosadno.

*

Jadransko more predstavlja u stvari veliki zaliv Sredozemnog mora. Njegova površina (138.595 km^2) nešto je veća od polovine teritorije SFRJ. Dugačko je 783 km a njegova prosečna širina je 248,3 km dok mu je najveća dubina 1.364 m. U severnom delu Jadrana – severno od linije Pula – Timini – dubine su manje od 50 m, a severno od linije ostrva Lastovo – poluostrvo Gargano najveća je dubina u Jabučkoj kotlini – 243 m. Pošto je prosečna

dubina Jadranskog mora mala – 239 m – u njegovom basenu nema mnogo vode – ukupno 34.977 km³. Toliko vode Dunav unese u Crno more za 171 godinu.

*

U grobnici jednog srednjovekovnog plemića iz centralne Kine pronađeno je veliko blago staro preko 2.400 godina. U grobnici je pronađeno više od 7.000 raznih predmeta od skupocenog žada, bronce i bambusa kao i predmeti od crnog mermera prvi put pronađenog u Kini. Zajedno sa posmrtnim ostacima aristokrate, nađeni su i posmrtni ostaci njegove 21 žene.

*

Ivicom šume. Ivicom praskozorja. Zar smo... Samo reč. I sjaj. Opsedaju me anđeli. Časovnici žudnje. Tamo gde sklapaš oči. Neznanče zlatousti. Gazimo glasnike tame. Komadamo pesmu.

Ponedeljak, 18. jul 1983. Ulcinj

Ne očajavajte ako se mleko ukvarilo. U sito stavite komad gaze i pustite da se sva voda iz mleka ocedi. Dobićete sladak i ukusan beli sir.

*

„Sovjetski naučnici uspeli su nedavno da ožive vodenog guštera koji je 90 godina proveo zaleden u ledenom bloku, na dubini od 11 metara. Istovremeno, grupa američkih stručnjaka za kriobiologiju uspela je da identificuje takozvani 'hormon zaledivanja'. U pitanju je jedna vrsta proteina koji izaziva snižavanje telesne temperature, usporavanje metabolizma i smanjenje broja srčanih otkucaja na minimum.“

*

„Pesnik je *sin harmonije*; on ima određenu ulogu u svetskoj kulturi. On ima tri dužnosti: najpre treba da oslobodi zvuke iz večne stihije iz koje su rođeni i u kojoj žive; zatim te zvuke treba da dovede u harmoniju i da im određeni oblik; na kraju, tu harmoniju treba da unese u spoljašnji svet.“

(Aleksandar Blok)

*

„Gotovo svi zdravi muškarci, bilo da je reč o sedmomesečnoj bebi ili 70-godišnjaku, svake noći, dok spavaju, dobiju četiri ili pet puta erekciju, nezavisno od sadržaja snova.“

Ponedeljak, 25. juli 1983.

Deset sati putovanja od Bara do Beograda, povratak kući koju treba za koji dan promeniti.

*

U „Politici“, u razgovoru s novinarom Ilijom Marinkovićem, hrvatski pesnik i prevodilac s poljskog Milivoj Slaviček najavljuje da će: „Krakovsko 'Wydawnictwo literackie' u toku godine objaviti knjigu mlade srpske poezije pod naslovom 'Nosači rečenica', u izboru pjesnika i kritičara Julijana Kornhauzera, istaknutog propagatora naše književnosti u Poljskoj.“

*

Pismo od upravnice MSU Marije Pušić (datirano 5. a poslatog 8. jula) kojim me obaveštava „da je Stručno veće Muzeja savremene umetnosti prihvatio Vašu molbu da se u okviru programa izložbi u Salonu Muzeja savremene umetnosti u 1984. godini prikaže samostalna izložba Vaših radova“. Upućen sam da se dogovorim sa Jadrankom Vinterhalter, kustosom Salona koja će me „obavestiti o kalendaru izložbi za sledeću godinu i o svim pojedinostima oko organizacije izložbe“.

Aferim, još čemo posle tolikih svađa na kraju „uspešno sarađivati“.

*

U obimnom katalogu (bibliografski pregled izdanja Buchhandlung Walter König) koji redovno dobijam iz Kelna, u odeljku „Kunsttheorie“ knjiga Blake, William „Eaves, M. W. Blake's Theory of Art“.

*

Novi broj mejl-artističkog časopisa „L'Timbré“ Danijela Daligana (Daniel Daligand). Tekstovi Klause Groha, D. Daligana i Ruggera Maggia.

U svom tekstu (pismu) Groh govori o mejl-art susretu koji je 1981. održan u Poznanju u Poljskoj. Kaže kako je to bio jedan informativan i otvoren projekat sa velikom izložbom koju je organizovao Grzegorz Dziamski. Održane su i četiri večeri sa projekcijom filmova i diskusijom o mejl-artu. Poenta na kojoj Groh u svom pismu insistira je da su svi pozvani umetnici iz Zapadne Evrope došli, dok umetnici sa Istoka (Groh navodi zemlje: DDR, Mađarska i Čehoslovačka), po njemu, nisu „dobili dozvolu da dođu na ovaj susret“.

Pošto sam i sâm bio pozvan, a nisam iz ličnih razloga išao, ne znam gde me je Groh mogao svrstatи.

*

Iz Pozzuolia kraj Napulja pismo, katalog izložbe „Poesia nei campi flegrei“ (poesie – oggettisegni – immagini – libri – happenings – incontri) sa

italijanskim avangardnim umetnicima (pesnicima) iz te regije i dve izvanredne publikacije: „Da Marinetti alla nuova scrittura“ i „Come scrivere una poesia“ (interventi poetici di Carmine Lubrano).

*

Cipele ili sandale od lakovane kože dobro se čiste i čuvaju od pucanja na taj način što se premažu krpom namočenom u pivo. Posle nekoliko minuta treba ih istrljati mekom, suvom krpom.

*

Opet iz Italije. Ovoga puta iz Bolonje poziv za učešće u „The World Encyclopedia of Contemporary Artists“.

VIA BOLDRINI, 20
I 40121 BOLOGNA
ITALY

WORLD ENCYCLOPEDIA
OF CONTEMPORARY ARTISTS

Edited by Art Critic Dr. Franco Tralli

ENCYCLOPEDIE MONDIALE DES
ARTISTES CONTEMPORAINS

per les soins du Critique d'Art Franco Tralli

ENCICLOPEDIA
MUNDIAL DE LOS
ARTISTAS CONTEMPORANEOS

por el critico de arte Franco Tralli

WELTENZYKLOPÄDIE
DER
ZEIGENÖSSISCHEN KÜNSTLER

herausgegeben von Franco Tralli, Künakritiker

Dear Artist,

I am writing to you personally because you are among those that I have chosen to be recognized as the best artists from 40 countries whose names I wish to publish in a book that I have been working on for years: THE WORLD ENCYCLOPEDIA OF CONTEMPORARY ARTISTS. My encyclopedia, which will be published by Seledizioni, shall have international distribution. Your works can therefore be known in cultural circles world-wide.

This is an important opportunity which should not be missed, and no other publication can offer it to you. I look forward very soon to your acceptance.

In the meantime, please accept my warmest congratulations.

francotalli'

Dr. Franco Tralli
Art critic and editor of
World Encyclopedia

The World Encyclopedia of Contemporary Artists is a work of vast size and great world-wide importance. It includes artists from 40 nations, some of whom are famous, some less so, but all of whom merit great attention. The work is edited and directed by the writer and art critic Dr. FRANCO TRALLI who has spent several years selecting the names that deserve to be included.

Franco Tralli is the author of many books and art monographs. He earned his degree in Letters and Philosophy with a thesis in Art History. He is a jury member for several national and international awards. Dr. Tralli founded and directed the magazine Artepiù. His critical texts have appeared in major art catalogs, for example Catalogo Bolaffi, Comanducci, Italian Art in the World, etc. He has received international awards and he engages in cultural exchanges with university instructors from throughout the world. He is president of the international Academy of Arts, Letters and Science (Bologna, Italy).

Dr Tralli šalje još i faksimil jedne od stranica svoje Enciklopedije sa Đordđom de Kirikom.

DE CHIRICO GIORGIO

Nato a Volo (Grecia)
il 10 luglio 1888
viveva e lavorava a Roma
in piazza di Spagna 31

Ha studiato al Politecnico di Atene, all'Accademia di Belle Arti di Monaco. Sue opere si trovano nei più importanti musei del mondo.

Mostre

(tra le più recenti) Palazzo Reale, Milano 1970; Art, Curie, Parigi 1980; La Metafisica, gli Anni Venti, Galleria Civica di Bologna 1980; Museo dell'Ermitage, Leningrado 1980; Centre Georges Pompidou, Parigi 1980; Museo Puskin, Mosca 1981.

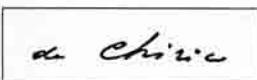
Bibliografia

(note essenziali). Catalogo Nazionale d'Arte Moderna, Bolaffi 1982; Catalogo Mostra Antologica del Palazzo Reale di Milano (-1970); M. Fagiolo «Giorgio De Chirico», 1979; C. Bruni, Sawraichik e G. De Chirico, a cura di, Electa Ed. Milano (fino ad ora sei volumi).

Quotazioni

Prezzi d'asta: «Carretto», matita 12,5x18, Londra, Christie's 1980, lire 800.000; «Gli archeologi», 1926, cm. 99x80, olio, Londra, Sotheby's (1981) lire 258.400.000.

È uno degli autori più falsificati.

«Gli archeologi», olio, cm. 90,5x71,5 (1927)

È considerato l'artista italiano di maggior levatura e notorietà internazionale, sia sul piano storico che su quello commerciale. È infatti il fondatore di una corrente metafisica che gli ha «offerto» autentici capolavori che sono rimasti pietre miliari nella storia dell'arte. Notevole è stata la sua partecipazione al movimento surrealista, e in seguito il ritorno alla tradizione. Più volte è ritornato ai modelli della giovinezza e della maturing (romanticismo intessuto di richiami della classicità greca) dando adito a proverbiali contraddizioni e paradossi. Del resto, i suoi atteggiamenti hanno contribuito alla creazione del personaggio così come le scelte artistiche hanno plasmato la personalità del pittore pronto sempre e dovunque a rischiare in proprio, tra controversie e polemiche artistiche e mondane. Il suo nome ha un posto preciso e di diritto nella storia dell'arte del nostro secolo.

Franco Tralli

Ponedeljak, 1. avgust 1983.

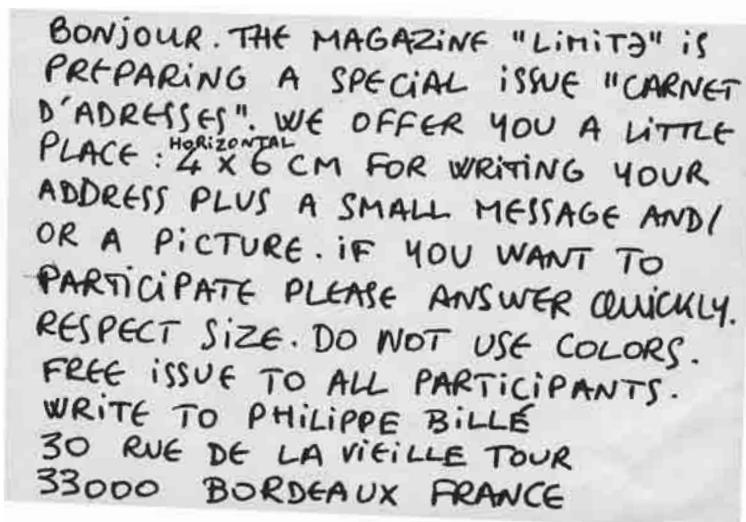
Selidba i stresovi oko toga. Dinka i dete odlaze u Bosnu; ostajem da se borim s majstorima koji uređuju stan, i malim žutim fašisoidnim mravima koji su okupirali prostor u Dobrinjskoj toliko da u njemu jedva može da se živi.

*

Pre nekoliko dana sastanak kod „Londona“ sa Živanom. Predao mi je pogovor (recenziju) koji je napisao za knjigu polemika „Štep za šumindere“.

*

Iz Bordoa materijali, reklame i ovaj papirić fanzina „Limite“:

*

Eiji Sasaya, Iwao Hasebe, Takahashi Saito i Masaru Matsumoto obaveštavaju me poštanskom kartom da će imati izložbu u Ishi Gallery, Honcho, Hakodate, Hokkaido od 18. do 23. avgusta.

*

Sukobi između Iranaca i Iračana sve žešći i žešći. Iranske snage su u devetodnevnim borbama u oblasti Hadž Umran izgubile 8.920 vojnika.

*

Poziv iz Urugvaja:

The Culture Commission of the Asociación de Empleados Bancarios is very pleased to invite you and your artists friends to participate in the mail-art exposition about "The 1st. May" that will be held in our social local and subsequently in other syndical locals in the interior of our country.

As it is known to everybody, after ten years, the uruguayan workers have recovered their right to commemorate openly their plans and their solutions. So the 1st. May of 1983, thousands and thousands of workers -150.000 more or less according to the foreign press- met in order to attest their approval to a document that showed the very deep crisis that our country is bearing and the solutions that the workers think ought to be applied. And it was done with responsibility, with maturity and aware of the roll they have to apply so as to improve the conditions of life of the town in which he is an indissoluble part, emphasizing the importance of the cultural objective, being aware that culture is a RIGHT, so they have accede to it everyone as a guarantee to have a society that would be more just, more human, more conscious and more responsible. A society without oppressors and without oppressors.

This exposition is under the auspices of UNITED NATIONS and with the collaboration of the members of the uruguayan art Magazine "ODOS".

Theme - "The 1st. Mat", history, right of workers for better conditions of life salary, eight hours of work, solidarity, syndical organism, unity, free practice syndical right, etc.

Deadline - 15th. September, 1983

Size - No limitations

Works - Postcards, photocopies, magazines, printed matter, slides, tapes, records, photos, rubber stamps, proposal, texts, books, collages,etc.

The art works will not return and will become possession of the Culture Commission of AEBU. A catalogue will be sent to every participant.

Send to:

COMISION DE CULTURA DE AEBU
Camacuá 575
MONTEVIDEO
URUGUAY

*

„Vizionar našeg vremena. Veliki umetnik, jedini istinski nadrealista u svetskoj kinematografiji, nema naslednika ni nastavljača.“

(povodom smrti Luisa Bunjuela)

Utorak, 9. avgust 1983.

Rusi najavljuju, preko najviših partijskih organa, oštре mere protiv raznih slabosti: nediscipline, odsustvovanja s posla, pijančenja, etc.

*

„Čitavih 36 % američkih katolika veruje da postoji pakao, piše u časopisu 'US Catholic'. U raj veruje neverovatnih 97 %. Na pitanje koga misle da bi sreli u paklu vernici su se najpre opredelili za Adolfa Hitlera (22 %), Staljina (15 %), Idija Amina (12 %), Judu (10 %), Hjuja Hefnera, vlasnika magazina 'Plejboj' (5 %) i Niksona (2 %).

*

„Sanitarni inspektor i svi prisutni na jučerašnjem skupu u SSRN složili su se da je postojeća mrtvačnica za umrle u gradskim bolnicama – bruka za grad. Inspektor su rekli da su već u aprilu izdali rešenje za promenu nesnošljivog stanja, a do sad nisu zatvorili kapelu samo zato što nema druge. Predstavnici RO 'Pogrebne usluge' i GK za komunalne usluge, obećali su da će hitno, bez obzira na finansijske teškoće i nepotrebna odugovlačenja, preuređiti mrtvačnicu sagrađenu još 1928. godine.“

(„Politika“)

*

„Usred te opšte jurnjave za novim kada je inovacija već postala moda, možda je najbolja inovacija, najšokantnije, dadaistički, vratiti se natrag, u sopstvenu prošlost, u prošlost sveta, otkriti da između koraka napred i koraka nazad možda nema bitne razlike, najvažnije je da koračaš, da tematizuješ, što se trenutno ne vidi, da divljaš.“

(reči jednog bivšeg, kako sam sebe naziva, „žreca avangarde“)

*

Pismo iz Italije.

14 of July, 1983. Pescara.

Dear Miroljub Todorovic,

I am an Italian poet and mail artist. I am the editor of the Italian poetry review "Tracce", in which are printed word and visual poems.

I am also performer and sound poet.

I am sending you an original visual poem for your review "SIGNAL". I hope you could print it and send a copy of the review to me. I'll send you a copy of "Tracce" in September.

Please keep in touch. Happy summer!

Ubaldo Giacomucci

Via Liguria 6

65100 PESCARA

Evo Giacomuccijeve vizuelne pesme, kojoj, na žalost, nije suđeno da se pojavi u „Signalu“, ali će se zato naći u ovom dnevniku.

*

The Commission Arts d'Aujourd'hui aux Premontres poziva me na mejl-art izložbu sa temom „The Cultural Objet“ (Pont – a Mousson, Francuska).

*

Umetnici iz Urugvaja mole da uputim poštansku kartu predsedniku ove države sa zahtevom da se pusti iz zatvora karikaturista Francisco Laurenzo koji je uhapšen i podvrgnut policijskoj torturi još od 1978. godine.

*

„I pored moje mržnje prema sredstvima informisanja, voleo bih da mogu da se dignem iz mrtvih svakih deset godina, da odem do prodavnice novina i da ih kupim nekoliko. Ništa ne bih više tražio...“

(Bunjuel)

*

Jedna me zvezda. *Otključava*. Na trošnom stepeništu. Mraz i med. *Ustuk* tamnoj rani. Drži nas. More *ljubičasto*. Pokrovitelj beskonačnosti. Tamo... Gde je već zasvetlucao žar. Sopstveni jezik grizeš. *Otkucaj srca*. *Stišavaš*. Besmrtan. I pust.

Ponedeljak, 15. avgust 1983.

Šveđanin B. Jankfeld, jedan od najboljih poznavalaca ruskog futurizma i dela Majakovskog u svetu, objavio je obimnu knjigu prepiske između Ljilje Brik i Vladimira Vladimiroviča. Knjiga obuhvata 416 pisama, razglednica i telegrama i „ostvaruje se kao ljubavni roman sa digresijama iz svakodnevice“.

*

Galerija-legat Milice Zorić i Rodoljuba Čolakovića, Dražerov prolaz 2, Dedinje: „Poetika figuracije 60-tih godina“ (iz zbirke Muzeja savremene umetnosti). Otvaranje izložbe u četvrtak, 18. avgusta 1983. g. u 18 h.

*

Jedna od posledica sve masovnijeg uvođenja kompjuterskih terminala jeste i ta da će svet u budućnosti, možda, izgledati malo „ružičastije“ nego danas. Grupa američkih naučnika je zapazila da osobama koje satima sede gledajući u zelenkasta slova na kompjuterskim ekranima – belo na tamnoj pozadini počinje da izgleda ružičasto, a bela hartija im izgleda kao da je okružena nejasnim ružičastim ivicama. Ova iluzija može da opstane i čitav dan posle korišćenja kompjuterskog terminala.

*

Najnoviji broj (9) meksičkog mejl-art časopisa „Colectivo – 3“ donosi tekstove Clemente Padina i Ruggera Maggia kao i raznovrsni vizuelni mejl materijal uz već, u ovakvim fanzinima, uobičajeni adresar i pozive na izložbe i druge avangardne akcije.

*

Italijanski umetnik Serse Luigietti iz Perude šalje veliki plakat i katalog sa mejl-art izložbe koju je organizovao u svom gradu pod naslovom PAPER PLANET (imagini per la citta). Na izložbi je učestvovao veliki broj umetnika. Luigietti poziva ujedno na sledeću izložbu naslovljenu sa VISUAL MUSIC, koja će se održati oktobra meseca u Rimu. Radove na tu temu, veličine 21x15 cm treba poslati do 15. septembra.

*

Reportaža o jednom američkom psu izazvala je pravu uzbunu među zapadnonemackim ljubiteljima pasa. Tiražni „Bild“ doneo je sliku terijera pod velikim naslovom „Terijer Roki u čeliji smrti“, posle čega je usledila kampanja da se spase njegov život. Izgleda, međutim, da simpatični terijer i nije tako bezopasan, jer su ga američke vlasti osudile na smrt zbog učešća u jednoj pljački.

*

„Andeo mi dade knjigu i reče: 'Ova knjiga sadrži sve ono što bi želeo da saznaš.' i išćeze. (...)“

Pre nego što je sanjarija minula, učini mi se da je ta knjiga nastala i da se poistovetila s tim svetom koji nas okružuje.“

(Pol Valeri)

Subota, 20. avgust 1983.

Juče u Dubrovniku, od posledica infarkta, umro Aleksandar Ranković.

*

*Ako se sećam, Elija, ti si imala četiri zuba:
dva ti istora kašalj i opet dva.
Sad bezbrižno možeš kašljati po čitave dane,
jer tu ništa nema šta da radi treći kašalj.*

(Marcijal)

*

Sedmorica napolitanskih gangstera unela je revolucionarnu novinu kada je u pitanju obijanje banaka. Oni su buldožerom ušli u banku u Kavijanu nedaleko od Napulja i iz nje, na zaprepašćenje činovnika, izneli trideset miliona lira. Lopovima nije bilo teško da pobegnu s mesta pljačke – ukradenim kolima dok su zaposleni u banci tupo gledali u buldožer i porušeni zid.

*

U izdanju „Galimara“ u biblioteci „Plejada“, na preko 1.300 strana, pojavila se knjiga sabrane poezije Renea Šara.

Povodom pesama iz prve nadrealističke Šarove zbirke „Čekić bez gospodara“ (1934), Tristan Cara, pokretač dadaizma, zabeležiće: „Izraz prečišćen od očajanja sadržanog u svakom čovekovom sukcesivnom stanju, sve dok slobodno ne prođe u hipnotičkoj oblasti gde se poništava materijalnost tragova.“

*

(San)

Šetam jednom od ulica koja se ispod Narodnog pozorišta spušta prema Dorćolu. Ispred mene nailazi čovek sa ogromnim kornetom prepunim raznobojnih kugli sladoleda u ruci. U njemu prepoznajem književnog kritičara, veoma uticajnog šezdesetih godina. Pitam ga gde je nabavio sladoled. Upućuje me na oronulu zgradu preko puta.

Ulazim u zgradu. Prolazim kroz dugački hodnik do velikih metalnih vrata. Otvaram ih. Prostorija u kojoj se nađem slična je sajamskoj hali. Pod kupolom osvetljenom bleštavom svetlošću bezbroj vitrina sa raznim đakonijama: kolači, torte, korneti sladoleda raznih veličina.

U hali je prijatna hladovina. Žagor. Mnoštvo ljudi. Među njima primećujem puno pisaca. Jedan od njih prilazi mi, hvata me za ruku i vodi u sredinu hale.

– Jesi li video ovo? – kaže.

Pred nama je ogromna polica. Na polici knjige načinjene od ledenih ploča. Na njihovim prozračnim stranicama slova, rečenice, stihovi, ispisani mirisnom poslastičarskom šećernom melasom.

Utorak, 23. avgust 1983.

Odlukom Predsednika Varšave raspušten Savez književnika Poljske. Pisci nisu prihvatili uslove koje je postavila vlast. Predstavnici vlade i Odeljenja CK PURP za kulturu zahtevali su da Predsedništvo Saveza uzme jasan stav (zna se, naravno, kakav), prema činjenici da neki članovi Saveza pisaca objavljuju književna i publicistička dela u centrima „antisocijalističke diverzije na Zapadu“.

*

Grupa od 15 francuskih umetnika prekrila je zidove jedne pećine u jugozapadnoj Francuskoj crtežima i porukama, a zatim zagradila ulaz u nju. Umetnici koji su u „tajnoj“ pećini ostavili i svoje pesme i fotografije, nadaju se da će buduće generacije otkriti ovu „vremensku“ kapsulu. Iako se lokacija pećine drži u tajnosti, a njeno eventualno otkrivanje prepušteno je slučaju, poznato je da se ona nalazi u istoj oblasti gde je i čuvena pećina Lasko u kojoj su otkriveni pećinski crteži stari 15.000 godina.

*

Katalog Jaroslava Supeka sa izložbe (mejl-art projekta) „16. avgust“.

*

Iz Meksika, Universidad autonoma metropolitana – Xochimilco, katalog izložbe POEMA COLECTIVO REVOLUCION održane od 17. do 27. maja, na kojoj sam učestvovao sa više stotina umetnika iz celog sveta. Uvodni tekst u katalogu potpisuju: César Espinosa, Araceli Zuñiga i Humberto Miguel Jiménez.

*

Dugo sam *hodao*. Ispod lednika. Ispod jezika. Alpi na *vidiku*. Svetlost. *Svetlost*. U čaši mleka. U hlebu s maslacem. Preplavljuje *svet*. Krik noćne ptice. U mojoj šaci. U olovu. *Mag* i *gnjida*. Stvaranje i rastakanje. Kroz usta. *Okrvavljenia*. Kroz razglobljene *kosti*. Bio si sablast. Zmijiski *dah*. Što vreba. Ozlojeden.

Četvrtak, 25. avgust 1983.

U hodniku zgrade u Gavrila Principa 25, gde sam se preselio pre ne-punih mesec dana, sasvim slučajno i iznenadno, dok sam išao u jutarnju kupovinu, sretnem se s Duškom Đokićem, crtačem, grafičarem i likovnim kritičarem. Pre više od petnaest godina upoznali smo se i razmenjivali naša samoučki krhka, crtačka i slikarska iskustva. On je tada imao izložbu u galeriji na Kolarcu koju je otvorio Lazar Trifunović. Posle toga putevi su nam se razišli pa smo se samo sporadično i slučajno sretali.

Duško stanuje u istoj zgradi na šestom spratu. Trenutno je sam, bez porodice i kako kaže, manijački radi na seriji crteža flomasterima u svom, inače, odavno prepoznatljivom stilu. Za mesec dana je uradio trideset crteža srednje veličine – jedan dnevno. Kasnije mi ih pokazuje u stanu. Deluju impresivno ali me, ipak, ostavljaju hladnim, kao da je sva toplina ostala u onim ranijim Duškovim crtežima pre petnaest-šesnaest godina.

Dogоворимо se да se češće viđamo, da ponovo razmenjujemo sada već bogata likovna iskustva. Žali mi se da živi teško kao slobodan umetnik, što znam i verujem. Pokušaću da mu pomognem intervenšući kod glavnog urednika „Književne reči“ kako bi Duško mogao u ovom listu da objavljuje svoje likovne kritike i dobije kakav-takav honorar.

*

Anna Banana (sada iz Vankuvera) poziva na veliku mejl-art izložbu s temom „Color, Light, Communication“. Radove poslati do 21. oktobra. Izložba će se održati u umetničkom, naučnom i tehnološkom centru u Vankuveru od 28. oktobra do 28. decembra ove godine.

*

Kokoška sa četiri noge odgajena je na jednoj farmi zemljoradničke za-druge u Grimenu nedaleko od Rostoka. Za hod kokoška upotrebljava dve noge, dok su joj druge dve zakržljale.

*

Sovjetski kosmonaut Valentin Lebedev, koji je proveo rekordnih 211 dana u kosmosu, kaže u svom dnevniku da je loše spavao i čeznuo za kućom boraveći na stanici „Saljut 7“. Naporni i jednolični dani doprineli su stvaranju nervoze između njega i kolege Anatolija Berezovoja, tako da su se poslednjim naporima volje savlađivali da ne izgube nerve. Smirenje i pri-jatan doživljaj bilo je za obojicu – posmatranje planete Zemlje koja lebdi daleko ispod njih, napisao je Lebedev.

*

Kasiopeja, žena etiopskog kralja Kefeja, majka Andromede, bila je strahovito tašta i hvalisava. Jednom je izjavila da je lepša od svih morskih

nimfi zajedno. Uvređene nimfe potužile se bogu mora Posejdonu, a on je u Kefejevo kraljevstvo poslao morsku neman da uništava letinu i ljude. Pošto se Kefej nije mogao oslobođiti nemani, obratio se lidijskom proročištu boga Amona koje ga je savetovalo da nemani žrtvuje svoju kćer Andromedu jer će je se samo tako oslobođiti. Prisiljen na tu žrtvu od naroda koji je doznao za savet proročišta kralj je okovao nesrećnu devojku za stenu iznad mora. U času kad je neman doprivala po nju, pojavio se junak Persej. Posle teške borbe ubio je neman i oslobođio Andromedu, a Kefej i Kasiopeja sa radošću su mu je dali za ženu. Tako su postali preci mnogih slavnih junaka među njima i Herkula.

Posle smrti našla se Kasiopeja sa Kefejem na nebu i danas sija kao zvezđe u Mlečnom Putu.

Petak, 26. avgust 1983.

Poštanska karta od Bruna Chiarlonea kojom obaveštava da je u mestu Pro Loco Crixia (Savona) od 2. do 10. jula 1983. održana internacionalna mejl-art manifestacija PROGETTO FUNGO / MEGALITO koju je on organizovao.

*

Čitav dan rad u kući: razmeštanje stvari, knjiga, pojedinih upakovanih ili tek nabavljenih sitnica. Ni u ovom stanu neću imati sobu za rad. Iako smo se tek uselili već mislimo na proširenje. Odavde će se, verovatno, lakše ući u nešto dvoiposobno ili trosobno.

*

Pre podne bio Goran. Žali se da mu je Komnenić u „Prosveti“ odbio erotski roman. Dogovaramo se oko izdavanja „Šteta za šumindere“ u „Arionu“. Ovih dana, kada još nešto prekucam i fotokopiram, predaću mu rukopis kako bi u štampariji mogao da vidi koliko će knjiga da košta.

*

Po jednu stopu. Uzmičem. I ne čudim se. *Guštare*. Zver vreba. Uzvišeno. Trčao si. Uškopljen. Kao kometa. Kao krst. Svejedno. Taj divlji. Modri. Daždevnjak. *Strepniš*. Oluja. Opaki otrovi. Ne mogu da pobegnem. Neme horde. Tamo. Tamo. Gde ih ne očekuješ. Mucavi balegari. Šište jezikom. Izatkanim od leda.

Subota, 27. avgust 1983.

Pisanje poezije kao glavoboljni, iscrpljujući posao. Strah da se započne, žudnja za što skorijim završetkom. Mučni trenuci traženja reči, slika. Besmisленo iščekivanje da one same dođu. Na kraju najčešće osećaj poraza, potištenosti, praznine.

*

Muzej savremene umetnosti organizuje retrospektivu američkog konceptualnog umetnika Roberta Smithsona. Izložba se otvara 1. septembra.

*

Ni crtanje nije mnogo lakši posao od pisanja. Ipak tu nema onog zastajkivanja, traženja, preispitivanja. Svaki slučajno nađeni oblik veoma brzo se uklapa u „čitljivu“ celinu.

Jedan od možda ne i najboljih vizuelnih produkata nastalih tokom ovog „inspirativnog“ dana.

*

„Danski arheolozi iskopali su ostatke kampa još iz perioda pozognog ledenog doba, blizu mesta Šinene, na jugu Holandije, saopštio je holandski ministar za kulturu. Ovo naselje je, kako se procenjuje, staro 13.000 godina i predstavlja najstarije naselje ove vrste pronađeno u Holandiji. To je, takođe, prvo naselje koje potiče iz doba magdalenijanske kulture (period i kultura najpoznijeg paleolitskog doba) pronađeno u ovom delu sveta. Primeri ove kulturne baštine nalaze se uklesani na zidovima špilja u Laskou u Francuskoj i Altamiri u Španiji.“

*

„Neuobičajeno nizak vodostaj Save, kakav u ovim krajevima nije zabeležen već decenijama, omogućio je da se u koritu reke kod sela Gradina, nedaleko od jasenovačkog logora, pronađe još jedna grobnica žrtava ustaških pogroma. Proteklih dana, uz pomoć učesnika omladinske radne akcije 'Jasenovac '83', otkopani su ostaci 92 ubijene osobe. Kako su pored njih nađeni i delovi ličnog prtljaga, pretpostavlja se da su ove nevine žrtve likvidirane tokom 1942. godine, a da nisu ni prošle kroz logor u Jasenovcu.“

Posmrtni ostaci novootkrivenih žrtava jasenovačkog gubilišta biće sahranjeni sutra na groblju u Gradini, dok će predmeti iz njihovog prtljaga posle konzerviranja biti izloženi u zbirci Muzeja jasenovačkog logora.“

(„Politika“)

Ponedeljak, 29. avgust 1983.

Japanski časopis za konkretnu i vizuelnu poeziju „Shishi“ br. 8, jun 1983. U ovom broju vizuelne pesme objavljaju: Kynyo Kajino, Ryojiro Yamanaka, Shoji Yoshizawa, Joaquin Branco (Brazil), T. Hart (Kanada), Kurt Mautz (Zap. Nemačka), P. Rudolf (Čehoslovačka) i Aolo Pedcini (Italija). Časopis donosi i raznovrsne beleške o umetnicima, izložbama, knjigama i arhivima konkretnе i vizuelne poezije, na japanskом jeziku.

*

Iz Italije (Đenova) poziv za izložbu „Comunicare 'con arte'“. „The art work shall be made in a postcard size and sent as usual mail to: Mediarte civico Istituto 'Duchessa di galleria' C. so Mentana, 27-16128 Genova/Italy“. Radovi treba da stignu do 29. oktobra. Izložba će se održati u biblioteci Instituta.

*

Dve vrste malih sisara poznatih pod imenom australijski leming retko prežive ljubavni čin koji kod ove životinske vrste traje izuzetno dugo, čak 12 sati bez predaha. Leminzi, međutim, ne umiru od iscrpljenosti već od čira na stomaku izazvanog stresovima tokom prethodnih dvomesečnih borbi sa suparnicima – tvrde australijski zoolozi.

*

Pokušaj da danas krenem s nekim poslovima u potpunosti propao. Zvao BIGZ da vidim šta je s knjigom, Rajko Nogo koga sam tražio bio je na kolegijumu, kasnije sam izgubio volju da ga zovem.

*

Mastilo se *zgrušava*. Kao krv. Prostrig neba. Samo se *brezik* uzdiže. Let. Let. Nagluv pas. Ispod gubera. Odagnao si *reči*. Pa mrk. U pomrčini. Gmižeš. Gmižeš. Sa rascepljenim jezikom. Iz *vatre*. Iz dečije mokraće. Ćutljiv *rvenik*. Uspavanka.

Utorak, 30. avgust 1983.

„Francuski teoretičar i utemeljivač radničkog pokreta Pjer Žozef Prudon (1809–1865), zalagao se za ostvarenje društva bez vlade (grčki anarhija). Po Prudonu, anarhija je takav oblik društva u kome su sva sredstva za proizvodnju, kao i zemlja, u posedu onih koji njima proizvode. Ono je zasnovano na temelju solidarnih socijalnih funkcija, te, po Prudonu, zato i tvori jedinstvo i istovetnost individualne i socijalne ličnosti. To je društvo 'demokratske organizacije kredita' i u njemu vlada sveopšta ekomska

solidarnost, a time i jednakost poseda. Na toj osnovi, spontano se stvaraju Radničke asocijacije kao osnovni oblik proizvodnje. Na kraju procesa stvaranja radničkih asocijacija, stvara se i 'najviša grupa' koja obuhvata celu naciju, odnosno država. Ovu 'najvišu grupu', shvatao je Prudon kao administraciju – koja za razliku od klasične države ne vlada, već samo izvršava prethodno demokratski donete odluke."

*

Bio do R.-a u Kulturnom centru: u međuvremenu, tokom letnjih meseci, prijavilo se još nekoliko kritičara za Simpozijum o signalizmu, među njima i profesor Miloš Bandić.

*

Srećo Šujicu, kaže da će pisati o „Čorbi“ u „Ekspres politici“. Sutra mu izlazi prikaz (napad) na antologiju Raše Livade. Podržao sam napad i izneo svoje teze protiv Livadinog svetskog cvetnjaka. Nadam se samo, da će to što imam u glavi već više od dve godine, povodom prvog izdanja Livadine antologije u časopisu „Gradac“, konačno baciti i na papir.

Sreda, 31. avgust 1983.

„Pesma je autonomna bitnost, podložna sopstvenim – autonomnim – zakonima; ima svoj cilj, svoja pravila, svoju leksiku, semantiku, sintaksu, jezik, pismo.“

„Cilj pesme nije spoznavanje sveta i čoveka (ili pesme), nego produkcija autonomnog – estetskog, umetničkog – sveta.“

(T. K.)

*

Dao Dušku Đokiću nekoliko poziva za mejl-art izložbe kako bi i on učestvovao sa svojim radovima. Sasvim slučajno, kod njega, preturajući po knjigama, natrapamo na italijanski časopis „Terzo occhio“. U broju 15 od septembra 1979. ovog četvoromesečnika za fantastičnu umetnost (izdavač „Bora“, Bolonja, glavni urednik Giorgio Di Genova) poduži tekst Klaus Groha pod naslovom „Il Dadaismo vive“ sa osam reprodukovanih radova (dai lavori del Dada Research Center) među kojima i moj (gestualna poezija s maskom iz 1971).

*

Ne možemo te *zaustaviti*. Crtaš. Puže. Crvenožute *maske*. Na zvonici-ma. *Dođe* jahač. Budi prijatelje: korbače, *zlatne ribice*, rašlje. Haos je *oplodio* oblike. Elemente *pramaterije*. Svetlost. Slast orgazma. Jezik Ifigenije. Ti si tu. Kao *povrtnjak*. Kao zid. *Neobjašnjiv*.

Petak, 2. septembar 1983.

Viktor juče krenuo u školu; danas smo lutali gradom i tražili knjige za treći razred.

*

Uradio nekoliko stvari za izložbe: „Cultual objet“, „Visual Music“, etc. Sutra šaljem.

*

„Oko“ i dalje praznjikavo.

*

„U jednom brdu u američkoj saveznoj državi Montana otkriveno je jaje dinosaurusa sa sačuvanim fosilom embriona u njemu. Embrion dinosaurusa, dug oko 10 cm i prečnika 4 cm, potpuno je očuvan u ljusci jajeta koja ga je obavijala, tvrde paleontolozi koji su učestvovali u iskopavanjima. Na istom mestu otkriveno je pre četri godine jaje dinosaurusa koje je bilo prazno, dok je prvi embrion dinosaurusa pronađen 1920. godine u Mongoliji i sada se čuva u prirodnjačkom muzeju u Njujorku.“

*

Sinoć na otvaranju izložbe američkog lend-artiste Roberta Smitsona. Kamenje, zemlja, liskuni, kristali soli, to je materijal kojim je Smitson poslednjih godina najčešće stvarao svoja dela koristeći kao skulptorski alat tešku mehanizaciju. Najimpresivnije delo ovog avangardnog umetnika svakako je „Spiralni nasip“, blago svijeno poluostrvo od blata i kamenja dužine 452,2 m, napravljeno u severnom delu Velikog slanog jezera u Juti.

Posle izložbe s Duškom Đokićem odemo do nekih ateljea i umetnika na Starom sajmištu. Završimo u stanu-ateljeu Balše Rajčevića u Nebojšinoj ulici kod Narodne biblioteke. Duško deli moje pozive za učešće na mejl-art izložbama, umetnici prihvataju, traže savete oko formata, slanja, etc.

Balša Rajčević vrlo prijatan, neposredan čovek; pokazuje svoje najnovije skulpture od bojenih vodovodnih cevi, fotografije kolaža, koji me posebno zanimaju, interesuje se za moj rad. Razgovor se kreće od ogovaranja

umetničke kritike, preko Mana Reja sve do bugarskog (sada američkog) konceptualca Hrista Jovaševa (Kristo) koji preti da zapakuje čitavu planetu.

*

Zvao M. Đ.-a zbog simpozijuma o signalizmu. Nabavio je veći broj knjiga, među njima i „Signalizam“, po bibliotekama; priča i iznosi vrlo interesantne teze, tako da će s nestavljenjem očekivati njegov tekst, odnosno izlaganje. Pošto pominje da se bavi i filološkim proučavanjima obećao sam mu „Stepenište“ kao pogodnu pesničku zbirku gde može da isproba svoja znanja i kritička umenja iz ove oblasti.

*

Popodne sastanak sa Slavkom T. kod njega u „Srećnoj galeriji“. Razgovori oko njegovog učešća na simpozijumu o signalizmu i organizovanja izložbe „Artists' Book“.

*

Karl Marks u kartoteci pruske policije:

„Marks je srednjeg rasta, 34 godine star; uprkos njegovim najboljim godinama, kosa mu je već proseda; snažne je figure; njegove crte lica mnogo podsećaju na Semrea (jednog mađarskog revolucionara), samo mu je ten više mrk, a brada sasvim crna; bradu uopšte ne brije; njegove krupne, prodorno vatrene oči imaju nečeg demonski neprijatnog; uostalom, već na prvi pogled se vidi da je to čovek duha i energije; njegova duhovna superiornost ima neodoljivu moć na njegovu okolinu. U privatnom životu je veoma neuđan, ciničan čovek, loš domaćin; živi pravim ciganskim životom. Pranje, češljanje, menjanje rublja spadaju kod njega u retkost; rado se podgreva alkoholom. Često danima lenčari; ali ako ima mnogo posla, radi danju i noću s neumornom ustrajnošću; određenog vremena za spavanje i bdenje kod njega nema; vrlo često presedi cele noći...“

A u poternici Marks je opisan ovako:

„Starost: 35 godina; visina pet stopa, deset-jedanaest palaca hanoverske mere. Stas: dežmekast. Kosa: crna, kudrava. Čelo: ovalno. Obrve: crne. Oči: tamnosmeđe, malo slabovid. Nos: debeo. Usta: srednja. Brada: okrugla; ne brije, crna. Lice: prilično okruglo. Boja lica: zdrava. Govori nemački rajnskim dijalektom i francuski. Osobeni znaci: a) govorom i fizičkom spoljašnošću podseća na svoje jevrejsko poreklo, b) lukav je, hladnokrvan i odlučan.“

*

Došao sam i *video*. Rosulju i rotondu. *Senku tigra*. Repatica oboji zemlju. Skrene rečne *tokove*. Zlatnu planimetriju. Ti si mak. *Mirisni vetre*

apeninski. Genijalna nakaza. Devojčie *sikću* jezicima. Otvaraju im se žlezde. Ti si Hermes. Pas *pojede* mrtvog balegara. Bude s nevestom. *Ud* mu je dug i račvast.

Nedelja, 4. septembar 1983.

Rusi raketom oborili južnokorejski avion sa 269 putnika. U avionu je pored Južnokorejaca bilo još nekoliko desetina Amerikanaca, Japanaca kao i pripadnika drugih nacija. Veliko ogorčenje na Zapadu. Oštре pretnje, prvenstveno Amerikanaca, raznim sankcijama.

*

Hiljade izgladnelih seljaka u Brazilu, naoružani motikama i maljevima, masovno pljačkaju magacine sa hranom.

*

Na proslavi 14-godišnjice libijske revolucije Gadaffi zapretio da će uko-liko se Amerikanci iskrcaju i okupiraju njegovu zemlju bombardovati sve američke vojne baze u Evropi do kojih može da stigne.

*

Ako su se u vašu ostavu uselili mravi, oteraćete ih na taj način što ćete natopiti sunđer sirćetom i posuti solju, pa staviti u plitak tanjirić na mestu gde ih najviše ima. Ponovite češće ovaj postupak, ispirajući sunđer i ponovo stavljajući sirće i so, pa će se mravi uskoro izgubiti.

*

„Pesnici se više ne zabavljaju. Upravo to me danas najviše plaši, jer dolazim do zaključka da oni svi shvataju sebe ozbiljno.“

(Blez Sandrar)

Sreda, 7. septembar 1983.

Umro Čeda Brašanac (u 56. godini života), lekar, književnik i veliki prijatelj pisaca.

*

SSSR konačno priznao obaranje južnokorejskog aviona. Prema zvaničnom izveštaju sovjetske vlade lovac presretač izvršio je naređenje da „preseče“ let aviona koji je odbio upozorenja i pozive da prinudno sleti. „Piloti nisu mogli znati da li je u pitanju civilni avion“ zaključuje se u ovom izveštaju.

*

U Libanu besni građanski rat. Falangisti izvršili pokolj druskog stanovništva na Aleju i Šufu – ubijena još dvojica američkih marinaca. Levičarska milicija Druza zauzela planinski, strateški veoma važan, grad Bandun.

*

Američki svemirski brod „Čelendžer“ uspešno se jutros spustio na specijalno osvetljenu pistu u jednoj pustinji u Kaliforniji. Kako su saopštili američki stručnjaci, bilo je to savršeno spuštanje letelice i članova posade posle šest isto tako uspešnih dana provedenih u kosmosu. Osmi let američkog svemirskog broda „Čelendžer“ ostaće zapamćen u istoriji kao prvi koji je započet i okončan noću.

*

„Otkrili smo izgubljenu kariku životinja koje žive u vodama i kopnenih životinja“ – izjavio je dr Filip Džindžerić, profesor Mičigenskog univerziteta, u časopisu „Sajens“. Časopis donosi izveštaj grupe međunarodnih stručnjaka za paleontologiju i zoologiju. U izveštaju se tvrdi da su pronađeni fosilni ostaci sisara – amfibije (koji je mogao da živi i u vodi i na kopnu) odnosno delove vilice i zuba koji pripadaju jednoj od najstarijih i najprimitivnijih vrsta kitova. Ostaci su nađeni u Pakistanu, a naučnici tvrde da je ova vrsta kita živila u praokeanu Tetis, koji se prostirao na teritoriji današnje centralne Azije do zapadne Evrope.

*

Galerija „Sebastijan“ poziva u četvrtak na otvaranje izložbe skulptura i crteža Raoula Goldonija.

*

Iz Nansija izveštavaju me o izložbi SCANREIGH (peintures, sculptures) koja će trajati od 7. do 24. septembra.

*

Pismo iz Italije od internacionalnog časopisa za poeziju „Zeta“:

zeta

Rivista internazionale di poesia

POETS FOR A THOUSAND

ZETA. INTERNATIONAL REVIEW OF POETRY SECTION

We inform you that Zeta magazine - carrying on the programme to fulfil from June to September '83 in collaboration with the "Provincia di Udine", the Modern Art Gallery and the Commune - has prepared the operation play bill (design D. Pinni). So, here is this cake which about a thousand people living in Friuli and about a thousand people living in the whole world, belonging to different social classes, will receive.

We should like to ask you to take part in this poetical initiative visually or as chance will like, about:

a thousand years
a thousand poets
a thousand things
a thousand poetic possibilities
a thousand words
a thousand silences
a thousand speaking ways

a thousand... a thousand... a thousand... which will turn back to sender (i.e. Zeta magazine) and which will then be shown in an exhibition that hasn't been organized in town for one thousand years.

We must recall that Udine town is one thousand years old. Cakes are usually made for birthdays. Then we have "made" one with candles on it, too. Do your task now. Then we'll all blow (fr fr fr) the candles out.

Please send the play bill back to us with its pasteboard tube in order to avoid spoiling what will be shown in a gallery in town. Please send us some information about your life, too. Sure of your participation. Yours faithfully.

carlo marcello conti

CAMPANOTTO EDITORE

Via Michelini N° 1 - 33100 Udine // Via Marano 33037 Pasian di
Tel 0432 31514 TEL 0432 699390

*

Zvao M. Đ., više puta, oduševljen postavkama i tezama signalizma. Posebno se zainteresovao za rad Spasoja Vlajića.

*

U jučerašnjoj „Politici“:

„Univerzitetska biblioteka 'Svetozar Marković' obeležiće sutra 30-godišnjicu smrti svog istaknutog legatora Dimitrija Mitrinovića (1887-1953), književnika i publiciste koji je pre Prvog svetskog rata otišao u Englesku gde je i umro.

O Mitrinovićevom delu u srpskoj književnosti govoriće u utorak u 18 časova dr Predrag Palavestra, najbolji poznavalac njegovog stvaranja, dok će dr Dušan Pajin govoriti o kulturnoj misiji Mitrinovićevoj. Dramski umetnici Ksenija Jovanović i Branislav Jerinić čitaće odabrane tekstove iz stvaralaštva ovog pisca, dok će u holu Biblioteke biti otvorena prigodna izložba.“

*

Kad, nadam se privremeno, presahne pesnička i „dnevničarska“ inspiracija, možda ću svoj rad moći da nastavim serijom ovakvih crteža u boji. (Naravno, i u većem formatu). Taj rad podleže, izgleda, sasvim drugačijim inspirativnim zakonima.

*

Teče crvena krv. Leonardo u kandžama svojih mehaničkih lavova. Ljiljci. Smem li se nasmejati. Skuvati čaj od zove. Na južnom nebu. Crn trag.

Gonili me: raonik, *katedrala*, usov. Nevidljivi anđele smrti. *Spavaš*. Pacovi oglođu *Rtanj*. Popiju ti svu limfu. To je *zagonetka*.

Četvrtak, 8. septembar 1983.

U Knez Mihajlovoj sretnem Šujicu. Odvede me na kafu kod njega u Muzej grada Beograda gde je nedavno postao direktor. Pokazuje mi nove pesme iz zbirke „Izgledi za sutra“ koja treba da se pojavi u BIGZ-u do kraja godine. Mnoge od tih pesama znam od ranije jer sam svojim savetima autoru pratio njihovo stvaranje. Zaista su dobre. Šujica, iako tek desetak dana radi (direktoruje) već se žali na težinu posla. Očigledno, malo se prepao odgovornosti. Na kraju, poveri mi se da bi i on rado otisao u penziju.

*

Viktor danas u „Pričaonici“ II programa radio Beograda. Hvale ga da je opet sa svojim maštovitim izmišljotinama, ili, kako to on voli da kaže, *sezajčinama*, bio glavni.

*

Savsim slučajno zadesim se na izložbi slika Zorana Grebenarovića u Galeriji Doma omladine. Prva samostalna izložba ovog tridesetogodišnjaka čije slike podsećaju na fascinantne apstraktne igre boja i raznovrsnih geometrijskih oblika Vasilija Kandinskog.

*

Susret s Mitom Tasićem koji me obaveštava da mi je knjiga („Chinese eroticism“) danas iz štamparije „Slovo“ iz Kraljeva stigla u redakciju BIGZ-a i da „izuzetno izgleda“.

*

Uveče zove Mića. Kaže kako mi je još pre tri godine dao seriju pitanja za intervju na koje još nisam odgovorio. Pokajnički prihvatajem krivicu jer je, zaista, u pravu i obećavam odgovore za nekoliko dana uz uslov da ih ne prekučavam već da mu ih predam pisane rukom.

*

„Ja tražim. Ja tražim.“

„Priviđenja su bezbrojna. To je zaista ono što sam uvek imao: ne verujem više u istoriju, zaboravljam načela.“

(Rembo)

Nedelja, 11. septembar 1983.

Ponovo razorni zemljotres na Kopaoniku, srećom bez ljudskih žrtava.

*

Pre tri dana na izložbi Dube Sombolac u Salonu. Mlada slovenačka umetnica (vajarka) koristi neobične materijale za svoje skulpture: bitumen, vosak.

*

Artist Book Nenada Bogdanovića „Listokret“.

*

D. napisao recenziju na „Gejaka“ pa mi je šalje na „uviđaj“. Nisam stazio nikakve primedbe mada mi se prikaz učinio bled i neinventivan.

*

Kineski geolozi su otkrili četiri novonastale pustinje u istočnoj planinskoj oblasti Kulunu, u zapadnoj Kini, za koje se pretpostavlja da se nalaze na najvišoj nadmorskoj visini u svetu.

*

„Asteroidi ili, pravilnije, planetoidi, sićušna su tela koja kruže oko Sunca a nalaze se u prostoru između Marsa i Jupitera. Procenjeno je da se postojećim teleskopima može zapaziti 50.000 takvih objekata. Među njima je više od 2.000 – za koje su se tačno mogle utvrditi orbite – dobilo svoje brojeve, a mnogi među njima i imena. Prvi (i najveći) koji su bili otkriveni nazvani su ženskim mitološkim imenima: Cerera, Palada, Junona i Vesta. Davana su i druga ženska imena, najčešće u čast nekih ličnosti; tako je asteroid br. 12 nazvan Viktorija po engleskoj kraljici, br. 230 Betina po baronici Rotšild, koja je finansijski pomogla njegovo otkrivanje, br. 323 takođe po ženi, jer je otkriven pomoću teleskopa koji je ona poklonila, itd. I kad je asteroid dobio ime u čast nekog slavnog naučnika, najčešće astronoma i tada je ime često feminizirano. Tako je asteroid br. 784 nazvan Pikeringija (po američkom astronomu Pikeringu), br. 1.000 Pjacija (po italijanskom astronomu Pjacu), br. 1.001 Gausija (po nemačkom matematičaru Gausu) itd. Nisu retka, međutim, ni muška imena, mitološka i druga kao što su Adonis, Hermes, Apolo, Ikarus, Hidalgo, a sreću se i nazivi raznog cveća.“

*

U sarajevskom časopisu „Izraz“ R. Tautović u tekstu „Više nego vrednost“ oštro napada Maksa Benzea, Sretena Petrovića i moju malenkost citirajući u više navrata stavove iz knjige „Signalizam“.

*

Indija je nedavno dobila prvi istraživački centar za proučavanje krokodila. U tom centru, koji je otvoren u državi Andra Pradeš, prikupiće se i obrađivati podaci iz svih instituta koji proučavaju ove životinje. Posebna pažnja biće posvećena ishrani i negovanju krokodila. Planira se, takođe, i organizovanje tromesečnih kurseva za obuku ljudi specijalizovanih za njihovo gajenje.

*

„Književnost je umetnost igranja tuđim dušama.“

(Valeri)

Utorak, 13. septembar 1983.

„Kompjuterska era ušla je u Bakingemsку palatu, ili preciznije – u kućinju kraljevske palate. Ser Hju Vonter, glavni savetnik za vođenje kraljevskog domaćinstva, naručio je mali, ali moderni kompjuter čiji će zadatak biti sastavljanje menija i organizovanje banketa i čajanki, a vodiće brigu i o količinama potrebnih namirnica kao i o njihovom kvalitetu.“

*

Indijski satelit „Insat 1-B“ koji je u zemljinu orbitu lansiran sa američke kosmičke letelice „Čelendžer“ 31. avgusta, sudario se sa „neidentifikovanim letećim objektom“ samo 23 sekunde nakon što se „odlepio“ od svog nosača. Ovo su saopštili stručnjaci indijskog centra za kosmička istraživanja.

Prema istom izveštaju, nepoznati objekat je bio dugačak svega 20 cm, a leto je brzinom od sedam metara u sekundi. Sudar tog sićušnog objekta sa 1.190 kg teškim satelitom umalo nije ugrozio indijsku kosmičku misiju.

*

Iz Ljubljane mali katalog i pozivnica za izložbu Mirjam Kopše „Zgodovina + prihodnost“ i Matjaža Hanžeka „Popravljanje literarne zgodovine“, koje će se održati od 13–31. septembra u knjižnici Jožeta Mazovca, Zaloška 61 (Dom španskih boraca).

*

Išao do „Partizanske knjige“ zbog izbora poezije. Urednik Postolović, koji me je prethodnih dana zvao da dođem, žali se da su stopirali štampanje novih knjiga za godinu dana. Dogovorimo se da moj izbor krene u 1985. Postolović kaže da još nisu stupili u kontakt s Bandićem koji bi trebalo da piše predgovor. Sada se pitam se da li će do tog izdanja uopšte i doći?

*

Iznenada popodne nailazi Živan Živković. Razgovaramo o Simpozijumu i njegovom budućem doktoratu o signalizmu. Za Simpozijum bi Živković obradio odnos kritike prema našem pokretu. Potrebno je da mu dam sve-ske sa isečima prikaza i slično. Te sveske su postale neka vrsta mojih intimnih (duhovnih) dnevnika (drugačije vrste nego što je ovaj koji pišem, možda paralelan s njim), pa se u meni javlja jak otpor sada kada treba da ih otuđim, da ih dam drugome na čitanje i procenjivanje.

*

Iz novootvorene knjižare (kluba) čiji sam član postao po automatizmu kao autor:

„Poštovani članovi Kluba ljubitelja knjige BIGZ-a,

shodno obavezama koje Klub ima prema svojim članovima, obaveštavamo vas o novoizašlim knjigama iz oblasti za koje ste se odlučili i pokazali interesovanje. Ove knjige su izišle iz štampe tokom letnjih meseci i godišnjih odmora, pa se nadamo da će vam ova informacija korisno poslužiti. Popusti za članove Kluba ljubitelja knjige BIGZ-a ostali su nepromjenjeni, odnosno, na sva izdanja BIGZ-a popust iznosi 30 %, a na sva izdanja ostalih jugoslovenskih izdavača 20 %. Knjige možete dobiti u Centru kluba, 11.000 Beograd, Kosovska 37, možete ih naručiti na tel. 011-341-549 ili vam ih možemo poslati na kućnu adresu, pouzećem.

U nadi da ćemo i dalje uspešno sarađivati, srdačno vas pozdravljamo.“

*

Za „Rad“ pripremim knjigu. To je rukopis „Pucanj u govno“ koji će najverovatnije promeniti ime u „Tout le mond“ ili „Horoskop“, ili nešto slično. Da malo ublažim i, koliko toliko, zamaskiram stvar zbirku ču dopuniti još nekim verbalnim i vizuelnim materijalom. Ipak, glavni (stožerni) ciklus u zbirci ostaje „Pucanj u govno“. Hoće li to moje „Govno“, konačno, negde moći da se udomi?

Petak, 16. septembar 1983.

Dobio u BIGZ-u od Maksa primerke „Kineske erotike“ za kritičare. Kome ih dati?

*

Iz Granade (Španija) javlja se sa svojom postcard neki Miester Minio.

*

J. Gohschalk iz Drezdena šalje plakat sa mejl-art izložbe na kojoj sam učestvovao.

*

Pismo Marijana Čekolja s pesmama u rukopisu kojima baš nisam oduševljen:

12. 09. 1983.

Samobor

Dragi Miroljube!

Koristim početak nove sezone jesen – zima da vam pošaljem plodove radnog ljeta: dvije knjige u rukopisu : „trenutno stanje“, sa izmjenom: poslednji ciklus „kon-kre-tno“ prebacujem u drugu knjigu „dvojba“, koju nadopunjujem sa dvije nove pjesme: klasika i hepi end, te će imati dva ciklusa pjesama „kon-kre-tno“: nek se ne zna, dokaz pismenosti, cof e in svisnost, niočemu, dvojba, teritorijalna pjesma, navali, obori. I drugi ciklus: „ljetina“-ljetina, klasika, hepi end, sumnja, jade, samobor, kiša, bijeg, domaći rad. I vizuelni dio (ciklus): „dvojba“. Molim vas za bezobzirnu (nemilosrdnu) recenziju (mišljenje, sud) svega prispjelog, ako vas ne mrzi, iako vjerujem da će vas prispjeli materijal u cijelosti (cjelini) ipak moći zadovoljiti, no to prepustam vama na izbor, i volju. Vaš sud biti će mi dragocjen sada, kao i u budućem radu. Također vjerujem i nadam se našoj budućoj saradnji u nadolazećoj radnoj umjetničkoj sezoni (za konzumente).

Srdačan pozdrav Marijan Čekolj

Lešće 15

41430 Samobor

tel. (041) 880-039

*

Muka s pesmom, muka s rečima. Već potrošene reči mogu da unište pesmu. Trebalo bi ih ponovo stvarati, izmišljati nove. Samo, kako?

Kada je bio mali, negde između treće i četvrte godine, Viktor je voleo da izmišlja reči. Jedna od njih ZAUSTENJAO SAM SE, nastala je kada smo se peli, ne znam više ni sam na koji sprat jedne beogradske kule sa liftom u kvaru. Neverovatna, čudesna reč napravljena, ako se ne varam, od reči **penjati se, zastati i stenjati**, tačno, i smisaono i zvučno, odrazila je ono stanje, napor i tegobu koju smo osećali dok smo, nepripremljeni i nenavikli, s mukom uzlazili uz bezbrojne stepenice i povremeno zastajali da uhvatimo dah.

Ponedeljak, 19. septembar 1983.

U subotu iznenada na poziv P. Krdua, oputovao u Vršac. Dogovorili smo se da u sledeću subotu, u okviru nekih večeri poezije, otvorim izložbu mejl-arta i vizuelne poezije u Galeriji KOV-a.

*

Iz Seula, najzad, stiže lep katalog sa izložbe SEOUL – INTERNATIONAL DRAWING EXHIBITION '83. Izložba je prvo održana u Seulu, u korejskom kulturnom centru od 4. do 9. marta, a potom u gradu Daegu u galeriji Soo od 25. marta do 7. aprila. Izložba je zaista bila impozantna sa 232 umetnika iz 41 zemlje.

Uz katalog i plakat Koreanci mi šalju još i poziv za „Seoul International Drawing Bienalle '84“.

*

Osuđenicima zatvora u Lidsu, u Engleskoj, ubuduće će biti uskraćena jedna od do sada poštovanih privilegija. Uprava lidskog zatvora najavila je da će zabraniti ljubljenje zatvorenika sa ženama i devojkama prilikom njihovih poseta. Ovu meru uprava uvodi jer je primećeno da se putem poljubaca „usta na usta“ u zatvor unosi droga.

*

Žarko Đurović napisao tekst o signalizmu na desetak stranica. Poslaće ga u titogradsko „Stvaranje“.

*

Reči *na okupu*. Crvene. Žute. Plave. Lepa muholovko. I like *gods*. Istekli su iz moga *semena*. Kao Kordiljeri. Srebrnih *kopita*. Mrki i čutljivi. Kopao sam *sloj* po *sloj*. Krvave sibirske *tajge*. Takvo je bilo vreme. *Istočno* od Griniča. *Mraz*. I Asmodej. Pod Lukasovim uzglavlјjem.

Sreda, 21. septembar 1983.

Politička kriza, posebno ona između dve supersile, sve se više produbljuje.

*

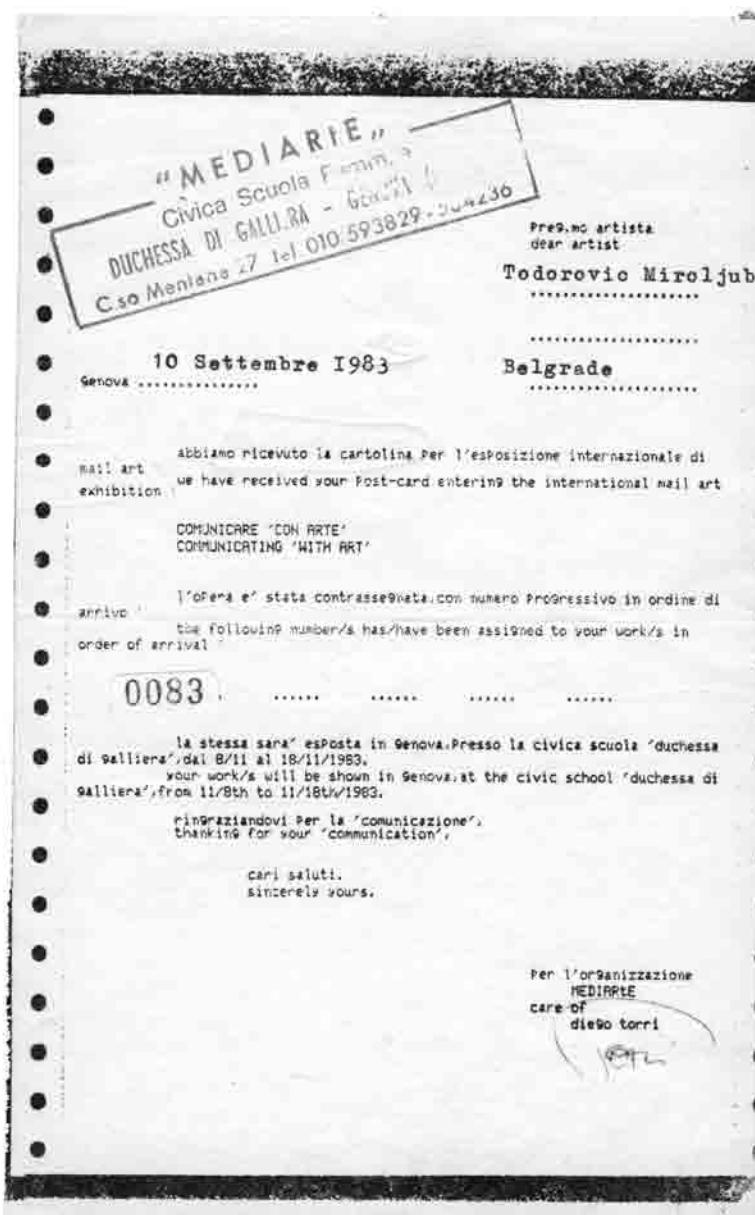
Japanska vlada uputila notu Sovjetskom savezu u kojoj se traži odšteta za smrt 28 japanskih građana koji su se nalazili u oborenom južnokorejskom avionu.

*

„Henri Li Lukas, 47-godišnji Amerikanac optužen za šest ubistava, priznao je istražnim organima da je ubio još 156 lica širom SAD. Henri Li Lukas uhapšen je prošle godine nakon ubistva jedne 80-godišnje starice, zatim je počeo da priznaje ubistva koja su bila godinama pod velom misterije. Prema sopstvenom priznanju, prvi put je ubio u trinaestoj godini. Njegova prva žrtva bila je jedna učiteljica koja je odbila njegova udvaranja.“

*

Iz Đenove:

*

Planetarijum u gradu Bolder u državi Kolorado (SAD) započeo je rasprodaju parcela na Marsu. Posao je dobro krenuo. Zahtevi za sklapanje

ugovora stižu čak i iz dalekog Japana. Dokumentacija koju dobija kupac sa drži kartu Marsa, polisu osiguranja za putovanja do Marsa, pa čak i uputstvo u vezi sa higijenom.

*

„Kineski geolozi su otkrili da su eukariote, sićušni jednoćelijski oblici života postojali na Zemlji pre 1,8 milijarde godina. Ovo otkriće je saopštio Čen Đinjao, istraživač Instituta za geologiju i minerale u Tjendinu, učestvujući na Međunarodnom simpozijumu o geološkim nalazima kraja prekambrijskog perioda, prve istorijske epohe naše planete, čiji se vremenski period procenjuje na četiri milijarde godina. Otkrivena eukariota, za koju se ranije pretpostavljalo da nije postojala pre 1,4 milijarde godina, nađena je u školjci koja je 400 miliona godina starija.“

*

Richland College iz Dalasa, Teksas, organizuje izložbu „Mail-Art About Mail-Art“ koja će se održati marta 1984. godine. Traže da pošaljem nešto od svojih radova: marke, postcards, vizuelnu poeziju, artists' books, etc. Obećavaju dobar katalog. Sva dela sa izložbe biće kasnije dostavljena poznatom arhivu avangarde „Jean Brown“ gde će se čuvati.

*

Arno Arts iz Arnhema (Holandija) poziva da učestvujem u njegovom mejl-art projektu s temom „Arts Above the Couch“. Šalje i karton (A 4 formata) sa slikom kauča gde treba intervenisati. Arno poručuje da radovi treba da mu stignu pre 15. januara 1984. godine.

*

„Retko prode dan a da sve iznova ne dovodim u pitanje.“

„Jedno od glavnih pravila umetnosti: ne zadržavati se.“

(Andre Žid u svom „Dnevniku“)

Subota, 24. septembar 1983.

Stanovništvo sveta svake se godine povećava za oko 78 miliona, što je manje nego što su očekivali stručnjaci. Međutim, priraštaj stanovništva će iz godine u godinu rasti tako da će, prema predviđanjima, oko 2.000. godine iznositi blizu 90 miliona ljudi godišnje.

*

Bivši reporter „Šterna“ Gerd Hajdeman, koji je hamburškom časopisu proletos podmetnuo falsifikovan Hitlerov „Dnevnik“, pušten je iz

istražnog zatvora. Njegov advokat je saopštio da je sud poništio naredbu o Hajdemanovom hapšenju.

*

Vršac. Pesnički maraton. Otvaranje izložbe u Sterijinoj kući. Cela noć probdevena sa poezijom i za poeziju.

Za izložbu koja je otvorena u jedan čas posle ponoći pripremljen je i mali simpatični katalog.

Izložio sam, uglavnom, knjige, antologije, časopis „Signal“, plakate i ostale štampane ili umnožene materijale vizuelne poezije i mejl-arta.

Beogradska televizija, koja je snimala ceo pesnički maraton, posebnu je pažnju poklonila izložbi. Čak sam u polupijanom stanju izveo, specijalno za njih, jednu gestualnu pesmu (sve vezano isključivo za izloženi materijal i prostor koji je on zahvatio), pa se sada plašim da urednik ne zloupotrebi to i nekim svojim komentarom (već tamo se glasno pitao kako povezati, spojiti signalizam sa Sterijom i njegovom kućom), ne omalovaži moju akciju, pa i moj celokupni rad.

*

Čini zemlju mekom: plodnik, žaoka, noć. Milion zrna. Milion zvukova. Crni čvorovi u mesu. Ispljuvci žohara. Izatkaj krajolik. Okamenjen. Plavičast. Cvetno oruđe strepnje.

Subota, 1. oktobar 1983.

Britanski naučnik Keit Rankorn iz Instituta za planetarna istraživanja Univerziteta u Njukasu smatra da je Mesec svojevremeno imao sopstvene satelite koji su se pre oko 4 milijarde godina srušili na njegovu površinu formirajući „mrlje“ koje su i danas vidljive sa Zemlje.

*

Krajem oktobra ove godine mešovita ekipa američkih i francuskih stručnjaka počeće radove na restauraciji čuvenog Kipa slobode na ostrvetsku Elis na ulasku u Njujork. Čišćenje i restauriranje koštaće 35 miliona dolara, dok će uređenje prostora oko statue na ovom ostrvu koštati 230 miliona dolara.

*

Udruženja književnika me poziva: prvo da učestvujem na dvadesetom Oktobarskom susretu pisaca, a onda i da organizujem jednu izložbu u okviru susreta. Oba poziva prihvatio. Izložba će biti u Narodnoj biblioteci, na praviču i lep katalog. Udruženje će snositi troškove štampanja od 1.200.000 dinara. Izložiću knjige i ostali štampani materijal (slično kao u Vršcu), ali i

više originala vizuelnih pesama, posebno iz knjige „Chinese Erotism“ ako ih u međuvremenu dobijem od tehničkog urednika BIGZ-a Radeta Rančića pošto mi još nisu vraćeni.

*

Uobičajeno. *Ljubičasto*. Upaljena mu *svetlost*. U uhu. Saturnovsko dete. Iza stršljena. Iza *drveta*. Na jezik ranjiv. Naval. *Krv* kavkaskog šafrana. Tamo nas čeka *Argo*. Meropa podmukla. Pod kišom. Pod pečurkama U skitskoj *zemlji*. Podivlja.

Utorak, 4. oktobar 1983.

Juče u podne na otvaranju izložbe „Jovan Jovanović Zmaj“ u Beogradu.

*

Uveče u 18 h književno veče „Pesnici 'Grafosa'“ u novoj BIGZ-ovojo knjižari u Kosovskoj sa Šujicom i Drenovcem. O nama je par reči proslvio V. Marjanović. Čitao sam nekoliko šatrovačkih pesama iz „Grafosove“ zbirke „Telezur za trakanje“. Dogovorio se s knjižarima da izložim krajem meseča, uz knjigu, vizuelne pesme iz zbirke „Chinese Erotism“. Viktor je bio sa mnom (nisam mogao samog kod kuće da ga ostavim), izdašno mi je pljeskao i najeo se bombona koje je izdavač poslužio uz piće.

*

Novi broj časopisa „Lotta Poetica“ (13) sa tekstovima Jean Francois Borya, Sarenca, Carla Bellolia, J. Blainea itd.

*

Manuel E. Montilla iz Paname šalje jedan svoj mail-art rad i katalog poznate panamske galerije „Expresion“.

*

„Galerico“, Hannes Clerico iz Rosenheima (Zapad. Nemačka) dostavlja obilje materijala svoje galerije i arhiva. U međuvremenu organizuje samostalne izložbe Cristopha Herzoga, Robina Croziera i performans Jupittera – Larsena. Poziva me da učestvujem u mejl-art projektu „My Partner“ (rok slanja radova 21. 3. 1984) koji organizuje sa još jednim galeristom iz Rosenheima.

*

„Jačina volje meri se po tome koliko čovek može izdržati bez smisla u stvarima, koliko može izdržati da živi u svetu bez smisla: jer on sam organizuje jedan mali deo toga sveta.“

„Nihilizam kao normalna pojava može biti simptom porasta *snage* ili porasta *slabosti*.“

„Uopšte, svaka stvar vredi *onoliko* koliko je za nju *plaćeno*.“

(Niče)

Četvrtak, 6. oktobar 1983.

Pravom senzacijom završena je ovogodišnja arheološka sezona u Jakutiji. Na mestu Diring-Jurjah, 140 km od Jakutska, uzvodno na reci Leni, nađena su oruđa za rad i lov drevnih ljudi. Na osnovu paleomagnetskog metoda, procenjeno da su stara 700.000 godina. Nalazi su poražavajuće slični po karakteru i obliku s oruđima rada pronađenim svojevremeno u Africi, čija je starost 2,5 miliona godina.

*

Nobelovu nagradu za mir za 1983. godinu dobio je bivši lider bivšeg poljskog sindikata „Solidarnost“ Leh Valensa. Kako je danas istaknuto u obrazloženju Nobelovog komiteta u Oslu, Leh Valensi je ovo priznanje pripalо za njegove „ogromne žrtve u borbi za pravo radnika da uspostave njihove vlastite organizacije“. Ukazuje se takođe da se Valensa borio za „rešavanje problema u njegovoj zemlji kroz pregovore i saradnju“.

*

Iz Nansija mali časopis „La Mode Artistique“ br. 4, sept.-okt. 1983.

*

Supek šalje svoju novu mejl-knjigu „Zapis“.

*

Katalog izložbe „Weapons of Art!“ održane u Helsinkiju od 17. 5. do 27. 6. ove godine.

*

Uveče s Viktorom na otvaranje izložbe „Nova ikonodulija“ Zorana Popovića u Salonu muzeja. Usput u Francuskom kulturnom centru razgledamo izložbu „6 konstrukcija pokret“ (José Bréval, Xavier Esselinck, Thierry Latonche, Véra Molnar, François Morelle, Torsten Ridell).

*

Živan Živković dobio nagradu „Velibor Gligorić“ za najbolji magistarski rad iz novije srpske i hrvatske književnosti. Čestitao mu telegramom.

*

Bivši avangardista (zenitista i dadaista) Mihajlo Petrov u pismu Branimiru Čosiću 27. avgusta 1929. god. povodom svoje izložbe: „... borbenog nema; ostalo je da ga čuvaju i neguju oni koje tate i mame hrane, kao i mene nekada u doba *Zenita* i alabuka kroz čaršiju.“

Ništa, međutim, nije smetalo Petrovu da posle pedeset i više godina uživa u svojoj ranijoj, sada obnovljenoj zenitističkoj slavi.

*

Grčevi *ljudi*. Pozivam vas na gozbu. Decu svežu. Pariz. Komunare. Onima sličnim meni. Ćutnja *zasvetluca*. Vazduh u plućima. Svet po meri. Razgrni humke. *Nosorog*. Kotrljani. Sit sam svega. Novi *koncept*. Trideset pingvina. Mrav u *poeziji*. Pred opojnim mirisima. Razvlači *usta*. Jede me. Zapanjenog.

Ponedeljak, 10. oktobar 1983.

„Svoje uspehe u ratu 1914–1918. godine Srbija je platila ogromnim žrtvama. Ceni se da je izgubila 1.200.000 vojnika i civila ili 28 % svog predratnog stanovništva i da je pretrpela materijalnu štetu od oko šest milijadi zlatnih franaka, što je činilo gotovo polovinu njenog nacionalnog bogatstva. Ona je tokom rata mobilisala više od 700.000 vojnika, a završetak rata je dočekala sa armijom od oko 150.000 ljudi, u kojoj je bilo oko 20.000 dobrovoljaca iz drugih jugoslovenskih zemalja. Mnogi vojnici i oficiri koji su evakuisani iz Albanije 1915. godine nisu se vratili svojim kućama. Samo je na Krfu i Bizerti umrlo oko 7.750 boraca. Neke je smrt zatekla u zarobljeničkim logorima, a neke u savezničkim zemljama, gde su se nalazili na službenom zadatku ili lečenju.

U borbama na Solunskom frontu i u toku poslednje ofanzive poginula su ili umrla od zadobijenih rana 9.303 vojnika i oficira, a 6.020 ih je sahranjeno na groblju Zejtinlik kod Soluna. To je najveće srpsko vojničko groblje koje će kao večiti spomenik trajno podsećati generacije na jedan od najvećih i najsvetlijih ratnih podviga srpskog naroda u njegovoj burnoj prošlosti, kojim je izvojevao značajno mesto u svetskoj istoriji.“

(„Politika“)

*

Nobelovu nagradu za književnost dobio britanski romanopisac Vilijem Golding.

*

Galerija „Sebastijan“ poziva na otvaranje izložbe Williama Kleina u utorak 11. oktobra u 19 h.

*

Pismo M. Čekolja, kome još nisam odgovorio ni na ranije pismo:

5. 10. 83. Samobor

Dragi Miroljube!

Šaljem vam moju novu zbirku radova: „evim ti jalog“, nastalu tokom septembra, a koja sadrži dvadesetjedan novi rad (dijalog sa Evom, erotska fantastika), i premda su fotokopije ovaj put nešto lošije no u prethodnoj zbirci „dvojba“, vjerujem da se ipak dobro vidi TO što sam htio prikazati i pokazati (intervencija fotografijom na fotografiji, ili: fotomontaža).

Obje zbirke bile su u potpunosti prikazane na jučerašnjoj izložbi (4. 10. 83.) u klubu književnika „Ivan Goran Kovačić“, Opatovina II, u Zagrebu, zajedno sa radovima Ivana Jelinčić – Merlinia, pod nazivom „pjesme s izložbe“.

Zatim: uspio sam nabaviti vaše tri knjige: poklon-paket (Petar Kočić, Beograd, 1972.), Naravno mleko – Plamen pčela (Gradina, Niš 1972.), i Svinja je odličan plivač (Prosveta, Beograd 1971.), koje trenutno (ovih dana) proučavam.

Toliko za sada o novim signalističkim zbivanjima u Zagrebu.

Vjerujem da ćete biti zadovoljni ovom, drugom zbirkom (knjigom u rukopisu, manjeg obima). Pišite mi o vašem mišljenju, viđenju i dojmu u vezi sa time.

Srdačan prijateljski pozdrav

Marijan Čekolj

Lešće 15

41430 Samobor

tel. (041) 880-039

*

Iz Udruženja:

„Cenjene koleginice,

Poštovani kolege,

Pozivamo Vas da i ove godine prisustvujete Oktobarskom susretu pisaca, XX po redu, čija je tema

KRAJ VEKA – NOVA KREATIVNOST?

– Uticaj mas-medija na stvaranje novih književnih oblika

– Književnost i neverbalna sredstva komunikacije (verbo-voko-vizuelno, konkretizam, signalizam, klokotrizam)

– Alternativna književnost kao nova vrsta angažovanja

– Dokumentarna književnost

– Stvaranje ideje nove kreativnosti u modernoj književnosti

– Moguće kritičke interpretacije i vrednovanje nove kreativnosti”...

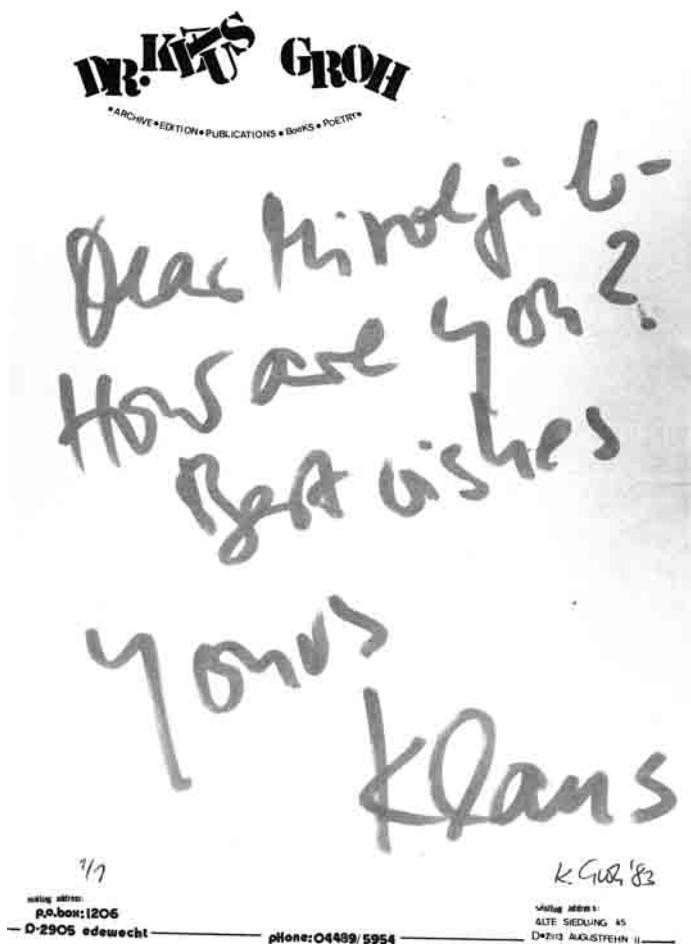
itd.

*

Vlada australijske savezne države Novi Južni Vels razmatra mogućnost da prostitutkama ponudi penziju kako bi ih odvratila od bavljenja najstarijim zanatom na svetu. Sidnejski list „Morning Herald“ piše da postoji više planova za borbu protiv prostitucije, naročito među narkomankama i mladim majkama, od kojih jedan predviđa i davanje penzije „prodavačica-majka“. Šta će od toga biti prihvaćeno i kakve će stvarne efekte to imati preostaje da se vidi.

*

Pismo, istovremeno i umetnički (mejl) rad Klausa Groha:

Groh mi šalje i fotokopiju manifesta Italijana Bruna Chiarlonea koji sam i ja potpisao.

*

„Clinch“, jedan od boljih mejl-art časopisa. Izdaje ga Švajcarac Günther Ruch. U broju 1/83 mail-performances, u broju 2/83 mail-music. Za broj 3 Ruch priprema vizuelnu poeziju.

*

Sveta Lukić mi javlja telefonom da se dogovorio s Vukom Krnjevićem da se radovi sa simpozijuma „Signalizam – avangardni stvaralački pokret“ objave u broju 1 (januar 1984) „Književnosti“.

*

U petak na televiziji u 22 h prikazan vršački „Pesnički maraton“. Zadovoljan načinom na koji je snimljena i prikazana moja izložba.

*

(San)

Noć. Mećava krupnim lepljivim snegom obasipa Beograd. Vozila ne mogu da se kreću. Negde na uglu ulice Generala Ždanova i Maršala Tita, kod Nolitove knjižare, стоји milicioner i upozorava retke prolaznike da paze jer su pored snega i mećave ulice na tom delu raskopane.

Spuštam se niz Dobrinjsku. Pred samom zgradom Dobrinjske 3 ogromna mašina slična bageru rovaču preprečila ulicu. U kabini bagera sede dvojica ljudi. Pokušavam da pređem ispod mašine, kako bih ušao u zgradu, ali rovač brzo i vešto saviće svoj dugački vrat i kljunom mi prepreči put. Pokušavam da ga zaobiđem s druge strane – isto. Dignem glavu, pogledam gore i vidim ona dvojica u kabini bagera se smeju. Očigledno se poigravaju sa mnom.

Sneg je sve gušći. Nekako uspem da se provučem i pređem s druge strane ulice. Stanem kraj vrata zgrade, sagnem se, izvadim jednu kocku iz kaldrme i zavitlam je prema kabini bagera. Ljudi u kabini dižu ruke da bi zaštitili glavu. Teška kamena kocka udara u staklo kabine i razbija ga uz veliku lomljavu. Sada se ja smejem i budim.

Petak, 14. oktobar 1983.

„Odlično sredstvo protiv moljaca je pomorandža u koju su zabodeni cvetovi karamfilića. Tako pripremljena pomorandža stavi se u ugao ormana, pa može da traje i po nekoliko godina.

Drugo, još jeftinije, ali ne i manje efikasno, sredstvo protiv moljaca je divlji kesten, koji treba sakupiti u jesen kad sazri. Po skupljanju, prosušiti ga nekoliko dana na suncu, a zatim staviti na dno ormana.“

*

Poziv iz Austrije:

— the "VIENNA'S SECESSION" invites you and your friends, to participate in the MAIL ART EXHIBITION, which will happen from 7. february to 7. march 1984 at their house.
THEME: EXPANDED MAIL ART/EXPANDING MAIL ART (between folded paper = sculpture and mail - performance)
CONDITIONS: all works will be exhibited/no return/a catalogue send your works to: JÖRG SCHWARZENBERGER
A - 3241 KIRNBERG, STROHHOF 1 AUSTRIA
deadline: 20. november 1983

*

Muzej savremene umetnosti poziva na otvaranje retrospektivne izložbe (slike, crteži, grafike) Stojana Ćelića u ponedeljak 17. oktobra.

*

„Oko 17 miliona dece umire svake godine u Latinskoj Americi –javlja agencija EFE, pozivajući se na jednu studiju venecuelanskog Ministarstva zdravljia. Pet miliona dečaka i devojčica umire usled nedovoljne ishranjenosti i različitih bolesti – pre navršene pete godine.“

*

U Vršcu mi, sa izložbe, iz vitrine, ukrali „Planetu“.

*

Elena Siff iz Santa Barbare šalje simpatičan katalog izložbe „The Magic Show“ koja je u njenoj organizaciji održana od 19. decembra 1982. do 21. januara 1983. u Contemporary Arts Forum-u.

Svoj uvodni tekst u katalogu E. Siff počinje stihovima T. S. Eliota iz „The Dry Salvages“: „To communicate with Mars, converse with spirits...“. Na izložbi učestvovalo 850 umetnika iz 35 zemalja. Pored Elene Siff u katalogu se sa tekstovima javljaju Jeff Greenwald i Judith Hoffberg. Navedena su imena svih učesnika sa adresama kao i pregled reagovanja štampe na ovu nesvakidašnju izložbu.

*

Pismo iz MSU sa primercima ugovora koje treba potpisati za samostalnu izložbu oktobra sledeće godine.

*

Kad u odaje vašeg stana uđu komarci, pokupite ih usisivačem za prašinu.

Četvrtak, 20. oktobar 1983.

U ponedeljak otvorio izložbu na Oktobarskom susretu pisaca u Narodnoj biblioteci pod nazivom „Razmišljajte o signalizmu – Think About Signalism“. Katalog je ispoao izvanredan.

U utorak poezija na Kalemegdanu: hladno i bez publike.

*

U Londonu je objavljeno najnovije izdanje čuvene Ginisove knjige neobičnih rekorda za 1984. godinu. Knjiga sadrži 15.000 registrovanih nesvakidašnjih poduhvata uključujući i rekordera koji je, kako se navodi, pojeo sedam automobila i jedan manji avion.

*

Kraće pismo M. Čekolju; poslao mu i kataloge (Vršac, Narodna biblioteka).

*

Standardni Oktobarski salon.

*

Kod Slavka T. u „Srećnoj galeriji“ Göethe-Institut priređuje izložbu „Hans Richter – Painter and Film-maker“.

*

„Korišćenje savremene tehnike u stanovima čini naše domove sve bučnijim. Evo nekoliko pokazatelja. Na rastojanju od jednog metra hladnjak stvara buku od 34 do 52 decibela, ventilator 38–70 decibela, električni aparat za brijanje 47–70 decibela, fen 59–65, mašina za pranje 47–72 a mikser 49–79 decibela.“

*

Kornhauzer u „Književnoj reči“ o klokotrizmu kao klovnijadi, nastavku Drainčevog hipnizma.

*

Poziv iz Ibize (Evissa) Španija. Muzej moderne umetnosti (Museu d'art conterporani) priređuje izložbu mejl-arta pod nazivom „Estam peivissa – estam pibiza“. Izložba će se otvoriti 15. decembra.

*

Odbio poziv televizije da učestvujem u „Kino oku“. Raspravljalio se o statusu slobodnog umetnika.

*

Oglodano *truplo*. Pacov smradan. *Puže* po krovu. Mahovina. *Soko*. Za tebe to znači smrt. *Dužnost*. Čutanje. Tamna mržnjo. *Divljeg* potoka. Miriše voće. *Zagon* crni. Kuda ču? Rožnat. *Gonjen*. Sluđen. Crveni mostovi. Na plavoj obali. *Pogledaj*. Abant, kralj Argolide. Danajev *unuk*. S makovim sokom. Na *usnama*. Besno kaže: životinja je *čovek*.

Utorak, 25. oktobar, 1983.

„Prema tek objavljenoj studiji vodećih američkih stručnjaka za čovekovu okolinu, ako se ništa ne promeni u razvoju naše civilizacije, ono što ljudi danas rade toliko će promeniti klimu na našoj planeti da će ona početkom sledećeg stoleća biti u proseku za 5 Celzijusovih stepeni toplija nego što je danas.

Prvi nepovoljni efekti otopljavanja osetiće se već početkom devedesetih godina, a u svom krajnjem ishodu mogli bi da budu i sasvim katastrofalni. Kada se temperatura podigne za svih predviđenih 5 stepeni ogromne, danas plodne oblasti, pretvoriće se u pustinje. Zbog topljenja polarnog leda nivo mora i okeana podići će se u proseku između jednog i tri i po metra i desetine hiljada naselja i nepregledna prostranstva plodnih polja nestaneće pod vodom.

Zvuči kao najava smaka sveta, ali jedan od tvoraca ovog izveštaja pozurio je da publiku uveri da je to upravo utisak koji su on i njegovi saradnici žeeli da izbegnu. On tvrdi da oni zapravo i nisu otkrili ništa novo sem što su na jednom mestu sistematizovali sve ono što je na raznim krajevima sveta do sad utvrđeno o 'efektu staklene bašte'.

Naime, poznato je da gasovi koje ispuštaju fabrike i saobraćajna sredstva stvaraju oko naše planete omotač koji – poput staklenog pokrova na zimskim baštama – zadržava toplotu i zračenje i sprečava da se Zemlja noću ohladi. Američki stručnjaci su uvereni da će – ukoliko se ništa radikalnije

ne učini sa industrijskim zagađivanjem – to već za desetak godina dovesti do prvih a još za koju deceniju i do katastrofalnih promena klime na našem globusu.

Ipak, kažu oni, ima vremena da se to predupredi. Potrebno je razviti svest o razmerama opasnosti koja preti i obezbediti sredstva za bitku protiv današnjeg stihiskog zagađivanja okoline. Njihov izveštaj ima pre svega tu svrhu. On nije slutnja nego opomena.“

*

U Bejrutu atentat na američke i francuske vojne snage. Poginulo preko 200 vojnika.

*

Zlatna groznica ponovo je zahvatila teško prohodne i slabo naseljene oblasti peruanske Amazonije, gde su tragači za zlatom prošle godine „ubrali žetvu“ od preko dve tone čistog zlata. Prema podacima peruanske nacionalne banke, tragači za zlatom prodali su prošle godine skoro polovinu ukupne peruanske proizvodnje – nešto preko 2.670 kg, ispranih u bistrim vodama andskih potoka.

*

U petak išao do Bandića na fakultet i odneo mu „Kinesku erotiku“. On spremo tekstu o mojoj poeziji i posebno govori o humornom u njoj. Razgovarali smo i o Živanovoj doktorskoj disertaciji o signalizmu; Bandić bi po svoj prilici bio Živanov mentor. Na kraju dobijem od profesora teme koje će ove godine davati svojim studentima:

TEME ZA SEMINARSKE RADOVE IZ NOVIJE I SAVREMENE SRPSKE KNJIŽEVNOSTI – KNJIŽEVNOST 20. VEKA

1. Bogdan Popović o funkciji i smislu književnosti
2. Strani pisci i dela u kritičkoj viziji Isidore Sekulić
3. Muzičke teme u esejistici Branka Lazarevića
4. Veljko Petrović pesnik
5. Realizam i jezik pripovedačke proze Veljka Petrovića
6. Veljko Petrović eseijist
7. Elementi mita u romanu „Na Drini ćuprija“ I. Andrića
8. Ivo Andrić i Franc Kafka – pokušaj paralele
9. Samoubistvo u prozi I. Andrića
10. „Sveske“ I. Andrića
11. Miloš Crnjanski pesnik
12. Romani M. Crnjanskog
13. M. Crnjanski eseijist
14. Putopisi M. Crnjanskog
15. Dramski rad M. Crnjanskog

16. Miloš Crnjanski kao memoarist
17. Neki momenti poezije i poetike Rastka Petrovića
18. Anarhija i pravda u pesništvu Rada Drainca
19. Stanislav Vinaver i struktura parodije
20. Momčilo Nastasijević: „Zapis o darovima moje rođake Marije“
– interpretacija
21. Metodologija i estetika Milana Bogdanovića
22. Pesništvo Božidara Kovačevića
23. Beogradski nadrealizam – poetika i književna produkcija
24. Pavle Bihali kao likovni kritičar i urednik „Nove literature“
25. Dnevnik u književnosti narodnooslobodilačke borbe
26. Časopis „Naša književnost“ / „Književnost“ 1946. – 1952.
27. Misao Karla Marks-a u kritičko-publicističkoj prozi Jovana Popovića
28. Desanka Maksimović putopisac
29. Struktura lirizma – odnos duge i kratke pesme – u najnovijoj poeziji
Desanke Maksimović
30. Umetnost Branka Miljkovića
31. Signalizam: manifesti i praksa
32. Radomir Konstantinović i srpska poezija 20. veka („Biće i jezik“)
33. Sonet u pesništvu Tanasija Mladenovića
34. Problemi žanra u „Trenu“ I i II Antonija Isakovića
35. Poezija Miroslava Antića
36. Savremenost i „Krug“ Meše Selimovića
37. Najnovije pesme Oskara Davića
38. Narator i pripovedački postupak u prozi Dragoslava Mihailovića
39. „Zadah tela“ Živojina Pavlovića – roman i film
40. Poezija Aleksandra Ristovića
41. „Gullo Gullo“ i politička fantastika u prozi Miodraga Bulatovića
42. „Besnilo“ Borislava Pekića – kataklizma i alegorija
43. Teme i struktura pripovedačke proze Davida Albaharija
44. Komedije Dušana Kovačevića
45. Satira i humor u aforizmu (Dušan Radović, V. B. Vib i dr.)

Nedelja, 30. oktobar 1983.

Amerikanci intervenisali u maloj karipskoj državici Grenadi.
„26. oktobra (AFP)

Karipska država Grenada na koju su juče izvršile invaziju trupe Sjedinjenih Američkih Država i šest susednih karipskih zemalja, već deset dana je bila poprište ozbiljnih nemira čiji je ishod prevrat u kome je sredinom prošle sedmice ubijen premijer Moris Bišop i četiri ministra.“

*

U četvrtak otvoren Sajam knjiga; bio s Viktorom „Biće i jezik“ Radomira Konstantinovića proglašeno za izdavački poduhvat. Rade Rančić dobio nagradu za najbolje opremljenu knjigu.

U petak, na BIGZ-ovom sajamskom štandu sa ostalim pesnicima ove kuće čitao pesme iz „Kineske erotike“.

*

Velika reklama Deretićeve „Istorije srpske književnosti“ od strane izdavača „Nolita“.

*

U Dobrinjskoj tražio za Markuša, koji se priprema za simpozijum o signalizmu, pisma S. Matkovića, Marine Abramović i neke druge materijale koji su mu potrebni.

*

Milivoje želi da piše u NIN-u povodom zbirke „Chinese Erotism“.

*

Iz Novog Sada telefonom se javio Andrej Tišma. Šalje svoju novu knjigu; obavešten je od Krdua da će pisati preporuku za njegov rukopis u KOV-u.

*

Moram nekako nabaviti „Zle volšebnike“ (polemike u srpskoj književnosti između dva rata) koje je pripremio Gojko Tešić. Ta knjiga će po svoj prilici biti inspirativna za polemiku koju već duže vreme nameravam da započнем s neotradicionalistima.

*

„Nihilizam kao ideal najviše duhovne moći, prebogatoga života, delom razoran, delom ironičan.“

(Niče)

*

„Eksplozija, bomba, dinamit – to izgleda da je osnovni zakon za postupke života.“

(Vinaver)

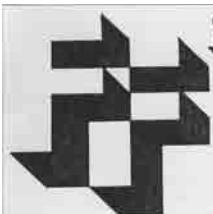
Utorak, 1. novembar 1983.

„Neobično samoubistvo dogodilo se u malom avionu koji je saobraćao na liniji Harisburg – Vašington. Desetak minuta pošto se avion popeo na

visinu od oko 1.100 m, jedan vrlo ljubazan putnik ustao je sa sedišta i prišao pomoćnim vratima za slučaj opasnosti, koja se nalaze u zadnjem delu aviona. Iznenada je čovek uhvatio vrata za kvaku, povukao iz sve snage, otvorio ih i skočio u ambis.“

*

Iz Njujorka:

FRANKLIN FURNACE WANTS YOUR MAIL

Franklin Furnace is hosting an INTERNATIONAL MAIL ART EXHIBITION from January 18 – March 10, 1984 and wants to show your work. Through an open theme, open media mail-in, we will show the lively state of MAIL ART today. The exhibition, curated by RONNY COHEN, will also survey mail art developments from the 1950's and 1960's.

So, send us your work and we will put it in the show. Material for the exhibition must be postmarked by January 1, 1984. There will also be a catalogue. For your work to be considered for inclusion in the catalogue, it must arrive here by November 21, 1983.

Please address your entries to MAIL ART, Franklin Furnace
112 Franklin Street, New York, New York, 10013.

ARTISTS' BOOK ARCHIVES
112 FRANKLIN STREET, NEW YORK, NY 10013

EXHIBITION

PERFORMANCE
(212) 925-467

*

Poslao marke „Artistamps'-u“ (London, Ontario, Kanada). Najavljuju katalog i album sa markama umetnika.

*

Odgovorio na poziv R. Comingsa iz Willitsa (SAD) poslavši mu materijal za NOTHING DOING MAIL – ART EXHIBITION koju će tokom zime organizovati.

*

Opet mi se pišu pesme.

Četvrtak, 3. novembar 1983.

Katastrofalan zemljotres u Turskoj, do sada izbrojano preko 1.000 žrtava.

*

Rusi, sa još nekoliko evropskih zemalja, planiraju projekat „Venera-Halej“, izradu dve kosmičke sonde za istraživanje Venere i Halejeve komete. Sonde bi u razmaku od dve nedelje bile lansirane decembra 1984. godine. Sredinom 1985. one bi prošle blizu Venere, gde bi ostavile neke instrumente za proučavanje ove planete, a u martu 1986. našle bi se pored jezgra Halejeve komete na rastojanju od oko 10.000 km. Cilj je odrediti veličinu, temperaturu i hemijski sastav kometinog jezgra kao i čestica i gasa koje ono izbacuje, usled zagrevanja, približavajući se Suncu.

*

Prema iračkim izvorima, Iran je u osam poslednjih ofanziva, preduzećih od jula prošle godine, sa ciljem da prodre na iračku teritoriju, izgubio oko 150.000 vojnika.

*

Engleski fizičar Džon Bernal (1901–1971), član Londonskog kraljevskog društva i profesor Univerziteta u Kembriđu i Londonu, negde početkom šezdesetih godina predviđao je da će kroz dvadeset godina (t. j. u naše vreme) ratovi nestati a dostignuća nauke i tehnike toliko povećati ljudsko blagostanje da će nastupiti „novi zlatni vek“ na našoj planeti.

Profesor, na žalost, nije dovoljno dugo poživeo da se uveri koliko je preteranog optimizma bilo u njegovim predviđanjima.

*

Iz Italije:

COMUNE DI SENIGALLIA
museo
dell' informazione

TOBOGOROVIC MIROSLAV
Dobrinjka, 3
BEOGRAD YU

Senigallia,

Dear Artist,

We wish to inform you that a "CENTRE OF DOCUMENTATION OF CONTEMPORARY ART" has been set up at the Museum of Information of the City of Senigallia.

The Centre is building up an Archive of the catalogues and monographs which museums, private galleries and artists publish for personal and collective exhibitions.

The centre is open for consultation by visitors and researches, who can be assisted by specially trained staff.

Beginning in October, 1983, the Centre will also put on displays of the catalogues of the most important exhibitions of national and international standing.

More generally it is intended that the centre should become an important point of reference and dissemination for the visual arts. We should therefore be most grateful if you would send us the catalogues of the principal exhibitions you have held in the past, with the relevant file for documentation, and those of your future exhibitions.

Thanking you in advance for your kind collaborations.

Yours faithfully,

THE MUSEUM DIRECTOR
(dr. prof. Carlo Emanuele Bugatti)

* Enclosed one file for documentation, to be returned completed.

ADDRESS:

Museo Comunale dell'Informazione
c/o Comune di Senigallia
SENIGALLIA (AN) ITALY

MUSEO COMUNALE DELL'INFORMAZIONE/COMUNE DI SENIGALLIA
DOCUMENTI PIGRAFICI DAL XVI AL XIX SECOLO
COLLEZIONI E CENTRI DOCUMENTARI DI VIRGILIO GUIDI, URGELLO TAMBURI, VICTOR VASARELY,
ERNESTO TRECCANI, PERICLE FAZZINI, BRUNO CABUSO, RENZO BIASSON, ARNOLDO CIARROCCHI,
PIETRO ANTONINI, OMERTO MASTROIANNI, GASTONE BREDDO,
CENTRO DOCUMENTAZIONE AUDIVISIVE.

Senigallia,

Cher Maître,

dans le Musée Comunal de l'Information de Senigallia se constitue un "CENTRE DE DOCUMENTATION D'ART CONTEMPORAIN". Le Centre recueille et archive des catalogues et monographies, que des musées publics, des galeries privées et des artistes publient à l'occasion d'expositions personnelles et collectives.

Le Centre est ouvert à la libre consultation des visiteurs et des chercheurs, qui dans leurs travaux sont aidés par des employés communaux spécialisés.

Périodiquement le Centre organisera aussi, à partir de Octobre 1983, des expositions des principaux catalogues d'expositions d'intérêt national et international.

Dans l'ensemble le Centre se caractérise comme point important de rencontre et de divulgation de la culture visuelle. Nous Vous serons donc reconnaissants de bien vouloir nous faire parvenir en hommage des catalogues des principaux expositions que Vous avez faites les années précédentes. La fiche documentaire remplie, et, dans le futur, les catalogues des expositions que Vous ferez.

Avec mes remerciements, je Vous prie d'agréer, Maître, mes salutations très distinguées.

LE DIRECTEUR DU MUSÉE
(Dr. prof. Carlo Emanuele Bugatti)

* Ci-jointe la fiche documentaire à compléter et renvoyer.

ADRESSE:

Museo Comunale dell'Informazione
c/o Comune di Senigallia
SENIGALLIA (AN) ITALIE

*

Prošle sedmice u Kini je izvršena smrtna kazna nad dvojicom građana koji su optuženi i osuđeni za krađu umetničkih predmeta neprocenjive vrednosti. List „Guanming dejli“ piše da su provalnici ukrali iz muzeja u Samneksiji, na severu Kine, 32 predmeta od žada, bronce i kristala iz vremena dinastije Džu, koja je vladala malom kraljevinom Gu od 11. do 3. veka pre naše ere.

*

Reus, Španija: anonimna mejl-art pošiljka.

*

Umetnik Medina iz Meksika šalje svoje mejl-listiće s porukom WHAT HAPPENED.

*

Iz Toronto, Kanada, katalozi male izdavačke kuće „Underwhich Editions“. U zagлавju jednog kataloga piše: „Underwhich Editions is proud to announce the acquisition of a miscellany of hard-to-find, limited edition titles. These fine works in the avant-garde or experimental areas of literary endeavor are ready to ship now in their original publishers' editions and are being distributed as the: Underwhich Underilnes by Underwhich Editions, p. o. box 262, Adelaide Street station, Toronto, Ontario, Canada. M5C 2J4.“

*

„To ne znači da je završena i evolucija inteligencije. Naime, razumno je prepostaviti da ljudska bića ne predstavljaju poslednju reč u evoluciji na Zemlji, već samo izvornu lozu iz koje će se razviti jedan novi i viši oblik života, da bi prevazišao naša dostignuća, kao što smo i mi prevazišli dostignuća australopiteka.“

*

„Ironija je dužnost.“

(Fridrik Vilhelm Šlegel)

*

Zauzdaj metriku *nevidljivog*. Među oštrim stenama. *Žudnja* pomorca. Onog koji *gubi* sebe. Isklizne iz ležišta. Božja mati. *Osovina*. Krompirić s kromom. Ni u paklu *trag*. Oganj rasipa *semenje*. Zgrčen korača. Zemnim raljama. Polomi. *Oseti*. Crven. Ne nikne ni *trn*.

Nedelja, 6. novembar 1983.

Arafat opkoljen u Libanskom Tripoliju. Masovna ofanziva Sirijaca, Libijaca i palestinskih disidenata na njegove borce.

*

U Parizu „Galimar“ objavio novu knjigu Koktoovih „Intimnih dnevnika“ koja se odmah našla na listi bestselera. Zanimljivo je da je Kokto počeo voditi dnevnik tek kao šezdesetdvogodišnjak i to na nagovor svog posinka.

*

Sovjetski kosmonauti Aleksandar Aleksandrov i Vladimir Jahov, koji se već četiri meseca nalaze na svemirskom kompleksu „Saljut 7“, izišli su, po drugi put u poslednja tri dana, van svemirskog broda i zamenili jednu solarnu bateriju koja je osnovni energetski izvor „Saljuta 7“.

*

Nacrt za novi pečat s porukom: THINK ABOUT SIGNALISM.

Naravno, na ovoj inflaciji, krizi i skupoći nema šansi da ovaj pečat bude napravljen.

*

„Denisu Nilsenu, 'ubici stoleća' u Velikoj Britaniji, posle deset dana suđenja pred porotom u Old Bejliju izrečena je najstroža kazna u ovoj zemlji – doživotna robija. U presudi стоји odluka da se molba za pomilovanje ubice ne može uzeti u razmatranje dok ne izdrži kaznu od 25 godina zatvora.

Iako je optuženi još u istražnom postupku priznao da je ubio petnaest ljudi, optužnica ga je teretila za šest grozomornih ubistava i dva pokušaja.

Ostale pominjane zločine, u toku desetodnevne rasprave, uporno je poričao i ostali su nedokazani.

Pri utvrđivanju dokaza i izricanju najstrože kazne sudskoj poroti je pomogao i sam optuženi Nilsen koji se u toku pretresa hvalisao da je 'ubica stoleća'. 'Lako sam mogao da ubijem 500 ljudi, ali nisam uspeo da ih pohvatam'."

Nilsen je inače, svoje žrtve čerečio i bacao u kanalizaciju, ili zatrپavao u bašti. Pronaden je tako što je kanalizacija, zapušena od ljudskih ostataka, počela užasno da zaudara pa su se susedi požalili policiji.

*

Izuzetno dobar katalog iz Seula sa SEOUL INTERNATIONAL MAIL-ART EXHIBITION. Izložba je održana u Korejskom umetničkom centru od 18. – 23. marta ove godine. U katalogu je reproducovan i moj rad, zapravo detalj iz plakata „Signal-Art“.

Pismo organizatora:

March 30, 1983

Dear Sir,

We have ended the 1st Seoul International Mail Art Exhibition successfully by your kind cooperation and favor.

Also we received warm encouragement from the many artists and attended visitors.

The exhibition was resulted as a big scaled international Mail Art exhibition with 3,016 works by the 734 artists from 38 countries.

We have to ask your another favor on the occasion of the 2nd exhibition with a renewed plan. At that time I hope you should join again together with your friends with many good works.

In closing, wish your good health and further improvement of your technique, I remain,

Yours faithfully,

Kum-Nam Baik
Executive Director
SIMAE

Uzgred budi rečeno, katalog je iz Južne Koreje, običnom poštom, putovao više od šest meseci. Ako se ne varam, to je, u mojoj dosadašnjoj mejl-art praksi, pošiljka sa najdužim putnim stažom.

*

Opšta apatija na svim planovima. Nemogućnost da se radi na poeziji, nemogućnost izolacije i koncentracije. Mnogi ljudi na koje sam računao da će napisati nešto za Simpozijum nisu uradili ništa i po svoj prilici neće ništa ni uraditi. To me još više deprimira i parališe.

*

Kate Kern iz Sinsinatija, Ohajo, koja je organizovala izložbu INTERNATIONAL ARMS EXCHANGE, šalje mali simpatični katalog sa ove izložbe. U katalogu su reprodukovana oba moja rada (obris Viktorovih šaka opcrtan i izrezan od novinske hartije), koja sam joj poslao.

*

„Jedina stvarnost u umetnosti, to je umetnost.“

(Pol Valeri)

*

Možda su ovi moji dnevnički samo priprema, materijal za grandiozne prozne zamisli koje mi se već više od jedne decenije motaju po glavi, isto onako kao što su „Pesnički dnevnički“ (1959–68) bili materijal za poeme „Planeta“, „Putovanje u Zvezdaliju“ i većinu ostalih poetskih ostvarenja iz tog vremena.

Ponedeljak, 14. novembar 1983.

„Sovjetski naučnici izračunali su da se na oko 14 miliona kvadratnih kilometara Antarktika nalazi 25 miliona kubnih kilometara leda. Po toj računici najveći 'frižider' Zemlje, kako se popularno zove prostranstvo Južnog pola, sadrži 85 % zaliha slatke vode naše planete. Ako bi se taj led rasporedio po celoj Zemlji, ona bi bila pokrivena ledenim pokrivačem debjine 50 metara, a ako bi se antarktički led istopio, nivo mora i okeana podigao bi se za 60 do 70 metara i potopio 10 % zemljinog kopna. Pod vodom bi se našle sve morske obale i naselja na njima.“

*

„Jabuke i prirodni jogurt su osnovni uzroci dugovečnosti mnogih Bugara – kaže agencija BTA u izveštaju o lekovitim svojstvima jabuka. Citirajući naučne izveštaje, agencija navodi da ikoloidne pihtijaste organske materije koje se nalaze u jabuci – pektini – odstranjuju iz organizma

sve viškove štetnih materija, uključujući i holesterin. Dovoljno je pojesti dve jabuke dnevno – ističu naučnici – odnosno 15 grama pektina da bi se svaki čovek zaštitio od arteroskleroze.“

*

Fizički institut u Strasburu naučno je ustanovio da se na našoj planeti godišnje dogodi 300.000 zemljotresa, od kojih su mnogi toliko slabi da ih mogu registrovati samo najosetljiviji instrumenti. Potresi godišnje odnesu prosečno 15.000 žrtava.

*

Poštanska karta iz Londona, Ontario, Kanada, kojom The Embassy Cultural House obaveštava o otvaranju izložbe „Thesis versus Antithesis“ Gerarda Päsa.

*

Umetnik Dressler iz Cottabusa, DDR, šalje u pismu jedan rad i pošt. kartu s naznakom „Happy Mail-Art wishes from Cottabus“.

*

Za Okrugli sto o signalizmu do danas stiglo deset radova. Među najboljima su eseji Vuka Milatovića i Živana Živkovića. Što se tiče „Književnosti“ probijeni su svi rokovi i blok posvećen signalizmu odlaže se za februarski broj. Sveta nije napisao ništa. Zovem ga sinoć, kaže putuje za Split odakle se za desetak dana vraća sa tekstrom. Bumo videli!? Još nekoliko ljudi neće učestvovati u razgovorima. Nivo nekih pristiglih referata prilično nizak i verovatno neće odgovarati „Književnosti“. Šta da se radi. Signalizam još uvek nema valjane tumače. Da li će ih u dogledno vreme i imati?

*

RIBE (od 20. februara do 20. marta) – Promena u poslovnom životu nije toliko krupna, ali je, ipak, značajna. Uspeh je tu, a ujedno je i podstrek za dalji rad i zalaganje. U privatnom životu mnogo lepih trenutaka.

*

Drugi način da se brzo rešite mrava: na mesto gde su se pojavili stavite sveže lišće paradajza. Neki mravi će odmah uginuti, a drugi će se razbežati.

*

„A živa bića se rađaju iz vlage koja se na suncu isparava. Čovek pak bio je u početku sličan jednom drugom živom biću – ribi.“

(Anaksimandar)

Sreda, 16. novembar 1983.

Vođa kiparskih Turaka Rauf Denktaš proglašio juče ujutru novu državu „Tursku Republiku Severni Kipar“.

*

„Lotta Poetica“ br. 14, septembar 1983: Sećanja francuskog umetnika Bernarda Aubertina na Yvesa Kleina i pokušaj da objasni svoje delo koje se u mnogim tačkama dodiruje s Kleinovim. Pesme Pola Verlena pod naslovom „Femmes“ na francuskom i u prevodu na italijanski – prevodilac Sarenco!!? Pismo Marcela Duchampa Jeanu Crottui 17. avgusta 1952. Brojni prikazi knjiga, časopisa, izložbi o kojima uglavnom piše kritičarka Antonella Montenovesi.

*

U „Srećnoj galeriji“ otvaranje izložbe fotografija „Svet Kjela Sandveda“.

*

U galeriji „Sebastijan“ već nekoliko dana mogu se videti ogromna apstraktna platna i grafike poznatog italijanskog umetnika Emilia Vedove.

*

Nova ofanziva na Arafata.

*

Među bolestima našeg veka – doba kompjutera, lasera, reaktivne tehnike – pojavila se nova „kiberoftobija“. Tako su američki stručnjaci nazvali psihičko oboljenje koje su otkrili prilikom lekarskog pregleda programera, operatera i drugih lica čiji je rad tesno vezan sa kompjuterima.

Kiberoftobija je strah od kompjutera. Stručnjaci smatraju da je ta fobija sve rasprostranjenija i da će u najskorije vreme po masovnosti potisnuti klaustrofobiju – strah od zatvorenog prostora.

Tesan kontakt sa kompjuterima razvija kod ljudi kompleks inferiornosti. Čoveku je svojstveno da greši. Međutim, kompjuteri trenutno primećuju greške i ukazuju na njih sa „nečovečnom“ otvorenootošću i bezosećajnošću tako da se grešnicima ponekad čini da ih kompjuteri ismevaju.

Prema proračunima lekara, više od 30 % svih američkih stručnjaka koji rade s kompjuterima – boluje od kiberoftobije.

*

Odbor za spoljnu politiku Skupštine SFRJ obećava: „dug Jugoslavije neće se povećavati“.

*

U titogradskom časopisu „Ovdje“ Vuk Milatović prikazuje „Čorbu od mozga“ pod naslovom „Pjesnička avangarda“.

*

Poštanska karta Andreja Tišme:

Dragi Miroljube,

Hvala na lepoj knjizi i katalogu. Gledaću knjigu da prikažem za „Dnevnik“.

Pozdrav,

Andrej

P. S.

Potražite me u redakciji „Dnevnika“ (kulturna).

*

Naše osnovno pitanje: „Jača li nacionalno na račun klasnog?“

Ne da jača – odavno ga je već prepišalo.

*

Pod zubom. *Zvezda seva. Gavran na prozoru. Kralj Titanika. Kažem ruža.*
U najnezgodnijem *trenutku. Niz lice. Bledog sveca. Kap zelene krvi. Gorko predskazanje.* Ti si besmrtan. *Psalmopevče. Dušu. Sa rečima. Venčavaš.*

Četvrtak, 23. novembar 1983.

Viktor na televiziji, kao član dramske grupe „Škozorište“ izvodio (igrao) Zmajeve pesme povodom godišnjice rođenja ovog velikog srpskog pesnika.

*

Postcard Andreja Tišme (mejl-art poruka):

Juče u 19:26, pogledao sam mesec. 13. X '83 (sa crtežom meseca).

*

Postcard iz San Franciska „Private World“. Originalni apstraktni crtež u boji sa nalepljenom mongolskom markom po sredini karte (crteža). Viktoru se mnogo dopala marka, hteo bi da je skine.

*

Caffè Voltaire iz Firence poziva na izložbu „Voltaire interpretazioni, reppresentazioni, versioni, interventi ecc.“ Izložba će se održati aprila iduće godine. Katalog, a osim kataloga: „This invitation is valid for one month's membership card to the Caffè Voltaire“.

*

Časopis „Parallel“ (dvomesečnik) iz Hambeeka, Belgija, poziva me da im pošaljem pesme i crteže za jedan od sledećih brojeva.

*

Dve poštanske karte od prof. A. Flakera iz Zagreba (obe karte nemačke: crtež Direra i reprodukcija naivne slikarke Erne Emhardt).

Zagreb, 22. 11. 83.

Poštovani!

Zahvaljujem Vam za niz *mail-art* razglednica i ujedno se ispričavam što neću moći sudjelovati u radu „Okruglog stola“. Možete li mi poslati desetak praznih razglednica koje bih slao samo (nečitko) prijateljima u inostranstvo koji se bave avangardom? Spreman sam na novčanu nadoknadu.

Uz srdačne pozdrave i želje za uspješni rad „Okruglog stola“!

A. Flaker

(nastavak)

Zagreb 22. 11. '83.

Kao što vidite, vratio sam se upravo iz Njemačke gdje sam sreo Dagmar Burkhart (ili Buskhart?), autoricu studije „Sprecheksperimente“. (nečitko) „Konkrete Poesie in Jugoslawien“ (izdavač i grad nečitki), 1983. str. 29–76 gdje ima mnogo o Signalizmu i Vama. Kaže da nije pozvana na „Okrugli stol“. Možda (nečitko) – uzmite je u obzir. Adresa: Reimeisterstrasse 39b, 1000 Berlin 37.

Još jednom srdačno, A. Flaker

*

„Već nekoliko godina ispituje se kosmička prašina koju su svemirske sonde i avioni U-2 (sa automatskim pilotom) doneli i donose iz stratosfere na Zemlju. Zrnca ove prašine, prečnika od 0,005 do 0,025 mm, po svom hemijskom sastavu podsećaju na kamene meteorite – hondrite. To su, ustvari, porozni mikrometeoriti, o kojima se već poodavno zna da su pramaterija Sunčevog sistema. Ovo mišljenje potkrepljuju enstatit-kristali, sastavljeni od magnezijuma i silicijuma ($MgSiO_3$), nađeni u ovim mikrometeoritima.

Pošto iz unutrašnjosti Sunca ne prodiru u kosmos teški elementi (kakvi su silicijum i magnezijum), ovi kristali potiču ili iz onog davnog vremena, kada još nisu bile formirane planete, ili iz još ranijeg doba, kada još nije bilo formirano ni Sunce.

Rečju, ovi kristali su stari najmanje pet milijardi godina!

Ovi kristali do sad nisu nađeni ni na Zemlji, ni na Mesecu a ni u meteoritima.

Sve ukazuje na to da su se ovi enstatiti iskristalisali iz neke materije u gasovitom stanju. Takvih procesa u svemiru ima i danas, i to svuda gde se pregrejana gasovita materija naglo ohladi.“

*

„Dvojica američkih mikrobiologa – Džon Baros sa Univerziteta u Oregonu i Džodi Deming sa Univerziteta Džons Hopkins – otkrili su na dnu Pacifika bakterije koje žive i razmnožavaju se na temperaturi od 250 Celzijusovih stepeni. Otkriće novih bakterija ima izuzetnu naučnu vrednost jer se do sada smatralo nemogućim da postoje bilo koje forme života na temperaturi iznad 105 Celzijusovih stepeni. Uz to, činjenica da se pojedine bakterije reprodukuju u jednoj tako neprijateljskoj sredini (visoka temperatura i pritisak od 165 atmosfera) dozvoljava da se, prema američkim mikrobiolozima, prihvati hipoteza o postojanju života u svemiru (na Veneri, recimo) pod sličnim uslovima.“

*

(San)

Nalazim se u Nišu na nekakvom književnom festivalu. Hodam gradom, onim delom meni bliskim i poznatim: oko Narodnog pozorišta, parka, gimnazije, Učiteljskog doma pa Mačvanskom prema Nišavi. Tu se srećem sa G. T-em urednikom „Književne reči“. On se zaustavlja i kaže: „Izašla ti je nova knjiga“ pa onda iz velike torbe, koja mu visi o ramenu, vadi lepu knjigu, belih četvrtastih korica.

Na koricama ni imena autora, ni naslova. Listam je: u njoj meni sasvim nepoznate pesme.

„Pa ovo nije moja knjiga“ – odvratim začuđeno.

G. T. podiže obrve i zagleda se u mene kao da me ne poznaje.

Petak, 2. decembar 1983.

Pre nekoliko dana pismo Aleksandru Flakeru:

27. novembar 1983.
Beograd

Poštovani druže Flaker,

veliko Vam hvala na dvema dopisnicama kao i na interesovanju koje pokazujete za signalizam i mail-art. Drugovi iz Kulturnog centra Beograda biće veoma ožalošćeni što nećete moći učestvovati u radu Okruglog stola, pogotovo što su računali s Vašim učešćem. Da li postoji mogućnost da, ipak, dođete?

U razgovorima o signalizmu učestvovaće Sveta Lukić, prof. Miloš Bandić, kao i desetak kritičara i teoretičara srednje i mlađe generacije. Svi

učesnici su iz Beograda što su uslovila mala sredstva dobijena za ovu manifestaciju. Samo zbog toga nisu mogli biti pozvani stranci (Kornhauser, Groh, Spatola, D'Ambrosio i drugi), pa čak ni pojedini naši poznavaoци avangarde. Vi ste, to moram odmah reći, jedini od naših teoretičara pozvanih izvan Beograda.

Šaljem Vam nešto od signalističkih (mail-art) razglednica radostan što ćete ih upotrebiti u Vašoj korespondenciji. Ove razglednice su štampane još pre više od deset godina. Nadam se da ću uskoro objaviti još jednu seriju koju ću Vam takođe rado poslati.

Poštovani druže Flaker, zamolio bih Vas na kraju, ako je ikako moguće, da mi pošaljete više adresa slavističkih katedri u svetu, odnosno ljudi sa tih katedri, posebno onih koji su zainteresovani za novija kretanja u našoj literaturi i, naravno – avangardu.

Hvala Vam na obaveštenju o studiji Dagmar Burkhart (ili Bushast?, ne znam da li sam dobro pročitao njeno ime); da li je iz Istočnog ili Zapadnog Berlina?

S nadom da ćemo nastaviti ovu našu mail-art komunikaciju primite najtoplje pozdrave

Miroljub Todorović,
Dobrinjska 3, 11000 Beograd

*

Novi brojevi italijanskog časopisa „Tracce“ i francuskog „La mode artistique“.

*

U Engleskoj, Italiji i Filipinima osnovane su prve farme za gajenje crva koji će se koristiti za ljudsku ishranu. Ovi crvi dobro se razvijaju na izmetu kokošaka, svinja i druge stoke. Stručnjaci tvrde da je crvije meso bolje od bifteka jer sadrži više proteina, kao i veći procenat glavnih aminokiselina koje učestvuju u građenju jedinjenja koje organizam čoveka ne može sam da stvara pa se moraju unositi hranom.

*

Na planini Kugitang (Turkmenija) sovjetski geolozi našli su tragove dinosaursa koji su ovde živeli pre 150 miliona godina, kao i tragove još 35 drugih životinja. Ima dokaza da je u to doba ovde živeo i pračovek. Ukoliko ta hipoteza bude potvrđena, onda će naučnici morati da isprave istoriju čovečanstva, jer bi to značilo da je i ona stara 150 miliona godina.

*

Doktor Albert Sejbin, pronalazač vakcine protiv dečije paralize i sam se paralizovao usled povrede kičme. „Najveći deo svog života, kaže on, više od pola veka, proveo sam studirajući problem paralize ljudskog tela i boreći

se protiv te bolesti, a sada eto završavam život i sam paralizovan. Ne znam da li mi se bilo šta teže moglo dogoditi.“

*

Pismo iz Nemačke:

STAATSGALERIE STUTTGART

Archiv Sohm

Staatsgalerie Stuttgart, Konrad-Adenauer-Straße 32, D 7000 Stuttgart 1

Miroljub Todorovic
Signalist Documentation Centre
Dobrinjska 3

11000 Belgrade
JUGOSLAVIEN

Stuttgart, den Nov. 28, 1983

Durchwahl (0711) 212- 5101/5106

Vermittlung (0711) 212-1

Aktenzeichen:
(Bitte bei Antwort angeben)

Dear Miroljub Todorovic,

thank you very much for your booklet sent to Hanns Sohm a few days ago. His archiv now belongs to the Staatsgalerie now and I would like to bring to your attention that I would appreciate very much to get your further mailings directly.

Thank you very much in advance.

Sincerely yours,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Thomas Kellein".

Dr. Thomas Kellein

*

„U svakom slikarstvu postoji poezija, u svakoj poeziji slikarstvo.“
(Kineska izreka)

Četvrtak, 8. decembar 1983.

Pojavila se, konačno, Kornhauzerova antologija mlađih srpskih pesnika pod naslovom „Tragarze zdan“ („Nosači rečenica“). Dobio jedan primerak

od Autorske agencije. Na koricama je moja verbo-vizuelna pesma „Trčim neumoran trčim mrtav“ prevedena na poljski. Sa više od dvadeset pesama, što verbalnih, što vizuelnih, najzastupljeniji sam pesnik u tom izboru.

*

Blagoje Glozić prikazao „Kinesku erotiku“ u niškim „Narodnim novinama“.

*

Približava se Okrugli sto, pismo Kulturnog centra:

Poštovani druže,
obaveštavamo Vas da će se Okrugli sto „SIGNALIZAM – AVANGARDNI STVARALAČKI POKRET“ održati, kako je predviđeno, 12., 13. i 14-tog decembra 1983. godine sa početkom u 17 časova u čitaonici Kulturnog centra Beograda, Trg Republike 5, Beograd.

S obzirom na broj prijavljenih učesnika i na ograničeno vreme (od 17-19 časova), u kome će se razgovori održati, predlažemo da svaki učesnik za svoje izlaganje utroši najviše 15 minuta. Takođe predlažemo i redosled izlaganja pojedinih učesnika po danima s nadom da ćete ga prihvatići.

Ponedeljak, 12. XII 1983.

1. Vuk Milatović, 2. Živan S. Živković, 3. Žarko Đurović, 4. Đorđe Janić,
5. Milosav Mirković, 6. Zoran Markuš, 7. Radoslav Đokić.

Utorak, 13. XII 1983.

1. Miloš I. Bandić, 2. Radojica Tautović, 3. Miljurko Vukadinović,
4. Jelena V. Cvetković, 5. Jovan Pejčić, 6. Ostoja Kisić.

Sreda, 14. XII 1983.

1. Spasoje Vlajić, 2. Dušan Đokić, 3. Adam Puslojić, 4. Sveta Lukić, 5.
Miodrag B. Šijaković, 6. Miroljub Todorović, 7. Milan Đorđević, 8. Milivoje Pavlović.

Srdačno Vas pozdravljamo,

Kulturni centar Beograda
Marija Marinčić Majdak
Urednik programa „Tribina“

*

Javlja se Boleslav Fac pesnik iz Gdanska, koji je svojevremeno (upoznali smo se na „Struškim večerima poezije“ 1975), napisao jednu pesmu o mojoj malenkosti. Čestita novu godinu i božićne praznike, kaže da je razgovarao o meni sa danskim konkretnim pesnikom Vagnom Steenom (koga sam uvrstio u svoju antologiju „Konkretna, vizuelna i signalistička poezija“, 1975) i prenosi mi ujedno i njegove pozdrave.

*

Poziv iz Amerike:

CALL FOR ENTRIES INTERNATIONAL ALTERNATIVE ARMS RACE

ELIGIBILITY:

ANYONE MAY ENTER: INTERNATIONAL ARTISTS ARE ENCOURAGED.

TO ENTER:

MAKE AN ARM THAT IS EASY TO CARRY. WRITE ON OR PERMANENTLY ATTACH THIS MESSAGE: "INTERNATIONAL ALTERNATIVE ARMS RACE" AFTER CROSSING A BORDER, ADD YOUR NAME DATE, BORDER THEN GIVE TO SOMEONE WHO WILL BE CROSSING ANOTHER BORDER SOON. AFTER JANUARY 1, 1984 GIVE TO SOMEONE GOING TO THE U.S.A. TO MAIL TO:

FINISH LINE

743 BEAUBIEN
DETROIT, MI 48296*

AND ANYTHING ELSE YOU WISH. THEN ATTACH ENOUGH POSTAGE TO MAIL THE ARM TO DETROIT FROM ANY WHERE IN THE U.S.A. (\$3.00 SENDS 3 LBS OR APPROX 1 KILO). FINALLY GIVE THE ARM TO SOMEONE CROSSING A BORDER SOON. THE ARM'S CURRENT CARRIER MAY DEFINE WHAT CONSTITUTES A BORDER.

ALL ARMS RECEIVED AT THE FINISH LINE BEFORE JUNE 1984 WILL BE EXHIBITED AT THE WINNERS CIRCLE SHOW AT THE DETROIT FOCUS (NON-PROFIT ART) GALLERY, JUNE 1984.

WINNERS WILL BE SELECTED BY PUBLIC VOTE IN SEVERAL

CATAGORIES:

- MOST BORDERS CROSSED
- MOST MILES CARRIED
- MOST BEAUTIFUL ARM
- UGLIEST ARM
- BIGGEST ARM
- SHALLEST ARM
- HOTTEST BORDERS CROSSED
- MOST ARTICLES ATTACHED EN ROUTE
- MAKE UP YOUR OWN CATAGORY

DONATED ARMS ARE ENCOURAGED BUT IF YOU WISH YOUR ARM RETURNED AFTER THE EXHIBIT, SEND BY SEPARATE COVER, YOUR ADDRESS AND AS PROOF OF ORIGINATON, A XEROX OR PHOTO OF BLANK AREA BEFORE OTHER NAMES ARE ADDED. INCLUDE STAMPS, MONEY ORDER OR CHECK FOR RETURN POSTAGE.

DONATED ARMS WILL BE SOLD: UNSOLD ARMS WILL BE BURNED DURING THE DETROIT/WINDSOR FREEDOM FESTIVAL. ALL PROCEEDS GO TO THE ARMS CONTROL MOVEMENT (PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY)

A catalog with reproduction of winners and others is available for \$5 payable to ARMS RACE, 743 Beaubien, Detroit, MI 48296.

*

Stigli su na korekturu šifovi polemičke knjige „Štep za šumindere“. Zbog žargona slagači su napravili puno grešaka koje sam, moram to priznati, gledajući ponovo ove moje frangle, duple pegle i cepanja književnih, umetničkih i birokratskih šminkera, s uživanjem čitao i ispravljaо.

*

Sovjetski arheolozi u istraživanju okoline grada Kurgan Tjute u Tadžikistanu, iz ruševina jednog starog hrama, izvukli su do sada preko 5.000 raznih predmeta od zlata, srebra, bronce i slonove kosti iz doba Aleksandra Makedonskog. Istoričari tvrde da tu treba da bude i zlatni šlem ovog velikog antičkog vojskovođe.

*

Huserl je tražio dugu vežbu radi sticanja sposobnosti za pravo feno-menološko posmatranje pojave.

*

„Istina će, dakle, postojati makar svijet propao.“

(Sveti Augustin)

*

„Istina je jedna potpuna zabluda.“

(Novalis)

Četvrtak, 15. decembar 1983.

Tri dan Okruglog stola o signalizmu. Uzbuđenja na pretek. Radovi i diskusija, ipak, na višem nivou nego što sam očekivao.

Iz beležnice:

SIGNALIZAM – AVANGARDNI STVARALAČKI POKRET

Ponedeljak, 12. 12. 83.

1. Vuk Milatović: „nov estetski fenomen; pesnička likovnost a ne likovni doživljaj (osećaj); osoben komunikativni proces; signalizam nije nihilističan; destruktivnost signalizma znači pomeranje i preuređivanje semantičkog polja.“

2. Živan S. Živković: „signalizam i knjiž. kritika; koji su razlozi odbijanja signalizma od strane kritike, ili prihvatanja s rezervom, ili s oduševljenjem?; osmišljenost poetike signalizma; autentični izraz duha našeg vremena“.

3. Žarko Đurović: „signalizam – pomeranje granica jezika; veoma važna etapa u razvoju poezije“.

4. Đorđe Janić: „na krutim logičkim zakonima; mesto subjekta, pesnika svedeno je na najmanju meru“.

5. Zoran Markuš: „signalističko slikarstvo: M. Abramović, N. Paripović, Z. Popović, T. Janković; da li je signalizam vizuelizacija poezije ili letriziranje slikarstava?“

(završeno u 18:35 h)

Diskusija:

Z. Markuš, J. V. Cvetković, O. Kisić, V. Milatović, M. Pavlović, Ž. S. Živković, Đ. Janić, Ž. Đurović, M. Vukadinović, M. Bandić.

Utorak, 13. 12. 83.

1. Miloš Bandić: „nov i autohton literarno-umetnički pokret u srpskoj književnosti; izrazita moderna dimenzija; domaća kulturna činjenica sa međunarodnom reputacijom i kontaktima; nova otkrića, novi sadržaji;

pomera okvire i navike umetničkog mišljenja i prakse; energetizam jezika, spektar stilova, postupaka; signal (definicija); analiza *Planete*". Pominje sledeća imena: Ljubiša Jocić, Milivoje Pavlović, Ostoja Kisić, Jaroslav Supek.

2. Radojica Tautović: „teorija je važnija od kreacije!?: ambivalentnost signalističkih pojmove; arbitraža nauke (dva puta rečeno); istovremeno potcenjivanje i precenjivanje jezika; Viner: matematički simbolizam; problem socijalizacije; (kakva socijalizacija signalizma!? – moje pitanje); slijanje sa društveno-revolucionarnim pokretom!?: stvarnost tehnološke civilizacije; autokritika signalizma neophodna je; mešanje entropije i negentropije; probiti ocrtanu granicu; insistira na autokritici“.

3. Miljurko Vukadinović: „signalizam – klokotrizam pro et contra; signalizam – klokotrizam – izam; grupnost/pokret; klokotrizam = duhovnost; odsustvo manifesta u klokotrizmu; situacija = situacija+akcija; signalistička manifestacija = situacija; signalisti su imali svoje glasilo, klokotristi ga nemaju; glasilo! – imati svoje glasilo! (zakukaše klokotristi); programirano ludilo klokotrizma.“

4. Jelena Cvetković: „demistifikacija poezije i pesnika; zenitizam – signalizam; *negovati* (Š-ov izraz).“

5. Ostoja Kisić: „Naša kompjuterska poezija“; „S rezancima svakako“; *sintagme su date cele*, dve do tri jednosložne reči; Kišova „Teorija influence“.

Razgovor:

1. Kisić, 2. M. Đorđević – regresija, vraćanje, 3. Zoran Markuš, 4. Jelena Cvetković, 5. M. Đorđević, 6. M. Bandić, 7. Z. Markuš, 8. M. Bandić, 9. M. Pavlović, 10. Ž. S. Živković, 11. R. Tautović, 12. M. Pavlović, 13. Vuk Milatović, 14. Veselin Ilić, 15. M. Pavlović, 16. Vuk Milatović, 17. M. Pavlović, 18. M. Bandić, 19. V. Milatović, 20. Z. Markuš, 21. O. Kisić.

Trećeg dana (14. 12.) veoma dobra završna reč Miloša Bandića. Okončali smo diskusiju ranije (19:15 h) zbog utakmice Vels – Jugoslavija.

*

ОБАВЕШТЕЊЕ

ПОКУПАВАЈУЋИ ДА СТЕДЕН ЈАВНЕ ХИГИЈЕНЕ ПОДИГНЕ НА ВИШИ НИВО, КРО „ГРАДСКА ЧИСТОВА“ ИЗВРШИЋЕ ПОСТАВЉАЊЕ КОНТЕНЕРА ЗАПРЕМИНЕ 1,1 м³ У ЈЕДНОМ ЈЕЛУ ПАШЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ, ПО УЛИЦАМА. У ТЕ КОНТЕНЕРЕ, МОЛIMO ВАС ДА УБУДУЋЕ ОСТАВЉАТЕ КЕСЕ СА СМЕДЕМ. КОНТЕНЕРИ СУ ПОСТАВЉЕНИ У ЖЕЛЈИ ДА ОМОGUЋЕ РАДНИЦИМА КОЈИ ПЕРУ УЛИЦЕ ДА ТА ПОСАО МОГУ КВАЛИТЕТНИЈЕ ОВАНИТИ. ПРЕМА ТОМЕ, У КОНТЕНЕРЕ СЕ НЕ СМЕ СТАВЉАТИ СМЕДЕ КОЈЕ НИЈЕ УПАКОВАНО У ПЛАСТИЧНЕ КЕСЕ ЈЕР БИ СЕ ВРДО БРЗО ЗАПРЉАЛИ И НЕПРИЧАТНО МИРИСАЛИ.

МОЛIMO ВАС ДА СВОЈИМ АКТИВНИМ УЧЕШЋЕМ ДАТЕ СВОЈ ДОПРИНОС У НАШЕМ ПОКУПАЈУДА У НАПРЕДВИМО ЧИСТОВУ У ГРАДУ.

СВЕ ВАШЕ ЕНЕРГИЈАЛЕ ПРИМЕДЕЋЕ МОЖЕТЕ ДОСТАВИТИ НА КРО „ГРАДСКА ЧИСТОВА“ ОДВРД ОДВОЗА И ДЕПОНОВАЊА СМЕДА БЕОГРАД, МИЛЕ КОВАЧЕВИЋА БР. 4 ИЛИ НА ТЕЛЕФОН 767-578 локал 634.

УНАПРЕД СЕ ЗАХВАЉУЈЕМО НА САРАДЊИ.

КРО „ГРАДСКА ЧИСТОВА“

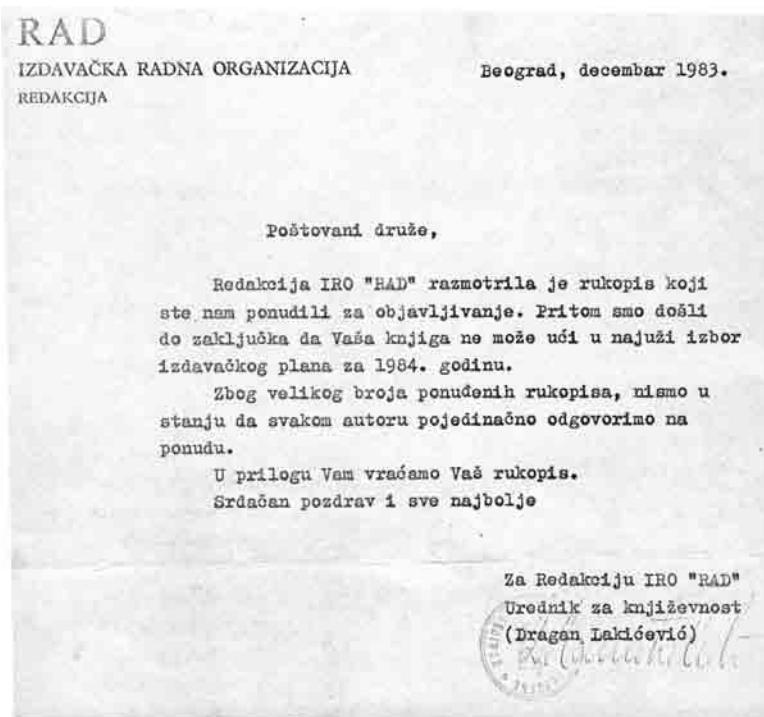
U međuvremenu posao postcard gospodi Burkhart u Berlin s porukom THINK ABOUT SIGNALISM i otuda posle par dana dobio separat njenog teksta „SPRACHEKSPERIMENTE. Zur konkreten Poesie in Jugoslawien“ s pisacem na engleskom jeziku.

Andrey Tišma poziva na izložbu „Mejl-art olimpijada“ koju organizuje u Novom Sadu. Poslao mi obilie uobičajenog materijala.

Ryosuke Cohen iz Osake šalje svoju izuzetno inventivnu poštansku kartu.

Carlo Pittore iz Njujorka šalje kataloge, pozive za izložbu u galeriji „dell'occhio“ i pismo u kome čestita novu 1984. godinu. Na kraju dodaje „ako dođem u Italiju ovog leta, doći će možda i u Beograd, možemo li se susresti?“

„Rad“, odnosno Dragan Lakićević, odbio mi knjigu „Horoskop“ („Pucanj u govno“) ovim pismom:

*

Gledam *grad*. Duž zimskih perivoja. Dodir *pakla*. Kao zver u *zamci*. Januarska *kraljica*. Znak. I slika. U ledenom grču. Srebrni *krovovi*. Beograda. Moje misli. *Smrznute*. U vazduhu. Gasne siva *svetlost*. Dolaze *proroci*. Ruku prljavih. Zvezde i *gusenice*. Munje stabla *glođu*. U nebeskoj misiji. *Reči razvejane*.

Ponedeljak, 19. decembar 1983.

Tokom nedavne jednomesečne kampanje protiv pacova, stanovnici Pekinga uništili su 2.270.000 tih opasnih štetočina. Prema pisanju pekinških listova, u pojedinim delovima višemilionskog grada pacovi su gotovo potpuno istrebljeni, zahvaljujući velikom odzivu stanovništva na poziv da se uključi u akciju čišćenja nesnosnih glodara.

*

Docent za radio-astronomiju na kalifornijskom tehnološkom institutu K. I. Fred Lo i njegov saradnik Mark Klausen došli su do otkrića za koje se veruje da predstavlja veliku crnu rupu u galaksiji Mlečni put, kojoj pripada i Sunčev sistem sa Zemljom.

Posmatrajući centar Mlečnog puta, dvojica američkih naučnika otkrili su spiralno strujanje jonizovanog gasa prema jednom velikom do sad nepoznatom nebeskom telu u ovom delu naše galaksije za koje prepostavljaju da je crna rupa.

Crne rupe su ugašene zvezde ili grupe zvezda, koje imaju toliko jaka gravitaciona polja da ni jedna materijalna ili svetlosna čestica koju privuku ne može nikada da izađe iz njih.

*

Samo tri dana stara devojčica Rene Koš najmlađi je australijski pacijent kome je ugrađen srčani stimulator – pejsmejker. Rođena je na melburnškoj klinici mesec dana pre roka sa ozbiljnom blokadom rada srčanog mišića. Mala Rene dobila je trećeg dana života pejsmejker koji joj je ekipa hirurga ugradila pod kožu stomačića, jedino mesto gde se to moglo učiniti na ljudskom biću dugom svega četrdesetak santimetara i teškom manje od dva kilograma.

*

Pismo gospođi Burkhart uz paket s knjigama:

17. 12. 1983.
Beograd

Poštovana gospođo Burkhart,

veliko Vam hvala na tekstu (separatu) o konkretnoj poeziji u Jugoslaviji koji ste mi poslali. O Vašem interesovanju za konkretnu poeziju i signalizam obavestio me profesor Flaker, koji mi je, ujedno, poslao i Vašu adresu. Koristim priliku da Vam pošaljem nekoliko svojih ranijih knjiga i signalističkih publikacija u nadi da će Vas zainteresovati za ovaj avangardni pokret. O signalizmu kao specifičnom jugoslovenskom (srpskom) avangardnom pokretu dosta se pisalo u inostranstvu. Na Jagjelonskom univerzitetu u Krakovu Julian Kornhauser je 1980. godine odbranio doktorsku disertaciju pod nazivom „Signalizam – program srpske eksperimentalne poezije“. Na nemačkom jezičkom području dr Klaus Groh piše o signalizmu u berlinskom časopisu „Ost Europa“, no. 1, januar 1977. pod naslovom „Miroljub Todorović und der Signalismus“, a Godehart Schramm u „Literatur und Kritik“, Wien, Heft 61/72, 1972.

Signalizam je znatno širi od konkretne i vizuelne poezije, francuskog letrizma i spacialne poezije, jer je obuhvatio i brojna istraživanja u jeziku, posebno šatrovačka, aleatorna, fenomenološka poezija, itd.

Kao ideja signalizam traje još od 1959. godine, potpuno nezavisan od onoga što se dešavalo u tadašnjoj evropskoj avangardi. Kao organizovan pokret on egzistira od 1969. godine. Od 1970. do 1973. izlazila je internacionalna revija za signalistička istraživanja „Signal“. Signalizam ima već popriličnu i rekao bih burnu istoriju. U međuvremenu se pojavilo nekoliko izbora i antologija signalizma od kojih Vam šaljem onu prvu; najobimnija se pojavila u časopisu „Koraci“ br. 1–2, januar – februar, 1976.

Još jednom Vam hvala na svemu. Ostajem u nadi da sam Vas zainteresovao za signalizam i svoj rad i da ćete se uskoro javiti. Primitate najtoplje pozdrave, Miroljub Todorović

P. S.

S nemačkim konkretnim i vizuelnim pesnicima bio sam u stalnom kontaktu, posebno s dr Klausom Grohom, dr Klausom Peterom Denckerom etc. Većina mojih knjiga, signalističkih publikacija, antologija, neki originalni radovi i svi brojevi internacionalne revije „Signal“ nalaze se u arhivu Sohm Staatsgalerie Stuttgart, Konrad Adenauer – Strasse 32, D. 7000 Stuttgart 1, kao i u arhivu dr Klausa Groha.

M. T.

Poslate knjige i ostale publikacije:

1. „Kiberno“, 2. „Stepenište“, 3. „Naravno mleko plamen pčela“, 4. „Signalizam '81“ (Odžaci), 5. Signalistička poezija („Uj Symposium“), 6. „Razmišljajte o signalizmu“ (katalog Narodne biblioteka, dva primerka), 7. Katalog KOV-a, 8. „Svinja je odličan plivač“.

*

Eugenio Dittborn iz Santjaga de Čilea šalje, u pismu, dva mejl-art rada.

*

Poziv iz Belgije:

HIER OPENDRIJDEN — OUVRIR ICI

LUCHTPOSTBLAD
AEROGRAMME

EXHIBITION

BORN TO SURVIVE
AEROGRAMME MAIL ART PROJECT / COMMONPRESS/56

RIJ OF A

- SEND (AN) AEROGRAMME(S) ON THE THEME "BORN TO SURVIVE"/USE THE OUTLINE FOR YOUR WORK/ WITH RUBBER STAMPS/XEROX/POETRY/DRAWING/ETC./
AEROGRAMMES ARE AVAILABLE IN ALMOST EVERY POST-OFFICE/

- ALL ENTRIES WILL BE EXHIBITED/ NO RETURNS/ ALL THE WORKS STAY IN THE ARCHIVES OF THE MUSEUM "HET TOREKE" IN TIENEN/B.
WORKS WILL BE SOLD / EACH PARTICIPANT RECEIVES A CATALOGUE PUBLISHED BY THE MUSEUM/

EXHIBITION: AUTUMN 1984 IN THE MUSEUM "HET TOREKE" IN TIENEN / BELGIUM / (+ INCLUDING A SPECIAL EXHIBITION OF ALL THE COMMONPRESS PUBLICATIONS)/

RIJ OF B

STEDELIJK MUSEUM
Het Toreke
TIENEN — BELGIË

AFZENDER (Naam en adres):
EXPEDITEUR (Nom et adresse)

RIJ OF B

BELANGRIJKE OPMERKING:
Nets insulines! Indien zulks loch gesciedt; dan wordt dit luchtpoststuk per trein/boot verzonden.

REMARQUE IMPORTANTE:
En cas d'insertion soit de feuilles aortes, soit d'un objet quelconque, la présente lettre sera transmise par le voie de surface.

Additional message area

- SPACE A, B AND C OF THE AEROGRAMMES WILL BE USED FOR THE EXHIBITION / ESPECIALLY SPACE C (IN THE U.S.A.: "THE ADDITIONAL MESSAGE AREA") WILL BE USED FOR THE CATALOGUE /
SEND YOUR AEROGRAMMES TO: B.T.S. / 42-292 / G-BLEUS ADMINISTRATION /
P.O. BOX 43 / 3830 WELLEN /
B E L G I U M .

DEADLINE: MARCH 21. 1984

- THIS PROJECT CAN BE REALIZED THANKS TO THE COOPERATION WITH THE MUSEUM "HET TOREKE" IN TIENEN / B.

THANKS IN ADVANCE FOR PARTICIPATING/
HAVE A FINE WINTER!

**MUSEUM
HET TOREKE
SPACE C**

X The Administration Centre 42-292
Guy Braet M.A. Archiv P.O. Box 43
3830 WELLEN, BELGIUM

*

Crna ruka u Beogradu:

31. децембра у 21 ч., 1, 2, 3, 5, 6, 7. и 8. јануара у 18 и 21 ч. У САВА ЦЕНТРУ

НОВА
ОСЕЋАЈНОСТ

принадлежују музичкији Пурине, Ђорђевића, Давора Рона и Јубиљне Ристића

ТАЈНА ЦРНЕ РУКЕ

Срећну нову 1900, 1903, 1914, 1917. и 1984. желе вам

Европа Иванка Лукатели Пуковници Драгутин Димитријевић Алис Бранислав Лечић Краљица Драга Таня Бошковић Никола Пашић Јуба Тадић Миријана Караковић Њихов величинства Александар Обреновић и Народног београдског Сабора Џинг Арапел и Фердинанд Радио Полија Гаврило Принцип Соња Кнежевић Малобабић Светозар Цветковић Дара Јомић Мухомедбасић Драго Чумић Рада Ђурчић и официри Персица Мартиновић Дубравка Никаковић Снежана Ниншић и Гордана Вељимић новогодишњи пles љубави и смрти политике и историје одиграће КПГТ балет

режија: Јубиљна Ристић кореографија: Нада Конотовић
костими: Дорис Крстић сценографија: Мина Табочић

продуцент: Борка Павићевић

УЛАЗНИЦЕ: 130-804, 130-740

ПРЕКО ЦЕЛОГ ДАНА
РАДЕ БЛАГАДНЕ

АВАЛАТАРИСТ

МОДНИ АТЕЉЕ
МИЛУТИНА АЦИЋА

АКО ЖЕЛИТЕ ДА ВАМ ВАШЕ УЛАЗНИЦЕ
БУДУ ИСПОРУЧЕНЕ НА КУЋУ ИЛИ
НА РАДНО МЕСТО ПОЗОВИТЕ

САВА ЦЕНТАР

(Трг Марка и
Енгелса 5)

343-635 (Васине 3) 631-076

130-392

343-635

139-840

(Пожешка 45)

541-366 (Н. Михайлова 21а) 624-684

130-804, 130-740

ДАЛМАЦИЈАТАРИСТ

ПУТНИК — БАНОВО БРДО

СЕБАСТИАН

(Минедонска 35)

БУТИН СКОРПИОН

СТУДЕНТСКИ КУЛТУРНИ

327-333

(Нондина 9)

ЦЕНТАР 685-683

320-542 320-224

320-479

ПРОМОЦИЈА ПРЕДСТАВЕ „ТАЈНА ЦРНЕ РУКЕ“ — ГАЛЕРИЈА СЕБАСТИАН, ЧЕТВРТАН, 8. ДЕЦЕМБАР У 17 Ч.

*

Tekst kao univerzum koji sadrži sve što je potrebno za njegovo funkcionisanje.

*

U dečjem govoru samo jedna reč, uz emocionalni naboj, stvara čitav niz značenja, slika, misli.

*

Uhvati crvenog labuda. Pevači psalama. Okružuju te. Kralj i kraljica. Cveta vazduh. Nevidljivi ratovi. Unaokolo. Zvon koralnih ostrva. Na rubu. Jalovog okeana. Očekuju nas. Ledene litice. I. Kraj sveta. Jezik obešenih. Mornara. Sanjaj. Zlatnu knjigu. Rukom ispisani. Kristalne hramove. Na dlanu. Zapaljenom.

Subota, 24. decembar 1983.

Milivoje u subotnjem kulturnom dodatku „Politike“ pod naslovom „Koreni i tokovi“ (nadnaslov „Tragom simpozijuma o signalizmu“) piše da

„kao osoben komunikativni proces, koji ruši klasične međe između poetskog, likovnog i scenskog, signalizam ne označava samo radikalni zaokret u načinu mišljenja, već i u načinu umetničkog *označavanja* tog mišljenja.“

Juče u zagrebačkom „Vjesniku“, takođe, prikaz M. Stojanovića: „Što je signalizam?“. Prema rečima ovog prikazivača „Okrugli stol u Beogradu potvrdio je signalizam kao izvoran pokret u našoj umjetnosti, koji je prodrio izvan granica zemlje.“

*

Običnim ljudima pružiće se mogućnost da na letelici „šatl“ putuju u svemir već 1985. godine.

Direktor NASA je nagovestio da bi prvi „neprofesionalni putnik u svemir mogao biti neki književnik, umetnik ili novinar“, jer su, prema njegovim rečima, potrebni ljudi koji mogu bolje da opišu iskustvo leta u kosmos.

*

Za 185. godišnjicu rođenja Gogolja, koja pada iduće godine, restaurira se Gogoljevo selo u Poltavskoj oblasti, u Ukrajini, gde je živeo i radio poznati pisac. Celi salaš na kome se rodio postaje spomenik – muzej pod otvorenim nebom. Pored kuće, grade se i svi drugi objekti koji su nekada tu postojali da bi se novi izgled tog salaša što više približio nekadašnjem gogoljevskom vremenu.

*

Denis Poniž čestita Novu godinu i najavljuje duže pismo u kome će više govoriti o sebi. „Za sada: – kaže – u julu sam imao nesreću – odsekao sam si lijevi palac na ruci. No, sada je već OK. Mislim i na recenzije tvojih knjiga!“

*

U galeriji-legatu R. Čolakovića i Milice Zorić juče je otvorena izložba „Jugoslovenska skulptura posle 1950.“; prekjuče u MSU „Savremeno rumunsko slikarstvo i vajarstvo“.

*

Iz Belgije (Charleroi) Thierry Tillier šalje svoju publikaciju-katalog „Mail-Art 666“ sa velikim brojem reprodukcija i imena iz svih krajeva sveta. Ima me i tu, naravno, mada sam odavno zaboravio šta sam poslao i kada sam poslao. Thierry moli da mu se do 29. februara pošalju nove poštanske karte.

*

Poziv iz Italije:

PARIGI-BOULOURG 1983

Mariapla Fanna Roncoroni
V. Campagnola 27
31050 Villorba (Treviso) tel. 0422/62003

ITALIA

DO YOU WONT TO JOINT ME INTO MY LABIRINTH?
DO YOU WONT TO SEND ME SAME WORKS OF JOURS
ABOUT THIS SUBJECT?

EXHIBITION IN MESTRE(VENEZIA)ITALIA DURING 1984

*

Sunčeve dveri. Otvorene. Reke presušile. Seče. Zlatni sjaj. Ko si ti? Putniče. U beloj kući. Grozničav i nujan. Prodavac lažnih dragulja. Lovokradica. Iz sibirskih tajgi. Kasne gromovi. Most Mirabo je srušen. Nema naše ljubavi. Drhti. Voda u oku. Leto gubi dah.

Petak, 30. decembar 1983.

Ivan Jelinčić Merlin šalje svoju gestualnu-vizuelnu pesmu „Halo... I'm calling 'literary word" i želi mi „puno lijepih tenutaka u 1984. godini“.

*

Pismo Marijana Čekolja s novim vizuelnim pesmama:

26. 12. 1983. Samobor

Dragi Miroljube

Konačno vam šaljem moj novi tematski zbornik radova: portreti, koji je uz prethodne: dvojba i evim ti jalog, bio promoviran 19. 12. o. g. na mojoj prvoj izložbi u Samoboru, izložbeni prostor narodnog sveučilišta „Janko Mišić“. Pred oko četrdeset posjetilaca recitirao sam svoje konkretnističke pjesme, a nakon toga povela se vrlo živa diskusija na temu vizuelne poezije, gdje sam bio primoran održati im pravo polsatno predavanje (to mi nisu platili, izložbu i reci – teci – tal jesu, ali malo), a dobrim dijelom temeljeno na proučavanju studija i eseja vaših knjiga, a zatim na temelju iskustava stečenih vlastitim radom, čiji su rezultat i moj prvi esej: punk-t ili ništa novo, i krači uvodnik u izložbu: o erotizmu, dakle, prvi pokušaji teorijskom i kritičkom pristupu konkretnom stvaralačkom radu, kao nužna uslovljenoost međusobnog prožimanja i nadgradnje, koliko danas, toliko možda i više i bolje u budućem radu.

Očekujem vaše mišljenje i komentar na pristigle materijale. Srdačno vas pozdravljam uz najbolje želje za sretnu i uspješnu 1984. Progledao sam vašu ovogodišnju knjigu: chinesc eroticism, čitavši je, no o tome (odlična je) drugi put više.

Marijan Čekolj

Lešće 15

41430 Samobor

(041) 880-039

*

Julien Blaine šalje mali reklamni plakat sa dva teksta u kojima iznosi istorijat objavljivanja poštanskih karata (dopisnica), maraka i ostalih mejl-art radova u svom časopisu „Doc(k)s“ i bibliotekama: „Zeroscopiz“ i „Nèpe“. Među osam najvećih izložbi umetničkih maraka Blaine pominje i moju izložbu ARTISTS' STAMPS u „Srećnoj galeriji“ 1981.

*

Belgijski časopis „Aerosol“ (Boulevard G. Van Haelen, 57 1190 Bruxelles) poziva na izložbu:

thème / subject :

COMMUNICATIONS

localisation / location :

Cité de la Radio-Télévision
Boulevard Auguste Reyers 52
B-1040 Bruxelles

max. l'envoi A4

/ max.

l'envoi A4 / max. l'envoi A4

pas de retour / no return

affiche à chaque participant / poster to each contributor

31 MAR 1984

date limite / deadline :

AEROSOL

Boulevard G. Van Haelen, 57

1190 BRUXELLES

Belgique

destinataire / addressee :

mise en scène des envois / staging of the contributions : METALLIC AVAU

Izveštaj koji Kulturni centar šalje SIZ-u kulture Beograda:
IZVEŠTAJ O OKRUGLOM STOLU „SIGNALIZAM – AVANGARDNI STVARALAČKI POKRET“

Tokom 12, 13. i 14.-og decembra 1983. godine Kulturni centar Beograda organizovao je Okrugli sto sa temom „Signalizam – avangardni stvaralački pokret“. Na ovaj način, (kao i sa ranijom akcijom posvećenoj klokotrizmu), Kulturni centar je svoj program otvorio prema avangardnim i još neistraženim tendencijama u našoj kulturi.

U razgovorima o signalizmu učestvovalo je preko dvadeset književnih i likovnih kritičara, eseista i pesnika među kojima su bili: Miloš Bandić, Zoran Markuš, Veselin Ilić, Miroljub Todorović, Milivoje Pavlović, Radojica Tautović i drugi. Podneto je ukupno 17 referata (više od 200 strana pisanog materijala) u kojima su detaljno analizirana neka aktuelna pitanja o signalizmu, njegovoj pojavi i delovanju u našoj kulturi. U referatima i diskusiji istaknuto je da je signalizam stvaralački pokret koji je ponikao u našoj literaturi i umetnosti, a da se kasnije proširio i izvan granica Jugoslavije, učinivši da se uticaj naše kulture i njen ugled poveća u svetu. Tim povodom rečeno je i da se o signalizmu kao našem doprinosu razvoju „svetske, planetarne umetnosti“ više pisalo i raspravljalno u Francuskoj, SAD, Italiji, Poljskoj, Nemačkoj, Sovjetskom savezu pa čak i u Japanu nego kod nas. Ovaj paradoks, prema rečima učesnika, u mnogome je otklonjen upravo organizovanjem Okruglog stola u Kulturnom centru Beograda.

Održavanje Okruglog stola posvećenog signalizmu zabeležila je i štampa. Prištinsko „Jedinstvo“ je u većem tekstu najavilo Okrugli sto, a početak njegovog rada zabeležili su: „Politika“, TANJUG, „Ekspres politika“, „Večernje novosti“ i zagrebački „Vjesnik“. Duže analize sa ocenom rada Okruglog stola, posle njegovog završetka, doneli su „Vjesnik“ i „Politika“ u svojim kulturnim dodacima. Sve ovo govori o uspehu koji je postignut organizovanjem ovog značajnog skupa.

Samoupravna interesna zajednica kulture Beograda je za održavanje Okruglog stola „Signalizam – avangardni stvaralački pokret“ odobrila 150.000 dinara. Ova suma na žalost nije bila dovoljna da se pozovu strani poznavaoци našeg signalizma, pa čak ni oni iz drugih gradova Jugoslavije, tako da su na skupu učestvovali isključivo kritičari i teoretičari iz Beograda. Odobrena suma realizovana je na sledeći način: 80.000 din potrošeno je na honorare učesnika, troškove kontakta sa učesnicima i troškove Kulturnog centra; u realizaciji je i ostatak sume od 70.000 din kojim se štampa zbornik sa delovima referata učesnika, diskusijom i radovima signalista.

za Kulturni centar Beograda
 urednik tribina Marija Marinčić Majdak

*

Navratio Zoran Markuš, uzeo Suzanu Langer da je čita preko novogodišnjih praznika.

*

Preksinoć, D. Đ. ugnjavi me celo veče uz pola flaše lozove rakije i priču o svom zaista nesređenom i nesrećnom životu. Doneo je i tekst „Lični iskaz o Miroljubu Todoroviću i likovnim aspektima njegovog signalizma“, na nešto više od pet kucanih strana, s dosta (pri)sećanja, ali i faktografskih grešaka, koje smo potom ispravljali.

*

Kad vam preostane belance upotrebite ga za čišćenje lakovanih cipela. Cipele prethodno obrišite od prašine, a zatim uzmite režanj belog ili crnog luka, umačite ga u belance i temeljno očistite cipele.

Mrlje od rđe na kuhinjskim noževima kao i na drugim kuhinjskim rezvizitima koji su podložni rđanju, otklonićete ako ih protrljate sirovim krompirom.

*

U jednom nevezanom razgovoru O. K. mi, čak s malom dozom zluradosti, ispriča kako mu je Raša P. objasnio „avangardizam“ V. R. T-a.

Prema Rašinom kazivanju u Vojvodini, posebno u Banatu, u gotovo svakom mestu postoji bar po jedna takva lucprda i zajebant koji slično V. R. T-u izigrava dvorsku ludu i svojim često nategnutim, u V. R. T-ovom slučaju „avangardnim“, šeretlucima uznemirava i zasmejava okolinu.

*

Britanski časopis „Ekonomist“ je, prema raspoloživim statističkim podacima iz 23 zemlje i subjektivnom viđenju članova redakcije, zaključio da je Francuska zemlja u kojoj se najbolje živi. Među kriterijumima ove ankete bili su i politički faktori, kao što su stabilnost političkog sistema i broj žena poslanika. Velika Britanija i SAD osvojile su najviše poena u domenu kulture, Italija vodi na socijalnom planu, a na zdravstvenom planu je prvi Japan. Najniže plasirani na ovoj listi su Kenija, Indija i Saudijska Arabija.

*

S velikim zakašnjenjem dobijem kragujevačke „Korake“ br. 9-10. U njima tekstovi Ljubiše Jocića „Signalizam i tri materije psihe“ i „Okeanska vizija“. Ovom drugom tekstu morao sam ja da dam naslov pošto ga Ljubiša, kada mi ga je dao, nije bio naslovio. Oba teksta su iz „Signalističkog dokumentacionog centra“ a uredniku „Koraka“ S. Pavićeviću poslao sam ih, kako mi se čini, još januara meseca.

*

Kraj ove godine protiče sasvim u znaku i u senci iduće orvelovske 1984. Čak su štampana i celokupna Orvelova dela (Zagreb) i šepure se u novogodišnjim izlozima knjižara.

*

„Iako Satana Satanu izgoni, sam po sebi razdijelio se; kako će dakle ostati carstvo njegovo?“

*

Većina Amerikanaca strahuje da bi se SAD 1984. godine mogle naći u „ozbiljnom ratu“. Kako pokazuje anketa lista „Amerika danas“, 65 % Amerikanaca kaže da je „vrlo zabrinuto“ zbog mogućnosti rata u idućoj godini. 52 % anketiranih pokazalo je da se boji nuklearnog rata, dok je 46 % odgovorilo da bi teroristi mogli upotrebiti nuklearno oružje kao sredstvo ucene.

*

„Igre nisu završene ali igra se nastavlja. Sve se nastavlja. Igramo li *kraj partije?*“

„Reč kraj je uvek teško odgonetnuti.“

(Akselos)

*

Svetiljku *pališ*. U mrklini. Truli čun pod *nogama*. Otvaraju se *vrata*. Grada. U *srcu*. Decembarska studen. Obznanjuješ. *Budućnost sveta*. Crveno proleće. *Glavu* novorođenčeta. Udaraju zvona. Po taktu. Prate zov božanskog. Žežen *žrvanj* se budi. Čuješ li ga. U gori. *Čarovitoj*.

BELEŠKA O PISCU

Miroljub Todorović rođen je 1940. godine u Skoplju. Osmogodišnju školu učio je u mestima oko Velike Morave (Čićevac, Obrež, Lučina), gimnaziju u Nišu, diplomirao je na Pravnom fakultetu u Beogradu. Osnivač je i teoretičar signalizma, srpskog (jugoslovenskog) neoavangardnog stvaračkog pokreta i urednik Internacionalne revije Signal.

Objavljene knjige poezije: *Planeta* (Niš, 1965), *Signal* (Beograd, 1970), *Kyberno* (Beograd, 1970), *Putovanje u Zvezdaliju* (Niš, 1971), *Svinja je odličan plivač* (Beograd, 1971), *Stepenište* (Beograd, 1971), *Poklon-paket* (Beograd, 1972), *Naravno mleko plamen pčela* (Niš, 1972), *Trideset signalističkih pesama* (Beograd, 1973), *Gejak glanca guljarke* (Beograd, 1974), *Telezur za trakanje* (Beograd, 1977), *Insekt na slepoočnici* (Gornji Milanovac, 1978), *Algol* (Beograd, 1980), *Textum* (Gornji Milanovac, 1981), *Čorba od mozga* (Beograd, 1982), *Gejak glanca guljarke* (drugo prošireno izdanje, Beograd, 1983), *Chinese Erotism* (Beograd, 1983), *Nokaut* (Beograd, 1984), *Dan na devičnjaku* (Beograd, 1985), *Zaćutim jeza jezik jezgro* (Beograd, 1986), *Ponovo uzjahujem Rosinanta* (izbor iz poezije, Beograd, 1987), *Belouška popije kišnicu* (Beograd, 1988), *Soupe de cerveau dans l'Europe de l'Est* (Paris – Ventanbren, 1988), *Vidov dan* (Niš, 1989), *Radosno rže Rzav* (Požega, 1990), *Trn mu crven i crn* (Beograd, 1991), *Ambasadorska kibla* (Beograd, 1991), *Sremski čevap* (Beograd, 1991), *Dišem. Govorim* (Novi Sad, 1992), *Rumen gušter kišu pretrčava* (Beograd, 1994), *Scriptiz* (Beograd, 1994), *Devičanska Vizantija* (Beograd, 1994), *Glasna gatalinka* (Niš, 1994), *Ispljuvak oluje* (Sremski Karlovci, 1995), *U cara Trojana kozje uši* (Beograd, 1995), *Planeta* (zajedno sa poemom *Putovanje u Zvezdaliju* drugo prošireno izdanje, Niš, 1995), *Smrdibuba* (Beograd, 1997), *Zvezdana mistrija* (Beograd, 1998), *Električna stolica* (Beograd, 1998), *Recept za zapaljenje jetre* (Zrenjanin, 1999), *Azurni san* (Zrenjanin, 2000), *Pucanj u govno* (Beograd, 2001), *Gori govor* (Beograd, 2002), *Foneti i druge pesme* (Beograd, 2005), *Plavi vetar* (Beograd, 2006), *Paralelni svetovi* (Niš, 2006), *Rana, reč i pesma* (sa Dejanom Bogojevićem, Valjevo, 2007), *Zlatno runo* (Beograd, 2007), *Ljubavnik nepogode* (Kraljevo, 2009) i *Svinja je odličan plivač i druge pesme* (Beograd, 2009).

Knjige proze: *Tek što sam otvorila poštu* (epistolarni roman, Beograd, 2000), *Došetalo mi u uvo* (šatro priče, Beograd, 2005), *Dnevnik 1982* (Niš, 2006), *Prozor* (snovi, Beograd, 2006), *Šatrom priče* (Beograd, 2007), *Šoking-blu* (šatrom roman, Niš, 2007), *Kisnem u kokošinjcu* (šatrom žvake, Kraljevo, 2008) i *Boli me blajbinger* (šatrom roman, Beograd, 2009).

Knjige eseja i polemika: *Signalism* (Beograd, 1973), *Signalizam* (Niš, 1979), *Štep za šumindere – ko im štrika creva* (Beograd, 1984), *Pevci sa Bajlon-skvera i moja frka sa njima* (Beograd, 1986), *Dnevnik avangarde* (Beograd, 1990), *Oslobodenji jezik* (Beograd, 1992), *Igra i imaginacija* (Beograd, 1993), *Haos i Kosmos* (Beograd, 1994), *Ka izvoru stvari* (Beograd, 1995), *Planetarna kultura* (Beograd, 1995), *Žed gramatologije* (Beograd, 1996),

Signalism Yougoslav creative movement (Beograd, 1998), *Miscellaneae* (Beograd, 2000), *Poetika signalizma* (Beograd, 2003), *Tokovi neoavangarde* (Beograd, 2004).

Knjige za decu: *Miš u obdaništu* (Beograd, 2001), *Blesomer* (Beograd, 2003).

Antologije: *Signalistička poezija* (Novi Sad, 1971), *Konkretna, vizuelna i signalistička poezija* (Beograd, 1975), *Mail Art – Mail Poetry* (Beograd, 1980).

Bookworks: *Fortran* (Beograd, 1972), *Approaches* (Friedricfeln, 1973), *Signal-Art* (1980), *Zlatibor* (1990), *Šumski med* (1992).

Poezija, eseji i intermedijalni radovi Miroslava Todorovića objavljivani su na više jezika u antologijama, zbornicima, katalozima, listovima i časopisima: Italije, Mađarske, Austrije, Nemačke, Francuske, Španije, Portugala, Švajcarske, Češke, Poljske, Litvanije, Švedske, Rusije, Finske, Islanda, Velike Britanije, Danske, Holandije, Belgije, SAD, Kanade, Meksika, Urugvaja, Brazilia, Nove Kaledonije, Južne Koreje, Japana i Australije.

Ovaj autor imao je dvanaest samostalnih, a izlagao je na preko šest stotina kolektivnih međunarodnih izložbi crteža, kolaža, vizuelne poezije, mejl–arta i konceptualne umetnosti.

Nagrade: „Pavle Marković Adamov” 1995. „za poetski opus i životno delo”, „Oskar Davičo” „za najbolju knjigu objavljenu u 1998. godini” („Zvezdana mistrija”), „Todor Manojlović” 1999. „za moderni umetnički senzibilitet”, „Vukova nagrada” 2005. „za izuzetan doprinos razvoju kulture u Srbiji i na svesrpskom kulturnom prostoru”, nagrada Vukove zadužbine za umetnost 2007. za zbirku poezije *Plavi vетар*, nagrada „Zlatno slovo” 2008. za knjigu *Šatro priče* u izdanju Srpske književne zadruge kao „najbolje knjige kratke proze objavljene u 2007. godini” i „Priznanje Krleža” za životno delo 2010.

<http://www.miroslavtodorovic.com/>

<http://mtodorovic2.blogspot.com/>

<http://www.rastko.org.rs/knjizevnost/signalizam/>

<http://signalism1.blogspot.com>

